Ꝙ reuelatio nõ cuiuſlibet ſed ieſu chriſti. Uel legẽdus eſt liber h: quia beatus eſt qui legit ⁊ qui audit verba prophetie lectiõis. huius.i.apocalypſis.i.reuelatiõis ieſu xp̄i.

Apocalypſis hec inter reliquos noui teſtamenti libros ꝓphetia vocatur: ſed alijs excellentior ꝓphetijs: quia de chriſto ⁊ eccleſia magna ex pte adimpleta iã ſacramẽta denunciat. vl' etiã ideo: q2 cum alijs vnifaria iſti trifaria data eſt ꝓphetia ſil'.ſ. de pterito: de pñti ⁊ de futuro. ⁊ ſic euangeliũ legis obſeruãtias: ſic iſta ꝓphetia excellit veteres a lõge ꝓſpiciẽtes vẽturas ꝓphetias. Ad cui' roborãdã firmitatẽ occurrit etiã auctoritas mittẽtis deferẽtis ⁊ accipiẽtis. hãc eniz de'.i. tota trinitas miſit. nã de patre dicit: Mittẽs ꝑ angeluz
Apo.1.a ſuũ. fili' aũt dicit: Ego ieſus miſi ãgelũ. Sed ⁊ de ſpũſctõ hoc ſcriptũ eſt: dñs de' omnipotẽs. Sciendũ itaqꝫ q2 cũ ſine additamento ſpiritus ponitur: tota trinitas frequentius intelligit
Joh.20.a vnde eſt: Spiritus eſt deus. Et qui habet aurem audiat quid
Ja.2.b c ſpũs dicat eccleſijs. Et quanq̃ angelus ſolius verbi incarnati perſonã geſſerit: tota tamẽ trinitas in angelo operata ẽ. Q2 aũt iohannes in exilio iſta vidit manifeſtat xp̄i fidẽ in terreniſ preſſuris celũ vẽdicare. Et ſciẽdũ ꝙ cũ dicit apocalypſis: ſubaudiendũ eſt: hec eſt. ſed hũc modũ locutiõis q̃ cũ diminutione verbi fit: frequẽter inuenim' in diuinis ſcripturis. vñ Salomõ ait: ſine adminiclo verbi Parabole Salomonis. ⁊ Eſaias: Uiſio eſaie.

Alpha principiũ ẽ elementoꝝ grecorũ: ⁊ o finis: qð bene cõuenit illi de quo dicit Eſaias:
Eſa.43.b Ante me nõ eſt format' de': ⁊ poſt me nõ erit. Cauſa q̃ beatũ iohannẽ ſcribere monebat: q2 interim dũ ipſe exul teneretur a domiciano. In eccleſijs quib' ipe ꝑerat neq̃tie multe inoleuerũt: ad quorũ correctionẽ ipſe cõmonet ꝑ angelũ in viſione ſiue dormiens ſiue ſpiritualiter raptus. Per hoc ꝙ iohannes omni humano eloquio ⁊ auxilio deſtitut': diuinit' eſt viſitat': innuitur nobis ꝙ q̃ntomagis ab h tumultu recedim': tãtomagis diuina viſitatiõe digni iudicabimur. Et eſt materia in hoc libro eccleſia: de qua oẽs fiũt viſiões. Quicq̃d aũt inducit de antichriſto ⁊ demonib': ad cõprobationez eccleſie fit. Hoc aũt mõ tractat de hac materia.ſ. oſtẽdẽdo ꝯditionez ipſius eccleſie ſꝫ preſentẽ ⁊ futurũ ſtatũ. Scdm pñtẽ ꝙ mltas ꝑſecutiões oporteat hic pati eccleſiã. Et itẽ in pñti etiã mltas dignitates: vt remiſſionẽ peccatoꝝ: illuminationẽ animaruz ⁊ talia. In futuro autẽ obtinere vitã ⁊ interminabilẽ leticiã. Finalis cauſa eſt: vt ſibi ſubditos quibus principaliter ſcribit. deinde ceteros admonet ad ſuſtinendas tribulatiões cuz patientia: niſi diffidẽtes de remuneratione magna. Nomẽ etiam auctoris querit: quod gr̃a dei dicit: qð eſt iohẽs. Qð bñ cõuẽit ĩtẽtiõi: oẽs ei ꝓ xp̄o patiẽtes gr̃a dei.i. auxilio dei patiunt: aliter eni deficerẽt. ſicut dicit apl's: Gratia dei ſũ id qð ſum. 1.Cor.15.b Locus quoqꝫ in quo cõpoſuit notat. pathmos videlicet inſula in qua poſitus in exiliũ fuerat a domiciano ceſare propter verbũ dei qð ꝑdicabat. Per quã ĩſulam deſignat eccleſia que quotidie aſſult' hui' ſeculi patitur: immobilis tñ exiſtens. pathmos eni ebulitio vel fretũ interpretat. Uidenduz quo modo viſionis iohannes talia vidit. Tres nãqꝫ modi viſionũ ſunt. Un' cũ celũ terram ⁊ ſimilia corporeis oculis videmus. Alius cũ dormiẽtes vel etiã vigilãtes aliq̃d videm' ꝑ quod aliud figuramus: ſicut pharao vidit craſſas vaccas vel boues ⁊ macras. Alius modus eſt intellectualis. cũ aliquid mente concipimus non per imagines: ſed ſicut eſt: vt dauid in pſalmis. dicens: Audiam quid loquatur in me dominus deus. Ps.84. Johannes vtro imagines in mente vidit: ⁊ in eis veritatem intellexit. Materia ſtatus aſie et toti' preſentis eccleſie. lr̃a ſic: ac ſi ita cõmoneret: Attẽdite hanc viſionem: q2 viſio reuelata eſt in chriſto ieſu. Qualitas.i. modus tribulationes intus: et exterius ecõtrario ꝯſolatiões: loc' breuis labor et certa premia. Intentio patiẽter ferre omnia.

Glo. ordi.

Prologuz ꝑmittit ſalutationẽ ĩ vtroqꝫ captat.

Incipit liber apocalypſis beati iohis apl'i. Ca. I

a Apocalypſis ie. xp̄i. Preparat auditores beniuolos ⁊ attẽtos ſicut ⁊ ibi iohannes ſeptẽ eccleſijs q̃ ſũt in aſia. b Quaz de. ⁊c. ſm hominẽ accepit eã a patre ⁊ vbo ſibi counito ⁊ ſpiritu ſctõ. c Que oporet. Quaſi ⁊ ineuitabile ẽ q̃n fiant: ⁊ vtile vt fiãt. Oportet vt patiant tribulatiões cito. d Cito. Dicit vt ſeparent ne ſit graue pati cito finiẽdi ſũt labores ⁊ ꝑmia danda. Breuis labor: feſtinata gloria. e Et ſignificauit. de' pater filio: ⁊ filius iohãni ſub ſigillo.i. ſub ſcripto: ne loc' ſit furib' ꝑuertẽdi: ⁊ vt grati' ſit fidelib' ſi cũ exercitio ꝯſequant. f Qui teſtimoniũ ꝑ. Qui teſtat verba ipſius xp̄i habita: tã de vbo.i. diuinitate q̃ꝫ de hũanitate ieſu xp̄i. g Uerbo dei. Fili' vocat verbũ dei: q2 ꝑ eũ mãifeſtatus ẽ i mũdo pat. h In his q̃cũ. vi. In his q̃ corporalit vidit vt paſſũ: vl' ſola mẽte: vt fuiſſe cũ pr̃e añ oia. i Beat' q̃ le. Xp̄s dedit mihi: beat' aũt qui a me accepit. Beat' q̃ le. ⁊ au. ⁊c. q2 h apocal'. eſt ie. xp̄i ⁊c. Qui legit.i. q̃ narrat alij q̃ audiuit: q2 pl'es ab vno legẽte pñt audire. Ul' audiẽt. ⁊ ĩ h notat auditores: q2 pl'es. Illi ſoli btĩ q̃ audiũt vt mẽte recodãt: ⁊ mẽte recodũt: vt oꝑe cõpleãt: ⁊ opere iplent

Ex epiſtola ſancti Hieronymi ad Paulinum.

a Apocalypſis iohãnis tot habet ſacramẽta quot vba. Parꝝ dixi: et ꝓ merito voluminis laus oĩs iferior ẽ. In verbis ſingul' mltiplices latẽt ĩtelligẽtię.

Incipit liber apocalypſis beati iohannis apoſtoli.

ſ hec eſt reuelatio.
a A Pocaly- Ca I a†
pſis ieſu chriſti
a ſ de' pater vt nihil debens. ſ xp̄o.
b quam dedit illi b
a ſ verbo et exemplo.
deus pãlam fa- c
a ſ nõ iudeis non pharifeis. ſ de his.
c cere ſeruis ſuis quę oportet fieri d e
ſ vel in breui. ſ .i. ꝑ ſignũ oſtendit.
d e cito: ⁊ ſignificauit mittẽs per an f
ſ pſonã xp̄i habẽtẽ. ſ nõ ſuꝑbo ſed humili.
gelum ſuum ſeruo ſuo iohanni g
f g qui teſtimonium ꝑhibuit verbo h
h dei: et teſtimonium ieſu chriſti i
ſ vt litterati.
h i quęcunqꝫ vidit. † Beat' qui legit: k l

Nico. de lyra

Incipit liber apoca. btĩ iohã. apl'i.

a Apocalypſis ieſu chriſti Ca. I ⁊c. Liber iſte in duas ptes diuidit: in proemiũ ⁊ tractatũ: q̃ ĩcipit ĩ ca. ſe. In ꝓemio vo tria facit: q2 ꝑmo reddit auditores attẽtos. ſcdo bẽiuolos. ibi: Johãnes ſeptẽ eccleſijs. tertio dociles ſiue doctos. ibi: Ego iohãnes. q̃ tria in prologis fieri cõſueuert. Primũ fac dupl'r. ꝑmo ex auctte et arduitate hui' doctrine. ſcdo ex eius vtilitate. ibi: Beat' q̃ legit. Ad hec eĩ duo ſolẽt homines attẽdere. Circa ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ ſicut dictũ fuit in ꝑncipio libri pſalmoꝝ: reuelatio ꝓphetica q̃ fit cũ imaginaria viſiõe: q̃lis eſt iſta q̃ deſcribitur in hoc libro. nã iohãnes habuit imaginarias viſiones: ⁊ q̃d ſignificarẽt ĩtellexit: altioris gradus eſt q̃ñ apparet aliq̃ pſona inſtruẽs ð occultis q̃ꝫ ſi fieret ſine tali apparitiõe pſone. ⁊ q̃nto pſona ſic apparẽs eſt altior: tãto reuelatio eſt gradus altioris. ſicut pſona angelica altior ẽ q̃ꝫ humana: ⁊ diuina q̃ꝫ angelica. Licet aũt angel' apparuerit Johãni eũ inſtruẽs in apocalypſi: tñ apparebat tanq̃ꝫ repreſentãs pſonã filij dei humanati: ⁊ in ei' pſona loquẽs: vt poſtea mag' apparebit. ꝓpter h reuelatio in h libro cõtẽta ẽ valde ardua ⁊ autẽtica. ⁊ h eſt qð dr: Apocalypſis ieſu chriſti.i. reuelatio facta in pſõa ieſu xp̄i modo dicto. b Quã dedit illi de' pat. nã filius deitatẽ habet a patre. c Palã facere.i. mãifeſtare. d Seruis ſuis.i. deuot' fidelib' ⁊ ſtudioſis. e Que op. fi. cito.ſ. tribulatiões eccleſie quas oportet fieri. nã hoc ꝓcedit ex diuĩa ordinatiõe q̃ nõ põt fruſtrari. ⁊ hoc fit ad ꝓbationẽ fideliũ ⁊ augmẽtũ glie ipoꝝ. † Jo.22.b f Et ſig. mit. ꝑ ãgelũ ſuũ. dicto mõ apparẽtẽ. g Seruo ſuo iohãni. euãgeliſte. h Qui teſtimonium perhibuit verbo dei. in principio euangelij ſui q̃ꝫtum ad emanationez eius eternã. d. In ꝑncipio erat ver. ⁊ verbũ erat apð deũ ⁊ de. e. v. ⁊ q̃ꝫtũ ad ei' ĩcarnationẽ tpalẽ. d. Et vbũ ca. fa. ẽ ⁊ ha. ĩ no. iõ ſubdit. i Et teſtimoniũ ie. xp̄i.i. ð ieſu xp̄o. k Quecũqꝫ vidit.ĩ ei' ꝯuerſatiõe: miraculoꝝ operatiõe: morte ⁊ reſurrectione: ſic ptꝫ in euãgelij ſui ꝓſecutiõe.
l Beatus. Hic cõſequẽter reddit auditores attentos ex hui' libri vtilitate: que conſiſtit in beatitudinis conſecutione. dicens: Beatus qui legit q̃ꝫtum

implet vt vitã eternã poſſideat. a Seruat ea. Ita dico ſi ſeruat. Nõ eni auditores leg. ſ factores iuſti ſunt. Ro.2.b Seruat ea. q fidẽ xp̃i ⁊ eccl'ie nõ violat ⁊ timet miata: ⁊ q̃rit pmiſſa: vere beatus: qꝛ nec lõga mora laboris et premia vicina. b Septẽ ec. Principalit illis qb⁹ magiſter erat cõſtitut⁹: ⁊ p ſimile alijs.

Deus dedit xp̃o: xp̃s iohãni: iohannes aũt eccleſijs: vl' p ſeptẽ vniuerſe eccleſie: qꝛ ſeptẽ vniuerſitatẽ ſignificant: vel qꝛ ſeptiformi ſpiritu illuſtrant.

c In aſia. Aſia eſt elatio. Eccl'ia ergo nũc eſt in elatiõe virtutũ: vel olim vitiorum. Aſia eſt iſta: nõ magna. illa. i. q dicit tertia ps mũdi: ſ q̃dã puicia vbi erãt ſeptẽ ciuitates: ⁊ ſeptẽ eccl'ie cũ ſeptẽ epiſcopis. Aſia mior eſt ps maioris aſie cõtinẽs ſeptem ciuitates: q̃rum epheſus eſt metropolis. In hac minori euãgeliçauit paul⁹: ſ poſtea in diuiſione apl'oꝝ iohãnes eã obtinuit. Epheſus metropolitana ſedes toti⁹ aſie in q iohãnes p̃fuit. d Gratia vo. ⁊ pax. Preparat auditores in ſalutatione beniuolos ⁊ attẽtos ſic ⁊ in plogo.

e Qui ẽ ⁊ q erat ⁊c. eternaliter q̃uis nat⁹ ex tpe: iã imutabilis p hũanitatẽ: ⁊ olim corruptibilis: talis vẽtur⁹ ẽ: ⁊ ſi mõ nõ apparet talis. f Et a ſeptẽ ſpiri. Spũs idẽ ſonat qd charitas. vñ attribuit ſpiritui remiſſio petõꝛum: ⁊ alia dona q ſũt dona toti⁹ trinitatis vt itelligam⁹ trinitatẽ ex ſola dilectiõe opari.

Perſonã patr' tacet: qꝛ de deo creatore nemo male itellexerat. põit pſonaꝫ filij ⁊ ſpũſſcti. de qb⁹ oẽs naſcũtur in eccleſijs hereſes. g Throni. ſũt angeli ei⁹ ⁊ ſcti homines in qb⁹ nũc ſedet deus ⁊ iudicat ne in futuro iudicet.

h Primogẽit⁹ ⁊c. Dicit ꝑpter deſperãtes de morte chriſti: vt illi q dixerũt: Luc.24.c Nos putabam⁹ qꝛ ipẽ eẽt redẽptur⁹ iſrl'. i Mortuoꝝ. Qui vos nõ terreat: qꝛ ſurrexit ⁊ ẽ ipaſſibilis: vel pri⁹ mortificãtiũ ſe: qꝛ petm̃ nõ fecit. k Princeps. reg. ter. Princeps terrenaꝝ poteſtatũ: potẽs eas remouere: ⁊ ad vtilitatẽ ſuoꝝ vl' ſctõꝝ pmittẽs ĩpios fuire.

l Qui dile. nos. Cõmẽdat pſonã filij q hãc reuelationẽ p ãgelũ fecerat iohãni. q. d. Credite huic reuelatiõi: ⁊ patenti adhortatiõi quã xp̃ſ mãifeſtauit: q p nobis paſſus ẽ ⁊ reſurrexit. m A peccatis nr̃is. Originalib⁹ vl' actualib⁹: ñ ſuis ſ noſtris: qꝛ nõ peccauit. Regnuꝫ. Potẽtes vitijs reſiſtere: ⁊ p nobis ⁊ p fratrib⁹ noſmetipos deo offerẽtes. o Ecce venit. Et vere debet' glorificare: qꝛ ipẽ ẽ q vẽtur⁹ ẽ ad remunerãdũ: cũ nubib⁹. i. cũ ſctis q nubes fuerũt: cõpluendo alijs doctrinam: ⁊ miracula faciẽdo. Al' ſicut in nube aſcẽdit: in nube vẽiet: p quã dei clemẽtiã itelligimus ꝙ bõis ẽ refrigeriũ ⁊ illũiatio: malis ṽo terror ⁊ excecatio qd ⁊ ſignificatũ ẽ p nubẽ: q edu cti ſũt filij iſrael de egypto. p Et videbit euꝫ oĩs ocu. Alia trãſlatio hꝫ: videbit oĩſ terra talẽ. q. d. talẽ videbũt qualẽ impij vẽturũ non credebãt. q Oĩs ocu. Boni vt letẽt: mali vt ↄfũdant videbũt. r Plãgẽt. Seu collident ſup eũ ipotẽtes ei⁹ iperio reſiſtere ad ſimilitudinẽ lapidis ⁊ fictiliũ: vel p. ſ. i. dolebũt reſpiciẽtes eos q fũdati ſũt ſup eũ: qꝛ nõ tm̃ dolebũt de ipõ tormẽto q̃ꝫ ꝙ repellent a tali cõſortio. s Etiam amẽ. Per hec duo aduerbia quoꝝ vnũ eſt grecũ. ſ. etiã: ſignificãt gẽtes: p amẽ qd eſt hebreum iudei: q oẽſ deũ videbũt i iudicio. t Ego ſũ. vere veniet: ⁊ qꝛ ipẽ pmittit ſe vẽturũ: vl' p̃miſſa ſalutatiõe reddit attẽtos. q. d. ne a me hoc dictũ: ſ ab ipõ xp̃o credat'. v Alpha p̃cipiũ. Añ quẽ null⁹ vl' a quo oĩa ceperũt. x O finis. Poſt quẽ null⁹ vl' in quo omnia terminabuntur.

ſ vt laici ⁊ addiſcẽtes. ſ libri. ſ lector ⁊ auditor

a ⁊ q audit ṽba pphetie hui⁹: ⁊ ſeruat ea q in ea ſcripta ſũt. † Tp̃s ei b c d

ſ autem.

b ppe ẽ. † Iohãnes ſeptẽ eccleſijs q e

a ſ remiſſio peccatoꝝ. b ſ quies a vitijs. f

c d ſũt in aſia: Gratia vobis ⁊ pax ab g h

a ſ. i. a chriſto.

e f eo qui eſt ⁊ q erat ⁊ q vẽtur⁹ ẽ: ⁊

a ſ a ſeptiformi ſpũ q qdẽ vn⁹ natura grãꝝ diſtributiõe mltiplex. b ſ vt illũiet eos i qb⁹ ſedet de⁹

g a ſeptẽ ſpiritib⁹ q in ↄſpectũ thro i k

a ſ pl'a dictur⁹ repetit ð xp̃o ſꝫ hũanitatẽ. b ſ q ſe eſſe deũ nec p iminẽte morte negauit.

ni ei⁹ ſũt: ⁊ a ieſu xp̃o q ẽ teſt' fide l

a ſ vl' teſtis fidel'. ſ opeꝝ nr̃oꝝ i die iudicij qñ dicet: Vidiſt' me eſuriẽtẽ ⁊ ſi. ⁊c. vẽite bñ. pa. m. ⁊c.

h i k lis p̃mogẽit⁹ mortuoꝝ: ⁊ p̃nceps m n

ſ regẽtiũ terrenitatẽ. a ſ ſpcalit p̃dicatores.

b ſ qꝛ ſola dilectione lauit nos.

l regũ terre. † Qui dilexit nos ⁊ lã o

a ſ origialib⁹ vel actualib⁹. b ſ nõ vituli: nõ arietis: ſicut in veteri lege.

m uit nos ã pctis nr̃is i ſãguie ſuo: p q

ſ ſm ꝙ hõ. r

n ⁊ fecit nos regnũ ⁊ ſacerdotes dõ s t

ſ ſm ꝙ de⁹. ſ ideo vt laudet. ſ vt ei obediat' v

et patri ſuo. Ipſi glĩa ⁊ imperiuꝫ x y

o in ſecula ſeculoꝝ amen. † Ecce ve ꝫ a

a ſ tam bon⁹ q̃ꝫ mal⁹

p q nit cũ nubib⁹: ⁊ videbit eũ õmniſ b c

ſ vt magis crucientur.

ocul⁹: ⁊ qui euꝫ pupugerunt. Et d e

a ſ omnes terreni ⁊ vitijs dediti.

r plangent ſe ſup euꝫ omnes trib⁹

ſ quod omni lingua firmandũ. ſ ⁊ amẽ.

s t v terre etiam amẽ. † Ego ſuꝫ alpha f g

x et o principium et finis: dicit do

---

git q̃ꝫtũ ad doctores. a Et q audit. q̃ꝫtũ ad diſcipulos ſtudioſos. b Verba ꝓphetie hui⁹. mẽte attendẽdo. c Et ſuat ea q in ea ſcripta ſũt. tribulatiões futuras patiẽter ſuſtinẽdo. Et ſubdit ratio: d Tẽpus eni ꝓpe eſt. i. cito trãſiens. q. d. labor patiẽtie breuis ẽ: ⁊ premiũ beatitudis eternũ. e Iohannes. Hic ↄñr reddit auditores beniuolos. Et diuidit in duas ptes: qꝛ p̃mo ꝓpoſitũ facit. ſecũdo q̃ſtionẽ tacitã ſoluit. ibi: Ecce venit. Primũ facit ex hoc ꝙ eis optat bona ſpũalia et eterna dicens: Iohãnes ſeptẽ eccleſijs. p hũc ſeptenariuꝫ intelligit cõſequẽter vniuerſitas eccleſiarũ in orbe cõſtitutaꝝ. Vñ dicit Grego. Homel. xxv. Quia ſeptẽ diebus oĩe tp̃s comprehẽdit: recte ſeptenario numero vniuerſitas figuratur. f Gratia vobis. in preſenti vita. g Et pax. in futura. nam ibi quietabitur totaliter human⁹ appetitus. h Ab eo qui eſt ⁊ q erat ⁊ qui ventur⁹ eſt. i. a deo eterno. Eternitas eni ſm Boetiũ de ↄſolatione: eſt interminabilis vite tota ſimul et pfecta poſſeſſio: ſ a nobis q intelligimus cũ cõtinuo ⁊ tpe ſimplicitas ei⁹ nõ apprehendit niſi p cõparationeꝫ ad tp̃s: nã aſſiſtit omni tpi etiaꝫ infinito ſi eſſet: ꝓpter qd nobis hoc exp̃mit per differẽtias temporis p̃ntis: preteriti et futuri. i Et a ſeptem ſpiritib⁹ id eſt vniuerſitate angeloꝝ qui miniſtri ſunt noſtre ſalutis. k Qui in cõſpectu throni eius ſũt. parati eius exequi voluntatem. l Et a ieſu xp̃o q ẽ teſtis fidelis. paterne glorie ⁊ maieſtatis: vt patet in euãgelio. m Primogenit⁹ mortuoꝝ. i. p̃mus int reſurgẽtes a mortuis. licet añ ip̃ꝫ laçar⁹ ⁊ plures alij fuerint a morte reſuſcitati: h tñ fuit ad vitã mortalẽ: q mag' ꝓprie dr mors q̃ꝫ vita: ſm qd dic beat⁹ Grego. Home. xxxv. ꝓpt qd vera reſurrectio fit ad vitã immortalẽ ad quã xp̃s reſurrexit p̃m⁹: nã ei⁹ reſurrectio ẽ cauſa reſurrectionis alioꝝ. n Et p̃nceps regũ terre. ꝓpter qd dixit i ſua reſurrectiõe: Data eſt mihi oĩs ptãs i celo ⁊ in terra: Mat. vl. o Qui dilexit nos ⁊ lauit nos. i. ſola dilectione ſua ⁊ nõ merit' nr̃is nos lauit. p A peccatis nr̃is originalib⁹ ⁊ actualib⁹. q In ſanguine ſuo. ſacramẽtũ eni baptiſmi ⁊ penitẽtie quib⁹ deletur originale peccatum ⁊ actuale: habent efficaciã a ſua paſſiõe benedicta. r Et fecit nos regnũ. i. aſcribi ciues celeſtis regni. s Et ſacerdotes. offerẽtes hoſtias laudis acceptabiles p ip̃m. t Deo. i. toti trinitati. v Et patri ſuo. ad cui⁹ glĩam oĩa ordinat. x Ipſi glĩa. in ſeip̃o. y Et imperiũ ſup oĩa alia. ꝫ In ſecula ſe. i. eternalit. a Ecce venit. Hic ↄñr rñdet cuidaꝫ tacite q̃ſtioni q poſſet q̃rt qñ dabit fidelib⁹ vita beata quã Iohannes eis optat: Et rñdet ꝙ i iudicio finali qñ in corpore ⁊ aĩa erũt totaliter beati: cuius expectatio breuis ⁊ nulla eſt cõparata eternitati. ideo dicit: Ecce venit. de ꝓpinq. b Cũ nu. ſic eni vẽiet ad iudicium: Mat. xxiiij. Videbũt filiũ hõis veniẽteꝫ in nubib⁹ celi cũ virtute multa ⁊ maieſtate. c Et vide. eũ oĩs oc. qꝛ in iudicio apparebit in forma hũana: que eſt viſibil' omnib⁹. ideo ſubdit: d Et q eũ pupugerũt. i. iudei q eũ lingua crucifixerũt: ⁊ milites manu: ⁊ pilat⁹ iudicando. Viſio tamẽ ipſius erit valde delectabilis iuſtis. nam veniet eis ſaluator. ꝓpter qd loquẽs de ſuo aduentu ad iudicium: Luc. xxj. His autẽ fieri incipientibus reſpicite ⁊ leuate capita veſtra: id ẽ exhilarate corda: vt exponit beatus Greg. Homelia. j. Quoniam appropinquat redemptio veſtra. Sed erit terribilis impijs: quia veniet eis punitor. ideo ſubditur: e Et plangent ſe ſup eũ omnes tribus terre. i. omnes quoꝝ corda in terrenis affectibus ſunt defixa. f Etiam amen. Etiam eſt aduerbium affirmandi in latino. ⁊ ſimiliter amẽ in hebreo. Et per hanc duplicẽ affirmationẽ inſinuat ꝙ eſt irretractabilis veritas. Et ſubditur ratio cum dicitur: g Ego ſum alpha ⁊c. q. d. non poteſt fruſtrari vel immutari mea ſentẽtia. Dicit aũt alpha ⁊ o. nã alpha ẽ prima littera grecoꝝ: ⁊ o vltima. ⁊ per hoc inſinuatur ꝙ deus eſt principiũ omnium effectuũ. ⁊ finis ad quem omnia ordinantur: Prouerb. xvj. Vniuerſa

Margin references: †J.22.c; †19.d.c; †Heb.9.e; 1. Ioh. 1.b; †Eſa.5.c; mat. 24.b; Iude.1.c; J.22.c

Ego lo

a Ego iohānes. Finita ſalutatiōe ꝓgredit̃ ad narrationē īponēdo q̄ttuor: pſonā: locū: cām ipſi⁹ loci: tp̄s: q̄ valēt ad cōmēdationē ipſi⁹ reuelatiōis. Ego iohānes. q. d. ſcio q2 tribulami: ſ3 exēplo xp̄i patient̃ ſufferatis vt ſitis pticipes regni ipſi⁹. b Frat̃ veſter ⁊c. in chri. In fidei vnitate ⁊ ꝓpter illā fidē tribulatus fui: ſicut ⁊ alij p q̄d ad regnū puenire patiēter ſuſtinui: habēdo xp̄m in oīb⁹ exemplū. c Pathmos. i. fretū. ſ. tribulatio: in q̄ magis celeſtia a fidelib⁹ apiūt̃ Eccl'ia cōparat̃ īſule: q2 ſic̄: īſula marinis ꝓcell' illidit̃: ita eccl'ia pſecutionib⁹ marinoꝝ. i. mūdanorū affligit̃. d Propter v̄. d. ⁊ te. ⁊c. i. ꝓpter teſtimōiū diuinitati ⁊ humanitati exhibitū.

e In dn̄ica die. Solet reruz q̄litas ex tp̄e notari: vt abraā in feruorē fide: angelū in meridie vidit: loth ī pditionē ſodome veſpe: adā p⁹ meridiē: Salomō nō reſeruatur⁹ ſapīam nocte ſuſcepit. f Audiui p⁹ me vocē. Poſt ſe audit: q2 duz de p̄ntib⁹ educt⁹ in anteriora vere cōtēplationis ſe extenderet: ⁊ alios reſpicere admonitus eſt. Vl' poſt ſe audit: quia a lege et prophetis p̄dictū eſt: hoc idē ītelligit.

g Quod vi. ſcribe ⁊c. Cōmunis admonitio fit iohanni q̄ monuit cōit̃ mittere ec. aſie. ⁊ p eas ītelligēde ſunt oēs alie eccl'ie: h̄ cōis admonitio fit vſq3 ibi: Et angelo epheſi ⁊c. Siue ſil' ⁊ vno ītuitu: ſiue p tp̄a diuerſa hāc viſionē vidit iohānes: angel⁹ vtrūlibet ei cōferre potuit.

h Epheſo. Voluntas mea īterp̄tat̃ vl' lapſus ꝓfūdus. vl' ꝯſiliū. i Et ꝯuerſus ſū. Et iō: q2 audiui vocē ꝯūſus ſū ⁊c. k Septē cā. i. ſeptē eccl'ias ardētes ⁊ illūiatas ſapīa diuini v̄bi. l Aurea. Sic̄ aurū p ignē ꝓbatū pcuſſiōib⁹ extēſū cādelabrū efficit̃: ſic eccl'ia tribulatiōibus purgata tētationū ictibus in lōganimitatē extēſa conſūmet̃. Si habeat vocē in ore ⁊ nō in opere cādelabrū quidē eſt: ſed nō aureū. m Similem filio hominis. id eſt angelū in perſona chriſti q̄ iā nō filius homīs ſed ſil'is: q2 iā nō morit̃. Vel filio homīs ſimil': q2 nō cū pctō: ſ3 in ſimilitudinē carnis pec. apparuit. Chriſtus in quo omnia neceſſaria ad regimē eccl'ie. n Podere. i. ſacerdotali veſte. i. carne in qua ſe obtulit: ⁊ quotidie offert rep̄ſentās ſe deo patri. Vel poderis eſt eccleſia q̄ veſtit̃ de⁹ vt tunica que ē talar' : q2 vſq3 ad finē mundi duratura.

o Precinctū ad māmil. Daniel cinctū renes vidit in veteri teſtamēto: q2 ibi carnalia cōſtringūt̃: h̄ māmillas: q2 in nouo teſtamēto etiā cogitatiōes iudicātur. p Capilli erāt. i. ſcti extenuati: ⁊ adherentes ipſi capiti: vel cogitatiōes ei⁹. q Tanq3 lana. Vl' ſic̄ lana alba apta eſt ad q̄ſcūq3 colores ſuſcipiēdos: ſic ſancti ad tribulatiōes. r Nix cādor īmortalitatis: q2 cādidior omni creatura. s Oculi: id ē dona ſpiritusſancti qui ſunt chriſti habentis ⁊ dantis ſunt eccleſie accipientis: que illuminant et faci-

a ſ dn̄s dico. ſ more ꝓphetarū hoc dicit.
minus deus: qui eſt ⁊ qui erat ⁊ q̄ a
ſ a pſona.
a venturus eſt omnipotens. Ego b
ſ humilitas magiſtri. ſ vel ſoci⁹.
b iohānes frat̃ veſter et particeps c
in tribulatiōe et regno et patien- d e
ſ in exemplo chriſti.
tia in chriſto ieſu: fui ī inſula que f
ſ locus ſ cauſa.
c d appellatur pathmos propt̃ ver- g
bum dei ⁊ teſtimonium ieſu chri-
a ſ in exceſſu mētis. b ſ in ſp̄e reſurrectionis future p reſurrectionē xp̄i. ſ tempus.
e ſti. † Fui ī ſpiritū ī dominica die: ⁊ h i
a ſ cognoui. b ſ q2 de futur' vl' ð magnis maīfe-
f audiui poſt me vocē magnā tan- k
ſtationē. a ſ q̄ icitat̃ ad bellū. ſ qd̄ viſur⁹ es vel
g q̄ꝫ tube dicentis mihi: Quod vi- l m
iā vides. ſ in mēte recōde. vel ad literam.
des ſcribe in libro: ⁊ mitte ſeptez n
ſ vel epheſo ⁊ ſmyrne ⁊c. ſ canticū.
h eccleſijs q̄ ſūt ī aſia: epheſo ⁊ ſmyrne
ſ diuiſio cornuū. ſ illūiata. ſ p̄ncipiū pulchritudinis.
⁊ pergamo: ⁊ thiatyre: ⁊ ſardis et
ſ ſeruās vel ſaluās. ſ tribus amabilis. ſ ideo.
philedelphie ⁊ laodicie. Et con- o
ſ . i. memoriā habui de ſubditis. ſ intelligerē.
uerſus ſum vt viderem vocem q̄ p
ſ q2 cōuerſus ſum.
i loquebatur mihi. † Et conuerſus q †
k l vidi ſeptem candelabra aurea: ⁊ r
ſ . i. ī cōi: q2 oīb⁹ ſe offert de⁹. i. p̄ſto ē ſubueīre.
in medio ſeptē cādelabroꝝ aure-
m oruz ſimilē filio homis veſtitum s †
ſ caput in ſe oñdit qd̄ a ſuis exigit.
n o podere: ⁊ p̄cinctum ad māmillas t †
ſ cingulo charitatis: q2 dilectionē ſeruat.
zona aurea. Caput aūt eius et ca- v †
ſ . i. veſtimēta cōtra frigus et vitia.
p q pilli erāt candidi tanq3 lāna alba
a ſ imortalitas cū gl'ia: gloriōſior ē oīni creatura.
b ſ ⁊ fideles in eccl'ia q̄ ex vtraq3 pte videre debēt
r s ⁊ tanq3 nix. † Et oculi eius velut x †

uerſa ꝓpter ſemetipm̄ opat⁹ eſt dn̄s. ⁊ ideo qd̄ ſubdit̃ Principiū ⁊ finis: eſt expoſitio l̄re duplicis p̄cedētis. a Qui eſt ⁊ q̄ erat ⁊ q̄ vētur⁹ eſt omnipotēs. exponat̃ vt. ſ. b Ego iohānes. Hic ꝯñr reddit auditores dociles per hoc q̄ modū ⁊ materiā reuelatiōis ī hoc libro cōtētē tāgit ſub quadā breuitate: qd̄ in libroꝝ ꝓemijs fieri cōſueuit. Et diuidit̃ in duas ptes: q2 primo tangitur huius reuelationis locus ⁊ tp̄s. ſcd̄o materia ⁊ modus. ibi: Et audiui. Circa primū dicit: Ego iohānes frat̃ veſter: nō carnali cognatiōe: ſ3 ſpirituali regeneratiōe p ſacramētū baptiſmi. c Et pticeps ī tri. nā ꝓpt̃ xp̄m fuit merſus ī feruētis olei doliū. d Et regno celeſti. ad qd̄ oportet p multas tribulationes intrare: Act. xiiij. e Et pa. in xp̄o ieſu. i. ꝓpter ieſū: q2 dat patiētiā in tribulationibus. f Fui in inſula q̄ appellatur pathmos. de feruentis enī olei dolio nō aduſt⁹ exiēs: ſ3 vt fort' athleta punct⁹: ad inſulā pathmos fuit in exilium relegat⁹: in q̄ dn̄o reuelāte apocalypſim cōſcripſit: ⁊ ſic tangit̃ loc⁹. g Propter verbū dei ⁊ teſtimoniū ieſu. in quo tangit̃ cā ſue relegatiōis. ꝓpter hoc enī q̄ nolebat xp̄m negare nec a predicatione nominis eius ceſſare: fuit in exiliū relegatus. Conſequenter tangitur reuelationis tēpus. cū dicitur: h Fui in ſpiritu. i. in extaſi mētis. i In dn̄ica die. q̄ deputata ē cōtēplationi diuine: ⁊ p cōſequēs apta eſt reuelationi ſiēde. k Et audiui poſt me vo. meā. Hic ꝯñr tangit̃ in breui reuelatiōis materia ⁊ mod⁹. Et diuidit̃ in quattuor ptes: q2 p̄mo ponit̃ reuelantis deſcriptio. ſcd̄o audiētis trepidatio. ibi: Et cū vidiſſem. tertio timēt' cōſolatio. ibi: Et poſuit. quarto ſcribētis informatio. ibi: Scribe ergo. Circa primū dicit̃: Et audiui poſt me vocē magnā tanq3 tube. in quo d̄ſignat̃ virt⁹ ⁊ auctoritas angeli loquētis in pſona xp̄i. l Dicentis mihi. m Qd̄ vides ſcribe in libro. ad inſtructionem fidelium. n Et mitte ſeptē eccleſijs epheſo ⁊ ſmyrne ⁊ pgamo ⁊ thiatyre ⁊ ſardis ⁊ philadelphie ⁊ laodicie. His enī ſeptem eccleſijs primo ſcripſit ⁊ conſequēter alijs vniuerſis: vt predictū eſt: ⁊ in ꝓſecutiōe ampli⁹ apparebit. o Et ꝯuerſus ſū. p hāc cōuerſionē intelligit̃ q̄ ī apph̄ēſiōe reuelatiōis diuīe oportet mētē a terrenis auerti: ⁊ ad celeſtia cōuerti. p Ut viderē vo. i. vocis ꝓlatorē: q2 vox ꝓprie nō eſt viſibilis. pōt tñ ſic expōi: Ut viderē vocē. i. pcipere: ſicut Exo. xix. Cūct⁹ aūt ppl's videbat voces. q Et cō. vi. ſeptē cā. au. ſeptē eccl'ias ſignificātia: vt expōit̃. ī. r Et in me. ſe. cā. au. ſimilē fi. hoīs. i. angelū rep̄ſētātē xp̄m: q̄ fili⁹ hominis frequēter in euāgelio nomiat̃: vt patz intuēti: ⁊ vt oſtendat̃ q̄ ille qui apparebat erat angelus ⁊ nō xp̄s. iō nō dicit̃ hic q̄ iohānes viderit filiū hoīs: ſed ſilez filio homis. Per h̄ aūt q̄ d̄r: In medio ſeptē cādelabrorū. ītelligit̃ q̄ xp̄s ē in medio eccl'iarū in noīe ei⁹ ꝯſecratū: ſ3 qd̄ dicit̃ Mat. vl. Ecce vobiſcū ſuz oīb⁹ dieb⁹ vſq3 ad cōſūmationē ſcl'i. s Veſtiū podere. Eſt aūt poderis veſtis ſacerdotalis linea q̄ cōiter d̄r alba: ⁊ dicit̃ a pos qd̄ eſt pes: ⁊ hereo heres: q̄ſi pedib⁹ herens. nā attingit vſq3 ad pedes. t Et p̄cinctū ad mā. Per p̄cinctionē ad renes intelligit̃ reſtrictio carnis: q̄ p̄cipit̃ in veteri teſtamēto. p eā aūt que ē ad māmillas circa pectus: intelligit̃ reſtrictio mētis q̄ p̄cipit̃ in nouo. vnde Mat. v. Audiſtis q2 dictū eſt antiq̄s: nō mechaberis: ego aūt dico vobis: Quicūq3 viderit mulierē ad cōcupiſcēdā eā iā eſt mechat⁹ eā in corde ſuo. Apparitio v̄o angeli fiebat ad deſignādū cōtinētiā q̄ d3 eſſe in miniſtris xp̄i ꝓ ſtatu noui teſta. Sciendū tñ q̄ lex vet⁹ ꝓhibebat cōcupiſcētiā aliene vxor': Exo. xx. Nō cōcupiſces vxorē ꝓxi. tui: tñ q2 non puniebat nec puniēdū apte dicebat. ideo dicit̃ ī glo. Phil'. ij. q̄ lex vet⁹ ꝓhibebat manū nō animū: q2 nō ita exp̄ſſe ⁊ efficacit̃ ꝓhibebat ſic̄ lex noua: ⁊ quod modicū eſt quaſi nihil reputat̃. libro. ij. phyſicoꝝ.

v Caput aūt ei⁹ ⁊ ca. e. cā. apparebat enī angel⁹ in ſpecie ſacerdotis: q2 veſtitus podere: ⁊ etiā iudicis. in hoc q̄ gladi⁹ ex vtraq3 pte acutus ꝓcedebat de ore ei⁹: vt habet̃. ī. maturitas autē etatis ⁊ moꝝ q̄ p caniciē deſignat̃: decet iudices ⁊ ſacerdotes: ꝓpter qd̄ ī canicie apparebat. ecōtrario v̄o indecēs ē iuueni canicies: ⁊ ideo chriſtus: Cant. v. vbi deſcribitur vt iuuenis ſpōſus: dicunt̃ eius capilli nigri: come capitis eius ſicut elate palmarū nigre quaſi coruus. x Et oclui eius velut flam-

Margin notes: † ī. 4. a; † 93. di. c. diaconi ſunt. in prin.; † ī. 2. c. et 19. c

a flamma ignis: ⁊ pedes eius ſiꝉes
(ſ nō cuilibet ſed.)
b aurícalco: ſicut in camino ardēti.
c Et vox illius tanq̄ꝫ vox aquaruꝫ
multaruꝫ: et habebat in dextera
(ſ ꝑ ꝑdicatores vel ſcripturas.)
d e ſua ſtellas ſeptem † Et ex ore eius
gladius vtraqꝫ parte acutus exi
(ſ iuſti ſiꝉes ipſi lucebūt.i.fiēt ſiꝉes illi.)
f bat. Et facies eius ſicut ſol lucet
(ſ quia.)
g in virtute ſua. Et cū vidiſſem euꝫ
h i cecidi ad pedes eius tanq̄ꝫ mor/
(a ſ .i.ſuꝑ vires humanitatis mee.)
k tuus. Et poſuit dexterā ſuā ſuper
(ſ ideo.)
l me dicens: Noli timere. Ego ſuꝫ
(ſ eternaliter.)
primus et nouiſſimus ⁊ viuus: et
(ſ ſm carnem. ſ ꝓpter vns.)
m fui mortuus: ⁊ ecce ſum viuens
n ſecula ſeculorū. Et habeo claues
(a ſ ſicut paſſionem et reſurrectionem.)
o mortis et iferni. Scribe ergo q̄ꝫ
(a ſ pñtes tribulationes ⁊ pñſens auxiliū.)
p vidiſti ⁊ q̄ꝫ ſunt ⁊ que oportet
(ſ myſterium.)
q fieri poſt hec. Sacramentum ſe/
ptem ſtellaruꝫ quas vidiſti in de
xtera mea: et ſeptē cādelabra au/
rea. Septē ſtelle: angeli ſūt ſepteꝫ
eccleſiarum: ⁊ ſepteꝫ candelabra:
ſeptem eccleſie ſunt.

ſunt ardere vel oculi ſunt ipſi ſpiritnales in ec/
cleſia: vel diuina precepta. a Et pedes.i. vl/
timi fideles: q̄ multis cōcuſſionib⁹ nō retinebūt
priorē naturā: ſicut auricalcū qḋ ſepe incendit ⁊
meliorē accipit colorē. b In camino ardēti.
In alia tranſlatione hr̄
auricalco libāi: ꝑ qḋ oſtē
dit ꝙ in illa regiōe vbi
dñs crucifix⁹ ē: maxīe il/
la tribulatio ē valitura.
c Et vox.i. ꝑdicatio ei⁹
obtinet vim aque: quia
mūdat: vel quā vocē re/
ceperūt iā mlti populi q̄
De priuile. e.ex ore.in prin. — cōparant aque ꝓpt̄ flu/
xū tāto magis ꝯſtare de
bet. Vl' vox datrix mul/
tarū aquarū.i. grāꝝ: vn̄
vox ſequit. d Stellaſ.
Stelle epī q̄ debēt alijs
lucere v̄bo ⁊ exēplo vi/
te: q̄ ⁊ ſi peccauerūt ſtel/
le vocant: ſꝫ ꝙ inſtituti
ſūt: q̄s hꝫ in dextera.i. in
potiorib⁹ donis q̄ ꝑ de/
xterā ſignificāt. e Et
ex ore.i. de īſinuatiōe exi
uit ꝑdicatio: q̄ vtrūqꝫ ſe
cat in veteri teſta. carna/
lia opa in nouo cōcupi/
Mat.10.c — ſcentias. Vn̄: Nō enīꝫ
vos eſtis q̄ loq̄mī ſꝫ ſpi/
rit⁹ p.v. q̄ loquit in vo/
bis. f Sicut ſol lucet
in virtute.i. in meridie ſi
ne nubib⁹. Vel ſicut ipē
xp̄s ī reſurrectiōe. Vl' qn̄
fixus erit in eternū.
g Et cū vidiſſē. Ecce io
hānes q̄ ſtare videbatur
viſo domīo cecidit tāq̄ꝫ
mortu⁹: q2 vnuſq̄ſqꝫ vir
ſanct⁹ q̄nto ſe ad cōtem/
plādū diuinitatē altius
erexerit tāto apḋ ſe ītror
ſū inferi⁹ cadit: q2 in cō/
paratione dei ei⁹ magni
tudo quā ꝑſuaſit facile ꝯ
ſpicit. hinc ē ꝙ abraā vi/
ſo domīo ſe puluerē ⁊ cinerē cognouit. Itē Iob:
Job.42.a — Auditu auris audiui te ⁊c. h Cecidi. Qui
proiecti curā humanitatis ad ſimilitudinem vl/
timorū fideliū. i Tanq̄ꝫ mortuus. Mortu⁹
mundo: viuus deo: vl nil terrenitatis cupiens.
k Dexterā ſuā. ſcꝫ ſanctū ſpūm cōfortanteꝫ.i.
auxiliū ſuū. l Nolite timere. Pati ꝓ me tri/
bulationes ⁊ mortem: q2 ego qui nō indigebam
ꝓpter me cum ſim primus ⁊ nouiſ. fui mortuus ⁊
viuus. m Sum viuēs. Sed non terreami/
ni: quia manifeſte ſurrexi: nec amplius moriar.
n Et habeo. Et ideo non patiar vos tētari
ſupra q̄ꝫ poteſtis ferre: quia habeo poteſtatē ſu/
per diabolū ⁊ ſuper membra eius. Qui clauē
alicuius domus habet quē vult intromittit: et
quē vult ab ingreſſu dom⁹ repellit. Claues igit
mortis ⁊ inferni poſſidet: q2 quos vult a damna
tione ꝑpetue mortis liberat: quos vult autē eo/
dē dānationis periculo iuſte remanere ſinit.
o Mortis ⁊ inferni. Diabolus ē mors: q2 cau/
ſa eſt peccati.i. mortis miniſtri eius infernus in
quibus habet locum.
p Que oportet fieri poſt hec. In vltimis fide
libus per quorum exemplum iſti multum debēt
animari. q Sacramentum: ſcilicet Myſteri/
um: vbi aliud videtur ⁊ aliud intelligitur.
Hec prima viſio eſt de correptione eccleſiarū.
Angelus allegoriam in parte aperit vt doce/
at vbiqꝫ debere requiri.

Et ange

ma ignis. nā acuties ſui viſus ꝑtingit vſqꝫ ad intima rex cognoſcenda. oīa
ei nuda ⁊ apta ſūt ocul' ei⁹: Heb.iiij. a Et pe.e.ſi.au.ignito. iō ſubditur:
b Sic in ca.ar. in q̄ deſignat ardor tribulatiōis xp̄i fidelib⁹ īminēt.
c Et vox il. tanq̄ꝫ vox aquaꝝ mul. in q̄ notat virt⁹ ⁊ auctoritas loq̄ntis:
ſicut. ſ. ꝑ vocē tube. eſt enī eadē ſignificatio replicata ꝑ illā ſimilitudinem
ad maiorē expreſſionē. d Et ha. in d. ſua ſe. ſtel.
i. epōs: vt exponit in fi.ca. q̄ dicunt ſtelle: q2 debēt
a† eccleſiā illuminare vita pariter ⁊ doctrīa: Dan.xij.
Qui ad iuſticiā erudiūt plīmos q̄ſi ſtelle in ꝑpetu/
b as eternitates. dicunt aūt eſſe in dextera xp̄i ſine q̄
c† non poſſunt recte operari: Iohan.xv. Sine me ni/
d† hil poteſtis facere. hoc dicit apoſtolis quorū ſucceſ
ſores ſunt epiſcopi in eccleſia dei: vt dicitur ī decre/
tis. diſ. xxi. ca. In nouo teſtamento.
e† e Et ex ore eius gladius vtraqꝫ parte acutu s — †T.19.e
exi.i. ſententia iuſta. f Et facies eius ſicut ſol.
nā eſt lux vera q̄ illuminat omnē hominē veniētem
in hunc mundū: Ioh.j. g Et cū vidiſſeꝫ. Hic cō
f† ſequēter ponitur iohānis trepidatio. cū dicitur: Et — †Mat.17.a
cū vidiſſem eū cecidi ad pedes eius tanq̄ꝫ mortu⁹.
g† hoc autē factū eſt ad declarandū fragilitatē huma
† nam iuxta virtutem angelicā. Simile legit de Da/
niele in angeli viſione: Dan.x. hoc tn̄ magis habꝫ
locū in ꝓpoſito in quo angelus apparebat vt rep̄/
h† ſentans perſonā diuinā: vt predictū eſt: que incom
parabiliter excedit angelicā. h Et poſuit. Hic
i k† ꝯñr ponit timētis ꝯſolatio. cū dicit: Et poſuit de/
xterā ſuā ſuꝑ me. ad cōfortādū fragilitatē meā. iō — †Eſa.44.a
† ſubditur dicēs: i Noli ti. ⁊ ſubdit rōnē: — .T.22.c
k Ego ſū pm⁹ ⁊ nouiſſimus. ꝑ hoc idē ſignat qḋ
l† ſ. dicit: Ego ſū alpha ⁊ o ⁊c. Siſr exponat. q. d. po
m† tēs ſū te ſaluare: ideo nō debes timere. l Et fui
n† mortu⁹. in hūanitate aſſūpta ꝓ generis hūani ſalu — †Eſa.22.f
te: ꝓpter qḋ nō debes timere. m Et ecce ſū viuēs — Job.12.b
o in ſecula ſeculoꝝ. q2 xp̄s hō reſurrexit ad vitā im/ — .T.3.b
mortalē. n Et habeo claues mortis ⁊ inferni.
p q i. poteſtatē educēdi inde iuſtos: qḋ fecit ī ſua reſur/
rectione: ⁊ ibi recludendi impios: qḋ maxime faci/
r et in iudicio finali. dicēs illud terribile v̄bū Mat.
xxv. Ite maledicti in ignē eternū ⁊c. o Scribe
ergo. Hic cōſequēter ponit ſcribētis informatio: in
q̄ etiā tangit materia huius libri ī quodā generali.
cū dicitur: Scribe ergo q̄ vidiſti.i. apparitionē iam
s dictā. p Et q̄ ſūt.i. tribulationē eccl'ie iā inchoa
t tā: ⁊ circa finē mūdi magis ingraueſcētē. ideo ſub/
ditur: q Et q̄ oportet fieri. in futuris tribulati
onib⁹ ad ꝓbationē electoꝝ. r Sacramētuꝫ ſe/
ptē ſtellarū.i. ſacrū ſecretū ꝑ ipſas ſignificatū. Qḋ
ꝯñr exponit cū dicit: s Septē ſtelle angeli ſunt
ſeptē eccleſiarū.i. epiſcopi ipſarū. vnde angel⁹ qui interpretat miſſus: ē hic
nomē epiſcopalis officij. ſicut Malach.ij.ca. dicit: Labia ſacerdotis cuſto
diunt ſcientiā: ⁊ legē ex ore ei⁹ requirēt. angelus enī dñi exercituū ē. epſ ei
eſt ſacerdos principalis in aliqua dioceſi. vnde ⁊ in lege ſuprem⁹ iter mini/
ſtros dei vocat ſacerdos ſumm⁹. t Et ſeptē cādcla. aurea ſeptē eccl'ie ſt.
nā ſicut cādelabra ſuſtētāt lumīaria: ſic eccl'ie doctores q̄ ſūt lumīaria eccle
ſie: de bonis eccl'ie debēt ſuſtētari. Et dicent aurea: nā hoc debet ex charita
te fieri: q̄ ꝑ arā ſignat: q2 ſicut aurū excellit omnia alia metalla: ſic charitas
alia dei dona. j. Cor. xiij. Maior aūt horū eſt charitas. Ca. I

Moraliter.

a† Apocalypſis ieſu chri. ⁊c. Sicut dictū fuit ī ex
poſitiōe literali btūs iohānes in ꝑncipio libri hu/
ius reddit auditores beniuolos: dociles ⁊ attētos. Per librū aūt iſtū qui
dicit apocalypſis.i. reuelatio poteſt intelligi tota ſcriptura ſacra q̄ eſt diui/
nitus reuelata. Ad quā reddūtur auditores dociles ꝑ fidē q̄ aperit ipſius
intelligētiā. ſic dicit Eſa.vij. ſm aliā trāſlationē: Niſi credideritis nō itelli
get: ⁊ ad Heb.xj. dicit: Credere enī oportet acce.⁊c. ⁊ ſic eſt etiā ī alijs ſcie
tijs in quib⁹ oportet diſcipulū in multis credere doctori q̄ poſtea intelligun
tur ab ipſo. Attēti v̄o reddūtur auditores ꝑ ſpē: q̄ eſt certa expectatio futu
re beatitudīs: cui⁹ viā oñdit ſacra ſcriptura: q̄libet aūt attēt⁹ eſt ad ꝯſiderā
dū viā q̄ ducit ad terminū deſideratū. Beniuoli v̄o reddunt auditores ꝑ
charitatē que facit ad deū cōformitatē. j. Joh.iiij. Qui manet in charitate
in deo manet ⁊ de⁹ in eo. ꝓpter qḋ talis ē beniuol⁹ ad audiēdū dei v̄ba: q̄
tradunt in ſacra ſcriptura. q† Et cōuerſus vi.ſe.cā.au.⁊c. ſꝫ ſenſū lrālē
ꝑ ſimilē filio hoīs exiſtentē ī medio cādelabroꝝ aureoꝝ: intelligit xp̄s exi/
ſtēs in medio eccl'iaꝝ ꝑ orbē diffuſaꝝ ad cōſeruationē ⁊ cōſolationē earū: ſi
cut ꝓmiſit Mat.vl. Ecce vobiſcū ſū oīb⁹ dieb⁹ vſqꝫ ad cō.ſcl'i. Moralit
aūt ꝑ xp̄m pōt intelligi q̄libet bon⁹ ꝑlat⁹: eo ꝙ eſt ei⁹ vicari⁹: ꝓpter qḋ dici
tur Luc.x. Qui vos audit me audit. ideo ꝑlatus debet eſſe ſimilis filio ho/
minis: id eſt chriſto cui debet eius vicarius conformari q̄ꝫtum poteſt fragi

litas nra

litas noſtra pati. s† Veſtitum podere.i.tunica linea alba vſqꝫ ad talum pertingentē.per quam ſignificatur caſtitas per ſeuerans vſqꝫ ad finem vite. t† Et precinctum ad mam millas çona aurea. Per çonā auream ſignificatur charitas q̄ precioſior eſt virtutibus alijs ſicut aurū ceteris metallis.⁊ be nedicitur çona:quia iungit ⁊ ſtringit hominē cū deo ⁊ ꝓximo dilectione firma.⁊ dicitur eſſe circa mām̄illas.i. ꝓpe cor:qꝛ qꝺ charitate diligiṫ corde habeṫ. v† Caput āt eiuſ ⁊ capilli cā didi. Per quod ſignificaṫ maturitas moris ⁊ etatis. x† Et oculi eius tanqꝫ flām̄a ignis. Per quod ſignificaṫ viuacitas intellectus in cognitione veritatis. a† Et pedes eius ſimi les auricalco ſicut in camino ardenti. Per quod ſignificatur feruor affectionis ad ꝓcurandum honorē dei ⁊ ſalutē ꝓximi. c† Et vox illius tanqꝫ vox aquarū multarū. Per quā ſigni ficatur efficatia vbi tam in p̄dicando qꝫ in corripiēdo:que de bet eſſe in prelato. d† Et habebat in dextera ſua ſtellas ſe ptem. Per ſtellas ſignificantur ſapientes alios dirigentes: Dan̄.xij. Qui ad iuſticiā erudiūt plīmos quaſi ſtelle in ꝑpetu as eternitates. Item quia ſeptem diebus omne tempus reuol uitur recte ſeptenario numero vniuerſitas deſignatur. Prela tus igitur ſeptem ſtellas habet in ſua dextera qn̄ ſapientes ſue dioceſis ſunt de cōſilio ac familiaritate ſua. e† Et de ore eiꝰ gladius ex vtraqꝫ ꝑte exibat acutus. Per quod oſtēditur ꝙ ſententia prelati debet eſſe ſic iuſta ꝙ non faueat iniuſte vni ꝑ te vel alteri. f† Et facies eius ſicut ſol ⁊c̄. nam aſpectus talis ſuperioris eſt delectabilis omnibus bonis. de quo po teſt dici illud Ecc̄s.xj. Dulce lumen ⁊ delectabile eſt oculis vi dere ſolem. g† Et cū vi.eū cecidi ad pe.eiꝰ. Per h̄ ſignifi catur reuerentia que bono prelato debetur. h† Et poſuit dexteram ſuam ſuper me ⁊c̄.quia ſicut ſubditus debet prela tum revereri:ſic verſa vice prelatus debet ſubditū conſolari. k† Ego ſum primus et nouiſſimus.quia bonus prelatꝰ de bet eſſe primus ad laborem:et nouiſſimus ad requiem tempo ralem.vnde ſuper illud apoſtoli: Qui epiſcopatum deſide rat bonū opus deſiderat. dicit quedam Gloſa.hoc dictū fu it quando is qui populis preficiebatur primus ad tormenta ducebatur:⁊ hoc patet per effectum ſi tempus eccleſie primiti ue ad memoriam reducatur. † Et viuus.vita gratie.nā ⁊ ſi bonus prelatus de hoc non habeat certitudinem: habet tamen probabilem coniecturā:⁊ aliquando certus eſt per re uelationem diuinam. l† Et fui mortuus.ſaltē morte ori ginalis culpe. m† Et ecce ſum viuens in ſecula ſeculorū. quia iuſtus proprie non moritur:ſed trāſit de vita gratie ad vitam glorie ſempiternam.ꝓpter quod obitus ſanctorꝫ nata le dicitur ipſorum. n† Et habeo claues mortis ⁊ inferni. qꝛ p̄latꝰ hꝫ ꝑtātē malignos excōicādi.

Glo. ordi.

a Ad angelo.i.epiſcopo Ca. II ſcribit.de manu cuiꝰ pctā ſub ditorū requirit:et ſine cuiꝰ cō ſenſu ſubditos iudicare nō p̄ſumit ipſe iohannes. b Epheſi.Epheſus ſc̄m bene ꝑſiſtentiū partē volūtas interp̄ tatur:quorꝫ operibꝰ deꝰ delectaṫ.de q̄ bus ꝓponit vt ꝑ horum exemplū q̄ la pſi fuerāt corrigant:ſc̄m ꝙ epheſus i terpretaṫ ꝯſiliū.i.indigēs cōſilio:ſiue lapſus ꝓfundus:vel volūtas mea. c Septē. Incipit ſingulares admoni tiones que ſingule ⁊ vniuerſales eſſe poſſunt ſc̄m diuerſa mēbra cuiuſlibet eccleſie. d Non potes ſuſtinere. vi humanitatis. Vel nō potes ſuſtine re malos quin emēdes vl' expellas. e Tentaſti eos. Nō tentanṫ niſi q̄ in tus ſunt in eccl'ia. f Suſtinuiſti ꝓ pter nomē. Vel hoc nō feciſti ꝓ huma na laude:ſed propter nomen meū glo rificādū. g Et nō defeciſti. Notat cauſam humani defectus fuiſſe niſi au xilium preueniſſet. h Sed habeo ⁊c̄. Vel ep̄s in ꝑſona ſua:affectum te dio vitiorum in ſubditis: vel ſubditi amore terrenorū. Hely ſacerdos fu it bonus:⁊ tamē dānatus eſt:qꝛ filioſ corrigere nolebat. i Mouebo cā. Auferā virtutes et dona ſpirituſſan cti per que ſunt conſtituta cādelabra.

Sed h̄ ha

a b Angelo ephe Ca II a†
ſi eccleſie ſcribe: Hec dicit q̄ tēnet b†
c ſeptem ſtellas in dextera ſua:qui
ambulat in medio ſeptez cādela
brorum aureorum. Scio opa tua c†
et laborē tuū ⁊ patientiam tuaz: d e†
d et quia nō potes ſuſtinere malos f†
e et tentaſti eos qui ſe dicunt apo g† h
ſtolos eſſe ⁊ non ſunt:⁊ inueniſti i k
eos mendāces. Et patiētiam ha l
f bes:⁊ ſuſtinuiſti propter nomen m
g h meum: et non defeciſti. Sed ha n†
beo aduerſum te: ꝙ charitatem o
tuam primam reliquiſti†Memor p q†
eſto itaqꝫ vnde excideris: ⁊ age r
penitentiam:et primā opera fac. s
i Sin autem venio tibi ⁊ mouebo t v x

[Interlinear glosses:] ioh̄es. nota ꝙ in oībꝰ his nō ſoli epiſcopo:ſꝫ cōmiſſis loquitur — a licet peccauerit adhuc nō dimit tit eos. — a ſicut dona diuidēs vel nōdū quietus. — qꝛ nōdū tales vt in eis quieſcat. — .i.approbo. — tribulationē — qꝛ nō murmuras de dilato p̄mio. — a inhumane cōtra te agētes. — .i.ꝓbaſti doctrinā corꝫ. — miſſos. — a deo vt facilius decipiant. — a mala p̄dicatione corꝫ ⁊ mala vita. — b in ma lis q̄ ipſi cōiūcti igerūt ꝑ terrenas ꝑtātes. — .i.per. — hoc ad cōſiliū ꝑtinet. — contrarium corone. — a q m̄ q̄dē aduerſum te eſt. — de conſortio fidelium. — dignos fructꝰ pāitētie. — a p̄mis ſil'ia opa. — ſed. — vt anima et corpore interficiam.

Nico. de lyra

Ad angelo epheſi ⁊c̄. Ca. II Finito proemio.hic incipit tra ctatus. Et diuiditur i duas ꝑ tes.nā primo informanṫ ſeptē eccl'ie i ſpeciali.ſecūdo tota eccl'ia in generali iiij.ca. Pria diuidiṫ in ſeptē ꝑtes ſc̄m ſeptē eccl'ias:q̄ patebūt ꝓſequendo. In prima vo ꝑte iformaṫ eccl'ia ephe ſina:cuiꝰ p̄mittiṫ cōmēdatio:vt meliꝰ recipiaṫ ſeq̄ns correctio q̄ pōiṫ.ibi: Sꝫ habeo aduerſū te. In pria ꝑte d̄r: Et āgelo ephe ſi eccl'ie.i.eiꝰ ep̄o:ſic p̄dictū ē:⁊ ita accipiaṫ i ſeq̄ntibꝰ:⁊ infor mādo ep̄z q̄ ē caput illiꝰ eccl'ie iformat ꝑpl'm ſibi ſubditū:vt ex ſequētibꝰ apparebit. Dicūt āt expoſitores cōiter ꝙ iſte fuit Ti motheꝰ pauli diſcipulꝰ quē ꝯſtituit ep̄m eccl'ie epheſine:ſic di ctū ē.ſ. Timoth.j.tn̄ beatꝰ ioh̄es apl's erat ſuꝑ oēſ ep̄os aſie: cuiꝰ eccl'ias fūdauit ⁊ rexit:vt hr̄ i libro illuſtriū virorū.tn̄ cō muniter manebat epheſi. b Hec diċ q̄ hꝫ ſep.ſtel.⁊c̄.expōaṫ vt.ſ̄. c Scio opa t.i.approbo. d Et labo.i.tribulatio nē ab aduerſarijs fidei. e Et patiētiā tuā.i tribulatiōe tibi ſuſcitata. f Et qꝛ nō p̄t ſu.ma.cum eiſ cōicādo.ſꝫ magꝰ eoſ reijciſ a ꝯſortio fideliū ne corrūpāṫ malis eorꝫ. g Et tētaſti eos .experimetū accipiendo de ipſis ꝑ vitā eorꝫ ⁊ doctrinā. h Qui ſe dicunt apl'os eē.i.a.xp̄o miſſos ad docēdū ppl'm. i Et nō ſūt:ſꝫ magis ſubuerſores fideliū:q̄les erāt ebion ⁊ cherīthus ⁊ ceteri heretici q̄ tūc i aſia ſurrexerīt.⁊ ſilr̄ pſeudo apl'i:q̄ dicebāt ſe miſſos ab apl'iſ in hierl'm manētibꝰ .ſ.petro ⁊ iacobo:⁊ ſub h̄ ꝑtextu :fal ſo tn̄ docebāt obſeruationē legaliū ſi mul cū euāgelio eē neceſſariā ad ſalu tē:vt patuit.ſ̄.in epl'is Pauli in plu ribꝰ locꝭ. k Et īueniſti eos mē.non ſolū in doctria ſꝫ ēt i vita:qꝛ exteriꝰ ſā ctitatē ſimulabāt:vt ſimplices magis deciperēt. l Et patiē.ha.in tribula tionibꝰ q̄s excitauerīt ꝯtra te. m Et ſuſtinuiſti ꝓpt̄ no.meū.non ꝓpter in anē gl'iam. n Sed ha.adū.te. Hic ꝯſir ſubdiṫ correctio:⁊ vt meliꝰ porte tur cōmendatio ſubdiṫ ibi: Sed h̄ ha bes. Circa primuz diciṫ: Sꝫ habeo aduerſū te.defectū corrigēdū.qꝺ ſub diṫ cū d̄r: o Qꝛ charitatē tuā p̄mā. i.opa charitatis q̄ habuiſti in p̄ncipio tue ꝯuerſiōis. p Reliq̄ſti.ex h̄ ap paret qꝺ.ſ̄.dictū eſt.ſ.ꝙ vbū dn̄i di rigiṫ ad ep̄m nō ſolū ꝓ ſe:ſꝫ etiā ꝓ po pulo ſibi ſubdito.nā cū timotheꝰ eſſet pauli ſpecialis diſcipulꝰ ⁊ p̄dilectꝰ:nō eſt veriſil'e ꝙ ꝓceſſerit in ſpūalibꝰ defi ciēdo:ſꝫ magꝭ ꝓficiēdo.ꝓpter qꝺ iſtꝺ itelligiṫ de ꝑpl'o ſibi ſubdito. Cōſueue runt ei ſuſtētare paupes xp̄ianos fer uenter et deuote:⁊ elemoſynā mittere fidelibus in hieruſalem habitantibꝰ: qui ſuas poſſeſſiones vendiderant ad ſuſtentationem chriſto credentiuz: vt patet Act̄.iiij. ⁊ refrigeratus erat ab hoc feruore.ideo nō dicitur ꝙ reliquerit ſimpliciter charita tem :ſed primā.i.feruoris gradū priꝰ habitū:ad quē reduciṫ cū diciṫ: q Memor eſto itaqꝫ vnde excideris.i.a quanto gradu charitatis r Et age penitentiam.de omiſſione tan ti boni. s Et prima opera fac:id eſt ſic feruenter ⁊ deuo te ſicut prius. Ex hoc patet ꝙ nomine angeli non intelligitur hic angelus ſanctꝰ cuſtos eccleſie epheſine:vt voluerunt ali qui dicere.nam angeli ſancti nō poſſunt ab aliq̄ gradu ſue ꝑ fectiōis excidere. t Sin aūt.ſupple te corrigas. v Vēio ti.i.ad te puniēdū. x Et mmūcā.t.⁊c̄.ſbtrahēdo ſbditos tu os ab obediētia tua:vt expoūto. aliq̄. Sꝫ h̄ n̄ videṫ bn̄ dictuꝫ

[Right margin notes:] † 50.diſ.c. quia ſancti tas tua.c. domino. De pe.diſ. i.c.ſut q ar bitranṫ.c. miror.

a ¶ Sed hoc habes bo. Quis hoc ē ad/uersū te tn̄ nō desperes: q̄ habes bonū.
b ¶ Facta nicolaitarū. i. cōem vsū mulie/rū ⁊ comestionē idoloticoꝝ. ¶ c Nicolaitarū. Nicolaus stult⁹ ppl's. i. gētiles deū ignorātes: publice vxorib⁹ vtentes: q̄ idolotica comedūt: ⁊ iouē regnare credūt. heretici quoq̧ stulti apud deū q̄b⁹ error idolorū cultura imputat̃: ⁊ fornicat̃ immūdicie carnis seruiētes: stultiq̧ iudei. stulti etiā falsi christiani q̄ terrenis ōditi colūt mūdum. ¶ d Qui habet au. ⁊c̃. Cur audiēdū: q̄ pseuerāti xp̄s est lignū vite: q̄ vmbraculū ⁊ robur: ⁊ dans fructū. i. corp⁹ ⁊ sāguinē ⁊ h̄ ⁊ maxie in futuro.

24. q. 3. c. quidā. ꝟ. nicolaite.

e Smyrne. Smyrna cāticū īterp̄tat̃ vel q̄si myrrha: ēt cāticū in q̄b⁹ delectat̃. myrrha sic ē amara vt etiā corpora a putredie s̄uet. ¶ f Hec dicit pri. Talē describit xp̄m q̄ valeat ad cōsolationē eoꝝ q̄b⁹ tribulatiōes ī gerunt̃. Hec dic̄ p̄mus. q. d. ne deficiatis vos q̄ ego tant⁹ ꝓp̄ vos passus sū mortē de q̄ resurrexi: qd̄ idem expectetis ⁊ vos.

De pe. di. 2 c. si eni. ꝟ. iohannes

g Aliq̄s ex vob. Hic ptꝫ q̄ non de vno solo sꝫ de plibus intelligat̃.
h Ut tētemi. i. vt ꝓbemini: vl' despectui habeami a diabolo et mēbr̃ ei⁹
i Decē dieb⁹. i. tēpore illi⁹ belli. de⁹ eni suos ad bella mittens decalago armat. Uel. x. diebus. i. toto h̄ tp̄e ī q̄ p septē dies cōtra tria p̄ncipalia vitia pugnatur: auaritiam: cupiditatem: vanā gloriam.
k ¶ A morte secū/da. Prima mors anime ī peccatis. secunda in penis: prima mors corpis q̄n dissoluitur. secunda quando damnabitur in iudicio.
l ¶ Rhompheā ex vtraq̧ pte acu. Exigit vt isti hunc gladiuꝫ habeant in electione bonorū ⁊ reprobatione malorū.
m Non negasti fidem meam. Tribulatio iustis illuminatio: contumacib⁹ correptio: obstinatis excecatio.

ꝯ .i. in hoc q̄ interp̄tatur voluntas.
candelabrum tuum de lōco suo:
ꝯ hic iterum voluntas.
a nisi penitentiā egeris. † Sed hoc a†
b habes bonum: † quia odisti facta b
a ꝯ que ideo odisti: q̄ ⁊ me odisse vides.
c d nicolaitaruꝫ: quę ⁊ ego odi. Qui c†
a ꝯ q̄ vni dico omnib⁹ dico. ꝯ diuinū intellectū. ꝯ .i. trinitas.
hābet aurem audiat: quid spirit⁹ d† e
dicat ecclesijs. Uincēti dabo ede f† g†
a ꝯ in horto deliciarū. i. ecclesia.
re de ligno vitę: quod est in pāra
a ꝯ s̄m humanitatem.
e diso dei mei. Et āgelo smyrnę ec/ h†
f clesię scribe. Hec dicit primus et i
nouissimus qui fuit mortuus et
viuit. Scio tribulationem tuam k†
ꝯ ad litteram. ꝯ in spe remunerationis.
et paupertateꝫ tuam: sꝫ diues es l† m†
ꝯ nulla pestis efficacior q̄̄ domesticus hostis.
ꝯ cumulus miserie tribulatis si infamant̃.
⁊ blasphemaris ab his q̄ se dicūt n†
ꝯ cōfitētes. ꝯ si filij abrae essent opa a. facerent.
a ꝯ .i. cōgregatio sathane. i. aduersarij.
iudęos eē ⁊ nō sunt: sed sunt synā o
ꝯ sed tamen.
goga sathanę. Nihil horum time p
as quę passur⁹ es. † Ecce missur⁹ q†
g est diabolus aliquos ex vobis in
ꝯ carcerē ponit p omni tribulatione.
h carcerē vt tentemini: ⁊ habebit' r s†
a ꝯ sed quicquid illi ingerant tu esto.
i tribulationes diebus decē. Estō t†
fidelis vsq̧ ad mortem: ⁊ dabo ti v x
bi coronam vitę. Qui habet au/ y
rem audiat: quid spiritus dicat ec
clesijs. Qui vicerit non ledetur ꝫ
ꝯ q̄ est gehēna. a ꝯ pgamus diuisio cornuū interpretatur. ꝯ vt sint diuisi a malis seruantes vnitatē eccl'ie. ꝯ p coronā pugna aliq̄ significat̃ vt in hac ecclesia ps mala īpugnabat bonā.
k a morte scd̄a. Et angelo pergāmi a†
ecclesię scribę: Hec dic̄ qui habet b†
ꝯ rhōphea bis acuta sentētia dn̄i qua cōdemnabit malos in corpore ⁊ in anima.
l rhompheā ex vtraq̧ pte acutaꝫ.
a ꝯ in medio praue nationis. b ꝯ ibi. c ꝯ .i. cō/gregatio sathane. i. aduersarij.
Scio vbi hābitas ūbi sedēs est c† d
ꝯ contra disputantes.
sathanę: ⁊ tenes nomen meum: e
ꝯ tribulatio ē illūiatio iust'. ꝯ p aliq̄ tribulatiōe
m ⁊ non negasti fidem meam: et f g

q̄ sic culpa p̄ncipaliter retorqueret̃ in ep̄m ⁊ nō in ppl'm: qd̄ est improbatū. posset etiā dici q̄ infrigidatio dicta p̄me charitatis nō cōtigit tp̄e tāti doctoris. s. Timothei: sed alterius sibi succedētis. nā illo tp̄e ep̄i scti q̄ pplo p̄ficiebant̃ p̄mi ad tormēta ducebant̃: ⁊ sic frequēter mutabāt̃. Illi eni q̄ dicūt q̄ Timothe⁹ h̄ intelligitur angel⁹ ephesi eccl'ie. mouent̃ ex h̄ q̄ circa illa tp̄a null⁹ eo excellētior inuēit̃ rexisse eccl'iam ephesinā: ⁊ hoc magis mouet ad oppositū: q̄ tp̄e p̄lati excellētioris min⁹ cōtingūt defect⁹ in eccl'ia sibi cōmissa: ꝓpter qd̄ saluo meliori iudicio mag' videt̃ q̄ fuerit ali⁹ a sctō timotheo. ¶ a Sed hoc habes. Hic ꝯ̄ñr subditur commēdatio: vt more boni samaritani post vinū mordificatiuū infundat̃ oleū lenitiuū. cū dicit̃: Sed h̄ habes. s. bonū ⁊ cōmēdatione dignū. ¶ b Quia odisti facta nicolaitaꝝ. nō dixit nicolaitas: sꝫ facta: q̄ psone sūt ex charitate diligēde: sꝫ eoꝝ vitia odio sūt habenda. Iste nicola⁹ fuit in p̄mitiua eccl'ia habēs valde pulchrā vxorē: ⁊ īpositū fuit sibi q̄ nimis ȩlabat eā. ꝓpter qd̄ ad ostēdendū cōtrariū cecidit in peius vitiū: s̄m illud poeticū: Decidit ī scyllā cupiēs vitare charybdim. exposuit enim vxorem suā alijs christianis. dicēs erronee sic vxores esse cōmunicādas sicut ⁊ alias res. Dicit̃ in historia scholastica. libro. iij. ca. xix. q̄ nicolaus ipse vixit sancte ⁊ caste: sꝫ alij incōtinētes hoc dixerūt. ¶ c Qui hꝫ aurē. i. intellectū capacē. ¶ d Audiat. i. mēte capiat. ¶ e Quid spiritus dicat eccle. Ex hoc ptꝫ q̄ licet sermo dirigat̃ h̄ p̄mo ecclesie ephesine. tn̄ ꝯ̄ñr dirigit̃ omnib⁹ alijs p orbē cōstitutis vt dictū est. s. ¶ f Uincenti. mūdū carnē ⁊ diabolū. g Dabo edere de ligno vi. ⁊c̃. istud lignū xp̄s est: vt habetur in fine huius libri: q̄ fruunt̃ beati. nā ei⁹ diuinitate reficiunt̃ interi⁹: ⁊ ei⁹ humanitate exteri⁹: s̄m q̄ dicit Augus. sup illud Iohis. x. Ingrediet̃ ⁊ egrediet̃ ⁊ pascua inueniet. ¶ h Et an. Hec est secūda ps principalis in q̄ informat̃ eccl'ia smyrnēsis: cui⁹ ponit̃ h̄ cōmēdatio. cū dicitur: Et angelo smyrne eccl'ie. iste fuit sanctus policarpus s̄ꝫ doctores cōiter. ¶ i Hec dicit prim⁹ ⁊c̃. exponat̃ vt. s̄.
k Scio tribulationē tuā. i. approbo ī ea tuā patiētiā.
l Et paupta. tuā. in tp̄alib⁹. ¶ m Sed diues es. in spiritualib⁹. ¶ n Et blasphe. ⁊c̃. ⁊ nō sūt s̄m veritatē.
o Sꝫ sūt syna. sa. q̄ sūt obstiati ī sua īfidelitate ꝯtra christum. Scd̄m ei qd̄ dicit̃ ecclesiastice historie libro. iiij. ca. xij. in ciuitate smyrneoꝝ multi iudei habitabāt q̄ excitauerūt gētiles ad psequēdū grauit̃ xp̄ianos. in q̄ psecutione plurimi nō solū fuerūt suis reb⁹ spoliati: s̄ etiā martyrio coronati: inter quos beat⁹ polycarp⁹ fuit in ignē ꝓiectus: ⁊ cū ignis eū nō ledēt: gladio pcussus migrauit ad dn̄m. iō subdit̃. ¶ p Nihil hoꝝ ti. q. d. me ꝓtegēte per martyrij palmā trāsibis ad gl'iā. ¶ q Ecce missu. ē dia. q̄ ad h̄ faciēdū icitabit ifideles. ¶ r Ut tēte. i. ꝓbemini sicut aurū in fornace. ista tn̄ ꝓbatio nō est ex intentiōe diaboli: quia non intendit tribulatorum bonū: s̄ ex intētiōe dei q̄ ex mal' elicit bōa: ⁊ sic ex seuitia tyrannoꝝ elicuit patiētiā martyrū ⁊ coronā. ¶ s Et ha. tri. dieb⁹ decē. Istō exponit̃ multiplicit̃. Uno mō referēdo ad tribulationē ecclesie generalit̃. cui⁹ a doctorib⁹ dicunt̃ esse decē tribulatiōes q̄ signāt̃ hic p decē dies. ¶ Alio mō vt p decē dieꝝ tribulationē intelligat̃ tribulatio pfecta: quia denari⁹ est numer⁹ pfect⁹ ⁊ prim⁹ limes numeroꝝ: q̄ numeri sequentes sunt replicatiōes denarij et partiū ei⁹: vt dicit̃. iij. physicorum. vndecim enim est vnum ⁊ decem. duodecim duo ⁊ decem. ⁊ sic vsq̧ ad viginti que sunt bis decem triginta ter decem: ⁊ sic ꝯ̄ñr. ¶ Alio mō applicando ad decem p̄cepta decalogi. q. d. tribulatio eccl'ie durabit q̄̄diu obseruatio preceptorum decalogi: quod est vsq̧ ad finē mūdi. Posset etiā aliter saluo meliori iudicio expōi: vt p decē dies intelligant̃ decē anni. s̄m illud Ezech. iiij. Diē p anno dedi: q̄ forte tātū durauit psecutio smyrnēsis ecclesie. ¶ t Esto fidel. i. firm⁹ in fide. ¶ v Usq̧ ad mortē. p ipsa tolerāda. ¶ x Et dabo tibi coronā vite. i. vbi mors nō habet locū. ¶ y Qui habet aurē. expōat̃ vt. s. vsq̧ ibi: ¶ ꝫ Nō ledet̃. a morte secūda. i. ab īferno: qui dicit̃ mors secūda. j. xxi. ¶ a Et angelo. Hec ē tertia ps in qua ponitur informatio pergamensis ecclesie: cuius primo ponitur commendacio de bono vt melius recipiat̃ correctio de malo q̄ ponit̃ ibi: Sed habeo.
Circa p̄mū dicitur: Et angelo pgamensis ⁊c̃. i. beato Polycarpo⁹ vt dicunt cōmuniter doctores. ¶ b Hec dicit qui habet rompheam ⁊c̃. gladium ex vtraq̧ parte acutum: sicut dictum est. j. ca. ⁊ expositum. ¶ c Scio vbi habitas. s. in bono tribulationis. ideo dicitur: ¶ d Ubi sedes est sathane. i. eius potestas: infideles inducendo ad persecutionem ecclesie. ¶ e Et tenes nomen meum. moribus ⁊ fide. ¶ f Et non negasti fidē meā. in persecutiōib⁹ et tormētis. ¶ g Et. pro id est:

Luce. 13. a
† 15. a

ꝯ Balaam
In diebus

a Balaã. Id eſt heretici qui docēt terrenos pncipes qualiter ſubuertāt videntes deũ. Vl' balaz. i. demões q̃ docent carnē decipere aīas videntes deũ.
b Doctrinā nicolaitarũ. Ideo enī repetit de nicolaitis: vt ad penitētiam īuitet q̃ ſupi⁹ nõ fecit.
c Māna. Eternā gl'iaz de qua oẽſ dicēt: Quid
Cor.2.b eſt hoc? qm̃ nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit.
d Calculũ cā. In daniele ab/
Dan.2.e ſciſus ē lapis ſine māib⁹. In ꝓ
Pro.17.b ũbijs gēma gratiſſima expectatio ꝑſtolātis.
Idē corp⁹ ſolidũ vl' ſeipm lucidũ cādidũ virtutib⁹ ⁊ ſpe imortalitat'. e Et cā. calcu. no. ſcrip. q̃ ne. Vl' ſuper baptiſmũ addo martyriũ cuius vim nõ ītelligit hypocrita q̃ ꝓ laude hominuz patiť. f Scriptũ. Quinq̃ litteris. ſ. q̃nq̃ vulneribus oſtenſũ fuit in corpe ei⁹ in cruce φ martyr fuit.
g Niſi qui accipit. q̃ ope complet: q̃ q̃ dicit ſe noſſe deũ ⁊ mādata eius nõ cuſtodit mēdax ē.
h Noui opa t. ⁊ fi. ⁊ cha. Fili⁹ dei dona ſpũſſcī habet. i. dat cui vult vl' aufert. Ideo videāt iſti q̃ iā receperũt illa dona ne ꝑ cõſenſũ maloꝝ perdāt ea. Vel charitatē ⁊ fidē or/do retrograduſ nõ φ pri⁹ ſit charitas q̃ fides.
Pri⁹ fides ex fide charitaſ: ex charitate bona opa. i Ieça/bel. Flux⁹ ſaguinis: vl' fluēs vel ſterq̃linium: vt mulieres tpe mēſtrui fluxũ ſanguinis patiũť: ſic reprob⁹ q̃ male ↄcipit: mox vt tpſ eſt ꝑfic̄ ⁊ cũ poſt flāma augeť: tot⁹ fluēs d'r. dũ ꝯo ī ↄſuetudiēz duc̄ fetorem late ſpargit. Et hi ſunt treſ mortui ſuſcitati: vn⁹ ī domo: ali⁹ ex̄ portā: tri⁹ ī ſepl'chro.
Ieçabel. vxor achab vl' h⁹ epi. ⁊ hāc ītelligũť hētici q̃ fingũt ſe bonos: ⁊ ad mollicię ⁊ laſciuiā īducũt.

¶ quibus hoc feciſti. ¶ q̃ eſt. ¶ martyr. ſ. fuit.
in diebus illis antiphaſ teſtis me⁹ a†
¶ eius exemplo laborare.
fidelis qui occiſus eſt apud vos
¶ quaſi cõcluſio: q: illũ occiderũt. a ¶ ſed q̃uis in hoc cõſtās.
vbi ſathanas habitat. Sed hā/ b†
a ¶ ſi corrigaris. ¶ vel in pauc'. b ¶ pater' nõ ex
beo aduerſum te pauca: †quia hā c
pellis. ¶ vanus ppl'us.
a b bes illic tenentes doctrinam ba/ d
¶ elidens.
laam qui docebat balac mitte/
¶ delectari cũ varijs rebus.
re ſcandalum coram filijs iſrael
a ¶ cũ demone corpaliter vl' ſpũalit'. b ¶ ſimilit'
edere et fornicāri. Ita hābes ⁊ tu e†
a ¶ ↄ̄ ipugnātes. b ¶ i pleriſq; addiť quā ego
tēnentes doctrinā nicolaitārũm. odi. ¶ de iſto ſicut de illo. ¶ quia.
Similiter penitentiam age: ſi q̃ f† g
a ¶ in aliq̃ fecer' min⁹ q̃ ōbeaſ. b ¶ q̃ nõ corrigis. c ¶ .i. cõuicā illos fornicarios peccaſſe. dicēdo: ite
minūs: veniām tibi cito: et pũ/ h i
in ignem eternũ.
gnabo cum illis in gladio oris k
¶ cordis.
mei. Qui habet aurem audiat: l†
quid ſpiritus dicat eccleſijs. Vin m†
a ¶ alia trāſlatio habet: margaritā. ¶ vel memet ipſum qui fui in manna abſconditus.
c centi dabo manna abſconditũ:
¶ interim. ¶ al's lucidũ.
d et dabo ei calculum candidum ⁊ n†
¶ in tali corpe. ¶ ad q̃d: ꝑ h' nomē vt inuiceť.
e f et in calculo nomē nouũ ſcriptuz o†
g quod nemo ſcit niſi q̃ accipit. Et p q†
¶ illuminata interpretatur: vl' viuēs hoſtia.
angelo thiatyre eccl'ię ſcribe†Hec r
dicit filius dei qui habet oculos s
a ¶ q̃s neceſſe eſt imitari. ¶ .i. vltimi fideles.
tanq̃ flāmaz ignis: ⁊ pedes eius
¶ .i. recepi.
b ſimiles auricalco. Noui opa tua t† v
¶ in elemoſynis.
et fidem ⁊ charitatē: ⁊ miniſteriũ x y z
a ¶ q: ex his tribulatio. b ¶ i oib⁹ aduerſis. ¶ q: rudis eccl'ia a leuiorib⁹ ad ꝑfectiõem venit.
et pātientiam tuā: ⁊ ōpa tua no/ a† b c†
uiſſima plura prioribus. Sed ha/
a ¶ nõ excõmunicas.
beo aduerſuz te pauca: quia pēr/ d
¶ mollem et laſciuam.
i mittis mulierez ieçabel q̃ ſe dicit e
¶ ſm q̃ dicitur. ¶ in re. ¶ ſeſe imitātes
propheten docere ⁊ seducere ſer/ f g

a In diebus illis antiphas teſtis me⁹. Ille martyr ſpecialiť nominať: quia verbo ſuo ⁊ exemplo alios ad martyriũ animauit. b Sed habeo. Hic conſequēter ponitur correctio de malo. cũ diciť: Sed habeo aduerſũ te pauca. ſ. peccata corrigēda. c Habes illic. i. in eccl'ia ꝑgamenſi. d Tenētes doctrinam balaā ⁊c̄. Hec hiſtoria habeť Nu. xxv. vbi diciť φ balac rex moabitarũ ex doctrīa balaā miſit puellas pulchras prope caſtra hebreoꝝ: vt earũ pulchritudīe hebrei qui erāt luxurioſi alliceren̄ť ad idolatriā: ⁊ ſic de⁹ offēdereť ↄtra totũ ppl'm. Dicũt ergo hic aliq̃ expoſitores φ ī eccleſia ꝑgamēſi tũc erāt aliq̃ verbo ⁊ exēplo alios īducētes ad fornicationē tanq̃ licitā ⁊ ad comedendũ de idoloꝝ ſacrificijs ad eoꝝ venerationē. Dicũt etiā φ cũ hoc erāt aliq̃ tenētes ⁊ docētes errorē nicolai. ſ̄. poſitũ. Sed h' nõ videť veruz: q: ſi ſic fuiſſet: nõ diceret in textu: Habeo aduerſuz te pauca: ſed multa. Propter quod meli⁹ videť dicēdũ φ ī eccl'ia ꝑgamēſi erat tm̄ error Nicolai apd' aliq̃s: vt diciť in textu: ⁊ doctrina balaā induciť tm̄ ꝓ ſimilitudīe vl' exēplo: ⁊ ſʒ hoc ſaluo meliori iudicio ſic eſt exponēda littera: Habes illic tenentes doctrinā balaā ⁊c̄. nõ re ſed ſiľitudine: ſic̄ hõ largus ꝑ quādā ſimilitudinē diciť alexander. Et φ iſte ſit ītellectus videtur ex hoc q̃ ſequitur. j. e Habes ⁊ tu tenentes doctrinā nicolaitarũ. q̃ſi dicat manifeſte: ſicut balac tenuit doctrinā peſtiferā balaā: ſic apd' te ſunt aliq̃ tenētes doctrinā Nicolai erroneā: ſicut dictũ ē. ſ̄. f Similiter penitētiā age. ſicut dictũ eſt. ſ̄. ephesine eccleſie derelicta prima charitate. g Si quo minus. i. ſi in aliquo neglexeris hec corrigere. h Veniā tibi cito. in finali iudicio: q̃ eſt valde ꝓpinquũ eternitati cõparatũ. Propter q̃ dicitur. j. Iohīs. ij. Nouiſ ſima hora eſt. i Et pugnabo cũ illis. in errore obſtinat'. k In gladio oris mei. i. in ſententia illa horribili: Ite maledicti in ignē eternũ ⁊c̄. Mat. xxv. l Qui habet aurez. exponať vt. ſ̄. vſq; ibi: m Vincēti dabo māna ab. manna figurale corporale ⁊ manifeſtũ: datũ fuit filijs iſrael ī deſerto: Exo. xvj. Sed verũ māna eſt ip̄e xp̄s ſm φ ip̄e dic̄ Iohannis. vj. Amē dico vobis: nõ dedit vobis moyſes panez de celo; ſed pater me⁹ dat vobis panē de celo veꝝ. Et ſubditur: Ego ſũ panis vite ⁊c̄. hoc eſt māna celeſte q̃ beatos reficit interius ⁊ exterius: vt ꝑdictũ eſt: ⁊ dicitur abſcõditum hominib⁹ vite pñtis; ſm q̃ diciť pſ̄. xxx. Q̄ magna multitudo dulcedīs tue dñe quā abſcõdiſti timentib⁹ te. n Et dabo illi calculũ cādidũ. i. corp⁹ dote claritat' decoratũ: q̃ diciť calcul⁹ ſiue lapill⁹: q: eſt terreũ a dominio ſicut ⁊ lapis o Et in cal. no. nouũ ſcriptũ. q: tũc q̃libet beat⁹ manifeſte ⁊ corporaliter ꝑ dotes corpis glorioſi erit aſcript⁹ ciuilitati celeſtiũ. p Q̃ nemo ſcit niſi q̃ accipit. ſm q̃ d'r. j. Cor. ij. Oculus nõ vidit. ⁊ auris nõ audiuit: ⁊ in cor hominis non aſcēdit que preparauit deus diligentibus ſe. īmēſitas enī illius dulcedinis nõ eſt cognoſcibilis a viatoribus: ſed a cõꝑhenſorib⁹ q̃ iā acceperũt. q Et angelo. Hec eſt ꝑs pncipalis in qua informať thiatyrenſis eccl'ia. Et diuidiť in tres ꝑtes: q: pmo poniť eius cõmēdatio. ſecũdo maloꝝ reprehenſio. ibi: Sed habeo. tertio bonoꝝ a malis diſcretio. ibi: Vos aũt. Circa pmũ diciť: Et angelo thiatyre eccl'ie: q̃ ab aliq̃bus diciť fuiſſe ſanct⁹ Hirene⁹: q̃ nõ ſolũ iſtā eccl'iam: ſed et multas alias vita ⁊ doctrina illuſtrauit: ⁊ vſq; ad lugdunũ: que eſt galloꝝ ciuitas ꝑuenit. Sʒ hoc nõ videtur probabiliť dictũ. pmo q: nõ fuit cõtemporaneus beato iohanni: q̃ videtur ſcribere epiſcopis ſibi cõtēporaneis. floruit autē hireneus ſub comodo aurelio: vt dicit Hiero. in libro illuſtriuz virorũ: qui cepit imperare anno dñi. clxxxij. Secũdo q: nõ eſt veriſimile φ ep̄s tante vite ⁊ doctrine in eccl'ia ſua ꝑmitteret illa q̃. j. ſcribunť: ꝓpter q̃ ſaluo meliori iudicio videtur mihi φ fuerit alius minoris excellētie ⁊ iohāni cõtēporaneus tũc regens eccl'iam thiatyrenēſē. r Hec dicit filius dei. naturalis: q̃ eſt chriſtus. ceteri ſũt filij adoptiui. s Qui habet oculos ⁊c̄. exponať: vt. ſ̄. j. ca. t Noui. ꝑ approbationē. v Opera tua. in effectu. x Et fidez. in intellectu. y Et charitatē. in affectu. z Et miniſterium. ſeruiendo deo deuote. a Et patientiā tuā. in tribulatione. b Et opera tua nouiſſima plura priorib⁹. ꝓcedēdo. ſ. de bono in melius. c Sed habeo. Hic cõſequēter arguit ſuoſ defect⁹: qui notan̄ť cũ ſubdiť: d Quia ꝑmitť mulierem ieçabel. certũ eſt φ nõ eſt illa que. iij. Reg. dicitur idolatra ⁊ fornicaria: quia quadringētis annis ⁊ amplius ante fuit pedibus equoꝝ cõcultata. iiij. Reg'. ix. Et dicũt aliq̃ φ erat vxor ep̄i: ſed hoc nõ eſt veriſimile φ vir tā bonus ſicut ꝑmiſſum eſt talē haberet vxorē. Et ideo dicendũ φ fuit alia falſa ꝓphetiſſa: vel forte aliq̃s hereticus qui figuraliter deſignať nomīe muliebri ꝓpter mollicięm carnal' vitij. vnde ⁊ frequēter hõ mollis ⁊ effeminat⁹ femina nomīať. e Que ſe dicit ꝓphe. falſe tñ. f Docere. errorē. g Et ſedu. ſer. meos. i. ſimplices chriſtianos.

Nu.24.a

Fornicari

a Fornicari. Fornicatio dicit̃ quadriformis in animo .ſi vi/deris mulierem ad cõ. eã ⁊c. In actu ĩpo. In amore terreno rũ. in cultu idolorũ b In lectũ. In ſecuritatẽ peccãdi: vel lectũ doloris. Alia trãſlatio põit luctũ ꝓ lecto: quo eternaʒ miſeriã deſignauit. c Nõ mittã. Quidã pſeudo terrebant eos: q2 adhuc miſſurꝰ erat dñs maiores tribulatiões q̃ꝫ paſſi eſſent: cõtra h̃ dicit ꝙ nõ mittet: vel legales obſeruãtias. d Dabo illi ſtel. ma. Stella matutina lucifer: qui ortus diẽ nũciat. i. chriſtus q̇ reſurgẽs fidei lucẽ ⁊ ĩmortalitat̃ ĩtulit mũdo: dabit ergo ſtellã matutinã ſeipm̃ ⁊ gloriã reſurrectiõis: vel ſtella matutina reſurrectio prima. Et ãge

ſ cũ mulieribꝰ vel cũ demone.
a uos meos: fornicari ⁊ manducare de idolaticis.† Et dedi illi tempus vt pẽnitẽtiã ageret: ⁊ nõ vult
a ſ et quia nõ vult penitere.
pẽnitere a fornicatione ſua. Ecce
a ſ excecãdo. b ſ ĩ ſecuritatẽ peccãdi c ſ .i. eã
b ego mitto eam in lectum: et qui
cum ſuis operibꝰ mittã in ꝑditione.
ſ .i. cõformes ſibi fiũt ꝑ opa ꝓ qbꝰ puniet̃.
mechant̃ cũ ea in tribulatiõe maxima erunt: niſi pẽnitentiaʒ egerint ab operibus ſuis: ⁊ filios eiꝰ
a ſ eterna. ſ. pena cõdẽnãs oẽs ſequaces.
a ſ in futuro ſcient in re qđ tm̃ hic fide.
interficiam in mortem: et ſciẽnt omnes eccleſię †quia ego ſuʒ ſcru
ſ puniens carnales concupiſcentias ⁊ malas cogitationes. a ſ ſcient quia.
tans renes et corda: et dabo vnicuiqꝫ veſtrum ꝟm opera veſtra.
ſ bonis bona malis mala. ſ vel ſua.
a ſ hoc illis facio. b ſ cõmutatio perſone interpoſitio ſententie.
Uobis autem dico ⁊ cęteris qui thiatyre eſtis: quicunqꝫ non habẽt doctrinaʒ hanc ⁊ qui non cognouerũt altitudinẽ ſathãę quẽadmodũ dicũnt: non mittã ſuper vos aliud pondus. Tamen id qđ habetis tenete donec veniaʒ. Et qui vicerit ⁊ cuſtodierit vſqꝫ in finem opa mea: dabo ei poteſtatẽ ſup gẽtes: †⁊ reget illas in virgã ferrea: ⁊ tanqꝫ vas figuli cõfringet̃: ſicut ⁊ ego accępi a pr̃e meo et dabo illi ſtellam matutinam. Qui habet aurẽ audiat: quid ſpiritus dicat eccleſijs.
a ſ ex vobis. ſ ꝙ ſine lege nõ ſit ſalus.
ſ .i. nõ approbauerũt.
ſ ſuperbiam.
a ſ quidã egreſſi de iudea. ſ me miſſurũ.
a ſ veteris legis. b ſ q̃uis illi hoc dicãt tñ. ſ q̃ ſi dilaborare ne ꝑdat̃ q̃ iã ꝑdidit: ſʒ ad maiora nitimini.
ſ retribuere
ſ nõ cedẽs eis. ſ et cum hoc. ſ vite ſue vel vſqꝫ ad ꝑfectionẽ. ſ in hoc ſclo.
ſ gentiliter viuentes. a ſ iuſticia inflexibili
a ſ quidã vt omnino pereãt: qdã vt in meliꝰ immutent̃. ſ ꝟm humanitatem.
ſ in futuro.

Nico. de lyra

a Fornicari. dicẽs h̃ eſſe licitũ. multi etiã dixerũt erronee fornicationem ſimplicẽ eſſe licitã. Uel hoc intelligit̃ de errore Nicolai q̇ tũc vigebat: vt ſupra dictũ eſt. b Et mãducare ď idolaticis. in veneratiõe idolorũ: aliter ñ eſſet illicitũ niſi rõne ſcãdali ſimpliciũ ꝟʒ qđ docet aplᷤs. j. Cor. viij. c Et dedi illi tp̃s vt pẽitẽtiã ageret: ⁊ ſic erat obſtinata. ꝓpter qđ ſubdit̃ pena: d Ecce ego mit. eã in lectũ. infernal̃ pene. de quo dicit̃ Iſa. xiiij. Detracta eſt ad inferos ſupbia tua: cõcidit cadauer tuum: ſubter te ſternet̃ tinea: ⁊ operimẽtũ tuũ erũt vermes. e Et q̇ mechant̃ cũ ea. cõicãdo malis ipſiꝰ. f In tribulatione maxima erũt. in ĩferno cũ ea. g Niſi penitẽtiã egerint. in pñti vita. h Et filios eius. i. imitatores ipſiꝰ. i Interficiaʒ in mortẽ. ſ. gehẽnã. k Et ſciẽt oẽs eccleſie. tũc mãifeſte qđ eſt mõ occultuʒ. l Quia ego ſũ ſcrutãs renes ⁊ corda. examinãs ⁊ puniẽs cõcupiſcẽtias ⁊ malas cogitationes. m Et dabo vnicuiqꝫ veſtrũ ꝟm opa ſua. penã impijs: ⁊ gl̃iam iuſtis. n Uobis aũt. Hic ponit̃ diſcretio bonorũ a malis: ⁊ p̃mo eos ſpecialit̃ informãdo. ſcđo p̃miũ ꝓmittẽdo. ibi: Et q̇ vicerit. Circa p̃mũ dicit̃. Uobis aũt dico: ⁊ q̇ ſũt illi ſubdit̃. o Quicũqꝫ nõ hñt doctrinã hãc. i. nõ recipiũt doctrinam iezabel. p Et q̇ nõ cognouerũt altitudinẽ ſathane. i. nõ approbauerũt ſuꝑbias ebiõiſ ⁊ cherinthi: q̇ ſuꝑbia elati dixerũt ꝯtra reuerẽtiã ꝑſone xp̃i eiꝰ diuinitatẽ negãtes: ꝓpt̃ qđ beatꝰ Iohãnes in p̃ncipio euãgelij ſui eiꝰ diuinitatẽ declarauit: ꝟʒ qđ dicit̃ in libro illuſtriũ virorum. q Queadmodũ dicũt. Hic tãgit̃ vitatio alteriꝰ erroris ſ. pſeudo aplorum: q̇ cum euãgelio dicebãt eẽ neceſſariã obſeruationẽ legalium: q̃ dicit̃ põdus ĩportabile: Act. xv ⁊ q̃tũ ad hoc dicit Iohãnes vl̃ potiꝰ angelus apparens ei in ꝑſona chriſti: Queadmodũ dicũt pſeudo apl̃i. r Nõ mittã ſuꝑ vos aliđ pondus. i. obſeruationẽ legis: qđ põdꝰ falſi apoſtoli dicũt vobis eẽ ĩponẽdũ. s Tñ id qđ habetis. i. veritatẽ euãgelicã vobis ꝑ veros aplos p̃dicatã. t Tenete. firmit̃. v Donec veniã. ad iudiciũ. x Et qui vi. Hic ꝯñr p̃dictos ĩformat. p̃miũ ꝓmittẽdo. d. Et q̇ vicerit. tẽtatiões mundi carnis ⁊ diaboli. y Et cuſtodierit vſqꝫ in finẽ. i. vſqꝫ ad mortẽ. ʒ Opera mea. Hoc ď q2 ieſus cepit facere ⁊ poſtea docere: Act. j. a Dabo illi ptãtem ſuꝑ gẽtes. in finali iudicio in quo ꝑfecti iudicabũt cũ xp̃o: et ſic habebũt ptãtẽ ſuꝑ gẽtes iudicãdas. b Et reget il. ĩ virga ferrea. i. ĩflexibili iuſticia. c Et tãqꝫ vas figu. cõ. q2 tũc pctõres in infernũ retrudẽt̃. d Sic ⁊ ego ac. a pr̃e meo. oĩa que eni

enim q̃ habet filiꝰ hʒ a patre. e Et dabo illi ſtel. matuti. id eſt corpus glorioſum dote claritatis refulgẽs. f Qui habet aureʒ. exponatur vt. ſ. Ca. II

Moraliter.

a† Et angelo epheſi eccl̃ie ſcri. ⁊c. Epheſus cõſiliũ meũ interp̃tat̃: ideo hec ſcriptura moraliter dirigit̃ illorum cõgregatiõi q̇ nõ ſolũ ad p̃cepta decalogi: ſʒ etiã ad euãgelij cõſilia ſaltẽ aliq̃ ſũt obligati: cuiuſmodi ꝓprie ſũt religioſi. b Hec dicit q̇ tenet ſeptẽ ſtel. in dex. ſ. i. xp̃s ꝟm ſenſuʒ litteralẽ. c† Scio opa t. i. approbo. nã bonoruʒ religioſorum opa a deo ſunt approbata. e† Et patiẽ. t. q̃ religioſis eſt neceſſaria. nã in religiõe quacũqꝫ ſũt aliq̃ grauia ſuſtinẽda. † Et nõ põt ſu. ma. nã in religiõe bñ diſpoſita ſeruat̃ diſciplina regular̃: q2 puniunt̃. g† Et tẽtaſti eos q̇ ſe dicũt aplos ⁊c. Per iſtos ĩtelligi pñt hypocrite q̇ ſub ſpecie maioris ſctitat̃ q̃rũt latẽter peccare: ⁊ qñ de talibꝰ experimentũ habet̃ deijciunt̃: q2 mẽdaces ĩueniunt̃: q2 tñ tales habent aliqñ potentes defenſores. inde eſt ꝙ arguentes eorum maliciã aliqñ ſuſtinere habẽt iniuriã: ꝓpter quã tñ nõ debẽt deficere a veritate. n† Sed habeo aduerſum te pauca ꝙ charitatẽ tuã p̃mã reliquiſti. i. feruorẽ deuotiõis ad deũ et pietatis ad ꝓximũ. omnis enĩ religio q̃tũcunqꝫ bene ſteterit in obſeruantijs regularibꝰ: tamẽ multuʒ declinaſſe videtur a paternis traditionibꝰ. ꝓpt̃ quod nõ dicitur hic charitatẽ reliq̃ſti abſolute: ſed charitatẽ p̃mã. i. aliquẽ ꝑfectiõis gradũ a p̃mis patribꝰ obſeruatũ. vñ debemꝰ recordari: ⁊ ad p̃mũ gradũ q̃tũ poſſumꝰ reuerti. ideo ſubdit̃: q† Memor eſto itaqꝫ ⁊c. ſin ãt venio tibi ⁊ mo. cãde. tu. ⁊c. i. nõ habebis corã deo tm̃ merituʒ ſic̃ ſi redires ad ſtatũ priſtinũ. a† Sed h̃ ha. bo. q2 odiſti facta nicolaitarum. iſti ꝟm ſẽſũ litteraleʒ dicebant ꝙ vxores debebãt eſſe cõmunes alijs ſicut alie res. de q̇bus dicit̃ Act. iiij. Erãt illis oĩa cõia. ⁊ ideo ꝑ iſtos nicolaitas ſignificãt̃ illi qui ſunt nimis ad luxuriã relaxati: et in omni religiõe iſti ſũt odioſi. Qui habet aures. ſ. cordis ⁊ corpis. audiat. ſ. cũ effectu ĩpletiõis. ⁊ ſubdit̃ p̃miũ cũ dicit̃: f† Uincẽti. ſ. tẽtationes mũdi carnis ⁊ diaboli. g† Dabo edere de li. vite. i. dabo ei fruitionẽ bonitatis xp̃i qui eſt vere lignũ vite. b† Et angelo eccl̃ie ſmyrne. ſmirna ĩterpretat̃ cãticũ ⁊ mirrha. ꝓpter quod moraliter hec ſcriptura dirigit̃ illis q̇ tribulatiões patient̃ ſuſtinẽt: nec frãgunt̃ ꝑ ĩpatientiaʒ: ſʒ magis aliqñ de virtute cõſtantie gl̃iant̃. ſic̃ ď Act. v. Ibãt gaudẽtes a ꝯſpectu cõcilij qm̃ digni habiti ſũt ꝓ nomĩe ieſu cõtumeliam pati. ⁊ talibꝰ dicit xp̃s. k† Scio tribu. tu. i. approbo. l† Et pau. tu. in tꝑalibꝰ. m† Sed diues es. ĩ ſpiritualibꝰ. n† Sed blaſphe. ab his q̇ ſe dicũt eẽ iu. ⁊ nõ ſũt ⁊c. hoc nomen ad chriſtianitatẽ eſt trãſlatũ. ſic̃ dicit̃ Roma. ij. Nõ eĩ q̇ ĩ manifeſto iudeꝰ eſt: neqꝫ q̃ in manifeſto eſt in carne circũciſio: ſʒ q̇ in abſcõdito iudeꝰ eſt ⁊ circũciſio cordis in ſpũ nõ lr̃a cuiuſ laus non ab hominibus: ſed ex deo eſt. Igit̃ ꝑ illos q̇ dicũt ſe eſſe iudeos ⁊ nõ ſũt. ſignificant̃ mali chriſtiani q̇ xp̃m vbo cõfitent̃ ſed moribꝰ nõ ſequũtur. de quibꝰ dicitur ad Titũ. j. Cõfitent̃ ſe noſſe deũ factis autẽ negãt. Et tales peſſimi frequenter blaſphemant innocẽtes afflictos dicentes ꝙ meruerunt maiora pati: et procurãt aliquando penas eorũ augmẽtari. ideo ſubdit̃: q† Ecce miſſurꝰ eſt dia. ⁊c. h̃ enĩ fac̃ dia

bolus per

Iob.

Dic.17.

[illegible]

bolus p malos homines qui ſũt ei⁹ mẽbra. ¶s† Et habebi/
tis tribulationẽ diebus decẽ. per q̃s ſignificatur totũ tp̃s vſ/
q̃ ad finẽ ſeculi: eo q̃ omnes numeri ſequẽtes denariũ ſũt re/
plicatiões ipſius ꝛ ptiũ ſuarũ. vndeci enĩ ſũt decẽ ꝛ vnu3: ꝛ ſic
ꝯſequẽter vſq̃ ad vigiti q̃ ſũt bis decẽ. Et p tali pſecutiõe bo/
norũ a malis dicit̃. ij. Timoth. iij. Oẽs q̃ pie volunt viuere in
xp̃o pſecutionẽ patient̃. Et premiũ patiẽtie ſubdit̃ cũ dicit̃:
t† ¶ Eſto fidelis vſq̃ ad mortẽ ꝛc̃. ¶a† Et angelo eccl'ie p/
gami ꝛc̃. Pergam⁹ interp̃tat̃ diuiſio cornuũ. Eſt autẽ duplex
cornu moralit̃ loquẽdo. ſ. cornu ꝯſtantie ꝛ cornu ſupbie. ꝓpter
qđ hec ſcriptura põt dirigi ad cõgregationẽ in qua ſũt aliq̃ cõ
ſtãtes p veritate ſuſtinẽda. ꝛ aliq̃ arrogãtes p ſua ambitione
ꝓmouenda. ideo ſubdit̃: ¶b† Hec dicit q̃ habet rumphea3
ex vtraq̃ parte acutã. q2 chriſtus ſui gladij ſentẽtia ptegit cõ/
ſtãtes ꝛ deijcit arrogãtes. ꝛ q̃ʒtũ ad arrogãtes ſubdit̃:
c† ¶ Scio vbi habitas ꝛc̃. quia ſathanas eſt rex ſup oẽs filioſ
ſupbie. vt dicit̃ Job. xlj. ꝛ p cõſtãtib⁹ ſubdit̃: ¶e† Et tenes
nomẽ meũ ꝛc̃. ꝛ ponitur exemplũ in pticulari cũ dicit̃:
a† ¶ Et in dieb⁹ illis antiphas teſtis me⁹ ꝛc̃. q̃ interp̃tat̃ dãs
tranſitũ. nã ille q̃ p veritate cõſtãter morit̃ ip̃e dat alijs exem/
plum trãſeũdi p eundẽ paſſũ. ¶b† Sed habebo aduerſus
te pauca: quia habes illic tenẽtes doctrinã balaã. i. habes ali/
quos illis ſimiles. de quib⁹ ſubdit̃: ¶e† Ita habes ꝛ tu te/
nẽtes doctrinã nicolaitarũ. qui nimis laxabant carnis vitiũ.
ꝛ per iſtos de quibus hic dicitur ſignificatur q̃ inter ſtãtes p
fide ſunt aliq̃n aliq̃ lubrici in carne. ſic̃ de ſctõ Bonifacio mar
tyre đr: Ecce hõ quẽ q̃rim⁹ adulter ẽ ꝛ ebrioſus: ꝛ tñ erat con/
ſtantiſſime paſſus. ¶† Similit̃ penitẽtiã age. de h̃ qđ ẽ pec
catũ. ¶x† Qui vicerit. tẽtationem carnis. ¶m† Dabo ei
mãna abſcõditũ. i. fruitionẽ bonitatis diuine: q̃ abſcondita ẽ
hominib⁹ p̃ñtis vite. ¶n† Et calculũ candidũ. i. xp̃m q̃ di/
cit̃ lapis. Ps̃. cxvij. Lapidẽ quẽ reprobauer̃t edificãtes ꝛc̃.
ꝛ eſt cãdidus ex forma corpisglorioſa. ¶o† Et in calculo
nomẽ nouũ. ſ. emanuel. qđ interp̃tat̃ de⁹ nobiſcum. ¶q† Et
angelo thiatyre. que interpretatur illuminata. ꝛ ideo ſignifi/
cat eccl'iam aliquã pticularẽ fide xp̃i illuminata3 ꝛ bõis ope/
rib⁹ adornatã. de quib⁹ ſubdit̃: ¶t† Noui opa tua ꝛ fidẽ
ꝛc̃. Sed ignorãtia ſeu negligẽtia p̃ſidẽtis ſeu p̃ſidẽtiũ pmittũ
tur aliqua mala. de quib⁹ ſubdit̃: S3 habeo aduerſus te pau
ca q2 pmit. mu. ieça. ꝛc̃. p quã ſignificãt̃ diuĩatrices ꝛ ſortile
ge q̃ đcipiũt ſimplices ꝛ frequẽter ſũt mediatrices luxurie. et
ideo dicit̃: ¶a† Fornicari ꝛ mãducare de idolaticis. idolũ
aũt luxurioſi ẽ mulier cõcupita: ꝓpter qđ idoloticũ dicit̃ illđ
qđ p eius cõcubitu donat̃. ¶c† Et dedi il. tp̃s vt pẽi. age.
ꝛc̃. quia ſtales vetule in malis veterate vix aut nunq̃ʒ volunt
ad bonũ redire. ¶n† Vobis aũt dico ceter̃ q̃ thiatyre eſt̃
ꝛc̃. i. q̃ doctrinã talẽ peſtiferã nõ recipitis. ¶r† Nõ mitta3
ſup vos aliđ põdus. p qđ ſignificat̃ pena gehẽne grauiſſima.
s† ¶ Tamẽ id qđ ha. te. i. in bono qđ habet̃ pſeuerate. Et q̃
vicerit ꝛc̃. ſeq̃t̃: ¶a† Dabo ei poteſ. ſu. gẽ. ꝛc̃. p gẽtes q̃ iter
p̃tant̃ geniti tales ſignificãt̃ mot⁹ carnales q̃ ſũt ꝯfrigẽdi vir
ga ferrea. i. pẽitẽtia dura. ¶e† Et dabo illi ſtellã matuti. i.
xp̃m in p̃miũ q̃ dic̃ de ſeip̃o. ĩ. vlti. ca. Ego ſũ radix ꝛ gen⁹ da
uid ſtella ſplẽdida ꝛ matutina.

¶ Glo. ordi.

a ¶ Et Ca. III
c angelo ec. ꝛc̃.
Sardis. prin
cipiũ pulchritudĩs q̃
primũ nihil vel parũ
virtut̃ h3: deĩde tur/
pis p vitia: vel hypo
crite q̃ extra pulchri ĩ
tus deformis. Vl' p̃n
cipiũ pulchritudĩs ẽ
de mũdo exiſſe.
b ¶ Scio opa tua. et
ſcio q̃ in omnib⁹ ope
ribus tuis quer̃ hu/
manã laudẽ. ¶c Eſto
vigilãs. vl' ideo vigi/
la: q2 licet ſis mẽte ĩ/
motus: vl' ĩ mẽte lau
dabilis: non es tñ p/
fectus: niſi ceteros
excites: vel nõ ẽ ſatiſ
xp̃m cõfiteri niſi etiã
opera feceris.
d ¶ Nõ enĩ inuenio
ope. tua ple. ꝛc̃. Du3
ſine charitate: vl' pro
laude: vl' q2 cõmittit
criminale. ¶e Au
dieris, a ſctis patri/
Jaco. 2. b bus: q2 q̃ in vno offẽ
dit oĩm re⁹ ẽ. Vl' rece
perũt mercedẽ ſuã.
1. Co. 13. a Vel: charitatẽ aute3
nõ habeã nihil ſũ.
f ¶ Nõ inq̃nauer̃t ve.
ſua. veſtẽ ĩmortalita/
tiſ ꝛ ĩnocẽtie: q̃s acce
perũt in baptiſmo vl'
ſua bõa opa. ¶g Nõ
dele. delet reprobos:
Exo. 10. g ſ̃m illud: Indurauit
dñs cor pharaõis.
h ¶ De li. vi. liber vi
te p̃ſcia dei ẽ: in q̃ oĩa
ꝯſtãtia. ¶i Cõfi. no.
Mat. 25. c ei⁹. dicẽſ: Veĩte bñdi
cti patr̃ mei. Vl' hic
dedit mihi mãduca/
re et bibere.

Hec di

a c Et angelo eccl'ie Ca. III a†
ſ principiũ pulchritudĩs: vel apta principio pulchritudinis.
ſardis ſcribe. Hec dicit q̃ b
habet ſeptẽ ſpũs dei: ꝛ ſeptẽ ſtel/ c
ſ .i. noſco.
b las. Scio opera tua: quia nomẽ d e†
a ſ quia qui in vno offendit omniũ re⁹ eſt.
habes q̃ viuas: ꝛ mortuus es. f†
ſ .i. ſollicitus de ſalute. ſ vel cetera.
c Eſto vigilãs ꝛ confirma reliqua g† h
ſ vel moritura. ſ vigila dico: nõ enĩ
d que mortua erant. Non enĩ inue i k†
ſ et ideo nõ ſunt in bñplacito.
nio opa tua plena corã deo meo.
ſ et q2 nõ ſũt plena. ſ incepiſti opari.
In mẽte ergo habe qualiter acce l†
a ſ ope cõple. b ſ de hoc qđ dimiſeras.
e per̃ et audieris: ꝛ ſerua: ꝛ pẽnitẽ/ m n
tiam age. †Si ergo nõ vigilauer̃ o†
ſ excecando te. ſ vt ſpoliẽ ꝛ occidã.
veniam ad te tanq̃ʒ fur: ꝛ neſcies p† q
ſ contra te.
qua hora veniam ad te. † Sed ha r†
ſ q̃ſi paucos noĩatoſ. i. bonos q̃ noĩatiõe digni ſt̃
bes pauca nomina in ſardis qui
ſ crimĩali macula: vl' factã maculã lachrymis de leuer̃t.
f non inquinauerũt veſtimẽta ſua:
ſ iõ. a ſ de virtute in virtutẽ. b ſ ſic̃ ego p̃ce/
et ambulauerũt mecum in albis s†
pi vl' p̃uidi. ſ et ſil'r de imitatorib⁹ hoꝝ.
quia digni ſũt † Qui vicerit ſic: ve t
ſ .i. ſil'r veſt. v. al. a ſ nõ ſubtrahã gratiã mi/
g ſtietur veſtimentis albis: ꝛ nõn v
nus dicit ꝛ plus intelligit.
h delebo nomẽ eius de libro vite:
ſ in beneplacito.
i ꝛ confitebor nomen eius coram x
ſ et in gaudio angeloꝝ.
patre meo ꝛ coram angelis eius. y
Qui habet aurem audiat: quid
ſpirituſ dicat eccleſijs. Et angelo 3†

¶ Nico. de lyra

a c Et angelo eccl'ie ſar. Dicũt expoſito ¶ Ca. III A
res aliq̃ q̃ iſte fuit ſctũs Mellito quẽ aſſerunt
circa tp̃a illa fuiſſe ſadenſẽ ep̃m: ꝛ ibidẽ marty
rio cõſũmatũ: hoc allegãtes ex eccleſiaſtice hiſtorie. v.
b libro. xxiiij. ca. Sed ſalua eoꝝ reuerẽtia h̃ nõ hr̃ ibi: ſ3
c q̃ fuit eunuch⁹: ꝓpter regnũ celoꝝ caſtitatẽ cõſeruan/
do: ꝛ q̃ plen⁹ ſpũſctõ in ciuitate ſardẽſiũ req̃eſcit expe
d e† ctãs aduẽtũ dñi. Et dato q̃ cũ iſtis q̃ ibi dicũt̃ de ip̃o
q̃ fuerit martyr ꝛ ep̃s. h̃ tñ nõ ẽ ad firmãdũ eoꝝ dictũ
f† ſ3 mag̃ ad ꝯ̃riũ. nã ĩ textu ſubdit̃: Nomẽ habes q̃ vi
uas ꝛ mortu⁹ es. qđ de tã ſctõ ep̃o nõ videt̃ verificari:
g† nec ẽt de ꝓpl'o ſibi ſubdito: q2 culpa ſubditoꝝ redũdat
h in p̃latũ: ꝛ tp̃e ſctĩ p̃lati ſolẽt in ppl'o ſubdito vitia ma
gis euitari: ꝓpter qđ videt̃ meli⁹ dicẽdũ q̃ fuerit ali⁹
i k† ep̃s ſardẽſis: q̃ nõ fuit tãte ſctĩtat̃. nã tũc tp̃is ſicut di
ctũ eſt. ſ̃. frequẽter ep̃i mutabãt̃. Sic ergo pcedit̃: q2
p̃mo ponit̃ peccatoꝝ rep̃heſio. ſcđo paucoꝝ cõmenda
tio. ibi: Sed habes. Circa p̃mũ đr: ¶b Hec dicit q̃
l† h3 ſeptẽ ſpũs dei. i. vniuerſitatẽ angeloꝝ ſibi aſſiſtẽtẽ.
c ¶ Et ſeptẽ ſtel. i. vniuerſitatẽ ep̃oꝝ: vt dictũ ẽ. ſ̃. j. ca.
m d ¶ Scio opa tua. q2 nihil latet me. ¶e Quia nomẽ
n ha. q̃ vi. i. ſctĩtatẽ apparẽtẽ ꝛ famã. ¶f Et mor. es.
o† ſpũalit̃ ſ̃m ꝟitatẽ: ¶g Eſto vigilãs. ad cognitionẽ 1. Teſ. 5. a
defectuũ in te ꝛ tuo grege. ¶h Et cõfirma cetera. i. 2. Pe. 3. c
p† q tibi ſubditos ꝟbo ꝛ exẽplo. ¶i Que mortua erant.
ppl's ei de facili ad pctã labit̃: niſi exẽplo ꝛ ꝟbo p̃lato
r† rũ ſuſtentet̃. ¶k Nõ enĩ inuenio opa tua plena. i. p †
fecta: ſ3 magis defectiua. ¶l In mẽte g̃ habe qualit̃ De pe. di. 2
acceperis ꝛ au. ſ. doctrinã xp̃i p ei⁹ apl'os veros. c. ſi enĩ. ꝟ.
m ¶ Et ſerua. ope adĩplẽdo. ¶n Et pẽitẽtiã age. de iohannes.
omiſſiõe bonoꝝ ꝛ cõmiſſiõe maloꝝ. ¶o Si g̃ vigi. i.
diligẽs fueris circa dicta. ¶p Veniã ad te. ĩ morte.
q ¶ Tanq̃ʒ fur. q2 nihil incerti⁹ hora mortis. ¶r S3
habes. Hic ꝯñr põit̃ cõmẽdatio paucoꝝ. cũ đr: S3 ha
s† bes pauca noĩa in ſardis q̃ nõ inq̃nauerũt veſtimenta
ſua. q. d. multitudo ſubditoꝝ tuoꝝ maculata ẽ p pec/
t catũ. ¶s Et ambulabũt mecũ in albis. ſ. illi qui nõ †ſ̃. 2. c
ſunt per peccatũ maculati: ꝛ p albedinẽ veſtis intelli/
v git̃ ſtola glorie ꝛ immortalitatis. Et q2 nõ eſt acceptio
pſonarũ apud deũ. ideo ſubdit̃: ¶t Qui vicerit ſic
veſtiet̃ ꝛc̃. q. d. nõ ſolũ iſti: ſ3 q̃cũq̃ vicerit mũdũ car/
nẽ ꝛ diabolũ: ſtola glorie veſtiet̃. ¶v Et nõ delebo
nomẽ eius de libro vite. eſt autẽ liber vite dei p̃deſtina B
x tio: in quo nullus ſcriptus ſimplicit̃ delet̃: q2 finaliter
ſaluabitur. dicit̃ tñ deleri ſ̃m q̃d q̃n cadit a iuſticia: et
y reſcribi gr̃a recuperata. ¶x Et cõfitebor no. ei⁹. i. q̃
vere ſit chriſtianus. ¶y Qui habet aurem audiat:
quid ſpiritus dicat eccleſijs. exponat̃ vt. ſ̃.
3† 3 ¶ Et ange. phila. Dicũt expoſitores cõiter q̃ iſte fuit

quadrat⁹

a Hec dicit. Quaſi dicat labora de cōuerſione fratrū ſicut cepiſti: q̄r i eo ꝙ pmiſi. Quodcūq̄ petieritis patrē in no. m. d. vo. ſū verax in pmiſſis. vñ ſcire poteſtis ꝙ multos ꝯgregabo vobis ſicut deſideratis. b Claudit. Ut queram⁹. apit vt ītueniam⁹: vt inq̄ſitor fructū accipiat ſudoris ſui: ⁊ largitor grāſ ſue bōitat' habeat.
Joh. 14. b

c Ecce dedi co. ⁊c. q̄r modi ⁊c. Merito dedi: q̄r apte nō poteras habere p te: quia modicā habes virtutē. d Oſtiū. corda hoim pri⁹ dura. Uel ſcripturas obſcuraſ. Uel meipm q̄ ſū verū oſtiū ad vitā. vñ diſcipuli phibiti loq̄ ⁊ ceſſi dixerūt: Nō poſſumus q̄ vidim⁹ nō eloqui. e Judeos. ħ nomē pdiderūt dū d xp̄o dixerūt: hūc neſcim⁹. f Mētiunt. Nitūt cōprobare v̄bis ⁊ q̄buſdā ſilatiōibus. g Ecce fa. il. vt ve. ⁊c. Parati imitari opera tua p ſimilitudinē humilitatis ſue. h Sciēt ⁊c. extra poſiti nō crediderūt deū diligere eccleſiā: quā pmittebat affligi qd nūc faciet fidē dilectiōis. i. certitudinē ne ſuccūbat': q̄r venio ad remunerādū. i Seruaſti ver. patiē. Preceptū de patientia qd in me oſtendi orās p pſecutoribus. k Ab hora tenta. que ve. ⁊c. ſcilicet vel generalis perſecutionis in chriſtianos ſtatī poſt Nerone future. vel vltimo tp̄e antichriſti. l Tētare habitantes in ea. Sicut in ſequētib⁹ ſexto ſepi⁹ ordine: ſic ⁊ hic in ſexto angelo nouiſſima deſignat pſecutio. in q̄ q̄daz iudeoꝝ ſunt decipiendi: quidam helie monitis legem ſpiritualiter ipleturi hoſtem creduntur victuri. m Ecce venio cito. Tentatio v̄o veniet: ſed ne ſuccumbatis: quia venio ad remunerandum.
Act. 4. d

ſ amor fratris vel ſalutās hereditatem.
a philadelphie eccleſie ſcribe. Hec a†
dicit ſanctus ⁊ verus qui habet b
ſ carnē de dauid ſꝫ ⁊ de adā nō nouā: merito cui⁹ oia bōa. a ſ corda ad fidē vel ſcripturas.
clauem dauid: qui aperit ⁊ nemo c
a ſ añ porcos q̄ cōculcarēt. ſ ſubtrahēdo grāz.
b claudit: claudit ⁊ nemo aperit. †
ſ approbo. ſ bona. ſ ⁊. ſ.
c Scio opera tua. Ecce dedi coraz d† e†
d te oſtiū apertum quod nemo po/ f
a ſ nō ſupbā vel modicā cōparatiōe future vbi nullus labor.
teſt claudere: quia modicam ha/ g†
bes virtutē: ⁊ ſeruaſti verbū me/ h
ſ in anguſtijs.
um: ⁊ non negaſti nomen meuꝫ. i
ſ ⁊ q̄r tal' es. a ſ i ſexta viſiōe loq̄t d ꝯuerſiōe āge
Ecce dabo de ſynagoga ſatha/ k†
e ne qui dicunt ſe iudeos eſſe ⁊ nō l
ſ quō dabo
f g ſunt ſed mentiunt. Ecce faciaꝫ il m†
ſ ad fidē. b ſ venerēt vt ioſeph adorauerūt frēs ſui
los vt veniant ⁊ adorēt ante pe/
h des tuos: ⁊ ſcient quia ego dilexi n o
i te. Quoniam ſeruaſti verbuꝫ pa p
ſ q̄r ſeruaſti.
k tiētie mee: ⁊ ego ſuabo te ab ho/ q
ra tentationis que ventura eſt in
l orbem vniuerſuꝫ tentare habitā
m tes in terra. Ecce venio cito. Te/ r s
ſ ⁊ ideo tene interim quod habes. ſ. fidem ⁊ opera.
ne qd habes vt nemo accipiat co t
ſ quia.
ronam tuam. Qui vicerit faciaꝫ v† x
n illum columnā in tēplo dei mei: y
ſ nō patiar eum amplius diſcedere.
o et foras nō egredietur amplius. z†
a ſ plus q̄ʒ mēs hoīs capiat. b ſ q̄dā mō erit.
Et ſcribaꝫ ſuper eum nomen dei a
ſ ciuitas dei vocabit munit⁹ virtutib⁹.
p mei ⁊ nomē ciuitatis dei mei no b
q ue hieruſalem: que deſcendit de c
a ſ q̄r de⁹ mittit oēs v̄tutes. b ſ. i. xp̄ian⁹. i. vncrus grā. ſ q̄r nihil habet de adam.
celo a deo meo: ⁊ nomen meum
nouum. Qui habet aurem audi/ d
at: quid ſpiritus dicat eccleſijs.
a ſ laodicia interp̄tat vomit⁹ vl' trib⁹ amabilis.
Et angelo laodicie eccleſie ſcri/ e†

q̄drat⁹ de q̄ d̄r. iiij. Ecce hiſtorie libro. iij. ca. ꝙ fuit hō ſacris lr̄is valde intelligēs: ⁊ multa ſcripſit ad fidei xp̄i declarationē ⁊ ifideliū cōfutationē. Sic ḡ p̄cedit: q̄r p̄mo ponit ei⁹ cōmēdatio. ſcdo p ipm infideliū ꝯuerſio. ibi: Ecce dabo. tertio p̄mij pmiſſio. ibi: Qui vicerit. Circa p̄mū d̄r: a Hec dicit ſanctus ⁊ ver⁹. i. xp̄s q̄ eſt ſctūſſctōꝝ: Dañ. ix. ⁊ ipa v̄itas: Joh. xiiij. Ego ſū via veritas ⁊ vita. b Qui hꝫ clauē dd. i. poteſtatē aperiēdi intellectū ſcripturarū: Luc. xxiiij. Aperuit illis ſenſū ⁊c. c Qui apit ⁊ ne. clau. ⁊c. q̄r null⁹ pōt īpedire ab intellectu ſcripturaꝝ eos q̄s vult erudire: nec aliq̄s pōt eas intelligere niſi ipo reſerāte. d Scio opa tu. i. approbo. e Ecce dedi co. te oſtium aptum. ad ſcripturas intelligēdū: vt p̄dictū eſt. f Qd nemo pōt claude. i. te īpedire a doctrie veritate. g Quia mo. ha. vir. q. d. q̄r nō dedi tibi grām miracloꝝ ſic mult' aliis epiſcopis illi⁹ tp̄is recōpēſaui tibi in ītellectu ſacrarū ſcripturarū excellēti. h Et ſerua. ver. meū. ope et doctria. i Et nō ne. no. meū. in pſecutiōe fideliū. k Ecce dabo. Hic ponitur ꝯūr infideliū ꝯuerſio per ipm. in dioceſi enī ſua multi habitabāt iudei q̄rū plēs per ei⁹ doctrinā fuerūt ꝯuerſi. ⁊ hoc ē qd d̄r: Ecce dabo de ſynagoga ſathane. i. aliq̄s de iudeis q̄rū cōgregatio d̄r ſynagoga ſathane p illo tp̄e: q̄r poſt reſurrectionē xp̄i ⁊ aſcēſionē ad celos ⁊ p̄dicationē aploꝝ manebāt in ifidelitate. l Qui dicūt ſe iudeos eē ⁊ nō ſūt. hebrei eī vocati ſūt iudei a iuda patriarcha a quo deſcēdit xp̄s ſm carnē. ⁊ iō poſtq̄ʒ negauerūt xp̄m nō remāſit in eis res hui⁹ nois: ſ; in chriſtianis ꝯfitētibus xp̄m de tribu iuda veniſſe: circūciſi ſpū ⁊ nō carne: ſm qd d̄r Ro. ij. Nō enī q̄ in māifeſto iude⁹ ē: neq̄ q̄ i manifeſto in carne ē circūciſo: ſ; q̄ in abſcōdito iude⁹ ē: et circūciſio cordis in ſpū: nō lr̄a. m Ecce faciam illos vt veniāt ⁊ adorēt añ pedes tuos: q̄r plures de iudeis vt dictū ē cōuerſi fuerūt ad xp̄m hūiliātes ſe corā eo ⁊ ei⁹ miniſtro q̄drato. n Et ſciēt. p illumiatiōnē fidei. o Quia ego dilexi te. pmouēdo nō ſolū ad fidē catholicā: ſed etiā ad epiſcopalē dignitatē. p Qm ſuaſti verbū patiētie mee. v̄bo ⁊ ope. q Et ego te ſeruabo ab hora tētatiōis q̄ vētura eſt in vniuerſū orbē: p impatores romanos dominātes toti orbi ⁊ vbiq̄ fidē catholicā pſequētes. Sed ꝯtra h̄ videt. nā iſta pſecutio iā fuerat ſub duob⁹ impatorib⁹. ſ. Nerone ⁊ Domiciano: vt h̄r in legēda beati Johānis euāgeliſte: q̄ de p̄cepto Domiciani fuit miſſus in exiliū in inſulaꝫ q̄ dicit pathmos: in qua ſcripſit hūc librū: ⁊ eodē anno Domicianus interfectus fuit. Dicēdū ꝙ licet pſecutio chriſtiāoꝝ p iſtos impatores trāſiſſet: tñ maior erat futura p aliq̄s alios ſequētes. de q̄ loq̄t hic Johēs p modū futuri: ⁊ anteq̄ʒ veniret iſte fuit aſſūpt⁹ a dño. ideo ſubdit. r Ecce venio cito. ad te accipiēdū. s Tene qd habes. i. grām tibi dataꝫ. t Ut nemo accipiat coro. tuā. cadētib⁹ enī aliq̄b⁹ a iuſticia in p̄nti: alij eis ſurrogant: ſic patet in legēda. xl. martyruꝫ: q̄r vno ex eis cadēte: clauicularī⁹ ſurrogat⁹ fuit ⁊ ei⁹ coronā accepit. v Qui vicerit. Hic ꝯūr ponit p̄mij pmiſſio. iſtud tñ p̄miū videt eſſe augmētū grē in p̄nti tp̄e. Dic igit: Qui vicerit. malignū. x Faciā illū colūnaꝫ. i. fortē ⁊ potētē in fide: nō ſolū p ſe: ſ; etiā p alijs ꝯfortādis ⁊ ſuſtētādis: ſm hūc modū petr⁹ ⁊ iohēs ⁊ iacobus colūne dicūt: Galath. ij. y In tēplo dei mei. i. in eccl'ia militāte: vt patebit ex ſequētib⁹. z Et foras nō egredict ampli⁹. p apoſtaſiā: nec p excōicationē. a Et ſcribā ſup eū nomē dei mei: q̄r tales i ſcriptura dicūt dij: Pſ. lxxxj. Ego dixi dij eſt'. qd exponēs ſaluator Joh. x. dicit: Illos ad q̄s fact⁹ ē ſermo dei deos dixit. rep̄ſētat enī in eccl'ia pſonā dei. b Et nomē ciuitat' dei mei noue hierl'm. i. eccl'ie militātis: qd ptꝫ ex h̄ qd ſubdit. c Que deſcē. de celo a deo m. nā eccl'ia militās regit ⁊ ordinat a ſpūſctō. Notādum

n Columnam. firmum in ſe ⁊ ſuſtentantē alios verbo et exemplo. o Non egredietur. Cum ſit deo certus numerus ſuorū ſi q̄s labitur: alius miſericordia eius ſubinducit: ſicut per ſuperbiā iudeoꝝ gētilitas ſubintrauit. Filius iunior. i. gētiliū pp̄lus exierat: ſed morte vituli ſaginati. i. cruore chriſti recōciliatus non exibit ampli⁹. p Noue. Ubi nihil vetuſtatis ſed plena viſio pacis. q De celo. de ꝯfirmitate celeſtiū creaturaꝝ.

Teſtis

v̄o ꝙ xp̄s inq̄ʒtū hō loq̄t h̄ nominās deū ſuū ⁊ nomē meū nouū: q̄r dicit chriſtian⁹ a xp̄o: qd nomē nō habuit a p̄ncipio: licet vocat⁹ fuit ieſus i circūciſiōe Luc. ij. ſ; p⁹ baptiſmū int hoīes vocat⁹ ē xp̄s: ⁊ ſilr ei⁹ fideles a p̄ncipio nō fuerūt vocati xp̄iani: ſ; tm̄ diſcipuli: poſtea fide diffuſa vſq̄ in autiochiā fideles ibi m'ltiplicati p̄mo vocati ſūt xp̄iani: vt h̄r Act. xj. d Qui habet au. ⁊c. exponat vt. ſ. e Et angelo laodicie. Hec eſt ſeptia pars principalis in qua ſcribit epiſcopo laodicenſi: quē aliqui expoſitores aſſerūt fuiſſe ſāctū Sagarē: hoc allegantes ex. v. libro Eccleſiaſtice hiſtorie. xxiij. ca. Sed ſalua eoꝝ reuerentia nō noiat ibi ep̄s: ſ; ſacerdos ⁊ martyr: ⁊ ibi d̄r ꝙ laodicie req̄eſcit. plures autē alij ibidē nomīati ſub noie ep̄i exprimunt. dato tñ ꝙ fuerit laodicie

ep̄s

ꝟ a ¶ Teſtis.eoꝝ q̄ audiuit a patre in/trepidus. Uľ cui fides eſt adhibēda ī omnib⁹. Uel teſtis opeꝝ noſtroꝝ apꝺ patrē. ¶ b Et ver⁹. Ueritas ē:qꝛ p eū pmiſſa patris cōplenť. ¶ c Neq̄ frigi.neq̄ ca.τč. qꝛ neq̄ oīno fidē ignoras:ne q̄ apte negas acceptā. d ¶ Utinā fri. nō optat eū frigidū ſimplr:ſ talē ꝺ q̄ maior ſpes hr̄. ¶ e In cipiā te euo.rē mirabilē dictu ruſ q̄ tepidi ex cōicandi eēnt: qꝛ ab hominibus bōi credebāť.dič ſe veracē ī oīb⁹ vt in ħ ſibi credatur:τ ſi illi reſipiſcere voluerint.pmittit cōſeruationē:qꝛ ꝺdit pmā fidē f ¶ Ex ore meo. De ore euomitur q̄ in deteriora p̄cipitať: vľ q̄ īpenitenſ moritur. g ¶ Diues ſuz. Purgatus in baptiſmo: vel diueſ ſciētie diuine: vľ ſcľarꝭ. b ¶ Suadeo tibi. Quia tľia opera nō pducūt ad ſalutē. i ¶ Nō appareat cō. Meli⁹ ē hic erubeſcere corā paucis q̄z in futuro corā omnib⁹. vľ nō dimittā ꝓ erubeſcētia. k ¶ Collyrio. Oculi vt videamus inungētur:cum ad cognoſcēdam veri luminis claritatem intellectus noſtri aciem medicamine bone operationis adiuuamus. ¶ Collyrio inunge. Preceptū domini illūinās oculos.vel inunge dono ſpirituſſcti mētez quā terrena ꝯcluſerāt. l ¶ Ecce ego ſto ad oſtium et pulſo: ſi quis audierit vocē meaz τč. Expecto vľ inſpiro:vel p p̄dicatores voco. m ¶ Sedere mecū. Iudicare in illis ī q̄bus ſedeo τ iudico.hec de plat̄ τ p p̄latos de ſubditis. ¶ n Sič τ ego vi. Quia victoria τ ſeſſio ei⁹ ē cā victorie et ſeſſionis eoꝝ.

a be. Hec dicit amen teſtis fidelis a b
a ſ ī oīb⁹ ꝟbis. b ſ p̄me creatiōis vľ reereatiōis
b τ verus: qui ē principiū creature c
ſ non me latent.
c dei. Scio opera tua:qꝛ neq̄ frigi d e
ſ non iugis deſiderio.
d dus es neq̄ calidus:vtinam fri/ f
a ſ quia ſpes ē de frigidis maior. b ſ torpens.
gidus eſſes aut calidus. Sz qꝛ te g
pidus es et nec frigidus nec ca/
a ſ excōicādo. ſ de cōſortio ſctōꝝ remouere.
e f lidus:incipiāz te euomere ex ore h
ſ p predicatores meos in quib⁹ loquor. i†
g meo: quia dicis q̄ diues ſum et k l
a ſ τ tibi replet⁹ virtutib⁹. b ſ τ ego ex pte mea
locupletatus et nullius egeo: et m n†
addidi. ſ cū p ignorātiā tuā pereas.
neſcis qꝛ tu es miſer τ miſerabiľ o
a ſ ab opib⁹ virtutꝭ. b ſ qꝛ vitia nō recognoſcis.
c ſ a virtutib⁹ i aīo. d ſ ſz miſcdiam nō denego. p
h et pauper et cecus τ nudus. Suā q r
a ſ fructū pnīe. b ſ meipz vľ charitatē. c ſ ī igne
deo tibi emere a me aurū ignituz s† t†
poſitū vel ignientē. a ſ igne tribulatiōis. ſ opibus virtutū. ſ ipſis virtutibus.
pbatū:vt locuplex fiaſ:τ veſtime v x
i tis albis iduarꝭ:vt nō appeat cō y†
ſ a virtutibus.
k fuſio nuditatiſ tue† τ collyrio iun z†
a ſ cauſa p̄miſſa.
ge oculos tuos vt videas. †Ego a
a ſ facio cognoſceř pctm̄. b ſ caſtos reddo. c ſ q̄s
quos amo arguo τ caſtigo. Emu b†
vides paci aduerſa. a ſ de tepiditate age.
l lare ergo et penitentiam age. Ec c d
ſ et debes agere. ſ cor clauſum. ſ increpo.
ce ſto ad oſtium et pulſo. Si q̄s e f
ſ intelligēdo. ſ ad opus faciendum.
audierit vocem meam τ aperue g
a ſ p verā fidē. b ſ ī ſecreto cordis. c ſ p gr̄e īfuſionem.
rit mihi ianuā:introibo ad illuz: h
a ſ qꝛ fide τ ope ei⁹ delectabor. ſ p eiuſdē iuſtificationem. b ſ qꝛ ipſe letabitur de meo auxilio.ſ. p bone cōſciētie iocundicatem.
et cenabo cuz illo et ipſe mecum. i
ſ quid plura.
m Qui vicerit:dabo ei ſedere mecū k l
ſ p quē iudiciaria ptāſ. ſ .ſ.nō ſolū ꝓuilegiali dignitate:ſz etiā charitatis τ volūtatꝭ vniformitate
n in throno meo: ſicut τ ego vici τ m
ſedi cum patre meo in throno ei⁹. n
Qui habet aurez audiat q̄d ſpiri o
tus dicat eccleſijs.

eps.nō habeť ꝓpter hoc ꝓpoſitū:ſed magis vt videť oppoſitū.nā illꝺ qꝺ ſequiť ī textu: Quia tepidus es τ nō calidus nec frigidus incipiā te euomere ex ore meo:nō videť cōuenienť ſibi applicari:qꝛ ex feruore charitatis obtinuit palmā martyrij:nec etiam ꝓpľo ſibi ſubiecto.rōnib⁹ p̄dictis in ꝯſilib⁹ articuľ. Ideo ſaluo meliori iudicio dico q̄ fuit ali⁹ mīoris pfectiōis exiſtēs.tūc enī vt p̄dictū ē ſcti epi frequēter occidebantur vľ in exiliū mittebanť:τ ſuccedebāt eis alij min⁹ deuoti. Sic ergo ꝓcediť:qꝛ p̄mo poniť culpe rep̄hēſio.ſcꝺo ſalubris mōitio.ibi: Suadeo tibi.tertio p̄mij ꝓmiſſio.ibi: Qui vicerit. ¶ Circa primū diciť: ¶ a Hec dicit amē.aduerbiū ē hebraicū:τ ſignat idē qꝺ vere:ꝓpť qꝺ attribuiť xp̄o:q̄ dicit de ſeipſo: Ioh.xiiij. Ego ſum via veritas τ vita. ¶ b Teſtis fidelis.paterne maieſtatis:ſm qꝺ ꝺꝛ Ioh.iij. Qꝺ ſcimus loq̄mur:τ qꝺ vidim⁹ teſtamur. ¶ c Qui eſt p̄ncipium creature dei.nā oīa p ip̄m facta ſūt τ ſine ip̄o factū eſt nihil: Ioh.j. d ¶ Scio opa tua.eſſe ſupple impfecta.iꝺo ſubdiť: ¶ e Quia neq̄ frigidus es.deuitās trāſgreſſiōes pene timore. ¶ f Neq̄ calidus.i.implēs p̄cepta mea feruore charitatiſ. ¶ g Sed qꝛ tepid⁹ es.i.tarduſ ad bonū:accidioſus τ ocioſus. ¶ h Incipiā te euo.i.a me te eijcere ſicut q̄d abominabile.nā ocioſitas oīm vitioꝝ eſt ſentina. ¶ i Quia di.te falſo iactādo de meritis. ¶ k Qꝛ diues ſū.ſciētia τ virtute. ¶ l Et locupletat⁹.ex exercitio doctrīe. ¶ m Et nulli⁹ egeo.i.doceri ab aliquo. ¶ n Et neſcis qꝛ tu es miſer.p carētiā gr̄e. ¶ o Et miſerabilis.p reatū pene. ¶ p Et paup.bonis ſpūalib⁹. q ¶ Et cecus.qꝛ nō vides tuos defect⁹. ¶ r Et nudus.i.virtutib⁹ ſpoliat⁹. ¶ s Suadeo ti. Hic ꝯn̄r pōiť ſalubris monitio.cū diciť: Suadeo tibi emere a me.opib⁹ bonis. ¶ t Aurū ignitū.i.ſapiētiā charitate accenſā.aliť inflaret p ſupbiā. Sz ꝯ ħ dictū videť apľs dicere. Ro.xj. Si aūt gr̄a:iam nō ex operibus: alioq̄n gr̄a iā nō ē gr̄a:charitaſ aūt idē eſt cū gr̄a: vľ ei īſepabiliť annexa:τ p ꝯn̄s ñ emiť p opa. Dicēdū q̄ gr̄a vno mō accipiť ꝓ habitu aīam gratā faciēte deo. alio mō ꝓ motione dīna q̄ mouet aīam ad bonū ſupnaturale:ſicut motiōe generali mouet oīa ad bona ſibi cōnaturalia. Silr meritū dupliciť accipiť.vno mō ꝓ merito ꝯdigni.alio mō ꝓ merito cōgrui.ſi aūt accipiať gr̄a p̄mo mō τ oīno p̄ma:ſic non cadit ſub merito cōdigni:τ ſic ītelligiť dictū apľi p̄allegatū.tn̄ habēs gr̄am p̄mā ex opib⁹ mereť de cōdigno ei⁹ augmētationē.p̄ma tn̄ gr̄a bn̄ cadit ſub merito cōgrui:qꝛ ſi hō faciat qꝺ ī ſe eſt ſe diſponēdo ad gr̄am:cōgruū ē q̄ de⁹ illi infūdat eā. ſi aūt accipiať gr̄a ſcꝺo mō:ſic nō cadit ſub merito:ſ p̄cedit omne meritū cōdigni τ cōgrui.talľ eī influx⁹ diuin⁹ cōiter fit oīb⁹ hoīb⁹ q̄zdiu ſūt in vita pn̄ti.ſ aliq̄ ſequūť hūc īfluxū p conatū liberi arbitrij ſe diſponētes ad ſupnaturale bonū: τ ſic merenť de cōgruo gr̄az habitualē ſibi īfūdi a deo:τ p eā ei⁹ augmētationē de ꝯdigno.alij ꝟo nō ſequūť:ꝓpť qꝺ demerenť ſibijp̄is relinq̄ τ vlteri⁹ in pctā labi p defectibilitatē liberi arbitrij.ſequiť: ¶ v Ut locuplex fias.diuitijs ſpiritualib⁹. x ¶ Et veſtimetis albis in.i.virtutib⁹. ¶ y Ut nō ap.cō.nuditatis tue.corā deo τ angelis ſctīs. ¶ z Et collyrio inunge ocu.t.i.gr̄a ſpūſſcti q̄ illumīat oculos mētis. Dicit aūt Inunge:qꝛ licet gr̄a ſit a ſolo deo data:tn̄ in ptāte hoīs ē vt ſibi detur:qꝛ pōt ſe ad eā diſponere mō dicto. ¶ a Ego q̄s amo arguo τ caſtigo.ſič pať filios dilectos. ¶ b Emulare ḡ.i.imitare bonos. ¶ c Et pe.age.de peccatis ppetratꝭ. ¶ d Ecce ſto ad oſtiū.cordis hūani. ¶ e Et pul.ad bonū ſupnaturale monēdo. ¶ f Si q̄s au.vocē meā.monitioni mee cōſentiēdo. g ¶ Et ape.mihi ianuā.p conatū liberi arbitrij ad bonū. h ¶ Introibo ad illū.ſ.p gr̄am gratū faciētē habitādo ī illo. i ¶ Et ce.cū il.τ ip̄e me.nā de⁹ ī tali hoīe delectať τ ip̄e ī deo. k ¶ Qui vicerit. Hic vltio pōiť p̄mij ꝓmiſſio.cū ꝺꝛ: Qui vicerit.inſult⁹ mūdi carnis τ diaboli. ¶ l Dabo ei ſe.mecū ī throno meo.i.quietē in celeſti regno. ¶ m Sicut τ ego vici.p paſſionē meā. ¶ n Et ſedi cū patre meo: Mar.vl. Aſſūpt⁹ ē ī celū τ ſedet a dextris dei. ¶ o Qui habet aurez. expōať vt.ſ.

† 49.di.c. huic etenis ꝟ.lippus.
† 23.q.4.c. ea vindicta
Pro.3.b
Heb.12.b

Moraliter. † Iangelo ſar.ec.q̄ iter/pťať p̄nceps pulchritudīs:τ ſignificat hypocritā q̄ gľiať ī exteriori pľchritudīe virtutꝭ apparētꝭ. iō ſbdiť: ¶ e† Nomē ha.q̄ vi.vita gr̄e. ¶ f† Et mor.es.morte culpe. ¶ g† Eſto vigi.vt poſſis reſurgere. ¶ k† Nō eī iuēi opa tua ple.ſ vacua merito.nā ꝺ talib⁹ ꝺꝛ Mat.vj. Amē dico vo.recepe.mer.ſuā. ¶ l† In mēte ḡ ha.q̄liť ac.ſ.a deo bōa nature:τ bōa gr̄e gratꝭ date:τ bōa fortune.q.d.iſta nō accepiſti vt ide ſeruias mūdo:carni vľ diabolo:ſ deo tuo. ¶ o† Si ḡ nō vi.opp̄ſſus graui ſōno pctōꝝ. p† Ueniā ad te tā.fur.i.ſbito te auferā de pn̄ti mūdo:τ tūc nō poterꝭ emūdari de peccato. Sz qꝛ inť malos ſūt ſp aliq̄ bōi.nā eccľia ē q̄ſi ſagena nōdū ad lit⁹ maris tracta hn̄s piſces malos cū bōis admixtos.iō ſeq̄ť ¶ r† Sz hēs pau.no.i.paucaſ pſōas ab hypocriſi mūdas. ¶ s† Ambľa.me.ī al.īpugnatores eī eiuſdē āmbulabūt ſiľ.xp̄s āt vitiū hypocriſis mľtipľr īpugnauit:vt pz ex euāgelij ꝯcurſu:ꝓpť qꝺ illi q̄ impugnant

ꝟ Poſt hec

ꝟ ꝟvitiū

hoc vitiū a ſeipſis vl'ab alijs repellēdo digni ſūt ambulare cū xpō. z† Et angelo philadelphie τc̄. que interp̄tat̄ ſaluans adherentē dn̄o. ideo p ipam ſignificatur humilitas vera que ē cuſtos virtutū: τ p cōſequēs ſalus deo adherentiū. ꝓpter qd̄ humilibus dicitur: Hec dicit ſanctus τ verꝰ q̄ hꝫ claueꝫ dauid qui aperit. humilibꝰ ſua ſecreta. † Et claudit ea arroganti bus: Mat. xj. Cōfiteoꝛ tibi dn̄e pater celi et terre: qꝛ abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ τ prudētibꝰ τ reuelaſti ea paruul'. d† Scio opa tua. i. approbo. e† Ecce dedi corā te oſtiū aptū. ſ. glo rie qd̄ ſupbis claudit̄. g† Quia modicā habes virtuteꝫ. ſm̄ tuā opinionē: ſed realiter magnā: qꝛ vere humiles parum aut nihil virtutis ſentiūt de ſeipſis: Luc̄. xvij. Cū oīa bn̄ fece ritis dicite ſerui inutiles ſumꝰ. k† Et dabo tibi de ſynago ga ſathane. i. de malis chriſtianis τ ſupbis. eos ad tuā humi litatē conuertendo. ideo ſequitur: Ecce faciā illos vt veniāt et ado. an̄ pe. tu. τ ego te ſer. ab hora tēta. q̄ vē. ē τc̄. τ iā vēit. naꝫ om̄i hora diabolꝰ iſidiat̄ fidelibꝰ vt eos pūertat. v Et q̄ vi cerit faciā illū colūnā in tēplo dei mei τc̄. i. firmū τ ſtabilē in glīa. de cuiꝰ rōne ē ſecuritas. ideo ſubdit̄. z† Et foras nō egrediet̄ amplꝰ et ſcribā ſup eū τc̄. quia cōſcriptus erit inter ciues celeſtes. e† Et angelo laodicie τc̄. q̄ interp̄tat̄ fuit in vomitu: τ ſignificat accidioſū q̄ ingreſſus religionē ex hoc reputat ſe ſaluandū. ſicut ille epūs laodicēſis dicebat fidē ſi ne operibꝰ ſufficere ad ſalutē. τ ſic nec frigus timoris: nec ca lor charitatis eum excitant ad bonū opus. ꝓpter quod abo minabilis ē deo et angelis eiꝰ: τ p ꝯn̄s de cōſortio ſctōꝝ euo mēdus. i† Et dicis qꝛ diues ſum. in ſpūalibꝰ: eo ꝙ habet̄ habitum religioſū. n† Et neſcis qꝛ miſer es. priuatus bo nis ſpiritualibus magis q̄ꝫ ſecularis etiā malꝰ: ceteris tn̄ pa ribus. s† Suadeo tibi a me emere. p exercitationē in bo no opere. t† Aurū ignitum: id eſt charitatis incendiū. y† Ut nō appareat confuſio nuditatis tue. in iudicio finali. z† Et collyrio inun. o. t. i. ſtudio ſacre ſcp̄ture. qd̄ illumiat in tellectū. b† Emulare ꝫ. i. imitare bonos. cetera patēt.

Glo. ordi.

a Poſt hͤ Ca. IIII vidi. Hec viſio d̄ reuelatiōe myſte riorū. correctos enī com petent̄ ſequit̄ ſecretoꝝ re uelatio. Hec viſio p̄t ap pellari reuelatio myſteri orum q̄ ſpū aperiuntur. Poſt hec vidi. In hac ſcd̄a viſiōe agit d̄ſcēdēte in throno τ d̄ ornatu eiꝰ: τ de agno aperiēte librū. i. diuinā diſpoſitionē de reparatione hūani gene ris: τ de ſoluēte. vij. ſigil la. i. obſcuritates: vt cuꝫ viderimꝰ deū tātā ītelli gētiā ſcp̄turarū īpēdiſſe hominibꝰ: grati ei ſimuſ ne p eo pati formidemꝰ.

† 26. q. 5. c epi ante ſi.

Viſio hec nō p̄ma ſed ſecūda ponit̄: qꝛ iā ſuos inuitat ad tribulatiōes q̄s nō valēt pati: niſi ne glecta priꝰ corrigāt̄: qd̄ fuit in p̄ma correctiōe.

Fere hͦ tota viſio de fi delibus vltīs agit: qd̄ multū valet ad animatio nē p̄ſentiū: pauca etiā de his īducit q̄ an̄ īcarna tionē xp̄i paſſi ſūt: qd̄ ad idē valet. b In celo. i. ſcriptura q̄ eſt via ad vitā. vel xp̄s eſt oſtiū cu ius myſteria an̄ clauſa: mō apta his q̄ fide τ ope ſūt celū. c Tanq̄ꝫ tube. nō diſſētientis a rati onalitate mea dādo rōnes. d Oſtēdā tibi. Que iā p̄terierūt dicit q̄ adhuc oportet fieri: vt pote in eodē ſtatu q̄ ceperint pmanſura: vel poſt correctionē oportet videre ſecreta p q̄ animent̄ ī p̄lia. Uel q̄ oportet fieri cito poſt hͤ. i. in vltīs fidelibus. Uel poſt hec fui in ſpiritu. e Sta tim fui in ſpi. Nō repugnaui: ſed abieci curā to tius terrenitatis. f Et ecce ſedes. Maiores in quibus ſedet deꝰ τ iudicat. ſedet etiā in ſubdit': vbi alij. vel q̄dā ita erāt apti vt cōpetent̄ deꝰ ſe deret τ q̄eſceret in eis. g Sedēs. Chriſtꝰ ſu pra inter cādelabra ambulās: nūc ſedēs. i. iudi cās merita ſinguloꝝ: de quo digne facit his me moriā: q̄s hortatꝰ ē ad pugnā. h Qui ſede bat. Ubi tm̄ boni ſunt: nō eſt opuſ iudicare: id ē diſcernere vbi boni τ mali: ibi diſcretione opus eſt. i Similis erat aſpe. Prius incognitus per carnem mūdo apparuit ꝯfringēs inimicos: robor ſuis tribuens. k Jaſpidis τ ſar. Per colorē duorū lapidū notat deū τ hominem. l Et iris. Quaſi vidi p̄parātes ſe ad hͦ vt acci perēt deū ſeſſorē τ ne deficerēt: vidi auxiliū: hͦ ē iris erat ī circūitu ſedis ſil'is viſiōi τc̄. i. pax. i. p pitiatio dei q̄ ē in circūitu vt ꝓtegēs: q̄ꝫ τ baptiſ mus q̄ ē viridis color: τ ſanguis xp̄i facit qui eſt rubeus color. Uel his coloribus notat̄ iudiciuꝫ

a ſ nō tp̄e ſed ordine.

a Poſt hec vidi Ca. IIII

ſ videre potuit: quia.

et ecce oſtium apertum

a ſ q̄ꝫtū ad ea q̄ in hac viſiōe vidi. ſ. ſ. vetus te ſtamentū qd̄ p̄cedit nouum.

b in celo τ vox prima quaꝫ audiui b

a ſ hortātis ad bellū tn̄ qd̄ ad idē valet vt pati d̄ beā. b ſ reddēs rōnē cur pati deceat.

c tanq̄ꝫ tube loq̄ntis mecū dicēns:

a ſ tu correptꝰ amplifica animū ad iſta alia.

d Aſcende huc: τ oſtendaꝫ tibi que c d

e oportet fieri cito. † Poſt hec ſtati e

ſ et quia ita deſiderabam.

f fui in ſpiritu. Et ecce ſedes poſita f+

ſ vt excedens.

g erat in celo: τ ſupra ſedem ſedēs. g

ſ paratus ad iudicandum.

h i Et q̄ ſedebat ſil'is erat aſpectui la h

a ſ diuitias irret τ ſuis dat paſcua. b ſ caro in paſſione ruber ſ. i. pax:

k l pidis iaſpidis τ ſardis. Et iris erat i

in circumitu ſedis ſimilis viſioni k

Nico. de lyra

a Poſt hec vidi τc̄. Deſcripta viſio Ca. IIII

a† ne beati Johānis q̄ reſpicit informationē ſe ptē eccleſiaꝝ aſie ſpecialit̄: licet ex ꝯn̄ti reſpi ciat aliarū eccleſiarū informationē: vt p̄dictū eſt. hͦ ꝯn̄r ponunt̄ viſiōes eiuſdē reſpiciētes directe infor mationē totiꝰ eccl'ie generalit̄. nā in ſpū ſub quibuſ

b dā imaginibus vidit decurſū eccl'ie ab apl'oꝝ tp̄e vſ q̄ꝫ ad finē mūdi: q̄ꝫtū ad tribulatiōes: ꝯſolatiōes et īmutabilitates notabiles: q̄rū tn̄ aliq̄ iā p̄ceſſerunt τ aliq̄ ſūt future. viſiōes aūt iſtas imaginarias bea tus Johes ſcp̄ſit. intellectū tn̄ eaꝝ n̄ exp̄ſſit. licꝫ ad

c plenū ītellexerit. aliq̄ tn̄ īterpoſuit p q̄ dat̄ via ad re

d liq̄ aliq̄lit̄ capiēda. ſicut. ſ̄. j. ca. dixit. Septē cādela

e bra aurea ſeptē eccl'ie ſunt τ ſeptē ſtelle ſeptē angeli ſ̄. i. c . i. epi earū. τ ſil'r in ſequētibꝰ aliq̄ dicit: licet raro ad

f+ aperiendū aliqualiter itellectū occultoꝝ: vt patebit in locis ſuis dn̄o ꝯcedēte: ꝓpter qd̄ intellectꝰ littera lis nō eſt ille q̄ p voces ſignificat̄ īmediate: ſꝫ ille q̄

g p imagines ſignificat̄: ſicut Judic̄. ix. dicit̄ ꝙ ligna dixerūt ad arborē rhamū: veni τ impa nobis. ſēſus

h lr̄alis nō ē de arboribꝰ vl' lignis: ſꝫ de viris ſichem p ligna ſignificatis: q̄ fecerūt ſup ſe abimelech regē. Sciēdū ēt ꝙ iſte viſiōes nō diſtinguūt̄ ex pte tp̄is ī

i q̄ facte ſūt: qꝛ iohes totū vidit vna die: qd̄ ptꝫ p hoc

k qd̄ dicit. j. ca. Fui in ſpū in dn̄ico die: ſꝫ diſtinguūt̄ a pte tpoꝛū in q̄bꝰ pti īplete ſūt: τ partim implēde: vt magis videbit̄ inferiꝰ ꝓſeq̄ndo. Reſiduū igit̄ hu ius libri in duas ptes diuidit̄: qꝛ p̄mo ponit̄ modus huiꝰ viſiōis. ſcd̄o cur ſus īpletiōis. ca. vj. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ tota trinitas reuelauit apocaly pſim homini xp̄o. xp̄s aūt iohāni p angelū in eiꝰ pſona loquentē. xp̄s enim hū ſupior eſt angelis: ꝓpter vnionē ad ſuppoſitū diuinū τ plenitudinē gr̄e licet ſit minor angelis rōne nature humane: ſm̄ qd̄ d̄r Hebreo. ij. Igit̄ p̄mo pōit̄ maieſtas dei reuelātis. ſcd̄o dignitas hoīs xp̄i reuelationē recipiētis ca. ſequē. primū declarat̄ ex tribus. ſ. ex īpali throno: τ ex nobili cōſortio. ibi: Et in circūitu ſedis: τ ex reuerēti obſeq̄o. ibi: Et requiē nō habebant. Circa primū dicit btūs iohānes: Poſt hec vidi τ ecce oſtium apertū ī ce lo. Sic enī videbat imaginarie ac ſi oſtiū celi aperiret̄: p qd̄ deſignabat̄ ꝙ decurſus eccl'ie ſibi reuelabat̄: q̄ celū in ſcriptura nominat̄: ſm̄ qd̄ dic̄ Gre gorius Homel'. xxxvij. Regnum celorum p̄ntis temporis eccl'ia d̄r: in qua doctor q̄ mādatū ſoluit minimus vocat̄ τc̄. b Et vox p̄ma τc̄. In quo notat̄ auctoritas angeli loquētis: vt dictū ē. ſ̄. j. ca. c Aſcēde huc. ad videndū eccl'ie decurſū. iō ſubdit̄. d Et oſtēdam tibi que oportet fieri poſt hec. ſm̄ ordinationē dei que nō poteſt fruſtrari. e Poſt hec ſtatiꝫ fui in ſpiritu. viſionē imaginariā intelligēdo. f Et ecce ſedes poſita e rat in celo: per quā ſedeꝫ intelligitur auctoritas et poteſtas dei eccleſiaꝫ re gentis. g Et ſupra ſedē ſedens. ſ. deus trinus τ vnus. h Et qui ſede bat ſimilis erat aſpectui lapidis iaſpidis τ ſardinis. tales apparitiones fi unt ſm̄ conuenientiam ad id quod reuelatur. deꝰ aūt ſic apparebat vt gu bernās eccleſiā militantē. circa quā ſe habet vt cōſolator τ charitatis incē ſor: ꝓpter qd̄ in primitiua eccleſia ſup apl'os miſit ſpiritūſanctū in ſimilitu dinē ignis. ideo dicitur hic coloris iaſpidis. i. viridis: qui color eſt cōforta tiuus viſus: τ ſardinis. i. rubei coloris: qui ꝓpter ſimilitudinē ad ignem ſi gnat incendiū charitatis. i Et iris erat in circūitu ſedis. per quem de ſignatur fedus dei ad eccl'iam ſuā. nam iris ſignū eſt federꝭ inter deū τ ter ram: vt dicit̄ Gen̄. ix. k Similis viſioni ſmaragdine. Smaragdus au tem eſt viridis coloris: τ hic eſt vnus de coloribus iridis: τ ſic apparebat il le iris imaginarius ꝙ color viridis intēſior ceteris videbat̄. in q̄ deſignat̄ cōſolatio dei ſuis electis affutura: maxīe in tribulatiōibus eccleſie futuris: eo ꝙ viridis color eſt cōfortatiuus viſus.

aque

Et in circūitu

aque p̄teritum:ignis futurū in q̇bus ſuos ſaluabit.
a Smaragdine. Per colorē viridē ſmaragdi:qui color eſt aquatic⁹:baptiſmus intelligiť. Per rubo/rem eiuſdē dona ſpūſſancti in baptiſmo accepta per que cōburunť peccata. b Vigintiq̄ttuor ſe. Duo deci ꝓphe.xij.apl'i: q̄buis plu res vtriuſq; ordinis. Docto res al's dicunť.xxiiij. al's.xij. Omēs doctores veter' ſi/ue noue legis dicunť.xij.pro/pter fidē trinitat' quā annūci ant.iiij. ꝑtib⁹ mūdi.vl'.xxiiij. fiunt:ꝑ.vj.iiij. Sex referunť ad opa:q̄.vj. dieb⁹ fecit:q̄ttu or ad euāgelia.i.hec q̄ in no/uo ⁊ in veteri te. opera dei co lit. c Circūamicti ſto.⁊c. Peccata regunť ⁊ albent vir tutib⁹. d Corone.i.victo riam ꝑ ſapiāʒ ⁊ charitatē etiā ad inimicos. e De thro.i. eccleſia.i.eque pluit fulgura: id eſt miracula q̄ terrēt ⁊ illu/minant. f Septem. Lam/pades. dona ſpirituſſancti: que accendūt ⁊ illumināt:pa rata omībus illis qui ſunt ſe/des dei. g In conſpectu. Quia intelligunt ſacramētū ⁊ rem ſacramēti:nec recipiūt niſi quos idoneos viderint ⁊ cognouerint. h Mare vi/treum. Baptiſmus ſinceritate fidei lucidus:poſt quē tribu/lationis igne electi ducuntur ad firmitatē bonoꝝ operum: ſicut ex aqua dureſcit cryſtal lus. i In medio. Planī/ciē quandā ad ſil'itudinē iudi cis:qui habet plateā latam ⁊ ſpacioſam vbi ſedet ⁊ iudicat iudicia. k Sedis. Hieru ſalem velut ſuſtentatores: vt hō:vt vitulus:vt leo:vt aqui la. l Quattuor. Propter officium quadrifarie p̄dicati/onis. m Anīalia. Chriſt⁹ qui nat⁹ eſt:paſſus:reſurgēſ: aſcendens. Fideles quoq; rō nales ⁊ māſueti vt hō. Sine terrore ferētes aduerſa vt leo. Seſe mortificātes vt vitulus. Celeſtia peten/tes vt aq̄la. n Plena ocul'. Memores p̄teritoꝝ pctōꝝ:⁊ cauētes ſibi in futurum:vel hn̄tes cognitio nē de his q̄ de⁹ fecit:vel factur⁹ eſt in fine mūdi:vel veter' ⁊ noui teſta. vel placēt deo ⁊ hoīb⁹. o Leo mortuus naſciť:die tertia voce pr̄is viuificať: ſic et xp̄s die tertia reſurrexit:⁊ reſurgere oportuit: quia mortuus fuit:⁊ mori potuit:qr hō ⁊ cū hō ⁊ mortu⁹ reſurgere oportuit:qr aquila.i.deus. Quia Eze/chiel qui qd̄ futurū erat p̄uidit:p̄us hoīem poſuit: poſt leonē:qr xp̄s in p̄dicatiōe leo fuit. poſt vitulus: qr ſacrificatus fuit. tandē aquila:qr aſcēdit ī celos. Johānes impleta videns: leonē p̄ponit quaſi fun/damentū totius fidei. p Et q̄ttuor a.ſin.e.h.al. Quaſi ad hoc vt iſta de xp̄o p̄dicarēt bene inſtructi erant. q Alas ſenas. Prima ala lex naturalis. ſc̄da lex moyſi. tertia ꝓphete. q̄rta euangeliū: quīta inſtitutiōes apl'oꝝ. ſexta quorūcūq;: vt Aug⁹. Gre/go. Ambro. ꝑ q̄s eccl'ia alta petit:⁊ a q̇bus p̄dicato res accipiūt toti⁹ p̄dicatiōis fundamentū. Vel ſex ale cognitio operū dei factorū.vj.diebus:quoꝝ no/ticiam in altū ſubleuāt:qui in eis bene operantur.
r In circūitu ⁊ intus. Vel ꝑ l'ram ſimplices.ꝑ alle goriam ꝑfectiores inſtruunt. Vel quia in medio in fi nibus terre illuminant. s Plena ſunt o. Quia ſe mundos ſeruāt ⁊ alios exēplo informāt. Al' ple/na ſunt ocul' int⁹.i.in ↄſciētiā mūdi:⁊ in circūitu.i. in ↄſpectu hominum irreprehenſibiles.

Q uiuen/

a ſmaragdus viridis ⁊ rubeus. b vt appen/dicia ⁊ in iudicio eius conſentientia.
a ſmaragdine. Et in circūitu ſedis a†
a minor eccleſia tā ī veteri q̄ in nouo teſtamēto
ſediliā vigītiq̄ttuor:⁊ ſupra thro b
vidi.
b nos vigintiq̄ttuor ſeniores ſedē
a vel veſtimētis. que in baptiſmo induerunť quibus amicuntur electi. b .i.in mentib⁹.
c tes circūamicti ſtōl' albis:⁊ ī capi c d
vel as. vel as.
d e tib⁹ eoꝝ corone auree. Et de thro e
no ꝑcedebāt fulgura ⁊ voces et f
cōminationes.
tonitrua:⁊ ſeptē lāpades arden/ g†
f tes añ thronū:q̄ ſūt ſeptem ſpirit⁹ h†
a .i.dediti cōtemplationi celeſtiū ⁊ accipientes curam vel recordationem de ſubditis.
g h dei† Et ī ↄſpectu ſediſ tanq̄ mare i
i vtreuʒ ſimile cryſtallo : et in me/ k l†
a circūquaq; velut excubie.
k l dio ſedis ⁊ in circūitū ſedis q̄ttu
aīara ⁊ in animāaria. a ꝑpter officiū.
m n or aīalia plena oculis añ ⁊ retro.
o Et animal primū ſimile leoni:et †
ſecundū anīal ſimile vitulo:⁊ ter
tiū anīal habēs faciem quaſi ho/
minis:⁊ quartū anīal ſimile aq̄/
p le volanti. Et quattuor anīalia m†
q ſingula eoꝝ habebāt alas ſenas:
r s ⁊ in circūitu ⁊ int⁹ plena ſūt ocu n
a nō ceſſabant. b in ꝓſperis vel in aduer/ſis:vel continue. ter:qr trinitas in pſonis.
lis:et requieʒ non habebant diē o p
ac nocte:dicētia† Sanctus ſctūs

a Et in circūitu ſedis. Hic ↄñr deſcribiť dei maieſtas ex nobili cōſor/tio.cū diciť:Et in circūitu ſedis ſedilia vigintiq̄ttuor. Per q̄ deſignan tur vniuerſe cathedrales eccleſie:q̄ licet ſint multe:tñ ſub tali numero deſignātur ꝑpter ↄcordantiā noui teſtamēti ad vetus:in quo legitur.j. Paral'.xxv.ꝙ ſanctus dauid volens augmentare cultū diuinū ſtatuit vigintiquattuor ſacerdotes in templo per heb domadas ſucceſſiue miniſtrantes.in ſacra enī ſcriptura freq̄nter poniť determinatus nume rus ꝓ indeterminato: ſicut.s̄.dictuʒ eſt.j.ca. ꝙ ꝑ ſeptē ſpirit⁹ dei intelligiť multitudo ange lorum ſanctoꝝ:⁊ ſic dicit Grego. Homel'.xxv. ꝙ ꝑ ſeptem demones vniuerſa vitia figuranť. B
b Et ſupra thronos vigītiquattuor ſeniores ſedentes:ꝑ quos deſignanť vniuerſi epiſcopi in q̇bus debet eſſe etatis ⁊ morum maturitas.
c Circūamicti ſtolis albis.nam in ipſis de/bet refulgere caſtitas. d Et in capitibus eorū coronas aureas.nā in mētibus eoꝝ que dicunť capita reſpectu virīū ſenſitiuarū debet refulgere ſapientie claritas que ꝑ aurum fre/q̄nter in ſacra ſcriptura deſignatur. e Et de throno.ſcʒ dei. f Procedebāt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua.i.coruſcatio miraculorum et denunciatio premioꝝ ꝓ bonis operibus:⁊ ter/ror ſuppliciorꝝ ꝓ malis. Iſta vero tria in p̄mi/tiua eccl'ia ⁊ poſt tp̄ibus multis ↄcedebanť a deo eccleſie prelatis. g Et ſeptem lāpades ardentes ante thronū.ſ.dei. h Que ſunt ſeptem ſpūs dei.⁊ exponendo q̇d ꝑ lampades ſeptē intelligať:aperit aliqualiter ad alia capi enda.dicunť autē hic ſeptē ſpūs dei ſeptem do na ſpūſſancti parata dari diſponētib⁹ ſe. ideo ante dei thronū eſſe:vel ꝑ ſeptem ſpirit⁹ intelli gitur vniuerſitas ſanctoꝝ angeloꝝ parata ad dei beneplacitū exequendū.ſm illud Heb.j. Omēs adminiſtratorij ſpūs ſunt ⁊c.q̇ dicunť lampades ardētes:qr illumināt ⁊ accendūt fi deles ad cognitionē ⁊ amorē celeſtiū. i Et in ↄſpectu ſedis tanq̄ mare vitreū.i.baptiſmi ſacrm̄. k Simile cryſtallo.qr nō eſt mobi/le vel fluidū:ſed imprimit characterē indelebi lem:ꝑpter qd̄ nō eſt reiterabile. l Et ī me/dio ſedis ⁊c.q̄ttuor aīalia.i.q̄ttuor euāgeliſte vt dicunt aliq̄:ſed l'ra ſequēs videť in aliq̄ diſ/ſonare.vbi dr̄:Et aīal primū ſimile leoni ⁊c.et tertiū anīal habens faciē q̄ſi hoīs.nā ꝑ facieʒ hoīs intelligiť Mattheus:vt dictū fuit.s̄.in p̄ncipio euangeliſtarū:⁊ in hoc ↄcordant ſan cti doctores. Mattheus vero nō eſt tertius in ordine euangeliſtarū:ſed primus:⁊ primū ſcripſit euangelium:vt dicit Hieronymus in ꝓlogo ſup Mattheum.ideo videntur alij ꝓbabilius dicere.ſ.ꝙ per quattuor animalia intelliguntur quattuor patriarcha/les eccleſie:quarum prima eſt hieroſolymitana.naʒ ibi incepit eccleſia: ⁊ aſſimilatur leoni. ꝑpter conſtantiam ibi exiſtentium:vt patet de petro ⁊ iohanne: Act'.v.qui conſtāter dixerunt principibus iudeorū. Obe/dire oportet deo magis q̄ hominibus.⁊ iterum: Si melius eſt in con/ſpectu dei vos potius audire q̄ deum iudicate.non enim poſſum⁹ que audiuimus ⁊ vidimus non loqui. Secunda eſt antiochena:que aſſimi latur vitulo:quia fuit parata obedire mandatis apoſtolorum in hieru ſalem exiſtentium:vt patet Act'.xv.⁊ quia p̄mo in ea vocati ſunt diſci/puli chriſtiani: Act'.xj. Tertia eſt alexandrina:q̄ aſſimilať homini.nā in ea a principio fuerunt doctores docti non ſolum in litteris diuinis: ſed etiam humanis:vt Phericheus philoſophus ⁊ Athanaſius ⁊ plu res alij. Quarta eſt conſtantinopolitana:que aſſimilatur aquile volan ti.nā in ea fuerunt viri per contēplationē eleuati:vt Gregorius naçan/çenus:⁊ plures alij. m Et quattuor animalia ⁊c.alas ſenas. Ala p̄ ma eſt lex naturalis.ſecunda lex moſaica.tertia ꝓphetarū oracula. q̄r/ta euangelium conſiliorū.quinta doctrina apoſtolorū.ſexta ſtatuta ge neralium conciliorum. Iſtis enim alis ſex viri eccleſiaſtici debent aſcen dere ſurſum per contemplationem diuinorum:⁊ deſcendere deorſuʒ ad edificationem ꝓximorum:⁊ volare ad dexteram ꝑ gratiarūactionē in ꝓſper':⁊ ad ſiniſtrā ꝑ patientiā in aduerſis. n Et in circūitu ⁊ int⁹ plena ſūt ocul'.ↄſiderādo p̄ntia:p̄terita ⁊ futura. o Et requiē nō ha bebāt. Hic ↄñr oñdiť dei maieſtas ex obſeq̄o reuerēti:⁊ prīo ī p̄riarcha lib⁹ eccleſijs.cū dr̄: Et requiē nō hēbāt.ſ.q̄ttuor aīalia q̄ttuor p̄riarcha les eccl'ias ſignātia. p Die ac nocte dicētia.ſctūs ⁊c.nā in illis eccle/ſijs p̄mo valde deuote celebratū fuit diuinū officiū diurnū pariť ⁊ no/cturnū.⁊ poniť hic ter ſctūs:ad deſignādū trinitatē pſonaꝝ.⁊ ſubdiť:

C

† De elec. c. ſcriptū. i prin.

† Eſa.6.

G a Qui ventur⁹ eſt. Fili⁹ corpalit apparebit: tota deitas fi‑
delib⁹ ſe manifeſtabit. b Et bñdictionē. Supne remune‑
Phil. 2. b ratiōis: vel in exaltatiōe vt ei oīe genu flectat cele. ter. ⁊c.
c Et adorabāt. Q̄d a ſe nō habebāt: ab illo reqrebant voce
⁊ opere. d Dicētes. In ſecreto cordis attribuentes deo
victoriā vitiorꝫ vel tribulationuꝫ.

e Creaſti oīa. Ideo oīa ad te referē‑
da: qꝛ oīa a te hñt initiū. Inuiſibi‑
lia etiā vel angelos ⁊ aīas: vt ſpiritu‑
ales eſſe dicit: cū de impijs facit pios
ſpūaliter creatos. f Propter vo‑
lun. t. e. ⁊ creata. Et nō de ſubito: ſed
q̄d factū eſt in ipō vita erat. g Erāt.
D In arte pusq̄ formarentur in ope.
h Creata ſunt. Viſibiliter exiſtēdo:
quedā ſm̄ ſpiritualē intelligentiā vel
creationē. Ca. V

i Et vidi in dextera. In filio per
quē oīa fecit: ad quē toti⁹ libri
intētio. k Librū: Id eſt duo
te. que idē ſunt: foris ſcꝫ vetus ſignifi‑
cans: vel qꝛ forinſeca ꝓmittat. Intus
ſcꝫ nouū ſignificatū: vel qꝛ interdū ꝓ
mittit beatitudinē. vel intus. i. in oc‑
cultioribus. ſcꝫ pfectiores. foris ī ſim‑
plicioribꝰ verbis ſcꝫ min⁹ pfectos.
Vel liber diſpoſitio diuina: de repa‑
ratione hoīm q̄ eſt ſcript⁹. i. manifeſta‑
tus intus. i. obſcure: in veteri teſtamē‑
to vt moyſes ad veſperum īmolabitiſ
agnū. ibi manifeſtans in vltima etate
futurā nr̄am reparationē p xp̄i īmola‑
tionē: ⁊ foris euidēter. i. in nouo teſta‑
mēto. l Signatū. Facte ſūt ſcptu‑
re ꝓphetarꝫ clauſe ⁊ obſcure: ſed p eū
poſt apte. m Sigillis. i. vniuerſis
obſcuritatibus: vel clauſis ſeptiformi
A ſpū: p quē fides aperit. n Septē.
Dicit: qꝛ in ſequētib⁹ determiabit illa
ſeptē ſigilla. ſ. albū equū ⁊ rufuꝫ ⁊ ni‑
grū ⁊c. que apta ⁊ nota fuerūt in exor‑
dio eccl'ie: q̄ fuit alb⁹ equus ſupra quē
ſedit xp̄s: ⁊ doctrīa ⁊ exēplo muniuit
quā rufus equus impugnauit.
Angelum

ſemel quia vnitas in maieſtate.
ſanctus dominus deus omīpo‑ a
ſine principio. immutabilis.
a tens: qui erat ⁊ q̄ eſt ⁊ qui ventu‑ b
a id eſt qꝛ. attribuerēt ⁊ ꝓfiterentur ⁊ predi‑
carent. b predicatores vbiq̄.
rus eſt. Et cum darent illa ani‑ c
a fidei ſue ī reſur. vel ī aſcēſione. b operationis.
malia glōriam et honorem et be‑
honore operatiōis: vel in aſcenſione.
b nedictionem ſedenti ſuper thro‑
num viuenti in ſecula ſeculoruꝫ:
a hūiliabāt ſe. oēs iudices veterꝰ ⁊ noue leg'.
b q̄ ſupius pdicatores: hic iuſtius iudices.
ꝓcidēbāt vigintiquattuor ſeniō‑ d†
.i. in beneplacito.
c res ante ſedētē in throno ⁊ ado‑
rabant viuenteꝫ in ſecula ſeculo‑
rū: ⁊ mittebāt coronas ſuas an‑ e
a exēplū alijs dātes. b dign⁹ es cui referam⁹
d te thronuꝫ dicēntes: Dignūs es f
domine deus noſter accipe glori‑
q̄d ſupra benedictionē.
am ⁊ honorem ⁊ virtutem: qꝛ tu g
a iuxta. in arte. i. in ſapīa dei viuebant.
e f creaſti omnia: ⁊ ꝓptēr volunta‑ h
g h tem tuā erant: ⁊ creata ſunt. i
i k Et vidi ī dextera C. V k†
ſedentis ſupra thronū li‑ l
diuinam diſpoſitionem.
brū ſcriptū intus ⁊ forꝭ:
l .i. munitū. .i. vniuerſitatib⁹. audiui. m
m n ſignatum ſigillis ſeptem. Et vidi n o

eius miſericordia non eſt ſine iuſticia. Ideo ſequitur: † Et ecce ſe‑
des poſita. ſcꝫ xp̄i iudicantꝭ. hoc dꝫ pdicator q̄ p iohānē ſigni‑
ficat attente videre ⁊ ꝑplo nunciare: ne de xp̄i miſcdia nimis
ꝯfidāt: vel de rigore ſue iuſticie deſperēt. a† Et in circūitu ſe‑
dis ſedilia. xxiiij. id eſt ſocietas electorꝫ ad tres angelorū hie‑
rarchias aſſūptorꝫ: ſm̄ tres octonari‑
os ī. xxiiij. ꝯtētos. octonari⁹ vo q̄te
btītudinis ſignificat. † Et ſeptē lā.
id eſt angelorꝫ ſocietates. ideo ſubdit:
b† Que ſūt ſeptē ſpūs dei. i. vniuerſi‑
tas angelorꝫ: nā p ſeptenariū numerꝫ
vniūſitas ſic̄ freq̄nt dictū eſt figurat.
l† Et in ꝯſpe. ſ. q̄ſi ma. vi. i. baptiſmi
ſacr̄m: ſine q̄ nō ē acceſſus ad dei ꝯſpe‑
ctu: Ioh. iij. Niſi q̄s renat⁹ fuerit ex
aqua ⁊ ſpūſctō non pōt introire in re‑
gnum. l† Et in medio ſe. ⁊ in circū.
q̄ttuor aīalia. i. quattuor euangeliſte.
† Et aīal pmū ſil'e leoni. nā euāgeliū
Mar. q̄ p leonē ſignificat euāgelium
petri dꝛ: qꝛ Marc⁹ ſcripſit euāgelium
ſic̄ Petrꝫ referētē audiuit: vt hꝛ libro
illuſtrium: ⁊ ſil'r ibidē dꝛ: ꝙ cū Paul⁹
in epl'is ſuis euāgeliū ſuū noīat: intel‑
ligit de Luce volumīe vt dixerūt do‑
ctores aliq̄: ⁊ qꝛ petr⁹ ⁊ paul⁹ ſūt apl'i
pcipui. ideo euāgeliū Marci ⁊ Luce hic
prīo ponunt. Ioh. āt vlrīo ſcpſit euan‑
geliū vt ī pdicto libro dꝛ. ideo ponit hic
ī q̄rto loco ſub ſilitudīe aq̄le: ⁊ p ꝯñs
euāgeliū Matthei tertiū tenet locū ī
facie hoīs. m† Et q̄t. ani. ſin. ha. al.
ſenaſ. Prīa ala ē lex. ſcd̄a ꝓphe. tertia
agiographa. q̄rta euāgeliū. q̄nta do‑
ctrina aplorꝫ. ſexta inſtituta patrum.
Iſtis aūt alis debēt eccl'ie pdicatoreſ
⁊ doctores volare ad pdicandū ⁊ do‑
cendū. de q̄b⁹ dꝛ Eſa. lx. Qui ſunt iſti
q̄ vt nubes volāt ⁊c. Et aſſilari debēt Ezech. 1. b
q̄ttuor aīalib⁹ pdictꝭ. leoni p ꝯſtātiā.
vitulo p patiētiā: q̄ eſt aīal imolatici‑
um. hoī p māſuetudinē: ⁊ aq̄le p côtē‑
platiōiſ altitudinē. Et cū da. il. q̄t. ani‑
malia glo. ⁊c. ſeq̄t: d† Procidebāt
xxiiij. ſeniores ⁊c. nā ex eorꝫ doctrina
ſancti eccleſie militātis adorāt deū vi‑
uentē in ſecula ſeculorꝫ. Ca. V

Nico. de lyra

a Dn̄s de⁹ oīpotēs. ad deſignādū vnitatē eſſentie. nā tres
pſone ſunt vnus deus ⁊ dn̄s omīpotens. b Qui erat ⁊
q̄ eſt ⁊ q̄ ventur⁹ eſt. p h̄ exprimit ei⁹ eternitas q̄ nō apphēdit
a nobis ī via niſi p cōparationē ad differētias tp̄is: vt. ſ. di‑
ctum eſt. j. ca. c Et cū darēt. Cōſequēter deſcribit obſequi‑
um dīne laudis q̄ꝫtū ad alias cathedrales eccl'ias p orbē cō‑
ſtitutas q̄ in diuinis officijs celebrādis ſeq̄ debēt ordinatiōeꝫ
q̄ttuor eccl'iarꝫ patriarchaliuꝫ: cū eccl'ia tn̄ romana q̄ pncipal'
⁊ caput eſt oīm. ⁊ h̄ eſt q̄d dꝛ: Et cū darēt illa aīalia gl'iaꝫ ⁊c.
ei ſeruiēdo ⁊ ipm̄ collaudādo in plurib⁹ modis officiorꝫ ⁊ mi‑
niſtratiōib⁹ ſacrorꝫ. d Procidebāt vigintiq̄ttuor ſenioreſ:
.i. alie cathedrales eccl'ie ſe eis ꝯformātes. e Et mittebāt
coronas ſuas añ thronū. in ſignū reuerētie: p h̄ cōfitentes ꝙ
hñt a deo claritatē virtutꝭ ⁊ ſapīe: que p coronas aureas de‑
ſignant: vt dictum ē. ſ. f Dicētes: Dign⁹ es dn̄e de⁹ nr̄ ac‑
cipere gloriā ⁊c. nō eſt p h̄ intelligendū ꝙ de⁹ accipiat aliq̄d
de nouo: vel ꝙ ei aliq̄d accreſcat ex opib⁹ ⁊ laudib⁹ humāis:
ſed ꝙ hoīes ex bñficijs ab eo receptꝭ tenent aſſurgere ad lau‑
dandum ⁊ glorificandū excellētiā eterne ſue maieſtatis.
g Quia tu creaſti oīa. de nihilo ꝓducēdo. h Et ꝓpter
volun. tuā erāt. in diſpoſitiōe tua ab eterno anteq̄ꝫ crearent:
ſicut dom⁹ material' anteq̄ꝫ ſit in effectu pexiſtit in diſpoſitio‑
ne artificis. ⁊ ſm̄ h̄ dꝛ. vij. metaphyſice ꝙ dom⁹ in materia fit
a domo q̄ eſt in aīa. oīa vero creata ſe hñt ad deū ſicut artifici‑
ata ad artificē: Sap. vij. Oīm enī eſt artifex oēm hñs virtu‑
tem ⁊c. i Et creata ſunt. i. ꝓducta in effectu in tp̄e: ⁊ hoc ex
diuina voluntate: nō ex nature neceſſitate. Ca. IIII

Moraliter.

a† Poſt hec vidi ⁊ ecce oſtiū ap‑
tum. p q̄d intelligit xp̄s qui dicit de
ſeipō Ioh. x. Ego ſum oſtiū. Et iſtud oſtium dꝛ aptuꝫ: qꝛ xp̄s
parat⁹ eſt ſp ad recipiendum miſericordit penitētes. Sed qm̄
eius miſe

k Et vidi ī dex. ⁊c. Hic ꝯñr deſcribit dignitas xp̄i hoīs re‑
uelationē accipiētꝭ. Circa quā prīo pmittit ꝓfunditas
diuini ſecreti. ſcd̄o difficultas apiendi. ibi: Et vidi. ter‑
tio īfert dignitas xp̄i. ibi: Et vn⁹. Circa pmū dꝛ: Et vidi in de‑
xtera ſedētꝭ ſup thronū. Iſte ſedēs eſt de⁹ trin⁹ ⁊ vn⁹: vt dictū
eſt. l Librū. liber iſte ē diuīa ſcīa in q̄ oīa ſūt ſcripta. Sciēdū
tn̄ ꝙ in deo ponit duplex ſcīa vel poti⁹ vna duplici mō dicta. ſ.
ſcīa ſimplicis noticie: q̄ ſe extēdit ad oīa poſſibilia: q̄ nunq̄ꝫ fu‑
erūt nec erūt: ⁊ ſcīa viſiōis q̄ reſpicit exiſtētia ꝓ q̄cunq̄ꝫ differē‑
tia tp̄is. ſ. pteriti vel pn̄tꝭ vel futuri: ⁊ iſta ſūt in vtute dei ope‑
ratiua: inq̄ꝫtū opat ipa in aliq̄ tp̄e. talia vo ſūt illa q̄ reuelata
ſunt hoī xp̄o: ⁊ ab eo iohi aplo. vt⁹ vo dei opatiua metapho‑
rice dꝛ man⁹ ei⁹ dextera: qꝛ p manū dexterā opamur. ⁊ ideo liber
q̄ dꝛ dei noticia de diſpoſitꝭ ab eo fieri: ꝯuenient dꝛ eſſe ī dexte‑
ra manu dei. m Signatū. ſignatio iſta deſignat clauſioneꝫ
dīne ſcīe d' diſpoſitꝭ ab eo fieri q̄uſq̄ꝫ ſint ab eo reuelata fieri vl'
ī effectu ꝓducta. n Sigillis ſeptē. i. oīmodis obſcuritatib⁹
vt exponūt aliq̄: ⁊ ſm̄ h̄ ponit h̄ numer⁹ determiat⁹ ꝓ indetermi‑
nato ſcꝫ ſeptenari⁹ ꝓ obſcuritatū multitudīe: ſic̄ dicit Grego.
Homel. xxv. Maria q̄ ſeptē demōia habuit q̄ de vniūſis vitijs
plena fuit: ſed h̄ dictū nō bñ ꝯſonat his q̄ ſequunt ca. ſequēti
de apertiōe ſigillorꝫ ꝓcedēdo a pmo ſigillo vſq̄ꝫ ad ſeptimū de‑
terminate. ex q̄ ptꝫ ꝙ ſeptenari⁹ ſigillorꝫ nō ponit ibi ꝓ inde‑
terminata multitudīe obſcuritatū. Ideo videt meli⁹ dicendū ꝙ
ſigilla iſta nō ſunt aliud niſi dei voluntas claudēs ⁊ aperiens
ſuū ſecretū ꝓut ⁊ q̄ñ ⁊ quō ſibi placet: q̄ licet ſit vna in ſe: dici‑
tur tn̄ mltiplex ad varios effect⁹ relatas: ſm̄ illd' Pſ. cx. Ma‑
gna opa dn̄i exq̄ſita in oēs volūtates eius. Septenari⁹ igit ſi‑
gillorum eſt ſeptenarius reuelatiōis diuine voluntatꝭ ad reue‑
landa iohāni diſtincta reuelatiōib⁹ ſeptē: vel fienda in ſeptem
tp̄ibus. o Et vidi. Hic ꝯñr deſcribit difficultas aperiendi.
cum dicit

a Angelū. Sancti p̄res intellexerūt aliq̄ñ a deo diſpoſitā rep̄atione h.⁊ quādo fieret videre exoptabāt: ſ quō fieret ignorabant: donec .ſ. reuelauit anteq̄ȝ fieret quibuſdā. b Predicātē. Inq̄rentē ⁊ alijs annūciantē ⁊ p̄ nimio deſiderio tādiu differri ꝯq̄rentē. c Apire li. ⁊ ſoluere ſi. Diuinā diſpoſitionem vel vniuerſas obſcuritates ſcripturarū tollere. d Flebā ꝙ nemo. Hoc ī pſona prioꝝ patꝝ ꝙ nō itelligebāt: vel dilatā reparationē dolebāt. vnde: Multi reges ⁊ ꝓphete voluerunt videre q̄ vos ⁊c̄.

Luc.10.d

e Et vn⁹ de ſeni. Quilibet ꝓpha q̄ xp̄i aduētū annūciādo cōſolat̄ alios. f Vicit leo. Leo dū fugat̄ per mōtes fugit: ⁊ nodo quē hȝ ī cauda veſtigia delet ne īueniat̄. Iſte xp̄s fugit p mōtes .i. diuinitas iudeos latuit: aſſūpta carne diuinitatem texit ne poſſet agnoſci. leo dormit apertis oculis: ita xp̄s expirauit diuinitate viuēte. g Et ecce in me. thro. ⁊c̄. Eccl'ia q̄ a chriſto tanq̄ȝ thron⁹ poſſidet̄: tanq̄ȝ anīalia paſcit̄: tanq̄ȝ ſeniores ī iudicio p̄ſtāt ⁊ honorat̄: ipſa ſup xp̄m edificata. in ſeptē cornibus fortitudinis regno exaltat̄: in ſeptē oculis ſignis ⁊ v̄tutibus illuminat̄. h Tanq̄ȝ oc. q̄ ⁊ ſi mortu⁹: ex v̄tute dei viuit. Vel īter ſuos tāq̄ȝ occiſus eſt: ī q̄b⁹ quotidie mortificat̄ ī Cor. ſeptē ⁊c̄. q̄ dat regnū qđ in cornib⁹ notat̄. Oc'los: q̄ illumīat. Vel cornua eminentiores ſcti ī capite xp̄o fūdati carnē excedētes. k Ceciderunt co. ⁊c̄. Hūilia de ſe ſenſerunt: ⁊ ip̄m imitant̄. vñ ſequit̄: Hūtes ſin. ⁊c̄. l Citharas. Mortificatiōes vitioꝝ ⁊ ꝯcupiſcētiaꝝ. In cithara: lignū ⁊ chorda. p lignuȝ crux xp̄i: p chordas caro ſctōꝝ: q̄ tēdit̄ in ligno dū diuerſis tormētis eundē ſonū reddētes cruceȝ xp̄i imitant̄. m Cātabāt can. ⁊c̄. Cum exultatiōe nouū teſtamētū eccl'ia ore p̄ confitetur: dū in morte eius baptiçat.

ſ quemlibet prioꝝ patrum.
a b angelum fortē predicanteȝ voce
ſ implere vel accipe.
c magna: Quiſ ē dign⁹ apire libꝝ: a†
ſ verba iohānis.
⁊ ſoluere ſignacula ei⁹: Et nemo b
ſ vt angelus. ſ vt homo.
poterat neq̄ȝ ī celo neq̄ȝ ī t'ra neq̄ȝ c d
ſ aīe exute a corpe. ſ implere. ſ pfecte in/telligere. vñ: Generationē eius q̄s enarrabit.
ſubtus terram apire libꝛuȝ neq̄ȝ e
d reſpicere illū. Et ego flebam mul f
ſ q̄ oēs inquinati.
tum: quoniā nemo dignus iuen
ſ p incarnationem. ſ pfecte intelligere.
tus eſt aperire libꝛum: nec videre
e illū. Et vnus de ſenioꝛibus dixit g
ſ diabolum.
f mihi: Ne fleueris. Ecce vicit leo h
ſ ꝓcedens a dauid vel firmamentum dauid. a ſ ad hoc vt aperiat.
de tribu iuda radix dauid āpire i k
libꝛū: ⁊ ſoluere ſeptem ſignacula
a ſ ſic̄ ille p̄dixerat. b ſ exeq̄t̄ quō vicit leo ⁊ vbi
g ei⁹. Et ūidi: ⁊ ecce ī medio throni l
⁊ q̄ttuor animaliū ⁊ ī medio ſeni
a ſ xp̄m q̄ fuit victima. b ſ certātes adiuuantē.
h orū: agnūm ſtāntē tanq̄ȝ occiſum
i habentē cornua ſepteȝ ⁊ oculos m
ſeptē: qui ſunt ſepteȝ ſpiritus dei
ſ .ſ. agn⁹. ſ hō xp̄s.
miſſi in omnē terram. Et venit ⁊ n o
a ſ ad cognitionē hoīm p carnē. b ſ a verbo ſibi vnito. ſ vel de.
āccepit de dēxtera ſedentꝭ ī thro/
ſ q̄.
no libꝛum: †⁊ cum apuiſſet libꝛū: p
ſ id eſt predicatores omnes.
quattuor anīalia ⁊ vigintiquat/ q r
ſ omnes iudices.
k tuor ſeniores ceciderunt coram s
l agno habētes ſinguli citharas ⁊ t
a ſ lera corda etiā ad dilectionē īimicoꝝ. b ſ ſuauiter redolentium.
phialas aureas plenaſ ōdoramē
toruȝ: que ſunt orationes ſancto v
m rum: et cantabant canticum no/ x
ſ ſine pctō. ſ q̄ imunes a pctō.
uuȝ dicētes: Dignus es domine y
ſ vl' accipere.
aperire libꝛū ⁊ ſoluere ſignacula
eius: †quoniā occiſus es: ⁊ rede/ z

cum dicit̄: Et vidi angelū fortē. iſte videt̄ fuiſſe gabriel qui interpretatur fortitudo dei. a Quis eſt dign⁹ apire libꝛū: id eſt manifeſtare dei ſecretū. b Et ſolue re ſignacula ei⁹: id eſt ſigillatim oñdere qualit̄ ſingula de q̄bus dicet̄ ꝓcedunt ex diuina volūtate. Et nemo poterat in celo. q̄ȝtum ad angelos. c Neq̄ȝ in terra. q̄ȝtum ad hoīes. d Neq̄ȝ ſubt⁹ terrā. q̄ȝtū ad demones: in q̄bus remāſerūt naturalia integra. e Aperire libꝛū. q̄ nullus iſtoꝝ pōt ad ſecretra diuina attingere: niſi deo reuelāte: qui primo reuelauit chriſto homini: ⁊ xp̄s iohāni. f Et ego flebam multū. p hunc fletū deſignat̄ iohānis deſideriuȝ de ſciendo eccleſie futurū ꝓceſſum. g Et vnus. Hic ꝯſequenter infert̄ dignitas chriſti: q̄ ſolus inuēctus eſt dign⁹ dicta ſecreta p̄mo accipe ⁊ alijs p iohannē nunciare. cum dicit̄: Et vn⁹ de ſeniorib⁹ dixit mihi: cōſolando me de deſiderij mei impletiōe. Quis aūt erat iſte ſenior non dicit̄: ⁊ dicūt aliq̄ ꝙ fuit Mattheus euāgeliſta: q̄ dixit in pſona chriſti Matth. vlt'. Data eſt mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. ideo d̄r. h Ecce vicit leo de tribu iuda ⁊c̄. nam chriſtus victor fuit in ſua reſurrectiōe: ſed q̄cq̄d ſit de veritate. ratio tñ nō videt̄ valere: q̄ iohannes non accepit hanc noticiā p Matthei ſcripturā: ſed p reuelationē ſpecialē. Eſt aūt dictū .s. ꝙ p ſeniores intelligunt̄ eccl'ie p̄lati: ⁊ ideo videt̄ melius ꝙ iſte ſenior fuerit Petr⁹: ⁊ dicit̄ vnus: id eſt p̄mus inter apl'os: eo modo loq̄ndi q̄ dicitur Geñ. j. Factū eſt veſpe ⁊ mane dies vn⁹: id eſt p̄mus. trāſierat enī iā beatus Petrus p martyriū ad gloriā: quia ſub Nerone paſſus fuit. Iohānes aūt poſtea tp̄e Domiciani hanc reuelationē accepit: ⁊ ſic aīa petri aſſiſtes chriſto: vel aliqua effigies petrū rep̄ſentans dixit iohāni: Ui de ne fleueris ⁊c̄. i Radix dauid: id eſt de radice dauid deſcendens ſ̄m carnē: ſ̄m ꝙ p̄dixerat Eſa. xj. Egredietur virga de radice ieſſe: ⁊ flos de radice eius ⁊c̄. k Aperire libꝛū: id eſt manifeſtare eccleſie decurſum a deo p̄ordinatū. l Et vidi ⁊ ecce in medio throni ⁊c̄. agnum ⁊c̄. id eſt chriſtū in medio eccleſiaꝝ p orbem ī nomine eius ꝯſtitutaꝝ: ſicut ip̄e dicit Matth. vlt'. Ecce ego vobiſcum ſum oībus dieb⁹ vſq̄ȝ ad ꝯſummationē ſeculi: qui ſicut dict⁹ eſt leo rōne reſurrectionis: ita dicit̄ h̄ agn⁹ ratione īmolationis. ꝓpter qđ etiā d̄r ſtans: q̄ reſurrexit ad vitam immortalem: Roma. vj. Chriſtus reſurgens ex mortuis iam nō moritur. ⁊ tanq̄ȝ occiſus: quia quotidie ī eccleſia immolatur nō ſ̄m carnem: q̄ reſurrexit ad vitam immortalē: vt dictū eſt: ſed ſ̄m effectū ⁊ rep̄ſentationē: q̄ per oblationē euchariſtie cōmunicat̄ nobis effectus ſue paſſionis. ipſa etiaȝ eſt ſimilitudo repreſentatiua ipſius: ſ̄m ꝙ dicitur Lu. xxij. Hoc facite in meam cōmemorationem. illud enim qđ repreſentat aliquid nominat̄ nomīe ipſius: ſicut imago petri nominat̄ petrus: ⁊ eadem ratione euchariſtia agnus īmolatus. ⁊ ad hoc deſignandum non dicitur hic agnus occiſus ſimpliciter ſed tanq̄ȝ occiſus. † 3.6.a m Habentem cornua ſeptem: id eſt poteſtates: ⁊ idem deſignatur per ſeptem ſpiritus: quia ſeptē dona ſanctiſpūs ſunt quaſi ſeptem cornua ſiue poteſtates ad reprimendum virtutem inimici. n Miſſi in omnem terrā. quia chriſtus paratus eſt dare dona ſpūſſancti omni homini ad ea ſe debite diſponenti. o Et venit ⁊ accepit ⁊c̄. libꝛum. non eſt per hoc intelligendum ꝙ chriſtūs tūc acceperit noticiaȝ de proceſſu eccleſie. nam anima xp̄i ab inſtanti ſue creationis diuinitati coniuncta habuit noticiam omniū que deus cognoſcit ſcientia viſionis. int̄ que eſt ꝓceſſus eccleſie: vt patet ex predictiſ. ⁊ ideo per hoc ꝙ iohannes vidit accipere eum libꝛū: deſignatur acceptio noticie a principio creationis anīe chriſti: ſed de nouo iohanni reuelande: ⁊ per eum vniuerſali eccleſie. p Et cū aperuiſſet. Hic ꝯñter deſcribit̄ aſſiſtentiū chriſto iocūditas: ⁊ primo ſibi aſſiſtentium in eccleſia militāte. ſcđo ī triumphante. ibi: Et vidi ⁊ audiui. Circa primū dicitur: † 3.7.d Et cū aperuiſſet libꝛum. ad reuelandum eccl'ie ꝓceſſum. q Quattuor aīalia. id eſt quattuor eccleſie patriarchales. r Et vigintiquattuor ſeniores: id eſt vniuerſi cathedrales eccleſie per orbem diffuſe: ⁊ per hoc etiam ſubintelligūtur alie ab eis cōſtitute. s Ceciderūt corā agno. nā ex hoc habuerunt materiā venerādi ipſum. t Habentes ſinguli citharas ⁊c̄. quod exponit̄ cū ſubditur: v Que ſūt orationes ſanctoꝝ: metaphorice. ⁊ per hec ⁊ ſimilia aperitur aliquo modo via ad exponendum reliqua: vt predictum eſt. x Et cantabant canticum nouum: id eſt ptinens ad nouū teſtamentū. y Dignus es domine deus ⁊c̄. ⁊ patet ex ſupradictis ſententia. z Quoniam occiſus es. meritum precedit illud quod cadit ſub merito. ꝓpter quod acceptio noticie ꝓceſſus eccleſie que preceſſit morteȝ chriſti: vt dictum eſt: Non cecidit ſub merito ipſius: ſicut nec gloria anime chriſti: ſed gloria

B

a ❡ Tribus. Dicit̃ a tribꝰ ordinibꝰ: in quibꝰ lxxij. lingue in singul': q̃rũ multi ꝑli: in ꝑl'o natiões. Tres ordĩes saluãdoꝝ: Noe: Daniel: Job. vel tres ordines gentiũ: greci: hebrei: christiani. ❡ b Uidi ⁊ audiui. Nõ soluꝫ anĩalia ⁊ seniores ex officio suo ideꝫ attestantes: ſ etiã audiui. ❡ c Angeloꝝ. i. supnoꝝ spirituũ: qui ecclesiã muniũt ⁊ custodiũt qui de reparato sctõꝝ consortio gratulant̃ q̃ testimoniũ ꝑhibẽt xp̃o: ⁊ in natiuitate qñ apparuerũt pastoribꝰ: ⁊ ĩ passione ⁊ in resurrectione ⁊ ascẽsione testati sunt iudicẽ venturũ. Uel angeli minores subditi ĩ ecclesia.

D

Angelicã vitam ducẽtes: q̃ circũdant ⁊ honorãt suos p̃dicatores ⁊ suos iudices testimõio eoꝝ cõsentiẽtes ⁊ se ꝯformãtes. ❡ d Multoꝝ. Quãto plures tanto maior attestatio ⁊ maiꝰ gaudium. e ❡ Milia miliũ. q: finitũ est apud deũ q̃d hoibꝰ infinitum. f ❡ Sapiam. Cognitionẽ oĩm reꝝ sicut ꝟbũ sibi vnitũ. ❡ g Benedictio. i. augmẽtatio quã habemꝰ ĩ bonis opibꝰ: ⁊ honor q̃ inde seq̃tur: ⁊ glia de ꝟtutibꝰ q̃s ĩ baptismo accipimꝰ: ⁊ ptãs q̃ ꝯcupiscẽtijs resistimꝰ: nõ nob̄ sꝫ tibi attribuat̃. ❡ h Et q̃ttuor aĩalia. Oẽs seniores ⁊ aĩalia testimonio angeloꝝ assensuꝫ ꝑbent: oẽs insimul. i ❡ Ceciderũt ⁊c̃. Nõ supbiũt ꝙ alios iudicãt: sꝫ hũiliãt se.

A

VI

k ❡ Et vi. Postq̃ agnꝰ q̃ de sep̃ dicta erãt ĩpleuit: ⁊ ecclĩaꝫ suã testimonio ꝓphaꝝ ⁊ angeloꝝ ĩ fide solidauit. aꝑuit eis sensuꝫ vt intelligãt scp̃turas: ⁊ ꝑ p̃dicatores exterius denũciat: ꝙ ꝓ hac fide pati deceat: ⁊ q̃ auxilia: vl' q̃s coronas suis ꝓferat: q: facta mẽoria de reꝑatiõe: si õ tribulatiõibꝰ taceret: iam possent deficere: si de improuiso tribulatio insurgeret. ❡ l Cum aperuisset. Signatꝰ erat: q: oĩa xp̃s vel ĩ se vl' in suis aꝑuit. Ip̃e enĩ suis aꝑuit sensus: vt h̃ sigilla ĩ scp̃tur' ĩtelligerẽt. In p̃mo sigillo aꝑto vñ egressus ẽ equꝰ albꝰ: intelligit̃ eccl'ie dealbatio ꝑ baptismũ. In scd̃o eq̃ rufo: apta ꝑsecutio fundẽtiũ sanguinẽ vñ bapticatis insurgũt tribulatões. In tertio nigro: hereticorũ ꝑsecutio occulta. In q̃rto pallido: falsoꝝ fratꝝ apta ⁊ occulta. ❡ m Ueni ⁊ vi. Et a mysterio trãsi: ⁊ cõpletã vide ꝟitatẽ vl' iusticiã.

Ecce equus

misti nos deo in sanguine tuo ex a
a omni tribu ⁊ lingua ⁊ populo et
natione: et fecisti nos deo nostro b
ſ spũalit̃ regnãtes. a ſ nosip̃os offerẽtes ⁊ pro
regnum ⁊ sacerdotes. Et regna/ c d
aliis orãtes. a ſ sup ẽrenitatẽ vel sup ẽrãviuẽtiũ
b bimꝰ sup terraꝫ. Et vidi ⁊ audiui e
ſ existentium.
c d vocem angeloruꝫ multoꝝ in cir/
cũitu throni ⁊ aĩaliũ ⁊ senioꝝ:
ſ .i. multa milia.
e ⁊ erat numerus eoꝝ †milia miliũ f
a ſ quasi: nõ erubescimus predicare de te: quia.
dicentiuꝫ voce magna: Dignus g
est agnus qui occisus ẽ accip̃tre
ſ imũitatẽ a pctõ. ſ q: deꝰ fuit ⁊ sivisus mortuꝰ
f virtutẽ ⁊ diuinitatẽ ⁊ sapientiaꝫ
a ſ q: vicit diabolũ ꝯstãs in passiõe. b ſ in resurrectione. c ſ impassibilitatẽ ⁊ immortalitatem.
⁊ fortitudinem ⁊ honorem ⁊ glo/
a ſ in exaltatiõe. b ſ ⁊ accipe. c ſ vt in noĩe ie/
riã ⁊ bñdictiõnẽ. Et omnem crea h
su omne ge. fle. c. ⁊c̃. ſ terrestriũ.
turam que est in celo: ⁊ sup terrã i
a ſ infernoꝝ. b ſ ad lr̃am vel mundũ. c ſ ⁊ oĩa.
⁊ subtus terram: ⁊ mare: ⁊ que in k
eo sunt: omnes audiui dicentes:
a ſ trinitati. b ſ ẽm humanitatẽ. c ſ exaltatio.
g sedenti in throno ⁊ agno. Bene/
a ſ ipassibilitas. b ſ ĩ resurrectiõe. c ſ q: oĩpotẽs
dictio et honor et gloria et pote/
a ſ ad p̃dicatores ex officio ꝯueit alios ꝯfirmare.
h stas in secula seculorum. Et quat
ſ nota confirmationis.
tuor animalia dicebãt amen. Et
i vigintiq̃ttuor seniores ceciderũt
ſ in corda sua. ſ mente: ore ⁊ opere.
in facies suas: ⁊ adorauerunt vi/
uentẽ in secula seculoꝝ. ❡ Ca. VI
k Et vidi ꝙ aperuisset a/ l
gnus vnum de septem
ſ Johãnẽ. i. primitiui sequen/
sigillis: et audiui vnum m
tem inuitant ecclesiam.
de quattuor animalibus dicens
ſ quia terret.
m tãq̃ vocẽ tonitrui. Ueni ⁊ vide. n

corporis q̃ secuta est sub merito bene cecidit. meruit enĩ sui corꝑis glorificationẽ ⁊ exaltationẽ: ⁊ eodẽ mõ põt dici de reuelatiõe dicti ꝓcessus facta Johanni: ⁊ ꝑ eũ vniuersali eccl'ie ad declarationẽ bonitat' ⁊ maiestatis xp̃i. nã hec reuelatio facta ẽ post passionẽ. ❡ a Ex oĩ tribu ⁊c̃. nã eccl'ia ẽ ex oĩbus gentibꝰ collecta. ❡ b Et fecisti nos deo nr̃o regnũ. i. regni eiꝰ ꝑticipes. ❡ c Et sacerdotes. hostias laudis deo offerẽtes. ❡ d Et regna. su. t. nõ d̃r: In t̃ra vbi scĩ ꝯculcant̃: ſ sup t̃rã. i. in celo vbi scĩ cũ xp̃o dñant̃. ❡ e Et vidi. Hic ꝯñr ponit̃ iocunditas assistẽtiũ xp̃o in eccl'ia triũphãte. cũ d̃r: Et vidi et audiui vocẽ angeloꝝ multoꝝ ⁊c̃. in h̃ notat̃ ip̃oꝝ multitudo maxia: ẽm illud Job. xxv. Nunq̃d ẽ nũerꝰ militũ eiꝰ? ⁊ idẽ designat̃ in h̃ q̃d subdit̃: ❡ f Et erat numerus eoꝝ milia miliũ. Sicut enĩ corꝑa celestia totã regionẽ elemẽtarẽ excedũt: q̃si incõparabilit̃ ĩ q̃ntitate cõtinua: sic angeli oĩa corꝑalia in q̃ntitate discreta: accipiendo q̃ntitatẽ discretã ꝓ q̃libet multitudĩe nũerabili vel nũerata. ❡ g Dignꝰ ẽ agnꝰ q̃ occi. ẽ ac. ꝟ. ⁊ diui. ⁊c̃. oĩa ista habuit vel saltẽ plura ante passionẽ. q̃d dico ꝓpter gloriã corꝑis ⁊ hmõi q̃ secuta sunt. ⁊ iõ acceptio taliũ hic accipit̃ ꝓ manifestatiõe eoꝝ ad laudẽ ⁊ honorẽ noĩs xp̃i. ⁊ ꝯñr ponit̃ laus xp̃i ĩ oĩbꝰ creatur'. †Dan. 7. c ❡ h Et oẽm cre. q̃ ĩ ce. est. q̃ntũ ad hoĩes qui tã sũt ĩ patria. ❡ i Et sup t̃rã. q̃ntũ ad existẽtes adhuc in via. ❡ k Et subtꝰ t̃rã ⁊c̃. nã oẽs creature ⁊ irrõnales ⁊ vita carẽtes dicunt̃ laudare xp̃m: inq̃ntũ sunt materia ⁊ occasio laudandi ip̃m: q: intellectuales creature ꝑ eas ascẽdũt ad cognoscendũ deum: ⁊ ꝑ ꝯñs ad ip̃m laudãdũ ⁊ glorificãdũ. cet̃a q̃ sequũt̃ patẽt ex p̃dict'.

Moraliter.

k† Et vidi in dextera sedẽ. su. thro. li. scp̃. ⁊c̃. ❡ Ca. V

Scd̃m sensum lr̃alẽ hic liber ẽ dei p̃sciẽtia eoꝝ q̃ futura erãt in eccl'ia. Moraliter aũt hic liber ẽ sacra scriptura q̃ deriuata ẽ a scia diuina. Et d̃r hic liber scriptꝰ intus ⁊ foris. foris q̃ntũ ad sensus historicos ⁊ patentes. intꝰ aũt q̃ntũ ad mysticos ⁊ latẽtes: ⁊ signatus sigillis septẽ. Circa q̃d sciẽdũ ꝙ ad h̃ scriptura sigillat̃ vt magl' autentica reddat̃. septẽ aũt sunt q̃ sacraꝫ scripturã p̃ ceter' autenticã reddũt: q̃ sunt agẽtis auctoritas q̃ est spũsSctũs. subiecti nobilitas: q̃d ẽ ipse deꝰ. forme tractãdi ꝟitas: q: nullũ patit̃ falsum. finis bonitas: q̃d est ineffabile gaudiũ. sentẽtie multitudo: nã sub vna lr̃a plĩmos hꝫ sensus. ꝯtinẽtie latitudo: naꝫ h̃ scriptura quodãmodo se extẽdit ad oĩa: inq̃ntũ habẽt habitudinẽ ad deũ qui est eiꝰ subiectuꝫ: ipsius singul' aptitudo. Uñ Grego. in ꝓlogo moraliũ: Diuinꝰ ẽmo sicut in mysterijs prudẽtes exercet: sic plerũq̃ supficie simplices refouet. habet ĩ publico vnde paruulos nutriat. seruat in secreto vnde mẽtes sublimiũ admiratione suspendat. Est enĩ q̃si quidã fluuꝰ planus et altꝰ in q̃ agnus ambulet ⁊ elephas natet. ❡ a† Quis dignus ẽ aꝑire librũ ⁊c̃. q. d. nullꝰ nisi xp̃s. vñ Hiero. in ep̃la ad Paulinũ. Quãti hodie putãt se nosse lr̃as tenent signatũ librũ: nec aꝑire pñt nisi ille reserauerit q̃ hꝫ clauẽ dauid: q̃ aperit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo aperit. ꝓpter q̃d multi legunt̃ magis ꝓfecisse ĩ intellectu sacre scripture ꝑ orationem q̃ꝫ ꝑ studij exercitationem.

❡ Ca. VI

l Et vidi ꝙ aperuisset. Postq̃ descriptus est modus diuĩe reuelatiõis. hic ꝯñr describit̃ decursus impletiõis: ⁊ h̃ sub septẽ sigilloꝝ apertionibus: q̃bus sigillis liber dicebat̃ signatꝰ. ⁊ iõ ẽm septẽ sigilla diuidit̃ in septẽ partes: q̃ patent in lr̃a. Igit̃ in p̃ma parte dicit: Et vidi ꝙ aperuisset agnus vnũ ⁊c̃. scꝫ primũ: eo modo loquẽdi quo d̃r Gen̄. j. Et factũ est vespe ⁊ mane dies vnꝰ. i. p̃mus. vñ ⁊ ꝯñr ibi d̃r: Factũ est vespe et mane dies secundus: ⁊ sic ꝯñter vsq̃ ad septimũ. eodẽ modo. ꝯñr hic describit̃ apertio secundi sigilli ⁊ tertij vsq̃ ad septimũ. ❡ m Et audiui vnũ ⁊c̃. id est p̃mum: eadem ratione qua ⁊ de sigillis dictum est. nam ꝯsequẽter agitur de alijs tribus animalibus: ⁊ ẽm illos qui per aĩalia dicunt signari quattuor euangelistas. Iste fuit Marcus in similitudine leonis designatꝰ: que similitudo ponitur p̃ma. s̄. ca. iiij. sed quoniam illud dictum non consonat ordini euangelistarum in quo Mattheus ponitur p̃mus ⁊ Marcus secundus. ideo dixi. s̄. ca. iiij. ꝙ per quattuor animalia quattuor patriarchales ecclesie designantur: ⁊ sic habeo consequẽter dicere ꝙ ille qui per primum animal designatur fuit patriarcha p̃me ecclesie patriarchalis scꝫ hierosolymitane: q̃ fuit beatus Jacobꝰ appellatus frater dñi: eo ꝙ fuit similimꝰ sibi: ⁊ hic ante iam trãsierat ꝑ gladium sub Nerone: vt ptꝫ ꝑ Josephũ. xx. libro antiquitatũ. hec auteꝫ reuelatio facta fuit Johãni tp̃e Domiciani. ❡ n Ueni ⁊ vide. decursum eccl'ie p̃mitiue.

Et ecce

a Ecce equus alb⁹. Eccl'ia in baptiſmo dealbata: vel maxime p̄dicatores q̄ vbiq; deū ferūt. b Arcū.i.xp̄s h3 ſcptu/rā q̄ illumiāt ſuos: ⁊ occidit inimicos. c Et exiuit vin.⁊c. Q̄ p̄dicatores faciūt d̄o attribuūt. d Et cū a.⁊c. Vidēs diabol⁹ eccl'iā inſtitui ad locū ſupplēdū vñ ip̄e ceciderat eā ſubuertere nitit̄ p̄us apte. e Equ⁹ rufus. Supiori ↄtrari⁹.ſ.apti pſecutores ⁊ ſanguinolēti. f Sumeret pa. Id eſt ↄceſſū eſt a d̄o vt auferret omnē quietē animi ab hiſ q̄ ſūt t̄renis deditī. g Interficiant. Magna ptās interficiēdi: q2 nō ſolū in minores ſed etiā ī maiores vt in petrū. h Et ecce equ⁹ niger. Vidēs diabol⁹ ſe p aptas pſecutiões nō pfeciſſe: īmittit hereticos q̄ falſis rōnib⁹ ↄtendāt vt facili⁹ decipiāt. i Staterā. Quia dicunt ſe hr̄e verā diſcretionē in ſcripturis. k Et audi.tanq;. Quia hic ī pugna hereticoꝝ eſt mag' piculū p̄tendit auxiliū. l Bilibris ⁊c. Volo fideles ne timeat':q̄ añ vos poterāt ledere: ⁊ vos diaboli ne ledat' iſtos: q2 nō pficiet': q2 bilibris tritici ⁊c. Tritici.

a Et vidi: ⁊ ecce equ⁹ albus et qui
a ſ diuinā ſcripturā.
b ſedebat ſuper illū habebat arcū:
a ſ deus in ſanctī coronat̄: vel ſm humanitatem. ſ.i.poteſtas. b ſ in iudeis vel in ſe.
c ⁊ data eſt ei corona: ⁊ exiuit uin/
ſ gentes cum membris.
d cens vt vinceret. Et cū apuiſſet
ſ ordine videndi: non tempore.
ſigillū ſecundū: audiui ſecundū
a ſ q2 qd̄ in corde h3 opere cōplet.
anīal dicēs: Veni ⁊ vide. Et exi/
ſ .i.diabolus.
e uit alius equ⁹ rufus: et qui ſede/
ſ auferret.
f bat ſup eū datū eſt ei vt ſumeret
ſ gladio ma/
g pacem de terra: ⁊ vt inuicē ſe in/
teriali: vel perſuaſionis.
terficiant: ⁊ datus ē eis gladius
magnus† Et cū apuiſſet ſigillum
tertium: audiui tertiū animal di/
h cens: Veni et vide et ecce equus
a ſ offuſcans ſua vitia q̄buſdā opibus bonis.
b ſ ipi diabolo qd̄ ſui opant̄ p eum tribuimus.
niger: ⁊ qui ſedebat ſup eum ha/
a ſ q̄ predicāt ope atteſtant̄.
i k bebat ſtaterā ī manu ſua. Et au/
ſ angeli exiſtentis.
diui tanq; vocem in medio quat
ſ .i.vas capiēs duos ſextarios qd̄ ē eccl'ia ex duobus populis: vel habens fidē ⁊ operationē.
l tuor aīaliū dicentium: Bilibris

Nico.de lyra

a Et ecce equus albus.p quē vt dicūt expoſitores aliq̄: deſignat̄ Gaius impator q̄ ſucceſſit īmediate Tyberio ſub q̄ paſſus xp̄s fuerat: ⁊ deſignat̄ p equū albū: eo q̣ nō fuit xp̄ianis moleſtus ſ3 mag' ↄſolabil'. nā pilatū miſit ī exiliū q̄ xp̄m iniq̄ iudicauit. ⁊ ſil'r herodē q̄ decollauerat iohēm: ⁊ xp̄m in paſſiōe ſpreuerat: Lu.xxiij. iō ſubdit̄: Et exiuit vincēs vt vinceret.ſ. aduerſarios xp̄i: vt dictū eſt: ſed h' nō videt̄ mihi ↄuenient' dictū. nā iſte Gaius intantū fuit elat⁹ ⁊ pūerſus q̣ p orbē miſit ſtatuā ſuā: vt in illa adoraret̄ vt deus. ⁊ q2 habitātes in iudea renuerūt: hec facere miſit petroniū cū exercitu ī iudeā: vt in tēplo poneret dictā ſtatuā ⁊ renuētes interficeret: vt dicit Joſephus libris antiq̄tatū ⁊ de iudaico bello. tñ petronius nō dedit h' execu/tioni: q2 Gaius fuit morte p̄uent⁹: ⁊ in illo tp̄e apl'i ⁊ alij xp̄iani habitabāt in hierl'm ⁊ iudea: ⁊ ſic pt3 q̣ Gaius nō fuit eis ↄſolabilis: ſed mag' horribilis: eo q̣ pre ceter' habitatoribus iudee horridū erat eis mandatū Gaij de dicta adoratiōe. lic3 autē ipſa miſerit in exilium herodē ⁊ pilatū: hoc tñ nō fuit pp̄ter xp̄m: ſed p alijs cauſis totaliter deſperat': vt refert Joſephus: quas cā breuitat' omitto. ſil'r qd̄ ſubditur: Exiuit vincens vt vinceret. nō videt̄ ſibi cōuenienter applicari: q2 rome fuit turpiter interfect⁹ pp̄ter ſuas malicias: ⁊ vxor ei⁹ gladio confoſſa: ⁊ eius vnica filia parieti alliſa: pp̄ter qd̄ vident̄ alij melius dicere. ſc3 q̣ p equū albū intelligit̄ cetus apl'orū: dealbatus ſanctitate vite. ⁊ q2 beatus Jacob⁹ hieroſolymitane eccleſie epiſcopus: vt dicit Hieronym⁹ in libro illuſtriū virorum. dicit̄ vſus fuiſſe tunc nō veſtibus laneis ſed lineis: et p ↄſequēs albis. ⁊ ide3 eſtimari pōt pbabiliter de alijs apl'is. vnde ⁊ Machomet⁹ vocat eos viros dealbatos. Per ſedentem ſup equū illum intelligitur xp̄s ſeſſor ⁊ ductor eoꝝ: ſm illud Ro.viij. Quicunq; ſpū dei agunt̄: hi filij dei ſunt. ⁊ ſm hoc ſic eſt l'ra exponēda: Et ecce equus albus.ſ. apl'orū ſenatus. b Et qui ſedebat ſup illum. ſc3 chriſtus. c Habebat arcum in manu ſua: id eſt verbū predicatiōis in māu operationis: q2 cepit facere ⁊ docere: Act'.j. ⁊ ſic fecerūt apoſtoli p inſtinctū ⁊ ducatu3 ipſius. d Et data eſt ei corona. in ſua reſurrectione ⁊ aſcenſiōe. e Et exiuit. p effectū ſuū dando apl'is in ſigno viſibili ſpm̄ ſctm̄. f Vincens. aduerſarios ſuos in iudea p̄mo. nā eodē die cōuerſi ſunt ad eū p̄dicante petro tria milia: Act'.ij. ⁊ altera die q̄nq; milia: Act'.iij. g Et vinceret. p totum orbē ſubijciēdo ſue fidei iugo colla gentiū. nā in breui tp̄e per predicationē apl'oꝝ et alioꝝ chriſti diſcipuloꝝ chriſto cooperāte et ſermonē coꝝ ſignis ſequentibus cōfirmāte: Marci vlt'. predicatum fuit euangeliū. na3 viuēte adhuc beato petro fides catholica diffuſa fuit vſq; ad

fines terre habitabilis put declaraui ſup illud Pſal.xviij. In oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ ⁊c. ⁊ ſup epiſtolā Ro.x. h Et cū aperuiſſet. Hec eſt ſecūda pars in q̄ deſcribit̄ ſtat⁹ eccleſie a tp̄e Neronis vſq; ad Titū imperatorē. cū dicitur: i Audiui ſcd̄m aīal. ſm p̄dicta iſte fuit p̄mus p̄triarcha eccleſie antiochene.ſ. btūs petr⁹ q̄ p̄mo rexit illā eccleſiā: vt hr̄ libro illuſtriū virorū qui tp̄e hui⁹ viſiōis iā tranſierat p martyriū dicens. k Veni ⁊ vide. ſtatū eccl'ie ſub Nerone. l Et exiuit alius equ⁹ rufus.i. romanus pp̄l's qui d̄r rufus tp̄e Neronis duplicit̄. Uno mō accipiēdo rufedinē p rubedine: ſicut ī plurib⁹ alijs loc' accipit ſcriptura: eo q̣ Nero multos romanoꝝ occidit ex ſua crudelitate. nā etiā mr̄em p̄priā: vxorē: frēm ⁊ ſororē ac etiā Senecam ſuū p̄ceptorem d̄r occidiſſe. Alio mō mag' p̄prie p ip̄a rufedine: q2 Nero ciuitatē romā incēdi fecit ī magna parte: vt videret q̄le fuerit antiquit⁹ incendiū troie. In tali aūo incēdio ex cōmixtione fumi ⁊ flāme apparētia rufedinis cauſat̄. m Et q̄ ſedebat ſup eū.ſ. Nero hñs dñium. n Datū eſt ei.i.a deo pmiſſum. o Ut ſumeret: id eſt auferret. p Pacē de terra. q2 turbata fuit ciuitas p romanū imperiū pp̄ter ſua maleficia. q Et vt inuicē ſe interficiāt. nā ex occaſiōe ſue pfidie ipſo interfecto Otto: Galba: Vitellius voluerūt vſurpare imperiū: et ex eoꝝ pugna ad inuicem valde multi fuerūt interfecti. r Et dat⁹ ē ei gladius magnus.i. ptās interficiēdi chriſtianos. nā ip̄e p̄mā pſecutionē mouit ↄtra eccleſiā loq̄ndo de pſecutiōibus motis p īpatores romanos. nā antea pſecutionē ſuſtinuerat p iudeos. mandatū aūo crudele Gaij ſuprapoſitū: nō fuit directe ↄtra eccleſiā: ſ3 ↄtra habitātes iudeā: q̄ꝝ pauci cōparatiue erāt chriſtiani: nec etiā mandatū illud fuit datū executioni. ⁊ ideo p̄ma pſecutio eccleſie attribuit̄ Neroni. Claudius etiā impator q̄ fuit medi⁹ inter Gaiu3 ⁊ Neronē nō legit̄ feciſſe xp̄ianis aliquā pſecutionē. Nero āt apl'oꝝ p̄ncipes.ſ. Petrū ⁊ paulū occidit ⁊ alios multos xp̄ianos rome: ⁊ p imperiū occidi fecit. s Et cū apuiſſet. Hec eſt tertia ps in q̄ deſcribit̄ eccl'ie ſtat⁹ ſub Tito. cū d̄r: t Audiui tertiū aīal.i. patriarchā p̄mū eccl'ie alexādrine.ſ. btm̄ Marcū: ſm q̣ in libro illuſtriū viroꝝ hr̄. v Et ecce equ⁹ niger.i. exercit⁹ roman⁹ q̄ d̄r niger effectiue: ſicut ſol d̄r calidus. Exercitus eni roman⁹ ſub Tito intātū afflixit habitātes hierl'm q̣ fuerūt fame denigrati ⁊ alijs afflictiōib⁹: ſm q̣ refert Joſeph⁹ libro de iudaico bello. x Et q̄ ſedebat ſup eū.ſ. Titus regēs illū exercitū. y Habebat ſtaterā in māu ſua.i. diuinā iuſticiam quā op̄e exeq̄bat̄. nā ex ordine diñe iuſticie pceſſit q̣ exercitus roman⁹ iudeos partim occidit ⁊ partim captiuauit ī vindictā mort' xp̄i: ſic manifeſte p̄dixit Lu.xix. Ecce veniēt dies ī te ⁊ circūdabūt te inimici tui ⁊c. q2 tñ erat p̄ter intētionē Titi ⁊ exercit⁹ ſui: q̄ pp̄t aliā cām venerūt ↄtra iudeos ſuppleꝑ pp̄t rebellionē ipſoꝝ cōtra impiū romanū: vt pt3 p Joſephū libro de iudaico bello. iō d̄r q̣ hēbat ſtaterā in manu ⁊ nō in mente. nā exeq̄bat̄ op⁹ diñe iuſticie mō p̄dicto. p manū eni op⁹ intelligit̄: q2 p eā efficit̄. z Et au. tāq; vo. de me. q̄ttuor aīaliu3.i. de throno dei in cui⁹ circūitu erāt q̄ttuor aīalia: vt dictū ē.ſ. ca.iiij. ⁊ p h' deſignat̄ q̣ factū Titi ↄtra iudeos pcedebat ex ordiātiōe diña a q̄ pcedit malū pene: ſm q̣ d̄r Amos.iij. Nō eſt malū in ciuitate qd̄ nō fecerit dñs. a Bilibris tri. dena. vno ⁊c. Ad intellectū hui⁹ ſciēdū q̣ dicit Hugo florlacēſis de fine belli romanoꝝ ↄ iudeos. Feſſi deniq; romani multa cede q̄rebant q̄b⁹ mācipia captiua venderēt: ſ3 q2 plurimi venales ⁊ pauci īueniebant̄ ēptores: nō defuere q̄ trigīta mācipia vno numiſmate mercarent̄: vt ſic dñm emerāt triginta denarijs: ſic ecōuerſo denario vno trigīta vēderent̄. ſūt aūt numiſma ⁊ denari⁹ vnū ⁊ idē: Mat.xxij. dicēte dño: Oñdite mihi numiſma cenſus. ſbdit̄: At illi obtulerūt ei denariū. dicebat̄ aūt dena/

† 3.5.c B

a Tritici. Triticū ꝑfectiores ꝗ ꝑ tribulationem attriti igne decocti ſunt deo cib⁹ ſuauis. Hordeū minores in eodē genere. Vinū: prelo quidē attriti: ſed nō ita excocti: acres tn̄ in ſe: ⁊ alios ad bn̄ operandū inebriātes. Oleū ſunt nō alios inebriantes: ſȝ pur̄ orōnib⁹ vngentes. Vel vinū ⁊ oleuȝ ꝯfeſſores ꝓ feruore charitatis ⁊ dulcedine miſc̄ōie quā hn̄t in ſe ⁊ in alios.

Per triticū intelligim⁹ maiores martyres ꝗ ſunt bilibres. hn̄t enī ꝑter martyriū opa ⁊ dilectionē dei ⁊ ꝓximi: vel fidē ⁊ opera. Per hordeū mīores martyres. ſ. ꝗ ſolā fidē hn̄t trinitatis ſine opib⁹ ⁊ ſine vlla dilectione: ſed ſola fide ſaluanꝰ in ſanguīe. Qui ſunt tres bilibres: ꝑ fideȝ trinitat̄. Vel aliť: ūꝰ enī triticū ꝑus multū terit̄ ⁊ poſtea optim⁹ panis efficitur: ſic xp̄s multuȝ iuſt⁹ diuerſis ꝑſecutiōib⁹ fact⁹ eſt nobis panis vite: dando nob̄ corp⁹ ſuū ⁊ ſanguinē. Et ita fideles mult̄ tribulatiōibus teruntꝰ: et cibus optim⁹ deo effecti imitatores tritici. i. xp̄i efficiuntꝰ. Vel ſunt pleni tritici. i. triticee p̄dicatiōis: q̄ꝛ p̄dicatio fidei ita audiētium corda reficit: ſicut triticū ſuꝑ omēs ſegetes guſtū. Et ꝗ ſūt imitatores tritici p̄dicatio pepit ī vno denario. i. ꝗ vnanimes obediunt denario. i. decalogo. i. decē precept̄ legis.

Libra ꝯſtat ex. xij. vncijſ. ꝑ qᷦ notanꝰ. xij. apl̄i. ꝑ bilibreȝ vero bina dilectio dei ⁊ ꝓximi. Vel bilibres dilectionē dei ⁊ ꝓximi hn̄tes atq̄ fideȝ trinitat̄: ⁊ q̄ttuor euāgelijs obediētes. ter enī q̄ttuor ſunt. xij. ꝗ nūero libra cōſtat. ꝑ tres fidē ſc̄tē trinitat̄. ꝑ. iiij. q̄ttuor euangelia hn̄tes. ꝑ bilibrē: dilectionē dei ⁊ ꝓximi. Per triticū poſſum⁹ intelligere nouū teſtamētū: ꝑ hordeū vetus. Bilibre d̄ꝛ triticū. i. nouū teſtamētū. ꝓpter duplicē intelligētiā. ſ. hiſtorialē ⁊ ſpūalē. Q. Ne timeatis vos fideles. dabiꝰ enī vobis ꝑfectio ꝑ quā poterit̄ reſiſtere heretic̄.

Eph. 6. c

b Et vi. ⁊ ole. Id eſt iſtos ꝗ ſūt refecti: ⁊ iō vino. i. ſanguīe meo: ⁊ oleo. i. ſpūſctō vncti. Vinum. ſil̄r emiꝰ denario vno. c Et cū ape. ſi. q̄rtū. Vidēs diabol⁹ nec ꝑ apertas tribulatiōes nec ꝑ apertas hereſes poſſe ſe ꝓficere: ꝓmittit falſos frēs: ꝗ ſub habitu religionis obtinēt naturā: ⁊ rufi eꝗ ⁊ nigri: ꝑuertēdo fidem. d Et ꝗ ſedebat. i. mors: q̄ꝛ per eū mors acceſſit. vel ad lr̄am: q̄ꝛ occidit ꝗſdā in carne: ꝗſdam in aīa. e Et infern⁹ ſe. i. inſatiabiles terrenis eū imitanꝰ: vel ī inferno apponēdi. f Suꝑ q̄t. id eſt ſuꝑ oēs malos vbiq̄ morantes. vel ſuper iudeos ⁊ gentiles: hereticos ⁊ falſos chriſtianos.

g Et cum ape. q̄ntuȝ. Oſtēſis tribulatiōib⁹ ꝗ in p̄ſ̄ti īminēt fidelib⁹: ne deficiant aliq̄tenus certificans de p̄ſ̄ti corona patiētes ꝯſolaꝰ. h Vidi ſubt⁹. i. capiti ſuo humiliātes ſe: vl̄ ſub. i. abſcōſo: q̄ꝛ nemo in hac vita percipit quō ibi ſint. i Altare. Chriſt⁹ ſuper quē ſe offerūt: ⁊ quē hn̄t munimentū: vel ip̄e aīe altare ſunt: de ꝗbus fum⁹ ꝓcedit deo delectabil̄: ⁊ q̄ꝛ fuerūt ſanguine deliniti: modo exiſtētes ſubt⁹. i. in minori dignitate ꝗ̄ ſint future: q̄ꝛ nōdū niſi vnā ſtolā acceperūt. k In terfec. Vl̄ apto martyrio: vl̄ aliꝗb⁹ anxietatibus.

Vſq̄ quo

---

a ſ emptam ſanguine chriſti. b ſ naȝ ad minus oportet habere fidem ſancte trinitatis.

a tritici denário vno: et trēs bili-
b bres hordei denario vno: ⁊ vinū a† b
ſ ideo. ſ aliquē iſtorū.
c ⁊ oleum ne leſeris. Et cū aꝑuiſſet b
ſ ſecreta quarti ſigilli.
ſigillum quartum: audiui voceȝ c
ſ quartus ſtatus.
quarti animalis dicētis: Veni ⁊
ſ .i. mortui vel affligentes ſe hypocrite.
d vidė. Et ecce equ⁹ pallidus: et ꝗ d† e†
ſ diabolus. ſ.
ſedebat ſuꝑ eū nomen illi mors: f+
e ⁊ infern⁹ ſequebatur eū. Et data g† h+
f eſt illi poteſtas ſuꝑ quattuor par
a ſ vel mundi. b ſ que prāᷤ. ſ materiali vel perſuaſionibus. c ſ diuini verbi.
tes terrę interficere gladio famē i k
a ſ veneficis verbis. b ſ beſtialibus miſtris vel ad litterā. c ſ .i. cū reuelaſſet ſecreta eccl̄ie q̄ꝫtū ad ſtatum vltimū. ſ. tp̄e antichriſti.
g et mórte et beſtijs terrę. Et cūm l m n†
h aperuiſſet quintum ſigilluȝ: vidi
ſ ecce loc⁹. ſ .i. ſub ꝓtectiōe xp̄i ꝗ eſt altare.
i k ſubtus altare animas interfecto
a ſ .i. ꝓpter p̄ceptū dei qᷦ īpleuerūt. b ſ qᷦ corā alijs atteſtaꝰ.
rum propter verbum dei et pro- o p
a ſ .i. ope oñdebāt xp̄m imitando.
pter teſtimonium quod håbe-
ſ magno deſiderio.
bāt. Et clamabāt voce magna di q

---

rius: eo ꝙ valebat decē numos vſuales. Itē notādū ꝙ bilibr̄ ē nomē cōpoſitū ex bis ⁊ libra: q̄ꝛ ꝯtinet duas libras. ꝗnq̄ ꝟo iudei hic ꝑ vnā librā deſignanꝰ: eo ꝙ ꝗnq̄ libri moyſi ab oīb⁹ iudeis recipiunꝰ. alios āt libros iudei nō recipiūt ꝗ ſaducei dicunꝰ. eſt igiꝰ ſenſus: Bilibris tritici denario vno ⁊c̄. q̄ꝛ ſic̄ de venalib⁹ iudeis viliorib⁹ ꝗ ꝑ hordeū qᷦ ē vile granū deſignanꝰ. triginta ꝓ vno denario dabanꝰ: vt dictuȝ eſt. ita decē de fortiorib⁹ ⁊ aptiorib⁹ ad fuiendū ꝓ vno denario vēdebanꝰ. a Et vinū ⁊ o. ne leſer̄. ꝑ vinū qᷦ ē letificatiuū intelliguntꝰ xp̄iani ꝗ replebūꝰ gaudio ſpūali: ſm ꝙ d̄ꝛ Act̄. xiij. Diſcipuli ꝟo replebāꝰ gaudio ⁊ ſpūſcō. ⁊ ſil̄r ꝑ oleū ꝓꝰ pietat̄ ⁊ mutue charitat̄ obſequiū: ſȝ ꝙ d̄ꝛ Act. iiij. Quotꝗt ei poſſeſſores domoꝝ ⁊ agroꝝ erāt: vendebāt afferētes p̄cia eoꝝ ⁊ ponebāt ad pedes aploꝝ ꝗ diuidebāt ſingul̄ ꝓut cuiq̄ opus erat. et iſti nō fuerūt leſi ꝑ exercitū Titi. nā añ ei⁹ aduentū xp̄iani habitātes in hierl̄m ⁊ in iudea monitu angelico trāſierūt vltra iordanē in ciuitate noīe pellam ī regno agrippe exiſtentē: ꝗ ꝯfederat⁹ erat romanis. b Et cū aꝑuiſſet. Hic incipit ꝑs q̄rta vbi deſcribiꝰ ſtat⁹ eccl̄ie tp̄e Domiciani: ꝗ ſcdām ꝑſecutionē mouit ꝯ eccleſiā: ⁊ multa alia mala fecit in impio romano. d̄ꝛ igitur: c Audiui vocē q̄rti aīalis. i. p̄riarche ſeu ep̄i Cōſtantinopolitani iā defuncti: ſicut dictū ē de alijs trib⁹. d Et ecce equus pallidus. i. ꝑpl̄s roman⁹. Domician⁹ enī magnā partē ſenatoꝝ ⁊ alioꝝ nobiliū in exiliū miſit ⁊ īterfecit imponēs eis crimīa: vt ſic raꝑet eorū bona. ꝓpter qᷦ ceteri rome ⁊ alibi erāt in magno timore poſiti: ne ſil̄r eis fieret. timor aūt facit exteriora mēbra pallida: ⁊ potiſſime faciē. ꝓpꝰ qᷦ romanū imperiū ꝓ tp̄e illo ſignificaꝰ ꝑ equū pallidū. e Et ꝗ ſedebat deſuꝑ. ſ. Domician⁹ imperator. f Nomē illi mors: actiue ⁊ paſſiue: q̄ꝛ multos innocētes interfecit: vt dictū eſt. potiſſime xp̄ianos ꝯ ꝗs mouit ſcdām ꝑſecutionē: ⁊ finaliꝰ īterfectus fuit a ſenatu romano ꝓpter ſuā crudelitatem: vt hr̄ in legēda beati Iohis euāgeliſte.

g Et infer. ſeꝗ. eū. q̄ꝛ poſt curſum vite p̄ſ̄tis ſtatī captus eſt ad penā gehēne. h Et data ē illi poteſtas ſuꝑ q̄t. partes terre. in ꝗbus dilatatuȝ erat romanū imperiū. i Interficere gladio. nā ī oībus iſtis partib⁹ multi xp̄iani gladiati fuerūt de mandato eius. k Fame. q̄ꝛ multi in carcerib⁹ fame cruciati mortui fuerūt. l Et beſtijs ťre. q̄ꝛ plures eoꝝ deuorādi beſtijs tradebantur: ſicut ptȝ in legendis pluriuȝ martyrū: ⁊ q̄ꝛ pluribus alijs modis aliqui martyriçabātur. ſcȝ ſuſpenſione: ſubmerſione: cōbuſtiōe ⁊ huiuſmodi. ideo interponiꝰ: m Et morte. vt omnis modus affligēdi martyres includatur. Ex predictis vero ptȝ ꝙ ſicut Zacharie. vj. ꝑ equos quadrupliciter ī colore variatos deſignata fuerunt q̄ttuor regna: vt dictū fuit ibidē: ſic in iſto loco ꝑ equū album deſignatur regnū chriſti ꝓut fuit in cetu apoſtoloꝝ ⁊ credētibus ꝑmis. ꝑ alios tres equos romanū imperiū: cuius ſtatus fuit variatus in tribus temporibus. n Et cū aperuiſſet quintum. Hic incipit quinta pars in qua deſcribitur eccleſie ꝑſecutio a Traiano impatore qui Domiciano ſucceſſit vſq̄ ad Diocleciauū. iſte enī Traianus tertiā ꝑſecutionē exercuit cōtra eccleſiaȝ. Marcus anthonius quartā: Seuerus quintā: Maximus ꝗ eſt maximianus ſextā: Decius ſeptimā: Valerian⁹ octauaȝ: Aurelian⁹ nonam. Licet aūt multi impatores intermedij fuerint inter iſtos quoꝝ tp̄ib⁹ multi chriſtiani fuerūt martyriçati. iſti tn̄ ſpecialiter dicūtur xp̄ianoꝝ ꝑſecutiones exercuiſſe: q̄ꝛ fecerunt ⁊ renouauerunt edicta ꝯtra xp̄ianos. Alij vero nō ſic: ⁊ ideo ꝙ aliꝗ tēporibus ſuis fuerunt martyriçati: hoc fuit ex dictis precedentiū imperatoꝝ: ꝗ nō erant renouata. tēporibus igitur iſtorū imperatorū nō erant eccleſie nec altaria ſtabilia: ſed in locis occultis: ⁊ potiſſime in martyrum criptis in ꝗbus ſunt corpora eorū ibidem ſepulta. portabatur ⁊ erigebatur altare ligneū ꝓ celebratione miſſarū. ⁊ hoc eſt qᷦ dicitur: Et cū aperuiſſet ⁊c̄. animas interfectorum: id eſt martyres īterfectos: eo ꝙ erant ibi corpora eoꝝ: ⁊ eſt ſil̄is modus loquēdi: ſicut Exo. j. Omēs anime que egreſſe ſunt de femore iacob. i. hoīes: ꝗ̄uis aīe eoꝝ nō fuerūt egreſſe de femore iacob ꝗ nō ſunt ex traduce: ſed a deo ꝑ creationem infuſe corporib⁹ egreſſis de iacob ꝑ generationē. o Propter verbū dei. ꝗ̄tū ad doctores qui fuerūt martyriçati. ꝓpter p̄dicationē verbi diuini.

p Et ꝓpter teſtimo. qᷦ habebāt. ꝗ̄tum ad ſimplices xp̄ianos ꝗ martyriçabantur: eo ꝙ nolebāt negare chriſtū: ſed magis ꝓteſtabantur ſe credere in ipſum. q Et clamabant voce magna ⁊c̄. iſte clamor nō eſt aliud ꝗ̄ manifeſtatio nequitie tyrannoꝝ coram deo merito puniende ⁊ innocentie martyrū premiande: ſicut dixit dn̄s ip̄i Cain Gen̄. iiij. Ecce vox ſanguinis fratris tui Abel clamabat ad me de terra: id eſt eius innocētia de-

clarat

a Usq̃ quo. Desiderãt malus gaudium ꝛ ↄſortium ſctõꝝ: ꝛ iuſticie dei conſentiũt in dãnatiõe impioꝝ. b Judicas. faciẽdo diſcretionẽ bonoꝝ ꝛ maloꝝ. c Cõſui eoꝝ ꝛ fra. Serui cauſa ipſius domini. fratres ex dilectione debẽt expectare. d Sol: Jd eſt illi in q̃bus deꝰ lucet reputabũtur rei: ꝛ peccatores claritatez ſuã in ſe retinentes. vel q: q̃daz ad tenebras decident: vel xp̃s ſol verus: ꝛ modo clarꝰ antixp̃i tẽpe erit obſcurus. i. nullis miracul' coruſcãs. e Tanq̃ ſaccꝰ cilicinus. Lux in ſacco poſita extra nõ lucet: fideles lucem predicationis non effundent. f Groſſos ſuos: Jd eſt inanes fructuſ. nullũ eni ꝑmittit deꝰ cadere q̃ ei ſeruit xp̃o amore. g Celũ: Jd eſt eccl'ia recedet a malis fide ꝛ opere. vñ: Exite de ea. i. de babylone ꝑpl's meus: ꝛ immundũ ne tetigerit'. Vel mõtes ſubi. Jnſule negocijs ſeculi agitati mouebũtur a fide. h Reges terre ꝛ ꝑn. tri. Scõm diuerſos honores ſeculi q̃s nolẽtes perdere deſerẽt fidem. i Diuiteſ. q̃cq̃d male volũt ĩplentes. k Fortes. in ſubũtẽdis alijſ. ſeruus peccati. liber iuſticia. hi deſperãteſ a ſanctis: auxilia demonũ querunt: vt ſe illi liberẽt in quibꝰ ↄfidebãt. l Et dicunt mõ. Petẽt vel ſuffragia angeloꝝ: qui ſunt montes eminentia: ꝛ petre firmitate: vt eoꝝ ꝑcibꝰ miſericordiã iudic' impetrẽt. Rogãt boni ſctõꝝ intercesſiõibus ſe ꝓtegi a facie dei irati. iratus ð: qñ ſuos ſic affligi ꝑmittit: Et illa talis tribulatio a deo ꝑmiſſa: quaſi facies irati dicitur. Vel rogant mali demones quos imitati ſunt: vt eos defendant ab ira iudicis.

Post hec

a centes: † Uſq̃quo dõmine ſãnctus et verus non iudicas et non vindicas ſanguinem noſtrum: de his qui habitant in terra: Et date ſunt illis ſingule ſtole albe: ꝛ dictũ eſt illis vt requieſcerent tempus adhuc modicuz: donec compleantur conſerui eorum: ꝛ fratres eorũ q̃ interficiendi ſunt ſicut ꝛ illi. Et vidi cũ aperuiſſet ſigillũ ſextũ: † ꝛ ecce tremotus magnꝰ factꝰ eſt. Et ſol factꝰ ẽ niger tanq̃ ſaccus cilicinus: ꝛ luna tota facta ẽ vt ſanguiſ: ꝛ ſtelle celi de celo ceciderunt ſuꝑ terrã: ſicut ficus emittit groſſos ſuos: cũ a vento magno mouet'. Et celum receſſit ſicut liber inuolutuſ: ꝛ omnis mons et inſule de locis ſuis mote ſũt. Et reges tre ꝛ principes ꝛ tribuni ꝛ diuites ꝛ forteſ ꝛ omnis ſeruus ꝛ liber abſconderunt ſe in ſpeluncis ꝛ i petr' montium: † ꝛ dicunt mõtibus ꝛ petr': Cadite ſuꝑ nos ꝛ abſcõdite nos a facie ſedentis ſuꝑ thronũ: ꝛ ab ira agni: quoniam venit dies ire magnꝰ ipoꝝ. Et q̃ſ poterit ſtare?

[Interlinear glosses: a rõne potẽtie. b ſanctitatẽ amans. ſ in promiſſis. ſ vacat in pleriſq̃. ſ .ſ. inferendo penã effuſoribꝰ ſanguinis noſtri. ſ penas inferendo. ſ amore. ſ in terrenis. ſ beatitudo aĩe. ſ a deo inſpiratũ. ſ patiẽter expectarẽt. ſ .ſ. q: hñt eundẽ dñm. ſ in ꝑſecutiõe antixp̃i. ſ aliquis fidelis. a ſ tribulatiõibꝰ. b ſ q: doctoreſ vileſ reputabũt' ſ .i. eccleſia. ſ q: vbiq̃ patiet'. ſ .i. priꝰ lucidi. ſ innitentes terrenis. a ſ .i. fructus leues ꝛ vacuos ꝓpter defectum caloris digerentis. a ſ .ſ. añq̃ veniãt ad maturitatẽ. b ſ .i. ſacra ſcriptura q: occultabit'. a ſ celãtes ꝑdicationẽ ipſius a ſ virtute eminẽtes. b ſ .i. ꝑſecutiõibꝰ tuſi. c ſ a malis fide ꝛ ope ſeꝑabunt'. a ſ .i. carne reſiſtẽtes maiores ꝛ minores. ſ tre. a ſ q̃ iura tribuũt. b ſ opibꝰ. c ſ ↄ tẽtatiõez diaboli. a ſ .i. ↄiugatꝰ vl' ſuꝰ dei. b ſ a pctõ vl' cõiugio. ſ ad litteram. a ſ implorabunt auxilium ſanctorum. ſ affectione. ſ orationibus. ſ .i. a p̃ntia. ſ patris fi. ꝛ ſſ. a ſ .i. xp̃i hoĩs. b ſ neceſſe eſt vt cadatis. ſ reproboꝝ. ſ niſi adiutus veſtris precibꝰ.]

clarat tuã nequitiã puniendã in mort' eius vindinctã. ideo ſubdit': a Uſq̃quo dñe. ſuꝑple q̃ es. b Sanctus ꝛ verꝰ nõ iudicas ꝛc. de his q̃ habitãt in terra. i. de tyrãnis dñantibus ſuꝑ terrã. c Et date ſunt eis ſingule ſtole albe. q: cuilibet data eſt gloria aĩe. d Et dictũ eſt illis vt req̃eſcerẽt. corpora eoꝝ in monumẽtis. e Xp̃s adhuc modicũ. ſ. vſq̃ ad iudiciũ: qð ð: modicũ eternitati cõparatũ. ꝓpter qð Joh. j. cano. ca. ij. ð: Filioli nouiſſima hora eſt: tunc enĩ reſurgẽt in corporibꝰ glorioſis: ꝛ ſic habebũt ſecundã ſtolaz q̃ eſt gloria corporis. f Donec cõpleant' ꝛc. nã poſtea ꝓpter nomẽ chriſti multi ſunt interfecti: ꝛ adhuc plures interficient' in ꝑſecutiõe antixp̃i. g Et vidi cũ aperuiſſet. Hic ↄñr deſcribitur ſtatus eccl'ie ſub Diocleciano: q̃ decimã ꝑſecutionẽ mouit ↄtra eccleſiã cum collega ſuo Maximiano. ꝛ iſta ꝑſecutio fuit atrocior ꝑcedẽtibus intantũ ꝙ infra. xxx. dies. xvij. milia ꝑmiſcui ſexus legunt' martyrio coronati: et hoc eſt qð deſcribit Johes ſub apertiõe ſigilli ſexti. Et diuidit' in duas partes: q: ꝑmo deſcribit' imanitas ꝑſecutiõis. ſcðo ſuauitas diuine ↄſolatiõis. ibi: Poſt hec vidi. Circa primum ð: h Terremotꝰ factꝰ eſt magnꝰ: q: in oĩbus partibus imperij romani ex ĩperio Diocleciani et Maximiani moti ſunt iudices ꝛ potẽtes ad interfectionez ꝑpl'i xp̃iani. i Et ſol factus eſt niger ꝛc. id eſt xp̃s q̃ eſt ſol iuſticie denigratus eſt q̃tũ ad famã noĩs: ꝛ etiã in mẽbris ſuis q̃bꝰ imponebat' ꝙ eſſent malefici ꝛ magi: ꝛ in h' a chriſto edocti per apl'os alioſq̃ diſcipulos q̃s docuerat de talibꝰ: vt dicebant infideles. ꝛ ſic q̃tum erat in ſe nomẽ xp̃i denigrabant. k Et luna tota facta eſt ſicut ſanguis. q: tunc eccleſia tota fuit ſanguine martyrũ rubricata. l Et ſtelle de celo ceciderunt. id eſt multi eminẽtes in eccleſia timore mort' inclinati fuerunt ad idolatrandũ. vnde ꝛ Marcellus papa tunc timore mort' idolis thurificauit: ꝛ per hoc conijcitur ꝙ plures alij ſimiliter fecerunt. verũtamẽ beatus Marcellus penitentia ductus poſtea martyriũ pro chriſto ſuſtinuit: ꝛ ceſſauit epiſcopatus romanus ſeptem annis ꝛ ſex menſibus: ꝓpter immanitatem perſecutionis illius. m Sicut ficus emittit groſſos ſuos cum a magno vento mouetur. dicũtur autem groſſi ficus primi temporis ꝛ immaturi: qui de facili cadunt a magno vento concuſſi. tunc autẽ flauit in eccleſia turbo tempeſtuoſe perſecutionis. n Et celum receſſit ſicut liber inuolutus. celum hic ð: eccleſia ꝑſent' temporis: ſicut ꝛ Matth. xiij. Simile eſt regnũ celorũ theſauro abſcõdito in agro ꝛc. ꝓut exponit Grego. Homel'. xxxvij. ꝙ xp̃iani tũc ſe occultabant q̃tum poterant: exceptis valde paucis q̃ ex maximo feruore ſe martyrio offerebant. o Et omnis mons ꝛ inſule de locis ſuis mote ſunt. nã ſuꝑ montes et rupes quaſi inacceſſibiles: et inſulis maris clauſi vbi fuerant xp̃iani querebant' ꝛ exterminabant'. ꝛ ſic dicuntur iſta loca mota ꝓpter motionẽ habitantium: ſicut ð: Pariſius facere vel pati qð populus inhabitans agit vel patit'. p Et reges terre ꝛ ꝑncipes ꝛc. in oĩbus enĩ partibus orbis iam diffuſa erat fides catholica: vt. ſ. dictum eſt. ꝛ de omni ſtatu hominũ maiorũ: minorũ ꝛ mediocriuz aliqui crediderũt: qui rabiem ꝑſecutionis mote ꝑ Diocleciauum ꝛ Maximianum nõ ferentes querebant ſe abſcondere in locis cauernoſis ſub montibus. ideo ſubdit': q Abſconderunt ſe ĩ ſpeluncis. ꝛ aliq̃ etiam eorum timentes ibi capi ꝛ longo cruciatu ad mortẽ deduci deſiderabant mori breuiter: ſuppoſita tamen dei voluntate ne vi tormẽtorum inclinarent' ad chriſtũ negandum. ꝛ hoc deſiderium exprimit' cum ð: r Et dicunt montibus ꝛc. ꝛ abſcondite nos a facie ſedentis ſuper thronum. irati contra nos: licet in deo non cadat ira ꝓprie. ð: tñ iraſci metaphorice contra aliq̃s qñ flagellat eos: q: ad modũ irati ſe habet: tñ qñ flagellat electos h' facit magis ex ſua benignitate ad augmentũ meriti ipoꝝ ac premij. s Et ab ira. i. hoĩs xp̃i q̃ videbat' iraſci ↄtra ſuã eccleſiam mõ dicto. t Qm̃ ve. dies ire magnꝰ ipoꝝ. i. tp̃s ꝑſecutionis magne ab eis ꝑmiſſe. v Et q̃s poterit ſtare. q. d. valde pauci. Ceciderat eñ Marcellus papa q̃ caput erat eccl'ie: vt ꝑdictũ ẽ. ꝓpter qð videbat' difficile ꝙ alij ĩferiores poſſẽt ſtare. Alit' aũt exponit' ab aliq̃bꝰ illud: Et dicũt montibꝰ et petris: cadite ſuꝑ nos ꝛc. ꝙ ꝑ montes ꝛ petras intelligunt' ſancti q̃ iã erãt in patria: q̃ dicunt' mõtes ꝓpter ſuã exaltationez ad celeſtia: ꝛ petre ꝓpter ↄfirmationẽ in bono: q̃ꝝ ſuffragia poſtulabãt fideles in ꝑſecutiõe poſiti. ꝛ ſic eſt ſenſus: Et dicũt montibꝰ ꝛ petris. i. ſanct': Cadite ſuꝑ nos. i. cõdeſcẽdite nobis. Et abſcondite nos a facie ꝛc. i. ꝓtegite nos orõnibꝰ vr̃is erga deũ ꝛ agnũ: vt ceſſet a nobis rabies huiꝰ ꝑſecutiõis: ſed alia expoſitio videt' magis litteralis.

Moraliter. a† Et vidi ꝙ aperuiſſet agnꝰ ꝛc. Et ecce equus albus ꝛ ſedebat ſuꝑ eũ ꝛc. Ca. VI Moraliter ꝑ equũ albũ ſignificat' hõ caſtꝰ candore caſtitat' dealbatꝰ. ꝑ ſeſſorẽ aũt eiꝰ angelus bonꝰ cuſtos ipiꝰ: per viã

Marginal notes: † Jo. 19. a — † Mat. 27. f — † Eſa. 2. d; Oſee. 10. c; Luce. 23. e

per viã mũdicie ducẽs eũ ſic̃ ſeſſoꝛ equũ. vñ dici põt illud Ro ma. viij. Qui ſpũ dei agunt̃: hi filij dĩ ſunt. c† Habebat ar cũ. i. virtutẽ repellẽdi ſpm̃ malignũ impellentẽ ad luxurie ca ſum. d† Et data ẽ ei coꝛona. nã angelꝰ cuſtodibꝰ ex ſalute tra ditoꝝ ſue cuſtodie auget̃ glĩa. e† Et exiuit vin. vt vice. ſunt enĩ ꝓmpti ad ꝓtegẽdũ traditos ſue cuſtodie ſm̃ volũtatẽ dĩ. Et cũ aperu. ſigil. ſecũdũ ⁊c̃. Seq̃tur: l† Et exiuit aliꝰ equus rufus. ꝑ quẽ moꝛalit̃ ſignificat̃ hõ carnalis igne luxurie adu ſtus. m† Et q̃ ſede. ſup eũ. ꝑ hũc ſeſſoꝛẽ ſignificat̃ ſpũs ma lignꝰ ĩpellẽs ipm̃ ad h̃ vitiũ. Et qm̃ ex h̃ vitio freq̃nt̃ oꝛiũtur diſſenſiões: homicidia ⁊ guerre gñes: ſic̃ pꝫ de bello troiano famoſiſſimo qđ oꝛtũ fuit de raptu helene. ⁊ ſilr̃ ↄtigit multoti ens de vitio luxurie. ꝓpt̃ qđ ſeq̃t̃: n† Datum ẽ ei. i. ꝑmiſſuꝫ ẽ dicto maligno ſpũi. vt ſume. pa. de t. ⁊c̃. Et cũ ape. ſigil. ter. Seq̃t̃: v† Et ecce equꝰ niger. ꝑ quẽ ſignificat̃ ꝑlatꝰ đ vitio ſimonie notatꝰ ⁊ ſic fama denig̃tꝰ. x† Et q̃ ſe. ſu. eũ. ꝑ quem ſignificat̃ demõ ipm̃ ĩpellẽs ad h̃ vitiũ ⁊ cuiꝰ ſeq̃t̃ inſtinctũ. y† Hẽbat ſta. in m. ſua. nã ĩducit ad põderãdũ multũ tꝑalia ⁊ modicũ etña. z† Et audi. tãq̃ꝫ ⁊c̃. i. ĩfamiã currẽtẽ de ſimo nia. a† Bilibꝛis tri. de. ⁊c̃. qꝛ ꝑlatꝰ ſimoniacꝰ ſm̃ valoꝛẽ tẽ poꝛalẽ vult hr̃e maiꝰ vl̃ minꝰ ꝑciũ. a† Et vinũ ⁊ oleuꝫ ⁊c̃. ꝑ vinum q̃ ↄficit̃ ſanguis euchariſtie ſacr̃m. ꝑ oleũ ꝟo qđ põit̃ in ꝑtibꝰ ſacr̃is ſignificant̃ cetera ſacra. ꝑ h̃ igit̃ ꝙ dĩ: ⁊ vinũ ⁊ oleũ ne leſerꝭ: ſignificat̃ ꝙ ꝑlatꝰ ſimoniacꝰ ſꝑ dicit ꝙ ꝯ ecclie ſacr̃a ⁊ eiꝰ oꝛdĩatiões nihil fiat. Et cũ ape. q̃rtũ ſigil. Seq̃t̃: d† Et ecce equꝰ pallidꝰ. ꝑ quẽ hõ ſignificat̃ vitio ĩuidie liui dus. e† Et q̃ ſede. ſup eũ. i. diabolꝰ cuiꝰ ſeq̃tur inſtinctum. f† Nomẽ illi moꝛs. vñ Sap̃. ij. Inuidia diaboli moꝛs ĩtra. ĩ oꝛ. t. g† Et infer. ſeq̃. eũ. i. ĩferni pena ad recipiẽdũ deceptos ꝑ eũ. h† Et data ẽ illi ptãs ⁊c̃. naꝫ h̃ vitio iugulant̃ ſpũalit̃ multi in oĩbꝰ t̃re ꝑtibꝰ: ⁊ aliq̃ etiã coꝛꝑalr̃. n† Et cũ ape. ſig. q̃ntũ: vidi ſubtꝰ ⁊c̃. interfectoꝛ alicuiꝰ dĩ nõ ſolũ auferẽs ei vi tã coꝛꝑalẽ ſꝫ etiã ſubaꝫ de q̃ dꝫ viuere. ꝓpt̃ qđ ꝑ aĩas h̃ clamã tes ꝯ ſuos ĩterfectoꝛes ſignificant̃ aĩe exiſtẽtes ĩ purgatoꝛio: q̃ clamãt ꝯ bona executionũ ſuaꝝ detinẽtes: de q̃bꝰ debẽt refi ci ꝑ oꝛõnes bonoꝝ: ⁊ elẽoſynas ĩ ſuſtẽtationẽ paupeꝝ. ⁊ ſic aĩe trãſferent̃ ad vitã glĩe. ꝓpt̃ qđ tales fraudatoꝛes punient̃ ſic̃ aĩaꝝ hõicide. Ad h̃ hr̃ exẽplũ ĩ hiſtoꝛia Karoli: in cuiꝰ exerci tu cũ eẽt ĩ hiſpania erãt duo milites ad inuicẽ ꝓpinq̃: q̃rũ vnꝰ moꝛiẽs cõmiſit alteri bona vt vẽderent̃: ⁊ ꝑciũ paupibꝰ ꝓ eiꝰ aĩa diſtribueret̃. ille aũt ↄſiderãs ꝙ equꝰ moꝛtui erat bonꝰ et foꝛtꝭ: illũ ſibi retinuit: nec ꝓ eo aliq̃d paupibꝰ dedit. poſtea ꝟo aĩa defũcti appuit ei arguẽs eũ đ ĩfidelitate: ⁊ ꝙ ꝓ ipa diutiꝰ fuit detẽta ĩ g̃ui pena: ⁊ ei denũciãs ꝙ g̃uiꝰ puniret̃. Et tũc au dite ſũt voces hoꝛribiles q̃ſi vrſoꝝ ⁊ ferociũ beſtiaꝝ: ⁊ ille mi ſerabilit̃ expirauit. g† Et vi. cũ ape. ſigil. ſex. ecce t̃remo. ⁊c̃. ĩ moꝛte ꝟo ꝑlati notabilꝭ ĩ ſcia ⁊ ꝟtute. fit ſpũalr̃ t̃remotꝰ q̃ñ ſuc cedit ei malꝰ ꝑlatꝰ. i† Sol factꝰ ẽ niger ⁊c̃. ꝓpt̃ defectũ lumi nis: ſcie ⁊ vite. k† Et luna to. ⁊c̃. nã ecclĩa cui ꝑſidet replet̃ a ↄſanguineis ſimplr̃ indignis. l† Et ſtelle ca. de celo. qꝛ bo ne ꝑſone nõ hñt locũ ĩ illo collegio. n† Et celũ rece. ſic̃ li. ⁊c̃. nã ⁊ de ſtudio ſacre ſcꝑture ñ curat talꝭ ꝑlatꝰ. o† Et oẽs mon tes ⁊ inſu. ⁊c̃. ꝑ mõtes ↄtẽplatiui. ꝑ inſulas ĩpulſu marꝭ circũ datas actiui ſignificant̃. Et dicunt̃ de loco ſuo moueri: qꝛ tꝑe mali ꝑlati a ſuis bõis aliq̃ mõ ĩpediunt̃. p† Et reges terre ⁊ ꝑnci. ⁊c̃. i. hoĩes laici cuiuſcũq̃ꝫ ſtatꝰ ꝓ ↄſilio aĩaꝝ ſuaꝝ recur runt ad loca clauſtralium: qꝛ nõ inueniũt in eccleſia ꝓpter ꝑſi dentis malũ. t† Quoniã venit dies magnus ire. permiſſio enim mali ꝑlati ſignum eſt ire dei ↄtra ꝓplm̃: Iob. xxxiiij. pro pter pctã ꝓplĩ facit regnare hoĩem hypocritam.

Glo. oꝛdi.

A a Poſt h̃ Ca. VII p vidi ⁊c̃. Multipli ci ecclĩe bello de ſcripto: ſubijcit tꝑe huiꝰ belli diabolũ nocere pa ratũ: ſꝫ a deo refrenatũ: ne ſui aliq̃tenꝰ toꝛpeãt vl̃ dſperẽt. b Quattuoꝛ. Pro q̃ttuoꝛ ꝑtibꝰ mũdi ĩ q̃bꝰ nocẽt. c Ange los. Diabolꝰ ãgelꝰ dĩ. i. miſſus: ⁊ a dõ ad ꝓbati onẽ bonoꝝ ⁊ deceptiõeꝫ maloꝝ: ⁊ ꝑncipe diabo lo ad ſubũſiõeꝫ cũctoꝝ. d Tenẽtes q̃t. In tꝑe tribulatiõis nihil magꝭ ẽ neceſſariũ q̃ꝫ ꝑdicatio: ⁊ iõ nitit̃ diabolꝰ detine re aĩam in omni loco. e Uentos. Uentus nu bes excitat: traꝫ rigans fructiferã facit: faciẽ eiꝰ hilarẽ reddit: ſic ꝑdica tio mẽtes hoĩm. f Sup ma. Hitãtibꝰ in in ſulꝭ vel diũſis vitijs fluentibꝰ. g Et vidi al. an. Hic angelus eſt ille lapis ſine manibꝰ ꝑciſus: q̃ ſtatuã q̃ttuoꝛ metallis ↄſtantẽ con fregit: hic q̃ttuoꝛ ventos ſoluit. h Aſcẽ dentẽ. Ex quo xp̃s expirauit aſcẽdit: dũ dia bolũ ligauit: ⁊ ꝑ ꝑdicatoꝛes mundũ illumi nauit fide: ſic̃ ſol lumĩe. Uel aſcẽdit ab oꝛtu ſolis. i. a pr̃e ꝓficiens ſapĩa ⁊ etate. Uel a ſe deſcẽdit: qꝛ nõ ꝑ ↄcubitũ viri carnẽ aſſũpſit: ſed ipe eã creauit q̃ ẽ oꝛtꝰ ſolis. i. pr̃is. i Si gnũ. i. crucẽ q̃ ſuos ſignaret: vel potentiã pa tri equalẽ vl̃ ĩmunitatẽ a pctõ: ꝑ quã deꝰ ap paret: qꝛ oĩs hõ pctõꝛ. Hoc ſignũ ⁊ ſi ñ re: fide tñ antiq̃ pr̃es ꝑtulerũt. Signũ ger t̃ in fronte: ne celet̃ in tribulatiõe. nã ſignatio pectoꝛis: ↄfeſſio eſt coꝛdis. Cũ cathecịça tur ĩfans ĩungit̃ ĩ pectoꝛe vt fidẽ coꝛdis ha Ro. 5. c beat: in fronte ne erubeſcat: ſꝫ ↄfiteat̃. Coꝛde enĩ credit̃ ad iuſ. o. aũt cõ. f. ad ſa. In ſcapꝭ vl̃ vt onꝰ xp̃i poꝛtet. In ꝟtice vt rõnẽ ↄſeruet q̃ eſt vertex: ⁊ caput hoĩs interioꝛis.

Centum

a Poſt hec vidi Ca. VII p ſ nõ notat diuerſitatẽ viſionũ ſꝫ oꝛ dinẽ. a ſ ꝓpter q̃ttuoꝛ regna q̃bꝰ dominãtur. b ſ quia miſſos a deo. c ſ immoꝛantes.

c quattuoꝛ angelos ſtantes ſuper b
ſ etiam in remotiſſimis locis.
d quattuoꝛ angulos terre tenẽtes c
a ſ ꝓpter q̃ttuoꝛ ꝑdicabilia vel ꝓpter euangelia. b ſ ꝑioꝛi contrariũ ⁊ ab eo diuerſum.
e quattuoꝛ ventos terre ne flarẽt
a ſ hitãtibꝰ in terra: vel terrenis deditis. ſ ſup.
f ſup terram: neq̃ꝫ ſup mare: neq̃ꝫ d
a ſ. i. qui iam exceſſiſſet terrenitatẽ: vel qui iã pa ratus ſit ad fructificandum.
g in vllam arboꝛẽ. Et vidi alterum e†
ſ qꝛ noua gaudia mundo nunciauit.
h angelum aſcendenteꝫ ab oꝛtu ſo f
a ſ vexillum crucis: vel poteſtatẽ faciẽdi miracu la ⁊ dimittendi peccata.
i lis habentem ſignũm dei viui: g

Nico. de lyra

a a† P p Oſt hec vidi. Poſtq̃ꝫ deſcripta ẽ Ca. VII acerbitas ꝑſecutiõis. hic ↄñr deſcribit̃ ſuaui tas ↄſolatiõis q̃ facta ẽ in ecclĩa dei tꝑe Cõ ſtantini ex helena nati. Et diuidit̃ in duas ꝑtes: qꝛ ꝑmo ponit̃ hec ↄſolatio q̃ꝫtũ ad exiſtẽtes in ecclĩa
b militãte. ſcđo q̃ꝫtũ ad exiſtẽtes ĩ ecclĩa triũphãte. ibi: Poſt hec vidi turbã. Pꝛĩa adhuc in duas: qꝛ
c ꝑmo ꝑmittit̃ ꝑſecutiõis breuitas. ſ. q̃ttuoꝛ tyrãno rũ in diuerſis ꝑtibꝰ imperij romani dñantiuꝫ. ſcđo coꝝ repꝛẽſſio ꝑ Cõſtãtinũ. ibi: Et vidi alteꝝ. Circa ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ ſicut dĩ in ecclĩaſtica hiſtoꝛia. ix. lib. poſtq̃ꝫ Dioclecianꝰ ⁊ Maximianꝰ depoſuerũt inſi
d gnia imperij. Cõſtituti ſũt impatoꝛes duo. ſ. Gale riꝰ ⁊ Cõſtãtinꝰ. Galeriꝰ aũt duos ceſares inſtituit. ſcꝫ Seuerũ ĩ italia ⁊ Maximianũ in oꝛiẽte. Cõſtã
e† tinus aũt ex helena genuerat filiũ nomĩe Cõſtãti nũ: q̃ moꝛtuo pr̃e factꝰ ẽ impatoꝛ: ⁊ aſſũpſit in ↄſoꝛ tiũ imperij liciniũ: q̃ licꝫ ꝑmo fuerit pacificꝰ xp̃ia
f nis: tñ cito poſtea factꝰ ẽ ꝑſecutoꝛ. Maxẽtiꝰ ꝟo ro me tyrãnịçabat: ⁊ ſic erãt q̃ttuoꝛ ꝑſecutoꝛes ecclĩe in q̃ttuoꝛ partibꝰ imperij. ſ. Maximianꝰ in oꝛiẽte: ſe
g uerus in italia. Maxentius rome: Liciniꝰ alexan drie q̃ eſt ĩ egypto. Itẽ notãdũ ꝙ hoĩes maxĩe po tentes ⁊ in dignitate ↄſtituti in h̃ libꝛo frequenter noĩant̃ angeli: ſic̃ dictũ ẽ. s̃. ca. j. de epĩs ſeptẽ ecclĩaꝝ q̃ angeli noĩant̃: ⁊ ſi ſũt boni: ſũt angeli dei: ⁊ ſi mali magꝭ ſũt ãgeli ſathane: ſaltẽ ꝓ illo tꝑe q̃ ſunt ma li: ſic̃ dictũ ẽ. s̃. iij. ca. de ãgelo ſardis: Nomẽ hẽs ꝙ viuas ⁊ moꝛtuꝰ es. Hoc ḡ mõ q̃ttuoꝛ ꝑſecutoꝛes ecclĩe dicti noĩant̃ hic angeli. cũ dĩ: Poſt hec vidi q̃ttu oꝛ angelos ſtantes. i. dominãtes. b Sup q̃ttuoꝛ angulos. i. q̃ttuoꝛ ꝑtes im perij: vt dictũ eſt. c Tenẽtes q̃ttuoꝛ vẽtos ⁊c̃. i. impediẽtes doctoꝛes eccle ſie ne ꝟbũ dei ꝑdicarẽt. de q̃ flatu dĩ Cantꝭ. iiij. Surge aq̃lo ⁊ veni auſter: per fla hoꝛtũ meũ ⁊ fluẽt aromata illiꝰ: qꝛ flatũ ꝑdicatiõis fecũdat̃ hoꝛtꝰ eccleſie militantꝭ. d Sup ter. neq̃ꝫ ſup mare ⁊c̃. chꝛiſtianoꝝ enĩ aliq̃ habitabãt in arida: aliq̃ in inſulis marꝭ: ⁊ aliq̃ in ſiluis ꝑſecutionẽ fugiẽtes: ⁊ oẽs iſti deſi gnant̃ noĩbus locoꝝ iſtoꝝ: ſicut habitantes pariſius deſignant̃ noĩe ipſiꝰ. vt cõi mõ loq̃ndi dĩ: Pariſiꝰ fecit tale feſtũ. i. ꝓplꝭ habitãs ibi. e Et vidi. Hic ↄñr deſcribit̃ dictoꝝ q̃ttuoꝛ tyrãnoꝝ repꝛẽſſio. Circa quã ꝑmo ponit̃ repꝛẽſſiõis acrꝰ. ſcđo ſb̃ditur ſequẽs fructꝰ. ibi: Et audiui. Circa ꝑmũ ꝑmittit̃ reprimẽdis ↄditio. cũ dĩ: Et vidi alteꝝ angelũ. i. impatoꝛẽ Cõſtãtinũ. f Aſcẽdẽteꝫ ab oꝛtu ſolis. nã ex oꝛdinatiõe ſolis iuſticie aſcẽdit ad dignitatẽ impialem: vt da ret pacẽ ecclĩe. g Hñtẽ ſig. dei viui. i. ſignũ crucꝭ xp̃i. ſcribit̃ enĩ ecclĩaſtice hiſtoꝛie li. ix. ꝙ Cõſtãtinꝰ veniẽs romã ꝯ Maxẽtiũ ibi tyrãnịçãtẽ. ⁊ freq̃nt̃ co gitaret de diſpoſitiõe belli: ⁊ ꝓ victoꝛia exoꝛaret deũ celi. q̃ꝫuis nõdũ eẽt bapti çatꝰ: aſpiciẽs ĩ celũ vidit ſignũ crucꝭ rutilãs. ⁊ cũ miraret̃ de ĩſolita viſiõe: vi dit ãgelos aſſiſtẽtes ⁊ dicẽtes ſibi: In h̃ ſigno vinces. tũc de victoꝛia futura ſe curꝰ: ſignũ crucꝭ ſic̃ viderat depĩgi fec̃ ĩ militaribꝰ vexillꝭ: ⁊ ſic ꝓcedẽs ꝯ Ma

rentium

B a Centūquadra. Finitū ponit: qꝛ de⁹
ſub certo nūero oēs cōphēdit. b Ex
om̄i tri.fi.iſ.i.ex oīb⁹ fidē iacob imitāti
bus. c Ex tri.iuda.i.pueris q̄ nati ⁊
baptiçati ſola ꝯfeſſiōe patrū ſpūalium
ſaluanť. Iu/
da.Confitēs. B
ſufficit his q̄ nō
reſeruanť hic vt
viuāt. Judas
q̄ p̄mus ordine
generatiōis fuit
q̄rtus: p quē in
nuiť ſpūalis ꝓ/
ſapia attēdēda.
Ex genere dan
naſceť antixp̄s.
iō hic p̄mittiť:
vt ex om̄i nume
ro ſctōꝝ oñdať
antixp̄s eijcien/
dus. Uel dan:
trāſiliēs iudiciū
hebreoꝝ: quia
poſtq̄ xp̄itas ve
nit legalia tran
ſierūt: ⁊ gentiliſ
pplꝭ idoloꝝ ob/
litus: in verita/
tē ſurrexit chri/
ſto nato i ſexta
etate. d Duo/
deci. Per duo/
decim habemuſ
eos q̄ fide trini/
tatis in quattu/
oꝛ mūdi partib⁹
ſunt ſignati: ⁊ vt
hos ꝑfectoſ oſtē
dam⁹ duodeci ꝑ
iiij. mltiplicam⁹
⁊ fiūt. xlviij. vt
vero ad trinita/
tē hec ꝑfectio re
ferať. xlviij. mľ/
tiplicamuſ: ⁊ ſic
fiunt. cxliiij.
e Symeō. Tri
ſticie ſiue mero/
ris exauditio.i.
ſemꝑ de p̄teritiſ
peccatis dolens
ad xp̄tutľ ꝯuerſa
tionē. f Le/
ui.i. additus.i.
etiaꝫ nō iniūcta
ſibi faciens.
g Jſachar.i.
merces.i.ad re/
mūeratione ten
Phil.i.e dens. vt: Cupio
diſſolui ⁊ eē cuꝫ
xp̄o. h Zabu
lon.i.hītaculuꝫ
foꝛtitudis.i. la/
boꝛē nō recuſan
teſ: ꝟ aliqñ ꝓ ne
ceſſitate fratꝝ ꝟ
maria ad marthā deſcēdētes. i Jo/
ſeph.i.augmētū.i.eccľiaꝫ nūero ſctōꝝ
locupletātes. k Beniami.i. Fili⁹ de/
xtere.i.a ꝓpiciatiōe ꝺi oīa ⁊ nihil a ſe re
putātes. l Poſt h̄ ⁊c. Cū ꝟm figuraꝫ
ꝺſigndoſ ſꝟ certo nūero vidiſſet ⁊ tm̄mō
de filijs iſrľ: nūc apte docet q̄ ꝑ illū nu/
meꝝ vniūſi fideles: ⁊ ꝑ. xij. trib⁹ accipiē
de ſť oēs gētes. m Stātes.ſ.pati deo
obedire iudici, vľ etiā ſuiſ p̄latꝭ h̄ i p̄nti.

ſ clamare dei ē facere. ſ q̄ñ demōes in paſſione refrenauit.

et clamauit voce magna q̄ttuoꝛ a

a ſ .i.magno impio. b ſ .i.ꝑmiſſū. c ſ non tātū quantū volunt.

angelis q̄bus datum eſt nōcere b c

ſ .i.auarľ: ſꝫ tñ ꝯucrtēdis. ſ q̄ſi ne laboꝛetis.

terre ⁊ mari dicens † Nolite noce d

re terre et mari neq̄ arboꝛibus

ſ donec ego interi⁹ ⁊ mei exteri⁹ ſigno crucľ diſ/

quoaduſq̄ ſignemus ſeruos dei e

cernam⁹. a ſ .i.intellexi q̄les eſſent ſignandi.

noſtri in frōtibus eoꝝ. Et audi/ f+

a ui numerum ſignatoꝛum centuꝫ

ſ ꝓpter perfectionē.

q̄dragintaquattuoꝛ milia ſigna

b c ti ex omni tribu filioꝝ iſrael. Ex †

d tribu iuda: duodeci milia ſigna/

a ſ filiū vidēs.i.oꝑa: hoc ad reſeruatos ad oꝑan/

ti. Ex tribu ruben: duodeci milia

dum. a ſ accinctus: ſi tribulatio imineat.

ſignati. Ex tribu gād: duodecim

a ſ .i.beatus mūdanis nō incertus.

milia ſignati. Ex trib⁹ āſer: duo/

a ſ .i.latitudo.i.ex charitate ſua alijs largiens.

decim milia ſignati. Ex tribu ne/

ptali duodeci milia ſig̃ti. Ex tri/

ſ .i.oblit⁹ nec ꝓuidens que ad vſum ꝑtinēt vite.

bu manaſſe: duodecim milia ſi/

e gnati. Ex tribu ſymeō: duodeciꝫ

f milia ſignati. Ex tribu leui: duo/

g decim milia ſignati. Ex tribu iſa/

char: duodecim milia ſignati. Ex

h tribu çabulō: duodeci milia ſig̃ti.

i Ex tribu ioſeph: duodeci milia ſi/

k gnati. Ex tribu beniamin: duode

a ſ ſicut erat q̄ſi predictū: ſic vidi adipletū.

l cim milia ſignati. Poſt hec vidi g+

a ſ numerus deo certus: hoīb⁹ eſt incognitus.

turbam magnā quaꝫ dinumera h

ſ .i.de barbaris etiā.

re nemo poterat ex oīb⁹ gētibus

a ſ in vnaquaq̄ gente. b ſ in vna vrbe. c ſ in eodem populo ſunt diuerſe lingue.

⁊ tribubus ⁊ populis et linguis i

ſ vt concipiant.

m ſtantes ante thronū: ⁊ i cōſpectu k l

a ſ .i.xp̄i hoiſ. b ſ pri⁹ i baptiſmo ⁊ p⁹ lachrymiſ h̄ in p̄nti. c ſ .i.victorie q̄ ſequūť ex oꝑib⁹: h̄ de fu

agni amicti ſtolis albis ⁊ palme m n

turo. a ſ ⁊ in p̄nti clamabāt: ⁊ maxime i futuro.

in manib⁹ eoꝝ. Et clamabāt vo o

xcentiū obtinuit plenū triūphū. a Et cla. voce ma. q̄t. angeľ.i.q̄ttuoꝛ tyrānis p̄di
ctiſ. b Quib⁹ datū ē.i.ꝑmiſſum ē. c Nocere terre ⁊ mari.i.xp̄ianis habitātib⁹
i terra arida ⁊ i inſulľ marľ. d Nolite noce. ⁊c. nā iſtos q̄ttuoꝛ tyrānos reꝑſſit a
nocumēto xp̄ianoꝝ aliq̄s debellādo: ſic dictū ē de Maxētio: ⁊ idē poſtea accidit de li
cinio ꝯ xp̄ianoſ crudeliť iſurgēte i alexādria ⁊ egypto. alios āt duos ſuo mādato de
terrēdo: ⁊ hec hn̄ť eccľiaſtice hiſtoꝛie li. ix. e Quoaduſq̄
ſig. ſuos dei ⁊c. Cōſtātin⁹ eni a btō Silueſtro baptiçat⁹ ho
noꝛauit ⁊ exaltauit eccleſiam: ⁊ potiſſime ſacerdotes ⁊ alios
a eccľie miſtros ⁊ multa p̄uilegia xp̄ianis dedit: ⁊ ſic exēplo ⁊
xp̄bo multos ad baptiſmū induxit: ⁊ ſic ꝑ miſteriū ſacerdo/
tū eos ſuos xp̄i ꝯſignauit. Sciēdū aūt q̄ hec dictio q̄aduſ/
b c q̄ nō teneť hic finite: ſic itelligēdo q̄ ſignatľ fidelib⁹ tꝑe Cō
ſtātini q̄ttuoꝛ tyrāni p̄dicti deberēt redire ad ꝑſecutionē ec/
cleſie. ſic cū ꝺꝛ: Sedeas hic q̄aduſq̄ veniā. ꝑ q̄ꝺ deſignať q̄
d me adueniēte nō debeas ampli⁹ ſedere: ꝟ teneť indefinite. ſi † j.9.a
cut cū ꝺꝛ: Jſte nō penituit q̄aduſq̄ vixit.i.nūq̄ penituit: qꝛ
poſt moꝛtē penitere nō potuit. f Et au. nu. ſignatoꝝ. Hic
e ꝯñr deſcribiť dicte reꝑſſiōis fruct⁹ q̄ eſt multiplicatio credē
tiū xp̄o. ⁊ dicūt expoſitores q̄ h̄ p̄mo poniť numer⁹ ꝯuerſo/
f+ rū ad xp̄m de iudaiſmo. ⁊ iō ſubdiť: Ex oī tribu filioꝝ iſrľ. ⁊
poſtea cū ſꝟdiť: Poſt hec vidi turbā magnā ⁊c. poniť mul/
titudo ꝯuerſoꝝ de gētilitate q̄ fuit mľto maioꝛ q̄ſi incōpara/
biliť q̄ de iudaiſmo. Sed ſaluo melioꝛi iudicio primū nō vi
detur rōnabiliť dictū quia añ tꝑa Cōſtātini iudei iā erāt in
† ſua infidelitate obſtinati: ꝓpter q̄ꝺ non videť q̄ tꝑe Conſtā
tini tot fuerint baptiçati: ſicut ꝺꝛ hic. ſcꝫ. clxiiij. milia. Jtē qꝛ
ex q̄libet tribu excepta tribu dan: loco cui⁹ noīať tribus io/
ſeph dicunť. xij. milia ſignati: ⁊ tñ ꝟm hebꝛeos ⁊ latinos de/ B
cē trib⁹ fuerūt captiuate ⁊ incluſe vltra mōtes caſpios: ⁊ ſic
de illis nō videnť tūc aliq̄ fuiſſe baptiçati. ſiľr ſcꝺm de ꝯuer
ſione gentiliū nō videť ꝓbabiliter dictū: qꝛ textus diſſona/
re videť in pluribus: q̄ꝺ magis videbiť ꝓſequēdo. Sic igiť
q̄tum mihi videtur ad p̄ñs: in hac p̄ma parte deſcribitur
multitudo cōuerſoꝝ ad xp̄m tꝑe Conſtantini de quacunq̄
gente vel natione: q̄ ꝑ baptiſmū rem noīs iſrľ ꝯſequunť: ꝟm
q̄ p̄dixit Eſa. xliiij. Effundā ſpm̄ meū ſuꝑ ſemē tuū: ⁊ bñdi/
ctiones meas ſuꝑ ſtirpē tuā ⁊ germinabūt. ⁊ ſequiť: Jſte di
cet: dñi ego ſum. ⁊ ille innocabit in noīe iacob: et hic ſcribet
in manu ſua dño: ⁊ i noīe iſrľ aſſimilabiť: q̄ꝺ intelligitur de
gentib⁹ cōuerſis ad xp̄m: ſicut ibidē pleni⁹ fuit dictū. h̄ etiā
dicit apľs Ro. ij. Nō eni q̄ in manifeſto iude⁹ ē: neq̄ q̄ i ma
nifeſto i carne ē circūciſio: ꝟ q̄ in abſcōdito iude⁹ ē.ſ.ꝑ fidem
xp̄i: ⁊ circūciſio coꝛdis in ſpū.ſ.ꝑ reciſionem vitioꝝ: ⁊ ſic ptꝫ
q̄ nomē iſraeľ ꝟm rē ⁊ veritatē trāſit ad pplm̄ i xp̄o regenera
tū: ⁊ ꝑ ꝯñs noīa duodeci tribuū iſrľ ad duodeci apľos no/
ui teſtamēti. q̄ coꝛrñdēt duodecim p̄riarchis veterľ teſtamē/
ti. trib⁹ xp̄o dan hic omittiť: eo q̄ de ipa ꝺꝛ antixp̄s naſcitu/
rus. Sciēdū etiā q̄ cū ꝺꝛ hic. cxliiij. milia ſignati: poniť nu/
mer⁹ determinat⁹ ꝓ indetermiato. nā multo plures tꝑib⁹ il
lis ꝑ diuerſas ꝑtes oꝛbis fuerūt baptiçati: ſicut. ſ. iiij. ꝑ vi/
g+ gintiq̄ttuoꝛ ſenioꝛes intelligiť vniuerſitas p̄latoꝝ eccľie q̄ ē C
multo maioꝛ: ſicut dictū fuit ibidē. his vero dictľ ptꝫ lr̄a.
h g Poſt hec vidi. Hic ꝯñr deſcribiť ꝯſolatio q̄tū ad exiſtē
tes i eccľia triūphante. nā ſicut poſt ꝑſecutionē acerbiſſimaꝫ
tꝑib⁹ Diocleciani ⁊ Maximiani facta ē ꝯſolatio magna in
eccľia militante ꝑ Cōſtantinū pacē ei attribuentē: ſic i eccľia
triūphāte de martyrib⁹ illi⁹ tꝑis facta eſt leticia magna per
xp̄m aīas eoꝝ ſuſcipiētē. igiť hec leticia p̄mo deſcribiť. ſcꝺo
i ioh̄es de h̄ pleniuſ inſtruiť. ibi: Et rñdit. Circa p̄mum dicit:
k l Poſt hec vidi turbā magnā martyꝝ. h Quā dinumera
re nemo poterat. tꝑibus eni Diocleciani ⁊ Maximiani fue/
runt martyriçati q̄ ꝑ homīes nō potuerūt ad certum nume
rum reduci. nā infra triginta dies leguntur. xvij. milia marty
m n riçati: vt dictum eſt. vna etiam vice Maximianus interfecit
legionem thebeoꝛum: in qua erant ſex milia. cccccclxvj. mili
o tes chꝛiſtiani. iudices etiam in diuerſis partibus de manda
to iſtoꝝ iꝑatoꝝ tot iterfecerūt xp̄ianoſ q̄ nō poterāt ſub cer
to numero redigi. nam Dioclecian⁹ legiť viginti ānis iꝑaſſe
i Ex oīb⁹ gē. ⁊ tri. ⁊ po. ⁊ liguis. Ex h̄ videť q̄ ñ agiť h̄ de cōuerſis ex gētilitate tm̄:
ſic dicūt aliq̄: ſed de martyriçatľ ꝑ Dioclecianū ⁊ Maximianū inť q̄s fuerūt aliq̄ de
iudaiſmo cōuerſi ad xp̄m ⁊ de omni populo ⁊ gente. k Stantes ante thꝛonū. per
clarum diuinitatis aſpectum. l Et in conſpectu agni. qꝛ ſicut beati reficiunť inte
rius in aſpectu diuinitatis: ita exterius in aſpectu hūanitatis xp̄i: ꝟm q̄ dicit Au/
g⁹. ſuꝑ Joh̄. m Amicti ſtolis albis. ꝑ gloꝛiā aīe: q̄ ꝑ ſtolā albū deſignať: vt di/
ctū eſt ca. p̄cedēti. n Et palme in manib⁹ eoꝝ. in ſignū ꝑfecte victoꝛie: q̄ nō habeť
in p̄nti vita: in qua hoīes q̄tūcunq̄ ſancti ſunt ſemꝑ in pugna: ⁊ ſic non loquiť hic:
vt videtur de baptiçatis exiſtentibus in via: ſed de martyriçatis in patria. o Et
clamabant voce magna, nam in celis eſt laus dei continua.

B Salus

Dicentes

a Salus deo nr̃o. Nõ ꝑ nos ſed ꝑ agnũ habemꝰ ſalutē: id eſt remiſſionē pctõꝝ: ⁊ bonā opationē ⁊ eternā gloriam.
b Oēs angeli. Per ſupradictos angelos intelligi pñt maiores ꝓlati: ꝑ iſtos mīores prelati vl' ſubditi tm̃. Sicut ſũt angeli ⁊ archangeli: ⁊ tñ oēs angeli. i. nuncij ſic ⁊ mō ſunt maiores ⁊ mīores ꝓlati. i. archiepī ⁊ epī.

Angelos inducit de ꝯſortio ſctõꝝ: gaudētes ⁊ teſtimoniũ eoꝝ ꝯfirmantes: vtpote illos q̃ꝝ officio turba quā viderat in hac fide ꝑſtiterat: vel ꝑ ſupradicta ītelligamꝰ iudices ī eccleſijs. hic vero de ſubditꝭ eorum ſubdiť:
c Amen. Quaſi: ſi attribuitis deo bñfacitꝭ. Uel amen: ad ſeq̃ntia legeť ſic: Amē. i. ꝟitas in ꝓmiſſis: ⁊ bñdictio. i. exaltatio quā hʒ ſuꝑ oēm creaturā: vel nr̃a exaltatio in ꝟtutibꝰ: et claritas. i. īpaſſibilitas: vel vr̃a ī opibus. Amē: bñdi. ⁊c̃. Quaſi nũerat oīa bñficia de q̇bꝰ ſunt bñde grates.
d Et rñdit vnꝰ. Uiſa turba in tanta dignitate: moneť attēdere q̃ via potuit illuc aſcēdere: vt idē alios doceat īſpicere. e Stolas ſuas ⁊c̃. Innocētiā in baptiſmo acceptā vel corꝑa ſua.
f Nõ eſuriēt neq̧ ſitiēt ⁊c̃. Qui dedit cognitionē angelꝭ: dabit etiā eandē illis cognitionē. g Deducet eoſ ad vite ⁊c̃. Et ꝑ hoc in futuro deducet ad oīmodā refectionē. h Abſterget deꝰ oēm lachrymā. Oēm dolorē ſiue ꝓ delictis ſuis ſiue ꝓ aduerſis: vl' exilio vel ceterꝭ hmōi. ☞ Et cum

ſ magno deſiderio.
a ce magna dicentes: Salus deo a
a ſ. i. noſipſos in quibus iudicat.
noſtro qui ſedes ſuꝑ thronum et
ſ vt iuuantes.
b agno. Et omēs angeli ſtabāt in b
ſ. i. in ꝓtectiōe eius. ſ ꝓdicatoꝝ no. ⁊ ve. te.
circũitu throni ⁊ ſeniorũ ⁊ quat c
a ſ hũiliauerũt ſe corā deo. b ſ ad h̃ vt inſpice-
tuor aīaliũ: ⁊ cēciderunt in con d
rentur. ſ rationabiliter.
ſpectu throni ī facies ſuas: ⁊ ado
a ſ. i. veritas ſit deo ⁊ benedictio.
c rauerũt deo dicentes: Amēn. Be e f
a ſ qua oīa ſcit: vel nos ſcientes facit.
nedictio ⁊ claritas ⁊ ſapiēntia et g
ſ qd̃ hʒ in ſe ⁊ dat alijs. a ſ. i. potētia reſiſtēdi.
gratiarũactio: honor ⁊ virtūs ⁊
ſ effectus virtutis.
fortitudo deo noſtro in ſecula ſe- h
a ſ fiat fiat. b ſ deſiderio ſatiſfaciens. c ſ oēs ſeniores vnus: quia idem docent.
d culorũ amēn. Et rēſpõdit vnūs i
ſ exponens.
de ſenioribus ⁊ dixit mihi: Hi q̃ k
ſ qm̃ digni.
amicti ſunt ſtolis albis: q̃ ſunt et
vnde venerũt? Et dixi illi: Dñe l
ſ q̃ſi: neſcio: ſed doce me quia tu ſcis.
mi tu ſcis. Et dixit mihi: Hi ſunt m
ſ veniunt ⁊ venturi ſunt.
qui venerunt de tribulatiõe ma-
a ſ q: nemo ſine pctõ ꝑter xp̃m. b ſ q: non tm̃ pertinet ad martyres. c ſ per nouā ope-
e gna: ⁊ lāuerunt ſtōlas ſuas† ⁊ dē- n
rationem. ſ in fide paſſionis.
albauerunt eas ī ſanguine agni.
a ſ ante dñm iudicē: vel in ꝯſortio angelorũ.
Ideo ſunt ante thrōnũ dei: et ſer o p
a ſ ꝯtinue vel hic. b ſ in eccleſia vel in celo.
uiũt ei diē ac nocte ī tēmplo eiꝰ:
⁊ qui ſedet in throno habitabit q r
ſ q: fruenť vino: pane ⁊ fonte vite.
f ſuꝑ illos. †Non eſurient neq̧ ſiti- s
ent amplius: neq̧ cadet ſuꝑ illoſ
ſ maior vel minor tribulatio.
ſol neq̧ vllus ęſtuſ: quoniā agnꝰ t
qui medio throni eſt reget illos: v
ſ de virtute in virtutem in preſenti.
g ⁊ deducet eos ad vitę fontes aq̃ x
h rũ: et abſterget deus omnem la- y
chrymam ab oculis eorum.

Nico. de lyra

a Dicētes: ſalus deo nr̃o. i. ſalꝰ quaʒ habemꝰ ineſt nob̃ a deo ⁊ agno.
b Et oēs angeli ſtabāt ī cir. throni. tanq̃ꝫ parati ad exeq̃ndũ voluntateʒ dei. c Et ſenioꝝ ⁊ q̃ttuor aīalium. i. epōꝝ ⁊ pr̃iarchaꝝ iā in celo regnātiũ.
d Et ceciderũt in ꝯſpe. throni ⁊c̃. gratias agētes deo de triũpho martyrũ.
e Dicētes amē. poſt laudē martyruʒ ſupra poſitā: Salus deo nr̃o ⁊c̃. ⁊ ſubdiť. f Bñdictio: id eſt laus. g Et claritas. i. diuulgatio noīs ⁊ cetera q̃ ſequunť. ſupple attribuanť. h Deo nr̃o in ſecl'a ſecl'oꝝ. nõ eſt ꝑ h̃ intelligēdũ ꝙ ex creaturis aliq̇d accreſcat deo in ſeipō: ꝫ tm̃ in effectibꝰ ſuis. i Et rñdit. Hic ꝯñr Iohēs de dictꝭ martyribꝰ inſtruiť pleniꝰ. cum d̃r: Et rñdit vnꝰ de senioribꝰ: ꝭm illos q̇ dicunt ꝙ lr̃a īmediate ꝓcedēs loq̇tur de conuerſis ex gētilitate tp̃e Cõſtātini. Iſte ſenior fuit beatꝰ Silueſter: ꝫ h̃ nõ videť ꝯuenienť dictũ: q: Iohēs nõ fuit īſtructus a btõ Silueſtro ꝑ mlt̃a tp̃a pꝰ naſcituro: q: floruit tp̃e Cõſtantini: q̇ cepit imꝑare ãno dñi. cccix. ⁊ iõ videtur meliꝰ ꝙ iſte ſenior fuerit btũs Petrꝰ q̇ d̃r vnꝰ ſenior. i. p̃mꝰ inť ꝓlatos eccleſie: ſic̃ dictũ eſt. ſ̃. ca. v. k Hi q̇ amicti ſunt ſto. al. ⁊c̃. q. d. tu debes ſcire.
l Et dixit illi: dñe mi tu ſciſ. q̇ regnas in ſecl'a cũ eis. nā añ reuelationē iohāni factā. ꝑ martyriũ trāſierat ad gloriam: vt oñſum ē. ſ̃. ca. v. q. d. Iohēs: Tu q̇ ſcis potes me docere de ipis. m Et dixit mi: hi ſũt q̇ ve. de tri. magna. exeũtes de mũdo ꝑ martyriũ tp̃e Diocleciani ⁊ Maximiani imꝑatorũ: q: tũc fuit tribulatio maxīa: vt dictũ eſt. ex h̃ etiā videť ꝙ nõ loquiť de cõuerſis ad fidē tp̃e Cõſtātini: q: tũc nõ fuit eccleſie tribulatio: ꝫ maxīa ꝯſolatio. ꝓpter qd̃ loq̇tur ſic̃ dixi de martyribꝰ tp̃is ꝓcedētis. iõ ſubdiť. n Et laue. ſto. ſu. ⁊ dealba. eas ī ſang. agni. ꝓpter qd̃ eoꝝ ſanguis fuit effuſus: et iõ merito d̃r ſanguis agni: q: ē ſanguis mēbroꝝ ipſiꝰ: in q̇bꝰ dicit ſe ꝑſecutionē pati: Actꝭ. ix. Saule ſaule q̇d me ꝑſeq̃rꝭ. martyres aũt ꝓdicti acceperũt p̃mā ſtolā. i. aīe gl'iam: vt. ſ̃. dictuʒ eſt ꝑ effuſionē ſui ſanguinis. o Iõ ſunt añ thronũ dei. vidētes eũ facie ad faciē. p Et ſuiũt ei die ac nocte ī tēplo eiꝰ. q: ibi eſt laus iugis: Pſ̃. lxxxiij. Beati q̇ habitãt in domo tua dñe: in ſecula ſecl'oꝝ laudabũt te. q Et q̇ ſedet ī throno. ſcʒ deus.
r Habitabit ſuꝑ illos. q: non pñt ab eo euelli. s Nõ eſu. neq̧ ſiti. am. ⁊c̃. id eſt nullā tribulationē aut inq̇etudinē patienť ampliꝰ. naʒ in beatitudine quietať appetitꝰ. t Qm̃ agnꝰ q̇ eſt in medio throni. ſcʒ xp̃s. v Reget illos. īmediate. fideles aũt in ť ra exiſtentes reguntꝰ ab eo ꝑ miſtros eccleſie. x Et deducet eos ad vite fontes aquaꝝ. ꝯtinuãdo in eis gl'iam aīe q̇uſq̧ cũ h̃ accipiāt gloriā corꝑis in futura reſurrectiõe: ⁊ tũc erũt in fontibꝰ aquaꝝ vite ꝑ duplicē gloriā. ſcʒ corporis ⁊ aīe. y Et abſterget deꝰ oēm lachrymā. nam vltra nõ habebũt aliquā triſticie materiā: ſed plenā ⁊ ꝑfectam conſolationē. Contra hanc expoſitionē quam poſui ex textu poſſet argui. primo q: d̃r: Poſt hec vidi turbā magnā ⁊c̃. ex quo videť ꝙ non loq̇tur de martyribꝰ tp̃e Cõſtātini ꝓcedentibus: de q̇ ante fecerat mentionē: ꝫ magis de cõuerſis ex gētilitate tp̃e ipſiꝰ: ſicut dicũt expoſitores aliqui. ſcd̃o q: .ĩ. xxi. Iohãnes loquēs de ciuitate celeſti dicit: Et templũ nõ vidi in ea. hic autē diciť: Et ſeruiēt die ac nocte in tēplo eius: ex quo videť ꝙ nõ loquitur de martyribꝰ exiſtentibus iā ī patria: ſed de fidelibus q̇ ſunt adhuc in via.

Ad primũ dicēdũ ꝙ cũ diciť: Poſt hec vidi ⁊c̃. li poſt nõ referť ad ordinē rei geſte: ſed ad ordinē viſionis ſeu deſcriptionis. illa enī que ſunt prius facta frequēter ſunt poſterius oſtenſa ꝓ ꝓphetis ⁊ deſcripta: ſicut manifeſte patet in ſcriptura veteris ac noui teſtamenti: ꝓpter qd̃ nõ valet argumētũ.

Ad ſecundũ dicendũ: ꝙ poſt illud verbũ Iohãnis ſubdiť īmediate: Dominus enī deꝰ oñipotēs templuʒ illiꝰ eſt ⁊ agnus. †ĩ. 5. c ex quo ptʒ ꝙ per verbum Iohãnis nõ excludiť a ciuitate celeſti templũ oīmode: ſed tm̃ templũ materiale et figurale: quale fuit in veteri teſtamento reſpectu noui: ⁊ ī nouo reſpectu celi. cultus enim dei in nouo teſtamento eſt quedā figura ⁊ repreſentatio cultus ipſiꝰ ſiue laudis ab angelꝭ ſanctis ⁊ beatis in celo: q: cultus celi non eſt ad aliud ordinatꝰ. ideo nullo modo eſt figuratiuus: q: ibi deus colitur ⁊ laudatur: vt clare ⁊ p̃ſentialiter viſus ſine figura ⁊ enigmate: ⁊ ſic negatur ibi templũ figurale: ⁊ dñs oñipotens diciť templũ eius: ſicut pleniꝰ oſtendetur quando erimus ibi domino concedente. †Eſa. 25. c ĩ. 21. a

Ca. VII

Moraliter.

a† Poſt h̃ vidi quattuor angelos ⁊c̃. Hoc lr̃aliter expoſui de q̃ttuor tyrãnis. moraliť aũt exponi p̃t de q̃ttuor vitijs īpediētibꝰ ſalutē hominis. Circa qd̃ ſciendũ ꝙ natiuitas hoīs põt dici eiꝰ oriens: mors vero occidēs. ꝓſperitas tp̃alis eius auſter: ⁊ aduerſitaſ eiꝰ aquilo: ꝭm illud Hiere. j. Ab aquilone pandeť oñe malũ. Ortus aũt hoīs vilis ē: ꝓpter qd̃ inde flare debet ſpũs hũilitatis quē impedit ſuperbia. mors autē vel eius occaſus eſt cũ anguſtia ⁊ incertitudīe. ꝓpť qd̃ inde flare dʒ vētꝰ timorꝭ queʒ īpedit fatua ſpes lõge vite. ab auſtro ꝟo ꝓſperitatꝭ debʒ flare gr̃arũactio: quē flatũ īpedit ingr̃titudo. ab aq̇lone aduerſitatꝭ debet flare patiētia ex ꝯſideratione beneficioꝝ diuīoꝝ: exēplo beati Iob dicētꝭ: Si bona ſuſcepimꝰ de mãu dñi: mala autem

quare nõ ſuſtineam⁹. Sed hunc flatũ impedit ꝯtempt⁹ diui/noꝝ iudicioꝝ. ¶ e† Et vidi alteꝝ angelum aſcẽdentẽ ab ortu ſolis hñtem ſignũ dei viui. ꝑ quẽ generalit̃ ſignificari põt p̃/dicator q̃ tanq̃ alter angelus eſt annunciator verbi diuini: ⁊ in p̃ncipio p̃dicatiõis ſue ſignat ſe ſigno crucis. ſpecialit̃ autẽ ſignificari põt beat⁹ Franciſc⁹ ſtigmatib⁹ xp̃i cõſignat⁹. ipſe vero ⁊ alij p̃dicatores p̃dicare debẽt ꝯtra q̃ttuor vitia predi/cta: ⁊ clamare cũ orõne ꝯtra malignos ſpũs de q̃ttuor vitijs p̃dictis tentãtes. ¶ e† Et audiui numeꝝ ſignatoꝝ ⁊c. ꝑ iſtos ſignatos ſignificant̃ illi qui ꝑ p̃dicationẽ ad bonuʒ conuerſi nõ ſolum oꝑant̃ bonũ qḋ eſt neceſſitat: ſʒ etiã aliqḋ qḋ eſt ſu/pererogatiõis. ¶ f† De tribu iuda ⁊c. ꝑ h̃ ſignificant̃ eminẽ/tes in laudib⁹ diuinis: qꝛ iuda ꝯfitẽs interp̃tat̃ ſiue laudãs. Per tribũ ruben eminẽtes in ꝯtẽplatiõe: qꝛ ruben interp̃tat̃ fili⁹ viſiõis. Per tribũ gad eminẽtes in bello ꝯtra demões: qꝛ gad interp̃tat̃ accinct⁹. Per tribũ aſer q̃ interp̃tat̃ beatus ſentiẽs dulcedinẽ beatitudinis. Per tribũ neptalim q̃ interp̃tatur latitudo effuſi in oꝑib⁹ pietat. Per tribũ manaſſe qui interp̃tat̃ obliuio: illi q̃ obliuiſcunt̃ mundane ꝯuerſationis. Per tribũ ſymeon q̃ interp̃tat̃ audiens: auditores deuoti di/uini ſmonis. Per tribũ leui qui interp̃tat̃ addit⁹: illi q̃ ſtu/dent addere bona bonis. Per tribũ iſachar qui interp̃tatur merces: hñtes oculũ ad mercedẽ eterne retributiõis. Per tri/bum ʒabulon q̃ interp̃tat̃ habitaculũ: p̃parãtes dño habita/culũ ſue mẽtis. Per tribum ioſeph q̃ interp̃tat̃ accreſcẽs: ꝓ/ficientes in augmẽto v̓tutis. Per tribũ beniamin qui inter/pretat̃ fili⁹ dextere: illi qui dicunt̃ filij xp̃i rõne alicui⁹ ſpecia/lis aſſimilatiõis. ¶ f† Poſt hec vidi turbã magnã ⁊c. ꝑ iſtos ſignificant̃ illi q̃ ꝯuerſi ad bonũ ſuãt ea q̃ ſunt neceſſaria ad ſalutem ſalutẽ. Sciendũ autẽ ꝙ cũ d̓r hic de tribu iuda. xij. milia ſigna/ti: ponit̃ numer⁹ determinat⁹ ꝓ indetermiato: ſicut frequẽter fit in libro iſto. ¶ In ca. vij. vbi d̓r in poſtilla: Et dicũt expoſitores aliqui ꝙ hic p̃mo ponit̃ numer⁹ ꝯuerſoꝝ ⁊c.

Additio.

Licet opinio expoſitoꝝ quã reprobat po/ſtillator rõnabiliter videatur impugnari: poſſet tñ ſuſtineri. nã ſm Iſido. in p̃io libro de ſũmo bono ſe/ptẽ regule ſunt ſeu claues circa expoſitiões ſacre ſcripture: q̃s etiã poſtillator in ſcḋo ꝓlogo ſuꝑ Geñ. repetit: quarũ q̃rta re/gula ſeu clauis ẽ de parte ⁊ toto. ſ. ꝙ ſacra ſcriptura tractans de parte q̃nq̃ trãſit in totũ: ⁊ ecõuerſo vt ibideʒ exẽplificabit̃ de quadã ꝓphetia: Eſa. xiij. vbi ꝓph̃a tractãs ad lr̃am de ciui/tate babylonica. d. Onꝰ babylonis: trãſit ad intelligẽdũ ver/bũ de toto mũdo: ⁊ poſtea reuertit̃ ad loq̃ndũ ꝯtra babylonẽ ſpecialr̃ ꝓut ibidẽ pleni⁹ ꝯtinet̃. vñ ⁊ in ꝓpoſito beat⁹ Johẽs tractãs de ꝯuerſis ad xp̃m de iudaiſmo tp̃e cõſtantini: tranſit ad loquendũ de tota ſynagoga antiqua q̃ fuit ſub fide chriſti futuri: quã ꝓprie deſignat ꝑ numerũ ſignatoꝝ de. xij. tribub⁹ iſrael: qꝛ a tp̃e abel iuſti a q̃ incepit ſynagoga fidelium: multi fuerunt ſub fide xp̃i ⁊ de q̃libet tribu: qꝛ in hoc ſpacio includi/tur tp̃s añ trãſmigrationẽ decẽ tribuũ: ⁊ ideo de q̃libet tribu facit mẽtionẽ p̃ter tribũ dan q̃ omittit̃ ex cã cõtẽta in poſtilla. ſilr̃ cũ ſequit̃: Poſt h̃ vidi turbã magnã ⁊c. ꝑ h̃ intelligit̃ mul/titudo ꝯuerſoꝝ de gẽtilitate q̃ fuit multo maior q̃ multitudo fideliũ de filijs iſrl̃: ⁊ iõ dicit de ea quod numerari nõ põt. fuit etiã ſine diſtinctione tribuũ. de qua multitudine beat⁹ Johẽs loquẽs trãſit ad multitudinẽ celeſtis eccleſie q̃ eſt mater omni/um: ⁊ ſm p̃dictã expoſitionẽ lector põt applicari ſingula ſingu/lis cõpetent̃: nõ obſtantib⁹ obiectionib⁹ poſtillatoris.

Glo. ordi.

a E T cũ ape. In hac ¶ Ca. VIII tertia viſiõe ſunt materia ſeptẽ angeli canẽtes tubis ad deſtru/ctionẽ inimicoꝝ ⁊ ad ſil̓itudinẽ illorũ qui canẽtes tubis deſtruxerũt menia hiericho. In q̃ intẽtio ſat ptʒ. q. d. cũ intellexiſſeʒ ſaluationẽ iuſtoꝝ: ex alia parte intellexi dãnationẽ impioꝝ: per officiũ predicatiõis bonis iniunctuʒ. b ¶ Septẽ ange. Uniuerſos vel ſepti/formi ſpũ imbutos. ¶ c Et date. ſ. il. ſe. tu. Quia nõ diſplicet deo dãnatio impioꝝ. ¶ d Et ali⁹ an. Stetit ange/lus ante altare parat⁹ imolare ad ſil̓i/tudinẽ ſacerdotis: vel xp̃s altare q̃ ſe obtulit: ⁊ ſuꝑ quẽ eccl̓ia offert deo p̃/ces. Stetit ergo ante altare. i. ante ſe/ip̃m: qꝛ nõ hʒ mediatorẽ ꝑ quẽ place/at. vel ſtetit ante altare. i. anteq̃ eſſet altare. i. offerret ſe. ſtetit. i. adiuit ſuos a tp̃e natiuitat. ſ. ¶ Uel altare: eccl̓ia q̃ charitat igne accẽſa deo ꝑ xp̃m ſua mittit munera. ¶ e Habẽs thuri. Dictur⁹ ex p̃dicatiõe iuſto/rũ euenturã dãnationẽ impioꝝ p̃mittit q̃ſi excuſationem: ne eis culpa de dãnatiõe ĩpioꝝ imputet̃: qꝛ q̃tũ ad ip̃os p̃dica/tio eoꝝ bona: ⁊ a bono doctore iniũcta. ¶ f Thuribulum. i. apl̓os: q̃ ſunt vaſa ignis. i. ſpũſſctũs: ⁊ de q̃b⁹ exeũt orões q̃ eleuant̃ corã deo. ¶ g De orõnib⁹. Dixit: nõ orões: qꝛ nõ oẽs rep̄ñtat p̃ri: ſʒ eas exaudit q̃ ad ſalutẽ ꝑtinẽt. ¶ De ora. ſan. om. Quia illi aliq̃ñ petũt qḋ petẽdũ nõ eẽt vt paulus.

a E T cũ aperu/ ¶ Ca. VIII iſſet ſigillum ſeptimum:

a ſ qꝛ p⁹ morẽ antixp̃i pax erit ĩ ec

factum eſt ſilẽntiuʒ in cęlo quaſi b c

cleſia. a ſ qꝛ cito venict ad iudicium.

b mẽdia hora. Et vidi ſeptem an/ d

ſ. i. laborantes nõ timore curui.

c gelos ſtãtes in conſpectu dei: et

ſ. i. officiũ p̃dicãdi. ſ a q̃uo. ſ. i. maior.

d datę ſunt illis ſepteʒ tubę. Et ali e†

ſ xp̃s. ſ. i. humanitatẽ ſibi vniuit.

e us angelus venit et ſtetit ante f

ſ. i. apoſtolos.

f altare habens thuribulum aure/ g

a ſ a ſctis offerũt̃ xp̃o. b ſ orões deo delectabi

um: ⁊ dãta ſũt eĩ incẽnſa multa: h†

les. ſ repreſentaret eas patri.

g vt daret de orationibus ſancto/ i

Nico. de lyra

a† hannes. Prima ꝑs diuidit̃ in duas partes. nã primo deſcribit̃ pugna int̃ eccleſiã ⁊ hereticos dictos ꝓprie. ſcḋo inter ip̃aʒ ⁊ hereticos dictos extenſo nomĩe. ca. xij. Prima adhuc in duas. nã p̃mo agit̃ de inuẽtorib⁹ hereſum. ſcḋo de fautorib⁹ eoꝝ. ca. ſequẽ. Pri/ma adhuc in duas: qꝛ p̃mo ꝯtinuat ſe p̃dictis. ſcḋo exequit̃ de heretic. ibi: Et ſeptẽ angeli. In p̃cedenti v̓o par/te duo ſunt dicta de ſtatu eccl̓ie. ſ. ꝑſe/cutio tyrãnoꝝ: ⁊ ꝯſolatio ſequẽs per Conſtantinũ. p̃mo ḡ ſe ꝯtinuat p̃mo: poſtea ſcḋo. ibi: Et angel⁹. Circa p̃mũ ponit̃ q̃dã breuis ꝑſecutio poſt temp⁹ Cõſtantini excitata ꝑ Julianũ apoſta/tam q̃ interfecit paulũ ⁊ iohãnẽ ⁊ plu/res alios: ⁊ multa mala ⁊ dãna intu/lit xp̃ianis. ⁊ de ipſo d̓r hic: ¶ b Fa/ctũ eſt ſilentiũ in celo. i. in eccl̓ia mili/tante: q̃ frequẽter in libro h̃ celũ noĩa/tur: vt p̃dictũ eſt. Iſte eñi Julian⁹ p̃/cepit eccl̓ias claudi ꝓhibẽs diuinũ officiũ ſolẽniter celebrari: ⁊ ſic factũ eſt ſilentiũ in celo: qꝛ tñ Julian⁹ apoſtata paꝝ impe/rauit. ſcʒ ãno vno ⁊ ſex mẽſib⁹ ſm Hiero. iõ ſubdit̃: ¶ c Qua/ſi media hora. nã ip̃o in bello perſaꝝ interfecto apte fuerũt ec/cleſie: ⁊ cepit religio xp̃iana gaudere: vt habet̃ in legenda ſan/ctoꝝ martyrũ iohãnis ⁊ pauli. Conſequẽter ponit̃ ꝯtinuatio ad ſequẽtia. cũ d̓r: ¶ d Et vidi ſeptẽ angelos ⁊c. de iſtis vero ſeptẽ angelis ⁊ eoꝝ tubicinijs dicet̃ in ſequẽtib⁹ ſigillatim. e ¶ Et alius angelus. Hic ponit̃ ꝯtinuatio ad ſecunduʒ prece/dens: quod fuit eccleſie liberatio ꝑ Conſtantinum ad quã ſe/cuta fuit eccleſiaꝝ edificatio: ⁊ diuinoꝝ ſolẽnis celebratio. ad hanc autẽ celebritateʒ addidit Damaſus papa: qui ſatis cito poſt tempus Juliani apoſtate prefuit eccleſie romane: ⁊ ordi/nauit per omnes eccleſias pſalmos die noctuq̃ʒ canere: ⁊ vt in fine pſalmoruʒ diceretur: Gloria patri ⁊ filio ⁊c. propter quod de ipſo dicitur: Et alius angelus. ſcilicet papa Damaſus: qui fuit alius a ſeptem predictis. ¶ f Uenit ⁊ ſtetit ante altare. quia prefuit eccleſie romane. ¶ g Habens thuribulum au/reum: id eſt cor deo deuotum: ſm illud Pſal. cxl. Dirigat̃ ora/tio mea ſicut incẽſum ĩ ꝯſpectu tuo. ¶ h Et data ſunt ei incẽ/ſa multa. que ſunt orões ſctõꝝ. nã ꝑ auctoritatẽ apl̓icã a deo ſibi datam orões ſanctoꝝ augmẽtate ſunt: ⁊ multiplicate ſũt ꝑ orbem. ¶ i Ut daret de orõnibus ſanctoꝝ omnium ſuꝑ al/tare ⁊c. ad ſummum enim pontificeʒ ꝑtinet referre deuotionẽ populi in deum: cum ſit caput vniuerſalis eccleſie.

Nico. de lyra

Super

a E T cũ aperuiſſet. Poſtq̃ ſupl⁹ in aptione ¶ Ca. VIII ſex ſigilloꝝ deſcripta eſt eccl̓ie pugna ꝯtra tyrannos: vt ptʒ ex p̃dict. hic ꝯñr deſcribit̃ eccl̓ie pugna contra hereticos ſub apertiõe ſeptimi ſigilli. iſta tñ diuiſio nõ ẽ p̃ci/ſa. nã a tp̃e apl̓oꝝ ꝯtra eccleſiã inſurrexerũt heretici: vt patet ex ſupradict in apl̓oꝝ epiſtolis: ⁊ poſt tp̃s Conſtãtini fuerũt ⁊ erunt aliq̃ tyrãni: ſed hec diſtinctio accipit̃ ſm illud qḋ p̃n/cipaliter deſcribit̃ in p̃cedentib⁹ ⁊ ſubſequẽtibus. heretici ve/ro futuri ſunt inter xp̃ianos vſq̃ʒ ad finẽ mundi: ſicut oſtẽdit ſaluator Matth. xiij. ꝑ parabolaʒ ʒiʒanie ſeminate in medio tritici quã noluit eradicari vſq̃ʒ ad meſſem: ꝑ quã intelligit̃ tp̃s iudicij. ꝓpter qḋ ꝑs iſta ĩ generali durat vſq̃ʒ ad finẽ ſeu terminũ hui⁹ libri. Et diuidit̃ in tres ꝑtes. naʒ p̃io deſcribit̃ ſtatus eccl̓ie iudiciũ p̃cedẽs. ſcḋo iudiciũ cõcomitãs. xix. ca. ibi: Et vidit thronũ magnũ. tertio ſubſequẽs. ibi: Et ego io/

hannes

Et accepit

a Super au. altare. i. illi q̄ eſt ſupra ſe ſm humanitatē ſm quā eſt altare. ſ. trinitati. b Fumus. Cōpunctio ꝑcreata orationis ſtudio: igne viſiōis dei interius accenſa. c Et accepit ⁊ impleuit. Quos acceperat ad illuminandū: chriſtus accipere dicitur ad illud officiū. d Preparauerunt. i. prius impleuerūt opere q̄ dicturi erant ore: Vel preparauerunt: id eſt preuiderunt q̇d conueniret vnicuiq; perſone.

B

e Et prim⁹ angelus. Ordine narratiōis: vel q2 hec cecitas iudeorū prius cōtigit predicantibus apoſtolis. f Et facta eſt gran. id eſt p̄dicatio aliis ſuauis: viſa eſt eis ꝯtundēs ⁊ grauis. g In terrā. Iudei tra exculti ꝑ legē ⁊ ꝓphetas. h Et tertia ps. Due partes iuſtoꝝ ꝑfecti ⁊ min⁹ ꝑfecti. oēs vero reprobi ī tertia ꝑte intelligēdi ſt. i Arboꝝ. Arbores maiores iudei q̇ ī lege ſine q̄rela ꝯuerſabanť. k Et ſecūduſ an. ſm ordinē narrationis: ⁊ ſm q̧ impletū fuit. iudeis eni excecatis: ⁊ apłis ad gēteſ ꝯuerſis.

C

l In mare. Gentiles ſūt mare: id eſt fluentes in multa vitia. in q̇buſ cū ante eſſet diabolus: vere tamen miſſus dr: q2 q̇buſdā recedentibus alios retinere nitiť. m Mortua ē ter. pſ. Que partes. i. boni oīs crediderūt. tertia. i. oēs reprobi dati ſūt in reprobū ſenſum. n Que habe. ani. ⁊c. i. illoꝝ gentiliū q̇ ab aliis digniores reputabāť ꝑ q̇buſdā bonis opib⁹. o Et ternus. Ordine narratiōiſ: ⁊ q2 iſtud poſt illa duo ꝯtigit. poſtq̃ eni diabol⁹ oēs iudeos ⁊ gētiles excecare ñ potuit: imiſit eis hereticos ⁊ q̇ſdam ſubuertit.

☞ Fontes

a ſ. i. in beneplacito ſedētis in throno.
a rum omnium ſuper aureum al/
tare quod eſt ante thronum dei.
ſ q2 ita illi ſunt data.
b Et aſcendit fumus incenſorum
ſ ꝓcedens.
de orationibus ſanctoruz de ma
a ſ oꝑatione. ſ vñ aſcēdit. ſ xp̄o exiſtēte. b ſ vł xp̄s eſt man⁹ dei ꝑ quē oīa fecit. ſ vbi.
c nū āgeli corā deo. Et accepit an/ a
gelus thuribulum: ⁊ impleuit il/
a ſ de eodē ſpū quo ip̄e plenus erat. b ſ. i. in il/
lud ignē altaris ⁊ miſit in terrā: b
los q̇ erāt apti ferre fructū. a ſ ab ill'. b ſ mine. c ſ ſuaſiones.
et factā ſunt tonitrua ⁊ voces et c† d†
a ſ miracula. b ſ q̇buſdā ad bonū: q̇buſdā ad ma
fulgura ⁊ terremotus magnus: e† f+
lum. a ſ vniuerſi p̄dicatores apłos imitantes.
et ſeptez angeli qui habebant ſe/ g
ſ officiū predicandi.
d ptez tubas ꝑparauerūt ſe vt tu/
ſ. ſ. chorus apłoꝝ in iudea. h+
ba canerēt. Et p̄mus angelus tu i k
a ſ. i. terribiliť malis: ſuauiť bonis. b ſ iō irati ſūt ꝯ p̄dicatores. ſ. i. flagellū ꝑſecutiōis exteri⁹.
f ba cecinit. Et facta eſt grando et l+ m†
a ſ interi⁹. b ſ q2 hec duo fuerūt cā vt interficerēt eos. c ſ etiā iſtud totū. i. grādo: ignis ⁊ ſanguis miſſus eſt. ſ. ſ. per iram dei.
ignis: mixta in ſanguine et miſ/ †
ſ. ſ. oēs reprobi.
g ſum eſt in terram: Et tertia pars n†
ſ terrenis deditoꝝ. ſ maloꝝ p̄ponderat.
h terre combuſta eſt: ⁊ tertia pars †
a ſ. i. maioꝝ. ſ. ſ. q̃tū ad p̄latos q̇ nec ꝯtēplatiui nec actiui: ſꝫ terrenis dediti. b ſ a deo excecata ⁊ a
i arboruz concremata eſt: ⁊ omne †
miniſtris ei⁹ dānata. a ſ. i. oēs ī flore mūdi requieſcētes ⁊ cito ardēteſ. ſ. i. luxurioſi. ſ tpe mar
k fenum viride combuſtum eſt. Et o†
tyrum. a ſ ordo predicatorū. ſ gentib⁹.
ſecundus angeluſ tuba cecinit: ⁊ p q†
a ſ. ſ. rōne tumoris. b ſ diabolus mons ꝓ elatione. c ſ inuidia.
et tanq̃ mons magnus ignē ar/ r
a ſ ad nocēdū. b ſ. ſ. ꝑmiſſiōe dīna. c ſ. i. in gētiles q̇ ſūt tumidi ꝑ ſupbiā fluctuātes ꝑ idolatriā
l dens miſſus eſt in mare. Et fa/ s t†
a ſ q̇ nec ap̄te nec occulte receperūt doctrinam. b ſ. i. pctōꝝ. c ſ effunderēs ſanguinem.
cta ē tertia pars maris ſanguis: ⁊
a ſ excecata. b ſ. i. ſapiētes mūdi vel ph̄i q̇ nec ductu rōnis nec p̄dicatione ſunt cōuerſi.
m n mortua ē tertia pſ creature eoꝝ q̄ v x†
ſ. i. diſcretionem.
habebāt animas ī mari: ⁊ tertia y†
a ſ. i. alio gubernāculū. ſ. ſ. tpe hereticoꝝ.
o ps nauim interiit. Et tertius an/ z†

a Et accepit angelus thuribulū ⁊ impleuit illud de igne altaris. nā a deo accepit donum feruide charitat. b Et miſit in terrā: q2 ex feruore charitatis a deo accepte induxit ad feruorē deuotionis habitatores terre: vt dictū eſt. c Et facta ſūt tonitrua. ſancte predicatiōis. d Et voces. diuine laudis. e Et fulgura. coruſcationū in miraculis. nā illo tp̄e multi p̄lati ⁊ alii deuote habuerūt gratiā miraculoꝝ in eccleſia dei. f Et terremotus. nam ꝑ iſta mota fuerunt corda terrena ad oꝑationē boni. Cōſequēter poniť ꝯtinuatio ad ſequētia. cū diciť: g Et ſeptē angeli q̇ habebant ⁊c. de q̇bus ſtatim diceť poſtea. h Et prim⁹ angelus. Hic ꝯñter exequiť de hereſiarchis: ⁊ licet multi fuerunt: tñ de q̃ttuor tm̄ facit expreſſam mentionem. ꝯtra quos q̃ttuor generalia ꝯcilia ⁊ p̄ncipalia fuerunt ꝯgregata. ⁊ ſm hoc diuidiť in q̃ttuor partes: q̄ patebūt ꝓſequēdo. In hac p̄ma fit mētio de Arrio q̇ ſupbia inflatus errorē aſſeruit cōtra articulū ſctē trinitat⁹ dicens q̧ ſicut pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs ſunt diſtincti in pſonis: ita etiā in eſſentiis: ⁊ ſic ſolus pater eſſet verus de⁹: filius ⁊ ſpūſſanct⁹ creature: et neuter poſſet dici de⁹ niſi tm̄ participatiue. cōtra hunc errorē cōgregatuz eſt generale ꝯcilium. cccxviii. epiſcoporū in iudea ciuitate bithynie ⁊ cōdēnatum eſt ibi dogma ꝑuerſum Arrii. non tñ ab errore deſtiterunt plures ei⁹ diſcipuli: ſed eum renouantes infecerunt etiā plures p̄ncipes ⁊ imperatores ꝑſecutiōem cōtra catholicos mouētes: vt in ſequētib⁹ apparebit. de hoc igitur Arrio diciť i Et prim⁹ angelus: id eſt arrius. nam homīes mali ita nominanť in hoc libro angeli ſicut ⁊ boni: vt dictum eſt in principio ca. p̄cedent. k Tuba cecinit. cum magno boatu ⁊ ſupbia dictam hereſim publicando.

l Et facta eſt grando: id eſt grandis tempeſtas: que nomie grandinis frequēter vulgari locutione deſignatur in eccłia que ꝑ hoc fuit intra ſe diuiſa. vnde diciť. x. libro eccleſiaſtice hiſtorie: Ea tempeſtate facies eccleſie feda ⁊ admodum turpis erat. nō enim ſicut prius ab externis ſed a ꝓpriis vaſtabatur: fugabat alius: ⁊ alius fugabať: et vterq; de eccleſia eſſe ſe dicebat. m Et ignis mixta in ſanguie: id eſt ignis emulationis ex qua ſecuta eſt effuſio ſanguinis: ⁊ potiſſime tempore Valētis imperatoris q̇ lapſus in hereſim arrianā ꝑſequebať catholicos: eoꝝ aliquos cōburendo: ⁊ alios gladio occidendo: ⁊ aliis modis variis affligēdo. n Et tertia pars terre cōbuſta eſt. dr aūt hic tertia pars terre chriſtiani. alie due partes iudei ⁊ pagani q̇ legē moyſi ñ habuerūt: nec fidem xp̄i receperūt. igiť de tertia parte q̄ xp̄ianitas dicitur: loquiť hic Iohannes q̄ igne arriane ꝑfidie fuit corrupta in laicis: qui ꝑ terraz deſignanť: eo q̧ terrenis actibus ſunt intēti: ⁊ in p̄latis ⁊ clericis q̇ ſignanť ꝑ arbores: eo q̧ ꝑ cognitionē ſcripturarū ſunt ſup alios eleuati. ꝑ fenum viride intelliguntť nouelli ad chriſtianitatē diſpoſiti: ⁊ hi fuerūt populus gothorū q̇ volens chriſtian⁹ fieri miſit ad Valentē imperatorē ꝓ ſacerdotibus chriſtianis habendis: qui docerent eas de fide catholica ⁊ eccleſiaſticis ſacramentis: et ip̄e miſit eis p̄ſbyteros arrianos ſicut ip̄e arrianus erat qui corruperunt eos hereſi arriana. ideo dr: Et tertia pars terre cōbuſta eſt ⁊c. ⁊ ptꝫ ex dictis lr̄a. o Et ſecūdus angel⁹. Hic ꝯñter agitur de ſecūdo hereſiarcha. ſ. macedonio qui differebat ab arrio: dicens filiū eſſe eiuſdem nature cū patre: ſꝫ cōueniebat cū eo dicens ſpm̄ſctm̄ eſſe creaturā et ſeruū filii. iō de ip̄o diciť: ⁊ ſecūdus angelus. i. macedonius q̇ diciť angelus ſathane. p Tuba cecinit. i. flatu ſupbie motus errorem docuit. q Et tanq̃ mons magn⁹. i. hereſis magna. r Ardens igne. ſ. ꝑfidie. s Miſſus eſt in mare. i. in eccleſia rōne baptiſmi ꝑ mare deſignatā: eo q̧ mare eſt receptaculum oīm aquaꝝ: ⁊ eccłia vnica eſt ꝑ baptiſmi ſacrm̄.

t Et facta eſt tertia pars maris ſanguis. i. deturpata ē tertia pars aque baptiſmalis: accipiēdo partē tñ valde large. baptiſmus eni ꝯferť in noīe trinitat⁹: cui⁹ tertia pſona ē ſpirituſſanct⁹: q̇ ſm errorē macedonii dr deturpari: ꝑ quē aſſeritur creatura eſſe ſeruilis ꝯditionis: vt dictum eſt. v Et mortua eſt ī eo. i. in errore dicto. x Tertia pars creature. q2 multi ꝑ baptiſmū regenerati ⁊ noua creatura facti corrupti fuerūt ꝑ errorē macedonii. y Et tertia pars nauiū interiit. q2 maxima pars p̄latoꝝ ⁊ curatoꝝ: ꝑ quas duci debēt alii ad ſalutis portum: corrupti fuerunt ꝑ errorem dictū. cōtra hunc vero macedonium ꝯgregata fuit ſecunda vniuerſalis ſynodus in Conſtantinopoli. cl. epiſcoporum in qua dictus error fuit condemnatus. z Et tertius angelus. Hic ꝯſequenter agitur de tertio hereſiarcha. ſcꝫ pelagio qui tempore archadii ⁊ honorii errauit circa gratiam ſpūſſancti: aſſerens q̧ ſine ea poterat homo ex puris naturalibus mereri vitam eternam: dicebat etiam q̧ pueri naſcuntur ſine culpa originali: ⁊ ꝑ conſequēs q̧ a culpa nō purganť aqua baptiſmali. de hoc ergo dr: Et terti⁹ angelus. i. pelagius: Tuba cecinit. exponať vt prius.

☞ Et cecidit

a Fontes.dicunt̃ ĩ quibꝰ ſũma ⁊ q̃ſi totiꝰ fidei origo cõprehẽditur:ſic̃ eſt euãgeliũ. Flumina q̃ inde trahunt̃: ſic̃ expoſitiones eoꝝ ſunt in quibus ſunt duo ſenſus fideliũ. hiſtorialis et allegoricus.tertius eſt hereticoꝝ: cũ hereſes ſuas cõfirmant prauis expoſitionibꝰ ſcripturaꝝ. b Et q̃rtꝰ an. Quartꝰ ordine narrationis:⁊ ordine rei. cũ enĩ diabolus q̃ſdã de iudeis et gentilibꝰ excecaſſet:q̃ſdã in hereſim ꝯuertiſſet. tandẽ ip̃os filios eccleſie expugnare egreſſus eſt:⁊ q̃ſdã rapuit tã maiores q̃ꝫ minores. Has q̃ttuor dãnatiões vt ꝑteritas narrauit.vtpote q̃ q̃tidie vident̃ in eccleſijs. Tres xͦo futuras ꝓnũciari facit vt doceat in nouiſſimis temporibus ⁊ grauiores preteritis imminere:quod etiam ad conſolationeꝫ preſentiũ poteſt redigi.

c Vnius aquile. Aquila omnes predicatores:q̃ mẽte longinq̃ ꝯſpiciũt et eccl̃iaꝫ circũeũtes ꝓdicãdo futura muniũt:q̃ oẽs vnꝰ:qꝛ oẽs ad idẽ tẽdunt.

Et quintꝰ

a ſ.i.eccleſia:vel ad litterã.
a† gelus tuba cecinit:⁊ cecidit d̃ ce/
a ſ.i.hereſiarcha. b ſ.i.diabolus iuidẽs vl' ſa
b c lo ſtella magnã ardens tanq̃ꝫ fa/
piẽs hereticꝰ. ſ incendit ⁊ conſumit.
d † cula.Et cecidit in tertiã partẽ flu
a minũ ⁊ ĩ fontes aquaꝝ: et nomẽ e
ſ.i.amaritudo.
ſtelle dꝛ abſinthiũ.Et facta ẽ ter/ f
tia ꝑs aquaꝝ ĩ abſinthiũ: et mľti g
hominẽs mortui ſunt de aq̃s:qꝛ h i
ſ.i.tp̃e hypocritaꝝ
b amare facte ſunt. Et quartus an k†
gelus tuba cecinit: ⁊ tertia pars
ſ.i.maiores.doctores. ſ p̃latoꝝ. a ſ.i.excecata
ſ ſbtractiõe gr̃e. b ſ miores ꝓdicatores. ſ.i.cle l
ſolis percuſſa eſt ⁊ tertia ꝑs lũne m† n
ricoꝝ. a ſ ſimpliciores. ſ.i.religioſoꝝ. b ſ vt
amitterẽt cognitionẽ:⁊ bonã operationem.
et tertia ꝑs ſtellaꝝ: ita ũt obſcu/ o
raret̃ tertia pars eorũ: ⁊ diei nõ p†
ſ illuminati a maioribꝰ. a ſ illumĩati a miorib9
luceret ꝑs tertia: ⁊ nõctis ſil'ter.
c Et vidi et audiui vocẽ vniꝰ aq̃lę q †
a ſ.i.eccl'ie q̃ in ſe celat ſecreta diuina: ſ vel li.
volãtis ꝑ mediũ cęlũꝫ dicẽtꝭ vo/ r s
ſ qꝛ in toto mundo vel magna ſtabilitate.
ſ nõ filijs eccleſie.
ce magna: Ve veve hãbitantibꝰ t† v
a ſ accipietis hec tria ve.
in terra de cęterꝭ vocibꝰ triũ an/
gelorũ qui erant tuba canituri.

Nico.de lyra

a Et cecidit de celo.i.de eccl'ia militãte q̃ frequẽter celũ noĩat̃ in ſcriptura noui teſtamẽti.vt.s̃.dictũ eſt. de h̃ enĩ celo cecidit Pelagiꝰ ĩ errorẽ ꝓdictũ.de q̃ ſubdit̃: b Stella magna. fuit enĩ hõ lr̃atꝰ ⁊ religioſus.ſ.monachus. c Ardẽs tanq̃ꝫ facula.mľtos enĩ corrupit rõne lr̃ature ⁊ rõne apparentie ſanctitatis in habitu religioſo et ꝯuerſatiõe. d Et cecidit in tertiã partẽ fluminũ ⁊c̃.ꝑ fontes ⁊ flumina deſignat̃ eccl'ia baptiſmalibus aquis congregata ⁊ ſanctificata. e Et nomen ſtelle dꝛ abſinthiũ.qꝛ ꝯtra dulcedinẽ gr̃e ſpũſſancti ꝓdicabat. f Et facta eſt tertia pars aquarũ in abſinthiuꝫ.qꝛ magna pars eccl'ie corrupta fuit ꝑ eiꝰ dogma ꝑuerſuꝫ. g Et multi hoĩes mortui ſunt.ſpiritualiter.

h De aquis.i.de eiꝰ dogmatibꝰ peruerſis. i Quia amare facte ſũt.i.cõtrarie dulcedini ſpũſſancti ⁊ ſpũalit̃ viuificãti. k Et quartꝰ angelus. Hic ꝯſequẽter agit̃ d̃ q̃rto hereſiarcha.ſ.Eutice.q̃ ĩ dñõ nr̃o ieſu xp̃o aſſeruit eſſe vnã naturã:ſic̃ et vnã ꝑſonã.d.ꝙ ex natura diuĩa ⁊ hũana ĩ incarnatiõe facta ẽ vna natura ꝑ quãdaꝫ ꝯfuſionẽ ſeu cõmixtionẽ.ſic̃ ex elemẽtis ſuo mõ reſultat vna mixti natura.qđ eſt ĩpoſſibile cũ natura diuina nõ ſit alteri cõmiſcibilis:nec aliq̃ mõ tranſmutabilis.igit̃ de ipſo dꝛ: Et q̃rtus angelus.ſ.eutices. l Tuba cecinit.exponat̃ vt.s̃. m Et eſt tertia ꝑs ſolis ꝑcuſſa.i.deitatis q̃ dꝛ ſol: Sap̃.v. Et ſol intelligẽtie nõ luxit nobis.tñ hic ꝑs accipit̃ valde large in q̃ꝫtũ filiꝰ eſt vna de tribꝰ ꝑſonis in diuinis.q̃ ſm errorẽ euticis dicit̃ ꝑcuſſus:qꝛ ſm ip̃m nõ eſſet hõ neq̃ꝫ deꝰ. ſicut mixtuꝫ nõ eſt aliqđ elementoꝝ:ſꝫ alia natura ex eis reſultãs. n Et tertia ꝑs lune.i.eccleſie cuiꝰ multi ſimplices infecti ⁊ ꝑcuſſi fuerũt dicto errore. o Et tertia pars ſtellaꝝ.i.epiſcopoꝝ q̃ruꝫ aliq̃ eutici cõſenſerũt ⁊ ſubſcripſerũt:⁊ ſic obſcurati tenebris erroris fuerũt. p Et diei nõ luceret ꝑs tertia ⁊ noctis ſimiliter. Per diem intelligit̃ nouũ teſtamentũ.⁊ ꝑ noctem vetus: Ro.xiij. Nox ꝓceſſit dies aũt appropinq̃uit ⁊c̃. Eſt igit̃ ſenſus ꝙ iſte eutices cũ ſuis ſequacibꝰ obſcurauerũt ſcripturas veteris ⁊ noui teſtamẽti que loquunt̃ de natura diuina ⁊ humana chriſti.tanq̃ꝫ de diſtinctis ⁊ incõfuſis:eas exponẽdo ꝑuerſe. q Et vidi. Poſtq̃ꝫ beatꝰ iohãnes locutꝰ eſt de hereſum inuentoribꝰ:hic ꝯñr loquit̃ de eaꝝ fautoribꝰ.⁊ primo ꝓmittit breuem ꝓfationeꝫ.ſcđo ꝓſequit̃ intentionẽ.ca.ſequẽti. Circa primũ dicit: Et vidi ⁊ audiui vocem vnius aquile.i. ipſius iohãnis qui ꝑ aquilã deſignat̃.loquit̃ enĩ hic de ſemetipſo tãq̃ꝫ de alia ꝑſona:ſic̃ cõiter loquit̃ in euangelio ſuo.vñ ca.vlti. dicit de ſeip̃o: Hic eſt diſcipulus ille q̃ teſtimonium ꝑhibet de his ⁊c̃. r Volãtis ꝑ mediũ celũ.qꝛ vidit eccl'ie decurſũ.vt ꝓ dictũ eſt.que quidẽ eccl'ia in h̃ libro frequẽter celũ noĩatur.

s Dicentis voce magna. ꝑ qđ deſignat̃ magnitudo tribulatiõis future. t Ve ve ve.habitãtibus ⁊c̃. ꝑ qđ deſignat̃ ſub tubicinio triũ angeloꝝ ſequentiũ deſcribit̃ maior tribulatio q̃ꝫ ſub tubicinijs q̃ttuor ꝓcedentiũ. Dicit aũt v Habitãtibus in terra.qđ eſt cõe bonis ⁊ malis.nã vtriq̃ꝫ ſũt habitatores terre:ſm curſum vite ꝓñtis.tribulatiões enĩ deſcripte ſub tubicinio triũ angeloꝝ ſequentiũ: partim fuerũt catholicorũ ⁊ ꝑtim hereticoꝝ: vt videbit̃ ꝓſequẽdo.poteſt aũt ꝑs iſta alit̃ exponi.vt vox aquile de qua dꝛ hic: fuerit vox cuiuſdã ſc̃ti ꝑ̃iarche conſtãtinopolitani ꝑ aquilã deſignati:vt dictuꝫ eſt.s̃.ca.iiij.quẽ aſſiſtentem deo vidit iohãnes ⁊ dicentẽ q̃ hic ponunt̃. ceterorũ expoſitio nõ mutat̃. Ca. VIII

Moraliter.

a† Et cum aperuiſſet ſigillũ ſeptimũ factũ eſt ſilentiũ ⁊c̃. Litteraliter h̃ expoſui de tp̃e iuliani apoſtate:q̃ claudi fecit eccleſias ne ſolẽniter celebrarent̃ diuina: ꝑ quẽ q̃ꝫtũ ad h̃ ſignificat̃ ꝓlatus qui terram ſupponit ĩterdicto ſine rõne bona. c† Et aliꝰ an.ve.⁊ ſtetit añ altare ⁊c̃.qui ad lr̃am dꝛ fuiſſe Damaſus papa:q̃ ordinauit vt clerꝰ die ⁊ nocte caneret pſalmos ĩ eccleſijs:⁊ ꝑ ip̃m ſignificat̃ q̃libet ſuꝑior religioſus vl' ſecularis qui ſollicitꝰ eſt de diuinis deuote celebrãdis.iõ ſubdit̃: b† Et data ſunt ei incenſa multa.ꝑ ſe ⁊ alios deuotos ⁊ qꝛ nõ ſolũ ſollicitꝰ eſt de celebratiõe officij:ſꝫ etiã de predicatiõe verbi diuini. iõ ſubdit̃: † Et accepit angelꝰ thuribulũ ⁊c̃. Sequit̃: c† Et facta ſunt tonitrua.i.ꝓdicatiões terrẽtes q̃ ſunt de diuinis iudicijs ⁊ punitiõibꝰ.

d† Et voces.i.ꝓdicatiões demulcẽtes q̃ ſunt de diuinis ꝓmiſſionibus.

e† Et fulgura.i.ꝓdicatiões ab amore mũdi diuidẽtes. f† Et terre motus.i.ꝓdicatiões ad timorẽ dei inducentes. h† Et ꝑmus angelus tuba cecinit ⁊c̃.ꝑ ſepteꝫ angelos q̃ dicunt̃ tuba canere ſm lr̃alẽ ſenſuꝫ:ſignificãtur ſeptẽ hierarchie q̃ fuer̃t angeli ſathane:⁊ ꝑ ip̃os moralr̃ ſignificant̃ homines malicioſi ⁊ maligni. Primꝰ fuit arriꝰ q̃ diuiſit vnitatẽ eſſentie ĩ diuis ꝑſonis.iõ ꝑ illũ moralr̃ ſignificat̃ diuiſor ꝑſonaꝝ pacẽ ad inuicẽ habẽtiũ.de q̃ dꝛ Ecc̃i.xxviij. Suſurro et biliguis maledictꝰ multos turbauit pacẽ hñtes. l† Et facta ẽ grãdo.i.tẽpeſtas grãdis q̃ ſequit̃ ad turbationẽ pacis. m† Et ignis.ſ.iracũdie.nã ira eſt accenſio ſanguinis circa cor. † Mixta ſanguĩe.nã ad iſta ſequit̃ ſanguis effuſio. n† Et tertia ꝑs t̃re cõbuſta ẽ.i.laici q̃ ſũt tertia ꝑs ꝓpl'i:alie due ꝑtes ſũt cl'erici ⁊ religioſi.in turbatiõe xͦo pacis laici ꝑcutiunt̃ corꝑalit̃:qꝛ pugnãt manualit̃. † Et tertia ꝑs arborũ.i.religioſoꝝ. † Et om̃e fenũ viride.i.clerici generalit̃ ĩ turbatiõe nãq̃ꝫ pacis oẽs iſti leduut̃. o† Et ſecũdus angelus ⁊c̃.iſte fuit macedoniꝰ q̃ dixit ſpm̃ſanctũ nõ eẽ deũ et ſic ip̃m repulit a deitate ⁊ iõ ꝑ ip̃m ſignificant̃ illi q̃ repellũt viam ſpũſſc̃ti ĩ electiõe ꝑlatoꝝ:⁊ ſic ꝓcurãt litigia aduocatoꝝ. q† Et tãq̃ꝫ mõs magnꝰ igne ar.miſ.ẽ ĩ mare.ꝑ h̃ ſignificat̃ tal' repulſor ſpũſſc̃ti:q̃ dꝛ mõs magnꝰ ꝑ elationẽ:⁊ ardẽs per ambitionẽ:⁊ miſſus ĩ mare ꝓñtꝭ ſecl'i:ꝑ diaboli ꝓcurationẽ. t† Et fa.ẽ tertia ꝑs marꝭ ſanguis.qꝛ ꝑ talia litigia ꝓcedit̃ aliq̃ñ ad effuſioneꝫ ſanguĩs. x† Et tertia ꝑs creature ⁊c̃. iſta creatura ad lr̃aꝫ ſũt piſces ꝑ q̃s ſignificant̃ in aq̃s voluptatũ viuẽtes. y† Et tertia ꝑs nauiũ.ꝑ q̃s ĩtelligunt̃ habẽtes curã aĩaꝝ.q̃ alios debẽt deferre ad portũ ſalutis:⁊ pl'es taliũ pereũt ĩ ꝯtẽtiõibꝰ ꝓdictꭍ. z† Et tertiꝰ an.⁊c̃. iſte fuit pelagiꝰ q̃ dixit btĩtudinẽ poſſe hr̃i ſine gr̃a.iõ ꝑ iſtũ moralit̃ ſignificat̃ ꝓſũptuoſus.iõ ſeq̃t̃: a† Et cecidit de ce.ſtel.⁊c̃. ꝓſũptuoſus eĩ ẽ q̃ſi ſtella ſm ſuã eſtimatiõeꝫ.tñ cadit ꝓpt̃ ſuã ꝓſũptiõeꝫ:⁊ ardet ꝑ ãbitionẽ. † Flumina ⁊ fontes. ꝑ q̃ ſignificãt̃ magr̃i ⁊ ſcholares q̃ inficiũt̃ eiꝰ doctrina ꝑuerſa.

k† Et q̃rtꝰ an.iſte fuit Eutices q̃ dixit vnã naturã factã in xp̃o ex diuĩtate ⁊ hũanitate:qđ ẽ ĩpoſſibile:⁊ iõ ꝑ ip̃m moralit̃ ſignificat̃ ille q̃ ꝯiũgit ea q̃ ñ debẽt ꝯiũgi.ſ.fideles ſimplices cũ ĩfidelibꝰ. nã ꝑ h̃ de facili corrũpunt̃.iõ dꝛ.ij.Coꝝ.vj.

Nolite

a Et quint⁹ an. Ordie nar/ Ca. IX
ratiõis ⁊ ordie tpis. Hic ē eni dã/
natio eoꝝ q̄s diabolus imittit ad
preparandas vias ante faciē antichriſti.
b Et vidi ſt. l. Flāma hereticoꝝ d̄ q̄ pau
ca dixerat: q̄ fomi/
te creuit exponit.
c Stellā. i. diabo
lū cadētē: ⁊ ne q̄s
in locū ſuū. i. ī pa/
diſū eat laborātē.
d Et data ē il. ⁊c.
Abyſſus. i. tene/
broſi. Pute⁹. i. p/
fundiores hereti/
ci: q₂ alios mergūt
prauis ſententijs.
In hos clauē: id
eſt ptātē accipe di
cit: q₂ tūc n̄ ſic mō
a deo refrenabit.
vl cla. illa p̄ncipes
p q̄s heretici ope/
rabant. e Ape/
ruit pu. abyſſi. He
reſes q̄ latebāt in
cordib⁹ eoꝝ pfer/
re fecit. f Fum⁹
for. Sīlis doctrīe
antichriſti: q̄ ē for/
nax purgāt bonos
⁊ ī cinerē redigēs
malos. g Ob/
ſcurat⁹ ē ſol ⁊ aer.
Et p h̄ pcuſſi ſunt
q̄dā illuminantes
alios: ⁊ q̄daꝫ illu/
minati ab eis.
b Exierūt lo. Di
ſcipuli eoꝝ locuſt̄
cōparant: q₂ neq₃
volāt ī altū vel in
cōtēplationē p co/
gnitionem: nec fir
miter gradiunt p
bonā opationē ſꝫ
ſupbia ſaliūt: et in
penis recidunt: et
q₂ ſunt corroſores
bonoꝝ. k Prece
ptū ē il. ne. Quia
dolos iſtoꝝ refre/
nat de⁹ lꝫ ipi nō in
telligant. l Sīc
hn̄t ſcor. Scorpius
blādus facie: cau/
da pūgit occulte.
Uel ſcorpioni cōparat: q₂ ſic ſcorpi⁹ cau/
da: ſic heretici decipiūt p tpalia q̄ debēt
poſt eē: ſic cauda poſterior ps ī aīali. Uel
iō cōparat: q₂ qn̄ ſcorpi⁹ pūgit nō ſentit:
poſtea diffundit venenum: ſic decepti ab
hereticis nō ſentiūt: ſꝫ tandē perimunt.
l Ne occiderēt. Cū p dolos nequeūt he
retici in aliq̄ ſbuertere volūt: ꝯ q̄s dei p̄/
ceptū ē vt corpa occidāt ſꝫ aīas n̄ decipi/
ant. m Mēſib⁹ q̄nq₃. Alia lr̄a dic̄ mēſi
b⁹ ſex. ppt̄ ſex etates q̄b⁹ h̄ vita diſtigui
tur. n Ut cruciat⁹ ſcor. Cū data ſit po/
teſtas cruciādi n̄ apte tormētāt: ſꝫ apud
ſecl̄i p̄ncipes accuſant. o Et fugiet m.
q₂ cura greg̃ eos aſtrigit labori. p Si/
militudīes lo. Cū oñdiſſet q̄lit̄ nocerēt: ⁊
p dolos ⁊ p occl̄tā ipugnatiōeꝫ ⁊ ī vtro/
q₃ dei refrenatiōeꝫ: nūc oſtendit q̄les ipi
ſint: p q̄s opari pn̄t. q Sīles e. Quia
veloces ad diſcurrēdū: ⁊ feroces ad ipu/
gnādū: ⁊ n̄ puidēt q̄s icurrāt ſiue ī vici/
nos

hic p̄dicat angelus q̄ diabolus cecidit. de eccleſia vl̄ ad lr̄am.

Et quint⁹ ange- Ca. IX
lus tuba cecinit ⁊ vidi
a damnatiōe. b dominantē terrenis.
ſtellā d̄ cęlo cecidiſſe i terrā: ⁊ da
ta eſt illi clauis putei abyſſi. Et
aperuit puteum abyſſi ⁊ aſcēdit
a multos ſubuertit doctrina eoꝝ excecās.
b .i. ſimilis doctrine antichriſti.
fum⁹ putei ſic fum⁹ fornācis ma
gnę: et obſcurat⁹ eſt ſol ⁊ aer de
fumo putei. Et d̄ fumo putei ex
a p totū mūdum. b .i. diſcipl̄i antichriſti ⁊ hereticorum.
ierūt locuſtę i terrā: ⁊ data ē illis
poteſtas ſic habent ſcorpiones
terrę. Et p̄cęptū eſt illis ne lęde/
rudes i fide ⁊ decipi faciles. a ⁊ ſi quoſdā. b iam pueros.
rēt fęnuꝫ terrę: neq₃ ōme viridē.
a iā fructificātes. b nullū penit⁹.
neq₃ oēm arborē: niſi tantū ho/
i veritate. i mente. a .i. qui nō audēt in apto ꝯfiteri. a vel datum.
mines q̄ nō hn̄t ſignū dei i frōn
tib⁹ ſuis. Et dictūꝫ ē illis ne occi
derēt eos: ſed vt cruciarēt menſi
.i. in corporib⁹ q̄nq₃ ſenſib⁹ indigentibus.
bus q̄nq₃. Et cruciat⁹ eoꝝ vt cru
per hoc inſinuat grauitas tribulationis.
ciat⁹ ſcorpij cū pcutit hoiem. Et
timentes lapſum.
in dieb⁹ illis q̄rent hoīes mortē
vt pbatiores reddant. a et nō q̄litercunq₃ querent ſed deſiderabūt vel cupient.
⁊ nō iueniēt eā: ēt deſiderabunt
a hoc dicit de p̄latis ⁊ ſubditis.
mori ⁊ fugiet mors ab illis. Et
.i. imagīarie locuſte a .i. hereticoꝝ. b erāt
ſilitudines locuſtaꝝ ſimiles eq̄s
a ſup doctores. b .i. i mētib⁹ vbi in ſe ⁊ co/
paratī i prēliū: ēt ſup capita eaꝝ

Nolite iugū ducere cū ifidelib⁹. q̄ eni pticipatio iuſticie cū iniq̄tate. m Et per
cuſſa ē tertia ps ſolis ⁊ tertia ps lune. ⁊ tertia ps ſtellaꝝ. q₂ p dictā ꝯiūctionē ſim
pliciū cū ifidelib⁹ diminuit fides ⁊ deuotio ad xp̄m q̄ ſol eſt iuſticie: ⁊ ad beataꝫ
virginē ⁊ alios ſanctos: p lunā ⁊ ſtellas figuratos. Et eadē ſn̄ia ſignificat p h̄ qd̄
ſubdit: p Et nō luceret tertia ps dici ⁊c. q₂ nox ⁊ dies nō hn̄t lucē niſi ex ſole
et luna ⁊ ſtellis. Et audiui vocē vni⁹ aq̄le. p quā ſignifi
cat p̄dicator ꝯſtans ꝯ pctōres ⁊ dicēs: r Ue ve ve. ſ. cor/
poralis miſerie culpe: ⁊ gehēne. v Habitātib⁹ ī terra. i.
in terrenis affectib⁹ habētib⁹ corda defixa. Ca. IX
a Et quint⁹ angelus. Hic beat⁹ iohānes pſequit intē
tū de hereſuꝫ fautorib⁹. q̄ dicunt pprie heretici. et
diuidit ī tres ptes: q₂ p̄mo agit de hereticis dict̄ p
prie q̄tū ad vandalos. ſcd̄o q̄tū ad italicos. ibi: Et ſextus
angel⁹. tertio q̄tū ad gothos. xj. ca. ibi: Et ī illa hora: Pri/
ma ī duas. q₂ p̄mo iohānes exequit ppoſitū. ſcd̄o declarat
qd̄dā dictū. ibi: Et ſilitudīes. Circa p̄mū ſciēdū q̄ Ualēs
imperator ad terrā gothoꝝ volētiū recipe fidē xp̄i miſit ſacer
dotes arrianos. vt. ſ̄. dictū eſt: p q̄s infecta eſt gens illa he/
reſi arriana: ⁊ ſil̄r gens vandalica q̄ magnā tribulationem
fecit in aphrica. ⁊ poſtea in italia ⁊ etiā in gallia. vt habetur
xxj. libro ſpeculi hiſtorialis: ⁊ in plurib⁹ chronicis. dicit igi
tur: Et quintus angelus. i. valens qui cepit imperare anno
dñi. ccclxvij. b Et vidi ſtellā de celo cecidiſſe. i. Ualentē
qui ex pſuaſiōe vxoris ſue de altitudine fidei catholice ceci/
dit in hereſim arrianā: vt dictū eſt qui dicit angelus hic et
ſtella: ſicut. ſ̄. j. ca. vn̄dē hoīes ſtelle dicunt ⁊ angeli. ſeptem
ſtelle angeli ſūt ſeptē eccleſiaꝝ. c Et data ē illi clauis pu/
tei abyſſi. i. poteſtas reuelādi ⁊ exaltādi hereſim arrij cōdē/
natā. nā p poteſtatē imperialem miſit ſacerdotes arrianos
ad inficiendum populos multos. ideo ſubdit: d Et ape/
ruit puteū abyſſi ⁊ aſcendit fum⁹ ⁊c. i. doctrina erronea ve/
ritatis obſcuratiua. ideo ſubdit: e Et obſcurat⁹ eſt ſol. i.
chriſtus qui ſm̄ hereſim illam negat eſſe verus deus. vt di/
ctum eſt ca. p̄cedenti. f Et aer. i. eccleſia que illuminatur
a chriſto: ſicut aer a ſole viſibili. temporib⁹ aūt illis eccleſia
errore arrij fuit obſcurata in tantū q̄ maior pars eccleſie fa/
cta fuit arriana. g Et de fumo putei exierūt locuſte. i. vā
dali hereſi arriana infecti: qui dicunt locuſte: q₂ ſicut locu/
ſte ſaltant de loco ad locū: ſic vandali de hiſpania trāſierūt
in aphricam: ⁊ inde poſtea intrauerunt italiam et galliam
eas vaſtando. ideo ſubdit: h Et data eſt illis poteſtas. ſ.
nocendi hominib⁹ cautelis deceptionib⁹ ⁊ armis. hoc enim
permiſſum eſt eis a deo ſuo iudicio occulto. i Et p̄ceptū
eſt illis. i. prophetatum a deo. k Ne lederent fenum. ⁊c.
Ad cuius intellectū ſciendū q̄ aphrica añ ingreſſum van/
daloruꝫ erat habitata partim a chriſtianis ⁊ partim a paga
nis: ſicut ⁊ multe terre tēporibus illis. paganos aūt occide
runt: nō autē chriſtianos: qui chriſtiani q̄tuꝫ ad minores ſi/
gnificātur per fenū terre: q̄tum ad mediocres p omne vi/
ride: q̄tum ad maiores p arbores. l Niſi tm̄ hoīes qui
nō habēt ſignum dei. i. paganos qui nō ſunt ſigno crucis cō
ſignati. m Et dictū eſt illis ne occiderēt eos. iſtud refert
ad chriſtianos: de quib⁹ p̄dixerat: ſub vno eni cōtextu litte
re ſacra ſcriptura trāſit aliqn̄ de aliquibus pſonis ad alias
loquendo ac ſi eſſent eedem ſicut patet Pſ̄. lxxvij. Cū occi
deret eos querebāt eum: ⁊ tn̄ certum eſt q̄ alij erant occiſi:
et alij querentes eū penitentia ducti: ⁊ eodē modo loquitur
hic de habitatorib⁹ aphrice: qui partim erant chriſtiani ⁊ partim pagani. et ſic de
vna parte tranſit ad aliā ſub eodē cōtextu. n Sed vt cruciaret eos. licet enim
nō occiderēt chriſtianos: vt dictū eſt: tamē afflixerūt eos multipliciter ſpecialiter
ep̄os ⁊ doctores expellēdo: ⁊ aliq̄s corporalit̄ affligēdo: vnde Honoricus vanda
lorū rex multos epiſcopos in exiliū miſit: ⁊ ſimiliter Trāſcemūdus qui poſt eū re
gnauit. et Hillorine qui aliquibus epiſcopis orthodoxis linguas fecit extrahi ⁊
radicitus amputari qui tn̄ poſtea dono dei loquebant et predicabāt: ſm̄ q̄ dicit
Grego. dialogoꝝ libro. iij. o Menſib⁹ quinq₃. per hoc deſignat q̄ regnū van/
dolorū durauit tēporibus quinq₃ regū: ⁊ tunc fuit exterminatū p beliſariū patri/
cium a iuſtiniano imperatore in aphricam miſſum. p Et cruciatus eorū vt cru
ciatus ſcorpij. nam aliqui iſtoꝝ regum primo ſimulauerūt beniuolentiā chriſtia/
nis ⁊ eos poſtea grauiter afflixerunt intantū q̄ multi eoꝝ magis vellent mori q̄
videre talem cōculcationē eccleſiarū et miniſtrorum eius: ſicut dicit. j. Machab.
iij. Melius eſt nobis mori in bello q̄ videre mala gentis noſtre ⁊ ſanctoꝝ. ideo
ſubditur: Et in dieb⁹ illis querēt hoīes mortē ⁊c. q Et ſilitudines. Hic ꝯn̄r de
clarat quoddā dictū. vandalos eni dixerat locuſtas. ideo ꝯditiones aliq̄s van/
dalorū exprimit nomine locuſtaꝝ dicens: Et ſimilitudines locuſtaꝝ ſimiles equis
paratis in preliū: p hoc deſignās q̄ vandali fuerūt homines bellicoſi. r Et ſu
per capita earū tanq₃ corone ſimiles auro. p aurū in ſcriptura ſignatur fulgor ſa/
pientie: vandali xo inter ceteros barbaros plus habere videbant d̄ vulgore na
turalis induſtrie: que ſi ordinetur ad bonū ſortitur nomen ſapientie: que d̄r ſcien
tia ſapida

Marginal references: 2. Cor. 6. c (Nolite iugum...); Jo. 20. a; Jo. 14. c. et 19. a; Exo. 10. c; S. 7. a; Osee. 10. c; Luc. 23. c; Sap. 16. b

nos ſiue ĩ hoſtes. a Tanq̄ corone.i.victo/
rie de ꝑcipitatis acq̄ſite nō ꝑ verā ſapiētiam.
b Et habebāt ca.i.mores lapſos ⁊ effemina
tos q̄ eiſ adherēt: ⁊ ab eis ad ꝯceptionē alioꝝ
dependēt. Vel capilli minores: q̄s adherētes
ſibi decipiūt. c Dētes
leonū. Laniatū hñt ⁊ fe
torē. d Loricas.i.cor/
da obſtinata: q̄ ſagitta
veritat̄ nō penetrat. Ut
ſñias deceptiōib⁹ muni/
tas q̄s infringit veritas.
e Sic vox cur. diuerſi
currus diuerſis vijs ⁊ a
diuerſis equis ad idem
bellū rapiunt̄ ſic iſti licꝫ
diuerſis hereſib⁹ vnani
miter eccleſiā ĩpugnāt.
f Et habebāt cau.ſimi.
ſcor. Poſtq̄ ñ valet rō:
vel tumult⁹ eoꝝ querūt
auxiliū ꝑncipū: q̄ caude
dicunt̄: q̄ vt aſtringant
terrent ⁊ blādiunt̄. Vel
caude doloſe ſentētie: q̄/
bus corā blādiunt̄ ⁊ la/
tenter pūgūt. g Et ha
bebāt. Oſtēſo q̄les in ſe
ſint: monſtrat ꝑ quē hec
poſſunt. h Cui nomē.
Q.d. ad h̄ cauete vobiſ
hebrei: greci et latini: iō
oĩs eccl̄ia. q̄ chriſti euā/
geliū aliq̄ haꝝ trium lin
guarū eſt ſcriptum ⁊ re/
ceptū. i Ve vnū abijt.
ordine narratiōis: et or/
dine tp̄is: h̄ ē eñi dāna/
tio maloꝝ q̄ erit tp̄e anti
chriſti. k Ex quattuor
cor. Per q̄ttuor q̄ d̄ xp̄o
ꝑdicant̄ q̄ ſūt natiuitas
paſſio: et reſurrectio: a/
ſcenſio: circa q̄ alia ſunt.
m Altar̄ aurei. Altare
xp̄s: cornua al.ꝑdicato/
res xp̄m ſubleuantes: ⁊
pro eo mori parati: ſicut
ſanguis ponebat̄ in cor/
nibus altar̄. Vł aliter:
Eccl̄ia.ſ.ſe ĩmolans in q̄
cornua.i.defenſores ali/
orū q̄ oēs ad idē tendūt
vel q̄ttuor cornua euan/
gelia: que docent detegi
fraudes antichriſti.
l Vocē vnā di.ꝑcones
ꝑteriti tp̄is ꝑmonent il/
los q̄ erāt tp̄e antixp̄i.
n Solue q̄ttuor ange.
Pro quattuor partibus mundi vel quia
quattuor de chriſto predicata impugnāt.
Solue. Quia euphrates fluui⁹ circūi/
ens babylonem.i.principes mūdani per
quos diabolus cum in ipſis eſſet occulte
operabatur. hos iubet excōmunicari: vt
qui in eis erat quaſi ligatus: per eos ſibi
traditos apertius operetur: Vel quat/
tuor angeli immundi ſpiritus: in quattu/
or partibus mundi regnantes qui fuerūt
refrenati in paſſione chriſti.
p In horam et diem. Vel per horam ac
cipe medietatem anni: per diem vnuꝫ an/
num: per menſem alium annum: et ꝑ an/
num tertium: nam per tres annos et di/
midiū durabit ꝑſecutio antixp̄i. o So/
luti ſūt vt occi. Soluto diabolo multi ꝑci
pitant̄ q̄ ad alios excecādos moliunt̄.

rā alijs ſupbiūt. a ſ q̄ nō vere corone. b ſ nō
de vero auro.i.ſapientia.
a tanq̄ corone ſimiles auro: et fa/ a
ſ vultuū. a ſ q̄ demōſtrat ſe hoīes pios cū
b cieſ eaꝝ ſicut facies hōminū. Et b+
intus ſint feri. ſ ſicut mores mulierū ſunt mol
les et flexibiles in omne vitium.
habebāt capillos ſic̄ capilloſ mu
ſ .i.ipſi alios laniantes.
c lierū: et dētes eaꝝ ſic̄ dētes leo/ c+
d nū erāt: Et habebant loricas ſic̄ d+
ſ .i.tumult⁹ ſñiaꝝ quē faciūt poſtq̄ deficiunt.
loricas ferreas: ⁊ vox alaꝝ earū e+
e ſicut vox curruū equoꝝ multoꝝ
f currentiū in belluꝫ: Et habebāt f+
a ſ .i.peccarū q̄ peccare faciūt.
caudas ſimiles ſcorpionū: ⁊ acū
a ſ q.d. ſed tm̄ vos boni ne timeatis: q̄
lei erant in caudis eaꝝ: et pōte/ +
a ſ malis ſm quiq̄ ſenſus tm̄.
ſtas earuꝫ nocere hōminib⁹ mē
g ſibus quinq̄. Et habebāt ſup ſe g+
ſ diabolū dominantē in terrenis.
h regeꝫ angelum abyſſi: cui nomē h
hebraice abaddon grece autem
apollion: et latine habēs nomē
ſ a patria vite.
i exterminās. Ve vnū abijt: ⁊ ec/ i k
a ſ vel poſt hec ſextus angelus.
ce veniunt adhuc duo ve pōſt +
hec. Et ſext⁹ angelus tuba ceci/ l
k l nit. Et audiui vocē vnā ex quat m
m tuor cornib⁹ altaris aurei quod
ſ ſup q̄ q̄cq̄d offert̄ a deo accipit̄. a ſ vel dñi.
eſt añ oculos dei dicenteꝫ ſexto n
a ſ .i.ꝑdica eſſe ſolutos vt caueant ſibi electi.
n angelo q̄ habebat tubā: Sōlue o+
quattuor angelos q̄ alligati ſūt
ſ q̄ttuor ſupradicta: videlicet natiuitas: paſſio:
in flumie magno euphraten. Et
reſurrectio et aſcenſio. a ſ ⁊ ita illis damnatis.
o ſolūti ſūt q̄ttuor angeli q̄ parati p+
ſ continue et diu. ſ diu diu.
p erāt in horā ⁊ diē ⁊ mēſem ⁊ an/

tia ſapida. ſi aūt ad malū ſortitur nomē cautele: ſic aūt erat in eis. et iō nō d̄r
q̄ haberēt coronas aureas: ſed ſimiles auro: nā ꝑ quādā ſilitudinē bonum
ad malū trāſſerimus. v. Metaph̄. ſic̄ d̄r ſapiens latro vel bon⁹ q̄ ꝓcedit ĩ fur
tis ſuis cauteloſe. a Et facies eaꝝ ſic̄ facies hoīm. q̄ rō q̄ diſtinguit̄ hō a
ceteris aīalib⁹ plus vigebat in eis q̄ in ceteris barbaricis gētibus vt dictū
eſt. b Et habebāt capillos ſicut capillos mulie/
rum. q̄ nutriebāt capillaturā: ſicut fit adhuc in ali/
quibus gentib⁹. c Et dentes eaꝝ ſicut dentes leo
num erāt. in quo deſignat̄ ferocitas eoꝝ. d Et ha
bebāt loricas ferreas. nam armati erāt ad gētes a/
lias impugnādū. e Et vox alarū earum ſic̄ vox
curruū ⁊c̄. q̄ cū magno ſtrepitu proceſſit eorū exer/
citus per italiam et galliam: vt predictū eſt.
f Et habebant caudas ſimiles ſcorpionū. ptꝫ ſen
tentia ex dictis. ſ. vſq̄ ibi: g Et habebāt ſup ſe
regem angelum abyſſi. Ad cui⁹ intellectum ſcien
dum q̄ ſm Diony. ĩ demonib⁹ naturalia remanſert
integra. ⁊ ꝑ ꝯſequēs remanſerūt in eis ordines di/
ſtincti: ꝓut ſequunt̄ diſtinctionē nature. tenet̄ autē
cōmuniter a doctorib⁹ q̄ aliqui ceciderūt de ſingu/
lis ordinib⁹: ⁊ ſic noīa ſingulorū demonuꝫ remanēt
in demonibus. Primus aūt ordo inferioris hierar/
chie noīat̄ ordo principatuū: quia preſunt diuerſis
regnis: et ſicut angeli ſancti promouent diuerſa re/
gna ſibi cōmiſſa ad bonum. ſic ꝑ oppoſitum ſunt an
geli mali ea impellentes ad malū. igitur de angelo
malo ꝑſidente regno vandaloꝝ dicit̄ hic: Et habe/
bant ſuper ſe regem angelū abyſſi. cōpellentem eos
ad vaſtationē boni. iō ſubdit̄: h Cui nomen he/
braice abaddon.i. diſpergēs vel exterminās. et po/
nitur hoc nomen in trib⁹ linguis principalibus: q̄
plures hoīes de linguis iſtis extermīauerūt: vel q̄
iohānes ſcribebat vniuerſali eccleſie q̄ fundata eſt
in omnib⁹ linguis ꝑ tres ꝑncipales hic ſignificatis
i Ve vnū abijt.i. vna grauis ꝑſecutio.ſ. vandalo/
rum. k Et ecce veniunt adhuc duo ve.i. due gra/
ues tribulatiōes alie. l Et ſextus angelus. Hic
ꝯſūr agit̄ de fautorib⁹ hereſum q̄tum ad italicos et
ꝑncipes cōſtantinopolitanos. Ad cui⁹ intellectū
ſciēdū q̄ anaſtaſius imperator hereſi euticiana cor/
ruptus cepit imperare anno dñi. cccc. xciij. et impe/
rauit annis: xxv. ⁊ tūc regnabat in italia theodori/
cus rex arrianus. ⁊ tūc tp̄is electi ſunt duo pape in
cōtentiōe.ſ. ſymmachus ⁊ laurenti⁹: ꝓ quib⁹ facta
eſt contentio magna in populo chriſtiano ⁊ in clero
ꝓcedens vſq̄ ad homicidia multa. finaliter tamen
eccleſia laurentiū repulit ⁊ ſymmachum approba/
uit. paſcaſius aūt diacon⁹ cardinalis: lꝫ al̄s eēt ſan/
ctus ⁊ deuotus: tñ in h̄ errauit: q̄ laurentiū q̄tum
potuit ſuſtinuit: ꝓpter q̄d poſt mortem ſuā inuent⁹
fuit in pena purgatorij a germano epiſcopo capua/
no: vt refert Grego. dialogoꝝ libro. iiij. ex h̄ aūt mo
ta eſt tribulatio magna in eccl̄ia ꝑ quattuor hoīes
ꝑdictos.ſ. laurentiū ⁊ ſymmachū ꝓ papatu ⁊ ana/
ſtaſium ⁊ theodoricū ꝓ çelo hereſū ſuarū: nā vidē/
tes clerū catholicū ꝯtendentē vſq̄ ad homicida re/
putauerūt eū peiorē q̄ añ: ⁊ ſil̄r doctrinā catholicā
ꝓpter q̄d incitati fuerunt ad eius ꝑſecutionē: ⁊ iſti
quattuor ꝑdicti noīant̄ hic angeli: q̄ nomē angeli
in hoc libro indifferenter attribuit̄ bonis ⁊ malis:
vt ptꝫ ex ſupradictis. His igit̄ ꝑmiſſis ſic ꝓceditur: q̄ primo ponitur eccleſie tri/
bulatio. ſcd̄o eius ꝯſolatio. ca. ſe. Prima adhuc in duas.ſ. in partē principalem ⁊
incidentalem que incipit ibi: Et ceteri hominū. Circa primū d̄r: Et ſextus ange
lus tuba cecinit.ſ. laurenti⁹ q̄ conatu improbo ⁊ verbo ſuꝑbo ad papatū anhela/
uit. m Et audiui vocem vnam ex ⁊c̄.ſ. vocem paſcaſij cardinalis de collegio
eccleſie romane exiſtētis qui in electione dedit vocem ſuam laurentio ⁊ eius par/
tem ſuſtinuit cōtra eccleſie immunitatē. n Dicentē ſexto angelo.i. laurentio.
o Solue quattuor an. qui al. ſunt in flu. ma. euphratē.i. in romano imperio: q̄d
vocat̄ flumē magnū ꝓpter multitudinē populoꝝ in eo exiſtētiū: ſm q̄ d̄r. ĩ. xvij.
Aque multe populi multi. Noīat̄ etiaꝫ euphrates: q̄ ſicut euphrates: eſt quart⁹
fluuius paradiſi: Gen. ij. ſic inter quattuor regna principalia regnum romanum
d̄r q̄rtū: Dan. ij. In h̄ aūt iperio q̄ttuor angeli.ſ. laurēti⁹: ſymmach⁹: anaſtaſius ⁊
theodoric⁹ tenebant̄ ligati añ electionē laurētij inq̄tū ceſſabāt ab eccl̄ie turbati/
one: q̄ ꝑ ei⁹ electionē ad turbationē eccl̄ie excitati fuerūt mō ꝑdicto. iō ſubdit̄: Et
ſoluti ſūt ⁊c̄. p Qui pa. erāt ĩ ho. ⁊ diē ⁊c̄.ſ. ꝯtinue eccl̄iaꝫ ꝑturbare. Sciēdū
tñ q̄ paſcaſi⁹ ſtās ꝓ laurētio nō intēdebat hāc ꝑturbationē: ſꝫ q̄ ſecuta fuit: lꝫ ꝑ/
ter ei⁹ intētiōeꝫ ad electionē laurētij cui vocē ſuaꝫ dedit. iō d̄r h̄ dixiſſe laurentio:
Solue q̄ttuor āgelos ⁊c̄. q̄ ꝑ ei⁹ ambitionē ipi ⁊ alij tres ꝓceſſert ad eccl̄ie turba/

a ¶ Vicies mi.dena mi. Sȝ decē ꝑcept᷑ leg᷑ pfecti: ꝯ q̄s du/
plex numer⁹ ponit̄ maloꝝ: qꝛ mali plꝛes ſunt bonis. ¶ b Et
audiui ⁊c̄. Et hū pono ſub certo nūero qꝛ audiui.i.intellexi
ꝙ plures eſſent mali q̄ȝ boni. ¶ c Et ita vidi.i.ſic̄ intellexerā
ꝙ ad deſtructionē alioꝝ equitabāt.ſic intellexi ꝙ ꝑ diabolū
ꝧ faciebāt quē ſic̄ equi portabant: vel
equi diaboli ſuꝑ q̄s mali fundant̄.
d ¶ Habebāt lori.ig.i. muniebat eos
ſentētijs de quib⁹ ſequit̄ eterna pena
vbi eſt ignis ⁊ fum⁹ ⁊ fetor vl̄ ha.lo.
ig.i.eternā penā q̄ nunq̄ȝ dimittit q̄s
accipit. ¶ e Fumus ⁊ ſul. Propterea
qꝛ ceci: ⁊ in tenebris poſiti: ꝓpter fe/
torē vitioꝝ ⁊ maloꝝ opeꝝ. ¶ f Tanq̄ȝ
ca.leo. Superi⁹ i plaga locuſtarū vi/
dit faciē hoīm: ꝧ leonū. qꝛ heretici ali
q̄d hūanitat᷑ oſtēdūt: miſtri antixp̄i
q̄ꝺ docēt dictis ⁊ ſignis: ꝧ etiā penis
cogūt ꝯfiteri. ¶ g Procedebat ig.cā
eterne pene. vl̄ ignis.i.cupiditas. fu/
mus.i.ſuꝑbia. ſulphur.i.fetor maloꝝ
operū. ¶ h Tertia ps ⁊c̄. Mor.eſt.i.
oēs reprobi de eccl̄ia ⁊ ſil̄r oēs iudei
vel pagani: q̄ nunq̄ȝ fuerūt bapticati
nec ab eccl̄ia ſeparati. ¶ i Siles ſer.
Qui blandiunt̄ facie ⁊ occulte immit
tunt venenum.

ſ reprobos omnes.
nū vt occiderēt tertiā ꝑtem ho/ a†
minū. Et numer⁹ equeſtr᷑ exer/ b†
a cit⁹ vicies milies dena milia: et c
b audiui numerū eoꝝ. Et ita vidi d†
c ſ diaboli vel homines ſuꝑ eos fundari.
equos i viſiōe: ⁊ q̄ ſedēbant ſuꝑ e†
a ſ ꝓpter ignē ire et libidinis. f g
d eos hābebant loricas igneas ⁊ h
a ſ lapis fumidi coloris.
hiācynthinas et ſulphureas: et i k†
a ſ .i.maiores int̄ miniſtros diaboli. ſ qꝛ ore
e f capitā equoꝝ erāt tanq̄ȝ capita k
laniāt ⁊ ferēt. ſ .i.de ꝑdicatiōe aperte mala.
g leonū et de ore ipſoꝝ ꝓcedebat m†
ignis ⁊ fumus ⁊ ſulphur. Et ab n† o† p†
h his trib⁹ plagis occiſa eſt tertia
pars hominū ꝺ igne et de fumo
et ſulphure q̄ procedebāt ex ore
ſ vere de ore qꝛ.
ipſorū. Poteſtas eni equorū in q†
ſ .i.mala ꝑdicatione. a ſ .i.in occult᷑ decepti/
ore eoꝝ ē: et in cāudis eorū. Nā r† s
onib⁹: ſi apte nequennt. a ſ et vere i caudis ha
i cāudę eoꝝ ſimiles ſerpētib⁹ ha/ t
bēt poteſtatē. ſ alios maiores qui mordent.
bentes capita: et in his nocent. v
ſ peribunt.
Et cęteri homies qui nō ſunt oc x† y†
ſ qꝛ iō pereūt qꝛ nō egerūt penitentiā.
ciſi i his plagis: neq̄ȝ pęnitētiā ȝ†
egerūt de operibus manuū ſua
ſ nō egerūt ita quin adorarent.
rū vt nō adorarent demonia et †
ſ quod turpius.
ſimłacra aurea ⁊ argētea ⁊ ęrea
⁊ lapidea ⁊ lignea: q̄ neq̄ȝ vide/
re poſſunt neq̄ȝ audire neq̄ȝ am/
bulare: ⁊ nō egerunt pęnitentiā
ab homcidijs ſuis: neq̄ȝ a vene
ficijs ſuiſ neq̄ȝ a fornicatiōe ſua:
neq̄ȝ a furtis ſuis.

Nico.de lyra

tionē. ¶ a Vt occi.tertiā ꝑtē ho. Hec
tertia ps ꝺꝛ ppl̄s catholic⁹: Vt dictuȝ
eſt.ſ̄.iiij.ca. q̄ i magna ꝑte fuit occiſuſ
partim ꝑ malos adherētes laurētio.
et ſil̄r ꝑ adherētes ſymmacho: ⁊ par/
tim ꝑ anaſtaſiū impatorē hereticū: q̄
multos ep̄os i exiliū miſit ⁊ ml̄tos ca
tholicos afflixit. ⁊ ꝑtim ꝑ theodoricū
regē arrianū: q̄ totā italiā q̄ȝtū ad or/
thodoxos gladio ꝑdere voluit ⁊ ſctm̄
iohānē papā ⁊ ſymmachū ⁊ boecium
viros ꝑclariſſimos: ⁊ ꝯſules martyri
çauit: vt hr̄ i legēda ſcti iohis pape et
martyr᷑. ¶ b Et nu.eq̄.ex.i. adheren
tiū ꝑdictis q̄ttuor ⁊ mouentiū eos ad
turbatiōeȝ chriſtianoꝝ. ¶ c Vicies mi
lies. hic ponit̄ nūer⁹ ꝺtermiāt⁹ ꝓ nūe
ro idetermiato: ſic̄.ſ̄.iiij.ca. ⁊ deſigna
tur ꝙ ibi erat magna ml̄titudo.
d ¶ Et ita vidi eq̄s.i.ſubditos ꝑdictis
q̄ttuor ⁊ obediētes eis i malo ⁊ ſpāl̄r
anaſtaſio ⁊ theodorico. ¶ e Et q̄ ſede
bāt ſuꝑ eos.ſ.q̄ttuor ꝑdicti āgeli eos
docētes. ¶ f Habebāt lori. ſic̄ i bonis
homībus iuſticia ꝺꝛ eoꝝ lorica: Eph.
vj. Induite loricā iuſticie. ſic ꝑ oppoſi
tū iniuſticia ꝺꝛ ꝧ lorica maloꝝ. ¶ g Ig
neas. per appetitū feruidum nocēdi.
h ¶ Et hiacynthinas.i.celeſt᷑ coloris
in q̄ deſignat̄ apparēs çelus fidei. naȝ
heretici aſſerētes ſe hr̄e fidei veritatē: ex ꝧ excitāt ꝯ vere ca/
tholicos ꝑſecutionē. ¶ i Et ſulphureas. ꝓpter feditatē vi/
tioꝝ exiſtētē in eis ⁊ ꝓcedētē ex̄ in oꝑib⁹ malis. ¶ k Et ca.
equoꝝ.i.ꝑncipes maloꝝ ei obediētiū. ¶ l Erāt tāq̄ȝ ca. leo.
in q̄ notat̄ crudelitas eoꝝ. ¶ m Et de ore ip̄oꝝ ꝓ.ignis.ſ.
emulationis quātū ad ſymmachū ⁊ laurētiū. ¶ n Et fum⁹
vanitat᷑ q̄ȝtū ad anaſtaſiū. ¶ o Et ſul. fetoris q̄ȝtū ad theo/
doricū arrianuȝ. ¶ p Et ab his tri.pla.⁊c̄. tertia ꝑs hoīm.i.
magna ꝑs xp̄ianoꝝ mō predicto. ¶ q Ptās eni eq̄.i ore eoꝝ
eſt.i.i q̄ttuor ꝑncipalib⁹ ꝑdict᷑ ſic̄ ⁊ os ē prima ꝑs capitis:
r ¶ Et i cau.eoꝝ.i.i miſtirs ſeq̄ntib⁹ eos ad malū. ¶ s Nam
cau.eoꝝ ſi.ſer. ꝓpt̄ aſtutiā ſerpētinā q̄ erat in eis ad catholi/
cos ꝑſequēdū. ¶ t Habētes ca. nā in exercitib⁹ ſunt tribuni
et centuriones ⁊ huiuſmodi qui ſunt capitanei reſpectu ſub/
ditoꝝ ſibi. ¶ v Et i his nocēt. incitabāt eni ſuos ſubditoſ ad
ꝑſequēdū vere chriſtianos. ¶ x Et ce.hoīes. Hec ē ꝑs icidē/
talis. nā iohānes i ꝧ libro deſcribit ſtatū eccl̄ie: tꝑe ꝟo theo
dorici reg᷑ ꝺ q̄ imediate añ dixerat ꝯtigit quedā occaſio ma/
gna i paganis q̄ nō ſūt de eccl̄ia. ⁊ ſic deſcribit̄ ꝧ incidētalit̄.
tūc enī

tūc enī ſaxones ꝯ turingos pugnauerūt: ⁊ plures eoꝝ fuerūt
occiſi hic ⁊ ide q̄ȝ de chriſtianis i ꝑdicta anaſtaſij ⁊ theodorici
ꝑſecutiōe. ⁊ ꝧ eſt q̄ꝺ ꝺꝛ: Et ceteri hoīes.ſ.ſaxonū ⁊ turingorū
q̄ nō ꝯfitebant̄ xp̄m. ¶ y Qui nō ſūt occiſi i his pla.i. ꝓ fide
xp̄i ſuꝑple ſūt occiſi morte corꝑali eterna. ⁊ ꝧ eſt modus loq̄n/
di q̄ apꝺ Heb. ꝺꝛ decurtat⁹: ſic̄. ij. Reg. v.
Propoſuerat dauid i die illa ꝑmiuȝ ei q̄
ꝑcuſſiſſet iebuſeū ⁊c̄. ⁊ nō ꝺꝛ q̄le ſit illud
ꝑmiū ſȝ ē ſupplēdū ꝙ eēt ꝑnceps militie
ſic̄ ſupplet̄. j. Paral̄. xj. ⁊ ſic ſubintelligē
dū ē ꝧ ꝙ iſti nō ſolum erāt mortui morte
corꝑali: ſȝ etiā gehēne. ⁊ ſubdit̄ cauſa cū
ꝺꝛ: ¶ ȝ Neq̄ȝ penitētiā egerūt ꝺ operib⁹
manuū ſuaꝝ.i.de pctīs cōmiſſis. ⁊ notā/
tur q̄nq̄ȝ genera pctōꝝ.ſ. ml̄tiplex homi/
cidiū: ml̄tiplex veneficiū ⁊ luxuria ⁊ fur
tum. et patet littera. ¶ Ca. IX

Moraliter.

a† Et q̄nt⁹ an/
gelus ⁊c̄. Scꝺm
lr̄alē ſenſū iſte fuit valens iperator arria
na ꝑfidia depꝛauat⁹: a q̄ vādali petierūt
vt mitteret eis ſacerdotes chriſtianos q̄
eos iſtruerēt ⁊ bapticarēt ⁊ ipſe miſit eiſ
ſacerdotes arrianos q̄ eos hereſi arria/
na corruperūt. Et iō ꝑ ip̄m ſignificat̄ epi
ſcop⁹ malus q̄ ad regimē eccleſiaꝝ mittit
ſacerdotes morib⁹ ⁊ ſciā deficiētes: ꝑ q̄ꝝ
exēpla mala ſubditi peiorant̄. ⁊ ſic dicit̄:
b† ¶ Vidi ſtellā.i.ep̄m malum q̄ ſtella ꝺꝛ
rōne officij. vt hr̄.ſ̄.j.ca. ſtelle ſeptē ange
li ſūt eccleſiaꝝ.i.epiſcopi ¶ † De celo ce/
cidiſſe i terrā. ꝑ terrenoꝝ cupiditatem.
c† ¶ Et data ē ei cla.pu.abyſſi. qꝛ ꝑmittit̄
et abuti ptāte epiſcopali. ¶ d† Et aperu
it puteū abyſſi. aperiēdo viā ſimonie q̄ ē
abyſſus culpe. ¶ † Et aſcēdit fum⁹.ſ.in/
famie. ⁊ obſcurat⁹ eſt ſol.i. xp̄s in quē q̄/
dāmodo iſte fum⁹ redūdat. nā hoīes ali
q̄n murmurāt cōtra eū eo ꝙ ꝑmiſit talem
prelatū ꝓmoueri. ¶ g† Et de fu.pu.exi/
erūt locuſte.ſ.ſacerdotes ⁊ miniſtri ſimo
niace ꝓmoti. ¶ h† Et data ē illi ptās ⁊c̄.
ſ.ledēdi ꝑplm̄ ſbditū mal̄ ꝟbis ⁊ exēpliſ.
i† ¶ Et ꝑceptū ē illis ne le.⁊c̄.i.hoīes vi/
rētes ſctā ꝯuerſatiōe et radicatos i fide.
tales enī nō ledunt̄ mal̄ eoꝝ: qꝛ ſcādali/
çari ē puſilloꝝ. iō ſbdit̄: ¶ l† Niſi tm̄ ho.
q̄ ñ hn̄t ſignū dei i frōtib⁹ ſuis.i.q̄ nō ſūt
firmi i fide formata charitate ad ꝯfitēdū
ꝯſtāter xp̄m ope ⁊ ſmone. ¶ m† Et da/
tū ē eis occi.⁊c̄.ſ. corꝑalit̄ vt dic̄ Glo. in/
terlinear᷑. ¶ n† Sȝ vt cru.eos mēſibus
q̄nq̄ȝ. mēſis ꝺꝛ a mene q̄ꝺ ē defect⁹ ⁊ ꝑ ꝧ
ſignificant̄ q̄nq̄ȝ defect⁹: q̄ ſūt i mal̄ ſacer
dotib⁹.ſ. ſcīe: vite: eloq̄ntie: miſicordie:
et iuſticie. ꝑ q̄s ſubdit᷑ bona debita ſub/
trahunt̄ ⁊ oppoſita mala inferunt̄.
† ¶ Et i dieb⁹ illis q̄rent hoīes mortē. nā
hoīes çelū dei habētes vidētes talia di/
cūt aliq̄ñ turbati. vtinā ñ vidiſſem⁹ talia mala. ſic̄. j. Macha.
iij. ꝺꝛ: Melius eſt nobis mori i bello q̄ȝ videre mala gētis no/
ſtre: ⁊ ſctōꝝ. ¶ q† Et ſil̄itudines locuſtaꝝ ⁊c̄. qꝛ tales ſacerdo
tes parati ſūt ad faciendū malū. ¶ r† Et capita eaꝝ tanq̄ȝ co
rone. qꝛ ꝓpt̄ tōſurā clericalē ⁊ ordinē hoīes deferūt eis hono
rē. ¶ b† Et habebāt capillos ſic̄ capil.mulieꝝ. eis vtēdo ꝓut
ꝑñt ad ornatū illicitū. ¶ c† Et dē.eaꝝ ⁊c̄. ꝑ q̄ꝺ ſignificat̄ cru/
delitas ip̄oꝝ. ¶ d† Et habebāt loricas.i. falſas excuſationes
maloꝝ ſuoꝝ. ¶ e† Et vox alaꝝ e.⁊c̄. iſte ale ſūt potētia tꝑalis
et ſuꝑbia ex q̄bus ꝓcedūt ꝟba iactatiua ⁊ ꝯtumelioſa.
f† ¶ Et habebāt caudas ⁊c̄.i. familiares malos. eos ſequētes.
† ¶ Et poteſtas eaꝝ nocere ⁊c̄. ⁊ exponat̄ ſic pri⁹. ¶ g† Et ha/
bebāt ſuꝑ ſe regē ⁊c̄.ſ. diabolū cuius ſequunt̄ inſtinctum.
l† ¶ Poſt hec ⁊ ſext⁹ angelus. ⁊c̄. Hic ad lr̄am ꝺꝛ fuiſſe laurē/
tius q̄ ꝑ ꝯtentionē conat⁹ eſt papatū obtinere ex q̄ ſecuta fuit
turbatio eccl̄ie: ⁊ ꝑ ip̄m ſignificat̄ q̄libet ambitioſus q̄ ꝑ ꝯten
tionē iniquā obtinere nitit̄ eccl̄ie dignitatē: ⁊ ꝑ ꝧ ſoluunt̄ q̄t/
tuor angeli ſathane quib⁹ nitit̄ ꝓpoſitū obtinere.ſ. falſitas
aduocatoꝝ malignoꝝ ꝓ eo loquentū. malignitas detractoꝝ
cōtra

cōtra impedientes ipm̄:duplicitas adulatoꝝ falſo ipm̄ cōmen/dantiū:⁊ cupiditas magnatoꝝ:ipm̄ munerib⁹ ſuſtinētiū.ꝺ q̄/bus ꝺr: o† Solue q̄ttuoꝛ āgelos ⁊c̄. Euphꝛates frugifer in/terp̄taꝛ ⁊ iō ſignificat cumulationē ꝺiuitiaꝝ cui⁹ appetitu liga ti ſūt p̄dicti q̄ttuoꝛ:⁊ iō qn̄ ꝺant eis munera:ſoluunt ad loq̄n dū ꝓ malicia ꝓmouēda. p† Qui parati erāt ī horā ⁊ ꝺiem ⁊c̄.i.ꝯtinue. a† Ut occi.tertiā ꝑtē hoīm.ad inuicē litigātiū q̄ꝝ vna ꝑs h̄ȝ iuſticiā ⁊ alia ꝑs oppoſitū.⁊ tertia ꝑs ē iudicā/tiū.partē ꝟo iuſtā parati ſūt ꝓ munerib⁹ q̄ꝫtū pn̄t īpugnare. b† Et nūer⁹ equeſtr⁊ ⁊c̄.ꝑ h̄ ꝺeſignaꝛ multitudo magna taliū et poniꝛ hic nūer⁹ ꝺeterminat⁹ ꝓ indeterminato. ꝺ† Et ita vidi equos ⁊c̄.ꝑ h̄ intelligunꝛ p̄dicti q̄ttuoꝛ q̄ ꝺicunꝛ equi eo ꝙ ſequunꝛ inſtinctū ꝺemonis ſic͂ equ⁹ ſeſſoꝛis. iō ſequitur: e† Et q̄ ſedebāt ſuꝑ eos habebāt loꝛi.ig.⁊c̄.qꝛ ꝺemones in/flāmāt eos igne cupiditatis quod ſignificatur ꝑ loꝛicas igne as ⁊ coloꝛant fraudulētia iuſticie apparēt⁊ qꝺ ꝑ hiacynthinas ſignificaꝛ eo ꝙ hiacynthus eſt coloꝛis celeſt⁊:⁊ fedāt eos feto re luxurie ⁊ carnalitat⁊.qꝺ ꝑ ſulphureas ſignificaꝛ. k† Et ca.eq̄ꝝ ⁊c̄.ꝑ h̄ ꝺeſignaꝛ crudelitas iſtoꝝ q̄ ſequunꝛ habenaſ ꝺemonū. m† Et ꝺ oꝛe eoꝝ ꝓcedit ignis:ꝺiſſenſiōis inꝛ ho mines. n† Et fum⁹.vanitat⁊. o† Et ſulphur.feditat⁊ in/famie. p† Et ab his trib⁹ plag⁊ occiſa ē tertia ꝑs hoīm.ſ. iuſtoꝝ mō p̄dicto. q† Ptās eni eq̄ꝝ ī oꝛe eoꝝ ē. nā aduo/cati ꝺetractoꝛes ⁊ adulatoꝛes ⁊ iniuſte ſuſtētātes verbis ſu/is ꝺicta mala. r† Et in caudis eoꝝ.i. in familijs eoꝝ q̄ eis aſſimilanꝛ in malicia. x† Et ceteri homīes ⁊c̄.qꝛ p̄dicti ma li et etiā alij vt freq̄nter ꝓſperanꝛ in vita pn̄ti.poſſent autēȝ ꝑ h̄ aliq̄ credere ꝙ euaderēt punitionē ꝺei. iō h̄ remoueꝛ cū ꝺr. y† Et ceteri ho. q̄ nō ſūt oc.ī his plag⁊.i.q̄ nō ſūt ꝑ im/pugnationē maloꝝ tribulati. ȝ† Neq̄ꝫ penitētiā egerunt. ꝺe malis ſuis que ꝯn̄r magis explicantur cū ꝺr. † Ut ado rarēt ꝺemonia ⁊c̄.ſed magis eis obſtinati ꝑmanſerūt:⁊ ſub/intelligiꝛ graui⁹ ī inferno punienꝛ q̄ quidā grauitas explica ri nō pōt verbis humanis.iō ad h̄ ſignificādū h̄ taceꝛ.

Glo. oꝛdi.

a Et vidi aliū an. Quia Ca. X foꝛtis armat⁹:foꝛtē ꝺiabolum exuperauit. b De celo.i.co/gnitiōe angeloꝝ. c Amictū nu.i.ſe hūiliantē aſſūptiōe carnis: vel qꝛ co gnoſcibilē fecit. Latētē in carne q̄ ē vobis refrigerium ꝯtra vitia. ꝺ Et iris in ca. Qui verā ꝺe ꝺeo h̄ȝ cogni/tionē reputat eū ꝺeū. e Tāq̄ꝫ colū. ig.i.illi in quib⁹ vere lucet imago ꝺei vt in ꝯtēplatiuis vel p̄dicatio. f Et habebat ī ma. Oēs ſcripturas oꝑati/one ſua cōpletas:partim p̄dicādo:ꝑ/tim q̄ ꝺe ſe ꝺicta erāt cōplēdo tandēȝ ſuis ſenſuȝ aperiēdo. g Pedē ſuuȝ ꝺe.i.poꝛtatoꝛes firmi ī fide ⁊ alios ſu/ſtinentes. h Siniſtrū aūt ſuꝑ ter.i. ſuꝑ eos q̄ quoq̄ mō ſuſtētabāt:⁊ ſi nō credebāt. Hoc eſt poſuit maioꝛes et firmioꝛes p̄dicatoꝛes ſuꝑ maioꝛeſ pec catoꝛes:minoꝛes ſuꝑ mīoꝛes. i Quē admodū cū leo ru. Uox leonis oñdit ei⁹ virtutē:⁊ infert terroꝛē cū leo cau/da circa ſiluā ſulcū fecerit ⁊ rugit nul la feraꝝ audet exire:ita xp̄s ſuos in fi de ꝯcludēs:rugit ne aliq̄s exeat. k Scriptur⁹ erā. Hic fert ꝑſonā eo/rū q̄ antixp̄i tp̄e volet p̄dicare ex p̄ce/dentiū imitatiōe. l Signa q̄ lo. In ſpirationē ꝺiuinā vel angelicā admo/nitionē. m Et angel⁹ ⁊c̄. Cū tanta ꝺeſolatio erit ī eccl'ia ꝙ etiaȝ p̄dicatio erit ablata:ne fideles ꝺeſperēt accipi unt ꝯſolationē nō ad ꝺetrimentū ſue ſalut⁊ p̄dicationē ſubtrahi. n Jura/uit. Et ꝑ h̄ firmiter ſtatuit:qꝛ ꝺe⁹ erat nā ſi xp̄s reſurrexit ⁊ nos reſurgem⁹. o Et ea q̄ ī illo. Cuȝ ꝺic͂ creauit ea q̄ in eo ſunt:hereſim q̄rūdā ꝺeſtruxit:q̄ aſtruūt res q̄ſdā nō creatas a ꝺeo ſȝ a ꝺemone vt bufonē. Temp⁹

ſ illis contrarium.

a Et vidi aliū an Ca. X a†

e gelum foꝛtē ꝺeſcenden b

ſ ꝺeus erat in chꝛiſto mundū re/ conciliaus ſibi.

b c ꝺ tem ꝺe celo amictū nube: ⁊ iris c† ꝺ†

in capite eius. Et facies ei⁹ erat e

a ſ qꝛ ſpūſancto accēſi ⁊ alios illuminātes.

e vt ſol: ⁊ pedes ei⁹ tanq̄ꝫ colūna f†

f ignis. Et habebat ī manu ſua li g†

a ſ .i.pꝛedicatoꝛes infirmioꝛes.

g bellū apertū: ⁊ poſuit pēdē ſuuȝ h†

a ſ .i.in pctm̄ fluxioꝛes. b ſ .i.min⁹ firmos.

h ꝺextrū ſupꝛa mare:ſiniſtrūȝ aūt

ſuꝑ terraȝ: ⁊ clamauit voce ma/ i†

ſ ꝺe magnis agente. a ſ tam terribiliter. ſ et

i gna queādmodū cum lēo rugit. k

iō qꝛ iſti ab eo miſſi pꝛedicauerunt.

† Et cū clamaſſet, locuta ſūt ſeptē l†

ſ .i.quia.

tonitrua voces ſuas. Et cū locu

a ſ vniuerſi ſucceſſoꝛes terroꝛem inferentes.

ta fuiſſent ſeptē tōnitrua voces

a ſ tēpoꝛi eoꝝ cōgruas vel que. ſ intelle/

k ſuās: ⁊ ego ſcriptur⁹ eram. Et au

xi quia illi tūc intelligent.

diui vocē ꝺe celo ꝺicentē mihi:

a ſ .i.ſigilla vt amicis pateat ⁊ inimicos lateat

l Signā q̄ locuta ſunt ſeptē toni/

a ſ .i.manifeſtare infidelib⁹ ī q̄b⁹ locū nō h̄nt

m trua: ⁊ noli ea ſcribēre. † Et ange m

lus quē vidi ſtātē ſuꝑ mare ⁊ ſu

a ſ .i.exaltauit. b ſ .i.hūanitatē quā oꝑat⁹ erat

pꝛa terrā leuauit mānū ſuam ad n

n celū: ⁊ iurauit ꝑ viuētē ī ſecl'a ſe/

a ſ qꝛ qui ꝺe nihilo omnia fecit:ſuos et in meli⁹ recreare potuit.

o culoꝝ qūi creauit celū ⁊ ea q̄ ī il/

lo ſūt ⁊ terrā ⁊ ea q̄ ī ea ſūt: ⁊ ma

Nico. de lyra

ꝺ Et iris in capite eius.quia nuncia a† uit pacē eccleſie.eſt enim iris ſignū fe/ b deris:Geñ.ix. c Et facies eius erat vt ſol.ꝓpter fidei ſue ſplendoꝛem. f Et pedes ei⁹ tāq̄ꝫ colū.ignis.ꝑ pe/ **A** c† des intelligunꝛ affectiōes:qꝛ ſicut coꝛ ꝺ† pus moueꝛ pedib⁹:ſic anim⁹ affectib⁹. e habuit aūt iſte iuſtin⁹ affectiones accē ſas igne charitat⁊ ad ꝓmotionēȝ chꝛi/ f† ſtianitatis. g Et habebat in manu g† ſua li.apertū.qꝛ ſcripſit ⁊ miſit epl'as ꝑ totū imperiū ſuū in fauoꝛē chꝛiſtiano/rum. h Et poſuit pe.ſuū ꝺex.ſupꝛa h† ma.ſini.aūt ſuper terrā. qꝛ ſcripſit ha/bitātib⁹ ī terra ⁊ ī inſulis maris. Uel aliter.ꝑ mare qꝺ eſt locus aquarū ītel i† ligiꝛ ppl's chꝛiſtian⁹ ꝑ aquaȝ baptiſmi regenerat⁹.per terrā ꝟo pagani in ter k renis ꝺeſiderijs fixi:ꝺe vtriſq̄ꝫ ꝟo mi⁊/ti erāt ꝺe imperio iuſtini:ſed fuit mag⁊ fauoꝛabilis chꝛiſtianis. propter quod **B** l† ꝺiciꝛ: Poſuit pedē ſuum ꝺextrū ſupꝛa mare ⁊c̄. i Et clamauit vo. magna. ꝺās īperiali auctē mādata. k Quē/admodū cū leo rugit.ad terroꝛē arria/noꝛū. vñ ꝺiciꝛ Pꝛouerb.xx. Sicut ru/gitus leonis:ita et terroꝛ regis.⁊ ſicut clamoꝛ iſte fuit terribilis arrianis: ita fuit cōſolabilis catholicis.ideo ſubdi/tur: l Et cū clamaſſet lo.ſunt ſe.to. vo.ſuas.i.vniuerſitas eccleſiarū ſepte nario numero ꝺeſignata: eo ꝙ vniuer ſitas ſeptenario ꝺ̄ſignaꝛ. vt ꝺic͂ Greg. Homel.xxv. Et clamauit in voces lau m dū ꝺiuinarū.verūtn̄ qꝛ iuſtinus nō ꝑ/fecit cōtra arrianos qꝺ intendebat ra tione p̄dicta.ideo ꝓhibeꝛ iohānes ea ſcribere.vnde ſubdiꝛ: Signa que lo/ n cuta ſunt ⁊c̄. m Et angelus. Hic cō ſeq̄nter ꝺeſcribiꝛ eccl'ie ꝯſolatio ꝓmiſ/ſa ꝑ angelū iuſtini. Circa qꝺ ſciendū **C** ꝙ imperatoꝛes et reges habent ꝺuos angelos cuſtodes:vnū ratione ſingu/laris perſone:ſicut et ceteri homines. Matth.xviij. Uidete ne contemnatis vnū ex his puſillis:ꝺico enī vobis qꝛ angeli eoꝝ ſemꝑ vidēt faciē patr⁊ mei q̄ in celis eſt.⁊ iſti angeli ſunt ꝺe oꝛdine inferioꝛi. alterum ꝟo ratiōe ꝺignitatis ſeu officij: ſingulis enī regnis p̄ſunt ange/li qui ꝺicunꝛ pꝛincipat⁹:⁊ ſunt ꝺe ſuperioꝛi oꝛdine inferioꝛis hierarchie.⁊ iſti ſunt cuſtodes ſpecialiter regum inq̄ꝫtum in eis virtualiter conſiſtunt regna: ꝓpter quod noīanꝛ pꝛinci/pes ī ſcp̄tura: Dañ.x. Nemo ē adiutoꝛ me⁹ in omib⁹ his niſi michael pꝛinceps veſter.⁊ ibidē: Cū egredereꝛ apparuit p̄n ceps grecoꝝ veniēs.⁊ iō iſti angeli aliq̄n accipiunꝛ ꝓ regib⁹ ſeu regnis q̄b⁹ p̄ſūt.⁊ ſic ē ī ꝓpoſito vt mag⁊ videbiꝛ ꝓſeq̄n/do.ꝺicit igiꝛ: Et angelus ⁊c̄.i.angelis iuſtini rōne imperij. n Leuauit manum ſuam ad celum: ⁊ iurauit: ad maioꝛem rei future aſſertionem.

† .93. ꝺiſ.c. ꝺiaconi ſūt q̄s in ꝑin.

† Dañ.1x.c De iureiu/rā.c.ſi xp̄s.

Nico. de lyra

a Et vidi. Poſtq̄ꝫ ꝺe/ Ca. X ſcripta eſt eccl'ie multiplex tri/bulatio.hic ꝯn̄r ꝺeſcribiꝛ eius initial⁊ ꝯſolatio. ⁊ p̄mo poniꝛ act⁹ ꝯſo latiōis.ſcꝺo fruct⁹ ꝺ̄uotiōis.ca.ſe. Pꝛīa ī ꝺuaſ:qꝛ p̄mo poniꝛ ꝺicta ꝯſolatio ꝑ īꝑatoꝛē iuſtinū.ſcꝺo ei⁹ ꝯtinuatio ꝑ iuſtinia/nū nepotē ſuū.ibi: Et audiui vocē. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ iuſti nus ſenioꝛ p⁹ anaſtaſiū hereticū īꝑauit ānis.x.⁊ cepit īperare āno ꝺñi q̄ngētēſimo.xviij.q̄ amoꝛe religiōis xp̄iane feruēſ vo luit ī ꝑtib⁹ oꝛiētis eccl'ias arrianoꝝ eis auferre: ⁊ ꝑ ep̄os ca/tholicos ꝯſecrari:ſȝ n̄ ꝑfecit īpedit⁹ p̄cib⁹ iohis pape ne occaſi one hui⁹ oēs xp̄iani ꝺe italia occiderenꝛ gladio ꝑ theodoꝛicū regē arrianū:q̄ tn̄ poſtea interfecit ſanctū iohānē. vt p̄dictuȝ eſt.igiꝛ ꝺe iuſtino ꝺr hic: Et vidi alteꝝ angelū foꝛtē:ꝓpter im perialē ꝑtātē. b Deſcedentē ꝺe celo.ſ.militāt⁊ eccl'ie ꝑ rege/nerationē baptiſmalē. c Amictū nube.baptiſmalis gratie. Et iris

a Tp̄s am. nō ⁊c̄. i. nulla varietas ſꝫ eterna ſtabilitas aīaꝝ immortalitas. Hoc illi vltimi cōſiderātes patienť libēter. b Cōſūmabiť myſte. Quia tp̄e antixp̄i tāta erit deſtructio ꝓhibeť illꝰ q̄ erūt tp̄e ipſiꝰ p̄dicatio cōtuis p̄dicare velint cuꝫ et ex āñceſſoribꝰ ſuis habebāt officiū p̄dicandi. Illi aūt iō p̄dicauerūt qꝛ a xp̄o ad h̄ inſtituti fuerūt. xp̄s xo eos inſtituit: qꝛ tūc tp̄s p̄dicandi erat et ip̄e ad h̄ venerat: ſed mō vide deſtructionē tp̄is antichriſti ꝯtrariā ꝯſtructioni quā xp̄s fecit ⁊ p h̄ ꝑpende p̄dicationem merito ſubtrahi. Vel aliter deſcripta ſeuitia antixp̄i cōſolationē ſubdit quaꝫ habebūt tūc tp̄is. ſ. qḋ fideles ꝯſiderabūt talia de xp̄o ī corde ſuo qḋ erit eis cōſolatio. c Myſteriū. i. remūeratio ſanctoꝝ qḋ ē ſecretū: qḋ nec o. vi. nec au. audi. d Sic euāge. Intētio ꝓpharuꝫ fuit p̄ma de aduentu dñi ⁊ de ꝯſūmatiōe ſeculi. e Et audiui vocē. Q. d. oſtēſa deſtructiōe que erit tp̄e antichriſti: ⁊ inde etiā predicatiōe ſubtracta: et ob h̄ fidelibꝰ ꝯſolatione adhibita moneť q̄ vidit iterū p̄dicare q̄ſi dicaťapte ſibi. Ecce reuelaui tibi oīa mō vade ⁊ p̄dica: nec qꝛ ſūt aſpera deuita: nec terrearis ꝓ tribulatione aliq̄: qꝛ nō tāta patieťq̄ꝫta patienť qui pſeuerabunt tp̄e antixp̄i. hoc ad conſolationeꝫ p̄ſentis eccl'ie hic apponiť: vbi maior tribulatio ꝓnunciatur. f Vade. Qḋ bñ ſciebat intelligere moneť vt p admonitiōeꝫ aliꝫ p̄dicaturi īformenť. g Stantis ſupra mare. Quia implere graue ē humanitati: que eſt mollis et fragilis. h Et abij. Quia deus ſi quem paratum videt quod neceſſarium eſt ſponte offert. i Ad angelum: id eſt ad ſcripturam a deo completam et fidelibus intimatam. k Et dixit mihi. Oportet te iterū ⁊c̄. Cum ergo reciperem licet amara intelligerem: monuit vt nec pro morte dimitterem.

† 23. diſ. ca. exorciſta. et c. lector.

a Quia tp̄s nō erit amplius. nō eſt p h̄ ītelligēda ceſſatio tp̄is ſimpl'r: qꝛ ia poſt tubiciniū ſeptimi angeli in h̄ libro deſcribiť magnus decurſus tp̄is vſq̄ ad finē mūdi. ſed ceſſatio tp̄is q̄ꝫtū ad virtutē hereſis arriane: vt videbiť ca. ſe. qḋ fuit impletū iuſtini iunioris tp̄e q̄ fuit tertiꝰ imperator ab iſto iuſtino ſeniore: ex q̄ ptꝫ ꝙ illud qḋ dꝛ h̄ de angelo ſtāte ſupra mare ⁊ ſup terrā ꝙ leuauit manū ſuā ⁊ iurauit ⁊c̄. nō pōt ītelligi de iuſtino ſeniore: qꝛ nō habuit noticiā de fiendis poſt mortē ſuā: ſꝫ angelꝰ ſuꝰ cognouit p diuinā reuelationē ꝙ voluntas iuſtini ſenioris d̄ deſtructiōe arriane hereſis q̄ tūc fuit īpedita rōne p̄dicta tp̄e iuſtini iunioris foret complēda: ⁊ ſic p̄cognouit: ſic iurauit. b Cum ce. tu. ca. nā ī principio īperij iuſtini iunioris fuit h̄ cōpletū: vt videbiť. c Conſummabiť my. i. ſecretū a deo ꝓuiſuꝫ d Sic euā. p ſer. ſu. ꝓ. q̄ p̄dixerūt dñm ieſuꝫ xp̄m cuꝫ ſuis fidelibꝰ regnaturū. ⁊ ſic tp̄e ſeptimi angeli p̄ualuerūt xp̄iani ꝯ hereticos īfideleſ: ⁊ tūc audiuit iohes d̄ celo voces d. Factū ē regnū nr̄i huiꝰ mūdi dñi ⁊ xp̄i eiꝰ. vt hr̄. ca. ſe. e Et au. vo. h̄ ꝯñr poniť ꝯſolationis eccl'ie ꝯtinuatio p īpatorē iuſtinianū: q̄ in p̄ncipio ſui regni fuit vere catholicꝰ. ⁊ cepit īpare āno dñi q̄ngenteſimo. xxviij. Fuit aūt hō l'ratꝰ ⁊ leges romanas abbreuiauit: ⁊ in vno volumīe cōpilauit: qḋ dictū eſt codex iuſtiniani: in q̄ multas leges chriſtianis fauorabiles poſuit: de q̄ loquiť hic iohānes d. Et audiui voceꝫ de celo. iſta fuit vox angeli p quē xp̄s loq̄bať iohāni: vt hr̄ ī p̄ncipio huiꝰ libri. f Vade ⁊ ac. li. ap. i. codicē iuſtiniani q̄ dꝛ h̄ accipiēdus a iohāne: qꝛ fauorabiť erat eccl'ie: vt dictū ē. g De ma. angeli ſtā. ſu. ma. et ſup terrā. Hic fuit angelꝰ iuſtiniani rōne īperij: vt videbiť. h Et dixit mihi acci. li. et deuo. illū. tāq̄ꝫ rē ī ore delectabilē. i Et faciet amaricari vē. tuū. qꝛ iuſtinianꝰ in fine vite ſue fuit hereſi depꝛauatꝰ ⁊ ſic eius memoria in libro ꝯtēta facta fuit fidelibꝰ amara: q̄ in p̄ncipio vite ſue erat dulcis: ex h̄ ptꝫ ꝙ angelꝰ iſte qui tradidit libꝝ iohāni nō fuit iuſtinianꝰ: qꝛ lapſū ſuū in hereſim p̄uidit: ſꝫ angelꝰ eiꝰ q̄ etiā addidit loquēs iohāni. † Ezech. 3. k Oportet te ite. ꝓphe. ppl'is ⁊c̄. qꝛ poſtea de m'ltis gētibꝰ ⁊ ppl'is iohānes ꝓphetice ſcp̄ſit ī h̄ libro.

a ſ qꝛ immortales ⁊ impaſſibiles efficientur cū ecōtra tempus maioꝝ ſit in ſecula.

a re ⁊ ea q̄ in eo ſunt: qꝛ tēpus amplius nō erit: ſed ī diebus vocis a†

a ſ cum p̄dicauit qḋ diu nō durabit.

ſeptimi angeli cūm ceperit tuba b

b c canere: conſūmabiť myſterium c

d dei: ſicut euangeliçauit p ſeruos d

a ſ diuinā admonitiōeꝫ.

e ſuos ꝓphetas. Et audiui voceꝫ e

ſ de eiſdem.

de celo iterū loquentē mecū ⁊ di

ſ rōne reddēte. ſ. i. p eā ītellige. ſ. i. ꝓme/

f centē: Vade ⁊ accipe librū aper/ f†

rere dei grām. a ſ. i. parati adiuuare oēs acce

g tū de manu angeli ſtāntis ſupra g

dentes. a ſ ſicut obediens ⁊ ampliaui mentem

h i mare ⁊ ſup terrā. Et ābij ad āgelū dicēs ei: vt daret mihi librū.

ſ opatiōe ⁊ orōne.

ſ. i. tractatū ingrēdo ⁊ opando.

k Et dixit mihi accipe librū: ⁊ deuora illū: ⁊ faciet amaricari ventrem tuū: ſed ī ore tuo erit dulce tanq̄ꝫ mel. † Et accepi librum de h i

a ſ ſed placebit cogitando ⁊ predicando.

ſ. i. opatione chriſti ſubſequendo.

manu angeli: ⁊ deuoraui illū et erat ī ore meo tāq̄ꝫ mel dulce. Et cū deuoraſſeꝫ eū: amaricatꝰ ē vēter meꝰ. Et dixit mihi: Oportet te iterū ꝓphetare ppl'is ⁊ gentibus: ⁊ linguis et regibꝰ multis. k

ſ qꝛ exibis de carcere.

l Et datꝰ ē mihi Ca. XI l†

a ſ ſcriptura calamo ſcp̄ta. b ſ. i. ſceptro qꝛ reges ꝯſtituit admonēs.

calamꝰ ſil'is virgē et dictū ē mihi: Surge ⁊ metire templū dei ⁊ altare: ⁊ adorātes ī eo. m

ſ erige ad p̄dicandū.

a ſ. i. xp̄m. b ſ. i. ꝯſtituas q̄liter ibi adorent.

n Atriū aūt qḋ eſt foris templum n†

ſ excōmunicādo oſtende ſe eſſe foris. a ſ omino ſubtrahe p̄dicationem.

eijce foras: et ne mētiaris illud:

Moraliter.

a† Et vidi aliū an. Ca. X ⁊c̄. Hoc ad l'raꝫ expoſui d̄ imperatore iuſtiniano. Moral'r aūt pōt exponi de ſummo pōtifice bono q̄ īperiali pilleo coronať: ⁊ dꝛ angelus fortis ꝓpter magnitudinē ptā̄tis: et deſcēdes de celo qꝛ dať a deo. c† Amictū nube. i. diuīa ꝓtectione. d† Et iris ī capite eiꝰ. ſic enī iris ē ſignuꝫ diuini federis: ſic papa bonꝰ a deo datꝰ ſignū eſt ꝙ deus eſt eccleſie pacificatꝰ. f† Et pedes eius tanq̄ꝫ columna ignis. nā eius affectiones accēſe ſunt igne charitatis g† Et habebat in manu ſua libellū. qꝛ ptā̄teꝫ coercēdi malos per bullam. h† Et poſuit pedē ſuuꝫ ſupra mare ⁊c̄. qꝛ ſua ptā̄s ſe extendit ad habitātes in terra ⁊ nauigantes ī mari. i Et clamauit voce magna ⁊c̄. excōicando hereticos ⁊ rebelles. l† Et cū clamaſſet locuta ſūt ſeptē tonitrua ⁊c̄. p ſeptē tonitruoꝝ: ſignificať vniuerſitas p̄latoꝝ q̄ ptā̄teꝫ hñt excōicandi ſuos ſubditos ꝯtumaces. p h̄ aūt ꝙ iohannes ꝓhibeť hic ſcribere. ſignificať ꝙ hmōi cēſure nō ſunt m'tiplicāde ſꝫ ſolū vtendū eſt eis ī magna neceſſitate. † Et iurauit p viuentē in ſecula ſeculoꝝ. i. firmiter diſpoſuit. a† Quia tp̄s amplꝰ nō erit. ſic̄ dixi in expoſitiōe litterali: h̄ nō intelligiť d̄ ceſſatiōe tp̄is ſimpliciť: ſꝫ q̄ꝫtū ad hereſim arrianā: ⁊ ſil'r papa debet deſtruere omnē hereſim ⁊ erroneā doctrinā. f† Vade accipe librū ⁊c̄. hoc fuit dictū iohanni per quē p̄dicator ſignificať qui habet a papa poteſtatē exercendi officium p̄dicandi: ⁊ iſtud officiū dulce eſt ꝓpter ſpem premij: ſed cū poſtea p̄dicator ꝑcipit ꝙ ſm̄ ſuam predicationē nō viuit amaricať eius ꝯſcientia. nam arguiť ꝓpria culpa et ſic dicit poeta: Turpe eſt doctori cum culpa redarguit ipſum. Ca. XI

Et datꝰ ē mihi calamꝰ. Poſt actū eccl'iaſtice ꝯſolatiōis poniť h̄ fructꝰ deuotiōis. et ſcḋo reuertiť iohānes ad deſcribēdū p̄dus cuiuſdā eccl'iaſtice tribulatiōis. ibi: Et ciuitatē ſanctā. Circa primū ſciendū ꝙ felix papa q̄ tp̄ibꝰ illis prefuit eccl'ie romane inſtituit feſtiuitatē dedicatiōis eccl'ie p annos ſinglos celebrari. In dedicatiōe xo ep̄s circūit eccleſiā dedicādā. ⁊ ſic ſe habet p modū mēſurātꝰ muros eiꝰ exteriꝰ: ⁊ ī pauimēto eccl'ie ab angulo ī angulū trāſuerſaliter ſcribitur alphabetū grecū: ⁊ ſic quodāmodo mēſurať ſpaciū interiꝰ. ⁊ ſm̄ h̄ diē iohānes ī pſona eccl'ie loquēs ꝓphetice: Et datꝰ ē mihi calamꝰ ſil'is virge. nā dedicās templū in manu ſua portat aſperſorium. m Surge ⁊ metire templum. verbū eſt felicis pape ad quēlibet epiſcopū ꝓ dedicatiōe eccleſie. n Atrium aūt quod eſt foris ⁊c̄. ipſe enim inſtituit ꝙ non celebraretur miſſa niſi ī loco conſecrato.

l Et datus eſt mihi calamus. Ca. XI Cum iniunxiſſet predicationeꝫ adiutrices dat ſcripturas per quas eam exerceat. m Metire: id eſt ita ſm̄ vniuſcuiuſq̄ capacitatem predica: vt cōſtituas eccleſiam et in ea altare. n Atrium: id eſt falſos chriſtianos qui ſe eccleſiam ſimulant ſed factis abnegant.

Ciuitatē

Quonīã

a Ciuitatē san. i. eccl'iaȝ ad iuste viuendū ꝯgregatā et virtutibus imbutā pſequentur mēſibus .xl. duob⁹.i.trib⁹ annis ⁊ dimidio:q̇bus regnabit antichriſt⁹.q.d.ſciatis oēs pſecutiones q̄ ſūt in pn̄ti et q̄ fuerūt i p̄terito ab antixp̄o pcedere:ſicut illas que erūt tp̄e ſuo. c Duob⁹ teſti. De helia et enoch agiť p q̊s predicatores alij intelliguntˀ.
b Et dabo duo. q.d.cū minor eſt tribulatio nō debetˡ ceſſare:quia tp̄e ipſi⁹ cuȝ grauior fuerit: faciā illos p̄dicare.
d Dieb⁹ mille. Nota ꝙ hi dies nō perficiūt tres ānos ⁊ dimidiū: ſic̄ ⁊ xp̄s nō compleuit dimidium annū p̄dicatiōis ſue. e Hi ſunt due oli. Et ad exemplū hoꝝ debetis predicare. nā iſti f Super aquas.i.ſuper doctrinas ſuas que ſūt fidelib⁹ aque irrigātesˡ g In ſanguinē. In peccatū:vel cū audita negligiť vľ cū audiri etiā ꝯtemniť. h Egypt⁹ i. tenebroſa ſine cognitione dei.
i Et mūera. Dona ad litterā:vel cōgratulationes et cōfabulatiōes ad inuiceȝ de eis loquētes.
k Et poſt tres. Oſtenſa tribulatione eoꝝ:p quorū exemplū iſtuȝ inuitabat ad p̄dicādū: ⁊ ſi neceſſe fuerit ad cōpatiēdū:oñdit ⁊ ipſoꝝ coronas vt ſimiliter iſtū iohānē.ſ. vľ quēlibet aliuȝ de corona ſua p mō ſuo certū faciat. l Sup pe.i. ſup ſeip̄os q̊ pri⁹ fuerˉt nō indigentes aliq̊ q̊ nitanť ſed erūt firmi.
m Voceȝ mag. Que illos refrigeret: ⁊ inimicoſ terreat

ſ.i.conformes facti ſunt gentilibus.
a quoniā datū eſt gentib⁹. Et ciuita- a b
ſ et ipſi gentiles.
tē ſanctā calcabūt menſib⁹ q̄dragi- c d
b c taduob⁹. Et dabo duob⁹ teſtibus e†
ſ.i.tribus annis ⁊ dimidio ſic̄ ipe xp̄s p̄dicauit.
d meis:et ꝓphetabūt dieb⁹ mille du f
e cētis ſexagīta amicti ſaccis. Hi ſūt g† h†
ſ.i.predicantes penitētiā ⁊ exemplo oſtēdentes.
ſ in ſpū ſancto inuncti.
due oliue ⁊ duo candelabra lucētia i
ſ qȯ deo placeat accēdētes. ſ dātes lumē alijs.
in cōſpectu dn̄i terre ſtātes. Et ſi q̊s k† l†
ſ a propoſito reuocare. ſ ſpūalis ſententia.
voluerit eos nocere: ignis exiet de m†
ſ damnabit.
ore eorū:⁊ deuorabit inimicos eo- n†
ſ corporali morte.
ruȝ. Et ſi q̊s voluerit eos ledere:ſic o† p†
ſ.i.ſpūali ſententia.
oportet eū occidi. Hi habēt poteſta q†
a ſ.i.ſcripturas que celāt arcana. ſ quia nō pre-
tē claudēdi celūȝ ne pluat dieb⁹ p- r
dicabunt niſi congruo tempore.
f phetie ipſoꝝ:⁊ poteſtatē habēt ſup s†
ſ q̄ꝝrū ad hos q̊s reprobatos viderint. ſ.i.petm̄.
g aquas cōuertēdi eas i ſanguinē:et t† v†
a ſ.i.terrenos. b ſ memor eſto plagarū egypti.
pcutere terrā omi plāga q̄tienſcūq̧ x†
a ſ quod erit per tres annos et dimidiū.
voluerit. Et cū finiērint teſtimoniū y†
ſ antichriſtus. ſ ad regnū. ſ p tenebroſos.
ſuuȝ:beſtia q̄ aſcendit de abyſſo fa- ȝ† a†
ſ diſputationibus.
ciet aduerſus eos bellū:et vincet il
ſ corporaliter.
los:⁊ occidet illos. Et corpa eorum b c
a ſ vt quicunq̧ viderint timeant eos conformari.
b ſ hieruſalē. ſ olim in virtutib⁹ nūc in malicia.
iācebūt i plateis ciuitatˡ magne: q̄ d e
a ſ.i.muta q̄ nemo p̄dicabit ſpūaliter.
h vocať ſpūaliter ſodōma et egypt⁹: f
a ſ xp̄s. b ſ helie ⁊ enoch. c ſ ꝯtradicēdo veritati g
vbi ⁊ dōmin⁹ illōꝝ crūcifix⁹ ē. Et vi h i
ſ quidā oculis quidam fama.
debūt de ꝑpl'is ⁊ tribub⁹ ⁊ liguis et
gentib⁹ et iacebūt corpa eoꝝ p tres k
dies ⁊ dimidiū:et corpa eorū nō ſi- l
ſ ne memoria eorum habeať.
nēt poni i monumētis. Et ihabitā- m†
ſ iuſtoꝝ afflictio impioꝝ eſt epulatio.
tes terrā gaudebūt ſup illos ⁊ iocū n†
i dabunť:⁊ mūera mittēt inuicē:qm̄ o p
a ſ cōtradicēdo iniquitati.
hi duo ꝓphete cruciāuerˉt eos q̊ ha
ſ vel tabāt. ſ.i.annos tres ⁊ dimidiū.ſ.p⁹ mortē
k bitāt ſup terrā. Et poſt dies tres et q†
antixp̄i. a ſ oīa eternaliť viuificās. b ſ vidi intra-
dimidiū ſpiritūs vite a deo ītrāuit r†
turū. a ſ iam immortales ⁊ impaſſibiles.
l in eos. Et ſtēterˉt ſup pedes ſuos:⁊ s
a ſ.i.pena infernalis vľ reuerentia dei.
ſ vľ ꝯtigit. ſ vt pōdus opprimēs.
timōr magn⁹ cecidit ſup eos q̊ vide
ſ vel alios. ſ ita glorificatos. a ſ magne prātˡ.
m rūt eos. Et audierūt vōcē magnaȝ t†
ſ a chriſto vel archangelo. a ſ.i.hec operantem.
b ſ.i.ad cōſortium ſanctorum.
de celo dicēntē eis:āſcēdite huc. Et

a Quoniā datū ē gētib⁹.q̄ offerˉt ſacrificia ſua nō ſolū in locis cōſecratis:ſȝ etiā in ꝓphanis. b Et ciuitatē ſan. Hic ꝯñr reuertiť beat⁹ iohānes ad deſcribendā tribulationē quandā eccleſie excitatā p arthemiū patriarcham cōſtantinopolitanū: q̊ ꝓpter hereſim euticianā q̄ erat corruptus p agapitū papā fuit depoſit⁹: et loco ei⁹ mēnas ſeru⁹ dei monachus inſtitut⁹:ſȝ theodora imperatrix infecta eadē hereſi petijt a ſiluerio papa arthemium reſtitui:ſic̄ ptȝ in legēda ſancti ſiluerij:et q̄ renuit h̄ facere:theodora indignata ⁊ iuſtinian⁹ ei⁹ maritus hereſi euticiana p arthemiū depraūat⁹:mouerūt pſecutionem ꝯtra miniſtros eccleſie:ita ꝙ ſilueri⁹ fuit depoſit⁹ ⁊ in exiliū relegat⁹ p beliſariū patriciū ⁊ mēnas ſeru⁹ dei in carcere afflict⁹. ⁊ h̄ eſt qȯ dicit iohānes. Et ciuitatem ſanctā.i.eccleſiā q̄ dr̄ ciuitas ſctā.nā eſt vnitas ciuiū ſpiritu ſancto ꝯgregata. c Calcabūt.arthemi⁹ iuſtinianus theodora ⁊ beliſari⁹: eccleſie miniſtros grauiť opprimēdo. d Menſib⁹ q̄dragintaduobus.tāto enī tp̄e vel circiter dr̄ illa pſecutio duraſſe.ſ.per tres annos et dimidiū. e Et dabo duob⁹ teſtib⁹ meis.cōſtantiam ⁊ ſapientiā:ſupple ⁊ iſti fuerūt ſilueri⁹ ⁊ mēnas dei ſeru⁹ q̊ cōſtanter ſteterūt ꝯtra fautores hereſis euticiane veritatē p̄dicādo.iō ſubdiť. f Et ꝓphetabūt di.mil.ducētis ſexaginta.q̄ faciūt idē tp̄s qȯ pri⁹.ſ.tres annos ⁊ dimidiū vel circiter. g Amicti ſaccis.i.vilib⁹ veſtimētis.nā ſilueri⁹ papa ſpoliatus fuit veſte papali: ⁊ indutus veſte monachali. h Hi ſūt due oliue.ꝓpter plenitudinē pietatis. i Et duo cādelabra.ꝓpter ardorē charitatis. k In ꝯſpe.dn̄i ter.ſtātes.p ꝯſtātiā veritatis. l Et ſi q̊s vo.eos nocere.ſic̄ factū fuit p p̄dictos pſecutores eccl'ie. m Ignis exiet d̄ ore eoꝝ.i. verba ex feruore fidei pcedētia. n Et de.ini.eoꝝ.eos feriēdo ſnīa excōicatiōis.iō ſubdiť. o Et ſi q̊s volu.eos ledere.gladio materiali.ſ. p Sic oportet eū occidi.gladio ſpūali q Hi habēt ptātē claudēdi celū.p claues eccleſie. r Ne pluat dieb⁹ ꝓphetie ip̄oꝝ.nā bn̄ficia eccleſie nō pficiūt excōicatˡ iuſte. s Et ptātē hn̄t ſup aquas.i.hereticoꝝ doctrinas.de q̊bus dr̄ Prouerb.ix. Aque furtiue dulciores ſunt. t Cōuertēdi eas in ſanguinē.oſtendēdo eoꝝ falſitatē. v Et pcutere terrā.i. hereticos in terrenis fixos.vnde dicit Aug⁹. Si terraȝ diligis terra es. x Omi plaga.ſ.ſpūali ſnīa i excōicatiōis aggrauādo. y Et cū finierint teſtimoniū ſuū.veritatē cōſtāter defendēdo. ȝ Beſtia q̄ aſcēdit de abyſſo.i. beliſarius patrici⁹ eo mō loq̄ndi q̊ crudelis hō dr̄ leo vľ canis rabidus. a Faciet aduer.il.bellū.mō p̄dicto. b Et occidet illos.morte ciuili p relegationē exilij. c Et corpora eoꝝ iacebūt.i.reputabunť vilia:ſicut cadauer iacēs ī terra. d In plateis ciuitatˡ magne.i.in fideliū cōgregatiōe q̄ tūc erat valde magna. e Que vocať ſpūaliť ſodoma.ꝓpter vitioꝝ vilitatē. f Et egypt⁹.ꝓpter errorū tenebroſitatem. g Ubi ⁊ dn̄s illoꝝ.ſcilicet xp̄s. h Crucifixus eſt.ex h̄ enim ꝙ p̄dicabat ꝯtra vitia ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ cōceperūt inuidiā ⁊ odium ꝯ̄ eū. ex q̊ ꝯñr obſcurata eſt illa cognitio quā habebāt de xp̄o per ſcripturas ꝓphetarum:ſicut plenius declaraui.ſ̄.illud Matth.xxj. Agricole aūt dixerūt:hic eſt heres ⁊c̄. ⁊ ſic obſcurati pceſſerūt ad eius occiſionem. i Et videbūt de tribubus ⁊ ppl'is ⁊c̄.nam mors eoꝝ ciuilis ⁊ eiectio multˡ ꝑpl'is ⁊ diuerſaꝝ linguaꝝ fuit nota. k Per tres dies ⁊ dimidiū.h̄ accipiť dies p anno.ſm̄ illud Ezech. iiij. Diem pro anno dedi tibi.tm̄ enim durauit deiectio eoꝝ:vt p̄dictū eſt. l Et corpa eoꝝ nō ſinēt poni in monumētis.i.p̄ncipes euticiani nō pmittēt eis exhiberi aliqȯ beneficiū humanitatis. m Et inhabitātes terraȝ.ſ.euticianā q̄ tūc dn̄abať in terra. n Gaudebūt ſup illos.de eoꝝ deiectiōe. o Et mūera mit.inuicē.in ſignū leticie. p Qm̄ hi duo ꝓph̄e cru.eos. excōicatiōibus et aggrauatiōib⁹. q Et poſt dies tres ⁊ dimidium.i. poſt tres annos et dimidiū. r Spiritus vi.a deo intra.in eos.q̄ reſtituti fuerūt ad ſtatū priſtinū: ⁊ ſic viuificati fuerūt a morte ciuili.ſilueri⁹ enī āno dn̄i q̊ngēteſimo.xxxvj.ſedit iteꝝ in ſede papali. s Et timor ma.ce ſup eos.ſ.euticianos. t Et au.vo.ma.de ce.i.d̄ millitāte eccl'ia eos reſtituēte ad ḡdū p̄ſtini honoris. verūtñ beatus ſiluerius in exiliū remiſſus ibidē mortuus fuit: et ſic p palmā martyrij ad celū aſcēdit:et idem tenendū de ſuo dei mēna. ⁊ ſic aliť pōt exponi qȯ dr̄: Et audiui

B

C

terreat. a Terremotꝰ.i.terreni moti ſunt vt puniant̃ ĩ inferno. Uel ad deſtructionẽ eccl̃ie occiſis ĩngr̃is. b Et decima ps.i.hõ q̃ ad h̃ ꝯſtitutꝰ videt̃: vt decimꝰ ordo reſtauret̃. c Occiſi ſunt in. Oĩno deſtructa in inferno: vl̃ poſtea nõ reſipuerũt. d Gloriã.i.laudes deo de iuſtorũ ſaluatione ⁊ maloꝝ dãnatiõe. e Factum eſt. Qui priꝰ vilis erat ⁊ abiectꝰ iã regnat: coronãs bonos: malos ꝯdemnans.

f Et regnabit.i.permanebit regnuȝ ipſiꝰ in ſe.ſ.nõ vt q̃dã heretici putant ſctõs poſt diffinitũ tp̃s in mũdi vitaȝ redituros. g Et vigitiq̃t. ſe.nõ tm̃ minores ita glorificãt deũ ſȝ etiã maiores. h Ceciderũt in fa. In faciem cadit: q̃ in hac vita culpã agnoſcit.eã ꝙ penitẽdo deflet. Retro cadit: qui ĩ hac vita repẽte decidit: ⁊ ad q̃ ſupplicia ducatur neſcit. Qui cor.

aſcẽderũt in cęlũ ĩ nube: ⁊ vide- a
a .i.in ipſo tempore glorificatiõis hoꝝ vel in illa hora cũ helias et enoch occiſi ſunt.
rũt illos inimici eorũ. Et in illã b+
a hora factꝰ ẽ terręmotꝰ magnus c+
in penas de eccleſia.
b ⁊ decima ps ciuitat̃ cecidit. Et d+ e
a q̃s deꝰ p̃ſciuit ad mortẽ vt nõ terreant̃ quo-
c occiſa ſũt in terręmotu noĩa hõ-
quo mõ fideles. a oẽs perfecti in malicia.
b qñ illi ceciderũt in penas vel in peccatum.
c .i.in reuerẽtiã dei. vel timẽt ne cadãt.
minũ ſẽptẽ milia: ⁊ rẽliq̃ ĩ timõ- f g+
nihil ſibi attribuẽtes.
d rẽ ſũt miſſi: et dederũt gloriã deo h+
cęli. Uę ſcdm abijt: ⁊ ecce vę ter i k
ordine narrationis et tp̃is.
tiũ veniet cito. Et ſeptimꝰ ange l+
lus tuba cecinit: ⁊ factę ſunt vo m n+
e ces magnę ĩ cęlo dicẽtes: Factũ o
.i.patris ⁊ filij.
eſt regnũ huiꝰ mundi dñi nr̃i et
f xp̃i eiꝰ ⁊ regnabit ĩ ſęcl̃a ſęculoꝝ
g amẽ. Et vigintiq̃ttuor ſeniores p
a .i.ꝯſiderãtes qđ deo placeat. b .i.iudicãt qđ ẽ in p̃nti. c .i.ſibi cõmiſſis
q̃ in ꝯſpẽctu dei ſedẽnt ĩ ſedibũs
a .i.tũc hũilabũt ſe. b .i.in corda ſua.
c eo ſcilicet ꝙ hic cõſeruaſſet eos.
h ſuis cẽciderũt ĩ faciẽs ſuas: ⁊ ãdo
a iõ q: ſaluaſti nos: ⁊ inimicos damnaſti.
rauerũt deũ dicẽtes: Gr̃ãs agi- q
immutabilis.
mus tibi dñe deꝰ nr̃ oĩpotẽs q̃
oli cũ deſpiciebar̃. a reſurgẽdo ſpm̃ tuis dando: eccleſiam cõgregando.
es ⁊ q̃ erãs ⁊ qui vẽturꝰ es: q̃uia
accępiſti virtutẽ tuam magnaȝ
tuos a diabolo defendiſti. a ⁊ ꝓ tuo regno.
⁊ regnaſti. Et irãtę ſũt gẽtes: et r+ s
cõtra illos. a aduenit oportunitas tã bo-
aduenit ira tua: ⁊ tp̃s mõrtuoꝝ t
noꝝ q̃ȝ maloꝝ. a aduenit tp̃s. b vt diuidant̃ boni a malis vel iudicare vt iudices.
iudicari: ⁊ rẽddere mẽrcedẽ ſer- v
a ꝓuidẽtibꝰ ſibi ⁊ alijs. b in fide ꝯfirmat̃.
uis tuis ꝓphẽtis ⁊ ſanctis ẽt ti-
a et nõ tã maioribꝰ ſȝ quibuſcũꝗ fidelibus.
mentibus nomen tuũ pũſillis ⁊

Nico.de lyra

vocẽ mag.ſ.dei vocãtis eos ad gl̃iaȝ. a Et vi.il.ini.eoꝝ.ꝑ miracl̃a ſuã glificationẽ teſtificãtia. ſcribit̃ eñ ĩ legẽda bt̃i ſiluerij ꝙ ip̃o mortuo ĩ loco exilij occurrit multitudo male habentiũ ⁊ ſalui fiebant. Paſſus aũt iſte ſupra poſitꝰ cõiter exponit̃ ꝯ̃ enoch ⁊ helia q̃ dicunt̃ futuri teſtes xp̃i ad p̄dicãdũ ꝯtra ꝑfidiã antixp̃i tribꝰ annis et dimidio. Amicti ſaccis.i.ĩ habitu abiecto: q̃ dicunt̃ due oliue: ꝑ exuberãtiã pietatis: ⁊ duo cãdelabra ꝑ ardorem charitat̃: ⁊ ſtãtes ĩ ꝯſpectu dei: ꝑ conſtãtiã ꝯ̃ antixp̃i maliciã. dr̃ etiã hic ꝙ ignis exiet ꝯ̃ ore eoꝝ.i.vbũȝ feruide p̄dicatiõis q̃ malicia antixp̃i ⁊ ſuoruȝ deteget̃: ⁊ vbũ deuote orõnis q̃ meritorie antixp̃us ⁊ magna ps ſui exercitus fulmĩabit̃: ſic̃ dictũ fuit pleniꝰ.ij. Theſſal̃.ij. Faciẽt ⁊ tunc miracula vera ꝯ̃ ſigna antixp̃i mẽdacia: q̃bꝰ antixp̃s cũ ſuis affliget̃. iõ ſubdit̃: Ubi habẽt ptãtẽ ⁊c̃. finalit̃ tñ antixp̃s qui dr̃ hic beſtia ꝓpt̃ ſuã crudelitatẽ. Aſcendẽs de abyſſo: ꝓpt̃ demonis ſibi p̄ũati ptãtẽ. Occidet eos ⁊ iacebũt corꝑa eoꝝ ĩſepulta: ad terrorẽ xp̃ianorũ. In medio ciuitat̃ magne.i.ꝯgregationiſ antixp̃o adherẽtis que erit valde magna: Et dr̃ ſodoma ⁊ egyptꝰ.i.vilis et tenebroſa: ⁊ videbũt de ppl̃is ⁊ tribubus: q: de cũctis gẽtibꝰ multi adherebũt antixp̃o. Per tres dies.ſ.naturales ⁊ ꝑtẽ q̃rti diei. Et inhabitãtes terrã gaudebũt.i.adherentes antixp̃o. Et pꝰ tres dies ⁊ dimidium ſpũs vite ⁊c̃. q: reſuſcitabunt̃: ⁊ ad celeſtia trãſferent̃ ĩ teſtimoniũ veritat̃ ſue p̄dicatiõis. Et hec expoſitio mag̃ cõcordat l̃re q̃ȝ p̄cedẽs. vtraꝗ tñ põt dici l̃ral̃.

Ad cuiꝰ euidẽtiã ſciẽdum qđ illud qđ eſt alteriꝰ figura: neceſſario ẽ in ſe res aliq̃: q: qđ nihil eſt non põt aliq̃d figurare vl̃ ſignificare: ꝓpt̃ qđ figura tripliciter põt accipi. Uno mõ vt res in ſe tm̃. Alio mõ vt figura alteriꝰ tm̃. Tertio mõ vt res in ſe ⁊ figura alteriꝰ. ⁊ h̃ triplex modus inuenit̃ frequẽter in ſacra ſcriptura. Ubi gr̃a qđ de ſalomone dr̃.iij. Reg.xj. Deprauatũ eſt cor eiꝰ ꝑ mulieres ⁊c̃. dr̃ ꝯ̃ eo ſ̃m ſe tm̃. ⁊ nullo mõ vt fuit figura xp̃i. ⁊ ſic ſenſus l̃ralis eſt tm̃ de ſalomone. ⁊ illud qđ de eo dr̃ Pſ̃ .lxxj. Añ ſolẽ ꝑmanet nomẽ eiꝰ: nõ põt ĩtelligi de ſalomone ſ̃m ſe: ſȝ tm̃ vt fuit figura xp̃i: ꝓpt̃ qđ ſẽſus l̃ral̃ tm̃ ẽ ꝯ̃ xp̃o ſic̃ ibidẽ pleniꝰ fuit declaratũ. illud aũt qđ dñs dixit ꝯ̃ eo.ij. Reg.vij. Ego ero illi in patrẽ: ⁊ ip̃e erit mihi in filiũ: intelligit̃ de ſalomone ſ̃m ſe ⁊ ſ̃m ꝙ fuit figura xp̃i: q: fuit filiꝰ dei ꝑ adoptionis gloriã ſaltẽ in p̄ncipio regni ſui: vt ptȝ.ij. Reg. ⁊ fuit figura xp̃i q̃ ẽ dei filiꝰ ꝑ naturã: q̃ filiatio ꝑfectior ẽ q̃ȝ alia: ⁊ ſic ẽ ibi duplex ſenſus l̃ralis. vnꝰ de ſalomone rõne filiatiõis adoptiue.

ptiue. aliꝰ de xp̃o rõne filiatiõis naturalis ꝑ illã figurate: ⁊ h̃ ſcđo mõ inducit apl̃s dictã auctẽ Heb.j. ad ꝓbanduȝ diuinitatẽ xp̃i: q̃ ꝓbatio nõ fit ꝑ ſcripturã efficaciter: niſi accipiat̃ ĩ ſenſu l̃rali: ſic̃ dic̃ Augꝰ. ꝯ̃ donatiſtas. ſic aũt ẽ in ꝓpoſito duplex ſenſus l̃ralis. Et vnꝰ eſt impletꝰ ĩ Silueri papa: ⁊ mẽna dei ſeruo q̃ fuerũt figure enoch ⁊ helie. ⁊ aliꝰ implebit̃ in enoch ⁊ helia cui magis ꝯcordat l̃ra: vt viſũ ẽ: ⁊ ꝑfectiꝰ ĩ eis implebit̃: ꝓpt̃ qđ de ipſis eſt ſenſus p̄ncipaliter intẽtꝰ. b Et ĩ il. hora. Deſcripta ꝑſecutione eccl̃ie a vandalis ⁊ p̄ncipibꝰ conſtãtinopolitanis ⁊ italicis: Hic ꝯ̃ñr ponit̃ eiuſdẽ ꝑſecutio a gothis q̃ fuerũt arriani: vt dictũ ẽ.ſ̃.ca.viij. Et diuidit̃ ĩ tres ꝑtes. nã in p̄ma ponit̃ gothorũ ꝑſecutio. ſcđo eoꝝ deſtructio. ibi: Et ſeptimꝰ angelꝰ. tertio deuotiõis augmẽtatio. ibi: Et apertũ ẽ templũ. Circa p̄mũ ẽ ſciendũ ꝙ eo tꝑe q̃ Iuſtinianus et theodora ⁊ arthemiꝰ ꝑſequebant̃ miniſtros eccl̃ie: Uigiliꝰ papa fune in collo eiꝰ miſſo fuit tractꝰ ꝑ ciuitatẽ cõſtãtinopolitanã ⁊ clerus q̃ cũ eo erat adductuſ fuerat dãnatꝰ ad metalla ſcindẽda ꝑ diuerſa loca: ꝓpter qđ dei iudicio totila rex gothoꝝ collecto magno exercitu inuaſit imperiũ: ⁊ multas ꝓuincias ꝑuagatus italiã vaſtauit: ⁊ ſanctũ herculanũ epiſcopũ peruſinũ cũ ppl̃o ciuitat̃ interfecit: ⁊ multos alios chriſtianos ꝑ diuerſas ꝓuincias. ⁊ h̃ eſt qđ dr̃: Et ĩ illa hora.i.tꝑe Iuſtiniani hereſi arriana deprauati cito poſt mortem ſiluerij ⁊ mẽne ſerui dei: ꝯ̃ q̃bꝰ ĩmediate añ fecerat mẽtionẽ. c Factꝰ ẽ ter.ma.i.cõmotio magna habitãtiũ ĩ terra ꝑ totilã regeȝ: vt dictũ ẽ. d Et decima ps ci.ceci.i.magna ps ppl̃i chriſtiani: ita vt ad decimã ꝑtẽ vl̃ circiter poſſet eſtimari. e Et oc. ſũt ĩ ter. noĩa ho.i.hoĩm noĩatoꝝ.

f Septẽ mil.i.ĩ magno nũero: q: ponitur h̃ nũerꝰ determĩatꝰ ꝓ indeterminato: ſic̃.ſ̃.iiij.ca. g Et reliq̃ ĩ ti. ſũt miſ. ſ.ppl̃s romanꝰ q̃ multũ timuit qñ totila ciuitatẽ cepit: verũtñ q: pplm̃ nõ occidit nec ciuitatẽ incẽdit. iõ ſubditur: h Et de.glo.deo celi. de ſuo euaſione. i Ue ſcđm abijt.i.tribulatio predicta.

k Et ecce ve ter.ve.cito.ſ.gothorũ deſtructio: ꝓpter qđ iſtud ve non fuit ſuꝑ catholicos. Idẽ dictũ fuit.ſ̃.viij.ca. Ue ve ve habitãtibꝰ ĩ terra. qđ eſt cõmune catholicis ⁊ arrianis. l Et ſepti.ang. Hic ꝯ̃ñr deſcribit̃ gothoꝝ ꝯ̃ſtructio. Iuſtinus enĩ iunior ſucceſſit in imperio ip̃i iuſtiniano: ⁊ cepit ĩꝑare anno dñi q̃ngẽteſimo ſexageſimoſexto. Hic aũt ꝯſtituit narſerẽ patriciũ romanoꝝ virũ in armiſ ſtrenuũ: mittẽſ eũ ad rẽmẽdũ gẽtẽ gothoꝝ: q̃ collecto exercitu magno gothos expugnauit: ⁊ regẽ eorũ occidit: et ſic italia ab eis liberata: chriſto abſꝗ timore ſeruiuit: ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃: Et ſeptimꝰ ãgelus.i.imꝑator iuſtinꝰ. m Tuba ce. q: auctẽ ĩꝑiali narſerẽ ĩ italiã miſit. n Et fa.ſũt vo.ma.ĩ celo.i. in eccl̃ia militãte: q: gothiſ occiſis eccl̃ia ꝓrupit ĩ voces diuine laudis. o Dicẽtes fa.ẽ re.hu.mũ.⁊c̃. tũc enĩ italia ĩ q̃ ẽ roma q̃ caput ẽ regni xp̃i ĩ t̃ra: libere xp̃o ſeruiuit: a gothis ⁊ ceteris arrianis liberata. p Et vigitiq̃ttuor ⁊c̃.i. vniũſitas ep̃oꝝ et eccl̃iaꝝ ſuaꝝ: vt dictũ ẽ.ſ̃.iiij.ca. q Gr̃as agi.tibi. de liberatiõe eccl̃ie: ad q̃s rumor huiꝰ facti deuenit. r Et irate ſũt gẽ. i.gothi ꝯ̃ reg̃ eoꝝ ĩterfectiõe ⁊ ſua debellatiõe. s Et ad. ira tua.i.punitio tua ſuꝑ gothos: qñ enĩ deꝰ punit ad modũ irati ſe hȝ: vt freq̃nter dictũ ẽ.ſ̃. t Et tp̃s mor.i.tp̃s punitiõis gothoꝝ ꝓ catholic̃ ĩterfect̃ ab eis. v Et red.mer.ſer.t.ꝓ.⁊c̃. q: int̃ illos interfectos a gothis fuerũt aliq̃ p̄dicatores magni q̃ dicunt̃ ꝓph̃e annũciãtes penas ⁊ p̄mia futura: ⁊ aliq̃ valde ſctĩ: ⁊ aliq̃ ĩ ſeculo magni: ⁊ alij mediocres et parui.

Et extermi.

a Qui cor.terrã.i.ſeipos p malã opationē et alios p malũ exẽplũ. b Et aptũ ē. In hac q̃rta viſiōe hʒ materiã.m.bñ ornatã ⁊ bona auxilia habētē.ſ.ɔ̃ pugna eccl'ie q̃ a diabolo ĩpugnat̃ ⁊ apte ⁊ occulte: ⁊ in oĩb⁹ his oſtēdit eã ſupare: p qɔ̃ maxie armat fideles ne deficiant in aliq̃ tribulatiōe. De pugna eccl'ie pēdet: ɔ̃ reuelatiōe ml'ier: ⁊ pēdet ex tertia viſiōe q̃ eſt de iniuncto officio p̄dicãdi. Aptũ eſt templũ dei. Id eſt dat⁹ eſt ſpũſſanct⁹: per quē myſteria eccl'ie q̃ p ſcɔ̃m tabernaculũ figurabat̃ reuelata ſũt fidelib⁹. c Arca. Chriſt⁹ arca in q̃ oēs theſauri ſapiētie abſcōditi q̃ cōpleuit vetus te. ⁊ inſtituit nouũ. d Et grãdo magna. Quia q̃buſdã viſa ē p̄dicatio intolerabilis. Ca. XII

e Et ſignuʒ. Et ex his vidi iſtud pcedere.ſ.fidei grãʒ.i.qɔ̃daʒ magnũ ſignificãtē. Hic facit mētionē ɔ̃ reuelatiōe myſterioꝝ q̃ fuerũt in ſcɔ̃a viſiōe ⁊ de iniũcto officio p̄dicatiōis qɔ̃ habuim⁹ ĩ tertia: vt iſtã q̃rtã q̃ de pugna eccl'ie ⁊ diaboli ē: ex his duab⁹.i.ſcɔ̃a ⁊ tertia oſtēdat pēdere. f Luna ſub pe.ei⁹. Licet mũdanis ſuſtētet̃: tñ nō affectat. g Et ĩ capi. e.co.i.xij.apl'i q̃b⁹ mundus credidit: vl' ĩ q̃bus mũdũ vicit. Cruciat̃

a ſ et aduenit tempus.

a magnis: ⁊ ext'minãdi eos q̃ corruperũt terram. Et apertum eſt

a ſ hic i pleriſq̃ .xij. capitulũ inchoatur.

b ruperũt terram. Et ãpertum eſt

ſ .i. eccleſia.

c templũ dei in celo: ⁊ viſa ē arca

a ſ .i. in eccleſia que eſt in celo p bonã vitam.

teſtamēti eius in tēplō eius. Et

ſ et data itelligētia. a ſ miracula. b ſ exhorta

facta ſũt fulgũra ⁊ vōces ⁊ tonitiones. ſ quidã ad fidem quidam ad iram.

d trua ⁊ tremot⁹ ⁊ grãdo magna.

ſ figuram ſignificantem.

e Et ſignũ ma Ca. XII

ſ id eſt in eccleſia. ſ .i. eccleſia.

gnũ appuit ĩ celo. Mu

a ſ q̃ induit xp̄m qui eam illuminat. b ſ oĩa terrenã que nō in codē ſtatu pmanent.

f lier ãmicta ſole: ⁊ lũna ſub pedi

a ſ in xp̄o vel in primordio eccl'ie.

g bus ei⁹: ⁊ ĩ cãpite ei⁹ corona ſtel

(margin: a b c† d† e† f† g† h i k† l† m† n† o†)

rãs eſt. s† Et ptãtē hñt ſup aq̃s.i.hereticoꝝ doctrinas.ɔ̃ quib⁹ ɔ̃r Prouerb.ix. Aque furtiue dulciores ſũt. t† Cōuertēdi eas ĩ ſanguinē.i.oſtēdēdi eaꝝ falſitatē. v† Et pcutiēdi ter.i.cupidos ⁊ auaros. x† Omi plaga.ſ.inferni: q̃ p̄dicatores pcutiũt pctōres qñ denũciãt ĩpaʒ ſup eos vēturã. y† Et cũ finierit teſti.ſuũ.i. p̄dicationē q̃ termĩabit circa mũdi finē.iō ſb̃dit̃: z† Beſtia q̃ aſcen.de abyſſo ⁊c̃.i.antixp̄s q̃ p ſe ⁊ ſuos ſatellites ĩterficiet ꝓut poterit eccl'ie p̄dicatores. ⁊ aliq̃ eoꝝ dimittent̃ ĩſepulti ĩɔtēptũ xp̄i. m† Et inhabi.terrã.i. dominãtes ĩ ea cuiuſmodi erũt antixp̄s ⁊ exercit⁹ ei⁹. n† Gaudebũt ſup illos.q: null⁹ audebit p̄dicare ɔ̃ eos. p† Et p⁹ tres dies ⁊ dimidiũ.i.pſecutionē antixp̄i q̃ trib⁹ annis ⁊ dimidio durabit. v† Spũs vite a deo ĩtrauit ĩ eos.i.ĩtrabit.nã aliq̃ timore antixp̄i ſe occultãtes mãifeſte apparebũt ⁊ p̄dicabũt. Al'r ē h̃ ſilis modus loq̃ndi ſic̃ Pſ̃.lxxvij. Cũ occideret eos q̃rebãt eũ.nō eideʒ nũero ſʒ in ſpecie: q: occiſi nō q̃rebãt ſic pōt h̃ dici de p̄dicatorib⁹ p̄dict'. t† Et audierũt vocē ⁊c̃.qɔ̃ pōt ĩtelligi de voce xp̄i q̃ dicet: Venite bñdicti pr̄is mei ⁊c̃. vt hr̃ Matth.xxv. b† Et ĩ illa hora ⁊c̃. iſtud lr̃alit̃ expoſui ɔ̃ pſecutiōe gothorũ q̃ pſecuti ſũt eccl'iam: ⁊ p eos myſtice pñt intelligi ſpũs maligni q̃ ſpũalit̃ eã pſequunt̃ ⁊ ɔtinue.iō ɔ̃r: In illa hora.i.q̃cũq̃. c† Fact⁹ ē tremot⁹ ma.

A

Nico.de lyra

a Et exter.eos.i.gothos ⁊ alios arrianos. b Qui cor.ter.nr̃aʒ corpaliter armis ⁊ ſpũal'r falſe doctrine v̈bis. c Et aptũ ē.h̃ tertio ponit̃ deuotiōis augmētũ: nã ill' tpib⁹ ɔtigit magna mortalitas ĩ ɔſtãtinopoli: ad quã repmēdã inſtitutũ fuit feſtũ purificatiōis btē marie v̈gĩs ſcɔ̃a die februarij ſolēnit̃ celebrari: ĩ q̃ btã v̈go obtulit filiũ ſuũ ĩ tēplo q̃ ɔ̃r arca teſtamēti.nã ĩ eo eſt plenitudo ſcīe ⁊ v̈itat' p tabulas deſignata: ⁊ ptãtis p virgã: ⁊ pietat' p mãna: q̃ tria fuer̃t ĩ arca: ⁊ tũc ceſſauit mortalitas. Et h̃ ē qɔ̃ ɔ̃r: Et aptũ ē tēplũ dei ĩ celo.i.ĩ eccl'ia militãte ĩ q̃ tēplũ materiale fuit aptũ ad dictũ feſtũ ſolēnit̃ celebrandũ. d Et vi.ē ar.teſtamēti.i.xp̄s: de cui⁹ oblatiōe ĩ tēplo ⁊ manifeſtatiōe p ſctm̃ ſymeonē ⁊ annã ꝓphetiſſaʒ fit memoria ĩ purificatiōis feſto: qɔ̃ feſtũ a ɔſtãtinopoli ad alias eccl'ias p orbē eſt deriuatũ.iō ſb̃dit̃. e Et fa.ſũt ful.ſ.accēſa lumĩaria ad modũ fulgur' lucētia q̃ a fidelib⁹ portant̃ ĩ feſtiuitate dicta. f Et voces diuĩe laudis. g Et toni.ſctē p̄dicatiōis. h Et terremo.q: mlti tremi ad ɔ̃uotionē fuer̃t moti. i Et grã.ma. q: ptãs demōis dictã peſtilētiã ꝓcurãt' fuit repſſa. Ca. XI

Moraliter.

l† Et dat⁹ ē mihi ca.⁊c̃. Hoc lr̃aliter expoſui de felice papa q̃ feſtũ dedicatiōis eccl'ie ſolēniter ĩſtituit celebrãdũ. Moral'r aũt templũ dei mens ē cuiuſlibet boni xp̄iani.j.Coꝝ.iij. Tēplũ dei ſcm̃ ē qɔ̃ eſt' vos. h̃ aũt tēplũ metiēdũ ē p diligētē ɔſcīe diſcuſſionē ne ibidē aliq̃d lateat qɔ̃ oculoſ diuĩe maieſtat' offendat. Per altare qɔ̃ ē q̃dratũ ſignificat̃ q̃dratura v̈tutũ cardinaliũ. per adorãtes ĩ eo: bone ɔceptiōes ĩ animo: ⁊ iſta diſponi debēt a q̃libet xp̄iano. n† Atriũ aũt qɔ̃ ē fo.⁊c̃. p h̃ aũt ſignificatur q̄ nullũ ſacrificiũ ex̃ vnitatē eccl'ie factũ ē deo acceptũ. cuiuſmodi ſũt infideliũ oblatiōes ⁊ hereticoꝝ: q̃ ɔ̃tũ pñt calcãt eccleſiã oĩ tpe. qɔ̃ ſignificat̃ p mēſes q̃dragitaduoſ accipiēdo nũeꝝ determĩatum ꝓ indetermĩato ſic̃ freq̃nter fit ĩ h̃ libro. e† Et dabo duob⁹ teſtib⁹ meis.ſ.p̄dicatorib⁹ ptãtē arguēdi falſitatē hereticoꝝ ⁊ ĩfidelium: ⁊ dicunt̃ duo: q: ſic̃ dic̃ Greg⁹. Homel'.xxxix. Dñs binos miſit diſcipl'os ad p̄dicãdũ. vt p h̃ inſinuaret q̄ q̃ charitatē erga alterũ nō hʒ p̄dicatiōis officiuʒ nullaten⁹ ſuſcipe debet. g† Amicti ſaccis.p qɔ̃ ſignificat̃ aſperitas vite q̃ ĩ p̄dicatorib⁹ eē debet.j.Coꝝ.ix. Caſtigo cor. meũ ⁊ ĩ ſer. re.ne forte cũ alijs p̄dicauerĩ ĩp̄e reprob⁹ efficiar. h† Hi ſũt due oliue.p affluētiã pietat'. i† Et duo can.p refulgētiã honeſtat'. k† In ɔſpe.dñi ter.ſtãtes.p ɔſtãtē p̄dicationē v̈itat'. l† Et ſiq̃s volue.eos nocere.p̄dicationē eoꝝ impediēdo. m† Ignis exiet de ore eoꝝ.i.feruens p̄ditatio n† Et deuo.ini.i.deuorãdos eos ĩ igne gehēnali denũciabit. o† Et ſiq̃s volu.eos ledere.corpalit̃. p† Sic opor.eũ occi. ſpũalit̃ ⁊ eternalit̃. q† Hi habēt ptãtē claudēdi celũ ⁊c̃. hoc fit qñ p̄dicatores ceſſant p̄dicare ꝓpter maliciã ppl'i. ſic̃ fuit dictũ Ezech.iij. Eris mut⁹ nec q̃ſi vir obiurgãs q: dom⁹ exaſperãs eſt.

nã inſultu demonũ mouent̃ corda terrenoꝝ. d† Et decima ps ciui.cecidit.nã p ĩpulſũ demonũ ml'ti xp̄iani q̃ erãt de ciuitate dei cadũt a ſtatu gr̃e ⁊ fiũt ɔ̃ ciuitate diaboli: ⁊ h̃ ml'titudo cadētiũ p decimã ptē ciuitat' ⁊ p ſeptē milia occiſoꝝ in terremotu ſignificat̃: eo q̄ vterq̃ nũer⁹.ſ.denari⁹ ⁊ ſeptenarius vniuerſitatē ſignificãt vt.ſ̃.dictũ eſt in plurib⁹ locis: ⁊ ſic ponit̃ h̃ nũer⁹ determĩat⁹ ꝓ indetermĩato.nã p h̃ ſignificat̃ magna ml'titudo. g† Et reliq̃ ĩ ti.ſũt miſſi.nã illi q̃ ñ ceciderũt a ſtatu gr̃e debēt ſibi de caſu timere. h† Et dederũt glo.deo celi.q: ſuũ ſtatũ attribuere debēt gr̃e diuĩe. l† Et ſeptim⁹ angel⁹ ⁊c̃. Iſtud lr̃alit̃ expoſui de Iuſtino ĩpatore q̃ p p̄ncipē ab eo miſſuʒ gothos debellauit. Myſtice pōt exponi de deo pr̄e q̃ p filiũ ab eo miſſuʒ ɔ̃ malignis ſpiritibus triũphauit: de q̃ triũpho magna fit ſolēnitas ĩ eccl'ia militante: ſpãl'r ĩ ſolēnitate paſchali ⁊ ml'to maior ĩ eccl'ia triũphãte iō ſubdit̃: n† Et facte ſũt voces magne in celo di.⁊c̃. ſic̃ ɔ̃r Matth.vlti. Data ē mihi oĩs po.ĩ ce.et ĩ terra. r† Et irate ſũt gētes ⁊c̃.i.demones q̃ gētes dicunt̃ eo q̄ a gētib⁹ ĩ idol' colebant̃. vel ad lr̃aʒ gētes.i.romani ĩpatores q̃ ml'tũ conati ſunt deſtruere fidē xp̄i. Ca. XII

k Et ſignũ magnũ. Deſcripta ĩpugnatiōe eccl'ie ab hereticis dict' ꝓp̄e: hic ɔñr ɔ̃ſcribit̃ eiuſdē ĩpugnatio ab heretic' large dict' p quē modũ pagani: ſaraceni: ſciſmatici: diſcipl'i antixp̄i: ⁊ ĩfideles alij heretici dici pñt. ⁊ ſm̃ h̃ ptes p̄ncipales hui⁹ libri ĩ ſeq̃ntib⁹ apparebũt. Igit̃ p̄mo agit̃ de impugnatiōe a paganis. ⁊ p̄mo ſb̃ coſdroe pſaꝝ rege. ſcɔ̃o ſb̃ ei⁹ ſucceſſore.ſe.ca. Pr̃ia adhuc ĩ duas.q: p̄mo deſcribit̃ eccleſie diſpoſitio. ſcɔ̃o coſdroe pſecutio.ibi: Et viſũ ē aliud ſignũ. Circa p̄mũ ſciēdũ q̄ Foca ĩperãte q̃ cepit ĩpare anno dñi ſexcēteſimoq̃nto.perſe ſub coſdroe rege grauiſſima bella gerētes ml'tas romanoꝝ ꝓuĩcias ⁊ ĩpaʒ hieroſolymã ĩuaſer̃t. ⁊ deſtruētes eccl'ias ſctãq̃ loca ꝓphanãtes int̃ ornamēta ſacra q̃ abſtuler̃t: vexillũ dñice cruc' exportauer̃t: vt hr̃ in legēda exaltatiōis ſctē Cruc'. igr̃ eccl'ia ſic afflicta cruciabat̃ donec pareret filiũ xp̄ianũ q̃ libaret eã ab afflictiōe coſdroe et ſuoꝝ: ⁊ h̃ ē qɔ̃ ɔ̃r: Et ſignũ magnũ apparuit ĩ celo. militãt' eccl'ie. l Mulier.i.eccl'ia gñal'r ⁊ hieroſolymitana ſpãl'r: q̃ ɔiũcta ē xp̄o ſic̃ ml'ier viro. m Amicta ſole.i.xp̄o q̃ ē ſol iuſticie: Gal.iij. Quicũq̃ ĩ xp̄o baptiçati eſt' xp̄m ĩduiſt'. ipſe eñi ē ſpōſus ⁊ paranymph⁹ eccl'ie. n Et lu.ſb̃ pe.ei⁹.i.oĩa mutabilia ⁊ defectiua p lunã ſignificata: q̃ꝝ diſpoſitio ptinere debet ad vltima eccl'ie mēbra.j.Coꝝ.vj. Secularia igit̃ iudicia ſi habueritis ɔtēptibiles q̃ ſũt ĩ eccl'ia: illos ɔſtituite ad iudicãdũ. o Et ĩ ca.ei⁹ co.ſtel.xij.i. p̄dicatio.xij.apl'oꝝ: q̃ reſplēduit in p̄mitiua eccl'ia q̃ ɔ̃r caput eius: eo mō loquendi quo p̄ncipiũ alicui⁹ rei cōiter dicit̃ caput eius.

a Cruciat. Predicādo aduerſa patit: vel cruciat a ſeipā.i. carnē ſuaz macerat: vt ꝑdicatio ſit idonea. b Draco mag. Nō de effectu: ſʒ potētia draconis loquit. c Et cornua ⁊c. i.regna: diuitie q̇bus ꝑncipes decalogū legis impugnāt. d Et cau.i.deceptiōes q̇b⁹ celāt vitia: vt cauda celant turpia. e Stellaꝝ.i.illoꝝ q̄ illuminant eccleſiā doctrina non vita. f Stetit an.mu. Que patiebat dolorez: p̄ qḋ credebat cito ceſſurā. Per paſſionez credebat diabolus eccl'iam ſibi ſubiugatam. g Deuoraret. Parat⁹ erat draco ad deuorandū: ſed nō potuit qꝛ nat⁹ ē q̄ ꝓhibuit. h Et pepit. Carnali generatiōe xp̄s de abraam ⁊ dauid proceſſit. Vel peperit eccl'ia filium.i.fidē xp̄i ī cordib⁹ auditoꝝ. i Dieb⁹ mille.i.tuto tp̄e q̄ ſbſiſtit eccleſia ꝑdicatione chriſti trib⁹ annis ⁊ dimidio facta. k Preliabant. Eccleſiā ſuſtētantes: orādo auxiliū ferēdo. l Nō valuerūt. Remouere auxilia angeloꝝ qꝛ nō poterunt eccl'iam ducere in peccatū. * Et audiui

a ſ .i.in virgine maria. b ſ verbū dei.
larūz duodecim. Et in vtero hā/ a†
ſ ꝑdicabat. ſ .i.cupiēs alios generare
a bēs: ⁊ clamabat ꝑturiēs ⁊ crucia †
ſ parit cū ſuos in lucem emittit.
tur vt pariat. Et viſū ē aliḋ ſignū b
a ſ .i.in eccleſia expugnanda. b ſ ꝑ fortitudine magne ꝑtātis. c ſ qꝛ homicidia.
b in celō. Et ecce draco māgn⁹ rū/ c† d e
a ſ .i.vniuerſos principes ꝑ quos operatur.
c fus habēs căpita ſeptē: ⁊ cornua f† g†
a ſ .i.vniuerſe victorie de ſubuerſis.
decē: ⁊ in capitib⁹ ſuis ſĕptē dia/ h†
ſ de fide ad infidelitatē.
d demata: et cauda eius trahebat i†
a ſ oēs reprobos. b ſ .i.illos tractoſ amore terre
e tĕrtiā ꝑtē ſtellaꝝ celi: ⁊ miſit eăs
noꝝ illexit. a ſ .i.diabol⁹ tali ꝑtāte ꝯfiſus. ſ nō horarie ſed laborans. b ſ contra eccleſiam.
f in terrā. Et drăco ſtetit aū mŭlie/ k†
ſ .i.aliquē
rē q̄ erat paritura: vt cuʒ peperiſ/
in fide generaſſet. ſ ad peccatū retraheret.
g h ſet filiū ei⁹ deuoraret. Et peperit l†
filiuʒ maſculū: q̄ rectur⁹ erat oēs m n
a ſ potētia vl' iuſticia. b ſ in flexibili. c ſ caro vim diuinitatis.
gētes ī virgă ferrĕa. Et răpt⁹ ē fi o†
a ſ ad equalitatem dei. b ſ vt cū patre iudicet.
lius ei⁹ ad dĕū ⁊ ad thrŏnū eius:
a ſ p̄ pauxillū hui⁹ filij. b ſ in voluptatib⁹ mūdi. c ſ mētis deſertū ſpreto mūdi tumultu vl' iocunditate. a ſ deſerēs mūdū ꝯfortatur a deo.
et mŭlier fŭgit in ſolitŭdinez vbi p†
habebat locū părătum a deo: vt
ſ deus. ſ doctrina predicationis.
i ibi paſcat eā dieb⁹ mille ducētis q† r
ſ ecce aliud auxilium.
ſexaginta. Et factū eſt preliū ma s† t
ſ maiores. a ſ minores.
gnū i celo. Michael ⁊ ăngeli eius v
k preliabant cuʒ dracone: ⁊ draco
l pugnabat ⁊ āgeli ei⁹: ⁊ nō value x
rūt: neqꝫ loc⁹ inuent⁹ ē ampli⁹ eo y
a ſ .i.eccl'ia q̄ſtū ad bonos. ſ auxilio horū.
rū i celo† Et ꝓiectus ē draco ille z
ſ ꝑ violentia. ſ ꝑ calliditate. a ſ .q.d.a q̄ caue
magn⁹ ſerpēs ăntiquus q̄ vocat a
te oēs. ſ .i.ſeorſū fluēs a bonis ad malos a ſ .i. aduerſarius. ſ .i.reprobos.
diabolus et ſathănas: qui ſedu/ b
cit vniuerſum orbem: ⁊ ꝓiect⁹ eſt c
ſ cadēs ō fidelib⁹ acri⁹ ipugnat amātes terrena.
in terram et angeli eius cum illo

†De pe. di. 2.c. ſi ei. añ fi. ibi: et ad inferna deſcendit.

Nico. de lyra

a Et in vtero hñs ⁊ cla. parturiēs: nā in anguſtia poſita clamabat ad eū vt cito daret ſibi filiū q̄ liberaret eam ab oppreſſiōe infideliū. b Et viſuz eſt. Hic ꝯñr deſcribit coſdroe ꝑſecutio. ⁊ ſcḋo eccl'ie liberatio. ibi: Et peperit. Circa primū dic: Et viſū ē aliud ſignū ī celo ⁊c.i.coſdroe rex perſa
B rū q̄ dꝛ ī celo militāt' eccl'ie fore viſuſ tāqꝫ grauis ꝑſecutor ipſi⁹. de q̄ ſubditur. c Et ecce draco. ꝓpter aſtutias ei⁹ et doloſitatē. d Magn⁹. ꝓpter ꝑtātis magnitudinem. e Rufus.i. rube⁹ ꝓpt mľti ſanguinis effuſionez ꝙ aūt rufus accipiat aliqñ ꝓ rubeo: ptʒ.j. Reg.xvj. vbi dꝛ ḋ dauid ꝙ erat rufus ⁊ pulcher aſpectu.i.rubicūduſ ſm expoſitores. dicit etiā coſdroe rufus ꝓpt incēdiū eccl'iaꝝ ⁊ locoꝝ ſanctoꝝ. f Hñs capita ſeptem.i.ſex reges ſibi ſubditos ⁊ ipſe erat ſeptim⁹. vñ poſtea ſubdit. h Et ī ca. ſuis ſe. diademata.q̄ ſūt ſigna regia. g Et cor.decē.i.decem acies ī ſuo exercitu. vñ.j. Machab. Acies ordīata ad bellādū vocat cornu. vbi dꝛ: Bachides aūt erat ī dextro cornu ⁊c. aliter exponitur ab aliq̄b⁹: vt p̄.vij. capita ītelligat vniuerſitas ꝑncipū ſibi ſbditoꝝ. p̄.x. cornua vniuerſitas ſuoꝝ bellatorū. nā p̄ ſeptenariū vniuerſitas aliqñ intelligit: eo ꝙ totū tp̄s ſeptē dieb⁹ replicādo cōprehēdit. ⁊ ſil'r p̄ denariū eo ꝙ ſequētes nūeri ſunt replicatiōeſ denarij ⁊ ei⁹ partiū: vt dꝛ.iij. Phyſi. i Et cauda ei⁹.i.exercit⁹ ſequēs euʒ. Trahebat tertiā ꝑtē ſtellaꝝ.i. fideliū q̄ dicunt ſtelle ī ſcriptura: Deu.j. Eſtis hodie ſic̄ ſtelle celi plurimi. exercitus enī coſdroe de egypto ⁊ libya ⁊ terra ſancta ⁊ alijs locis: mľtos valde chriſtianos īterfecit: ⁊ alios captiuos duxit: intm̄ vt eſtimarent q̄ſi ad tertiaʒ partē xp̄ianoꝝ in terris illis exiſtentū. ꝯſili mō loquit Dañ.viij. de antiocho epiphane ꝙ deiecit de ſtellis ⁊ ꝯculcauit eas.i. de filijs iſr'l colētib⁹ deum q̄s interfecit in iudea ⁊ hieruſalē. k Et draco ſtetit añ mulie. ⁊c. qꝛ coſdroe om̄ib⁹ modis inſidiabat ad interficiēdū quēcūqꝫ ꝑncipē xp̄ianū inſurgentē ad eccl'iaʒ defendēdū.
l Et pe. filiū. hic ꝯñr deſcribit eccl'ie liberatio. ⁊ diuidit in duas ꝑtes. qꝛ ꝑmo facit ꝓpoſitū. ſcḋo declarat qḋdā dictuʒ ibi: Et date ſūt. Pria adhuc ī tres. qꝛ ꝑmo ponit imꝑatoris eraclij creatio. ſcḋo coſdroe debellatio. ibi: Et factū ē preliū. tertio ſbditoꝝ opp̄ſſio. ibi: Ve terre ⁊ mari. Circa ꝑmū dꝛ: Et pepit filiū.ſ. Eracliū catholicū q̄ p⁹ Focā īꝑauit ānis.xxx. ⁊ cepit īꝑare anno dñi ſexcēteſimo.xiij. m Maſculū. h̄ addit ad denotandū ꝙ erat vir ſtrenu⁹ ⁊ armis exercitat⁹: vt dꝛ ī legēda exaltatiōis ſcte Crucis. n Qui rec. erat oēs gē. ī vir. ferrea. qꝛ erit imperiū romanum: cui rebellātes domauit per gladiū. o Et raptus eſt fili⁹ ei⁹ ad deū ⁊c.i. in ꝓtectione dei poſit⁹ qui ꝓtexit eracliū cōtra machinatiōes ⁊ dolos coſdroe quib⁹ q̄rebat occidere eū. p Et mu. fu. in ſo. nā eccleſia q̄ erat in aſia timore coſdroe trāſito mari qḋ dꝛ brachiū ſcti Georgij: fugit in greciā q̄ dꝛ h̄ ſolitudo. nō qꝛ eſſet inhabitata: ſʒ dꝛ ſolitudo fugitiuis: eo mō loq̄ndi q̄ fugitiui ad aliā terrā dicunt ibi eſſe q̄ſi in exilio ſeu deſerto.
q Ibi paſcat eam. xp̄iani habitantes ibi: r Dieb⁹ mil. du. ſexaginta. q̄ faciunt tres annos ⁊ dimidiū. ⁊.j. eo. ca. dꝛ de hac muliere: vbi alit p̄ tp̄s et tp̄a et dimidiū tēporis.i.p̄ tres annos ⁊ dimidiū. tp̄s enī ſumptuʒ ſingulariter in ſcriptura ſignificat vnū annū. pluralit xo abſqꝫ nūero ſignificat duos ānos: ſicut dictū fuit plenī⁹ Dañ.xij. Iſta tp̄a ſimul iūcta ſeptē annos faciūt ⁊ tm̄ durauit bellū inter perſas et eracliū.
s Et factū eſt preliū. Hic ꝯñr deſcribitur coſdroe debellatio. ⁊ ſcḋo ex h̄ gratiarūactio. ibi: Et audiui vocē. Circa primū dꝛ: Et factū ē ꝑliū. inter perſas ⁊ eracliū. t Magnū.ſ. inteſiue: qꝛ mľti bellatores erāt ex vtraqꝫ ꝑte ⁊ exteſiue qꝛ durauit tp̄e lōgo: vt dictū ē. v Michael ⁊ an. ei⁹. qḋ exponunt aliq̄ de michaele archangelo qui eſt ꝑnceps eccleſie: ſic̄ tp̄e ve. teſta. fuit ꝑnceps ſynagoge: Dañ.x. ꝓpt qḋ cū angelis ſuis aſtabat ad ꝓtectionē ⁊ directionē eraclij et exercit⁹ ei⁹ q̄ pugnabāt ꝓ eccl'ia: ſʒ qꝛ p̄ draconē ⁊ āgelos ei⁹ ītelligit coſdroe ⁊ ſu⁹ exercit⁹ ſm oēs expoſitores ꝯueniētius ē vt ſil'r p̄ michaelē ⁊ angelos eius intelligat eracli⁹ ⁊ bellatores eius. michael enī interꝑtat: q̄s vt de⁹. eraclius enī ī h̄ bello ꝓ eccleſia erat dei vicari⁹. ex ſupradict' etiā ptʒ ꝙ in h̄ libro boni et mali hoīes frequēter noīant angeli.
x Et nō va.ſ. coſdroe ⁊ viri ei⁹: ſʒ pluries debellati fuerūt. y Neqꝫ lo. inuē. eſt eoꝝ am. in ce.i. in eccl'ia. nā eraclius perſequēs coſdroe fugauit eū de ethiopia ⁊ libya et terra ſancta in q̄b⁹ añ vigebat eccl'ia: ⁊ cōpulit eū turpiter redire in terrā ſuā. ideo ſubdit. z Et ꝓiectus ē dra. il. ma. ſer. antiqu⁹. tm̄ qꝛ ipſemet coſdroe erat antiqu⁹ etate: ꝓpter qḋ poſtea ſat' cito tradidit regnū filio ſuo: vt poſtea dicet. a Qui vocatur diabolus ⁊ ſathanas. ꝑ nimia eius nequitia: ſicut de hoīe neqꝫ dꝛ cōiter ꝙ ē vn⁹ diabolus vel ſathanas. b Qui ſeducit vniū. orbē. nā ab ill' q̄s ſubijciebat faciebat ſe ſic̄ deū adorari. ꝓpt qḋ dꝛ in legēda exaltatiōis ſcte crucis. Fecerat turrē argenteā in q̄ interlucētib⁹ gēmis thronū extruxerat aureū: ibi ſolis quadrigā et lune et ſtellaꝝ imaginē collocauerat atqꝫ per occultas fiſtulas aque meatus adduxerat: vt quaſi deus pluuiā deſuꝑ infundere videret. Per hoc autē qḋ dicit vniuerſum orbem: nō eſt intelligendū ꝙ ipe ſibi totū orbem ſubiecerit: ſʒ eſt locutio hyperbolica: ad deſignandum ꝙ magnaʒ partem orbis ſibi ſubiecit: ⁊ dicto modo ſeduxit: ſicut communiter dicitur tota ciuitas currit ad tale ſpectaculum: licet maior pars remaneat. c Et proiectus eſt in terram et angeli eius cum illo. ⁊c. quia cum exercitu ſuo compulſus fuit in terram ſuam refugere.

* Et audiui

a Et audiui vo. Cū oſtēdiſſet diabolū ī h̄ certamine occulto ab eccl'ia victū auxilio filij ⁊ angeloꝝ: ſubiungit exultatiões āgeloꝝ ipoꝝ: vl' ſctāꝝ aīaꝝ de victoria fratrū: vt laborēt vincere qui de victoria ſua angelos: vel ſctās aīas audiūt exultare. b Accuſabat. Officiū3 diaboli ē accuſare .i. per pctm̄ accuſabiles reddere. c Die ac noc. Vel in ꝓſperꝭ delectādo vel in aduerſis cōtriſtādo. d Deſcendit. De celo: vl' ð mīoribꝰ ſctīs in q̄bꝰ iā nō habet locū tentatio. e Sciēs ꝙ mo. tē. ha. Quia videt multos ſibi ſubtrahi: ⁊ in locu3 ſuum ſubſtitui. f Et poſtq̄ȝ vi. Cū vidit diabolus ſe ꝑ occultam fraudē nō poſſe ꝑficere: apta tribulatione aggredit' expugnare. g Et date ſūt mu. ⁊c̄. Que etiā ꝯ apertā tribulationē h3 auxiliu3 ab eodē filio a q̄ habebat ꝯtra occultā3 īpugnationē. h Aquile. Qui ꝑ ꝯuerſatiōe3 vite celū petūt. ⁊ iō in deo fixū h3 intuitum. i Per tp̄s ⁊ t. ⁊c̄. Si accipit' illiꝰ eccl'ie ſtatus q̄ erit tp̄e antixp̄i dicet' alit' ꝑ tp̄s et tp̄a ⁊ di. ꝓ p̄dicatione helie ⁊ enoch. Si generalis eccl'ie accipit' d3 ꝑ tp̄s ⁊ t. et di. t. aliter ꝓ p̄dicatiōe xp̄i facta tribus ānis ⁊ dimidio q̄ xp̄i p̄dicatiōe paſcitur eccl'ia q̄tidie. k Et adiuuit ter. Sc3 xp̄s eccl'ie ſue dedit vires patiendi. l Et aperuit .i. p̄parauit ⁊ idoneam ſe fecit vt reciperet q̄cq̄d ſibi inferrēt ad ſilitudinē os aperientis qð ī paſſiōe ſua fecit: in q̄ ſuis exemplū patiēdi ſe ꝓpoſuit. m Abſorbuit flu. i. oēs penas ī ſe deſtruxit: factꝰ īmortal' ⁊ impaſſibilis: qð idē facit ī ſuis. n Iratꝰ ē dra. ⁊c̄. q2 l3 ñ poſſit deuincere nō tñ deſiſtit inuidere et locū inuadēdi querere. o Et ſtetit ſup are. Non tñ omēſ illos vicit minores: ſ3 tm̄ ſuper arena3 .i. infructuoſos moram fecit in quibus apparēt ſigna veſtigij.

Et vidi

ſ id eſt exultationem.
a miſſi ſunt. Et audiui voce3 ma a†
ſ in angelis vel animabus ſanctis. a ſ a tp̄e chriſti qð nō eſt in natura hominis.
gnam in celo dicentē: Nunc fa b c
ſ remiſſio peccatoꝝ in baptiſmo. a ſ et regit ſuos de virtute in virtutem dirigens.
cta eſt ſalus ⁊ virtus ⁊ regnu3
ſ et hec omia ꝑ xp̄m operatus eſt.
dei noſtri ⁊ poteſtas chriſti eiꝰ
quia ꝓiectꝰ eſt accuſator fratꝝ d
b noſtroꝝ qui accuſabat illoſ an
a ſ q2 deū nihil latet per qð maxime terret.
ſ cōtinue.
c te conſpectu3 dei noſtri die ac
a ſ liberū arbitrium apponentes. b ſ .i. ſuggeſtionem eius.
nocte. Et ipſi vicerunt illū ꝓ e
a ſ quem imitantur.
pter ſanguinem agni: et ꝓpter
a ſ q2 nō tacēt vbi neceſſe ē. b ſ .i. fidei quā
verbum teſtimonij ſui: et nō di f
teſtatus ē xp̄s. a ſ .i. nō ſic fouerunt carnem ſuam vt anime perirent.
lexerunt animas ſuas vſq3 ad
mortem. Propterea letamini g
a ſ angeli vel ſancti. b ſ in maioribus habitant minores ſancti vel oēs ī angelis. c ſ .i. in vitia fluētibꝰ ⁊ in eodē vitio ſtabilibus.
celi: ⁊ qui habitatis in eis: Ve b†
d terre et mari: q2 deſcendit dia i
ſ occidendum.
bolus ad vos habens ira3 ma
ſ vñ feruentiꝰ graſſat'
e gnam: ſciens ꝙ modicum tem k
f pus habet. Et poſtq̄ȝ vidit dra l
co ꝙ proiectus eſſet in terra: ꝑ †
ſecutus eſt mulierem que pe
g perit maſculum. Et date ſunt m†
ſ duo teſtamenta vel due dilectiones vel due vite.
h mulieri ale due aquile magne:
vt volaret in deſertum in locū
ſ .i. per tres annos et dimidiū.
i ſuum vbi alitur per tempus et n
tempora et dimidium tempo
a ſ a preſenti impugnatione. b ſ et q̄uis ira parata eſſet.
ris a faciē ſerpētis. Et miſit ſer o†
a ſ ex inſpiratiōe. b ſ q2 eā nō attingit.
pens ex ore ſuo poſt mulierem
ſ tribulationē inundantem.
aquam tanq̄ȝ flumen vt ea3 fa
ſ in peccatum.
k ceret trahi a flumine. Et adiu p
ſ vel ſancti orādo. ſ ſancti ſtabiles vt terra
l uit terra mulierē: ⁊ aperuit ter †
m ra os ſuum et abſorbuit flumē q
quod miſit draco ð ore ſuo. Et r
n iratus eſt draco in mulierem: ⁊ s†
a ſ cū minoribus de eadē eccl'ia
abijt facere prelium cum reli
ſ ope cōplent.
quis de ſemine eius qui cuſto
ſ qui cū cedūt ⁊ timēt ꝓferre.
diunt mandata dei: et habent
o teſtimonium ieſu chriſti. Et ſte t†
tit ſuper arenam maris.

a Et audiui. Hic ꝯñr ponit' grāꝝ actio a filijs eccl'ie a† ꝓ coſdroe deiectiōe cū dicit': Et audiui vocē magnā. ad gratiarū actionē. b In celo .i. eccleſia militante. c Nunc facta eſt ſalus ⁊ virtus ⁊ reg. ⁊c̄. quia fideles b c potuerūt chriſto libere ſeruire liberati a coſdroe oppreſſiōe. d Quia proiectus eſt accuſator fratrū noſtroꝝ: id eſt chriſtianoꝝ quos faciebat accuſabiles coram deo ad malum eos impellendo cogens eos ad latrie cultum ſibi impendendū: vt dictū eſt. e Et ipſi vicerunt illū ꝓpter ſanguinē agni. Iſtud nō refertur ad eoſde3 chriſtianos in numero: ſed ad illos qui nō acquieſcebāt ei: d magis eligentes mori. ⁊ ſic erant victores per palmam martyrij. ideo ſubdit': f Et non dilexerunt animas ſuas .i. vitā ſuam corporalem: ſimile habet' Ps. lxxvij. Cum occideret eos querebant eum: nō enī de eiſde3 numero poteſt intelligi ꝙ eſſent occiſi: ⁊ quererent eū penitentes cū penitentia nō ſit poſt mortē: ſed de alijs eiuſdē populi g Propterea letamini celi: de martyrū glorificatione: ⁊ de coſdroe deiectiōe. h Ve terre. Hic cō e ſequēter deſcribit' ſubditoꝝ coſdroe oppreſſio qui cōpulſus redire ad terrā ſuam fuit valde iratꝰ ⁊ cepit grauare ſubditos ſuos ꝑ exactiones et extorſiones multiplices ad multiplicandū ſibi bellatores vt regnū ſuum poſſet f defendere ab eraclio imperatore. et hoc eſt qð dicit': Ve terre ⁊ mari. quia nō ſolum dominabat' in arida: ſ3 etiā in pluribus inſulis maris: ⁊ q2 de mercimonijs ꝑ mare portatis augmentauit exactiones et pedagia. g i Quia deſcendit diabolus .i. coſdroe fugatus: q̄ nominatur diabolus in parte p̄cedenti ſicut viſum eſt. k Sciens ꝙ modicū tempus habet. erat enī iam ſenex: et ſic nō habebat tempus vite in quo ſe poſſet ð eraclio vindicare: ꝓpter quod tradidit regnum filio ſuo. b† l Et poſtq̄ȝ vidit draco. licet enim ante ꝑſecutus fuiſi ſet eccleſiam maxime extra terram ſuam. tamē tūc cepit grauamen eius augmentare in terra ſua: in qua habitabant multi chriſtiani eius tributarij: quos cepit nō ſolū in rebus: ſed etiam in perſonis grauius perſequi: ſicut k ſennacherib fugiens de iudea propter percuſſionē exercitus ſui: tempore regis ezechie cepit grauius affligere l iudeos habitantes in ſua terra q̄ȝ ante. vt habet' Tob. † j. m Et date ſunt. Hic declarat quoddā ſuperius dictum. ſ. qualiter mulier amicta ſole fugit in ſolitudine3. nam hoc fuit per auxiliū eraclij. ideo dicit': Et date ſunt m† mulieri ale due aquile magne. Aquila xo ſignū eſt imperij romani: ideo per ipam intelligitur eraclius. ale xo eius ſūt acies ſui exercitꝰ. vnde et ala ī vna ſignificatione eſt acies militaris. ⁊ dicunt' hic due ꝓpter metaphoram ſeruandam. nam auis nō volat vnica ala ſed duabus. dicitur aūt exercitus eraclij iuuiſſe eccleſia3 ſub rege perſidis cōmorantem: quia eraclius miſit milites ex n parte grecie ad recipiendū chriſtianos fugiētes de perſide: vel quia regnum perſidis ſic fortiter inuadebat in extremitatibus ſuis ꝙ coſdroe bellatores erant ibi totaliter occupati ꝙ chriſtiani de perſide facilius potuerūt o† in greciam tranſire: vel vtroq3 modo. n Vbi alitur per tempus et tempora et dimidiū temporis a facie ſerpentis: id eſt per tres annos et dimidium. vt dictum eſt ſupra. o Et miſit ſerpens ex ore ſuo poſt muliere3 aquam .i. gentem multam. ſm ꝙ dicitur .j. xvij. ca. Aque multe populi multi. ad interficiendū chriſtianos fugiētes p Et adiuuit terra muliere3. ſcilicet habitatores p grecie: vel milites eraclij modo p̄dicto. q Et abſorbuit flumen. quia tūc gens a coſdroe miſſa fuit debella† ta. r Et iratus eſt draco in mulierem: id eſt cōtra ca tholicam plebem. s Et abijt facere prelium cum reliquis de ſemine eius: id eſt cum illis chriſtianis qui nō q r potuerunt fugere cum alijs: vel cum eraclio ⁊ eius exers† citu: ne intrarent regnum perſidis. ideo ſubditur: t Et ſtetit ſuper arenam maris. per mare qð eſt congregatio aquarum intelligit' coſdroe regnum: qð erat valde populoſū: aq̄ enī multe pp'li multi. ꝑ arena3 q̄ eſt in litore mar': ītelligit' extremitas regni ꝑſidis ī q̄ ſtetit exercitꝰ coſdroe ne eracliꝰ cū ſuo exercitu poſſet trāſire.

Moraliter. c† Et aptū ē ⁊c̄. Hoc Ca. XII .Iralit' exponit' de īſtitutiōe feſti t† purificatiōis ī q̄ xp̄s fuit oblatꝰ corpalr. myſtice xo pōt expōi ð īſtitutiōe feſtiuitati eukariſtie ī q̄ xp̄s offert' ſacramētalr. ⁊ ſic d2: Et aptū ⁊c̄. i. material' eccl'ia ad ꝯgre

gandū

gādū ī hac ſolēnitate ꝓplm xpianū. d† Et viſa ē ar. teſta. i. xp̄s mō ſacramētali: q̄ d̾ arca teſtamēti: qꝛ ſic̄ arca teſtamēti cōtinebat manna: tabulas teſtimonij ⁊ virgā aaron. ſic xp̄s continet dulcedinē miſericordie: plenitudinē ſcientie: celſitudinē dignitatis ſacerdotalis et regie. e† Et facta ſunt fulgura. i. lumīaria refulgentia: que debēt adhiberi in tanta ſolennitate. † Et voces. mſ̄tiplicis laudis diuīe. g† Et tonitrua p̄dicatiōis autētice. h† Et grādo magna. que propter ſui frigiditatē ſignificat timorē ne aliq̄d omittat̄ de debitis in tanta feſtiuitate. i Et ſignū magnū apparuit in celo ⁊c̄. hoc lr̄aliter fuit expoſitū de eccleſia que fuit afflicta tēpore Coſdroe. Moralit̄ aūt poteſt exponi de q̄libet deuota perſona que numero ⁊ merito mēbꝛuȝ eſt eccleſie. iō dicit̄: k† Mulier amicta ſole. p appetitū celeſtiū. m† Et luna ſub pedib⁹ eius. p ꝯtemptū bonoꝝ mutabiliū. n† Et ī capite eius corona ſtellarū duodecim. p quas ſignificant̄. xij. fructus ſpirituſſancti qui ponunt̄ Gal. v. a† Et in vtero habēs. ſ. in animo cōceptū boni ꝓpoſiti. † Et cruciat̄ vt pariat. per qd̄ ſignificat̄ intenſuȝ deſideriū implēdi in opere qd̄ cōcepit in mēte. c† Et ecce draco magn⁹ ⁊ rufus. i. diabolus ſupbus: ⁊ malicioſus. † Habēs capita ſeptē. i. inferiorū demonū vniuerſitatē. h† Et cornua decem. i. vniuerſos modos impugnandi naturaȝ humanam: quia per ſeptenarium ⁊ denarium vniuerſitas deſignatur. g† Et in capitibus eius ſepteȝ diademata: id eſt multa: quia per ſpiritus malignos ſibi ſubiectos frequenter debellat plurimos. †i Et cauda eius trahebat tertiam ptem ſtellarum et miſit eas in terram. quia magnam partem angelorum traxit ſecū. k† Et draco ſtetit añ mulierem. nam inſidiat̄ cuilibet pſone ad impediēdū ſanctū ei⁹ ꝓpoſitū. † Ut cū peperiſſet deuoraret filiū ei⁹. qꝛ qñ īpedire nō pōt ꝯceptū animi bonū q̄n exeat in op⁹: nitit̄ illud p vanaȝ gl̄iam deuorare. l† Et pepit maſculū ⁊c̄. ſ. xp̄m. nā ip̄e dic̄ Matth. xij. Quicūqꝫ fecerit voluntatē patr̄ mei hic me⁹ frater ⁊ ſoror ⁊ mater eſt. Qui v̄o bonū ꝯceptū ꝓducit ad effectū ip̄e facit volūtatē dei patr̄ et ſic eſt mater xp̄i ſpūalis ſpūalit̄ pariēdo. o† Et capt⁹ ē fi. ei⁹ ad deū. qꝛ bonū op⁹ p angelos p̄ſentat̄ ad dn̄m. ſilr̄ xp̄s corpalit̄ aſſūpt⁹ eſt ī celū. p† Et mulier fugit ī ſolitudinē. i. ex pctōꝝ multitudinē. q† Ut ibi paſcat eā dieb⁹ mille ducētiſſexagīta. i. xp̄i doctrina quā docuit trib⁹ ānis ⁊ dimidio. q̇ cōtinent dies mille ducētoſſexagīta. s† Et factū ē p̄liū ⁊c̄. p h̄ ſignificat̄ rep̄ſſio demonū p angelos ſctōs ne īpugnēt bonos hoīes et deuotos ſupra id qd̄ p̄ſſit. ⁊ ſic demones ab eis deijciunt̄ de q̄ deiectiōe dn̄s ē laudādus. iō ſb̄dit̄. a† Et audiui vocē magnā ī ce. ⁊c̄. i. ī eccl̄ia triūphāte ⁊ militāte. Et de malis hoīb⁹ q̄ ſubijciunt̄ demonib⁹. ſubdit̄. h† Ue terre ve mari ⁊c̄. i. cupidis bonoꝝ terreſtriū ⁊ demerſis ī aquis carnaliū voluptatū. † Et pſecut⁹ ē mulierē. qꝛ nitit̄ pariētes bonū cōceptuȝ q̄tū pōt pturbare. m† Et date ſunt mulieri due ale. q̄ ſunt amor d̄i ⁊ proxi p q̄s euolat a facie diaboli. o† Et miſit ſerpēs ex ore ⁊c̄. qꝛ diabol⁹ fugiētib⁹ ab eo mouet pſecutionē tpalē vt p īpatiētiā eos frāgat. † Et apuit terra os ⁊c̄. h̄ ē v̄go maria de qua dicitur Eſa. lxv. Aperiatur terra ⁊ germinat ſaluatorē. ipſa nanqꝫ ſibi deuotos adiuuat contra demonē. Bernardus ſuper miſſus eſt. in periculis in anguſtijs ⁊ in rebus dubijs reſpice ſtellam inuoca mariam. s† Et abijt facere prelium cum reliquis ⁊c̄. quia quando diabol⁹ ab vno ſancto deuincitur vadit ad aliū impugnandum. t† Et ſtetit ſuper arenam maris. per quam ſignificantur ſteriles in bono ſuper quos ſtat tanq̄ȝ in proprio loco.

Glo. ordi.

a Et vidi ⁊c̄. Beſtiā. Ca. XIII
Beſtia vel ſpāliter antixp̄s. A vl̄ ītegeneralit̄ tota collectio maloꝝ. ger antixp̄s caput ⁊ corp⁹. b Capita. Ad h̄ vt bñ poſſet iſtoſ vīcere: talē familiā ſibi īſtituit. c Noīa blaſ. Uarijs hereſib⁹ erat plena vl̄ varijs ſil̄a/tiōib⁹ occultās vitia. d Quaſi occiſū. Sil̄abit ſe antixp̄s mortuū ⁊ p triduū latēs p⁹ apparebit dicēs ſe ſuſtētatū. e Et plaga mor. Arte magica aſcēdit ī aera ferētib⁹ eū demonib⁹: ⁊ ſic curabit̄ plaga mor. e. qꝛ q̄ pri⁹ mortu⁹ credebat̄ poſt viuens reputabit̄.

a ſ. i. de collectiōe malorum.
Et vidit de Ca. XIII a†
a ſ ꝙ pricipiū vel p alios malos ſe
mari beſtiā aſcēdenteȝ b c
extollentē. a ſ. i. p̄ncipes. b ſ vniuerſos malos. c ſ. i. eos p q̄s pricipes īpugnāt decalogū
b habentem capita ſeptem et cornua d †
a ſ qꝛ nō eſt aliqd̄ p̄ceptū qd̄ p pricipes nō infringat̄: ⁊ d̄ q̄ ipſi nō coronentur. ſ. i. pricipes.
nua decē ⁊ ſup cornua ei⁹ deceȝ e†
c diademata: et ſup capita ei⁹ nomina f †
ſ qꝛ dicūt xp̄m nō deum ſed magū fuiſſe.
mina blaſphemię. Et beſtia quā g†
ſ miſſi a principib⁹.
vidi ſil̄is erat pardo: ⁊ pedeſ ei⁹ h+
ſ maiores in ſermone.
ſicut pedes vrſi: ⁊ os ei⁹ ſicut os i+
ſ qꝛ deuorāt ⁊ fetent. a ſ aliud p qd̄ nocent. b ſ faciendi miracula.
leonis. Et dedit illi draco virtu k+
ſ ſeducendi multos.
tē ſuā ⁊ poteſtatē magnā. Et vi l m†
a ſ antichriſtū. b ſ fingentē ſe tanq̄ȝ mortuū.
d di vnūȝ de capitib⁹ ſuis q̄ſi occi n
ſ ſimulatorie.
e ſum in mortē ⁊ plaga mort̄ ei⁹ o

Nico. de lyra

☞ Et

a Et vidit de mari. Ca. XIII
Deſcripta pſecutione eccl̄ie ſb coſdroe: Hic idem deſcribitur ſub ei⁹ filio ſibi ſuccedēte. ⁊ diuiditur in tres ptes. qꝛ primo deſcribitur ſucceſſio regni. Scd̄o ꝓceſſus prelij. ibi: Et vidi. Tertio terminus belli perſarū et eraclij. ibi: Si quis habet aurē. Circa primū dicit iohannes: Et vidi de mari. i. de regno perſidis ratiōe predicta. b Beſtiam. i. filium coſdroe beſtialiter viuentē. c Aſcendentē: ad regni perſidis poteſtatem. d Habēteȝ capita ſeptē ⁊ cornua decem. exponat̄ ſicut precedenti ca. de patre ſuo. e Et ſuper cornua eius decem diademata: qꝛ capitaneis ſuarū acierum impendit quaſi honorē regium: vt fortius decertarent̄ ꝯtra eraclium. f Et ſup capita eius noīa blaſphemie: qꝛ dicti capitanei ꝓrumpebāt in blaſphemiā xp̄i: ſicut ⁊ princeps eorum: vt haber̄ parte ſequēti. g Et beſtia quā vidi ſimilis erat pardo. ꝓpter varietatē vitiorū in q̇bus obſtinat⁹ erat. ſm̄ illud Hiere. xiij. Si pōt ethiops mutare pellē ſuā et pardus varietates coloris ſui: et vos poteritis bn̄facere cū didiceritis malum. h Et pedes eius ſicut pedes vrſi. habētes plātas magnas ad calcandum. ſic iſte anhelabat ad calcandū eccleſiā. i Et os ei⁹ ſicut os leonis. ꝓpter crudelitatē. k Et dedit illi draco virtutem ſuā: qꝛ coſdroe pater eius tradidit illi regnū ſuuȝ: ſedens in turre ſua argētea: vt dicitur in legenda exaltatiōis ſancte crucis. l Et poteſtatem magnā. i. exercitū fortē ad pugnandū ꝯtra eracliū.

Et vidi

Nico. de lyra

m Et vidi. Hic ꝯñr deſcribit̄ ꝓceſſus a† prelij. Circa qd̄ ſciendūȝ ꝙ expoſitores aliqui dicūt hic ꝙ exercit⁹ eraclij ⁊ b c exercit⁹ filij coſdroe occurrerūt ſibi iuxta danubiū: ⁊ ex ꝯſenſu vtriuſqꝫ partis eraclius ⁊ coſdroe fili⁹ pugnauerūt d † ad ſingulare certamen: tali pacto ꝙ victus ſubijceret̄ victori cū toto populo e† ſuo: eraclius aūt victor extitit: ⁊ ſic filius coſdroe cū toto ſuo ppl̄o ei ſe ſubmiſit. ⁊ ſm̄ h̄ dicit iohānes: f † Et vidi vnuȝ de capitib⁹ eius. i. primum ⁊ principale caput. vnū eni in ſcriptura ſacra aliqñ g† ponit̄ ꝓ primo: Geñ. j. Et factuȝ eſt veſpere ⁊ mane dies vn⁹. i. p̄mus et iſtud h+ caput vnū fuit fili⁹ coſdroe q̇ fuit vnuȝ de ſeptē capitib⁹ beſtie: ſicut p̄dictū eſt i+ ca. p̄ce. de p̄re eius coſdroe. Quaſi occiſuȝ in mortē. i. deuictū ⁊ ſubiectū eraclio: ⁊ qꝛ p h̄ nō fuit mortu⁹ ſimpliciter iō nō dicit̄ occiſum abſolute ſȝ q̄ſi occi k+ ſum. Et plaga mortis ei⁹ curata eſt: qꝛ l poſtea rebellauit eraclio: et ſic curatus m† fuit ab ei⁹ ſubiectiōe. ſȝ illud qd̄ ſequitur: Et adorauerunt beſtiam dicentes: n Quis ſimilis beſtie ⁊ quis poterit pugnare cū ea. q. d. nullus. nō ꝯcordat cū o dicta expoſitione: ꝙ enim deuictus ab eraclio rebellaret: nō eſt argumentum ꝙ eſſet inuincibilis: ſed magis ad oppoſitum: ſicut ipſe iam fuerat deuictus ab eraclio: et pater ei⁹ pluries debellatus. Item qꝛ ꝙ iſti expoſitores dicūt ꝙ hec rebellio fuit poſt receſſum eraclij de perſide: interfecto coſdroe et reportato vexillo crucis dominice. hic aūt dicit̄: Et admirata eſt vniuerſa terra poſt beſtiam ꝓpter eius curationem. Et adorauerunt draconem: per quem intelligit̄ coſdroe. nō enim adorauerunt euȝ poſt mortē ſuam ſed ante: vt dictū eſt ſupra. propter quod aliter exponitur hec littera de vulneratione letali filij coſdroe ī vno ꝯflictu ꝯtra eracliū a quo vulnere ꝯtra ſpem humanam fuit ſatis cito curatus: propter quod gentes ſibi ſubdite crediderunt in eo eſſe aliquid numinis: cuius virtute fuerat ſic ſanatus: ſicut et patrem ſuū adorauerunt: vt dictum eſt. ſm̄ hoc dicitur: Et vidi vnum de capitibus. i. filium coſdroe ratione iam dicta. n Quaſi occiſum in mortem. i. letaliter vulneratum. o Et plaga mortis eius curata eſt. inopinabiliter.

Et admirata

a Et aperuit os ſuũ. In tantã fiduciã ꝓrupit: vt qð añ occulte: iã tũc publice audeat blaſphemare. b Et tabernaculum ei⁹ .i. oẽm inſtitutionẽ ei⁹ p quã laudabilis apparet. c Occiſus. In ſuis vt in abel. vl' qr añ oĩa diſpoſitũ ẽ q ĩ fine tẽporꝝ occideret. Uel occiſus .i. in agno myſtice quẽ abel obtulit: vl' in ipo abel a fr̃e occiſo p̃figurat⁹ ẽſt.

d Qui i capti. Qui captiuat hoĩes nũc a fide: tãdẽ a ſalute .ſ. antixp̃s: vl' ipe diabolus. e Qui in gla. oc. ⁊c. Antixp̃s ⁊ ſui occidũt gladio materiali: ⁊ pſuaſiõis: ⁊ pibũt gladio eterni iudicij. f Hic ẽ patiẽ .i. patiẽtiã et fidẽ tenebũt: qr illo deſtructo ſciũt ſe remunerãdos. Reſpiciẽdo penã malorũ ⁊ remunerationũ bonorꝝ patiẽtes fiũt ⁊ fidẽ tenẽt. g Et vidi. Deſcpta tribulatiõe q̃ erit p antixp̃m ⁊ ſuoſ participes: ſubiũgit aliaз q̃ fiet p ſuos apoſtoloſ: q̃s ipe p totũ mũdũ ſparget. h Cornua duo. Quia ſimulabunt ſe hr̃e inocẽtiã: ⁊ purã vitã ⁊ veram doctrinã ⁊ miracula q̃ xp̃s habuit ⁊ ſuiſ dedit. Uel duo teſtamẽta ſibi vſurpabũt. i Et loq̃bat ſi .i. pſeu. apl'i ita loquẽt ſic diabol⁹ ĩ ãtixp̃o erat locut⁹. k Et ptãtẽ. Quia ĩ oĩb⁹ caput ſuũ ſibi p̃ponebãt .ſ. antixp̃o. ☞ Terrã

ſ per aſcenſionem.
curata eſt. Et admirata eſt vni/ a†
ſ imitãs beſtiales. ſ .i. antichriſtũ.
ſa terra poſt beſtiã. Et adoraue/ b†
a ſ .i. diabolum. b ſ reſurgẽdi vt videbatur.
runt drãconẽ: q̃ dedit põteſtatẽ
ſ antichriſtũ.
beſtie: ⁊ adorauerũt beſtiã dicẽ/ c d
ſ cũ reſurrexit.
tes: Quis ſimilis beſtie: ⁊ quis
ſ volũtati eius reſiſtere.
poterit pugnare cũ ea? Et datũ e†
ſ pmiſſiõe dei. a ſ magniloquio ſe extollens.
ſ qr diceret
eſt ei os lõquens magna ⁊ blaſ/
ſe filium dei.
phemias: ⁊ data eſt ei poteſtas f†
ſ id eſt operari per menſes.
a facere mẽſes q̃dragitaduos. Et
a ſ negãdo deũ eẽ. b ſ .i. ɔ̃ deũ vl' vſqз ad deũ
apẽruit os ſuũ ĩ blaſphemiaſ ãd
b deũ blaſphemare nomẽ ei⁹ ⁊ ta/
a ſ .i. oẽs illos q̃ ab illis maiorib⁹ ꝓteguntur.
bernaculũ ei⁹: ẽt eos q̃ ĩ celo ha/
ſ pmiſſum.
bitãt. Et datũ eſt illi belluз face g†
ſ corpaliter. ſ vel eos.
re cũ ſanctis: ⁊ vincere illos. Et h†
data ẽ ei poteſtas in oẽз tribũ ⁊
populũ ⁊ linguã ⁊ gentẽ: et ado
a ſ .i. dediti terrenis.
rauerũt eã oẽs qui inhabitãbãt
terrã † quorꝝ nõ ſunt ſcripta noĩa i
a ſ q̃ liber eſt agn⁹: ipe eni idẽ eſt agnus ⁊ liber
c in librõ vite agni qui occiſus eſt k
ſ q.d. cauere omnes.
ab origine mundi. Si q̃s habet l†
ſ intellectũ. ſ intelligat.
d aurem audiat. Qui in captiui/ m
ſ in penas infernales.
tatem duxerit: in captiuitatem
e vadet † q̃ ĩ gladio occiderit opor n
ſ .i. in reſpectu penarũ ⁊ remuneratiõis.
f tet eũ gladio occidi. Hic ẽ patiẽ/ o
a ſ priore minorem.
g tia ⁊ fides ſanctorꝝ. Et vidi ãliã p†
a ſ pſeudo apl'os. ſ in ſupbiam vel pditionẽ
ꝓficientẽ b ſ per amantes terrena.
bẽſtiã aſcẽdẽtẽ dẽ terra: ⁊ habe/ q r†
a ſ qr ſi q̃d boni in eis videbit ſimulatio erit.
h i bãt cornua duo ſimiliã agni. Et s†
a ſ .i. oẽs modos decipiẽdi q̃b⁹ antixp̃s decepit
k loq̃bat ſic draco. Et põteſtateз t†

Nico. de lyra

a Et admirata ẽ vniuer. ter. poſt beſtiã. ꝓpt talẽ curationẽ. b Et adorauerũt draconem .i. coſdroe: qr dedit ptãtẽ beſtie tradẽdo regnũ filio ſuo. c Et adorauerũt beſtiã .i. filium coſdroe credẽtes ĩ eo aliq̃d numĩs eſſe. d Dicẽtes q̃s ſil'is beſtie ⁊c. q.d. nullus. qr ſi ĩ p̃lio vulneraret curabit ſicut pri⁹. e Et datũ ẽ ei os loq̃ns magna p iactãtiã ⁊ blaſphemias ɔ̃ xp̃m ⁊ eccleſiã. f Et data eſt ei ptãs fa. menſes .xlij. q̃ faciũt tres annos ⁊ dimidium: dictũ eni ẽ .ſ. q bellũ eraclij ɔtra perſas durauit ſeptẽ ãnis. ⁊ ſic medietas illius tpis aſcribit coſdroe: ⁊ alia medietas filio ei⁹. g Et datũ eſt illi bellũ facere cũ ſanct' ⁊c. qr ſctm̃ anaſtaſiũ cũ .lxx. monachis ⁊ mľtos alioſ interfecit. h Et data ẽ ei ptãs ĩ oẽm tribũ ⁊c. qr mľte gẽtes ⁊ diuerſarꝝ linguarꝝ erãt ſub ptãte ſua: ⁊ ẽ hic hyperbolica locutio accipiẽdo oẽm populũ ⁊ gentẽ ꝓ multo ppl'o ⁊ gente: ſic frequẽter fit in ſcriptura et ĩ cõmuni mõ loquẽdi: ſic ðr: tota ciuitas ẽ in tali feſto. ad denotãdũ q ſunt ibi multi ð ciuitate. ⁊ ſil'r qð ſubdit: Et adorauerũt eã oẽs ⁊c. i Quorꝝ nõ ſũt ſcri. no. ĩ libro vite agni .i. ĩ libro p̃deſtinatiõis diuĩe: q̃ ðr liber vite agni rõne deitat' ⁊ etiã rõne hũanitat': inq̃ʒtũ oẽs p̃deſtinati ſaluant ĩ fide mediatoris.

k Qui occiſus ẽ ab ori. mũdi. qð dupliciť põt intelligi. Uno mõ diſpoſitiue: qr ſic de⁹ ab eterno diſpoſuit mundũ facere: q̃ quideз diſpoſitio põt dici q̃dã mũdi origo: inq̃ʒtũ ad exemplar mũdi p̃cõcepti eternaliter a deo ꝓductus eſt mundus tpaliter ĩ effectu. vñ Boeci⁹ libro. de ɔſolatiõe: Tu cũcta ſuperno ducis ab exẽplo: Mundũ mẽte gerẽs ſimilẽ imagine formãs. Alio mõ figuratiue. et ſic abinitio mũdi xp̃s in abel fuit occiſus: nã occiſio abel ĩnocẽtis fuit figura occiſiõis hui⁹ agni. vñ dic̃ Aug⁹. q fuit in abel occiſus ⁊ in ꝓphetis exhonoratus. l Si q̃s hз. Hic vltimo deſcribit finis belli pſaruз et eraclij: cũ ðr: Si q̃s hз aurẽ .i. intellectũ: m Audiat. ſuppl'e finẽ belli eraclij ⁊ perſarꝝ: qr p ſe q̃ multos chriſtianos duxerãt captiuos. ab eraclio ⁊ ei⁹ exercitu fuerũt captiuati.

n Qui ĩ gla. oc. ⁊c. qr coſdroe q̃ multos occiderat ab eraclio
eſt occiſus

eſt occiſus. o Hic eſt patientia ⁊ fides ſctõrꝝ. qr zacharias p̃triarcha hieroſolymitan⁹ q̃ cũ alijs plurib⁹ ſanctis duct⁹ fuerat in pſidẽ captiu⁹ habuit meritũ patiẽtie ⁊ p eracliuз cum eis fuit in hieruſalem reductus. p Et vidi aliã beſtiã. Deſcripta eccl'ie pſecutiõe a coſdroe ⁊ ei⁹ filio: hic ɔñr idẽ ðſcribit ſub machometo ⁊ ei⁹ ppl'o. ⁊ diuidit ĩ tres ptes. nã hec pſecutio p̃mo incipit. ſcðo alia intcipit .ſe. ca. ibi: Et vidi ⁊ ecce nubẽ. tertio p̃ma reſumit .xvj. ca. ibi: Et ſex. Prima adhuc in tres. qr p̃mo ponit cõditio ſecte ſaracenorꝝ. ſecũdo pſecutio chriſtianorꝝ. ĩ p̃ncipio ſe. ca. tertio punitio pſecutorꝝ. ibi: Et alios angelos. Prima adhuc in duas. qr p̃mo ponit dicte ſecte conditio. ſcðo cuiuſdã ſñie ſecrete velatio. ibi: Hic ſapiẽtia eſt. q Circa p̃mũ ſciendũ q lз de inchoatiõe ſecte machometi varia dicantur a diuerſis: tñ ɔueniẽti⁹ tenet q ĩcepit circa finẽ tpis eraclij: de q̃ dictũ eſt in pte p̃ce. hic aũt machomet⁹ de paupertate ad diuitias eleuat⁹ cogitauit fieri rex hiſmaelitarꝝ de q̃ ppl'o erat: q̃ ꝓprie dicunt agareni: nã hiſmael fuit filius agar ancille ſare: Geñ. xvj. dicuntur tñ vſurpatiue ſaraceni a ſara libera. Ad obtinẽdũ ꝟo ꝓpoſitũ vſus fuit ɔſilio ⁊ auxilio cuiuſdã monachi heretici nomine ſergij ɔdẽdo legẽ falſaз ⁊ carnalẽ ⁊ q̃buſdã auctib⁹ veter' ac no. te. coloratã. vt ſic nõ ſolũ a gẽtilib⁹ ad carnalia pnis: ſз etiã a ſimplicib⁹ chriſtianis ⁊ iudeis de q̃b⁹ aliq̃ habitabãt cũ hiſmaelit': facili⁹ reciperet. finxit etiã legeз illã a deo reuelatã tanq̃ʒ ꝓphe dei ſũmo. igit ð ipo ðr: Et vidi aliã beſtiã .i. machometũ vitã voluptuoſaз ducẽtẽ. q̃ beſtialis ðr .j. Ethi. naз fuit luxurioſus ⁊ libidinis ardore ſuccenſus ſuper oẽs hoĩes oriẽtal' regiõis iactãs ſe ſolũ. ſup .xl. hoĩes ex diuĩo mũere ꝟtutẽ generatiuã ⁊ coeũdi ptãtẽ hr̃e: vt ſcribit hiſtorie orientalis eccl'ie. libro. j. ca. v. q̃ alit noĩat .ſ. liber ep̃i aconenſis: qr fuit auctor hui⁹ libri. † .j.20.d Phil.4.a q Aſcẽdentem de terra qr p mercationes ⁊ rapinas aſcẽdit ð paupertate ad diuitias: vt dicit ibidẽ. r Et habebat cornua duo ſil'ia agni .i. chriſti cui⁹ duo cornua dicunt hic ꝓphetia inq̃ʒtum fuit viatorꝝ: ꝓut declaratũ fuit Luc. vij. ſup illud: Propheta magn⁹ ſurrexit in nobis ⁊c. ⁊ lator legis noue. Machomet⁹ ꝟo finxit ſe eſſe ꝓphetã ⁊ legis diuine latorẽ: vt dictũ eſt. † Geñ.9.a Dan.26.b ꝓpter qð ðr hr̃e duo cornua ſil'ia cornib⁹ agni. qr non fuerunt talia ẜm veritatẽ: ſз ẜm hũanã fictionẽ.

s Et loquebat ſicut draco .ſ. aſtute mẽdaciter ⁊ doloſe. t Et poteſtatẽ prioris beſtie oẽm faciebat. qð exponũt aliqui de ptãte filij coſdroe q̃ .ſ. nomĩat⁹ eſt beſtia. nam machometus ⁊ eius ſequaces ptãtẽ regni pſarũ tranſtulerũt ad ſaracenos. ⁊ ſic dicit hic feciſſe oẽз ptãtem prioris beſtie. ſз huic expoſitioni videt ɔtradicere qð ſequit: Et fecit terram et habitantes in ea adorare beſtiam primam. nam auferendo poteſtatem a perſis nõ fecit adorare regẽ eorũ ſed magis contrariũ. ꝓpter quod mihi videtur ſaluo iudicio meliori q hic prior beſtia ſit ipſe machometus qui dicit beſtia ratione vite beſtialis. vt dictum eſt: et prima qr prim⁹ rex fuit ſaracenorum beſtialiter viuentium. Modus autem primi regis in aliquo regno eſt regimen ſuum firmare ⁊ dilatare q̃ʒtum poteſt. quod fecit ipſe machometus. ideo dicit: Et poteſtatem prioris beſtie omneз faciebat. quia quicquid ſolet facere primus rex ad firmandum et dilatandum ſuam poteſtatem diligentius agebat.

✻ In ɔſpectu

a Terrā.i.terrenos:⁊ ī amore terre pſeuerātes:vel t̄ra ſm corpus habitātes in ea ſm aīam. b Adorare be.pri.c.c.ē pla. Quia ⁊ hi ſimľata reſurrectiōis p̄dicatiōis ſue faciūt fūdamētū ſic̄ ⁊ apľi xp̄i feceřt. c Ignē.i.malignū ſpm̄ ſup ſuos faciet deſcēdere:vt loq̄nť varijs liguis Ut apľis dat⁹ ē ſpūſſanctus ī ſpecie ignis:ſic ⁊ illi dabūt ſpiritū malignū in ſpecie ignis.
d In cōſpe.ho. Ut omēs videre poſſint:cū apľi ī ɔclaui acceperīt. e Ut loquať i. Qui magica arte faciet ſtatuā loq̄ ⁊ futura p̄dicere. f Habere char.⁊c̄. In manu ⁊ ī frōte ponent ſigna vt oēs deū ɔfiteanť ſuū verbo ⁊ ope. g Numerꝫ no.i. q̄ expectāt ab eo remunerationē minorē vel mediocrem vľ maximā. h Qui hꝫ in. Cū liber grece ſit edit⁹:ſm grecos numerus ē querēdus apud q̄s oēs lr̄e nūerū ſignificāt nomen ei⁹ anthemos qđ ei cōpetit q̄ xp̄o ɔ̄rius đr: A.vnuꝫ.n. q̄nq̄ginta.t.ccc.e.q̄nqꜫ.m. q̄draginta o.ſeptuaginta.s.cc. Vľ arnoyme.i.nego q̄ xp̄m negat deū in q̄ idē numer⁹. A.vnū.r.cc.n.q̄nq̄gita.o.lxx.y.cccc. m.xl.e.q̄nqꜫ. Vel teytan.i.ſol gigas. qđ vere xp̄o:vſurpatiue ɔuenit antichriſto. T.ccc.e.q̄nqꜫ.i.x. Iterū t.ccc. a.vnū.n.l. Vľ latinis lr̄is. Diclux.qꝛ ipſe ſe lucē eſſe dicet. D.q̄ngēti.i.vnū. c.centū.l.q̄nq̄ginta.v.q̄nqꜫ.x.decem. et ſic eadē ſūma. Sex p̄m⁹ pfect⁹ nūerus eſt:⁊ ſignificat illos min⁹ pfectoſ q̄ ɔiugati ſūt ⁊ p mō ſuo:decē p̄cepta ſeruāt. Lx.ſignificat mediocriter pfectos:q̄ dimiſſis legalib⁹ ɔiugijs in caſtitate pmanēt:⁊ iterꝫ decē p̄cepta pro mō ſuo cōplent. Centuꝫ ſignificat pfectiſſimos:q̄ mētis ⁊ corpis ītegritateꝫ nō violāt:⁊ decem p̄cepta pfectiſſime ſeruāt. Hi reddūt fructum:alij triceſimū:alij ſexageſimū:alij cētū. Et diſcipuli antichriſti tūc dicēt neminē poſſe ſaluari:niſi antichriſto obtūlerint aliquē de fructib⁹ illis. Et vidi

prioris beſtię oēm faciebat ī cō/ a
a ſpectu eius:⁊ fecit terrā ⁊ habi/ b+
ſ antichriſtum.
b tātes ī ea adorare beſtiā primā:
cui⁹ curata ē plaga mortľ. Et fe c d+
ſ ad cōfirmationem predicationis.
c cit ſigna magna:vt etiā ignē fa/ e
d ceret de cęlo deſcēdere ī terrā in f+
cōſpectu hoīm. Et ſeduxit habi/ g
ſ pmiſſione dei.
tātes ī terra ꝑpter ſigna q̄ data h
a ſ in iuocatiōe noīs antichriſti. ſ p̄cipiēs.
ſūt illi facere ī cōſpēctu beſtię:di i
cēs habitātib⁹ ī terra vt faciant k+ l
a ſ ſe ɔformes illi. ſ vľ ad lr̄aꝫ.i. aliquā ſtatuā
imāginē beſtię q̄ habet plagam
ſ mortľ. a ſ reſurrexit. b ſ a diabolo ꝑmiſſi/
gladij ēt vixit. Et dātū eſt illi vt m+ n
one dei. ſ ɔformib⁹ antichriſti.
daret ſpirituꝫ imagini beſtię: et o
a ſ diuerſis linguis. b ſ .i.ɔformes eius.
c ſ per principes ſeculi.
e vt lōquať imāgo beſtię et faciēt p
vt quicunqꜫ nō adorauerit ima/
ſ .i.ɔformātes ſe vľ ad lr̄aꝫ. a ſ morte corpis
b ſ qꝛ dicēt deū ſuū ⁊ omnes recipere ⁊ neminē
ginē beſtię ōccidať. Et faciet ōēſ q
abijcere.
puſillos ⁊ magnos:⁊ diuites et
f paupes:⁊ liberoſ ⁊ ſeruos habe r
re characterem ī dextera manu: s
aut ī frontib⁹ ſuis:⁊ neq̄s poſſit t v
a ſ ad lr̄aꝫ vľ ſuos dei acq̄rere.vľ ad ſpūalē ſenſum.
emēre aut vēdere niſi q̄ habeat x
ſ qꝛ ſignati erāt noīe ei⁹ ⁊ eū fatebunť.
characterē aut nomē beſtię: aut y z
ſ nomen. ſ qꝛ res obſcura attentos facit.
g nūerū nois ei⁹. Hic ſapiētia eſt. a
a ſ vel nomen.
h Qui habet ītellectū cōputet nū b c
a ſ lꝫ p h̄ de⁹ videať ſapiēti pur⁹ hō apparebit.
merū beſtię. Nūēr⁹ eni hois eſt. d

Nico.de lyra

a In ɔſpectu ei⁹.i. ꝑut ſibi ad fineꝫ intentū expediēs videbať. b Et fecit terrā.⁊c̄.adorare beſtiā primā.i.ſe ipſum:q̄ diciť beſtia p̄ma rōne dicta. nō tn̄ fecit ſe adorare tanqꜫ deū:ſic̄ fecerat coſdroe:ſꝫ ſic̄ ꝑphetā dei ſūmū. c Cui⁹ curata eſt plaga mortľ. Machomet⁹ enī in quodā bello fuit grauiter vulnerat⁹:ſꝫ poſtea curat⁹:vt dicitur primo libro hiſtorie orientalis eccľie ca.v. d Et fecit ſigna magna. falſa tn̄. e Ut etiā ignē faceret de celo deſcēdere in terrā. Hic accipiť ignis metaphorice ſicut et alia que dicuntur hic.machomet⁹ enī poſtqꜫ iaꝫ magn⁹ erat effect⁹ cepit cadere epilentica paſſiōe.ꝑpter qđ ne ex h̄ vilicareť dixit ſe h̄ pati ex apparētia gabrielis archangeli:vtpote hō purus nō potēs ſuſtinere refulgentiā ipi⁹ ſicut Daniel x.ca.dixit angelo ſibi apparenti:Dn̄e mi in viſiōe tua diſſolute ſūt cōpages mee ⁊ nihil in me remanſit viriū.angeli ꝟo ignis vocanť.Ps̄.ciij.Qui facis angelos tuos ſpūs et miniſtros tuos ignē vrentē:ſꝫ qꝛ iſtud erat falſuꝫ.iō ſubdiť:
f In cōſpectu hoīm.i.in opinione falſo ſibi credentiū. dixerūt etiā ſui diſcipuli ꝙ lunā a ſe vocatā fecit deſcēdere q̄ ratione luminis ɔuenit cū igne.⁊ ſic ſm opinioneꝫ hoīm fecit ignē deſcendere. g Et ſeduxit ha.in terra.p ſe ⁊ diſcipuloſ ſuos. h Propter ſigna.q̄ falſo dicta ſunt de eo. i In cōſpectu beſtie.i.ſuijpſi⁹. Sciebāt enī ꝙ erant ſigna mendacia vel aliter: In cōſpectu beſtie.i.ppľi beſtialis ⁊ de facili ſeducibilis q̄lis erat ppľs hiſmaelitaꝝ habitās in deſertis.
k Dicēs ha.in terra.ſibi ſubiecta. l Ut faciant ima.be.q̄ habet plagā ⁊c̄.h̄ addiť ad deſignandū ꝙ beſtia hic accipiť ꝑ ipſo machometo ⁊ nō ꝑ pplo p ipm decepto. đr autē eius imago lex ab eo data:in q̄ repn̄tatur ei⁹ ɔditio ⁊ vita: quā p̄cepit firmiter cuſtodiri.⁊ h̄ eſt qđ đr: Ut faciāt imaginē ⁊c̄.i. ope adimpleāt ei⁹ legē. m Et datū ē illi.i.pmiſſum a deo. n Ut daret ſpiritū imagini.i.vigorē ſue legi. Lex eni đr viua q̄diu viget.⁊ mortua cū abrogať. o Et vt loquať imago beſtie.i.ſententiā ſuam oſtendat. ſicut dicitur Lex talis loquiť in tali caſu.naꝫ omnia fere accipiunť hic metaphorice
p Et faciet vt quicunqꜫ nō adorauerit imaginem beſtie. nam precepit ſub pena mortis legem ſuam haberi ī magna reuerentia. q Et faciet omnes puſillos ⁊ magnos ⁊c̄.i.omnes homines cuiſcunqꜫ cōditiōis: r Habere characterem.i.circūciſionem.vt dicūt aliqui.naꝫ ſaraceni ſunt circūciſi: ſicut et iudei.ſed littera ſequens diſſonare videtur.cum dicitur: In dextera manu aut in frontib⁹ ſuis:quia circūciſio non fit in partibus iſtis:et ideo p characterem videtur hic intelligi determinatus modus viuendi ſm legem machometi:quo ſaraceni ab alijs gentibus diſtinguunť.ideo dicitur:
s In dextera manu.q̄tuꝫ ad operationem. t Aut in frontibus ſuis.p apertam confeſſionem. v Et ne q̄s poſſet emere aut vendere:id eſt cū ſaracenis in ſuis legalibus cōmunicare x Niſi qui habeat characterē beſtie. i.modū viuendi dictum. y Aut nomen.ſicut ſaraceni ficti. naꝫ ſicut inter chriſtianos ſunt aliqui ficti. ꝑpter qđ permittunť cōmunicare chriſtianis veris:ſic ē inter ſaracenos. z Aut numeruꝫ nominis eius.ſicut ſūt ſerui ſaracenoꝝ alterius tn̄ legis:qui cōmunicant cuꝫ eis in hūanis:eo ꝙ ſūt de numero familie domus ſaraceni.
a Hic ſapientia eſt. Hic ponitur velatio cuiuſdā ſecrete ſententie.ſ. numer⁹ annorū reſpiciens machometum.ideo diciť:Hic ſapiētia eſt.i.res occulta ad intelligendū:quam capere ꝓprie eſt ſapientum. b Qui habet intellectū. viuacem et penetratiuū occultorum.
c Computent numerum beſtie.i.machometi qui beſtia dicitur: vt patet ex predictis d Numerus enim ho.⁊c̄. eſt ſexcenti ſexagintaſex.ſ. anni. et ad quid referatur determinate iſte numerus patet ꝙ nō refertur ad numerū annorum vite ipſius. quia nō tantum vixit:ſed.lxiij.annis:vt habeť in hiſtoriali ſpeculo.propter quod aliqui dixerunt ꝙ refertur ad durationem legis ipſius que tantū debet durare: ſꝫ hoc nō videtur verū.nam lex illa fuit data circa finē tpis eraclij:vt p̄dictū ē.q̄ cepit īperare āno dn̄i ſexcēteſimo.xiij.⁊ īperauit.xxx.ānis.a fine aūt hui⁹ tpis vſqꜫ ad p̄ſentē annū q̄ eſt ann⁹ dn̄i.M.cccxxix.fluxit mai⁹ tp̄s:vt ptꝫ ɔſiderāti.⁊ tn̄ adhuc durat lex machometi.ꝑpť qđ aliq̄ dicūt ꝙ poſt mortē machometi lex ei⁹ fuit correcta p ſapientes ſaracenos.⁊ ab illa correctiōe debet incipe nūer⁹ annoꝝ durationis illi⁹ leg̃:ſꝫ h̄ nō videť ꝑbabiliť dictū.tū qꝛ nō diceređ lex machometi ſꝫ ſapiētū.tū qꝛ illi ſapiētes dicunť fuiſſe diſcipuli machometi.⁊ ſic illa correctio nō fuit p⁹ ei⁹ dationē a machometo p tp̄s notabiliť magnū.⁊ ſic ab illa correctiōe iā fluxeřt ſexcēti.lxvj.anni.vľ de valde ꝑpinq̄ ſunt cōplēdi.⁊ tn̄ lex machometi n̄ videť h̄ ꝑpinq̄ ceſſatiōi.nā a paucis ānis mľtū inualuit. Thartari enī q̄ ſūt ī maxio nūero legē illā pceperūt ꝑ maiori pte illi⁹ ppľi ſic̄ audiui aſſertiue a q̄dā ep̄o ordis nr̄i:q̄ p pľes ānos īter thartaros hītauit:ꝑpť qđ ſaluo meliori iudicio videť ꝙ iſte nūer⁹ ānoꝝ ſit incipiēdus ab incarnatiōe dn̄i ⁊ terminādus ī morte machometi.đ q̄ ꝓphetice loquiť hic iohānes.qđ ſic pōt declarari.nā ab anno incarnatiōis dn̄i vſqꜫ ad finē iperij eraclij fluxerūt āni ſexcēti.xliij.vt ptꝫ ex p̄dictľ. et machomet⁹ vixit.lxiij.annis:vt dictū eſt. ⁊ iſti nūeri ſimul

iuncti faciũt ſeptingẽtos ſex annos. a quibꝰ oportet ſubtrahe
re annos quibꝰ machometus vixit cũ eraclio. alit̃ illi ãni bis
cõputarent̃: vt pʒ intuẽti. iſti ꝟo anni eſtimant̃ ꝓbabilit̃ fu
iſſe q̃draginta. qꝛ machometus p̱mo fuit paup. ⁊ poſtea inua
luit p mercatiões. ⁊ poſtea p rapinas ⁊ fraudes. añq̃ attẽta
ret ſe regẽ facere ⁊ legẽ dare quã de
dit circa mortẽ eraclij. ⁊ ſic ꝺ vita ma
chometi vident̃ ꝓbabilit̃ fluxiſſe. xl.
anni añ tp̃s mortis eraclij quibꝰ dem
ptis a ſeptingentiſſex remanẽt preciſe
ſexcẽti ſexagintaſex anni ab incarna
tiõe dñi vſq; ad mortẽ machometi. ⁊ ſm h̃ põt lr̃a exponi: Nu
merus eni hoĩs. ſ. chriſti qui fuit hõ pfectꝰ ſciẽtijs ⁊ virtutibꝰ
ab inſtanti incarnatiõis. a Et numerꝰ eiꝰ eſt. ſ. machometi
ſexcẽti. lxvj. qꝛ tantꝰ numerꝰ annoꝝ fuit anno q̃ dñs factus ẽ
homo vſq; ad terminũ vite machometi: vt p̃dictũ eſt. Scien
dũ aũt ꝙ liber Apocalypſis fuit ſcriptꝰ in greco. in q̃ hr̃ h̃ no
men anthemos: vbi ꝺꝛ hic. ſexcẽti. lxvj. cuiꝰ ſignificatũ ꝓpriũ
eſt ꝯtrius. qꝺ ꝓprie cõuenit machometo: q̃ fuit ꝯtrius xp̃o ne
gãs eiꝰ diuinitatẽ: vt p̃dictuʒ eſt. ⁊ pſequẽs chriſtianos: vt di
cetur in pte ſequẽti. Significatũ aũt dicte dictiõis accomoda
tũ eſt huic numero ſexcẽti. lxvj. Ad intellectũ ſciendũ ꝙ ſic
in latino alique lr̃e accõmodate ſunt ad ſignificãdũ numeros
ſicut lr̃a. c. ponit̃ ꝓ centũ. et. l. ꝓ quinq̃ginta. ⁊ ſic de aliq̃bus
alijs. ita ſil̃r in greco littere aliq̃ ponunt̃ ꝓ numeris. ⁊ ille q̃
bus ſcribit̃ h̃ nomen anthemos in greco ſignificãt h̃ mõ lati
no ſexcẽtos. lxvj. ꝓpter qꝺ in aliquibꝰ biblijs ponit̃ ſic. nũe
rus eni hoĩs ⁊ numerus eiꝰ eſt diclux. q̃ dictio ſignificat apꝺ
latinos numerũ p̃dictũ p lr̃as quibꝰ ſcribit̃: qꝛ lr̃a. d. ponit̃ ꝓ
quingentis. i. ꝓ vno. c. ꝓ centũ. l. ꝓ quinq̃ginta. v. ꝓ q̃nq;. x.
ꝓ decẽ: ⁊ hec ſil̃ iũcta faciũt ſexcẽtos ſexagintaſex. q̃ numerꝰ
cõpetit machometo mõ dicto. ⁊ qꝛ iſta ponunt̃ valde obſcure
vt pʒ. iõ p̃mittit̃. Hic ſapiẽtia eſt ⁊c̃.

a ſ vel anthemos vel diclux.

et numerꝰ eiꝰ ſexcẽnti ſexaginta. a

Ca. XIII

Moraliter.

a† Et vidi de mari beſtiã aſcendẽ
tem ⁊c̃. Hic ad lr̃am deſcribit̃ pſecu
tio eccl̃ie ſub filio coſdroe q̃ ca. p̃cedẽti vocatꝰ eſt draco iõ per
eiꝰ filiũ ſignificat̃ tirannꝰ qui eſt diaboli filiꝰ p eiꝰ imitationẽ
Et ꝺꝛ hic beſtia hñs ſeptẽ capita: p q̃ ſignificant̃ ſeptẽ vitia ca
pitalia. † Et decẽ cornua. i. vniuerſos modos ĩpugnãdi bo
nos. e† Et ſup cornua decẽ diademata. i. oẽm ſpem ſubijci
endi ſibi iuſticiã. † Et ſup capita noĩa blaſphemie. qꝛ ſp pa
ratꝰ ẽ deũ ⁊ eiꝰ mẽbra blaſphemare. g† Et beſtia quã vide
rat erat ſil̃is pardo. qꝛ ꝯfirmatꝰ ẽ in malo. Hiere. xiij. Si muta
re põt ethiops pellẽ ſuam ⁊ pardus varietates coloris ſui: et
vos poterit̃ bñ facere cũ didicerit̃ malũ. h† Et pedes eiꝰ
ſic̃ pedes vrſi. q̃ ſunt lati ad calcandũ: ſic tirannꝰ ſtudet calca
re ppl̃m. i† Et os eiꝰ ſic̃ os leonis. qꝛ q̃rit deuorare bona a
lioꝝ. k† Et dedit illi draco: ꝟtutem ſuã. qꝛ diabolus tales
adiuuat ad pficiendũ maliciã ſuã. m† Et vidi vnũ ꝺ capiti
bus occiſum ⁊c̃. qꝛ ꝓpt̃ infirmitatẽ vel aliud malũ ſupueniẽſ
tirãnꝰ territꝰ aliq̃ñ ꝯcipit emẽdationẽ: ſʒ illo malo trãſeũte re
uertit̃ ad priſtinã nequiciã vel maiorẽ. a† Et admirata eſt
vniuerſa terra. de tali euaſiõe mali: qꝛ cõiter bonis hominibꝰ
nõ ꝯtingit. b† Et adorauerũt draconẽ ⁊c̃. qꝛ reuerẽdo tirã
nũ reueremur diabolũ cuiꝰ ẽ mẽbrũ. e† Et datũ ẽ ei os ⁊c̃.
i. pmittit̃ loq̇ ſupba ⁊ blaſphematoria. f† Et data ẽ ei ptãs
facere mẽſes. xlij. menſis ꝺꝛ a mene qꝺ ẽ defectꝰ. ⁊ ideo facere
menſes. i. defectꝰ eſt deficere. tirannꝰ aũt deficit in obſeruãtia
decalogi ⁊ euãgelij ⁊ duplicis dilectionis p̃cepti qꝺ ſignificat̃
p menſes. xlij. nã q̃dragita ſũt q̃ter decẽ ⁊ ſic ſignificat decalo
gũ ⁊ euãgeliũ q̃druplicit̃ deſcriptũ. ⁊ p duos ſupadditos:
düplex charitat̃ p̃ceptũ. h† Et data eſt illi ptãs in oẽm tri
bũ ⁊c̃. i. ſup multos bonos ⁊ eſt hic hipbolica locutio. l† Si
q̃s hʒ aurẽ audiẽdi ⁊c̃. q. dicat ſicut tirannus bonos captiuat
⁊ occidit tpaliter: ſic eternalit̃ captiuabit̃: ⁊ ad mortẽ gehẽne
ducet̃. p† Et vidi aliã beſtiã aſcẽdentẽ de terra. h̃ lr̃alit̃ ex
ponit̃ de machometo q̃ legẽ falſaʒ dedit hiſmaelitis iõ myſti
ce põt exponi de q̃libet hereſiarcha q̃ doctrinã erroneã dat di
ſcipulis ſuis. iõ ſubdit̃: r† Et habebat cornua duo ſimilia
agni. ſ. chriſti. cuiꝰ duo cornua ſũt duo teſtamẽta: quoꝝ vetus
dedit p ꝓph̃as. nouũ aũt p ſemetip̃m ſic̃ ꝺꝛ Heb. j. Olim deꝰ
loquẽs patribꝰ in prophetis ⁊c̃. Hereſiarcha ꝟo ſuam doctri
nam nitit̃ defendere p ſcripturã veter̃ ⁊ noui teſtamẽti: qꝛ tñ
male allegat eã nõ ꝺꝛ haberi cornua agni ſʒ ſil̃ia cornibꝰ agni.
s† Loquebat̃ ſic̃ draco. i. ſicut diabolus ſuggerit ei. t† Et
poteſtatẽ prioris beſtie ⁊c̃. p quã ſignificat̃ tirannꝰ vt dictũ ẽ
cuiꝰ amicitiã et familiaritatẽ q̃rit hereſiarcha vt ad defenſio
nẽ ſue hereſis vtat̃ eiꝰ ptãte: ſicut legit̃ de arrio ⁊ pluribus a
lijs ⁊ ſic poteſtatẽ eius facere ꝺꝛ: inq̃ʒtuʒ ea ad malũ vtitur.
b† Et fecit terrã ⁊ habitãtes in ea adorare beſtiã p̱mã. i. ti
rannũ: inducẽs ppl̃m ad eius reuerentiam vt ſic magis ha
beat eiꝰ amicitiã. o† Et fecit ſigna magna ita vt etiã ignẽ
faceret deſcẽdere ⁊c̃. hoc fuit in pelagio. cuiꝰ diſcipuli dixe
rũt. ꝙ fuit ſpũſſanctꝰ q̃ eſt ignis diui
nus: ⁊ qꝛ h̃ erat falſum. iõ ſubditur:
f In cõſpectu hoĩm. i. ſm falſaʒ eſti
mationẽ credentiũ dicẽs: k† Habi
tantibꝰ in terra vt facerẽt imaginem
⁊c̃: i. vt facerẽt reuerentiã filio tirãni
qui eſt eiꝰ imago naturalis vt ſic ad defenſionem ſue hereſis
ſuccederet patri. m† Et datũ eſt illi vt daret ſpiritũ imagi
ni. i. voluntatẽ filio tuendi ſuã hereſim verbis ⁊ factis.

In ca. xiij. vbi ꝺꝛ in poſtilla: Et vidi aliã beſtiã. deſcripta
eccleſie pſecutione ſub coſdroe eius filio: hic ꝯſequenter.

Additio.

Circa ſectã ſaracenoꝝ ⁊ eiꝰ ſacrilegum a
ctorẽ de quibus beatꝰ iohãnes ſm poſtil
latorẽ incipit agere ab iſta viſiõe vbi ꝺꝛ: Et vidi aliã beſtiaʒ
aſcẽdentẽ ꝺ terra ⁊ habebat cornua duo ⁊c̃. q̃dã occurrũt at
tendẽda: q̃ ad maiorẽ informationẽ fideliũ p̃ſertim ſimpliciũ
ſũt notãda. Primũ ꝺ eiꝰ ſecte initio ſeu ĩchoatiõe: ſcꝺ̃ʒ ꝺ fal
ſis ⁊ ficticijs huiꝰ ſecte fũdmẽtis: tertiũ ꝺ erroribus ⁊ vitijs
multiplicibꝰ ĩ ea ꝯtẽt̃. q̃rtũ ꝺ rõne ⁊ cã q̃re mlt̃itudo gẽtiuʒ
ad tãtos errores ꝯfluxit. q̃ntum de diuturnitate duratiõis
eiꝰ. Circa p̱mũ ſciẽdũ ꝙ lʒ oẽs hiſtoriog̃phi cõueniãt ĩ h̃ ꝙ
tpe eraclij ĩpator̃ circa finẽ vite ſue: hec ſecta nephãda ha
buit initiũ: ñ tñ oẽſ ꝯueniũt ꝺ mõ cã ſeu occaſiõe hmõi initij:
Et forte iõ poſtillator p̃tmiſit hmõi cãʒ ſeu occaſiõeʒ declara
re: videt̃ tñ ꝙ h̃ tradit̃ ſufficiẽt̃ ĩ q̃dã hiſtoria breui frĩſ ptho
lemei ꝺ luca: q̃ ꝺ hiſtorijs iſidori ⁊ richardi ⁊ martini multa
collegit ad h̃ ptinẽtia: ĩ q̃ q̃dẽ hiſtoria hr̃ ꝙ cã ſeu occaſio ex
q̃ hmõi error ſũpſit p̱ncipiũ: fuit mag̃ tirãnides eraclij ĩpato
ris: q̃bꝰ pꝰ victoriã ꝺ pſis habitã: ĩ ſupbia eleuatꝰ ⁊ nimia cu
piditate accẽſus: nimis p̃mebat pſas ⁊ arabes ⁊ chaldeos ⁊
alios ꝯfines eiuſdẽ: ĩ tribut̃ ⁊ alijs exactiõibꝰ q̃uibꝰ ⁊ iordi
nat̃ ex q̃ ppli illaꝝ regionũ ĩclinati fuer̃t ad reſiſtẽdũ exacto
ribꝰ ĩpator̃: qꝺ tñ ñ audebãt cõmittere timẽtes eiꝰ tirãnidẽ
⁊ magnã ptãtẽ: ſʒ machometꝰ q̃ maxĩe audacie ⁊ ꝟſutie erat
⁊ etiã magnis artibꝰ eruditꝰ ſe eiꝰ adiũxit: q̃ ĩueniẽs diſpoſi
tionẽ gẽtiũ p̃dictaꝝ ad rebellãdũ romano ĩpio eos ĩcitauit
ad cõmittẽdã p̃dictã rebellionẽ ſpãl̃r ĩ denegãdis tribut̃ ſb
colore liberãdi illas gẽtes ⁊ a p̃dict̃ exactiõibꝰ. vñ et gẽtes
ille acceper̃t eũ ĩ ducẽ ⁊ caput: ſb q̃ ſepe debellauer̃t collecti
ones ⁊ gẽtes ĩperij ꝺ q̃bꝰ p̃dict̃ machometꝰ obtinuit mlt̃as
victorias: ⁊ vt firmiꝰ hmõi p̱ncipatũ ſeu ducatũ ſibi vſurpa
ret: conatꝰ ẽ dare eis nouũ cultũ ⁊ ritũ: ſb q̃ ĩ dicta rebelliõe
pſeuerarẽt. vñ ĩ ꝯſilio ſeu ſuggeſtiõe cuiuſdã heretici mona
chi ſergij noĩe accepit q̃dã q̃ſi p̱ma ſacra leg̃ moſaice ⁊ euã
gelij xp̃i: vt. ĩ. patebit: vt ſic crederet̃ a rudibꝰ ppl̃is ip̃m eſſe
ꝯſuatorẽ vtriuſq; leg̃ ſeu teſtamẽti vñ recte ꝯſiderãti h̃ ſecta
nephãda ꝓp̃e aſſil̃at̃ ſecte ſeu idolatrie hieroboã ĩ ſuo initio
ꝺ q̃ agit̃. iij. Reg. xij. vbi hr̃ ꝙ ꝓpt̃ fatuitatẽ roboã: q̃ reſpuẽſ
ꝯſiliũ ſenioꝝ minatꝰ ẽ ppl̃m aggũare ĩ ſuis exactiõibꝰ: hiero
boã cepit occaſiõeʒ rebellãdi regi: ⁊ deinde pũertẽdi pplʒ a
cultu diuĩo: q̃ q̃dẽ error pſeuerauit ĩ decẽ tribꝰ vſq; ad earũ
totalẽ trãſmig̃tionẽ ſeu pditionẽ vt planiꝰ hr̃. iij. et. iiij. Reg.
Poſt ꝟo hmõi initiũ ĩ p̃dict̃ regiõibꝰ hĩtũ: mlt̃e alie gentes
ſũt cõmote ad adherẽdũ p̃dict̃ ſb colore p̃dicte libtat̃ ⁊ ſpe
cialit̃ ꝺ radice mõt̃ caucaſi egreſſa ẽ gẽs pſida ꝯ eracliũ q̃ q̃
dẽ gẽs nabathea vocat̃: q̃ ſm Hiero. a nabaoth p̱mogenito
hiſmael deſcẽdit: q̃ q̃dẽ gẽs ꝺuaſtauit regiões ĩperij vſq; ad
ſyriã ⁊ iudeã: deinde pmittẽte deo ⁊ malicia hũana creſcẽte:
totã aphricã ⁊ deinde hiſpaniã fere occupauerũt: ⁊ lʒ ab hi
ſpania diuina miſeratiõe opitulãte ⁊ ꝓbitate regũ hiſpanie
ꝓ deo militãtiũ ꝓ maiori pte ſũt eiecti. Adhuc tñ hodie ad
exercitiũ bonoꝝ aliq̃ radix germinans fel remanet. Circa
ſcꝺm. ſ. de falſis ⁊ ficticijs huiꝰ ſecte fundamẽtis ſciẽduʒ ꝙ
ſeductor p̃dictꝰ attẽdẽs ꝙ tpe illo iã idolatria fuerat ab or
be excluſa p doctrinã apl̃oꝝ ⁊ diſcipuloꝝ chriſti: ꝑut ꝓphe
tatum fuit Eſa. ij. de tempore chriſti. Et idola penitꝰ cõteren
tur: ſimilit̃ ⁊ coſdroe q̃ ſe fecerat vt deũ adorare: cuʒ eius ſe
quacibꝰ fuerũt per eracliũ deuicti ⁊ ſuppreſſi: nõ ĩuenit aliũ
modũ introducẽdi ritum ⁊ cultũ nouũ niſi fingendo ſe legis
diuine hactenus approbate cõſeruatorẽ ⁊ executorẽ: et quia
lex diuine edificata eſt ſup fundamentũ apoſtoloꝝ ⁊ ꝓphe
tarum: vt dicitur ad Ephe. ij. ideo finxit ſe eſſe apoſtoluʒ et
prophetam. vnde his duobꝰ nominibꝰ cõmuniter apud oẽs

qui hũc

q̄ hūc errorē fatenť ſeductor ille appellať: vocāt enī eū ꝓphe
tē ſimpliciť q̄ſi anthonomatice: vt itelligať exími⁹ ꝓphař:
vocāt etiā eū nūciū ſeu apl'm dei cōiť ī ſuis oratorijs execra/
tis vt vtriuſq; legis conſeruator atq; eruditor eſtimaretur:
per ꝓphetiaꝫ.ſ.reſpectu antiqui teſta.ꝑ aplatū v̄o reſpectu
noui. Recte igiť ī reuelatiōe facta btō iohāni figurať ꝑ beſti
am aſcēdētē d̄ terra: q2 beſtial'r viuēs: vt.ĭ.patebit de gētili/
bus ⁊ cogitatiōib⁹ ťrenis ad ſublimē potētiā mūdanā aſcen
dit. d̄r etiā hr̄e duo cornua ſīlia agni: q2 ſic v̄itas euāgelica ꝑ
duo cornua fuit diuulgata.ſ.ꝓpheticū ⁊ aplicū. ꝑ ꝓpheticū
ſcꝫ p̄nūciantē ⁊ ꝑ aplicū declarātē ſeu teſtificantē. ſic falſitas
ſaracenica fuit ampliata ꝑ dictū ſeductorē fingētē ſe hr̄e p̄di
cta duo cornua ſil' vt dictū ē. Vn̄ notāter d̄r duo cornua ſilia
agni: ad oſtēdēdū q̄ nō erant v̄a agni cornua.ſ.ꝓphetia et
aplat⁹: ſꝫ ſilia.i.ficta ſeu ſilata. Et notandū q̄ ſaraceni hec
duo cornua falſo nituntť fūdare ī dict' vtriuſq; teſtamēti. De
cornu enī ꝓphetico allegāt illud Deu.xviij. Prophetā ſu/
ſcitabo eiſ ⁊c. q̄d dicūt d̄ p̄dicto adīpleri. De ſcd̄o v̄o allegať
illud Joh.xiiij. Paraclyt⁹ aūt ſpūſſanct⁹ quē mittet pater ī
noīe meo ille vos docebit oīa. ſꝫ falſitas vtriuſq; allegatiōiſ
euidēter hr̄: nā in p̄ma māifeſte habetť: De medio fratꝝ tuo/
rū. q̄d nō pōt de p̄dicto ſeductore itelligi: quē ipi ꝯfitentť fu/
iſſe hiſmaelitā. ī ſcd̄a aūt manifeſte hr̄ q̄ ille q̄ mittēdus erat
habebat docere oēm v̄itatē ⁊ ſuggere oīa q̄ xp̄s p̄cepit. Con
ſtat aūt q̄ doctrinā euāgelicā p̄dict⁹ ſeductor q̄tuꝫ in ſe fuit
ſubuertit: vn̄ de illo nō pn̄t aliquo mō v̄ificari v̄ba p̄dicta.
ſilr illud q̄d legiť Luc.xxj. Ego enī dabo vobis os ⁊ ſapien
tiā cui n̄ poterūt reſiſtere aduerſarij vr̄i. nō pōt itelligi d̄ p̄di
cto ſeductore q̄ nullo mō docuit v̄itatē: nec ipe ⁊ ei⁹ ſeq̄ces ꝑ
ſapiētiā reſiſtūt: ſꝫ ſolū ꝑ violentiā ⁊ armoꝝ potētiā vt ꝑ ex/
perientiā hr̄: ⁊ in ſuo alchorano tradiť exp̄ſſe q̄ deus māda/
uit ſibi: vt ꝑ gladiū cogeret ppl'os ad recipiēdū fidē ſuā. Ad
deſignādū aūt ſeu fingēdū q̄ ipe erat vtriuſq; teſtamēti cō/
ſeruator. ⁊ ſic haberetť tāq; ꝓpha ⁊ apl's p̄cepit ſeruare p̄mū
ſacramētū antiq̄ teſt.ſ.circūciſionē: ⁊ p̄mū noui.ſ. baptiſmū.
oēs enī ſub p̄dicta ſecta errātes maſculi circūciduntť ⁊ tā vi/
ri q̄ꝫ femie baptiçantť aqua. In vtroq; tn̄ errauit māifeſte ab
vtroq; teſtamēto: nā circūciſio q̄ in octaua die p̄cipiť fieri: vt
Leui.xij. In etate adulta iuuenili ⁊ vltra ꝑ ipos fit: ⁊ ſic p̄di
cta circūciſio n̄ eſt moſaica ꝓut voluit fingere: ſꝫ hiſmaeliti/
ca ſeu nabaothica. baptiſm⁹ aūt q̄ ſm̄ v̄itatē aplice doctrine
nō iterať cū ſit generatio ſpūalis correſpōdes generatiōi car
nali nō ē niſi vnica. vn̄ ad Ephe.iiij. Vna fides vnū baptiſ/
ma. nā ſm̄ glo. vna xp̄i mors vnū baptiſmū ꝯſecrauit. ipi v̄o
fatuiçātes ſepe ⁊ ſepiſſime baptiçantť: ſeu aq̄ abluuntť ꝓ imū
dicijs tn̄ corꝑalib⁹: nā de ſpūalib⁹ īmūdicijs minime curāt:
⁊ ſic dicētes ſe ꝯſeruare vtrāq; legē vtriuſq; ſe māifeſtāt cor
ruptores. ⁊ ſic ptꝫ q̄ hui⁹ ſecte fundamēta ſūt falſiſſime ficti/
ones. Circa tertiū.ſ.d̄ errorib⁹ ⁊ vitijs m'tiplicib⁹ ī ea ꝯtē
tis. Sciēdū q̄ ꝓut hr̄ ī q̄dā tractatu fratr' Nicolai d̄ ordine
p̄dicatoꝝ. q̄ incipit: Quot ſūt dies ſerui ⁊c̄. q̄ q̄dē frater in ci
uitate famoſiſſima ſaracenoꝝ q̄ d̄r baldacū ī ꝑtib⁹ orīētalib⁹
remot' ſita: vbi gn̄ale ſtudiū ſaracenoꝝ hr̄: līguā ⁊ lr̄aꝫ arabi
cā didicit: legē ſeu ſectā eoꝝ diligētiſſime ſtuduit ⁊ cū mgr̄o
ipoꝝ freq̄n ter ꝯferēs mag' ac mag' ꝑuerſitatē p̄dicte leg' ap
prehēdit. Iſte enī ſeductor vt plurimū ſecut⁹ ē in credēdis er
rores famoſoꝝ hereticoꝝ: vn̄ negat trinitatē ī diuinis in q̄ ſe
quiť arrianū ⁊ ſabellianū errorē: negat etiā deitatem xp̄i lꝫ
ꝯcedat ipm̄ fuiſſe creaturā ſuꝑeminētē oībus alijs creaturis
⁊ ſanctiſſimū ⁊ v̄tuoſiſſimū ſuꝑ oēs hoīes: intm̄ q̄ ipm̄ noīat
verbū dei ⁊ ſpm̄ dei ⁊ aīaꝫ dei. negat etiā xp̄m eſſe deū ꝑ vni
onē ꝑſonalē. ſilr ꝯcedit q̄ fuit ſine pr̄e ⁊ de v̄gine nat⁹: aſſe/
rit etiā q̄ iudei nō occiderūt xp̄m ſꝫ quēdā ſil'eꝫ: ⁊ q̄ de⁹ trāſ/
tulit ipm̄ ad ſe: ſed apparebit circa finē mundi ⁊ occidet anti/
chriſtū ⁊ poſtea de⁹ faciet ipm̄ mori. tradit etiaꝫ q̄ demones
pn̄t ſaluari ꝑ alchoranū. ⁊ q̄ multi ex eis facti ſunt ſaraceni.
ponit etiā in deo corporeitatē. narrat enī q̄ cuꝫ ipe iuiſſet ad
deū qui eū vocauerat ꝑ gabrielē q̄ de⁹ īpoſuit ei man⁹ ⁊ ſen
ſit tātā frigiditatē tact⁹ a deo inť hūeros q̄ ꝑueīt frigiditas
vſq; ad medullā ſpine dorſi: q̄ quidē ſupradicta ⁊ multa alia
falſa ⁊ etiā abſurda q̄ ī ſuo alchorano traduntť credēda ꝓut
in p̄dicto tractatu hr̄ cā breuitat' omittuntť q̄ oīa ꝯtradicunt
euāgelice v̄itati ⁊ aliq̄ etiā rōni naturali vt ptꝫ intuēti. Cir
ca ſꝑerāda etiā falſa ⁊ heretica tradidit: vn̄ ꝓut in p̄dicto hr̄
tractu: p̄dict⁹ ſeductor ꝑniciōſus aſſerit q̄ vltīa btītudo hoīſ
ꝯſiſtit ī comedēdo ⁊ luxuriādo ⁊ ī veſtib⁹ p̄cioſis ⁊ hort' irri
guis ⁊ hmōi: q̄d etiā veri ph̄i fide catholica carētes minime
cōcedūt. ex dictamie enī natural' rōnis coguntť ꝯcedere q̄ fe/
licitas

licitas hūana nedū ꝯtēplatiua: ſꝫ tm̄mō in bono honeſte q̄d ē
bonū rōnis: nā ſm̄ Boetiū ī.iij. de cōſolatiōe: Si voluptates
beatos efficere poſſent nihil cauſe ē q̄n pecudes beate dicerē/
tur. de q̄ pleni⁹ in.j. Ethi. iſte v̄o fatu⁹ intm̄ attribuit veraꝫ ⁊
vltimā btītudinē delitijs carnalib⁹. q̄ ī p̄miū vltimū h̄ ꝑmit
tit btūs aſſerēs q̄ ī ꝑadiſo celeſti hn̄t edere ⁊ bibere epulāter
et vti v̄ginib⁹ ⁊ hmōi: q̄d ridiculoſuꝫ eſt inť ſenſatos. Circa
v̄o agēdo ꝯcedit pl'alitatē vxoꝝ ⁊ ꝯcubinaꝝ ⁊ ancillaꝝ q̄ꝫtas
q̄ſq; cepit ī bello ⁊ pōt nutrire: accepit etiam ipe indifferenter
vxores alioꝝ in q̄ videť ꝯueīre cū nicolaitis heretic'. videtur
etiā ꝯcedere ſodomiā tā cū viro q̄ꝫ cū muliere: lꝫ ipi palliēt q̄
huſdā expoſitiōib⁹ extort'. De v̄tutib⁹ aūt: vt d̄ hūilitate pa/
tiētia miſicordia vl' de pace vl' de charitate dei ⁊ ꝓximi: nihil
dic̄ dignū relatu niſi q̄ ipe multū cōmēdat pſalteriū ⁊ alios ꝓ
phetas. ⁊ iob ⁊ legē moyſi ⁊ ſuꝑ oīa alia cōmēdat euāgelium
xp̄i. Et dic̄ q̄ xp̄s ī euāgelio ꝓphetauit de ipo filijs iſrl' dicēs:
Annūcio vobis d̄ nūcio dei q̄ p⁹ me veīt ⁊ nomē ei⁹ ē macho/
met⁹. q̄d quidē nomē aſſerit eſſe ſcriptū ab etn̄o ī throno dei ī
ſuꝑiori ꝑte ad dexterā: q̄ ⁊ m'ta alia fabuloſa ⁊ deriſiōe digna
in ſuo alchorano ad lr̄aꝫ ꝯtinentť. Sꝫ q2 nihil hoꝝ ī lege diui/
na antiq̄ nec noua ꝯtinetť vt ē māifeſtū: ⁊ ipe p̄cepit frequēter
legē ⁊ euāgeliū oīno obſuari: iō finxit aliā falſitatē notoriā.
ſ. q̄ iudei corruperūt legē moyſi ⁊ ꝓphaꝝ. et chriſtiani corru/
perūt euāgeliū ⁊ q̄ nō remāſit de v̄itate legis ⁊ euāgelij niſi
tm̄ in alchorano: falſitas aūt hui⁹ fictiōis ſat' ē manifeſta. ſed
ad h̄ pn̄t adduci rōnes q̄ p̄dictā falſitatē clarius demonſtrāt.
Prima eſt: nā talis corruptio ſcp̄turarū p̄dicta nō potuit eſſe
generalis ⁊ māifeſta: q2 ſic alienationes ſciuiſſent ⁊ illa corru
ptio fuiſſet notoria q̄d ē falſuꝫ notorie. Nec potuit eſſe ꝑticu/
laris ⁊ occulta: q2 ſic aliq̄ codices incorrupti remanſiſſent q̄d
eſt falſuꝫ. Nā ī oīm lingua ⁊ oīm regiōe inueniť lex ⁊ euange
liū vniformiť ſcripta. Itē text⁹ veteris leg' apud hebreos eſt
in lingua ꝓpria ⁊ lr̄a q̄ fuit ī mōte ſinai data patribus ꝑ moy/
ſen. Et poſtq̄ꝫ fuerūt expulſi a terra ꝓmiſſiōis ⁊ ꝑ orbē diſꝑſi
eandē legē tenēt vbiq; terraꝝ ſine aliq̄ variatiōe. Et q̄d āpli⁹
eſt tꝑe tēpli ſecūdi poſt trāſmigrationē decē tribuū ꝑ regē aſ/
ſyrioꝝ. ⁊ duaꝝ tribuū ꝑ regē chaldeoꝝ: de quib⁹ hr̄ ī.iiij. Re/
gū. fuerūt ꝯgregati ī egypto. Lxx. interp̄tes de peritioribus
eoꝝ: qui iuſſu ptolemei regis egypti fecerūt. lxx. trāſlatiōes:
vnuſq̄ſq; eoꝝ ſeorſū vnā: q̄ quidē. lxx. trāſlatiōes fuerūt vni/
formes ac ſi vno ore ⁊ calamo fuiſſent ſcripte: vt hr̄ in hiſtoria
ſcholaſtica. ⁊ apud hebreos q̄ hāc trāſlationē chaldaicaꝫ hn̄t
eſt notiſſimū. Vn̄ talis corruptio nō pōt vete. teſta. applicari.
et multo min⁹ nouo teſta. nā q̄ttuor ſacra euāgelia q̄ ꝑ orbem
terraꝝ fuerūt diuulgata ⁊ aliq̄ hebraice ⁊ aliq̄ grece ⁊ aliq̄ la/
tine ſcripta. poſtea fuerūt a pſeudo apl'is ⁊ hereticis multipli/
citer īpugnata ſuffragātib⁹ nōnullis īperatorib⁹ ⁊ alijs viris
potiſſimis varijs hereſib⁹ infectis: q̄ tn̄ ſacra dei euāgelia di/
uina gr̄a opitulāte: ꝑ ſacra q̄ttuor generalia ꝯcilia fuerť firmi
ter approbata: n̄ ſine ſignis vl' diuīs miracl'is. Vn̄ ⁊ hodie nō
ſolū apud latinos: ſꝫ etiā apud grecos q̄ nobis aduerſantť te/
xtus euāgelioꝝ vniformis hr̄ nemine diſcrepante. Ex q̄ ptꝫ q̄
p̄dicta fictio nō ſolū eſt euidēter falſa: ſꝫ poti⁹ ꝯ cuꝫ facit: quō
enī mādat obſuari legē ⁊ euāgeliū. nā nō illa q̄ apud nos ſūt
cū ipa dicit eſſe corrupta: nec etiā alia ab iſtis cum nulla talia
inueniantť in toto orbe vt eſt māifeſtū. Itē quō chriſtiani po/
tuerūt cū iudeis cōueniri in tali corruptiōe in q̄b⁹ tā antiquo
odio diuiduntť: quō etiā ꝯuenirēt chriſtiani ⁊ iudei ī corrupti
one ei⁹: in q̄ maxīe diſcordāt. ſ. in xp̄o quē iudei dicūt nō eſſe
deū nec bonū hominē. chriſtiani v̄o nō ſolū dicūt eū eſſe ſan/
ctiſſimū hoīem: ſed etiā verū deū. multe etiā alie rōnes ponū
tur in p̄dicto tractatu: ex quib⁹ hr̄ māifeſte q̄ p̄dictū alchora
nū eſt plenū errorib⁹ ⁊ vitijs vn̄ ⁊ ꝓprie figuratū fuit ī reue/
latiōe beati Johānis ꝑ beſtiā ⁊ meretricē: vt ꝑ beſtiā itelligā/
tur errores in cognitiōe: q2 ſic̄ beſtia caret cognitiōe rōnis et
ſolū ſenſibilib⁹ adheret: ita et iſti. Per meretricē v̄o intelligi
tur q̄ illa ꝯgregatio peſſima in libidinib⁹ carnalib⁹ effrōte et
inuerecūde implicať. Vn̄ Hiere.iij. Frons mulieris meretriciſ
facta eſt tibi noluiſti erubeſcere. Et iō licet poſtillator h̄ q̄d d̄r
beſtia ⁊ meretrix: applicet diuerſis rōnib⁹ eoꝝ. ſ. turcis ⁊ egy
ptijs: tn̄ vtraq; natio ſm̄ mag' ⁊ min⁹ vtrūq; ꝑticipat vitium
modis p̄dictis. ⁊ h̄ d̄ tertio. Circa q̄rtū querēdū videť quō
ad ſectā que tot errores ⁊ vitia enormia ꝯtinet tāta m'titudo
hoīm ⁊ gētiū diuerſitas ꝯfluxit. ⁊ ei tā firmiť adheret: cuꝫ rō
natural' hoīm ꝓut ī.j. Ethi. ſemꝑ ad optīa depcať. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ho
mines ex ductu rōnis hmōi falſitates ⁊ errores abhorrerent.
Ad q̄d dicēdū q̄ ꝓut pōt hr̄i a ſctō Tho. ī ſūma ꝯ gentiles
libro.j.ca.vj. machomet⁹ introducēdo errorē ſuū ꝓceſſit via

cōtraria

ꝯria illiꝰ vie q̄ xp̄itas euāgelica ꝑ xp̄m ⁊ eiꝰ diſcipulos fuit in orbe ītroducta. Ueritas eñ euāgelica ñ hūano mō ſeu mūdano: ſʒ ſolū diuīo fuit ī mūdo ītroducta. ſecta xͦo huiꝰ machometi mō totalr̄ oppoſito: qḋ ſic ptʒ. nā ī xp̄itate euāgelica oēm hūanū ītellectū excedētia p̄dicāt̄: vt trinitas pſonaꝝ cū vnitate eſſentie ī diuinis. ⁊ natura diuiā ⁊ hūana ī xp̄o ꝯiūcte ī vnitate pſone ⁊ hmōi: q̄ cognitionē naturalꝭ ītellectꝰ hūani excedūt. In ſecta xͦo p̄dicta nihil tradit̄ credēdū niſi qḋ de facili a q̄libet mediocriter ītelligēte naturali ingenio cognoſci poſſit: vt vnitas dei ⁊ excellētia xp̄i hoīs. Et q꞉ multi hoīes ſubſtātias ſpūales ſepatas nō cognoſcūt: iō in deo aſſeruit eē corporeitatē: vt dictū fuit ī. iij. arti. Itē ī xp̄itate euangelica voluptates carnis maxīe cohibent̄: ⁊ oīa q̄ ī mūdo ſūt cōtēni docētur q̄ a tota hūana multitudine fere appetunt̄: vt ſūt libidīes ⁊ delectatiōes gule honores ⁊ pꝛīcipatꝰ ⁊ hmōi: q̄bꝰ aī mortaliū maxime afficiūt̄. In ſecta xͦo p̄dicta voluptati carnaliuʒ habene relaxāt̄: ⁊ etiā faſtꝰ ⁊ pompe hūane tāq̄ʒ maxime virtuoſa docēt̄: vt ptʒ ex dictꝭ ſuperiꝰ. In xp̄itate etiā euangelica ꝓmittūt̄ p̄mia nō ſolū īuiſibilia: ſʒ etiā ab hoībꝰ mortalibꝰ incōp̄hēſibilia. vñ Eſa. lxiiij. Oculꝰ nō vidit: et Apl’s. j. Cor. ij. Qḋ oculꝰ nō vidit nec auris audiuit ⁊c̄. Ad iſta eñ nō inclinant̄ naturalr̄ corda hūana: q̄ tm̄ ſibi cognita ꝰm naturā potiꝰ amplectūt̄. In ſecta xͦo p̄dicta bona ſenſibilia: īmo ⁊ carnalia ꝓ p̄mio finali ꝓmittunt̄: vt iā dictū ē. Ex q̄bꝰ ptʒ rō q̄re multitudo magna īmo maxīa hoīm huic ſecte adheſit. Stultorū infinitꝰ ē numerꝰ: Eccl’s. j. Et ꝰm hāc ꝯſiderationē ad maximū miraculū euāgelice legꝭ reputandū ē: ꝙ animi mortaliū ꝑ fidē euāgelij ad tm̄ deueniūt: vt cōtēptꝭ viſibilibꝰ ſola īuiſibilia finalit̄ cupiāt. Et attēdēdū ēt ꝙ ſecta p̄dicta ī armorū potētia tāq̄ʒ ꝑ ſigna a deo data fuit ītroducta: cū tñ talia ſepe latronibꝰ ⁊ tyrānis nō deſūt: cuiꝰ ꝯriū fuit ī veritate euāgelica q̄ nō ꝑ armorū coactiuā potētiā: ſʒ ꝑ terribiliū pſecutionū patiētiā ꝑ apl’os ⁊ alios diſcipulos ē ītroducta. Notādū etiaʒ ꝙ nō ſapiētes ī rebꝰ diuinis ſeu hūanis a pꝛincipio p̄dictā ſectā receperūt: ſʒ hoīes beſtiales ī deſertis morātes oīs doctrine diuine pꝛorſus ignorari: ꝑ q̄rū multitudinē alios armoruʒ violētia ad hāc legē coegit. vñ lʒ ī ꝓceſſu tp̄is aliq̄ ph̄i in arabia: ⁊ in alijs ꝑtibꝰ huic ſecte ſubiectꝭ ſurrexerūt vt alpharabiꝰ: algaçelꝰ: auicenna: ⁊ auerrois ⁊ alij: iſti tñ nō fuerūt ī pꝛima receptiōe: ſʒ poſt magnū tp̄is ꝓceſſū: q̄ lʒ ī publico timore hūano cōſenſerint p̄dicte ſecte: ſic̄ multi ph̄orū idola publice exteriꝰ colebāt: tñ intꝰ ea vana eſſe crediderūt. Sed ꝯtra hoc qḋ dicit̄ ꝙ ſecta p̄dicta delectatiōis habenas relaxauit: forte poſſet dici oppoſitū. nā ꝓhibitū eſt eis vinū oīno qḋ ē de vehemētioribꝰ delectabilibꝰ gule. ſimiliter fuit eis iniūctū ieiuniū. xxx. dierū ī anno: qḋ videt̄ ſatis afflictū. Dicēdū ad pꝛimū dupl’r: pꝛimo q꞉ ſecta iſta initiū habuit ⁊ fūdamētū ī regionibꝰ calidiſſimis: vbi vinū nō ē tm̄ deſiderabile ꝓpt̄ eſtū: ſʒ in illis ꝑtibꝰ frigida ſūt magis appetibilia. ⁊ iō machometꝰ fingēs ꝙ manꝰ dñi corꝑaliter eū tetigit: aſſerit ꝙ fuit a deo infrigidatꝰ vſq̄ʒ ad medullā dorſi: volēs deo attribuere frigiditatē q̄ maxīe appetit̄ ab eſtuatꝭ. Scḋo dicēdū ꝙ ſeductor ille ſicut ⁊ alij tyrāni timebāt gētes ſibi ſubditas: ne ꝯ eū tumultuoſe inſurgerēt: ⁊ q꞉ ꝑ vinū cōſueuerūt rixe ⁊ multa oriri turbationū ſcādala: pſertim īter hoīes bꝛutales ſicut erāt gētes illarū regionū: vt dictū fuit ſupꝛa: idcirco ad talia p̄cauēdū vinū ꝓhibuit oīno: ⁊ ſilr̄ etiā rōne finxit: ꝙ xp̄s nō fuit occiſus a iudeis: ne ppl’s crederet ꝙ poſſent ſuū ꝓphetā occidere cuʒ iā xp̄s quē cōfitet̄ excellētiorē ſe occiſus fuerat ab alijs. Ad tertiū vero dicēdū ꝙ ieiuniū illud ab eo inſtitutū potiꝰ facit ad repletionē vētris ⁊ crapulā ꝓcurādā q̄ʒ ad abſtinētiā ſuſtinēdā: comedūt eñ tp̄e ieiunij: vt cōiter ſemel ꝓpe aurorā: ⁊ iterū poſt ſolis occaſū ⁊ de oī comeſtibili: ⁊ ſic manifeſtū ē ꝙ nō eſt ieiuniū ad abſtinētiā ꝑtinēs: ſʒ potiꝰ ad gule obſequiū: et hoc de quarto. Circa quītū de duratione illiꝰ ſecte attēdendū: ꝙ nōnulli mirāt̄ de h̄ ꝙ ſecta iſta tā erronea ⁊ vitioſa: vt dictū eſt tā diuturne durat: cuʒ ex decurſu vete. ac noui teſta. vſq̄ʒ ad ip̄am excluſiue nulla ſecta falſa ſeu ritꝰ erroneꝰ tāte fuit durationis. Uidemꝰ eñ ꝙ aſſyrij ⁊ chaldei perſi ⁊ greci qui ppl’m dei ꝑ interualla tēporꝝ afflixerūt fuerūt ꝑue durationis reſpectu duratiōis iſtiꝰ ſecte. Silr̄ romanorꝝ ⁊ idolatraꝝ ſecta modicū durauit reſpectu iſtiꝰ. Et ſi dicat̄ ꝙ hmōi durationis nō ē cauſa q̄rēda: cū ſit ex volūtate diuina h̄ ꝑmittēte cuiꝰ volūtatꝭ cā nō ē q̄rēda: h̄ nō videt̄ ſufficere. nā lʒ de volūtate dei q̄ ē eiꝰ eſſentia nō eſt cā q̄renda cū ſit pꝛima cā oīm: nihilominꝰ tñ de eiꝰ effectibꝰ a ſanctis ⁊ iuſtis viris querūt̄ cauſe ſpāliter ī ſilibꝰ. vñ Hiere. ī ca. xij. deo dicit: Quare via īpiorū pſperat̄. ⁊ īfra: Plātaſti eos ⁊ radicē miſerunt ⁊ ꝓficiūt ⁊c̄. Et

abacuk

Abacuk deo alloquēs ī. j. ca. ſic dicit: Mūdi ſūt oculi tui ne videas malū: ⁊ reſpicē ad iniq̄tatē nō potes. Quare nō reſpicis ſuꝑ iniq̄ agētes ⁊ taces deuorāte īpio iuſtiorē ſe? Que xͦba ꝓpꝛie poſſent applicari ad h̄ ꝓpoſitū: nā deꝰ videt̄ tacere ꝑmittēdo ꝙ ppl’s tantis erroribꝰ ⁊ vitijs implicatꝰ ppl’m iuſtiorē ſe deuoret. ſ. xp̄ianū: ⁊ h̄ ꝑ tā inſuetā duratiōis diuturnitatē: nā vt dicit poſtillator infra eodē ca. iā trāſiuerant pluſq̄ʒ ſeptingenti. xxx. anni ab initio huiꝰ ſecte vſq̄ʒ ad tp̄s in q̄ hanc poſtillā ſcripſerat: ⁊ hodie. ſ. anno dñi. M. cccc. xxxj. iā trāſiuerūt octingēti ⁊ q̄ttuor fere anni ab initio huiꝰ ſecte vſq̄ʒ nūc: nec tñ adhuc apparēt ſigna cōſūmatiōis ip̄iꝰ. de quo nō ſoluʒ multi mirant̄ tāte duratiōis cām nō īueniētes: ſʒ etiā q̄dā alij claudicāt murmurātes de dei ꝓuidētia ⁊ eiꝰ equiſſima iuſticia. Ad cuiꝰ aliqualē rn̄ſionē ſalua ſemꝑ incōp̄henſibilitatē iudiciorū dei ⁊ viarū eiꝰ inueſtigabilitatē: videt̄ dicēdū ꝙ inter ſectā ſaracenicā ⁊ ſectas aliorū paganorꝝ p̄cedētiū ſūt aliq̄ differētie. nā lʒ oēs tā iſta ſecta q̄ʒ p̄cedētes cōueniūt in rōne infidelitatis: oēs eñ tā iſti q̄ʒ illi carēt fide vera: differunt tñ in multis ⁊ ſpāliter in tribꝰ q̄ ad ꝓpoſitū faciūt: q̄rū pꝛimū eſt ꝙ hec ſecta lʒ mala ⁊ peſſima: vt dictū ē: nō tñ eſt idolatrica nec cultū idolorꝝ publice in ſuo dñio ꝑmittit ſicut alie ſecte p̄cedētes cōiter faciebāt vt eſt manifeſtū. nā a tp̄e aſſyriorū et chaldeorū vſq̄ʒ ad tp̄s Coſdroe īcluſiue: cuiꝰ dñiuʒ ꝓpinquū fuit ipſi machometo: ſemꝑ viguit cultꝰ idolorꝝ īter gētes qui ppl’m dei vexabāt. vt ptʒ ī veteri teſtamēto ⁊ ī hiſtorijs eccl’iaſticis ⁊ in legēdis ſctōꝝ. Cōſtat aūt ꝙ inter oīa pctā q̄bꝰ deꝰ offendit̄ pctm̄ idolatrie eſt potiſſimū: intm̄ ꝙ deꝰ ſe oſtēdit ferueñtiꝰ ſeu ardētiꝰ illud punire q̄ʒ alia pctā. vñ Exo. xx. ſolū ſuꝑ p̄ceptū de ꝓhibitiōe idolatrie: ⁊ nō ſuꝑ alia deꝰ dr̄ çelotes. nā cū dixiſſet: Nō adorabis ea. ſ. idola nec coleſ. ſubdit: Ego ſū dñs deꝰ tuꝰ fortis çelotes. ⁊ ibidē. xxxiiij. cū dixiſſet: Non adorabis deū alienū. ſtatim ſubdit: qm̄ dñs çelotes nomē eiꝰ ⁊c̄. ⁊ Deut̄. xxix. loquēs de hoīe idolatra. d. Tūc q̄ʒ maxime furor eiꝰ. i. fidei fumet ⁊ çelꝰ ꝯ hoīem illū. ⁊ ſic in multis alijs ſacre ſcp̄ture locis. cuiꝰ rō ē: nā çelus īportat intēſionē effectꝰ ex quo q̄s vehementer q̄rit excludere illud qḋ ſibi repugnat ꝰm Aug’. lib. lxxxiij. q. ⁊ q꞉ cultꝰ idolorꝝ inter cetera pctā magis repugnat cultui diuīo. iō circa h̄ pctm̄ dr̄ çelotes ⁊ çelare ſingulariꝰ q̄ʒ ī alijs pctīs. vñ ⁊ nō tm̄ tolerat durationē eiꝰ: ſicut aliorꝝ pctōꝝ: eo mō q̄ viri dicunt̄ çelare vxores: ne ꝑ cōſortiū aliorꝝ īpediat̄ ſingularitas quā ī vxore q̄rūt. vñ nō tādiu tolerāt çelotypiā ſicut alia vicia q̄ de vxoribus ſuſpicant̄: ⁊ q꞉ iſta ſecta nō incurrit pctm̄ idolatrie cōmittēdo nec ꝑmittēdo: iō nimirū ſi deꝰ eā lōgiori tp̄e tolerat q̄ʒ alias ſectas p̄cedētes q̄rū q̄libet publice idolatrabat. Si āt dicat̄ de h̄ ꝙ idolatriā multo maioribꝰ tp̄ibꝰ deꝰ ꝑmiſit: incepit eñ ꝰm quoſdā a tp̄e Enos q̄ fuit tertiꝰ ab Adā: de q̄ Geñ. iiij. ꝰm xͦo alios a tp̄e Nēroth: de q̄ Geñ. x. ⁊ q̄cq̄d ſit de h̄ manifeſtū ē ꝙ tp̄e moyſi egyptij idola colebāt: vñ Exo. xj. In dijſ egypti faciā iuſticiā. ⁊ in tp̄e dauid legit̄ ī pſalmo: Oēs dij gentiū demonia ⁊c̄. vñ rō p̄dicta nō videt̄ hr̄e locū: cū ſit manifeſtū ꝙ deus ꝑ multa maiora tp̄is ſpacia idolatriā ī gētibꝰ ꝑmiſit. Ad h̄ dicēdū ꝙ idolatria ē nomē generis ſub q̄ cōtinet̄ multe ⁊ varie ſpecies idolorꝝ ⁊ cultꝰ eorꝝ. vñ diuerſe gētes ſeu nationes diuerſa idola colebāt ⁊ ſub diuerſis ritibus. vñ Iudi. x. de filijs iſrl’ dicebat̄ qḋ ſuīert dijs Aram ⁊ dijs ſidō: ⁊ dijs moab: ⁊ dijs amō ⁊ dijs philiſtijm ⁊ hmōi. Cū aūt aliq̄ gens aliā ſuꝑabat deos illiꝰ gētis deuicte deſtruebat ⁊ cultū eorꝝ. vñ Eſa. xxxvj. rapſaces ī noīe ſennacherib q̄ multas gentes deuicerat dicebat: Ubi ſūt dij emath: ⁊ arphat: ⁊ vbi ſūt dij ſephar ⁊ bain ⁊c̄. q. d. ꝙ ſic̄ vicerat gētes illas: ita ⁊ deos eorꝝ. Ex q̄ ptʒ ꝙ ſicut nulla fuit ptās mūdana q̄ tm̄ duraſſet ſicut ptās huiꝰ ſecte ꝺ q̄ loquimur: ꝓut in hiſtorijs pōt haberi: ita nec fuit aliq̄ idolatria intm̄ durās. nā vñ ſpecie idolatrie ſuꝑata ſeu deſtructa ꝑ aduerſarios ſue gētis alia ſpēs idolatrie. ſ. alteriꝰ gētis ſuꝑātis inſurgebat: ⁊ ſic lʒ deꝰ multo tp̄e idolatriaʒ ſub rōne generis ꝑmitteret: nullā tñ ſpeciē idolatrie diu tolerabat: ſed vnā ꝑ aliā puniebat: ⁊ iō qñ romanū īperiū vt oēs natiōes ſibi ſubiugaret: oēs ſpēs idolatrie recepit: vt ī hiſtorijs ſcholaſticis legit̄ de phano pantheon: tunc deꝰ oēs hmōi idolatrie ſpecies ꝑ xp̄m ⁊ eiꝰ doctrinā deſtruxit ꝓut fuit ꝓphetatum: Dañ. ij. ꝙ lapis. ſ. xp̄s abſciſus ſine manibus. i. abſq̄ʒ humana poteſtate ſtatuā. i. idolatriā diminuit q̄ ad oēs eiꝰ ſpecies: ꝓut largius fuit declaratū in additiōe Danielis ca. ſ. dicto in reſponſione ad pꝛimū argumētū. ⁊ ſic ptʒ. ratio quare iſta ſecta nephanda de qua loquimur in ꝓpꝛia ſpecie et ritu ī tot tēporibus p̄dictis pluſq̄ʒ aliqua ſpecies idolatrie tolerat̄. nā in iſta ē infidelitas ſine idolatria: in alijs xͦo p̄cedentibꝰ fuit

P ✱ idolatria

idolatria cũ infidelitate.idolatrie aũt punitio ꝫelo diuĩo ſub/
iacet:quo deꝰ feruentiꝰ ⁊ celeriꝰ punit ꝗ̃ alia pctã: vt dictum
eſt.Scdm vero ĩ q̃ differt iſta ſecta ab alijs p̃cedẽtibꝰ eſt: ꝙ p̃/
cedẽtes vt cõiter cogebãt fideles ad adorãdũ ſeu thurificãdũ
idolis:vt ptꝫ ĩ Daniele de tribꝰ pueris:⁊ ĩ libris machabeoꝝ.
⁊ multo frequẽtiꝰ ⁊ clariꝰ ĩ legẽdis aploꝝ ⁊ martyrũ q̃ p tyrã
nicã ptãtem multipliciter torquebãt vt cultũ idolis preſtarẽt
ſup q̃ ĩnumerabilia tormẽta patiebãt vſq̄ ad ſãguinis effuſio
nẽ.tenẽtes vero iſtã ſectã ſaracenicã cõiter ⁊ vt in pluribꝰ nõ
cogũt fideles ad apoſtatãdũ:nã in alchorano p̃cipit ꝓut ha/
bet ĩ p̃dicto tractatu ꝙ oẽs hoĩes nõ recipiẽtes legẽ ſuã occi/
dant niſi ſoluãt tributũ.Ex q̃ ptꝫ ꝙ p ſolutionẽ tributi ſoluũ
tur ab hac coactiõe:ſolutio aũt tributi ſupioribꝰ etiã ſi ſint in
fideles licita ẽ dicẽte xp̃o:Luc.xx.Reddite q̃ ſũt ceſaris ceſa
ri.Qꝫ aũt ſaraceni nõ cogũt fideles ad apoſtatandũ ĩ fide eſt
manifeſtũ p experiẽtiã.nã ĩ ptibꝰ egypti ⁊ iudee ⁊ in ceteris cõ
finibꝰ cõmemorãt fideles xp̃iani:⁊ etiã ĩ ptibꝰ turchie ⁊ alijs
regionibꝰ oriẽtalibꝰ pmittunt fideles xp̃i nõ ſolũ ad habitan
dũ:ſꝫ etiã ad habẽdũ pua monaſteria ⁊ aliq̃ oratoria.manife/
ſtũ ẽ ei ꝙ ĩ ſctõ ſepulchro hieroſolymis:⁊ ĩ ciuitate bethleẽ ſũt
monaſteria fratrũ minorũ deuote viuẽtiũ: ⁊ in turcia ⁊ alijs
ptibꝰ oriẽtalibꝰ ſũt monaſteria p̃dicatoꝝ religioſe viuẽtiũ: ⁊ ĩ
mõte ſinai vbi lex moſaica fuit data ⁊ corpꝰ beate katherine re
q̇eſcit:ſũt multi monachi deo ſeruiẽtes ſub regula ſctĩ Baſi
lij ⁊ ego vidi aliq̇s habẽtes breuiaria ⁊ aliq̇s libros canonis
ĩ lingua chaldaica:⁊ celebrãtes miſſas ſuas ſub ritu ecclie: lꝫ
cũ aliq̇bꝰ alijs cerimonialibꝰ differẽtijs q̃ nõ variãt ſubſtãtiã
celebratiõis.Patriarcha etiã alexãdrinꝰ q̃ fidẽ catholicã te/
net lꝫ ab eccleſie vnitate p viarũ diſcrimina aliq̃liter deuiet: ẽ
tñ ĩ illa ciuitate magna q̃ dr alchaijra fungẽs officio p̃riarcha
tus ꝓut oẽs veniẽtes ab iſtis ptibꝰ teſtant:cũ tñ ĩ illa magna
ciuitate cõiter p̃ſidet ſoldanꝰ q̃ maxime ẽ ĩter ſaracenos: ⁊ nõ
ſolũ pmittit p̃riarchã p̃dictũ ĩ p̃dicto officio:ſꝫ etiã ip̃m hono
rat ⁊ pmittit ꝙ regat oẽs fideles cõmorãtes in ptibus egypti
alexãdrie ⁊ damaſci ⁊ hierſm.q̃ q̇dẽ fideles ſũt ĩ magna multi
tudine.⁊ ſic ptꝫ rõ q̃re iſta ſecta lꝫ mala ⁊ pnitioſa:nõ tñ fideli
bꝰ tã nociua nec periculoſa:ſicut alie ſecte p̃cedẽtes:q̃ conabã
tur cogere xp̃ianos ad apoſtatãdũ de fide ⁊ negãdũ xp̃m:diu
tius toleret ꝗ̃ ſecte erronee p̃cedẽtes. Sꝫ forte ꝯ p̃dicta dice
tur:ꝙ lꝫ iſta ſecta cõiter nõ cogat fideles ad recedẽdũ a ꝟita/
te fidei:tñ ſupprimit eos vehemẽter:ita ꝙ viuũt inter eos.q.
ſub iugo captiuitatꝭ ⁊ ſeruitutꝭ.Itẽ p̃dicte q̇tidie mouẽt bella
ꝯ xp̃ianos ⁊ multos occidũt ⁊ captiuãt ⁊ termĩos eorũ ⁊ ter/
ras deuaſtãt.ex q̇bꝰ videt ꝙ ꝓ honore noĩs dei nõ tm̃ debuiſ
ſet tolerari. Ad p̃mũ dicẽdũ ꝙ viuere abiecte ⁊ ſub iugo ſer/
uitutis nõ diminuit aliq̇d de veritate eccleſiaſtice dignitatis
nã vt ait Hilariꝰ ĩ vij.de trini.Hoc habet ꝓpriũ ecclia vt dũ p
ſecutionẽ patit floret:dũ opprimit creſcit:dũ cõtẽnit pſiſtit:dũ
ledit vincit:dũ arguit intelligit:tũc ſtat cũ ſupari videt. hec
ille. Ex q̃ ptꝫ manifeſte ꝙ veritas eccliaſtice dignitatꝭ nõ cõ/
ſiſtit ĩ ꝓſperitatibꝰ mũdanis dicẽte xp̃o Joh.xviij. Regnum
meũ nõ eſt de h̃ mũdo:ſꝫ potiꝰ ĩ aduerſitatibꝰ mũdanis ꝓ no/
mine xp̃i tolerãdis: qꝺ etiã ex ꝓceſſu primitiue ecclie ĩ bonis
ſpũalibꝰ põt haberi.Manifeſtũ ei ꝙ in ecclia primitiua a tpe
aploꝝ vſq̄ ad tp̃s Silueſtri pape qñ nulla ptãs mũdana erat
apud fideles:tũc ecclia maxĩe ꝓſperabat in ſpũalibꝰ:florebat
enĩ ĩ frequẽtibꝰ triũphalibꝰ martyrijs:qñ ꝓ fide xp̃i ſuſtinen
da ſummi põtifices ⁊ alij p̃lati ⁊ viri religioſi ⁊ etiã ſimplices
vtriuſq̄ ſexus ꝓ xp̃i noĩe gaudẽter tormẽta ⁊ rabiẽ tyrãnorũ
vſq̄ ad mortẽ acerbiſſimã ſuſtinebãt.Ex q̇bus manifeſtat ꝙ
virtutes diuine.ſ.fidei ⁊ ſpei ⁊ charitatꝭ ꝓtũc ĩ ecclia q̃ ſũt ve
ra ⁊ maxima bona ſpũalia maxĩe abũdabãt.qñ aũt in ꝓceſſu
tpis fideles magnas ptãtes ſeculares obtinuerũt: tũc p̃dicte
ꝟtutes:⁊ ſi p miſcdiaꝫ diuinã nõ ex toto defecerũt: nõ tñ ſub
eodẽ vigore cõiter reperiũt:ſicut ĩ primitiua: vt ẽ manifeſtũ. ĩ/
ter infideles etiã cõmorãtes his tpibꝰ ĩ ptibꝰ vltra marinis:
multi repiũt deuotiores ꝗ̃ ĩ iſtis ptibꝰ qꝺ ſatꝭ ptꝫ ex magna
patiẽtia eoꝝ ĩ tolerãdis opprobrijs ⁊ ĩiurijs ſaracenoꝝ frequẽ
ter ꝓ xp̃i noĩe. Ad ſcdm ꝟo dicẽdũ ꝙ ſm Augꝰ. ĩ.iij.de tri.
ca.xvj.⁊ allegat a magiſtro ĩ.j.diſ.xlvj.Mala q̃ ab iniq̇s infi
delibꝰ fideles pie pferũt ip̃is.ſ.fidelibꝰ vtiq̄ ꝓſũt ad emẽdã/
da pctã vel exercẽdã ꝓbãdãq̄ iuſticiã.hec ille.vñ in hmõi de
bellationibꝰ ſaracenoꝝ qñq̄ deꝰ opat infligẽdo penã xp̃ianis
ꝓpter multa pctã q̃ ab eis cõmittunt:⁊ ĩ talibꝰ ſaraceni repu/
tãdi ſũt vt flagellũ dei ⁊ ꝟga furoris eiꝰ: ꝓut Eſa.x.⁊ ſic talia
ꝓprie fiũt ad emẽdãda pctã.Qñq̄ ꝟo ad exercẽdã ꝓbãdãq̄
iuſticiã:nã deꝰ q̃ ſine teſtionio ſue bonitatꝭ nullũ tp̃s reliquit
lãguẽtibꝰ ſeu tabeſcentibꝰ p̃dictꝭ p̃ncipalibꝰ ꝟtutibꝰ ꝓuidit

ecclie

ecclie ſue dãs ei ⁊ reges ⁊ principes q̃ viriliter ⁊ fortiſſime ſe/
pe ꝯ aduerſarios fidei p modũ bellicũ ⁊ militarẽ ſtrẽnue pu/
gnãt: ꝓut ptꝫ ĩ hiſtorijs germanoꝝ ⁊ galloꝝ: ⁊ alioꝝ ortho/
doxoꝝ europe pricipũ:⁊ p̃ſertim ĩ hiſtorijs hiſpanie: ĩ q̇bꝰ hr
ꝙ ſereniſſimi reges antiq̇ bone memorie multa certamina et
varia bella dñi ꝯ ſaracenos hmõi exercuerũt: ⁊ multas ciui/
tates ⁊ regiões ꝺ manibꝰ hoſtiũ crucis recupauerũt ad lau/
dẽ dei ⁊ honorẽ ecclie:vñ ⁊ hodiernis tpibꝰ.ſ. ĩ p̃ma Julij.ſ.
anno.M.ccccxlj.ãni p̃ntis.ſ̃.ſcripti.Illuſtriſſimꝰ rex noſter
Johes cũ magna ptãte regni ſui lꝫ nõ tota ĩtrauit terrã ſara/
cenoꝝ vſq̄ ad ciuitatẽ metropoli.ſ.Granata:vbi rex eoꝝ reſi
debat vbi ꝓpe illã bellũ iniuit cũ magna multitudine ſarace
noꝝ:ĩ q̃ bello ſuffragãte diuĩa clemẽtia ⁊ btã ꝟgine interce/
dẽte cũ btõ Jacobo patrono nr̃o totã illã multitudinẽ deui/
cit ⁊ vſq̄ ad portas ciuitatꝭ fugauit occiſis ꝺ inimicis crucis
xp̃i pluſq̃ q̇nq̄ milibꝰ:⁊ niſi ſolis occaſus ſupueniſſet:multo
maior fuiſſet eoꝝ ruina. Ex q̃ magne deo laudes referẽde ſũt
⁊ grãrũ actiões:ſperãtes de ſui clemẽtia circa h̃ maiora ⁊ vici/
niora ſaluti p ſereniſſimũ regẽ nr̃m p̃fatũ fiẽda. Ex q̇bꝰ ptꝫ
ꝙ ſicut olim cõtra idolatras feroces q̃ cogebãt fideles ad re/
cedẽdũ a cultu diuino ⁊ ad idola adorãdũ:deꝰ diſpoſuit mar
tyrũ cõſtãtiã:p quã oſtẽderet firmitas fidei ecclie erga deuꝫ
ſi ꝯ falſos ſaracenos ĩ armorũ potẽtia cõfidẽtes: ꝓuidit de
potẽtibꝰ ⁊ fortiſſimis principibꝰ ꝓ deo ſtrẽnue militãtibꝰ in
ĩ quo diuina ꝓuidẽtia q̃ in ſui diſpoſitiõe nõ fallit ſe oñdit fi
liũ iuſte ⁊ pie gubernatiuã.tertio vero ĩ q̃ differt iſta ſecta a p̃/
cedẽtibꝰ ẽ ꝙ p̃cedẽtes ſecte idolatrarũ dignitatẽ xp̃i ĩ oĩbꝰ ⁊
p oĩa denigrabãt:negãtes nõ ſolũ eiꝰ verã deitatẽ: ſed etiaꝫ
eiꝰ bonitatẽ ſeu virtuoſitatẽ humanã:aſſerẽtes ipſũ fuiſſe ſe/
ductorẽ ⁊ maleficũ ⁊ hmõi:vnde cũ viros iuſtos ⁊ fideles ad
recedẽdũ ab eiꝰ fide cogebant:deridebãt eos p crucẽ ⁊ paſſio
nẽ chriſti dicẽtes:quõ inter deos debet cõputari ⁊ tanq̃ deꝰ
coli qui ſeipſũ nõ potuit ſaluũ facere. ĩ quo cõueniebãt cum
iudeis xp̃m improperãtibꝰ. que q̇dem blaſphemia xp̃i cõiter
inuenit ĩ legẽdis ſctõꝝ martyrũ:q̃ ſub tyrãnica ptãte roma/
noꝝ ⁊ pſarũ ⁊ alioꝝ tyrãnoꝝ poſt paſſionẽ xp̃i martyrio ſunt
coronati.Secta ꝟo iſta h̃ nõ facit:nã vt dictũ eſt.ſ̃.ĩ.iij. arti.
lꝫ deitatẽ xp̃i negat q̃ ẽ ſũma ⁊ ineffabilis excellẽtia diuine p/
ſone:ꝯcedit tñ ip̃m fuiſſe excellẽtiſſimũ ſup oẽs creaturas mũ
di:vt dictũ ẽ.vñ nimirũ ſi cõtra iſtã ſectã tolerabiliꝰ ſe habe/
at diuina iuſticia: diutiꝰ eã ſuſtinẽdo alias p̃cedẽtes xp̃m ho
minẽ vituperãtes.Et attendẽdũ ꝙ circa finẽ mũdi antichri/
ſtus ſurget ꝓut Theſſal.habet.ij.ca.qui oẽs pſecutiões oĩm
ſectarũ p̃dictaꝝ excedat. nã fideles nõ ſolũ coget ad receden
dum a cultu chriſti:ſed etiã ad adorandũ ipſũ antichriſtũ tan
q̃ deũ: vt ibidẽ:⁊ ideo nõ ſolũ dicit antiapoſtolus ⁊ antipro
pheta:ſicut machometus: vt dictũ eſt:ſed etiã antichriſtus tã
q̃ ceteris magis chriſto cõtrarius.Et ideo ſicut deus diſpo/
ſuit contra pſecutionẽ idolatrarum que maior fuit q̃ ſarace/
norum vt dictũ eſt:martyres qui fortiſſimi fuerũt in fide:in/
tantum ꝙ mundũ vicerũt:omnia mundana tormenta ꝓ fide
chriſti ſuſtinendo:iuxta illud:Hec eſt victoria q̃ vincit mun/
dum.ſ.fides noſtra.j.Joh.v.ſic cõtra pſecutionẽ ſaracenorũ
diſpoſuit reges:qui licet in fidei firmitate nõ tantũ gradũ at/
tingerent ſicut martyres:fuerũt tñ in fide ſtabiles ⁊ in armo/
rũ potẽtia deo ſtrẽnue militantes intantũ ꝙ de ipſis poteſt di
ci ꝙ p fidem vicerũt regna:licet nõdum: vt habet in additio
ne ad Heb.xj.et.j.Joh.v.⁊ hec fuit ſufficiens ꝓuiſio ad ſara
cenoꝝ malitiã refrenãdã.ſic etiã diſpoſuit cõtra maximam p
ſecutionẽ antichriſti ſm aduẽtũ ſuũ pficiendum vt cõtra ſum
mũ pſecutorẽ ſũmus inſurgeret liberator. Quibus cõſidera
tis patet rõ maioris ⁊ minoris durationis harũ ſectarũ: q̃ ſu
menda eſt ex maioritate ſeu minoritate pſecutionũ earũ. nam
qꝛ pſecutio antichriſti erat maxima:iõ erit breuiſſima : iuxta
illud Marci.xiij.ca.Et niſi breuiaſſet dñs dies illos non fuiſ
ſet ſalua omnis caro.Et pari ratione: quia pſecutio ſaraceno
rum ĩter ceteras eſt minor: vt ptꝫ ex p̃dictis tribubꝰ differen/
tijs.iõ eiꝰ duratio ẽ valde lõgior ceteris.Et qꝛ pſecutio idola
trarũ fuit q̃ſi media ĩter eas:iõ eiꝰ duratio ẽ q̃ſi media ĩter du
ratiões p̃dictas ⁊ h̃ loquẽdo de duratiõe ĩ cõi nõ attingendo
ad mẽſurã tẽpoꝝ exq̇ſitã: qꝛ h̃ eẽt inq̃rere de tpibꝰ ⁊ momẽtis
q̃ pat poſuit ĩ ptãte ſua.Actꝭ.j.ca.ĩ q̇bꝰ oĩbꝰ maxĩe relucet ſa
piẽtia diuina q̃ vincẽdũ maliciã diabolicã parit ⁊ hũanã attĩ
git a fine vſq̄ ad finẽ fortiter ⁊ diſponit oĩa ſuauit:Sap̃.viij.
que q̇dem ſapiẽtia nos dignet ſuauiter diſponere nũc p gra/
tiã ⁊ in futuro per gloriã.Amen.

Additiões Pauli ep̃i Burgeñ.ac Replice magiſtri Mat
thie dorinck ſup bibliã finiunt.

Ca. XIIII
a Et vidi ⁊c.
b Ex oi. p. vt ex grege optimus equꝰ: vel ex fructibꝰ primitie. Et vidi. Oſtenſa grauiſſima ꝑſecutiõe quã patiet̃ eccl'ia ab antixp̃o ⁊ eiꝰ ap̃lis: ad cõſolationẽ oñdit q̃lẽ habeat adiutorẽ: ⁊ q̃lẽ ip̃e habeat familiã.
b Cẽtum. xl. mi. In ꝟginitate ꝑfectiſſimoſ: ĩ fide trinitat̃ ex quattuor mũdi ꝑtibꝰ collectos. c Tonitrui. Quia terret eos q̃ ad cõſortiũ ſuũ venire ſuffugiunt. d Citharedoꝝ. Quia ipſi q̃ ad h̃ ſe inſtituerũt vt extẽderent ſua corda deuota ſuꝑ lignũ crucis. e Citharizãtiũ. Nõ ex officio habebãt ope implebãt. f Et cãta. .i. de ĩtegritate aĩe ⁊ corporis exultabũt: qđ gaudium nũq̃ꝫ eis veteraſcet: ẜ ſemꝑ ẽ eis vt nouũ. g Qui empti ſũt. .i. q̃s ad h̃ vt eẽnt ꝟgines ſãguis xp̃i eleuauit. t Et vidi. Deſcripta ĩpugnatiõe facta ꝑ duas beſtias: ſuppoſito q̃ꝫ auxilio agni et dignitate familie eiꝰ oñſa: ſubiũgit̃ admonitio: vt ad hãc familiã accedãt: ⁊ cõminatio vt ab illa alia declinẽt. k Alteꝝ .i. p̃dicatores qui ſũt alteri a xp̃o. .i. vicẽ eiꝰ exequẽteſ. l Per me. celi. Per cõem eccl'iaꝫ quã verbis ⁊ exẽplis ſecũ trahũt. m Euãgeliũ eter. .i. p̃dicationẽ eterna ꝓmittẽtẽ cõplẽtes ad eternitatẽ ducẽtẽ n Timete ⁊ da. ⁊c. Bene oꝑando: ⁊ bñ de eo annũciãdo vt ꝑ vos glorioſius appareat.
o Quia ve. ⁊c. Quaſi nõ deficiat: q2 nõ lõgo tp̃e patiemini. p Et aliꝰ an. Quia p̃dicatores ſibi ĩuicẽ ſuccedũt

a Et vidi: ⁊ ec Ca. XIIII
a ſ chriſtus ꝓ nobis immolatus. b ſ vt adiuuans.
ce agnus ſtabat ſupra
a ſ .i. eccleſiã virtutibꝰ celſã ⁊ deũ cõtẽplãtem
b monte ſiõn: ⁊ cũ illo cẽtũ q̃dra
a ſ tales quales fuerunt.
gintaq̃ttuor milia habẽtes no
a ſ q2 chriſtiani vocabunt̃. b ſ quia dĳ dicentur.
men eius ⁊ nõmen p̃ris eiꝰ ſcri
a ſ indelebiliter. b ſ q2 in manifeſto cõfitent̃. c ſ deſideriũ vel admonitionẽ.
ptum in frontibus ſuis. Et au
a ſ ab his qui cũ eo erant.
diui vocẽ de celo tanq̃ꝫ vocem
a ſ id eſt multoꝝ populoꝝ q2 de multis populis congregati ſunt.
aquarum multarũ ⁊ tanq̃ꝫ vo
c cẽ tonitrui magni: et vocẽ quã
ſ vel erat.
d e audiui ſicut citharedoꝝ citha
ſ nõ alienis.
f rizantiũ in citharis ſuis. Et cã
tabant quaſi canticũ nouũ an
a ſ id eſt in p̃ſentia eoꝝ in quibus ſedet. b ſ .i. p̃dicatores
te ſedem ⁊ añ quattuor aĩalia ⁊
a ſ .i. iudices. b ſ .i. de integritate ſua gaudere.
ſenioꝛes: ⁊ nemo poterat dicẽ
a ſ niſi illi virgines.
re canticũ niſi illa cẽtũ quadra
g gintaquattuor milia qui em
a ſ ideo q2 de terra eſtis ne deſperetis. ſ cuꝫ
pti ſunt de terra. Hi ſunt q̃ cum
aliq̃bus ſordibꝰ mũdi vel ad litterã.
mulieribꝰ nõ ſunt coinquinati:
ſ .i. imitant̃ chriſtum.
virgines eniꝫ ſunt. Hi ſequunt̃
ſ integritate aĩe ⁊ corporis.
agnuꝫ quocũq̃ꝫ ierit. Hi empti
ſ patri. ſ chriſto
h ſũt ex oibꝰ primitie deo ⁊ agno:
ſ et ſi aliquãdo fuit. a ſ in illis inuenit̃ in q̃bus manet. ſ vel ipſoꝝ.
⁊ in ore eoꝝ non eſt inuentum
a ſ verbi. b ſ operatione.
mẽdaciũ. Sine macula eni ſũt
a ſ ante deũ iudicẽ. ſ minorem.
i k ante thronũ dei. Et vidi alteꝝ
ſ a terrenis ſe remouentẽ.
l angelũ volãtẽ ꝑ mediũ celi ha
ſ ex iniuncto officio.
m bentẽ euangeliũ eternũ vt euã
a ſ ⁊ hoc ideo habebat. b ſ .i. morãtibus in contemptu mundi
geliꝫaret ſedentibꝰ ſuꝑ terrã: ⁊
a ſ .ſ. omnimodã diuerſitatẽ illorum q̃ in terrenis demorant̃.
ſuꝑ oẽm gentẽ ⁊ tribũ ⁊ linguã
ſ ꝑſuaſione.
⁊ populũ dicens magna voce:
ſ caſto amore. ſ ñ illas beſtias. ſ vl' claritatẽ
n Timete dñm ⁊ date illi hono
o re: q2 venit hora iudicĳ eius: et
a ſ faciẽdo vos ſibi cõformes. b ſ et ſi timeris defectũ petite ab eo ſubſidiũ.
adorate eũ † qui fecit celũ ⁊ terrã
p mare et fontes aquarũ. Et aliꝰ

a Et vidi. Hic ꝯñr deſcribit̃ p̃miũ ꝑſecutionẽ machometi ſuſtinẽtiũ. Et diuidit̃ ĩ duas partes. ſ. ĩ ꝑtẽ principalẽ ⁊ incidẽtalẽ q̃ incipit. ibi: Et vidi alterum angelũ. Circa primũ ſciẽdũ q̃ ſicut dicitur ĩ chronica Hugõis floriaceñ. circa finẽ imperĳ Eraclĳ agareni q̃ ⁊ ſaraceni dicunt̃ machameto duce ceperũt egyptũ ⁊ ethiopiã grauiter ĩuadere. ſil'r Hommarꝰ machometi diſcipulus damaſcũ: ⁊ regionẽ phenicis ⁊ hierl'm totãq̃ꝫ ſyriã occupauit: ⁊ ãtiochiã cõp̃hẽdit. ⁊ ĩ his terris erãt multi religioſi xp̃iani in cenobĳs magnis ducẽtoꝝ trecẽtoꝝ et ampliꝰ monachoꝝ ĩ caſtitate viuentiuꝫ: q̃rũ maior ꝑs vel multi erãt ꝟgines: ⁊ in illa ꝑſecutiõe ꝑ gladiũ ſaracenoꝝ trãſierũt ad regnũ celoꝝ: ⁊ h̃ ẽ qđ dicit hic iohẽs: Et vidi ⁊ ecce agnꝰ. .i. xp̃s q̃ đr agnus dei: Joh. j. b Stabat ſuꝑ montẽ ſion. .i. ĩ eccl'ia triũphãte q̃ đr mons ſion: Heb. xĳ. q̃ deſcribit̃ hic ſtãs: eo q̃ adiuuit dictos martyres ĩ tolerantia martyrĳ: ſicut Act'. vĳ. đr de ſtephano ĩ agone poſito q̃ vidit ieſum ſtantẽ: q2 ſtare ꝓpriũ eſt adiuuãtis ĩ ꝑlio: ſedere ꝟo ꝓpriũ iudicãtis. ꝓpter qđ Marci vl. deſcribit̃ vt ſedẽs a dextris dei. c Et cũ illo cẽtũ q̃. milia. in tãto enĩ nũero vel circiter eſtimant̃ p̃dicti occiſi ꝓbabiliter.
d Habẽtes nomẽ eiꝰ ⁊c. ⁊ ꝑ ꝯñs ſpũſſcti q̃ eſt nexus amborũ. e Scriptũ ĩ fron. ſuis. ꝑ aptã ⁊ liberã cõfeſſionẽ.
f Et audiui vo. de ce. ⁊c. .i. multitudinis ſctõꝝ: ẜm q̃ đr .j. xvĳ. Aque multe ppl'i multi. multitudo ei cẽtũ quadragintaquattuor miliũ magnifice laudat deũ đ ſua victoria ⁊ gloria adepta. g Et tanq̃ꝫ vocẽ to. magni in quo deſignat̃ magnitudo laudis. nõ ſolũ ex laudãtiũ multitudine ſed etiã ex mõ laudis ⁊ qualitate. h Et vocẽ quã au. ſicut citharedoꝝ ⁊c. nã hec laus eſt corã deo ⁊ angelis gratioſa. i Et cãtabãt q̃ſi can. no. q2 dicti laudãtes ſũt de numero ſctõꝝ noui teſtamẽti. k Ante ſedẽ. ſ. dei.
l Et añ quattuor aĩalia ⁊ ſe. .i. in p̃ñtia ſctõꝝ p̃triarcharũ ⁊ ep̃oꝝ ĩ celis exiſtẽtiũ: ſicut dictũ ẽ. ſ. iiĳ. ca. m Et ne. po. di. canticũ. ex voto enĩ cõtinẽtie habuerũt aliq̃d ſpãle in merito ⁊ ſimiliter habẽt ĩ p̃mio: ſicut ⁊ de quolibet ſãcto cõfeſſore canit eccl'ia: Nõ eſt inuẽtꝰ ſil'is illi. rõne ſpãlis meriti. n Qui empti ſũt de terra. ſanguine xp̃i. o Hi ſũt q̃ cũ mu. nõ ſũt coinq̃nati: vel ſinpl'r integritatẽ carnis tenẽdo: vel ſaltẽ poſt votũ caſtitatẽ ſeruãdo. p Virgines enĩ ſũt. virginitas enĩ in ſcriptura aliq̃ñ accipit̃ ſtricte pro integritate carnis: aliq̃ñ magis large ꝑ cõtinẽtia: maxime voto cõſecrata. q Hi ſequũt̃ agnũ quocũq̃ꝫ ierit. q2 ſequunt̃ xp̃m nõ ſolũ ꝑ viã mãdatoꝝ: ſed etiã cõſilioꝝ.
r Hi empti ſũt ex oibꝰ primitie. .i. gratioſi: ſicut primi fructꝰ ſunt magis delectabiles. s Et in ore eoꝝ nõ eſt inuentũ mẽdaciũ. nã veritatẽ fidei cõfeſſi ſũt oĩno ⁊ cõſtãter.
t Sine macula enĩ ſunt ante thronũ dei. nã ſi aliquã maculã cõtraxerant purgata fuit virtute ſui martyrĳ.
v Et vidi alterũ an. Hec eſt ꝑs incidẽtalis in qua deſcribit̃ quedã infideliũ cõuerſio mirabilis q̃ cõtigit circa illa tp̃a. Sanctꝰ enĩ Bonifaciꝰ miſſus fuit a põtifice romano ad p̃dicãdũ fidẽ catholicã gentilibꝰ Thuringie: Auſtrie: Friſie: ĩ qua legatiõe multos valde cõuertit ad xp̃m. ⁊ h̃ ẽ qđ đr: Et vidi alterũ angelũ. .i. ſãctũ Bonifaciũ. nã angelꝰ interp̃tat̃ nũcius. Ipſe ꝟo fuit nũcius verbi diuini: vt dictũ eſt. x Volantẽ ꝑ mediũ celũ. nã velociter ⁊ ꝓmpte executus fuit officiũ ſibi iniũctũ. y Habẽtẽ. in corde ⁊ ore.
z Euãgeliũ eternũ. .i. euãgeliũ xp̃i qđ đr eternũ. nã ei aliud nõ ſuccedet. a Et euãgeliꝫa. ſe. ſuꝑ terrã ⁊c. .i. ppl'is p̃dictis ĩ q̃bus diuerſificant̃ lingue ſaltẽ in aliquo: ⁊ q2 nõ ſolũ paratꝰ erat p̃dicare dictis ppl'is: ẜ oibꝰ gentibꝰ generaliter eũ audire volẽtibꝰ. iõ ſubdit̃: Et ſuꝑ oẽm gentẽ ⁊c.
b Dicẽs ma. voce. in qua notat̃ efficacia p̃dicatiõis ſue.
c Timete dñm. timore filiali. d Et date illi honorẽ. ſicut filĳ patri. e Quia venit hora iu. eiꝰ. generaliter in fine mũdi. ⁊ ſingulariter ĩ morte cuiuſlibet. nã ĩ quali ſtatu q̃s morit̃ in tali iudicio p̃ñtabit̃. f Et adorate eũ ⁊c. qui eſt creator oĩm. ⁊ nõ idola vana. g Et aliꝰ. h̃ ꝯñr deſcribit̃ punitio ꝑſeq̃ntiũ xp̃ianos. Et diuidit̃ ĩ duas ꝑtes: q2 primo deſcribit̃ eoꝝ punitio. ſcđo huiꝰ occaſione bonoꝝ p̃miatõ. ibi: Et audiui vocẽ. Circa p̃mũ ſciẽdũ q̃ Cõſtãs nepos Eraclĳ cepit ĩꝑare ãno dñi ſexcẽteſimo. xliĳ. ⁊ ꝑſuaſꝰ a Paulo cõſtãtinopolitano ep̃o incidit in hereſim monacholitaꝝ duplicẽ naturã ĩ xp̃o negantiũ: ⁊ multos eccleſie miniſtros nõ aſſentiẽtes hereſi dicte grauit̃ afflixit: ⁊ ĩ exiliũ relegauit: ꝓpter qđ ſctũs Martinꝰ papa cõuocato concilio dictã hereſim cũ ſuis fautoribꝰ dãnauit. ꝓpter qđ in † Ps. 145. Act. 14.

❧ ſuccedūt. a Cecidit. Bis poſitum infinitatē ſignificat: vel
valet ī quo oīmoda deſtructio ītelligit̄. b Vino ire for.i.
vitijs ⁊ p̄cipue idolatria q̄ ē dulcis pot⁹ peccātib⁹ q̄bus alios
inquināt ⁊ ne recto tramite gradiant̄ in ebriant: vn̄ debet̄ eis
ira dei. Purū vinū bibit̄ dū flagellat de⁹ hic ad emēdatio/
nē: turbidū dū infert̄ eterna dānatio.

a ſ ſm diuerſam annūciationē.
a angelus ſecut⁹ eſt eū dicens: † Ce a b
a ſ .i. oēs cōfuſi in vitijs. b ſ ꝑ multitudine vl
cidit cecidit babylon illa magnā
ſupbia. a ſ prauo dogmate munita.
b q̄ a vinō ire fornicatiōis ſue po/
ſ gentiliter viuentes.
c tauit oēs gētes. Et angel⁹ terti⁹ c†
ſ non timidus.
ſecut⁹ ē illos dicēs voce magna: d
a ſ .i. antixp̄m. ſ .i. ſe ſibi cōformē fecerit.
Si q̄s adorauerit beſtiā ⁊ imagi e f
ſ ſignū noīs ei⁹. ſ qui eū cōfitent̄.
nē ei⁹ ⁊ acceperit characterē ī frō g
ſ qui opere mutat̄. ſ ſicut babylon.
te ſua aut in manu ſua: hic bibet h i†
a ſ de eterna dānatiōe. ſ qđ irat⁹ de⁹ ꝓpinat.
d de vinō ire dei: qđ mixtū eſt me/
e ro ī calice ire ipſius. Et cruciabit̄ k
a ſ .i. fetore. b ſ vt viſa eorū claritate tabeſcat.
igne ⁊ ſulphurē in cōſpectu ange
lorū ſanctoꝝ: ⁊ ante conſpectum
ſ .i. tenebroſitas.
f agni. † Et fumus tormentoꝝ eoꝝ l
ſ pſeuerabit.
g h aſcendet in ſecula ſeculoꝝ. Nec m
habēt requiem die ac nocte qui
adorauerunt beſtiā ⁊ imaginem
a ſ ſilr nō habet re. b ſ indiſcrete aliqđ ſignuz
ei⁹: ⁊ ſi quis acceperit characterē
de p̄dictis. ſ .i. ꝑ cōtuitu eterne pene.
i nominis eius. Hic patiētia ſan/ n
a ſ ⁊ eoꝝ. b ſ ope cōplet̄. c ſ đ gemīa dilectiōe
ctorum eſt qui cuſtodiunt man/
a ſ qr eū deū cōfitent̄. b ſ q̄ſi illi miſeri ſz iſti fe/
data dei ⁊ fidem ieſu. Et audiui o†
lices. ſ in corde tuo ⁊ auditorū.
vocem de celo dicentē mihi ſcri/ p
a ſ ſeculo. b ſ in confeſſione domini.
be: Beati mortui qui in domino q†
a ſ qn̄ corpus et aīa reſoluunt̄. b ſ a tpe reſur
rectionis. ſ .i. tota trinitas.
moriunt̄. Amodo iam dicit ſpiri r
a ſ ampli⁹ nō patiāt̄. b ſ eoꝝ q̄ hucuſq̧ paſſi ſūt
tus vt requieſcant a laborib⁹ ſu/ s

c Et ange.ter. Tres ponit ꝓ fide tri
nitatis cū tria hec in eadē pſona poſ/
ſint cōſiderari. d Qđ mixtū. Qua
ſi q̄ nō corrigit̄ vindicta ei⁹ ad corre/
ctionē data puniet̄ eterna pena.
e In calice. Calix vindicta dei: vbi
deſuꝑ merū qđ ad correctionē hic vin
dicat ſubt⁹ fex.i. dānatio quā ī vlti/
mis bibēt impij de vino ſ.i. de fece:
qđ vinū qr vult ad cōꝑationem meri
oſtēdere turbidū: addit qđ mixtū eſt.
f Et fum⁹ tor. Qr q̄dā de dānatione
malorū numerat: nō dicit ꝓ dānatiōe
deſcribēda: ſz tm̄ ꝓ terrore inferēdo
illis q̄s deterret ab eoꝝ cōſortio.
g Aſcēdet ī ſe. Cū dicit aſcēdet ī ſe/
cula notat eternā penā cōtinuari vbi
addit: Nec habēt requiē. h Nec ha
bēt re. Quaſi nō mirꝝ ſi illi q̄ antichri
ſtū adorauerūt tpe ipſius punient̄: qr
ſui etiā p̄cedētes miniſtri eādē penaz
habebūt. i Hic pa.ſan.i. hic debēt
pacienter pati ſācti: ne veniāt ad eter
nam penam. ❧ Opera

Nico.de lyra

cōſtātinopolim fuit duct⁹ vt aſſenti/
ret dicte hereſi: qđ renuēs in exilium
fuit miſſus ⁊ ibidē mortu⁹: ⁊ de ħ ex/
ponūt aliq̄ locū iſtū. cū đr: Et ali⁹ an/
gel⁹.i. papa Martin⁹. a Secut⁹ eſt
dicēs. dictā hereſim cōtēnēdo. b Ce
cidit ceci. babylō.i. īperiū grecoꝝ qđ
fuit magnū. nā īꝑatore in hereſim ca/
dente. vt dictū eſt: multi alij ſilr ceci/
derūt. ⁊ qr ħ erat cōfuſibile. iō vocat̄
īperiū illud babylon.i. cōfuſio. đr aūt
ħ bis cecidit. ꝓpt duplicē caſū.ſ. p̄riar
che ⁊ īꝑator. Itē ſciēdū ꝙ ſicut đr ī
chronica Sigiſberti: Leo q̄ poſt theo
doſiū ſūpſit īperiū: cepit īꝑare anno
dn̄i ſeptigēteſimo. xviij. ⁊ imꝑauit an
nis. xxiiij. ⁊ āno īperij eius. xiij. papa
Grego. iij. p̄fuit eccl'ie ⁊ Leonē hereſi
deprauatū redarguit ⁊ đ ꝯſilio roma/
noꝝ ei vectigalia denegauit: ⁊ ne per
cuſſura ſui nūmiſmat' reciperet̄ ordi/
nauit: ⁊ ꝙ ei⁹ effigies de eccl'ia tolle/
ret̄: ⁊ ne nomē ei⁹ ī miſſarū ſolēnijs re
citaret̄. ⁊ ſm ħ exponit̄ ab eis qđ ſub
dit̄: c Et an.ter.i. papa Grego.
d Dicēs vo.ma. in quo notat̄ ordi/
natiōis ſui auctoritas. e Si quis
ado.be. leonē beſtialiter viuētē deferēdo ei honorē impialē.
f Et imaginē ei⁹ quā fecit de eccl'ia remoueri. vt dictū eſt:
g Et accepit cha. ⁊c. cōfitēdo eū manifeſte impatorem.
h Aut ī manu ſua. accipiēdo nūmiſma ei⁹ charactere figura
tū. i Hic bibet đ vino ire dei ⁊c. penā excōicatiōis ⁊ aggra
uatiōis īcurrēdo. lz aūt hec expoſitio ꝓbabilis videat̄. qr tm̄
ante impatorē Cōſtātē fuerūt īꝑatores alij tm̄ vel mag' hereſi
deprauati: vt ptz ex ſupradict'. videt̄ min⁹ cōuenienter expo/
ſitū qđ đr. ſ.ſ. de ei⁹ caſu: Cecidit babylon.i. imperiū grecorū
mō p̄dicto maxime cū ei⁹ fili⁹ cōſtātin⁹ eccl'ias diruptas repa
rauerit ⁊ ꝯ̄ hereſim monacholitaꝝ inſurrexerit. vn̄ ⁊ vniuerſa
lē ſynodū ī cōſtātinopoli ꝯgregauit ducētoꝝ octogintanouez
ep̄orū q̄ duas naturas eſſe ī dn̄o nr̄o ieſu xp̄o cōprobauerūt ⁊
oſtēderūt. ſilr qđ ſubdit̄ de Gregorio papa ⁊ Leone impatore
ꝙ accipiēs leonis nūmiſma: Bibet de vino ire dei ⁊c. excōica/
tionē incurrēdo. videt̄ min⁹ cōueniēter dictū. qr ſubdit̄:
k Et cru.ig. ⁊ ſul. ꝑ qđ intelligi videt̄ pena gehēne: q̄ ē eter/
na. vn̄ ſubdit̄: l Et fum⁹ tor. ⁊c. ⁊ ſic nō videt̄ loq̄ de pena
excōicationis ſeu corꝑalis incēdij: quā cōtigiſſe dicūt cōſtan/
.tino

tino filio leonis: q̄ miniſtroꝝ eccl'ie fuit maxim⁹ pſecutor: ꝓ/
pter qđ ſaluo meliori iudicio videt̄ lr̄a ab illo loco: Et alius
angel⁹ ⁊c. de machometo ⁊ ei⁹ ſequacib⁹ exponēda: de quo/
rū pſecutiōe ꝯ̄ xp̄ianos ante fecerat mētionē. ⁊ eorū penā nō
dixerat: ⁊ iō iohēs deſcribit hic ꝯn̄r coꝝ punitionē: ⁊ p̄io q̄ꝫ
tū ad penā tpalē. ſcđo q̄ꝫtū ad penaz
eternā. ibi: Et terti⁹ angel⁹. Circa p̄i
mū dicit: Et ali⁹ angel⁹.ſ. ſctūs Iohā †Eſa.21.c
nes loquēs: Secut⁹ ē. ħ nō refert ad Hie.51.a
partē īmediate p̄cedētē: ſ ad p̄ceden/ ī.18.a
tē ī q̄ locut⁹ fuerat de cētū q̄draginta
quattuor milib⁹ īterfect' ꝓ xp̄o a ſa/
racenis dicēs eoꝝ punitionē tpalem.
Cecidit babylō.i. gēs babylonica. nā
lex ei⁹ ē ꝯfuſionib⁹ plena: qr ibi laxat̄
vita voluptuoſa: q̄ vita pecudū đr.j.
Ethicoꝝ: ⁊ etiā ꝓpter cōfuſū ꝓceden
di modū. nā inordinate tradit̄: ⁊ idē
frequēter ⁊ īutiliter repetit̄: nec rōne
vel ſcriptura autētica fulcit̄: vt ptz il/
lā intuēti. Illa magna. nā gēs illa in
breui fuit multū mſtiplicata ⁊ dilata/
ta. dicit̄ aūt cecidiſſe: qr circa tpa illa
cōflixit cū romanis: ī q̄ conflictu tres
amirei ſaracenorū cū multis alijs ſūt
ꝑempti: vt hr̄ in chronica Sigiſberti.
Que a vino fornicatiōis ſue potauit
oēs gētes. hyꝑbole ē ad deſignandū
magnā multitudinē gētiū errore ma/
chometi īfectā: ꝯcedit ei carnis dele/
ctabilia ad q̄ multitudo hoīm eſt pro
na. Et terti⁹. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ pena
eoꝝ eterna. cū đr: Et terti⁹ angelus.ſ.
ad lr̄am: vel aliq̄s predicator ſctūs ꝯ̄ †.ī.19.a
machometi ſectam. Si q̄s adorauerit
beſtiā.i. machometū. vt dictū ē ca. p̄/
ce. vbi dictū ē đ ei⁹ imagine ⁊ de eius
characteris acceptiōe. Hic bibet đ vi
no ire dei.i. puniet̄ a deo grauit̄. Qđ
mixtū ē mero. Dicit̄ aūt punitio dei
vinū meruz qn̄ q̄s punit̄ tpaliter ad
ei⁹ correctionē. mixtū vo qn̄ poſt pu/
nitionē tpalē ſequit̄ eterna: ſicut ē in
ꝓpoſito. qr ſaraceni puniti fuer̄t mor/
te tpali: vt p̄dictuz eſt: et cū ħ eterna.
iō ſubdit̄: Et cruciabit̄ ig. ⁊ ſul.i. pe/
na gehēne. Et fum⁹ tormētoꝝ eoꝝ ⁊c.
nā illa pena ē eterna a parte poſt.
m Nec ha. req̄. ⁊c. nā eſt cōtinua: vt
ptz ex dict' ca. p̄ce. ⁊ qr ſm ꝙ dic̄ Au
g⁹. vna cā q̄re ꝑmittūt̄ mali ī ħ mūdo
ē exercitiū bonoꝝ ī vtute patiē. iō ſub
dit̄: n Hic pa.ſā.ē. qr patiā xp̄iano
rū multotiēs ⁊ multipliciter exercita/
ta ē ꝑ ſaracenos. o Et audi. Pars
iſta ab aliq̄b⁹ exponit̄ de morte qua
q̄s morit̄ mūdo ꝑ religiōis ingreſſū.
nā illis tpib⁹ q̄dā vir potēs deuotio/
ne duct⁹ reedificauit cenobiū ſctī Bn̄
dicti apđ caſtrū caſſinū qđ ꝑ lōgobardos ꝑ mltos ānos an̄
fuerat deſtructū: ⁊ ibidē ſeruiēs ſuo exēplo multos induxit
ad ſeruiēdū xp̄o: tūc etiā tpis multi nobiles in diuerſis ꝑti/
bus relicta pompa ſeculari ad ſeruiēdū xp̄o habitū religiōis
aſſumētes fuerūt mūdo mortui. de q̄bus ſm iſtos đr: Beati
mortui ⁊c. ⁊ etiā qđ ſubdit̄: iā dicit ſpūs: vt requieſcāt a la/
borib⁹ ſuis. nā a labore vite actiue trāſierūt ad requiē cōtem
platiue: ſed qr ſic morietes mūdo nō moriūt̄ ī dn̄o ꝓprie: ſed
mag' incipiūt viuere ī ip̄o: nec a laborib⁹ bonis q̄eſcūt: ſ ma
gis eos amore xp̄i aſſumūt.ſ. vigilias: orōnes: ieiunia ⁊ cōſi
milia. iō meli⁹ videt̄ dicēdū ꝙ hic poſt punitionē maloꝝ eter
nā deſcribit̄ retributio bonoꝝ eterna. ſic dictū ē.ſ. vt ſic op/
poſita iuxta ſe poſita mag' eluceſcāt. iō đr hic iohāni.
p Scribe. tāq̄ꝫ rē notabiliſſimā. q Beati mor. ⁊c.i. ī ꝯfeſſi
one dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ꝑ palmā martyrij: q̄les fuerūt cētū q̄dra
gīta q̄ttuor milia. đ q̄b⁹ dictū ē ca. p̄ce. r Amodo iā di. ſpi.
.ſ. ſctūs q̄ cū p̄re ⁊ filio ē vn⁹ de⁹: exprimit̄ tm̄ ħ ſpālit̄. nā oꝑa
ſūt meritoria ꝑ charitatē ꝑ quā ſpūſſctūs habitat ī nob: ⁊ ſic
retributio mercedis q̄dāmodo ſpāli attribuit̄ ei. s Et re.
a laborib⁹

a Opera.i.mercedes operū q̄ ſequunt̄:q̄ſi
dū i mūdo erāt maiores tribulatiōes ad ma
ioꝛē coꝛonā ingruebāt:vñ adeo abiecti repu
tabāt̄:ſed iā nihil patieñt. b Et vidi. Oſtē
ſa remuneratione bonoꝝ̄ p q̄d inuitabat ad
cōſoꝛtiū eoꝝ:ſup/
ponit dānationez
īpioꝝ̄:vt p terro/
rē ducat ad idē ꝓ
poſitū. c Simi
lē fi.ho. Quia nō
iā vere erat filius
hoīs q̄ꝛ īmoꝛtalis.
d Angelus.i.ſā
cti q̄ vſq̄ huc fue/
rāt i fidelib⁹ oc/
culti i claritate ap
parent iudicaturi
oꝛātes cū deſide/
rio vt de⁹ ſepatio
nē faciat bonoꝝ ⁊
maloꝝ. e Exi/
uit de tē. Exire di/
cunt̄ ſcti de tēplo
cū iā apparēt. nō
q̄les olim fuerant
ſ3 quales in eter/
nū māſuri.
f Mitte falcē.i.
iudiciariā ſnīam
a bonis malos ſe/
parātē. g Quia
hoꝛa. Quia iā eſt
opoꝛtunū cū com
pletus ſit numer⁹
tuoꝝ̄. h Et ali
us an. Cū oſtēdiſ
ſet deū ptātē iudi
candi habētē a ſā
ctis imploꝛari: et
ſic iudicium fieri:
oſtēdit eādē ptā/
tem ſāctos habe/
re:⁊ xp̄m vt iudi/
cent ipare: ⁊ illos
imperio obedire.
Alius angelus
.i.xp̄s q̄ occultus
⁊ vilis fuerat i fi/
delib⁹ clar⁹ appa
ruit: ⁊ veniēs de
altari.i.de loco ſe
cretioꝛi: q̄d nūq̄
alīq ſācti.ſ. cogni/
tus ab oībus deo
cōſubſtātialis.
i Mitte fal. ⁊c.
Per meſſem ter/
re ⁊ vuas vinee eo
rundē maloꝝ̄ dā
natio intelligit̄: ſ3
tñ p vineam illos
determinati⁹ ha/
bem⁹ q̄ maioꝛi ſtu
dio mala opera/
bāt̄ ſicut vinee vt
fructificet maioꝛ
cura quā terre ad
hibet̄. k Et mi.
i lacū. Vñ ꝓpheta
Ps.39. lacus vbi nō erat
aq̄.i.refrigeriū. l Et exiuit ſā. Eterna pena ꝓ pec
cato ſāguis nō vinū q̄d i cellario dei ponit̄. m Vſ
q̄ ad fre.i.vſq̄ ad ipos rectoꝛes iniquoꝝ puniēdos
.ſ.diabol⁹. n Per ſtadia. Oēs ludis mūdi.i. vi/
tijs detētos q̄ vel ſimplr̄ i h̄ ſunt p̄fecti: q̄d p ſex ha/
bem⁹: vel p̄fectioꝛes: q̄d p centum: vel perfectiſſimi
quod per mille.

a is. Opera eni illoꝝ̄ ſequūt̄ illos. a† b
a ſ.i.ſctōs vel dominicā carnē. b ſ xp̄s ſup ſā/
cros ſedet vel diuinitas ſup humanitatē.
b Et vidi: ⁊ ecce nubē candidā ⁊ ſup c† d
a ſ dico. b ſ q̄ꝛ iā impaſſibilis ⁊ immoꝛtalis.
c nubē ſedentē ſimilēm filio hoīs: e
a ſ in ſeipſo vl̄ in diuinitate. b ſ ad ſiītudinē tri
umphātis. ſ q̄ꝛ vicit diabolū p ſapientiā.
hābētē i capite ſuo coꝛonā aureā: f
a ſ poteſtate. ſ a chriſto. g
d ⁊ in mānu ſua falcē acutā. Et ali⁹ h i
ſ in hoc q̄ ſeruus.
e angel⁹ exiuit de tēplo: clamās vo k l
ſ ad chriſtum.
ce magna ad ſedētē ſup nubem. m
a ſ exerce iudiciū. b ſ .i. collige tuos.
f g Mitte fālcē tuā ⁊ mēte: q̄ꝛ venit n o
a ſ qm̄ cōſeruata eſt nequitia maloꝝ̄ ⁊ iā nō ha/
bet locū. b ſ vel aruit.
hoꝛa ūt metat̄: qm̄ mātuꝛuit meſ/ p†
ſis terrę. Et miſit qui ſedebat ſup q
a ſ .i.ſeparauit bonos a malis.
nubē falcē ſuā in trā: ⁊ mēſſuit eā.
a ſ ſupꝛadicti ſācti aliud officiū habētes. b ſ qua
les eſſet apparuit.
Et āli⁹ angel⁹ ēxiuit de tēplo q̄d r s
a ſ .i. de ſecreto loco. ſ ſicut chriſtus.
eſt i cęlō: habēs ⁊ ipſe falcē acutā. t v
a ſ .i. de loco ſecretioꝛi in quo ſancti. b ſ quaſi
bñ poterat p̄cipere q̄ꝛ poterat etiā dare. x
h Et ali⁹ angel⁹ exiuit d̄ altāri q̄ hā y z
a ſ .i. eternā penā. ſ vel ſup demones ⁊ malos
bebat poteſtatem ſupꝛa ignēm:
homines. ſ .i. iperio magno ſ id eſt ad ſāctos.
⁊ clamauit voce magna ad euz q̄ a
ſ poteſtatē iudiciariā. ſ .i. exerce iudiciū.
i habebat falcē acutā dicēs † Mitte b
a ſ .i. ſepa maturos in nequitia.
falcē tuā acutam: ⁊ vindēmia bo/ c
ſ q̄ꝛ malicia eoꝝ̄ cōpleta eſt.
tros vinę terrę: qm̄ maturę ſunt d
ſ ⁊ tali imperio. ſ .ſ. bonoꝝ̄ cetus.
vuę ei⁹. Et miſit angelus falcem e f
ſ in terrenos qui iudicandi ſunt.
ſuam in terrā: ⁊ vindemiauit vi g
a ſ .i. in infernū vbi multi irā dei patient̄.
k neā terrę. Et miſit i lācum irę dei h
ſ .i. puniti ſunt in inferno poſiti. ſ q̄ꝛ pena
magnū. Et cālcat⁹ eſt lacus extra i
illa nō erat purgatoꝛia. a ſ eccleſiā ⁊ cōgrega/
tionē bonoꝝ̄ que eſt ciuitas ſanctificata.
l ciuitātē: et exiuit ſanguis de lacu k
a ſ .i. vſq̄ ad rectoꝛes ſubditoꝝ̄. b ſ p oēs vo/
luptuoſos ludentes vanitatibus.
m n vſq̄ ad frenōs equoꝛum p ſtādia l m
a ſ p̄fectos i malo. b ſ mediocres ⁊ etiā minoꝛes
millē ſexcēnta.

a labořib⁹ ſuis. nā i beatitudine appetit⁹ totaliter quietat̄. a Opa ei illoꝝ.
meritoꝛia vite eterne. b Sequūt̄ illos i beatitudine quā recipiunt ꝓ ipis.
c Et vidi. Incboata pſecutiōe ſaracenoꝝ: hic interponit̄ alia.ſ. lōgobardo/
rū. ⁊ h̄ ꝓpter ſucceſſionē tpis: cui⁹ oꝛdinē Iohes ꝓſequit̄ i h̄ libꝛo. Et diuidit̄
i duas ptes: nā pꝛimo ponit̄ a lōgobardis eccl̄ie liberatio. ſcd̄o pluriū alioꝝ̄
eā pſequētiū pcuſſio. ibi: Et poſt hec vidi. Circa pꝛimuz
ſciendū q̄ anno dñi ſeptingenteſimo q̄nq̄geſimo tertio.
Aſtruphus longobardoꝝ rex i italia multū afflixit ec/
cleſiā. ꝓpter q̄d ſtephan⁹ papa trāſijt i frāciā querēs au
xiliū ɔtra dictū regē. q̄d ipetrauit: ⁊ h̄ deſcribit̄ in hac
pte: q̄ diuidit̄ i duas ptes: q̄ꝛ pꝛīo deſcribit̄ h̄ auxiliū tē
poꝛe Pipini. ſcd̄o tpe karoli magni filij ſui. ibi: Et ali⁹
angel⁹. Circa pꝛimū d̄r: Et vidi ⁊ ecce nubē cādidā. per
quā itelligit̄ regnū frācie cādidatū p̄ ceteris moꝛib⁹ et
fide. d Et ſup nubē ſedētē.ſ. Pipinū regē. e Simi
lē filio hoīs.i. cōfoꝛmatū xp̄o i fide ⁊ iuſticia: l3 hec aſſi
milatio fuerit valde lōginqua. f Habentē i ca.co.au.
nā reges frācie ad lr̄am aurea coꝛona coꝛonant̄.
g Et i manu ſua.i. ptāte ſua. h Falcē acutā.i. exer/
citū valde bellicoſū p quē pipin⁹ multas ⁊ magnas vi/
ctoꝛias habuit. i Et ali⁹ an.i. papa ſtephan⁹. k Exi
uit de tēplo. romane eccl̄ie. l Clamās vo.ma.i. dep̄/
cās ex magno affectu. m Ad ſe. ſup nubē.i. pipinū re
gē. n Mitte falcē tuā ⁊ mete. dirigendo exercit⁹ tui
potētiā cōtra Aſtruphū tyrannicantē. o Quia ve.
ho. vt metat̄.i. vt ei⁹ tyrānis p tuā potētiā tollat̄.
p Qm̄ matu. meſſis.i. ipſe ⁊ exercit⁹ obdurati ſunt in
ſua iniq̄tate. q Et miſit q̄ ſe. ſup nubē falcē ſnā in ter/
rā. nā Pipin⁹ valida manu intrauit in italiā ⁊ meſſuit
terrā. nā cōtra Aſtruphū viriliter pugnauit ⁊ reddere
cōpulit beato Petro quecūq̄ ſui iuris erāt. r Et ali⁹
angelus. Hic ɔñr deſcribit̄ auxiliū eccl̄ie cōtra lōgobar
dos tpe karoli magni ⁊ diuidit̄ in duas ptes: q̄ꝛ pꝛimo
ponit̄ auxiliū karoli. ſcd̄o dilatatio cult⁹ diuini. ca.ſe.
Circa p̄mū ſciēdū q̄ anno dñi ſeptingēteſimo ſeptua/
geſimoquinto karolus rex francie ad p̄ces Adriani pa
pe intrauit italiā cū exercitu foꝛti cōtra Deſideriū lon/
gobardoꝝ̄ regē: eccl̄iaz multipliciter affligentē: quē im
pugnās tandē cepit ⁊ ſecū in frāciā duxit in quo longo/
bardoꝝ regnū defecit: ⁊ h̄ eſt q̄d dicit̄ hic: Et ali⁹ ange/
lus.ſ. karolus magn⁹. s Exiuit de tēplo.ſ. nomonien
ſi: in quo coꝛonatus fuit: vt habet̄ in chꝛonica Sigiſber
ti. t Q̄d eſt in celo. militātis eccl̄ie: q̄ frequēter celuz
nominat̄ in ſcriptura. v Habēs ⁊ ipſe fal.acu.i. exer
citū foꝛtē. imo exercitu patris ſui foꝛtioꝛē. x Et alius
angelus.i. papa Adrian⁹. y Exiuit de altari. ad q̄d
acceſſerat ꝓ miſſe celebꝛatione: vt de⁹ vellet eccleſiā ꝓ/
tegere. z Qui habebat poteſtatē ſupꝛa ignē.i. ad in/ ✝ Iohel. 3. c
ferēdū excōicatiōis ⁊ aggrauatiōis penā: q̄libet eni pe/
na noīe ignis aliq̄n deſignat̄: aliq̄ libꝛi habent: Et aquā
ſed nō eſt de textu. nec habet̄ i libꝛis coꝛrectis.
a Et clama.vo.ma.⁊c. ex affectu magno dep̄cans ka
rolū vt ferret ſibi auxiliū. b Mitte falcē tuā acutā.i.
exercitus tui potentiā. c Et vindemia botros.i. lon/
gobardos eoꝝ auferendo potentiā. d Qm̄ mature
ſunt vue ei⁹.i. longobardi ſūt deſtructione digni.
e Et miſit angel⁹.i. karolus. f Falcē ſuā.i. exercit⁹
potētiā. Aliqui libꝛi habēt: Acutā in terrā: ſed non eſt
de textu. g Et vindemiauit vineā terre. auferēdo po
tentiā longobardoꝝ̄ de terra italie. h Et miſit in la/
cū ire dei magnū. nā regē deduxit captiuū. i Et cal/
catus eſt lacus extra ciuitatē. q̄ꝛ regē cū vxoꝛe duxit in
exiliū extra terrā ſuā. vt dictū ē. k Et exiuit ſanguis
de coꝛpoꝛib⁹ occiſoꝝ̄. nā in regis captione multi longo
bardi fuerūt occiſi. l Vſq̄ ad fre.equoꝝ. nā ex ſāgui
ne occiſoꝝ freni militū karoli fuerūt rubꝛicati: ſicut i ta
libus bellis ſolet fieri. m Per ſtadia mille ſexcēta.
nā fama hui⁹ victoꝛie karoli fuit longe lateq̄ diffuſa.ſ.
per quattuoꝛ oꝛbis ptes p numerū dictū deſignatas: eo
q̄ eſt numer⁹ quadratus q̄ cōſurgit ex ductu numeri in
ſeipſum. ſicut quaternari⁹ qui cōſurgit ex ductu binarij
in ſeipſū. nā bis duo ſunt quattuoꝛ. ⁊ ſimiliter nouenari⁹ qui cōſurgit
ex ductu ternarij. nā ter tria ſūt nouē: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. nā mille ſexcē
ta eſt numerus cōſurgēs ex ductu quadragenarij in ſeipſum: quadra/
gies ei quadraginta faciūt mille ſexcēta: vt pt3 cōſiderāti. ⁊ ſic p nu/
merū p̄dictū deſignant̄ quattuoꝛ oꝛbis partes. Ca. XIIII

Moraliter. a† Et vidi ⁊ ecce agnus ſtabat ⁊c. Iſtud ex/
ponit̄ de xp̄o ſuſcipiente aīas interfectoꝛum a

Homer ſucceſſore machometi. Moraliter pōt exponi de pio pōtifice xp̄i vicario q̄ dulciter fouet ⁊ nutrit obſeruātes caſtitatē q̄ eſt qdā martyriū: ſpāliter in iuuenibꝰ ⁊ maxime qn̄ firmat ꝑ votū ſolēne: ⁊ ſic dicit: Et vidi ⁊ ecce agnus.i.paſtor pius. b† Stabat ſupra mōtē ſion.i.eccleſiā militantē de qua dr̄ Pſ.lxxxvj. Diligit dn̄s portas ſion ſup oīa tabernacula iacob. c† Et cum illo centū quadragintaquattuor milia.i. vniuerſi cōtinētes voto ſolēni.iō ſubdit: d† Habētes nomē eiꝰ ⁊ nomē patris eiꝰ ſcp̄tū ⁊c̄.ī quo deſignat firmitas cōtinētie ꝑ votū ſolenne. f† Et audi.vocē de celo ⁊c̄.ꝑ qd̄ ſignificat laus deo accepta. h† Et vo.quā au.q̄ſi citharedorū ⁊c̄.eſt aūt cithara figure triangularꝭ: ꝑ qd̄ ſignificat fides trinitatꝭ ſine q̄ laus nō ē deo grata. i† Et cātabāt q̄ſi cāticuꝫ nouū.i.ꝑtinēs ad nouū teſtamentū. k† Ante ſedem.i.ad honorē dei ⁊ oīm ſctōꝝ ⁊ nō ad laudē hoīm. m† Et nemo poterat dicere cāticū ⁊c̄.qꝛ cōtinētes habēt aliqd̄ meritum ſpāle qd̄ nō habēt alij. o† Hi ſūt q̄ cū mu.⁊c̄.hoc pōt intelligi ſimpliciter ſm omne tp̄s: ⁊ ſic ē virginitas ꝓprie.alio mō a tꝑe voti cōtinētie ⁊ ſic pōt dici ꝟginitas large. q† Hi ſequūt agnū ⁊c̄.ſ.mēte ⁊ corꝑe: fide ⁊ oꝑe. r† Hi empti ſunt ex oībꝰ primicie deo ⁊c̄.i.gratioſi ī cōſpectu dei: ſicut primi fructꝰ ſunt alijs magꝭ grati. v† Et vidi alterū angelū ⁊c̄.h ad lr̄am dr̄ de ſācto Bonifacio q̄ miſſus a papa p̄dicauit pplo Thurīgie ⁊ anſtrie ⁊ friſie ⁊ multos conuertit ad dn̄m. Moraliter aūt pōt exponi d̄ quolibet p̄dicatore magnū fructū faciēte. iō ſubdit. x† Volātē ꝑ mediū celi.i.ꝓmpte diſcurrētē ad p̄dicādū verbū dei. y† Habētē euāgeliū eternū.i.p̄dicationē ad eternitatē glīe ꝑducētē. a† Ut euāgeliçaret ſe.ſuꝑ ter.⁊c̄.nā p̄dicatio debet eſſe cōis oībus. b† Dicēs mag. vo.ti. dn̄m ⁊c̄. qꝛ p̄dicotor primo ⁊ pricipaliter debet inducere pplm ad cultū diuinū: ⁊ ꝑ cōſequēs ad deſtructionē idolatrie: ⁊ oīm ad ipam ꝑtinētiū.iō ſubdit: g† Et aliꝰ angelus ſecutꝰ eſt eū dicēs: Cecidit cecidit babylon.q̄ iterp̄tat cōfuſio. iō ſignificat idolatriā et ꝑtinētia. ⁊ qꝛ nō ſolū debet idolatriam deſtruere oſtēdēdo vilitatē culpe: ſꝫ etiaꝫ grauitatē pene. ideo ſequit: c† Et tertiꝰ angelꝰ ſecutꝰ eſt illos dicens: Si quis adorauerit beſtiā ⁊c̄.i.exercuerit idolatriā vel aliquid ꝑtinens ad ipſā. i† Hic bibet de vino ire dei ⁊c̄.i.valde grauit ⁊ eternaliter puniet vt ptꝫ ꝑ lr̄am ſequētē.licet aūt hic nominent tres angeli: tn̄ iſte tres denūciationes vel p̄dicatiōes poſſunt vni ⁊ eidē p̄dicatori cōuenire: ſic dicit Glo.ſuꝑ locū iſtū. o† Et audiui vocē ⁊c̄.quoniā oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt: ideo poſt denunciationē punitionis peccatorū. hic ponitur p̄miatio ſanctorū.cum dicit: q† Scribe beati mortui qui in domino moriunt ⁊c̄.eſt enī beatitudo ſtatus omniū bonorū aggregatione ꝑfectus vt dicit libro de cōſolatione. a† Opera enī illorum ſequunt illos.quia ſm quātitatem meritorū ſequit quantitas p̄miorum. c† Et vidi ⁊ ecce nubem ⁊c̄. Hic litteraliter per duas falces deſcribunt due punitiones tyrannorū Moraliter aūt ſignificant duo modi quibus puniunt mali chriſtiani.primꝰ eſt ꝑ excōicationeꝫ qua p̄ſcindunt a cōmunione eccleſie ꝓpter ſuā cōtumaciaꝫ. ideo dicitur: Mitte falcem tuam ⁊c̄.et ſequit: p† Quoniam aruit meſſis terre.per iſtā ariditatem ſignificat induratio ſiue contumacia propter quā eſt cōmunicatio ferenda.ſecundus vero modus eſt per exterminationem ſiue gladium materialem ⁊ pertinet ad iudiceꝫ ſecularem. ⁊ de iſta ſubdit: Et exiuit ſanguis de lacu.

Glo.ordi.

a Et vidi. Ca.XV In his tribꝰ viſionibꝰ ſupradictis.i. reuelatione myſterioꝝ ⁊ ī datione tubarū: ⁊ ī pugna mulieris ꝯ diabolū a pricipio redēptiōis ꝑſecutꝰ eſt ordinē vſqꝫ ad diem iudicij. In his vero tribꝰ ſequētibꝰ circa vltima tꝑa īmorat: qꝛ de his p̄cedentibꝰ in alijs diuinis ſcripturis dictū eſt enucleatius: de illis ꝟo parum ⁊ occultiꝰ. In hac ergo q̄nta viſione.materia ſūt ſeptē angeli tenētes phialas ī q̄bus cōtinēt plage.i.deſtructiones iniquoꝝ q̄ tꝑe antichriſti erunt: q̄ deſtructio maxime hortatur p̄ſites ad patiendū. In his tribus viſiōibꝰ tres dicit: cū quattuor ſint ſupra dicte: ſꝫ omiſſa prima q̄ fuit de correctione eccleſiarū de alijs tribꝰ dicit: cōſideratione tn̄.

b Et mirabile. Mirū eſt hoīem habere tātā ꝑtātem vt alios poſſit damnare.

c Plagas ſeptem.i. oēm excecationē ⁊ deſtructionē illoꝝ q̄ tꝑe antichriſti erūt.

d Quoniam in illis. Vere plagas habebunt: quia iram dei ſuper iniquos exercebūt: et vere nouiſſimas quia in mundo poſt eas nō inferet deus alias.

e Tanq̄ȝ mare.id eſt baptiſmū: vbi fidei puritas exigitur ⁊ homines a vitijs mundant.

f Habentes citharas.i. mortificantes carnem qd̄ deus eis iniūxit: vel qd̄ prior ipſe fecit.

g Cantātes can.moyſi.i.veterē legem: ⁊ eſt exultatio bene intelligentibus.i.ſpiritualiter.

h Vie.i.inſtitutiones dei per quas nos ad deum: vel ipſe ad nos venit ſunt iuſte: quia vnicuiqꝫ ꝓ merito reddūt: ⁊ vere: quia perducunt quo promittunt.

ſ.i.figurā aliud ſignificantē.

a Et vidi aliud ſi Ca.XV a

a ſ qꝛ q̄ ſignificāt ī celo cōuerſant.

b gnū ī celo magnū ⁊ mi b

a ſ p̄dicatores. b ſ.i.iniūctas a deo ſibi.

c rabile āgelos ſeptē habētes plā c† d e f

d gas ſeptem nouiſſimas: quoniā

in illis conſūmata eſt ira dei. Et g†

ſ ⁊ cū illis angelis. a ſ qꝛ ī eo baptizatꝭ ſpūſ

e vidi tanq̄ȝ mare vitreuꝫ mixtuꝫ h

ſctūs datꝰ ē. a ſ id eſt antichriſtum.

igne: ⁊ eos qui vicerunt beſtiāꝫ i

a ſ.i.cōformitatē eius imitantes vel vitā.

b ſ qui per hos non ſunt decepti.

et imāginem eius et numerum k l

a ſ ſtant qui gratiā baptiſmi ſeruāt integrā.

f nominis eius ſtantes ſupra ma m

re vitreuꝫ habētes citharas dei n†

ſ cū exultatione adimplentes.

g ⁊ cantantes canticuꝫ moyſi ſerui o

a ſ.i.nouū teſtamētū. b ſ alios admonētes.

dei: et canticum agni dicentes:

a ſ in prima creatione. b ſ in recreatione.

Magna ⁊ mirabilia ſūt oꝑa tua

a ſ qꝛ vnicuiqꝫ pro merito reddunt

domine deus omnipotēs: iuſte p

a ſ quia ꝑducunt quo ꝓmittunt.

h et vere ſunt vie tue domine rex

a ſ ergo. b ſ.i.ex timore tibi ſeruiet.

ſāctoꝝ. †Quis nōn timebit te do

Nico.de lyra

a Et vidi aliud ſignū. Deſcripta Ca.XV longobardoꝝ deſtructione.hic cōſequēter deſcribit ꝑſecutio pluriū ꝑſecutorum eccleſie. Et diuidit ī duas ꝑtes: qꝛ primo ꝓponitur hec ꝑſecutio.ſcd̄o ſubdit ꝑſecutionis executio.ibi: Et poſt hec vidi. Prima in duas: qꝛ primo deſcribit ꝑſecutio dicta. ſcd̄o ſubdit ex hoc laus diuina.ibi: Et vidi. Circa primū dr̄: Et vidi aliud ſignū.nā erat rei future ſignatiuū.

b Magnū ⁊ mirabile.nā ꝑſecutiones inimicorū ecclīe ꝑ hoc ſignate facte fuerūt diuina virtute. c Angelos ſeptē.de q̄bus poſtea ſingulariter dicet ca.ſe. d Habentes ſeptem plagas .i.virtutes a deo inferēdi eas. e Nouiſſimas nō ſimpliciter ſꝫ reſpectu tꝑis p̄teriti.ſicut Gen̄. xlix.dr̄: Cōgregamini vt annūciē q̄ ventura ſūt vobis in nouiſſimis diebꝰ: ⁊ tn̄ illa ſūt iā cōpleta a magno tꝑe. f Quī in illis cōſūma.ē ira dei.i.ꝑ illos poſita eſt vindicta dei de reprobis in effectu. Ira enī eſt appetitus vindicte.iō tunc cōſūmat cū ī effectu ponit. g Et vidi. Hic cōſequēter deſcribit laus diuina q̄ lꝫ ſecuta fuerit ꝑſecutiones reproboꝝ.tn̄ hic p̄mittit executioni earū īmediate.frequēter enī prius facta ponunt poſt in ſcriptura. ⁊ qꝛ ſancti in celo p̄uidētes ꝑſecutiōes iſtas locuti ſūt anteq̄ȝ eſſent ī effectu. dicit igit iohānes: Et vidi tāq̄ȝ mare vitreū.i. eccleſiā militātē q̄ ſic noīat rōne baptiſmi: vt dictū eſt.ſ̄.iiij.ca. h Mixtū igne.ſanctiſpūs q̄ dat ī baptiſmo. i Et eos q̄ vicerūt be.i.gēteꝫ ſaracenicā hic ꝑ beſtiā deſignatā: eo ꝙ machometus cuiꝰ ſectā tenēt ſic nominat.ſ̄.ca.xiij.

k Et imaginē eius.i.ſimiles ſaracenis.

l Et numerū nominis eiꝰ.adherētes eis. vel ꝑ numerū nominis eius intelligunt infideles quicūqꝫ chriſto cōtrariantes et eccleſie.nā nomē numeri eius ſupra poſitum eſt anthemos: quod de principali ſignificato ſignat contrariū.ſ.chriſto: vt dictum eſt.ſ̄.ca.xiij.in fine. Septem enim plage ſeu perſecutiones ſequentes ſunt ſaracenorum et eis ſimiliū.et chriſto et eccleſie contrariantiū: vt patebit inferius proſequendo. m Stantes.ꝑ vite ſanctitatem. n Habentes citharas dei ⁊c̄.et per hoc intelliguntur gratiarūactiones in vniuerſa eccleſia de victorijs ſequentibus contra reprobos ⁊ infideles.et quia eccleſie orationes partim accipiunt de veteri teſtamento et partim de nouo.ideo dicit: o Cantantes cāticū moyſi ⁊c̄. dicētes: Magna ⁊ mirabilia ſunt opera tua.nā dictas victorias attribuerunt potentie diuine. p Iuſte ⁊ vere ſunt vie tue ⁊c̄.obſtinatos puniēdo: ⁊ penitentes ſuſcipiendo.ideo ſequit.

†Hie.10.a

Iudicia

Quis

a Iudicia tua.ma. Qr quoſdã eligit: quoſdã reprobas: vt cognoſcãt fideleſ eẽ ex iuſticia. b Et poſt hec. Cũ oſtẽdiſſet illos angelos hre ptãtẽ plagãdi dictur⁹ q̃s plagas illi ſũt illaturi: pri⁹ ꝓponit cãm q̃ oſtẽdit illos dignos eſſe ꝗ plagas ſũt paſſuri .ſ.qꝛ oĩa myſteria eccl'ie ſũt reuelata oĩb⁹ volẽtib⁹ ĩtrare: q̃ iſti malo merito ſuo: nõ poſſunt ĩtelligere. c Aptũ ẽ tẽ.i. reuelata ſũt myſteria eccl'ie: ĩ q̃ de⁹ habitat ⁊ q̃ ad honorẽ dei militãt. d Et exierunt. Et qꝛ ita apta erãt exibũt p̃dicatores ⁊ rephẽdẽt male operãtes. e Et vnũ. Quia ꝙ illi p̃dicabunt ex inſtitutione priorũ patrũ habebũt:ꝗ oẽs vn⁹ dicunť: qꝛ vnũ docẽt. f Iracundie.i. ire.qꝛ corrigũt: corripiũt irã dei peccãtib⁹ minanť: aliqñ etiã excõicãt. g Fumo. a ma.⁊c. Nemo ⁊c. Quis tunc oĩa erũt ita apta fidelibus: tñ ĩpa erũt clauſa ⁊ obſcura ĩfidelib⁹. h Introire.i. ĩtelligere illud occultum dei iudiciũ: q̃re alios eligit:alios reprobat donec ĩ fine mũdi apte cognoſcẽt ſancti. Uel introire interim ĩ eccl'iam donec cõpleta ſint oĩmoda damnatio maloꝝ ĩ iudicio:qꝛ poſtea cõſtat nõ ĩtraturos. Ca.XVI

ſ opere ⁊ p̃dicatione.

mine ⁊ magnificabit nomẽ tuũ?

a ſ ⁊ vere timebũt. b ſ qꝛ grat' ſaluas. c ſ ⁊ ve

a Quiã ſolus piũs es: quõniã oẽs b

re magnificabũt. a ſ aliq̃ de omnibus.

ſ fide. a ſ i ſpũ ⁊ veritate. b ſ i bñplacito:

gẽtẽs veniẽt ⁊ adõrabũt ĩ cõſpẽ/

ſ ⁊ vere magnificabunt.

a ctu tuo: qm̃ iudicia tua manife/

a ſ .ſ.q̃ p̃dicta ſũt. b ſ .i.ſpũ reuelãte cognoui.

b c ſta ſũt. Et põſt hec ũidi: ⁊ ecce ap c

a ſ .i.occulta vel ſacramẽta xp̃i. b ſ eccl'ia militantis. c ſ .i.q̃ cõtinet i ſe vet⁹ ⁊ no. teſtamẽtũ.

tũ ẽ tẽplũz tãbernaculi tẽſtimo/

ſ .i.vniuerſi p̃dicatores.

d nij i cęlo. Et exierũt ſẽptẽ angeli d

a ſ .i.plenitudinẽ ĩtelligẽtie ſcp̃turaꝝ q̃ ſũt plage b ſ poſtq̃ȝ illos ꝗ ſũt eccl'ia cõfirmauerũt. ſ ieſu

hãbẽtes ſeptẽ plagas dẽ tẽplo: e

ſ xp̃o miſſi. a ſ .i.xp̃o i baptiſmo. b ſ qꝛ ſine peccato. ſ firmitate. c ſ a vitijs. ſ ꝓpť cõuerſationẽ. d ſ ꝟtutib⁹. ſ .ſ.i ſignũ miſterij p̃latoꝝ

veſtiti lãpide mũdõ ⁊ cãdidõ: ẽt f g

a ſ etiã malas cogitatiões. b ſ retinaculo charitatis. a ſ .i.p̃dicatores primitiui: vel ipſe xp̃s qui fuit quattuor animalia.

p̃cicti circa pectõra çõnis aureis.

e Et vnũ ex quattuor ãĩalib⁹ de/ h i

a ſ .i.p̃dicatorib⁹. b ſ .i.fecit eos vaſa irã dei cõtinẽtia. ſ illuminatos diuina ſapientia.

dit ſeptẽ ãngelis ſeptẽ phiãlas

f aureas plenas iracũdię dei vi/

a ſ .ſ.⁊ potentis punire. b ſ .i.in eternũ.

ũẽt' i ſęcl'a ſęcũloꝝ. Et ĩpletũ ẽ tẽ k

a ſ .i.ſcriptura.ſ.q̃tũ ad malos. b ſ obſcuritate. c ſ a p̃ntia dei. d ſ qꝛ cui claudit nemo apit

g plũz dei fumõ a mãieſtate dei: ẽt

a ſ de reprobis. b ſ .ſ.p verã ĩtelligẽtiã qꝛ excecauit eos malicia eorum. ſ in pena oculos apeurit quos culpa claudit.

h õ ꝟtute ei⁹: ⁊ nẽmo poterat ĩtrõi l

re in tẽplũ donec cõſũmarenť ſe/

ptẽ plagę ſeptẽ angelorũ.

a ſ .i.diuinã iſpirationẽ: vel aliquã admonitionẽ. a ſ .i.eccl'ia vl' celo.

i Et audiui võcẽ Ca.XVI m

magnã de tẽplõ dicẽtẽ n o

a ſ nõ enĩ niſi mittanť debẽt p̃dicare. b ſ .i.annũciate peccatorib⁹ penas debitas.

ſeptẽ angelis: Itẽ ⁊ effũditẽ ſe/

ſ in terrenos.

ptẽ phialas irę dei i trã. Et abi/ p†

i Et audi.⁊c. Ite ⁊ effũ. Uos ꝗ bõi eſt' q̃tũ ad vos ꝑficite: ⁊ ĩ malis dãnationẽ exercete. Proficite ꝑtinet ad ite exercete ad effundite. Cuȝ iſti iã p̃dicẽt: ⁊ apta ſint q̃ p̃dicãt ⁊ tñ q̃dã ĩtrare recuſant: habẽt plagãdi opportunitatẽ: ⁊ ĩ h̃ diuinã admonitionẽ. In ſexto ſigillo: ⁊ ĩ ſexto angelo ſepe locut⁹ ẽ de eiſdẽ malis: ſȝ h̃ reſpectu ꝙ oñdebat q̃les ⁊ q̃tas tribulatiões inferrẽt ſãctis: ꝙ ſi etiã ibi erat aliqᵭ ꝟbũ de dãnatione maloꝝ: h̃ incidẽter ponebat ad cõfirmationẽ patiẽtiũ: h̃ vero tm̃ loq̃ť de plagis quas ipſi ſancti inferẽt malis.

a Quia ſolus pius es.peccatores reuocãdo.lõ ſubdiť: b Qm̃ oẽs gẽtes venient.ſ.ad fidẽ chriſti ante finẽ mũdi.multi etiã infideles videntes victorias chriſtianorũ mirabiles q̃.j̃.deſcribunť vexatione intellectũ eis dante: crediderũt in chriſtũ: vt diceť in ca.ſe.ſpecialiter de ſaxonib⁹ ⁊ hmõi. c Et poſt hec. Hic cõſequẽter deſcribiť ſeptẽ plagarũ executio.⁊ diuidiť in duas partes.qꝛ primo poniť ꝓſecutionis diſpoſitio.ſcᵭo ipſa ꝓſecutio.ca.ſe. Circa primum diciť: Et poſt hec vidi: ⁊ ecce apertũ eſt templũ.i.diuinum ſecretũ ꝑ impletionẽ in effectu. d Et exierũt ſeptem angeli.i. dei nũcij: ꝗ poſtea nominabunť ꝓſequendo. e Habentes ſeptem plagas.i.habentes poteſtatem infligẽdi ſeptẽ vindictas. f Ueſtiti lapide mundo.i.xp̃o: ꝗ diciť lapis abſciſus de monte ſine manib⁹ Dan.ij. Et mũdus. qꝛ peccatũ nõ fecit nec eſt inuẽtus dolus in ore ei⁹.j. Petri.ij.quo dicunť indui hoĩes ſancti: Ro.xiij. Induimini dominũ noſtrũ ieſũ xp̃m: ꝑ imitationẽ operũ ſuorũ. Ex hoc patet ꝙ per iſtos ſeptem angelos de quibus ſigillatim poſtea diceť: homines catholici ⁊ ſancti intelligunť. g Et p̃cincti circa pectora çonis aureis.ꝑ hoc deſignať caſtitas mentis q̃ p̃cipiť in nouo teſtamẽto: ſicut ꝑ renos accinctos caſtitas corporis ꝑtinens ad vetus teſtamẽtũ: Matth.v. Audiſtis quia dictũ ẽ antiquis: Nõ mechaberi'. Ego aũt dico vobis quicũq̧ viderit mulierẽ ad cõcupiſcẽdũ eã iam mechatus eſt eam ĩ corde ſuo. h Et vnũ de quattuor animalibus.i.de quattuor euangeliſtis: vt dicũt aliqui: dicẽtes ꝙ iſte fuit Lucas qui magis loquiť de punitione reproborum. ſed ẜm ea q̃ dicta ſunt.ſ̃.ca.x.iſte magis videť fuiſſe Marcus: vt dictũ fuit: ꝙ ꝑ quattuor animalia intelligunť quattuor eccleſie patriarchales ſiue quattuor patriarche eis p̃ſidentes. Marcus vero fuit vere patriarcha alexãdrinus. i Dedit ſeptẽ angelis ſeptem phialas ⁊c.i.poteſtatem punicẽdi reprobos ex ordinatione diuina. k Et impletum eſt templũ dei fumo ⁊c.ꝑ quod deſignať diuina cõdeſcenſio: ſicut.iij. Reg.viij. diciť ꝙ nebula impleuit domũ dñi: ad deſignandũ dei p̃ſentiã acceptando deuotionẽ ſalomonis ⁊ populi. ſic in ꝓpoſito deus ꝑcutiendo reprobos cõdeſcendit electis.

l Et nemo poterat introire in templuȝ ⁊c.qᵭ exponũt aliq̃ ᵭ eccleſia hieroſolymitana quã fideles nõ introierũt donec ſeptẽ plage ſequẽtes cõſũmate fuerunt: qᵭ cõpletum fuit tẽpore Godfredi ducis lothoringie capta hierl'm per chriſtianos: ſed hoc dictũ nõ videť verũ.nam ante cõpletionẽ ſeptẽ plagarũ habitata fuit hierl'm a chriſtianis: vt videbiť ca.ſe.ꝓpter qᵭ aliter eſt dicendũ.ſ.ꝙ Iohãnes dicendo ꝙ nemo poterat ⁊c.alludit ei quod diciť.iij. Reg'.viij. Nebula impleuit tẽplũ dñi.⁊ ſubdit ibi: Et nõ poterant ſacerdotes ſtare.quia retraxerunt ſe ꝓpter reuerẽtiã p̃ſentie dei: vt diffuſius dictũ fuit ibidẽ.ꝑ h̃ ergo qᵭ diciť: Et nemo poterat ⁊c.deſignať ꝙ miniſtri eccleſie reuerenti⁹ ſolito ſe habeant ad deũ vt impleanť plage ſuꝑ inimicos eccleſie vt ſic liberi⁹ poſſint eccleſias ingredi ad celebrandũ officiũ diuinũ ſublato impedimento infidelium. Ca. XV

Moraliter. Et vidi. Sequiť: c† Angelos ſeptẽ habẽtes ſeptẽ plagas ⁊c.ꝑ q̃s ſignificanť omnes pene in generali: q̃ ſunt peccatorib⁹ infligende: eo ꝙ ſeptenario numero vniuerſitas figurať: ⁊ magis explicanť ca.ſe.p̃mittiť tñ laus iuſtorum de euaſione dictarũ penarũ: ⁊ de diuine iuſticie impletione .cũ dicitur: g† Et vidi tanq̃ȝ mare vitreũ mixtum igne.ꝑ quod ſignificať baptiſmus.eo ꝙ conferť in aqua ⁊ ſpũſancto qui eſt ignis diuinus. n† Habentes citharas dei.i. laudes diuinas de ſua euaſione ⁊ diuine iuſticie impletione ĩ maloꝝ punitione: ⁊ patet littera. Ca. XVI

m Et audiui. Deſcripta diſpoſitione ad ſeptẽ plagas inferẽdas. Hic ꝯñr deſcribiť executio eaꝝ. ⁊ prĩo ĩ generali.cũ d̃r: Et audiui vocẽ magnã.ĩ ꝗ denotať magnitudo auctoritat' diuĩe. n De tẽplo.ſ.glie dei. o Dicentẽ ſe.an.⁊c.ad exequẽdũ diuĩa mãdata de reproboꝝ punitione. p Et abijt. Hic ꝯñr poniť executio ĩ ſpãli: ⁊ põt diuidi ĩ ſeptẽ ꝑtes ẜm nũerũ ſeptẽ plagaꝝ q̃ patebũt ꝓſequẽdo. Circa p̄mũ ſciẽdũ ꝙ Cõſtãtin⁹ ꝗ cepit ĩꝑare ãno dñi ſeptingẽteſimo.xlij.fuit peſſim⁹.nã ſicut dicit Sigiſbert⁹ imaginẽ xp̃i ⁊ ſctõrũ ab eccleſijs remouit: eoſq̧ qui dei genitricẽ ĩuocabãt: ⁊ ꝗ vigilias ĩ eccl'ijs agebãt: ⁊ ꝗ a iuramẽt' ⁊ ab ĩmũdis abſtinebãt p̃rimonijs priuauit ⁊ multipliciter cruciauit.monachos etiã ⁊ moniales cõtrahere m̃rimonia coegit: qᵭ multi vitãtes ab eo martyriçati ſunt. poſtea vero imperãte Hirene vxore Leonis cũ filio ſuo Cõſtãtino: quorũ imperiũ incepit anno dñi ſeptingẽteſimo octuageſimoſecũdo: Adrian⁹ papa ad inſtantiã patriarche cõſtãtinopolitani ꝯgregauit ſynodũ in nycea in q̃ cõdẽnauit hereſim execrantiũ imagines xp̃i ⁊ ſanctoꝝ: qꝛ ſũt libri laicoꝝ mouẽtes eos ad deuotionẽ. vñ ⁊ beat⁹ Lucas imagines chriſti ⁊ beate marie ꝟginis primo diciť depinxiſſe: condẽnauit etiã hereſim felicianã q̃ ponit in chriſto duplicẽ dei filiationẽ.ſ. verã

a Vulnꝰ. Inobedientia ē cauſa q̄re vulnꝰ illꝰ fiat. b Et factꝰ ē ſan.i.dn̄atio eiꝰ illata ē ꝑ ſāguine quē effuderūt. c Sāguis.i.dānatio illa erit tāq̄ȝ mortui.i.irreuocabilis. Sicut eī mortuꝰ nō redit ad vitā: ſic illa ſnīa dānatiōis nō reuocabiṫ. d Ois aīa vi. Oēs cōſentiētes q̄ viuere videnṫ: qꝛ apte nō ꝑſequunṫ: ſʒ ꝓpter cōſenſum dānabūtur. e Sup flumina ⁊c.⁊ fac.⁊ ſan. Quia ſiľr iſti dānabunṫ ꝓ ſanguine quē fuderūt vel corꝑaliter vľ ſpūaľr. f Audiui.i. intellexi ipos p̄dicatores q̄ hāc vindictā facient nō ſibi ſed dn̄o attribuētes ⁊ iuſte fieri cōfirmātes. g Qui es ⁊ q̄ eſt. Vēturū non ponit: qꝛ in ꝓximo vēturū intellexit. h Et ſan.eis ⁊c̄.i.eternā penā ꝑ effuſione ſāguinis i q̄ ꝓmerēda ſūt delectati. i Et audi.⁊c̄. Q̄d magiſtri dicūt diſcipuli cōfirmāt. k Etiā do.deꝰ ⁊c̄. Ex magna affectione cōuertūt ſermonē ad deū. l Iuſta. Iuſtū eſt enī vt q̄ ſanguinē fudit: bibat vindictā ſanguinis. ☞ Et eſtuaue/

ſ.i.primus ordo predicatorū.
Et abijt primus angelus et effudit phialā ſuā in terrā: et factū ē vulnꝰ ſeuū ac pēſſimū i hōies q̄ habebāt characterē bēſtię: ⁊ i eos q̄ adorauerṫ beſtiā ⁊ imāginē eiꝰ. Et ſcd̄s āgelꝰ effudit phiālā ſuā i mare: ⁊ factꝰ eſt ſānguis tanq̄ȝ mortui: ⁊ omnis anima viuēs mortua eſt in mari. Et tertius angelus effudit phialam ſuam ſupēr flumina ⁊ ſuper fontes aquarū: ⁊ factꝰ eſt ſānguis. Et audiui āngelū aquārum dicēntem: Iuſtus es dōmine qūi es ⁊ qūi eras ſānctꝰ: qui hoc iudicāſti: quia ſanguinē ſānctorum et prophetarum fuderunt: et ſangūinem eis dediſti bibere. Digni ei ſunt. Et audiui alterūm angelum dicēntē: Etiām domīe deus omnipotēs: vera ⁊ iuſta iudicia tua. Et quartus angelus effudit phialā ſuā i ſolēm:

a ſ ſuā p̄dicationē. b ſ ad lr̄am apľi primo iudeis p̄dicauerūt.i.ī iudeos terrena amātes. c ſ.i.dānatio nociua. ſ.ſ.q̄ȝtū ad itellectū excecati. a ſ qꝛ xp̄m recipe nolūt. ſ.ſ.q̄ȝtū ad effectū. b ſ.ſ.q̄ ꝓ xp̄o recipiēt antixp̄m. a ſ.i.fidē. b ſ antichriſti. vel ſignāṫ auari q̄ viuūt ad ſimilitudinē beſtie. c ſ Pſal. Simulacra gē.argentū et aurum. a ſ.i.in iſtos qui conformes erunt p̄dicatoribus eius. ſ in officio. a ſ p̄dicationē diuine vltionis. b ſ in illos q̄ ſācros contundūt. ſ in luxurioſos. a ſ.i.vitio ſāguinis quē effuderūt. b ſ qꝛ nō reſurgēt ab illa dānatiōe. ſ.i.q̄ videbaṫ viuere. ſ.i.in amaritudine gentilitatis. a ſ.i.cōtra pſeudo apľos antixp̄i qui ſcripturas vel maiores vel minores deprauabunt. a ſ.i.vitio ⁊ vindicta de pctis eorū. b ſ cuſtodem. c ſ ſcripturarū vel populorū. a ſ.i.interiori affectu laudārē. b ſ.ſ.equitatē tenēdo. c ſ.ſ.oībus p̄ſidendo. a ſ.ſ.imutabiliter. b ſ.ſ.eſſentialiter. c ſ.ſ.formaliter ⁊ effectiue. a ſ qui ꝑ nos illos malos dānaſti. b ſ minorū. ſ maiorum. a ſ.i.penā eternā ⁊ horribilē ſicut ſanguis. a ſ.i.diſcipulū eorū. b ſ.i.approbārē. c ſ q̄d diciris eſt verum. ſ ꝙ ꝓmittunt efficientia. a ſ ātixp̄m q̄ ſe dicit ſolē mūdi. ſ i vanā gloriā.

Nico.de lyra

In natura diuina ⁊ adoptiuā i humana.ad q̄d ſequiṫ i xp̄o duplicē eſſe ꝑſonā.vnā i natura diuina: aliā i hūana.ſicut dixit Neſtoriꝰ.⁊ ad h̄ ſequiṫ ꝙ beata vgo nō ſit maṫ dei: ſʒ tm̄ hominis.iſte vero hereſes habēt ſiľitudinē cū ꝑfidia machometi.nā ſaraceni imagines execranṫ: dicūt etiā ieſuȝ filiū marie vginis eſſe hoīem purū. igiṫ de dānatione huiꝰ duplicis hereſis dꝛ: Et abijt primꝰ angelus.i.papa Adrianꝰ ſctūs ⁊ bonꝰ. a Et effudit phialā ſuā i terrā.ꝓijciēdo excōicatiōis ſnīaȝ i terrenos hoīes dictas hereſes tenētes. b Et factū ē vul.ſe.⁊ peſ.nā excōicatio q̄ ē ſpūalis plaga peior ē q̄ȝ tꝑalis pena i obſtinatꝭ. c In ho.q̄ ha.cha.beſtie.i. ſiľitudinē machometi mō p̄dicto. d Et eos q̄ ado.be.⁊ ima.eiꝰ reuerēdo p̄ncipeſ machometo cōformes. e Et ſcd̄s.h̄ poniṫ plaga ſcd̄a. Circa q̄d ſciēdū ꝙ aliq̄ ciues romani ꝯ̄ Leonē papā q̄ p̄ fuit eccľie anno.v. Hirene ⁊ cōſtātini eiꝰ filij cōiurauerūt et linguā bis p̄ſcindētes ⁊ oculus eruētes ⁊ eū i ſuo ſāguine volutatū q̄ſi ſemimortuū reliquerūt. De h̄ igiṫ exponūt aliq̄ lr̄aȝ iſtā dicētes ꝙ ille ciuis romanꝰ q̄ alios induxit ad dictā enormitatē dꝛ h̄ angelus ſcd̄s.q̄ effudit phialā ſuā in mare.i. eccľiam rōne baptiſmi mare noīatā. Ille nāq̄ȝ ciuis effudit maliciā ſuā ⁊ irā i papā: q̄ erat caput eccleſie ⁊ factꝰ ē ſāguis tāq̄ȝ mortui: qꝛ papa fuit cruētatꝰ ſuo ſāguine ⁊ q̄ſi mortuꝰ relictꝰ: ß iſtud nō videṫ rōnabiliṫ dictū: qꝛ ſicut ptʒ ex p̄dictis ꝑ ſeptem angelos intelligūṫ viri ſeptē catholici ⁊ ſācti.iſte vero ciuis romanꝰ fuit peſſimꝰ. Itē q̄d ſubdiṫ: Et oīs aīa viuēs mortua eſt i mari: nō bn̄ cōſonat p̄dictis.nā alij de eccľia nō fuerūt occiſi cū Leone papa: qꝛ ꝑſecutio illa fuit ꝑſonalis.iō aliter pōt exponi ⁊ meliꝰ: vt videtur de karolo magno regi francie: q̄ tꝑe illo ſaxones debellauit: q̄ ꝑ mare hic deſignanṫ ꝓpṫ multitudinē illiꝰ ppľi: ex modo loquēdi: q̄ dꝛ.ĩ.ſe.ca. Aque multe ppľi multi.mare nāq̄ȝ ē ꝯgregatio aq̄rū multaꝝ. Itē qꝛ ſaxōes ꝑ mare nauigātes plures terras xp̄ianoꝝ afflixerūt. Dicit igiṫ iob̄es. Et ſecūdus angelus.i. karolus rex deo ⁊ eccľie deuotꝰ. f Effudit phia.ſuā i mare.exercēdo diuinā vindictā i ſaxones. g Et factꝰ ē ſā.tāq̄ȝ mortui: qꝛ multi valde de ſaxonibꝰ fuerūt occiſi.ß qꝛ d̄ remanētibꝰ aliq̄ vidētes victoriā karoli factā vtute dei baptiſmū ſuſceperūt.iō nō dꝛ: Et factꝰ eſt ſāguis mortui ſimpliciṫ: ſʒ tanq̄ȝ mortui. Ceteri vo obſtiati fuerūt occiſi.nā d̄ illis vna die karolꝰ q̄ttuor milia ⁊ q̄ngētos fecit decollari. iō ſubdiṫ: h Et oīs aīa vi.⁊c̄. qꝛ q̄ capti fuerūt viui i infidelitate ſaxonū obſtinati occiſi fuerūt. vt dictū eſt. i Et tertiꝰ. Hec ē tertia ꝑs q̄ ſiľr exponiṫ de karolo magno iꝑatore tn̄ facto: ideo noīaṫ hic bis angelꝰ.ſ. ſcd̄s ⁊ tertiꝰ: eo mō q̄ dꝛ.j. Reg.x. de ſaulo facto rege ꝙ mutatꝰ fuit i virū alterū. Karolus ei.xxx.annis regnauit ſuꝑ francos: ⁊ poſt iꝑator fuit factꝰ.xxxiij.annis: vt dꝛ i chronica Sigiſberti ⁊ āno iij.iꝑerij ſui mauros q̄ ⁊ hunni dicūṫ ⁊ multas terras xp̄ianoꝝ affligentes depopulauerāt totaľr debellauit: et eos q̄ remāſerūt fidei catholice ſubiecit.iō dꝛ: Et tertiꝰ.ſ. karolꝰ iꝑator iratus. k Effudit phia.ſuā.i.dei vindictā. l Sup flumia ⁊c̄.i.ſuꝑ mauros ſiue hūnos q̄ ſic noianṫ.eo ꝙ habitabāt primitus iuxta paludes meothidas: vbi ſūt multe ebulitiones aq̄rū ꝑ modū fontiū: ⁊ qꝛ cū ante paludes ille putarenṫ imeabiles hūni eas trāſierūt ⁊ gothos q̄ vltra illas paludes habitabāt i ſcythia debellauerūt ex q̄ victoria eleuati alias terras vſq̄ȝ in galliā ſub athila rege ferro ⁊ igne vaſtauerūt. m Et fa.ē ſā. qꝛ karoli exercitꝰ multos iterfecit hūnos.
n Et audi.an.⁊c̄. Ad itelligētiā huius ſciēdū ꝙ angeli boni q̄ ſūt de ordine p̄ncipatuū p̄ſūt diūſis regnis ⁊ gentibꝰ.⁊ iō ꝓcurāt bonū gētiū ſibi cōmiſſarū. ꝓpṫ q̄d videṫ ſibi iuicē reſiſtere qn̄ ꝯ̄rianṫ ad inuicē gētes ſibi cōmiſſe anq̄ȝ ſciāt determinationē diuine volūtatꝭ de futura iſtiꝰ gentꝭ vel illius ſubiectiōe: ⁊ h̄ mō Dan̄.x. dixit gabriel Danieli: Princeps regni ꝑſarū reſtitit mihi.xxj.diebꝰ. ſicut ibidē fuit expoſitū diffuſiꝰ. ſʒ qn̄ ſciūt diuinā volūtatē ꝑ reuelationē vel effectꝰ poſitionē: ꝯcorditer approbāt diuinā ſnīam.nā volūtates eoꝝ ſemꝑ ſūt cōcordes diuīe volūtati. ⁊ ſm̄ h̄ dꝛ hic: Et audiui angelū aq̄rū.i. hūnoꝝ ꝑ fōtes ⁊ flumīa ſignificatoꝝ. vt p̄dictū ē eſt. o Dicētē iuſtꝰ ē ⁊c̄. approbādo diuinā ſnīaȝ de cōmiſſa ſibi gēte deuicta. p Quia ſāg.⁊c̄.effuderūt: hūni nāq̄ȝ anteq̄ȝ debellarenṫ ꝑ karolū multos xp̄ianos iterfecerāt: iter q̄s erāt aliq̄ p̄diti ſctītate ⁊ dono ꝓphie. q Et ſāg.de.eis bi.eos puniēdo ſiľi pena.vn̄ vulgariter dꝛ de ſic punito. iſte bibit cū tali cypho cū q̄li allios potauit. r Et audi.al.ſ.angelū frācorū. s Dicentē etiā dn̄e ⁊c̄. nā ambo angeli diuinā ſnīaȝ approbauerūt cōcorditer. t Et q̄r.an. Hic poniṫ q̄rta plaga quā exponūt aliq̄ de q̄dā nomine creſcētiꝰ q̄ factꝰ patriciꝰ romanꝰ debuit eccľiam ꝓtegere: ß eam eꝯ̄rio ipugnauit Gregoriū papā ſctm̄ deijciendo ⁊ loco eiꝰ quēdā noīe Iob̄eȝ nulliꝰ aūt parui meriti hoīem itrudēdo.⁊ ſm̄ dꝛ h̄: Et q̄rtꝰ āgelꝰ.i.creſcētiꝰ. v Effudit phi.ſuā.i. idignationē ⁊ irā. x In ſo.i.i Grego.papā xp̄i vicariū.⁊ ſic locū ſoľ iuſticie tenētē: ß h̄ dictū nō videṫ verū: qꝛ ſic̄ dictū ē.ſ̄. ꝑ hos ſeptē āgelos itelligūṫ ſeptē hoīes iuſti ⁊ ſcti. Creſcētiꝰ aūt iſte fuit peſſimꝰ. ꝓpṫ q̄d meliꝰ exponiṫ d̄ Leōe papa ſctō: q̄ redditꝭ ſibi diuinitꝰ viſu ⁊ loq̄la miſit nūcios ad karolū magnū: petēdo eiꝰ auxiliū. ⁊ ſm̄ h̄ dꝛ: Et q̄rtꝰ āgelꝰ.i. Leo papa bonꝰ ⁊ ſctūs. vt pʒ ex p̄dictꝭ. Effudit phialā ⁊c̄. denūciādi aīſui amaritudinē karolo iꝑatori: eo ꝙ iiuſte ⁊ i dei ꝯtēptū fuerat excecatꝰ ⁊ ligua p̄uatꝰ. ⁊ d̄ Petri ſede deiectꝰ: dꝛ aūt karolꝰ iꝑator ſol: qꝛ ſic̄ ſol p̄cellit planetas alios: ſic karolꝰ fide ⁊ magnanimitate refulgēs p̄cellebat cūctos regeſ terrenos.

Et datū

¶ a Et eſtuauerūt. Uel afflicti afficient toꝛtoꝛes eſtu iracūdie dū inueniēt inſepabiles: ⁊ ſic eſtuauerūt inuidia ⁊ ira.
b Neqꝫ egerūt ⁊c. īteri⁹ penitētes dolebāt: extra ꝯfiteri non audebāt. c Sup ſe. Quia coꝛpa tm̄ ſūt ⁊ nō ſpūs ſup q̄s ſedebit: qꝛ coꝛpalia ⁊ nō ſpūalia dabit. d Mādūcauerunt li. ⁊c. mutua detractiōe in ſe oēs reficiētes. e Prepararet via ⁊c. Quia finito mūdo erit reſurrectio fideliū q̄ veniēt ab oꝛtu ſolis. i. a xp̄o q̄ſi inceperit lucere. i. ſe māifeſtare. Alia trāſlatio habet: regi. i. xp̄o. f Uidi. Effuſionē phiale ſup iſtos: ⁊ ipſos non coꝛrigi: ſꝫ in maioꝛē excecationē p̄cipitari. g Spūs. i. oēs ipſos q̄ ꝑ nimia malicia dicēdi ſūt ſpūs īmūdi: vl̄ ipos demones q̄s in coꝛdib⁹ alioꝛum generant. Sicut fideles ſua doctrina generāt fidē xp̄i ī coꝛdibus alioꝝ: ſic iſti malicia diabolū. h Ranarum. Rane ī luto moꝛant ⁊ garrule ſunt: ⁊ alijs quietē auferūt: ſic ⁊ iſti.

¶ Procedūt

a ſ a deo ꝑmiſſū. b ſ antixp̄o. ſ .ſ. ambitiōis. c ſ maioꝛi tribulatione.
⁊ dātū eſt illi eſtū āffligere homi a† †
a ſ minoꝛe. b ſ .i. defecerūt quidā in illa tribulatione. c ſ .ſ. fideles.
a nes et ignē. Et eſtuāuerunt hō b
ſ .ſ. afflicti. ſ .ſ. coꝛde ⁊ oꝛe.
mines eſtu magno ⁊ blaſphema c d†
a ſ qꝛ q̄bus vult dat ⁊ quibus vult amouet.
uerūt nomē dei habētis pōteſta
a ſ reſipuerūt: neqꝫ peccatū ſuū cōfeſſi ſunt
b tem ſuper has plagas: neqꝫ egē
a ſ etiā ſi coꝛde dolerēt nō ſūt auſi ꝓferre.
rūt penitētiā vt dārēt illi gloꝛiā.
Et quint⁹ angelus effudit phia e† f
a ſ .i. ſup oē coꝛp⁹. ſ .i. miniſtros. b ſ antixp̄i
c lam ſuā supēr ſedem bēſtie: et fa † g†
ſ .i. ipſa fides. ſ .i. magis excecarū.
ctum eſt regnum eius tenebꝛoſū h
a ſ .i. refecti ſūt alter malo ſmōe alteri⁹. ſ detrahēdo veritati. a ſ .i. ꝑ īuidia quā h̄nt erga ſācros. b ſ dicētes fuiſſe manū ⁊ purā creaturā.
d ⁊ cōmānducauerunt linguas ſu i†
as pꝛē doloꝛe: ⁊ blāſphemauerūt k†
a ſ .i. illatis plagis ꝑ quas excecāt. b ſ q̄ ipſi ſibi fecerūt cōmāducationē linguarū.
deūm celi pꝛē doloꝛibus ⁊ vulne
rib⁹ ſuis: ⁊ nō egerūt pēnitentiā l
ſ .i. finaliter impenitentes fuerunt.
ex operib⁹ ſuis. Et ſextus ange m†
a ſ .i. p̄dicauit irā dei. b ſ ī oēs diuitijs affluentes. a ſ euphꝛates interp̄tat fertilitas.
lus effūdit phialam ſuam in flū n o
men illud magnū ēuphꝛaten: et p†
ſ .i. p̄dicabūt cito ſiccādā affluentiā mundi.
e ſiccauit aquaꝫ ei⁹ vt pꝛēpararet q†
ſ .ſ. ad impugnādū eccleſiā.
f via regibus ab oꝛtu ſolis. Et vi r s†
a ſ de v̄bis apl̄oꝝ antixp̄i. b ſ de inſpiratione diaboli. ſ .i. de conſilio diaboli.
di dē oꝛe dꝛaconis ⁊ d̄ ōꝛe beſtiē t
⁊ de oꝛe pſeudo pꝛophetē exire v x†
ſ .ſ. ꝓpt̄ ſubtilitatē malicie negādo fid: trinitat̄. a ſ ꝓpter opa īmūdicie. b ſ tales ſūt hypocrite
g h ſpūs tres imūndos ī modum rā y
ſ vere immundi.
narū. Sunt enim ſpiritus demo z

Nico. de lyra

a Et datū ē illi eſtu affligere hoīes ⁊c. qꝛ data ſibi a deo virtute romam adijt cās examinauit ⁊ deo rebelles ⁊ eccl̄ie grauiter afflixit ⁊ puniuit: et Leonē papā in ſede ſua iterū collocauit: vt h̄r in chꝛonica Sigiſberti.
b Et eſtua. hoīes. ſ. mali. c Eſtu magno. doloꝛis ⁊ iracūdie: eo ꝙ non poterāt Karolo reſiſtere. d Et blaſphe. no. dei. ꝟ d̄r q̄ꝫtū ad obſtinatos q̄ tūc ī p̄ctīs ſuis fuerūt moꝛtui.
e Et q̄ntus angel⁹. hic ponit̄ q̄nta plaga ī qua reuertit̄ iohēs ad ꝑſecutionē ſaracenoꝝ ⁊ punitionē eoꝝ: vt dictū ē. s̄. tn̄ aliq̄ exponūt ꝑtē iſtā de Ottone impatoꝛe: q̄ vt dicūt Gregoriū papā electū ꝑ creſcētiū ī papatum repoſuit Iohēm intruſū expellēdo. et ſm̄ ꝟ d̄r hic: Et q̄ntus angel⁹. i. otto dict⁹. f Effudit phialā ſuā ſup ſedē beſtie. i. iohīs pape intruſi viuētis vita beſtiali. ſed qꝛ in ſupioꝛib⁹ noīe beſtie intelligit̄ machomet⁹: vt p꜒ꝫ ex p̄dictis. iō ꝑs iſta meli⁹ exponi videt̄ de ſaracenis. Circa qd̄ ſciēdū ſicut dicit Helinādus p̄riarcha hieroſolymitan⁹ de ciuitate depulſus: a Karolo impatoꝛe petijt ſubſidiū: denūciās ei terre ſācte diſcidiū. q̄ collecto exercitu maioꝛi q̄ꝫ ante vnq̄ꝫ habuiſſet: adijt terrā ſctām: ⁊ infidelib⁹ partim occiſis partim fugat̄ p̄riarchā ī ſede ſua collocauit ⁊ terrā ſctām xp̄ianis reſtituēs ī bono ſtatu refoꝛmauit. ⁊ ſm̄ ꝟ d̄r hic: Et q̄nt⁹ angel⁹. i. p̄riarcha hieroſolymitan⁹. Effudit phialaꝫ ſuā. i. Karolū impatoꝛē q̄ fuit inſtrumētum dei ad puniēdū gētē machometi. iō ſubdit̄: Sup ſedē beſtie. dicit̄ aūt hic p̄riarcha hieroſolymitan⁹ hanc phialā effudiſſe. qꝛ Karolū incitauit ad puniēdū ꝯtēptū dei ⁊ eccl̄ie. g Et factū ē re. ei⁹. ſ. machometi. h Tenebꝛoſū. qꝛ ſaraceni ꝑtim fuerūt occiſi: ⁊ ꝑtim de terra ſctā cōfuſibiliter expulſi. i Et cōmā. lin. ſuas p̄ doloꝛe. modus enī ē hoīs multū irati ⁊ afflicti moꝛdere labia ſua ⁊ frendere dētib⁹: q̄ſi māducās ligūā ſuā. k Et blaſphemauerūt deū celi. ex nimia īpaciētia moti. vel: Deū celi. i. xp̄m: q̄ vere de⁹ ē celi ⁊ terre: ſaraceni tn̄ dicūt euꝫ eſſe hoīem purū: ⁊ ſic blaſphemāt eū. l Et nō ege. pe. in ſua ꝑfidia obdurati. m Et ſext⁹ an. Hic ponit̄ ſexta plaga. ⁊ exponūt aliq̄ ꝑtē iſtā d̄ Gregoꝛio papa: q̄ pꝛīo fuit noīat⁹ Hildebꝛādus: ⁊ p̄fuit eccl̄ie anno impatoꝛis Henrici quarti: q̄ cepit impare anno dn̄i Millesimo q̄nquageſimoſeptimo. inter quē ⁊ Gregoꝛiū papā mota fuit diſſenſio: eo ꝙ gregoꝛi⁹ papa excōmunicauit oēs electos ī eccl̄ia q̄ inueſtiturā ꝑ annulū ⁊ baculū acciperēt de manu laici cuiuſcūqꝫ, cū tn̄ impatoꝛes ⁊ pꝛincipes vſi fuiſſent hac poteſtate: ⁊ ſic exponūt iſtā l̄raꝫ. Et ſext⁹ angelus. i. papa Gregoꝛi⁹. n Effudit phialā ſuam. i. indignationē. o In flu. il. ma. euphꝛaten. i. ī romanū īperiū: qd̄ d̄r magnū flumen ꝓpter ppl̄i ſubiecti ſibi magnitudinē ⁊ multitudinē. vn̄ d̄r. ī. ca. ſe. Aque multe ppl̄i multi. noīat̄ etiam euphꝛates: eo ꝙ eſt quartū regnū qd̄ d̄r ferreū: Dan. ij. ſicut euphꝛates ē q̄rt⁹ fluui⁹ ꝑadiſi. p Et ſic. a. ei⁹. auferēdo p̄tāte iueſtiendi q̄ꝫtū ad electos mō dicto. q Ut ꝑ. via re. ab oꝛ. ſo. i. vt electi q̄ dicunt̄ reges: eo ꝙ habēt ēccl̄iaꝫ regere: poſſint ingredi libere eccl̄ias. Dicūt̄ etiā reges ſolares: qꝛ ſūt vicarij xp̄i ſolis iuſticie in dioceſib⁹ ſuis ſicut papa ī vniuerſali eccl̄ia. Aliter tn̄ pōt expōi ⁊ mag̃ ꝓpꝛie ad l̄ram vt videt̄ de karolo magno q̄ inuitat⁹ a btō Iacobo purgauit viā ad ei⁹ ſepulchꝛū pꝛi⁹ ignotū: eo ꝙ tota hiſpania erat a ſaracenis occupata: ⁊ Uaſconia ⁊ Nauarra: q̄ſ cū mult̄ laboꝛib⁹ ⁊ bellis karol⁹ partim occidit ꝑtim fugauit: ⁊ partim fidei xp̄iane ſubiecit: vexatione illis intellectū p̄bēte. ⁊ ꝟ ē qd̄ d̄r: Et ſext⁹ angel⁹. i. btūs Iacob⁹: Effudit phialaꝫ ſuā. i. karoli magni potētiā quē īuitauit ad puniēdū gētē ſaracenicā: q̄ d̄r flumē magnū ꝓpt̄ ppl̄i illi⁹ multitudinē. Et ſiccauit aquā ei⁹: auferēdo ſaracenoꝝ potētiā. Ut ꝑparet̄ via regib⁹. i. ꝑegrinis ſctī Iacobi iter q̄s frequēter fuerūt: ⁊ ſūt multi reges pꝛīcipes ⁊ potētes. vn̄ ⁊ ip̄e karol⁹ locū illū deuote adijt. poſſūt etiā alij ꝑegrini deuoti: reges dici eo ꝙ viuunt ſm̄ regimē rōnis recte ⁊ legis diuine.
r Ab oꝛ. ſo. ſepulchꝛū ei beati Iacobi ē ī occidēte t̄re habitabil̄. ⁊ iō via veniēdi ad ip̄m ē ab oꝛtu ſolis ſimpl̄r q̄ꝫtū ad illos q̄ veniūt ab oꝛiēte vl̄ ſm̄ q̄d q̄ꝫtū ad venientes a meridie ⁊ ab aq̄lone. nā reſpectu occidēt̄ declināt ad oꝛtū ſolis. s Et vidi. Hic ponit̄ ſeptīa plaga: cui⁹ pꝛīo ponit̄ motiua rō. ſcd̄o ei⁹ executio. ibi: Et ſeptim⁹ angel⁹. Circa p̄mū ſciendū ꝙ a t꜒e Coſdroe reg̃ ꝑſarū ꝓ maioꝛi ꝑte ꝑpl̄s catholicus ī terra ꝓmiſſiōis habitās ⁊ circa fuit in afflictione ⁊ ſeruitute dura vſqꝫ ad ei⁹ liberationē ꝑ pꝛīcipes occidētales xp̄ianoꝝ: ⁊ t꜒e godfredi de Billon duc̄ lothoꝛingie. nā alie liberatiōes dicti ppl̄i ꝑ eracliū ⁊ karolū magnū: de q̄b⁹. s̄. dictū ē fuerūt q̄ſi momētanee: qꝛ cito trāſierūt. nā recedēte eraclio d̄ hierl̄m poſt Coſdroe int̄fectionē ⁊ ſctē crucis repoꝛtationē arabes̄ hommaro duce t̄rā ſctāꝫ ⁊ plures alias ſibi ſubiugauerūt: ⁊ ſil̄r poſt receſſū karoli magni d̄ t̄ra ſctā ſaraceni dn̄antes ī egypto iudeā ſibi ſubiugauer̄t: ⁊ poſtea turci eā de manu caliphe egyptij auferētes eā tenuerūt vſqꝫ q̄ debellati fuerūt ꝑ pꝛīcipes p̄dictos ī ꝑtib⁹ ātiochenis: tūc ei debilitata turcoꝝ v̄tute egyptij abſtuler̄t hierl̄m ⁊ iudeā d̄ manibus eoꝝ: vt dic̄ ep̄s Tyrenēſis lib: vij. ca. xij. Sꝫ īfra ānū vel circiter xp̄iani d̄ manib⁹ egyptioꝝ eā abſtulerūt vi armoꝝ. Notādū etiā ꝙ ſic̄ īter xp̄ianos ſūt p̄dicatoꝛes eos excitātes ad impugnādū ſaracenos: ſic īter ſaracenos ſūt aliq̄ l̄rati excitātes alios ꝯ xp̄ianos: qd̄ iohēs p̄uidēs dicit: Et vidi d̄ oꝛe draconis. i. ſūmi pꝛīcipis ī regno ꝑſidis q̄ vocat̄ draco: vt. xij. ca.
t Et de oꝛe be. i. caliphe ſeu ſūmi pꝛīcipis ī egypto. v Et d̄ oꝛe pſeu. ꝓ. i. p̄dicatoꝝ ſaracenos ꝯ chꝛiſticulas excitantiū: ⁊ ponit̄ ꝟ ſingl̄are ꝓ plurali. ſ. ꝓph̄e ꝓ ꝓph̄aꝝ: ſic̄ frequēter fit ī ſcp̄tura. x Exire tres ſpi. ⁊c. v̄ba eī ꝓph̄arū dictoꝝ ⁊ etiaꝫ pꝛīcipū dicūt̄ ſpūs īmūdi: qꝛ inducūt ad īmūdiciā peccati.
y In modū ranaꝝ. nā ſuo garritu alios inquietant.
z Sūt enī ſpiri. demonioꝝ. qꝛ demones ad hoc excitant.

Alīs bullis

¶ a Procedūt cō. Procedūt demones ⁊ cōgregabit diabol⁹ q: oēs vnus. b Et cōgre. i. faciēt illos habere fiduciā in antixp̄o q̄ eſt refugiū oīb⁹ volētib⁹ furari ſāctis fidē ſuā: vel ad que gloriabunt oēs mali diuerſarū ſectarū. c Et ſeptim⁹. Oſteſo ſup quos angeli phialas ſuas effundant ſupponit q̄d cōtigit ipſis malis ꝑ effuſionē iſtā. ſ. q: hic q̄ꝫtū poterūt repugnabunt: q̄ſi ab ipſa infuſione acceperūt incremētū: ſ; tādē detrudent̄ ī infernū.
d Et fra. ē ci. Et ꝓpter iſtā dānationē ⁊ ꝓpter pctā q̄ ipſi addūt dānata ē ipſa ciuitas ⁊ diuiſa ē pena vnicuiq; ꝓ merito. iudeis. ſ. ⁊ gētilib⁹ ⁊ falſis xp̄ianis. e Ciuitates. i. oēs collectiones malorꝝ ī generatiōe prima manētiū dānabunt̄. Carnali nō in. ij. regeneratiōe ſpūali. f Venit ī memo. i. recordat⁹ de⁹ ē ſingula pctā eorū: q̄rū prius videbat̄ oblit⁹. g Dare ei ca. Ad h̄ vt ipſe de⁹ daret illis penaꝫ mēſuratā ꝓ delectatiōib⁹ quas habuerūt. Retribuit de⁹ malis ꝓ meritis. i. q̄ merueruerūt: ſ; nō q̄ꝫtū meruerūt: vt ī ipa retributōe vbi pꝫ iuſticia
Ps. 24. ſit etiā miſericordia: Uniuerſe eī vie dñi miſcdia ⁊ veritas. Bonis etiā dat ꝓ meritis ⁊ pluſq̄ꝫ meruerūt: vt miſericordia ibi iuſticie ꝑualeat. b Et oīs. Et vidi q̄ oēs q̄ ꝓ deo afflicti in mūdo ⁊ virtutib⁹ eminētes reſpectu harū penarꝫ ī vita ſua vitauerūt ꝯſortia ipſorū ⁊ ideo nō ſūt inuenti in penis eorū. ¶ Talētū

a ſ miracula. b ſ .ſ. miſſi ab antixp̄o.
a niorū faciētes ſignā: ⁊ ꝓcedunt a b
a ſ mūdi. b ſ .ſ. nō q̄ꝫtū ad vnitatē loci ſ; cōſen
ad reges toti⁹ terre ꝯgregare il/ c
ſus ⁊ volūtatꝭ male. a ſ ꝯ fideles. b ſ ſ; malo ſuo q: cito ducēt̄ ad diē iudicij.
los ī ꝑliū; ad diē magnū oīpotē/ d
a ſ vere veniet q: ipſe reſtat̄. b ſ ſicut fur dormientes occidens. c ſ et ideo.
tis dei. Ecce venio ſicut fur. † Bea e f
a ſ .i. q̄ ſollicit⁹ ē de ſalute ſua. b ſ inocētiā ī baptiſmo acceptā. a ſ a virtutib⁹. ſ reſurgat. ſ ſan
tus q̄ vigilāt ⁊ cuſtodit veſtimē/ g
ta ſua ne nūdus ābulet ⁊ videāt h
cti. ⁊ angeli. ſ pctā. a ſ ipē diabol⁹ q̄ ī oīb⁹ illꝭ ē
b turpitudinē ei⁹. Et ꝯgregauit il/ i k
a ſ ꝓcedūt cōgregare ⁊ cōgregabūt. b ſ mōs furū vel mons globoſus.
los ī locū q̄ vocat̄ hebraice her/ l
c magedō. Et ſeptim⁹ angel⁹ effu/ m† n
a ſ .i. contra diabolos quorū locus eſt aer.
b ſ .i. ī manifeſtū venit.
dit phialā ſuā ī aerē: ⁊ exiuit vox o†
a ſ .i. magna ānūciās. b ſ ō ecclia. c ſ quē eccleſia a deo cōcepit. a ſ cōſūmata ſūt oīa ⁊ finis mūdi adeſt. b ſ ab illis malis vel ab illis bonis c ſ miracula. d ſ blandicie.
magna de tēplo a throno dicēs: p q
Factū ē. Et facta ſūt fulgura ⁊ vo r†
a ſ cōminatiōes. b ſ .i. mali mouebūt̄ ꝯ ſctōs.
ces ⁊ tonitrua: ⁊ terremot⁹ fact⁹ s
a ſ .i. a tpe abel q̄ p̄m⁹ t̄rā calcauit. i. deſpexit: vꝭ q̄ prim⁹ iuſt⁹. a ſ tā turpis. ſ .i. tā grauis.
ē magn⁹ q̄liſ nūq̄ꝫ fuit ex q̄ hoīes t‡
fuerūt ſup terrā talis terremot⁹
ſ .i. reproborū collectio.
d ſic magn⁹. Et fracta ē ciuitas ma v†
a ſ .ſ. iudeos paganos ⁊ malos xp̄ianos. b ſ .i. gētiliter viuētiū.
e gna ī tres ꝑtes: ⁊ ciuitates gētiū x‡ y†
ſ .i. collectio pctōrū
ceciderunt. Et babylon magna ꝫ a†
ſ .ſ. ad puniendum.
f g venit ī memoriā ante deuꝫ dare b†
ſ qui ꝓcedit ab illo indignante ⁊ irato.
ei calicē vini īdignatiōis ire ei⁹.
a ſ .i. cōgregatio ſctōrū. b ſ .ſ. ſocietatē reproborum ⁊ penā eorum.
h Et omnis inſulā fūgit ⁊ montes c† d

Nico. de lyra

a Faciētes ſigna. nā īter infideles ꝑmittunt̄ demōes aliq̄n facere ſigna iuſto dei iudicio: l; nobis occulto.
b Et ꝓcedunt ad re. to. terre. ī qua habitāt infideles ſupradicti ⁊ dicūt̄ hic reges admirarij ſatrape ⁊ potentes ⁊ alij ſub ſūmis pn̄cipib⁹ cōſtituti. c Cōgregare illos ī ꝑliū. Dicūt hic expoſitores aliq̄ q̄ ſaraceni tā de egypto q̄ꝫ de alijs ꝑtib⁹ trāſmarinis circa ānū dñi Millesimū. lxvj. ꝯgregati fuerūt ad deuaſtādū pplm̄ xp̄ianū nō ſolū ī iudea: ſ; etiā ī grecia: ſed h̄ nō videt̄ verū: q: ſ̄m q̄ dicit epūs Achonēſis ⁊ etiā epūs Tyrenēſis ī libris q̄s ſcripſerūt de hiſtorijs trāſmarinis: poſt mortē machometi ſaraceni in duas ſectas fuerūt diuiſi. naꝫ vna ꝑs ſedē ſuā poſuit in egypto. alia v̄o ī ꝑſidis regno: ⁊ nō ſolū fuerūt diuiſi locis: ſ; etiā ī aliq̄b⁹ pūctis ſue legis: ita q̄ iſti vocant alios ſubuerſores et ſciſmaticos. ꝓpter q̄ð extūc īter ipos fuit ꝯtētio ⁊ guerra vſq; ad tp̄s Saladini qui cepit regnare anno domini Millesimo. clxxix. poſt liberationem terre ſancte ꝑ principes ſupradictos ꝑ magnum tempus. hic enī Saladinus induxit ſaracenos habitantes in egypto ad tenēdum cerimonias aliorꝝ ī ꝑſide exiſtētiū: ⁊ ſic reduxit eos ad cōcordiā: nec ante nec poſt eorꝝ diuiſionē legunt̄ ī aliq̄ hiſtoria notabili ī vnū exercitū cōueniſſe ꝯtra pplm̄ xp̄ianū. ꝓpter q̄ð illud q̄ð hic dr̄: Cōgregare ilios in ꝑliū. nō ē ītelligēdū ſimul q̄ꝫtū ad oēs: ſ; ſucceſſiue. ſicut dictū ē. ſ. d Ad diē magnū oīpotē. dei. q̄ ꝑ cōgregatiōes iſtas infideliuꝫ puniuit diuerſis tp̄ibus pctā xp̄ianorꝝ: vt dicūt ep̄i memorati. vñ ſubdit̄:
e Ecce ve. ſic fur. tales enī punitiōes īmittit dñs repēte ſuper peccatores ī ſuis īpietatib⁹ dormiētes. ꝓpter q̄ð ſubdit̄:
f Beat⁹ q̄ vi. attēdēdo diuinā iuſticiā. g Et cuſtodit veſtimēta ſua. ſ. v̄tutū. h Ne nudus ambulet. nā ipſis ſpoliat̄ ꝑ mortale pctm̄. i Et vi. turpi. ei⁹. ſ. de⁹ ⁊ angeli ei⁹. k Et cōgregauit eos. ſucceſſiue mō ꝑdicto. l In locū q̄ vo. hebraice herma. gedon. ⁊ ſ̄m Hiero interꝑtat̄ ꝯſurrectio. Nā ī terra ꝓmiſſiōis xp̄s paſſus fuit ⁊ ſurrexit. m Et ſeptim⁹. Hic ꝯſir deſcribit̄ ſeptime plage ꝑſecutio. ⁊ primo ī generali. ſcd̄o magis ī ſpāli ca. ſe. Circa primū ſciēdū q̄ aliq̄ expoſitores dicūt q̄ iſte ſeptim⁹ āgel⁹ fuit Alexius impator ꝯſtātinopolitan⁹ q̄ ſcripſit lr̄as Urbano pape ꝓ reuelatiōe terre ſancte. ſ; h̄ nō videt̄ verū. nā ille Alexi⁹ ꝯ latinos fuit fallax ⁊ doloſus ⁊ multipliciter machinat⁹ fuit deſtruere exercitū pn̄cipū occidētaliū ad dictā reuelationē deuote ꝓcedētiū ſ̄m q̄ deſcribit domin⁹ ep̄s Tyrenēſis ⁊ alij q̄ ꝑegrinationē illā diligēti⁹ deſcripſerūt. ꝓpt̄ q̄ð dicēdū q̄ angel⁹ iſte fuit Petr⁹ heremita ō dioceſi ambianēſi nat⁹ q̄ deuotione mot⁹ cū multis laborib⁹ ⁊ periculis iuit vltra mare ad viſitandū loca ſācta: ⁊ cū intraſſet in hierl̄m dato tributo ꝓ ingreſſu turcis ibidē dñantib⁹ ꝑ dies aliquot māſit cū patriarcha ⁊ alijs catholicis in vrbe manētib⁹: ⁊ ſic nō ſolū ex eorꝝ relatu ſed etiā ex viſu cognouit miſerias in q̄b⁹ erat ppl̄s xp̄ian⁹: nō ſolū in vrbe: ſed etiā ī alijs locis iudee: q̄b⁹ cōpatiens dixit eis: q̄ poſſent hr̄e remediū ſi ſupplicādo ſcriberēt ſūmo pōtifici q̄ fideles ad h̄ poterat exhortari: ⁊ etiam ſe obtulit ad eorū lr̄as deportādū: cui gr̄as agētes ſibi negocia cōmiſerunt. Ille aūt q̄ꝫ cito potuit venit ad papā Urbanū lr̄as ei ꝑſentās ⁊ plura alia q̄ viderat enarrās q̄ cōdolēs ſācte terre; āno dñi Milesimo. xcv. venit ī galliā ⁊ celebrauit cōciliū apud claremōtē vbi multa bona ſtatuit ⁊ ī fine miſeriā exponens terre ſācte ad ſuccurrēdū fideles efficaciter aīauit. ⁊ ꝑlatos ecclie negociū crucis ꝑdicari mādauit. Petr⁹ etiā ꝑdict⁹ ꝑ pn̄cipes ⁊ ꝑ ꝑlatos diſcurrēs negociū fideliter ꝓmouit: ita q̄ āno dñi millesimo. xcvj. multi valde tā de pn̄cipib⁹ q̄ꝫ ō alijs de frācia: hyſpania: anglia: alemania italia: ⁊ alijs ꝑtib⁹ occidētis crucē ſuis humeris affixerūt vno aīo xp̄ianis in ſeruitute detētis ſuccurrere intēdētes: q̄ð ꝑuidēs iohānes dicit: Et ſeptim⁹ angel⁹. i. petr⁹ heremita. n Effudit phi. ſ. ī aerē. q: v̄bis efficacib⁹ pape ⁊ pn̄cipib⁹ terre dicte miſeriā expoſuit. verba eī ex aere reſpirato formant̄: ⁊ ꝑ aerē diffundunt̄: vt hr̄. ij. ð aīa. o Et exiuit vox ma. de tēplo. i. de ecclia. p A throno. i. ab auctē ſūmi pontificis. q Dicēs fa. ē. i. exaudita ē petitio ppl̄i xp̄iani ī hierl̄m habitātis. r Et facta ſunt ful. ⁊ vo. ⁊ tonitrua. ꝑ voces ⁊ tonitrua ītelligūtur crucis ꝑdicatiōes: ⁊ ꝑ fulgura ſigna ⁊ viſiōes mirabiles: q̄b⁹ moti fuerūt plures ad crucis negociū aſſumēdū. s Et ter. fa. ⁊c̄. multꝭ valde terras ꝓprias relinquētib⁹ ꝓ dicta expeditiōe. t Qual nū. fu. ⁊c̄. q: ſic̄ dr̄ ī chronica Guilꝭ. nūq̄ꝫ tot gētes ī vnū ꝯuenire. ſ; opinionē hoīm vincebat nūer⁹ q̄ꝫuis eſtimaret̄ ſexagies cētū milia. v Et fra. ē ⁊c̄. i. exercit⁹ ille: q̄ dr̄ ciuitas q̄ſi ciuiū vnitas. nā aīo vno hieroſolymā ꝑgebāt. x In tres ꝑ. nā ꝓpt̄ hoſpitia ⁊ victualia recipiēda vn⁹ exercit⁹ prīo ſecut⁹ ē petrū heremitā: ali⁹ āt ppl̄s ſecut⁹ ē pn̄cipes Godfredo duci ſe iūgētes: ali⁹ exercit⁹ exiuit ꝑ nauigiū cuꝫ Boamūdo duce appulie. y Et ci. gē. i. ſaracenorꝝ. ꝫ Ceciderūt. q: a nycea bythinie ⁊ ātiochia q̄ ſūt ī regno ꝑſidis vſq; ī hierl̄m ⁊ vltra vſq; ad riuū egypti ciuitates ab īfidelib⁹ detēte fuerūt ꝑ dictū exercitū ſbiugate vt deſcribit ep̄s Tyrenēſis. a Et ba. ma. i. ſecta ſaracenica q̄ dr̄ babylō. i. ꝯfuſio. q: legib⁹ ⁊ mādatꝭ cōfuſibilib⁹ ē plena. b Uenit ī me. ⁊c̄. ad ipſā puniēdū. iō ſubdit̄: Date illi calicē ⁊c̄. c Et oīs īſu. fu. q: ſaraceni habitātes ī inſulis ꝓpe trāſitū xp̄ianorꝝ ꝑ mare nauigātiū fugerūt timore iporꝝ. d Et mō. nō ſūt īuēti. q: multa fortalicia ī mōtib⁹ ſita ꝑ xp̄ianos fuerūt expugnata.

¶ Et gran.

Ps. 24. b
Luc. 12. e
1. Tes. 5. a

a Taletū. Eſt magnū.cxx.librarū mediū. Lxx. duarū min⁹ q̄nquaginta. De medio h̄ dicit: q2 pctōres in Lxx. duab⁹ linguis nō effugiet hāc vindictā. b Et blaſphemauerūt .i. in inferno poſiti q̄3uis ſciāt ſe ꝓ merito puniri: dolebunt tñ ꝙ de⁹ tātā potētiā h3 ꝙ plagas eis inferat: ⁊ h̄ ē blaſphemiā.

c Et venit vn⁹. Cū Ca. XVII deſcripſiſſet plagas quas inferēt p̄dicatores tpe antixp̄i: ⁊ dānationē eternā quā inde patienſ impij monet attēdere cās ipſius dānationis.q.d.oſidi vobis q̄d in illo futuro fiet modo cauete vobis vos p̄ñtes: q2 idē diabol⁹ q̄ tūc ita apte decipiet: occulte decipit q̄tidie: ⁊ ad eūdē interitū q̄ ⁊ illos ducet. d Angelis q̄ ⁊c̄. Angel⁹ h̄ h3 p̄ſonā docētis. iohānes dicētis. e Dānationē me.i. cām dānatiōis maloꝝ: q̄ relicto creatore fornicanſ cū demone: idola colēdo: terrena amādo: īmūdicie ſeruiendo. f Meretricis. Meretrix iſta magna.i. ātixp̄s ⁊ mali q̄ tpe ei⁹ erūt q̄ iā ſedet ſup aq̄s.i. iā regnat ſup malos p̄ñtes: q̄rū oīm ip̄e ē caput.

g Que ſedet.i. q̄ regnat ſup multos ꝑplos q̄s attrahit ad ſe luxuria. vnde
Job.40.b dñs ad Job: Vt⁹ ei⁹.ſ. diaboli ī lumbis ei⁹. Nō viros quoꝝ ſeminariū ī lūbis eſt: decipit: ⁊ ī vmbilico dū mulieres q̄rū ſemē eſt ī vmbilico decipit: Vñ ꝑpheta ad hierl'm q̄ſi ad meretri
Ezec.16.a ce: In die ortus ſui.i. h̄ tpe ſeculi: nō eſt p̄ciſus vmbilicus tu⁹.i. nō refrenaſti luxuriā. h Inebriati ſunt qui inhabitant terram de vi.⁊c̄. Sicut ebrius nihil timet: ſic terrenis inherētes intm̄ excecabunſ amore terre: vt nec deū diligāt

a ſ.ſ. in pena. b ſ.i. eterna pena q̄ cōtūder.
nō ſūt inuēti. Et grādo magna ſi
a ſ.i. ponderoſa ⁊ mēſurata. b ſ.ſ. a deo miſſa. c ſ.i. impatiētes ⁊ carnales.
a cut tālētū deſcēdit de celo in hō
a ſ.ſ. dicentes eū eſſe iniuſtum.
b mines ⁊ blaſphemauerūt hōīes b
deū ꝑpter plagā grandinis: qm̄ c d e
a ſ.i. cruciantes eos intolerabiliter.
māgna facta ē vehemēter.

ſ per intelligentiā.
c Et venit vn⁹ Ca. XVII f
d de ſeptē angelis q̄ habebāt ſeptē phialas ⁊ locu
ſ per intelligentiā.
t⁹ ē mecū dicēs: Veni oſtēdā ti †
e f bi dānationē meretricis magne g
g q̄ ſedet ſup aquas multas cu3 q̄ h i
ſ principes ſeculi
h fornicati ſūt reges terre: ⁊ iebria k
ti ſunt qui inhabitant terram de
ſ manifeſte fornicationis.
vino proſtitutionis eius. Et ab l
a ſ i corda reproboꝝ a gr̄a dei deſerta. b ſ i viſione ſp̄ūali. ſ q2 talia corporeis ocul' ñ p̄ñt videri
ſtulit me in deſertum in ſpiritū. m

Nico. de lyra

a Et grādo mag. ſicut talētū ⁊c̄.i. bellū īportabile ſaracenis nō tā virtute hūana q̄3 diuīa. multotiens eī fuerūt a xp̄ianis debellati. b Et blaſphemauerūt hoīes.i. ſaraceni: c Deū.i. xp̄m: q̄ eſt ver⁹ de⁹. d Propter plagā grādinis. eis inflictā a xp̄ianis. e Qm̄ magna facta ē vehemēter. q2 nō poterāt eā ſuſtinere. ſicut deſcribit diffuſius tyrenēſis epiſcopus ſupra memoratus. Ca. XVI

Moraliter.

p† Et abijt prim⁹ angelus ⁊ effudit phialā ⁊c̄. Per quā ſignificaſ punitio cupidoꝝ q̄ defixi ſūt ī amore terrenoꝝ. Vñ dicit Aug'. Si dilig' terrā terra es. s† Et factū ē vuln⁹ ſeuū.i. punitio grauis q̄ ē īfernalis. c† In hoīeſ q̄ habebāt characterē beſtie.i. tyrāni: vt ſupra dictū eſt: ⁊ iſti ſūt cupidi: q2 ſic̄ tyrān⁹ alioru3 bona rapit violēter: ita cupidus fraudulēter ꝑ vſuras ⁊ calūnias falſas: ⁊ alias fraudes falſas ⁊ exq̄ſitas. e† Et ſcōs angelus fudit phialā .ꝑ q̄ſ ſignificaſ punitio īuidoꝝ. nā ſic̄ mare ē amarū ſic īuidi amaricāſ de bono alioꝝ. h† Et oīs aīa vi.⁊c̄. q2 l3 īuid⁹ viuat corꝑaliter tñ mortu⁹ ē ſp̄ūaliter ⁊ morti ſcōe q̄ ē mors inferni deputat⁹ eternalr. l† Et terti⁹ effudit phialā ⁊c̄.ꝑ q̄ſ ſignificaſ punitio carnaliū q̄ delectanſ in aquis voluptatū. m† Et fact⁹ ē ſāguis. q2 delectatio voluptatū vertiſ eis ī amaritudinē penaꝝ. vñ d2 infra. xviij. Quātū ſe gl'ificauit ⁊ in delitijs fuit tātū date ei tormētū ⁊ luctū. p† Quia ſāguinē ſctōꝝ ꝑphaꝝ.i. nūcioꝝ. † Effuderūt. volūtate ⁊ ſi nō oꝑe. nā hoīeſ voluptuoſi illos odiūt q̄ eoꝝ vitia rep̄hēdūt. t† Et quart⁹ ange. effudit ⁊c̄.ꝑ q̄ſ ſignificaſ punitio malorū p̄latoꝝ: p̄lat⁹ eī debet eē ſicut ſol illumināſ ⁊ cōfortāſ ppl'm ſuū: ſ3 mal⁹ facit cōtrariū. iō ſubdiſ: a† Et datū ē illi.i. ꝑmiſſū diabolo ꝓcurāte. † Eſtu affligere hoīeſ ⁊c̄. nā eſtu ſue cupiditat' affligūt ſubditos eoꝝ bona iniuſtis extorſionib⁹ rapiēdo: ⁊ eos ſua vita mala ſcādaliçādo. iō ſubditur: o† Et blaſphemauerūt nomen dei. nā hoīes ſic afflicti ex impatiētia ꝓrūpūt aliq̄ñ ī blaſphemiā dei: ſicut d2 de dauid. ij. Reg. xij. ꝙ fecit hoīes blaſphemare nomē dñi. q2 ꝑpt̄ adulteriū ei⁹ cū bethſabee ⁊ homicidiū vrie plurimi dicebāt deū egiſſe iniuſte reprobādo ſaul ⁊ dauid eligēdo. e† Et q̄ntus ⁊c̄. hic poniſ punitio malorū p̄icipū. iō ſubdiſ: † Sup ſedem beſtie.i. principātes tyrānice. nā beſtia d2 q̄ſi vaſtia a vaſtādo. s† Et factū ē regnū ei⁹ tenebroſū. q2 ꝑ h̄ duciſ ad tenebras gehēne: ⁊ ppl's ſibi ſubdit⁹ patiſ tenebras anguſtie ideo ſubdiſ: i† Et cōmāducauerūt lin. ⁊c̄. mod⁹ eñī hoīs irati ē liguā ⁊ labia mordere. k† Et blaſphemauerūt deū. exponaſ ſicut p̄i⁹. m† Et ſextus ⁊c̄. Hic poniſ punitio ſupboꝝ q̄ excedant metas ſuas ſicut euphrates inundat extra ripas ſuas. p† Et ſiccauit aquā. aq̄ euphratis ſiccaſ q̄ñ ſupbi potētia tolliſ ſeu defalcaſ. q† Et p̄parareſ via regib⁹ ab ortu ſolis. ꝑ iſtos poſſunt ſignificari hoīes cōtētioſi. nā in ortu ſolis iuſticie q̄ xp̄s eſt pax clamata fuit ꝑ angelos dicētes. Gl'ia ī altiſſimis deo ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. ab h̄ ortu recedūt cōtētioſi q̄ veniūt cōtra ſupbū q̄ñ videt ip̄m in potētia diminutū. f† Et vidi de ore dracōis ⁊c̄. .i. diaboli q̄ diciſ beſtia a vaſtādo et draco inſidiando ⁊ ꝑpheta mētiendo x† Exire ſp̄ūs tres immundos ⁊c̄. ꝑ iſtos treſ ſignificāſ mali relatores aduocati doloſi ⁊ adulatores: q̄ ſua verboſitate mūdi potētes excitāt ad contētiones. m† Et ſeptim⁹ angel⁹ effudit phialā ſuā ī aerē ⁊c̄.ꝑ q̄ſ ſignificatur punitio maloꝝ doctorū q̄ ſuis verbis ꝑuerſis verberāt aerē errores et hereſes ſeminādo. o† Et exiuit vox magna de tēplo a throno. ꝑ templū ſignificāſ p̄lati fauētes hereſi: ⁊ ꝑ thronū p̄icipes ſicut legiſ de plurib⁹ p̄latis ⁊ p̄icipib⁹ arriane hereſi adherentib⁹ ⁊ catholicos grauiter ꝑſequētib⁹ iō ſubdiſ: r† Et facta ſūt fulgu. ⁊c̄. .i. tēpeſtates ī eccl'ia. t† Qualis nūq̄3 fuit. q̄3tū ad oēs ei⁹ cōditiōes ſicut de q̄libet ɔfeſſore cātat eccleſia: Nō ē inuētus ſil'is illi. v† Et fracta eſt ciuitas.i. eccleſia q̄ debet eſſe ciuiū vnitas. x† In tres ꝑtes. nam aliq̄ adherebāt arrij doctrine aliq̄ vero doctrine eccl'ie ⁊ aliq̄ erant dubij de vtraq3. y† Et ciuitates gētiū ceciderūt. nā aliq̄ gētiles ad fidē cōuerſi vidētes talē diuerſitatē reuertebanſ ad priſtinā infidelitatē. a† Et babylō magna.i. arrij ꝑfidia. b† Venit ī me. ⁊c̄. nā ex ordinatiōe dei ſimpliciter eſt deſtructa. c† Et oīs inſula fugit ⁊c̄. nā arriani nō habuerūt refugiū h̄ vel ibi. a† Et grādo mag. ⁊c̄.i. grādis pena ex dei ordinatiōe cecidit ſup arrianos.ſ. pena gehenne vbi dānati blaſphemāt iuſticiā dei.

Ca. XVII

f Et venit vn⁹. Hic ɔſ̄r deſcribiſ plaga ſeptima magis ī ſp̄āli. ⁊ h̄ ſm opinionē illorū q̄ dicūt ꝙ tota l'ra ab h̄ loco vſq3 ad illū: Et cū cōſūmati fuerint mille āni ⁊c̄. circa mediū. xx. ca. ſit iā īpleta de p̄terito: ſm quā p̄mo expoſuī totā l'ram iſtā: poſtea dicā q̄d mihi ſupra h̄ videaſ. Et diuidiſ ī duas ꝑtes: q2 primo deſcribiſ in ſp̄āli hec plaga. ſcd̄o xp̄iane religionis ꝓmotio noua ca. xx. Circa p̄mū dicit: qm̄ iſta plaga ſaracenorū ē vt pt3 ex p̄dict'. iō p̄io deſcribiſ ſaracenoꝝ vilitas. ſcd̄o xp̄ianoꝝ ip̄os ꝑcutiētiū ꝓbitas ſe. ca. primo deſcribiſ ſub quodā metaphora: q̄ p̄io poniſ. ſcd̄o exponiſ: ibi: Et dixit mihi. Circa p̄mū d2: Et venit vn⁹ de ſeptē angel' ⁊c̄.ꝑ quē vt dicūt tenētes opinione dictā: deſignaſ Alexius impator q̄ ſm eos.ſ̄. d2 angel⁹ ſeptim⁹: ſ3 h̄ fuit ibidē reprobatū. nec pōt ɔueniēter dici ꝙ ꝑ hūc angelū deſignaſ petr⁹ heremita quē dixi ſupra fuiſſe ſeptimū angelū: q2 h̄ angelus d2 h̄ Iohānē euāgeliſtā docuiſſe. vñ ⁊ ſubdiſ: Et locut⁹ ē mecū dicēs: veni ⁊ oſ̄dā tibi ⁊c̄. Petr⁹ aūt heremita ꝑ nongentos annos ⁊ ampli⁹ fuit poſtq̄3 iohēs ſcripſit hunc librū. iō meli⁹ d2 ꝙ beat⁹ iacob⁹ q̄.ſ̄. d2 vn⁹ de ſeptē angelis habētib⁹ phialas: fuit angel⁹ iſte q̄ anteq̄3 iohēs videret hāc viſionē ꝑ palmā martyrij trāſierat ad gl'ia3: Act'. xij. ⁊ ſic potat eū docere de futur' ex diuīa ordinatiōe. g Dānationē me. mag.i. ſecte ſaracenice. vt poſtea mag' diceſ. h Que ſe. ſuꝑ aq̄s mul.i. dñaſ ppl'is mult': vt exponiſ. ĩ. i Cū q̄ for. ſūt ⁊c̄. q2 multi reges receperūt legē machometi. k Et iebria. ſūt ⁊c̄. nā ppl'i ſub dict' regib⁹ exiſtētes ſil'r receperūt legē ſaracenicā imūdicijs plenā. l Et abſtulit me ī deſer. ad vidēdū ſtatū ſaracenicā a deo ꝑpt̄ pctā ſua derelictū. m In ſp̄ū. nā h̄ viſio nō fuit corꝑal' ſ3 imaginaria ⁊ itellectualis.

Et vidi

deū diligāt:nec penas timeant.
a Mulierē ſedētē ⁊c̄.i.illos mol/
les q̄ eue a q̄ pctm̄ incepit cōformā
tur:q̄ habēt diabolū fūdamentū:q̄
eſt ſanguineꝰ ⁊ i ſe ⁊ in ſuis. vel q̄
ſāguinē ſctōꝝ fundūt.vel eloqnia
dei male intelligūt. b Capita ſe/
ptē.i.ſenſus:⁊ poſtea errorē ⁊ tādē
antixp̄m ꝑ q̄ ſeptē diabolus ducit
hoīes ad pctm̄. c Cornua de.i.de
cem regna q̄ erunt tꝑe antixp̄i ꝑ q̄
alia ītelligūt. d Circūdata pur.
.i.regali veſte q̄ dicūt ſe reges vt
decipiāt. e Auro.Quia videbū
tur diuīa ſapīa illuminati.
f Poculū aure.i.diuinā ſcriptu
rā q̄ potant fideles ad ſalutē.
B g Abominationū.i.q̄ ſm̄ illas
expoſitiōes debēt abijci ab hoībꝰ:
q̄ īmūdiciā carnis docēt ⁊ fornica
ri a deo. h Et in fronte. Quis
ſit ita abilis ad decipiendū:tn̄ fide
les ne deſperetis:q̄ habet ī fronte
.i.ī manifeſto ſignū q̄ rudibꝰ eſt
myſteriū iſtud ſolū. Id eſt dan/
do exēplū faciēdi pctā ꝓ quibus
terreni a ſalute fideliū repellent.
i Ebriam.i.depreſſam vindicta
ꝓ effuſione ſāguinis: vt ꝓ dolori/
bus nimijs neſciat vbi ſit.
k Et miratꝰ ſū.Hic habet ioban/
nes ꝑſonā illoꝝ q̄ cū videt malos
in mūdo exaltatos mirant cū audi
unt penas q̄ ipſis malis ꝓmittūt:
⁊ cū ita ſint puniēdi:q̄re deꝰ ꝑmit/
tit illos exaltari: ſʒ docent intelli/
gere illā exaltationē datā ad maio
rē excecationē:⁊ tādē iuſte inferri
eternā dānationē. l Ego dicam
tibi.i.q̄re puniant iſti mali: ⁊ dia/
bolus q̄ eas peccare fecit q̄d ē īco/
gnitū niſi doctis. m Beſtie qui.
Beſtia.i.diabolꝰ portat.i.regit mu
lierē.i.oēs malos effeminatos:q̄ eī
alios regit q̄ſi onꝰ regiminis por/
tare d̄r. n Fuit.Ante aduētum
xp̄i habuit diabolꝰ maximā ptātē:
ſʒ poſt lʒ non penitꝰ amiſit: tn̄ non
modice eſt debilitata. o Aſcēſu/
ra ē.Quia tꝑe antixp̄i ptātē reci/
piet. Aſcenſura ē ⁊c̄.i.ꝑ illos q̄ ī
peccatis ꝓfūdi ſūt.aſcēdet ī elatio
nē. p Et ī interitū ibit.Quia mor
tuo antixp̄o ampliꝰ nō habebit tē/
C tādi locū. q Mirabūt ⁊c̄.Cuʒ
viderint mali ptātē ſuā ita annihi/
latā dolebūt.nō q̄ſi penitētes ſʒ tm̄
admirātes. r Septē ca.Quia ꝑ
hec ſeptē erigit diabolꝰ hoīes ī ſu/
ꝑbiā ⁊ ī q̄bꝰ innitunt infideles.
s Quinqʒ ce. Adā ſi ī obedien/
tia ꝑſeueraſſet:ſenſus corporis ad
nullā voluptatē verterēt malā.ſ.
ſʒ ꝑ peccatū ita corrupti ſūt:vt iam
naturale ſit lenia tactu: ſapida gu
ſtu:nare odifera:viſu pulchra que
rere.hi ſunt quinqʒ reges ꝑ quos
diabolus in pueritia regit: q̄ ipſe
fuit cauſa quare corrūperentur.hi
ſunt q̄nqʒ viri ſamaritane.In iuuē
ta ſuccedit error:nā poſtq̄ diſcre/
tionē habet:⁊ ſi peccat iā nō ſenſi/
bꝰ.ſed errori imputat de quo dn̄s:
Ioh.4.c Quē nūc habes nō ē tuꝰ vir.
t De ſeptem eſt. Quia ſimiliter
peccat ⁊ ſimiliter punieť:⁊ octaua
quia omnes tranſcēdit ⁊ in nequi/
tia et in pena.

Populi

a Et vidi mulierē ſedētē ſuꝑ be/
a ſ q̄ dicūt mala q̄ faciūt deo nō diſplicere.
ſtiā coccineā plēnā nominibꝰ
b blaſphemię:habentē capita ſe
a ſ et ꝑ illā beſtiā talis erat mulier iſta.
c ptem ⁊ cornua decē. Et mūli/
d er erat circundata purpura ⁊
a ſ q̄ occidūt nolētes acquieſcere.
b ſ .i. carbunculo .i.charitate quā dicunt ſe habere.
e cōccino ⁊ inaurata auro ⁊ lā/
ſ alijs virtutibus.
pide p̄cioſo ⁊ margaritis : ha/
f bens poculum aureum in ma
a ſ in prauis expoſitionibus.
g nu ſua plēnū abominatione ⁊
immūdicia fornicationis eiꝰ.
h Et in fronte eiꝰ nomen ſcriptū
a ſ .ſ.iſtud videlicet. b ſ .i.magna cōfuſio.
myſtērium bābylon magna:
mater fornicationū et abomi
ſ iſtud videlicet.
nationum terrę. Et vidi mu/
i lierem ebriam de ſanguine ſā
a ſ vidi peccatum mundi:vidi etiā ꝓ pecca/to damnatum. ſ minorū. b ſ illoꝝ qui nō timent teſtari ſe chriſtū deū.
ctōrum:⁊ de ſanguine mārty/
k rū ieſu.Et miratus ſum cū vi/
derem illam admiratione ma
gna. Et dixit mihi angelus:
a ſ q.noli mirari ſʒ intellige quid ſit. b ſ .i. ego reſerabo ita vt poſſis intelligere.
l Quāre miraris? Egō tibi di/
cam ſacramentum mulieris ⁊
m beſtię quę portat eam:quę ha
bet capita ſeptē ⁊ cornua de/
a ſ diabolus qui beſtiales facit. b ſ ante aduentū chriſti. ſ parū regnauit.
n cem.Bēſtia quā vidiſti fūit et
a ſ quia chriſto nato vim ꝑdidit. b ſ locū habebit quia malos inueniet.
o nō ēſt:⁊ aſcenſura ē de ābyſſo:
p q et in interitum ibit : et mira/
bunt inhabitantes terrā quo
rū nomina ſcripta nō ſūt in li/
bro vitę a conſtitutione mū/
di videntes beſtiam quę erat
a ſ .q.reſpectu huiꝰ pene poteſtis vobis ca/uere.
⁊ non eſt.Et hic eſt ſēnſus qui
r habet ſapiētiā. Septem capi/
ta ſeptem montes ſunt: ſuper
ſ q̄ ꝑ hec eadē regit infernū.
quos mulier ſedet: ⁊ reges ſe/
a ſ tranſacta infantia.
s ptem ſunt. Qūinqʒ ceciderūt:
a ſ .i.in matura etate error. b ſ antichriſtus qui maxime facit peccarę.
vnūs eſt:et alius nōndum ve
ſ ſed nō eſt timendus q̄
nit. Et cum venerit oportet il
ſ vel ui. ſ vel re.
lum breue tempus manere.
ſ antichriſtus.
Et beſtia quę erat ⁊ non eſt:⁊
t ipſa octaua eſt:⁊ de ſeptem ē:

a a Et vidi.mu.ſedētē ſuꝑ beſtiā.ꝑ h̄ intelli/
gunt ſaraceni ī duas ꝑtes diuiſi. vt dictū eſt
b c .ſ̄.turci ꝑ mulierē ꝓpter eoꝝ maliciā ⁊ aſtu/
ciā ſerpētinā:egyptij vero ꝑ beſtiā: q̄ ſūt in/
d tellectu minꝰ vigentes.⁊ ꝑ ꝯñs magis beſtia
les.dicit aūt mulier ſedere ſuꝑ beſtiā:nā tur
e ci ab egyptijs abſtulerūt iudeā ⁊ ſyriā.
b Coccineā.i.ſāguine xp̄ianoꝝ rubricatā.
c Plenā noībꝰ blaſphemie.q̄ ſaraceni di/
cūt xp̄m eē hoīem purū ⁊ ſic blaſphemāt eū.
⁊ ſilr̄ beatā virginē negātes eā eē dei matrē.
d Habētē capita ſeptē ⁊ cornua decē.de q̄/
bus q̄d ſignificēt.j.dicit: e Et mulier erat
circūdata purpura.q̄ turci fuerūt opulētiſſi
f mi in iſtis ⁊ ī alijs rebꝰ p̄cioſis. f Habens
poculū aureū ⁊c̄.q̄ multas gētes induxerūt
⁊ traxerūt ad īmūdiciā ſue legis. g Et in
fronte eiꝰ no.ſcriptū myſteriuʒ babylon ⁊c̄.
Per h̄ ꝙ dixit myſteriū:oſtēdit iohānes ꝙ
nō loquit de ciuitate babylonica: ſed magis
g de ſecta ſaracenica q̄tū ad turcos. h Ma
ter fornicationū ⁊ abominationū terre. nam
oriētales ppl̄os ꝓ maiori ꝑte ſatis traxerūt
ad errorē ſue ſecte. i Et vidi mulierē ebriā
h de ſāguine ſācto.⁊c̄.q̄ ſupra numerū ⁊ mēſu
rā effuderūt xp̄ianū ſāguinē.Ebria enī d̄r q̄/
i ſi extrabriā.i.menſurā.turci enī crudeliores
fuerunt xp̄ianis egyptijs ⁊ ſaracenis ſm̄ ꝙ
dicit tyrenēſis ep̄s.li.j. k Et miratꝰ ſū ⁊c̄.
de patiētia dei erga ſectā nequiſſimā macho/
meti. l Et dixit mihi.Hic ꝯñr ponit exe/
cutio parabole:circa quā angelus primo ꝓ/
k ponit intētū dicēs iohāni: m Quare mi/
rarꝭ.q.d.totū cedet ad dei gloriā ⁊ electoꝝ.
q̄bus meritū accreſcit ex ꝑſecutione maloꝝ.
l n Ego tibi dicā ſacrm̄.i.ſignificationē oc/
cultā. o Mulieris ⁊ beſtie.i. regni turcie
⁊ egypti.vt dictū eſt: p Beſtia. Hic ꝓſeq̄t
m n intētū exponēdo parabolā.⁊ primo circa re/
gnū egypti deſignatā ꝑ beſtiā dicēs: Beſtia
o quā vidiſtis fuit ⁊ nō ē.nā egyptij primo oc
cupauerūt dn̄ium hierl̄m ⁊ iudee:⁊ poſtea ꝑ
diderūt turcis terrā illā occupātibꝰ:vt dictū
eſt.ſ̄.iō d̄r ꝙ beſtia fuit priꝰ dominās in iu/
dea. q Et nō eſt.inde ꝑ turcos eiecta.
p† r Et aſcēſura ē de abyſſo.i.de egypto q̄ te/
nebra interp̄tat:⁊ h̄ fuit q̄ſi debilitata virtu
te turcoꝝ ꝑ xp̄ianos egyptij recuꝑauerūt iu
q deā ⁊ hierl̄m:vt dictū ē.ſ̄. s Et in interitū
r ibit.nā egyptij ꝑ xp̄ianos fuerͭ occiſi : ⁊ reſi
s t† dui inde eiecti vt referūt ep̄i achonēſis ⁊ ty/
renēſis deſcribētes hiſtoriam terre ſācte.
t Et mirabūt inhabitātes terrā quorū ⁊c̄.
.i.ſaraceni q̄ nō ſūt p̄deſtinati ſʒ p̄ſciti.mira/
bant eī ſaraceni quō rex tā potēs ⁊ magnus
a ppl̄o xp̄iano de ꝑtibꝰ extraneis ⁊ tā lōgin/
q̄s veniēti eſſet debellatꝰ. v Et hic eſt ſen
ſus.i.intellectꝰ. x Qui ha.ſa.i. circa oc/
v cultā ſcripturaꝝ intelligētiā. y Septē capi
x pita ſeptē mōtes ſūt.i.ꝓuincie. z Suꝑ q̄s
y mulier ſedet.q̄ regnū turcie inualuerat ſuꝑ
z egyptū. a Et reges ſeptē ſūt.i. pricipes il/
larū ꝓuinciarū. b Quinqʒ ceciderūt.a
a† dn̄io egypti dn̄io turcie ſubiugati. c Vnꝰ
eſt.ſ.dn̄ans ī iudea ⁊ ſyria:⁊ iſte ē rex turcie
q̄ d̄r hic ſextū caput beſtie. d Et aliꝰ.i.rex
b† egypti q̄ d̄r hic caput ſeptimū. e Nōdum
ve.ad recuꝑandū de manu turcoꝝ iudeā.
c† f Et cū ve.debilitatꝭ turcis. g Oportet
d† e illū ⁊c̄.q̄ hierl̄m a turcis ablatā non tenuit
rex egypti niſi ꝑ ānū vt dicūt hiſtoriograhi p̄
f† g dicti. h Et beſtia q̄ erat ⁊ nō ē.i. rex egy/
pti vt expoſitū ē. i Et ipſa octaua eſt. cū ſe/
ptē capitibꝰ p̄dictis. k Et de ſeptē eſt.i.de
ſeptē capitibꝰ.eſt enī caput ſeptimū vt dictū
b† eſt.⁊ ſic cōputat bis.eo ꝙ hierl̄m bis obtinu
i it.ſicut ca.p̄ce.Carolus magnꝰ dicit angelꝰ
k quintꝰ ratione regni francorū.⁊ ſextus ꝓpt
adeptū

a Popli ſūt ⁊ gē. ⁊ li. Id ē pſites mali ex oī diuerſitate hoīm collecti. b Deſolatā fa. Solaciū diaboli ē pditio maloꝝ: q̄s pdet cōpleto nūero ipſoꝝ. c Et nudā. Diabol⁹ hȝ ptātē faciēdi ſigna ad decipiendū. hāc pdet cōpleto nūero bonoꝝ: q: poſtea tētatio nō hēbit locū. d Carnes. Fornicarie māducare dicunt: q: in iferēdis peīs delectabunt. e Igne cō. Id ē tormēta/bunt p delectatiōib⁹ ei⁹ q̄s ſecuti ſūt. f Cōſument ꝟba. De pmiſſiōe pmiorum vel penaꝝ. Capſm: XVIII

Et poſt h̄ vi. In hac ſexta viſione agit ꝯ vitiis penis q̄s patietur ipū i iferno p ſingul' pctis ⁊ pmū de babylone oſtēdit: poſtea de beſtia: ⁊ pſeudo pphis. tādē de ipo diabolo in q̄ finis ptȝ. In q̄ dānato erit finis: iſtā dānationē executur⁹ a xpo pdicatam eſſe dic' vt maioꝝ ei fides habeatur. Cecidit

Nico. de lyra

adeptū impiū. a Et in iteritū vadet. q: pluries fuit debellatus p xpianos: vt dicūt epi ſ mēorati. b Et decē coꝛ. q. vi. decē re. ſūt. i. pncipes ſub rege egypti. c Qui regnuȝ. i. ptātē: d Nōdū acce. ab eo. ƀ ptātē tāq̄ reges. q: nō fuerūt reges ſimplr: ſed rectores acieruȝ exercitus regis egypti. e Una hora acceperūt. i. illo tpe q̄ fuit ordinatū ꝯ illo exercitu. f Poſt beſtiā. i. ƀ rege egypti. q̄ beſtia noīat: vt dictū ē. et li poſt nō dic' ƀ ordinē tēporis ƀ ſubiectiōis. g Hi vnū ꝯſiliū hūt. pugnādi ꝯ xpianos p rege egypti. iō ſubdit: h Et ꝟtutē ⁊ po. ſuā beſtie tradēt eā. exponēdo p rege egypti. i Hi cū agno pugnabūt. i. mēbꝛ' ſuis. ſ. godfredi de Bullion et aliȷs pncipibus ⁊ bellatoꝛibus xpianis. k Et ag. vicet illos. nā egyptȷ fuerīt p xpianos pluries debellati. l Qm dns dnoꝝ ē. ⁊ ſic null⁹ pōt ei reſiſtere. m Et q̄ cū illo ſūt. p fidem charitate foꝛmatam vſq̄ ad moꝛtem ſtabiles. n Uocati electi. ad glīaȝ. o Et fideles. in pſiti p graȝ. p Et dixit mihi. ƀ exponit pabolā q̄tū ad regnū turcie ſpālit. q Aq̄ q̄s vidiſti vbi meretrix ſedet. i. turcie regnuȝ: vt dictū eſt ſupꝛa. r Popli ſunt ⁊c. q: regnū turcie ſubiecit ſibi ſyriā et iudeā et orientales pp̄los p maioꝛi pte. s Et decē coꝛnua q̄ vidiſti in beſtia. i. decē pncipes exercit⁹ reg' egypti vt dictum eſt. t Hi odiēt foꝛnicariā. i. regnum turcie. inter egyptios enim ⁊ turcos erat odiū. pmo ppt diſſenſionē eoꝝ in ſuppſtitionib⁹ ſuis ꝯ lege. ſcđo q: turci abſtulerāt ab egyptȷs ſyriā et iudeam. v Et deſolatā faciēt illā. pmo p xpianos qb⁹ i obſidiōe ātiochie exñtib⁹ calypha egypti⁹ miſit ſalutatiōes ⁊ mūera eo q̄ aduerſarios ei⁹ impugnabant. et ſic xpianoꝝ exercitū ꝯfoꝛtauit ꝯ turcos vt ſcribit in hiſtoꝛia hieroſolymitana. ſcđo p ſeipſos: q: debellatis turcis in ptib⁹ ātiochenis egyptȷ expulert eos ð hierl'm: et de iudea: vt dictū ē. ſ. x Et carnes ei⁹ mādueabūt. metapho:ica ē locutio. ſic ð: de vſurario q̄ comedit illū cui⁹ bōa ſurripit p vſurā. y Et ipaȝ igne ꝯcremabunt. nā aliq̄s turcos in foꝛtalicȷs exñtes ſil' cū eis cōbuſſerūt. z Deꝰ ei dedit in coꝛda eoꝝ vt faciāt q̄ð placi. ⁊c. lȝ de⁹ nō ſit actoꝛ mali culpe eſt tamē actoꝛ mali pene. ⁊ ſic turcos p egyptios puniuit. a Ut dēt regnū ſuū beſtie: Id ē vt recupent regnū iudee rex egypti. q̄ð poſſederat p multos ānos aſi turcos. b Donec ꝯfirment ꝟba dei. de recupatiōe terre ſctē p exercitū xpianū. q̄ð factū fuit q̄ſi p ānū poſtq̄ egyptȷ expulerāt inde turcos: vt dictū ē. ſ. c Et mulier quā vidiſti ē ciuitas magna. Id ē turcoꝝ mltitudo valde nūeroſa. d Que hȝ regnū ſup reges

ſ tpe āti xpi vt daniel dicit: Erūt decē regna quorum reges in coꝛnibus notant

⁊ in iteritū vadet. Et decē coꝛnua q̄ vidiſti: decē reges ſūt q̄ regnū

ſ nō vere reges ſed tyrāni.

nōdū acceperūt: ſȝ ptātē tanq̄ re

ſ iō nō timeatis ſ a capite ſuo ſcđi ituri

ges vna hoꝛa accipient poſt be

ſ negādi xpm credēdi in antixpm

ſtiam. Hi vnū conſiliū habent:

a ſ quā hñt in ſe b ſ quā ſup alios habebunt c ſ q: illi oīa attribuēt.

⁊ virtūtem ⁊ poteſtatē ſuam be

ſ ꝟbo et ope vt fideles ſibi ſubtrahāt

ſtie tradent. Hi cum agno pugna

a ſ faciēdo ſuos cōſtātes et damnando eos in ſuo capite

bunt et agnus vincēt illos: quo

a ſ vrēs mal' ad vtilitatē fideliū b ſ et ideo re

niam dominus dñoꝛuȝ eſt: et rex

ges vincet ſ p pdicatoꝛes

regū: et qui cū illo ſunt vocati et

ſ ab eterno ſ exeqntes opa

electi ⁊ fideles. Et dixit mihi. Aq̄

ſ . i. ātixps iā regnat p myſteriū.

quas vidiſti vbi meretrix ſedet:

populi ſunt et gētes ⁊ lingue: et

decē coꝛnua que vidiſti i beſtia:

ſ ⁊ iō nō debet ei confoꝛmari q: ipi q̄ mō adherent ei q̄nq̄ dolebunt

hi odient foꝛnicariā: ⁊ deſolatam

facient illā ⁊ nudam: ⁊ carnes ei⁹

ſ q: cū ipis ⁊ p pctis eoꝝ puniet diabolus

manducabunt: ⁊ ipam igne con

a ſ ⁊ merito mal' meritis ſuis excecauit eos deus

cremabūt. Deus enī dedit in coꝛ

da eoꝝ vt faciant quod placituȝ

ſ . i. pmittāt ſe regi a diabolo.

eſt illi: vt dent regnum ſuū beſtie

ſ ope cōpleat ſ boni ⁊ mali pmiſſa recipiet

donec cōſummenť verba dei. Et

ſ . i. multitudo maloꝝ

mulier quā vidiſti eſt ciuitas ma

a ſ q: maxie ſupbiūt ipi reges

gna: q̄ habet regnum ſup rēges terre. Capſm: XVIII

ſ . i. xpm

Et poſt hec vidi aliū angelū

reges terre. nā plures reges ſibi ſubiecit in ptib⁹ oꝛientis: vt p̄ ſ.

Moraliter. ff Et venit (dictū ē. Ca. XVII) vn⁹ de ſepte āgelis. ſequit: oñdā tibi dānationē mere. ⁊c. Moralit' exponēdo ƀ ē mulier de q̄ ð: Zacha. v. Hec ē ipietas. Beſtia ꝟo ſup quā ſedet ē ꝯgregatio maloꝝ: q: beſtialit' viuūt. Hec āt mulier ⁊ beſtia dicunt oꝛnate pcioſis: q: talia cōius repiūt i mal'. Septē capita hui⁹ beſtie ſūt ſepte vitia capitalia q̄ dicūt reges: q: mlta vitia ſub ſe ꝯtinēt: ⁊ mō tes. ⁊ ƀ ppt ſupbiā q̄ ꝯtiet i eis. nā in oī pctō moꝛtali ē ꝯtēpt⁹ dei. p decē coꝛnua ipi⁹ ſignificat oimoda pſecutio decē pceptoꝛ dei. p† Et beſtia quā vidiſti fuit ⁊ nō ē et aſcēſura ē ð abyſſo. Ipietas ei fuit maioꝛ aſi tpſ xpi q̄ poſt. ppt idolatriaȝ q̄ vigebat in toto oꝛbe pauc' valde except'. iō ð: fuiſſe aſi tps xpi ⁊ nō eē tpe ipi⁹: q: nō ē tāta lȝ ſint mlti mali. ƀ tpe antixpi erit valde magna fm q̄ð ð: Matth. xxiiij. Abūdabit iniq̄tas ⁊ refrigeſcet charitas multoꝝ. iō ð: q̄ aſcēſura ē ð abyſſo. nā antixps hēbit demonē pnatū cui⁹ totalit' ſequet iſtictū. t† Et mirabunt inhitātes terrā ⁊c. q: videtes potētiā ātixpi ⁊ ſigna mēdacia q̄ faciet admirabunt ⁊ ipm ſequent except' elect'. iō ſequit: Quoꝝ nō ſunt ſcripta nomina in libꝛo vite. a† Et reges ſepte ſunt ⁊c. ƀ refert ad terminos ſeu ad tpa in q̄bus fuit ⁊ erit iniq̄tas ſeu malicia: q̄rū pmū fuit a pctō ade vſq̄ ad diluuium. ſcđm a diluuio vſq̄ ad abꝛaā. tertiuȝ inde vſq̄ ad moyſen. quartū inde vſq̄ ad dauid. quintum inde vſq̄ ad xpm. iō ð: b† Quinq̄ ceciderūt. nā iſti q̄nq̄ termi trāſierūt. c† Un⁹ eſt. ſ. terminus vel tpus xpi. d† Et alius nondū venit. ſ. termin⁹ antixpi. e† Et cū venerit optet illū breue tps manere. q: ſic ð: Matth. xxiiij. Dies illi ppt electos breuiabunt. veruntn̄ iniq̄tas erit maxia intenſiue ⁊ iniquorū multitudine: intn̄ q̄ poterit eꝗparari ille terminus duobus. ideo dicit: b† Et beſtia que erat ⁊ nō eſt ⁊ ipa octaua ē ⁊ de ſepte eſt. q: vnus terminus cōputat p duobus. a† Et in interitū ibit. naȝ in finali iudicio omnis malicia retrudetur in inferno. b† Et deceȝ coꝛnua que vidiſti. p q̄ ſignificantur omnes modi pſecutionis decalogi ſicut predictum eſt. † Decem reges ſunt qui regnū nondū acceperunt. ſ. q̄tum ad ſuā maximam poteſtatem: quia licet modi pſequendi iuſticiam que in decalogo cōtinet multum inualuerunt: tamen antixpi tempe erunt in ſua maxima poteſtate. g† Hi vnum conſilium habent ⁊c. ſ. impugnandi iuſticiam modo pdicto. b† Et poteſtatem ſuam beſtie tradēt. ſeruiēdo iniuſticie ⁊ iniq̄tati ad iniq̄tatem. i† Hi cū agno pugnabant. fidem xpi q̄tuȝ poterūt impugnādo. k† Et agnus vincet illos. aliquos ipoꝝ ſimpliciter damnādo ⁊ aliquos p fidem ſibi ſubiugando de quibus ſubdit. t† Hi odiēt foꝛnicariam. i. iniq̄tatem q̄tum dilexerant eā pus vel amplius. v† Et deſolatā faciet eā ⁊c. i. deſolationē eius futura denūciabūt conſtāter contra vitia pdicādo. Ca. XVIII

Et poſt hec vi. Deſcripta ſaracenoꝝ vilitate ſub metapho:a meretricis et beſtie. hic cōſequēter deſcribit pbitas xpianoꝝ ſub angelica ſimilitudine: ⁊ pmo q̄tum ad viros eccleſiaſticos. ſecundo q̄tum ad pncipes laicos. ibi: Et ſuſtulit vnus angelus. Pꝛima in duas ſcđm duas notabiles pſonas. ſecunda ibi: Et audiui aliam vocē. Circa pmum dicit: Et poſt hec vidi alium angelum. i. ademaruȝ podieſem epm angelice mundicie virum: qui in exercitu pncipum

a Cecidit ce. Bis ꝓ dupli/ci dãnatõe aīe ⁊ corꝑis: vł qꝛ etnalit̃ puniē/tur. b Spũs īmũ. Demões in prauis cor/dib⁹ ꝓ carnis illecebris ſũt ī mũdi. ꝓ mẽtꝭ elatione volu/cres. vł qꝛ per hunc aera diſ/currũt. c De vir.i. de pctis ꝑ q̃ acq̃rũt di/uitie: qꝛ oīs di/ues: vł iniqu⁹ vł heres iniq̃. d Et au.⁊c̃. Dicẽs futurã illã dãnationẽ ad pñtes ſup/ponit admoni/tionẽ. e Exi/te ⁊c̃. qꝛ modi/cũ tp̃us ſupeſt q̃ ꝓ merito ac/cipiẽt f Qm̃ ꝑ pe. Pctã ꝑ/uenſũt vſq; ad ꝯtẽptũ dei ꝑ ī/penitentiam. g Reddite il/li. Sic vĩdictã meã de vob̃ q̃ purgabimi ex/ercuit: ſic vos iniuriã meã vĩ/dicate in illis. h Duplicate du.i. aīe ⁊ cor/pori maiores pẽas īferte q̃ꝫ ipi vobis. i Qtũ glo. Quia alij pl⁹ alij minus cã diſcretiõis h⁹ repetit qđ di/xerat ſuperi⁹. k Et vi.n.ſ. qꝛ hẽo ꝯſolati/onẽ ī tpalib⁹. l Mors. Ab/ſẽtia vite.ſ. dei qꝛ pñtia ei⁹ vi/ta ẽ. m Et fle. Ibi gaudium ꝑpetuum hñt. n Reges ter. Vł illi q̃ hñ re/xerũt ẽrenitatẽ ſuã: ⁊ aliq̃n tñ fornicati ſunt cum iſta dole/bũt qđ nunq̃ꝫ ſiles illis fue/rũt. o Cũ vi de.fu.⁊c̃. Cuz defecerit diui/tie qđ ẽ ſignuꝫ etni incẽdij iu/dicij vł cũ vide/rit penã ſuã ex/altatam vltra modum. Nego.

ſ de equalitate patris
descẽdẽtẽ de cęlo: hñtẽ ptãtẽ ma/ a b
a ſ eccłia b ſ pulſis tenebris ignorãtie c ſ a glo/rioſa predicatione
gnã: ⁊ terra illũminata eſt a glõ/ c d
a ſ p̃dicauit b ſ qđ dixit effectu non carebit.
ria eius. Et exclãmauit in fortitũ/ e
a dine dicẽs: † Cecidit cecidit baby/ f+
a ſ ⁊ ideo cadet qꝛ b ſ demonum collectio
lon magna. Et factã ẽ hitãtio de/ g
ſ qđ cuſtodit ſe diabolo vł diabol⁹ cuſtodit eã ſibi
b moniorꝫ ⁊ cũſtodia oīs ſpũs imũ/
di: ⁊ cuſtodia oīs volucrꝭ imũdę
ſ .i. de fornicatiõe ꝓ qua iraſcit̃ deus.
⁊ odibilꝭ: qꝛ đ vino ire fornicatio/ h
ſ .i. p̃ncipes ſeculi
nis ei⁹ bibeꝛt oẽs gẽteſ. Et reges i
a ſ .i. q̃ aīas ſuas vendũt ambitione ſecularĩũ
terrę cuꝫ illa fornicati ſunt: ⁊ mẽr/ k
c catores terrę de virtutę delitiaꝝ
d eius diuites facti ſunt. Et audiui l+
ſ .i. diuinam inſpirationem: vel xp̃i vel ſuoꝝ p̃di/cationem b ſ opa eius ne faciatis
e aliã vocem de cęlo dicẽtem: ẽxi/ m†
a ſ facientibus conſenſum ne p̃beatis.
te de illa populus meus ⁊ nẽ ꝑti/
ſ qꝛ ſi diſſiles eritꝭ in vita: nõ eritꝭ ſiles in pena.
cipes ſitis delictoꝝ eius: ⁊ đ pla/
f gis eius nõ accipiatis. Quoniã n
ꝑuenerunt peccata eius vſq; ad
ſ q̃ꝫuis videret oblitus dũ ꝑmitteret ꝓſperari
cęluꝫ: ⁊ recordatus eſt dominus o
a ſ ⁊ ideo: qꝛ a deo iam placet vĩdicta
g iniquitatum eius. Rẽddite illi ſi/ p
h cut ⁊ ipã reddidit vobis: ⁊ dupli/
ſ ſcđm q ipi peccauerunt.
cate duplicia ſm opera eius.
ſ .i. ſic ipã vobis tormẽta ĩtulit: ſic vos illis ve/ſtro iudicio
In poculo q̃ miſcuit vob̃ miſcete
i illi duplum. Qtum glorificauit
ſe: ⁊ in delitijs fuit: tantum date
ſ in corꝑe ſ in anima.
illi tormentum ⁊ luctum. Quia q
ſ quaſi nõ mouendo.
in corde ſuo dicit: Sedeo re/ r
a ſ honorẽ ⁊ dignitatẽ habeo b ſ quia non pre/cauet futura mala
k gina ⁊ viduã non ſum: ⁊ lũctum s t
ſ .i in die iudicij
non videbo. Ideo in vna die ve/ v x
a ſ cõtra hoc q hic riſerũt
l nient plagę eius mors et lũctus y z
ſ quia deo q̃ eſt refectio carebunt
⁊ fame et igni comburetur: quia a b c
ſ .i. nullis p̃cibus flexibilis
fortis ẽ deus qui iudicabit illaꝫ.
a ſ .i. dolorẽ ī aīo patienꝭ b ſ dolorẽ corꝑis oſtẽ/dent c ſ quia in illa fuerũt fundati
m Et flẽbũt ⁊ plangẽnt ſe ſuꝑ illãm d†
ſ .i. p̃ncipes ſeculi
n reges tr̃ę q̃ cũ illa fornicati ſũt ⁊
o ĩ delitijs vixeꝛt: cũ viderit fumũ e
ſ volũtate ſ .ſ. qꝛ vellẽt fugere ſi poſſent
incẽdij ei⁹: lõge ſtãteſ ꝓpꝭ timorẽ f
ſ in aīa ⁊ in corꝑe
tormẽtoꝝ eius dicentes: † Vę vę
ſ collectio maloꝝ
ciuitas illa magna babylon: g

cipum occidentaliũ ⁊ alioꝝ xp̃ianoꝝ ſuſcepit legatiõis officiũ ad directionẽ exercitus xp̃iani. a Deſcendentẽ de celo.i. ꝓcedentẽ a ſublimitate ſedis apłice. b Habentẽ ptãtẽ magnã.in ſpũalib⁹ maxīe tã q̃ꝫ legat⁹ miſſus a latere. c Et terra.i. exercitus xp̃ianus. d Illuminata ẽ a gł̃ia eius.i. ex eius vita et doctrina. e Et exclamauit in forti voce.p̃dicãs v̱bo ⁊ oꝑe. f Cecidit cecidit babylõ magna.i. gẽs ſaracenica. ⁊ đꝛ bis cecidit: qꝛ p̃mo ꝑ xp̃ianos fuerũt debellati turci: poſtea v̱o egyptij: vt habeꝭ in hiſtoria freq̃nꝭ ſuꝑius noīata. hũc aũt ſaracenoꝝ caſuꝫ denũciabat dictus ep̃s xp̃ianis: ſi tñ viriliꝭ agerent de dei adiutorio ꝯfidẽtes. g Et facta ẽ hitatio demonioꝝ. q̃ꝫtũ ad occiſos q̃ ꝑierũt in aīa ⁊ corpore. ⁊ q̃ꝫtũ ad fugitiuos: q̃ viſa dei vindicta remãſerunt tñ obſtinati in ſua īfidelitate. et ſic a demonib⁹ fuerũt magis poſſeſſi q̃ꝫ añ. q̃ demones ꝑ volucres et ſpũs imundos deſignãꝭ. ⁊ hui⁹ punitiõis cã ſubdiꝭ: h Quia đ vino ⁊c̃. biberũt oẽs gẽtes.i. multe. et ẽ hyꝑbolica locutio ad deſignandũ magnã multitudinẽ gẽtiũ infectaꝝ ꝑfidia machometi incurrẽtiũ ꝑ h̃ irã dei. i Et reges ter. cũ illa for. ſunt. młti eñi reges dictã ꝑfidiã receperũt. ſilr̃ etiã multi q̃ ꝓpꝭ tpale lucrũ freq̃ntauerũt terrã ſaracenoꝝ. ꝑ h̃ depꝛauati ſũt. vñ ⁊ ego audiui a fratre fidedigno q viderat naues impleri de pueris xp̃ianis q̃s mercatores emerãt a parẽtibus eoꝝ pauꝑibus vt venderent eos ſoldano ꝓ magno p̃cio: q̃ eos faciebat informari in lege machometi: qꝛ đ xp̃iana nihil adhuc ſciebãt: vt adulti facti ꝯ xp̃ianos pugnarẽt. ideo ſubdiꝭ: k Et mercatores terre ⁊c̃. ⁊ pꝫ ex dictis lr̃a. l Et audiui. Hic ꝯñr agiꝭ de ſcđo viro notabili eccłiaſtico. cui⁹ p̃mo poniꝭ ſctã monitio. ſcđo gẽtis ſaracenice ꝑcuſſio. ibi: Reddite illi. tertio ꝑcuſſe lamentatio. ibi: Et flebũt. Circa p̃mũ ſciendũ q in exercitu xp̃iano fuit inter alios q̃dã ſacerdos deuot⁹: cui reuelatũ fuit a dño q multi de exercitu peccauerũt cũ mulierib⁹ ſaracenis ꝓpꝭ qđ plures deo ꝑmittente in manu ſaracenoꝝ eeciderũt: ⁊ plures caderẽt de futuro niſi pñiaꝫ agerẽt: quã fecit exercit⁹ ad exhortationẽ dicti ſacerdotis. ⁊ h̃ ẽ qđ dicit Iohẽs: Et audiui aliã vocẽ de celo: qꝛ celitus facta ẽ dicta reuelatio. m Exite đ illa.i. de īmũdicia ſaracenica. n Qm̃ ꝑuenerũt pctã eius vſq; ad celũ.i. corã deo ad puniendũ. o Et recordatus ẽ dominus ⁊c̃. in deum non cadit obliuio: nec per conſequens recordatio ꝓprie. ſed diciꝭ recordari peccatoꝝ metaphorice quando ea punit: nam tunc ad moduꝫ recordantis ſe habet. p Reddite. Hic conſequenter deſcribitur percuſſio ſaracenorum: quia tunc chriſtiani tantũ et plus eos afflixerunt q̃ꝫtum fuerant ab eis afflicti: ideo dicitur: Reddite illi ⁊c̃. ⁊ patet littera. et ſubditur huius percuſſionis ratio: q Quia in corde ſuo dicit. ſcꝫ gens ſaracenica ſuperbiẽdo de ſua potentia. r Sedeo regina. ſuper alios populos et potiſſime ſuper chriſtianos. s Et vidua non ſum. naꝫ gloriabatur in regibus cum ea fornicantibus predicto modo. t Et luctum non videbo. quia nimis confidebat in ſua potentia temporali. v Ideo in vna die. id eſt vno tempore. x Venient plage eius. et que ſint ille ſubditur: y Mors. q̃ꝫtum ad occiſos. z Et luctus. q̃ꝫtum ad fugitiuos. a Et fames. q̃ꝫtum ad obſeſſos. b Et igni comburetur. nã multi incendio perierunt per ignem poſitum in ciuitatibus ⁊ villis. c Quia fortis eſt qui iudicauit illam. Id eſt ꝯdemnauit ad hanc penam. ſcilicet de cuius non poteſt iudicium impediri. d Et flebunt. Hic conſequenter ponitur dicte gentis percuſſe lamentatio. et primo regum. ſecundo mercatorum. ibi: Et negociatores terre flebunt. tertio nautarum. ibi: Et omnis gubernator. Circa primum ſciẽdum q ſic dictum eſt ibi multi reges in partibus orientis receperant legem machometi: ad quos non peruenit exercitus chriſtianorum qui feſtinabat verſus hieruſalem. et ideo dicti reges dolebant de ſaracenorum interfectione: quos non audebant nec poterant adiuuare. et hoc eſt quod dicitur: Et flebunt et plangent ſe ſuper illam reges ⁊c̃. et patet littera vſq; ibi: e Cum viderint fumũ incendij ei⁹. id eſt cognouerint certa relatione. viſus enim propter ſui certitudinem frequenter ponitur ꝓ alijs ſenſibus: Exodi. xx. Populus videbat voces. ⁊ etiam pro cognitiõe intellectus. vnde communiter dicitur: Vides tu hoc. id eſt intelligis. f Longe ſtantes propter timorem tormentorum eius dicentes ⁊c̃. Plures enim de regibus orientis timebant dare ſubſidium illis qui erant in ꝑtibus antiochenis quas inuaſerat exercitus chriſtianus ne penam ſimilem paterentur. g Ciuitas illa magna babylon. id eſt gens ſaracenica nomine babylonis ſignificata: vt dictum eſt ſupra.

† Eſa.21.a Hiere.51.a &.14.b

Hie.51.a

Ciuitas

a Et negociatores ter. Quia illa pire dolebunt:in quibus ſuā deputabāt ꝓſperitatem.
b Auri ꝛ argen.ꝛc̃. Per aurum ſapiā argēto diuina eloquia:xp̄s in lapide p̄cioſo ſignificat̃. Apl'i in margaritis. In byſſo candido ſctōꝝ iuſtificationes. In purpura martyriū. In ſerico virginitas In cocco rubeo charitas: ī ligno thino īputribili ꝯſtātia īdeficienſ in ebore ꝟtutū pulchritudo: ī ere fortitudo ꝛ lōganimitas in ferro ſublimitatis acumen: in marmore inuicta humilitas. ‖ Hec hr̄e ſe ſimulant reprobi: ꝛ dolent cum deficit qđ in eis intelligit̃: in auro mundana ſapiā. in argento facundia. in lapide p̄cioſo ꝛ margaritis pſeudo ꝓphetas accipimus ꝛ hereſiarchas. in byſſo ſimulata iuſticia. in purpura martyres hereticorum. in ſerico integritaſ carnis ad operimentum corrupte mē tis. in cocco crudelitas ſimulatione charitat⁊ palliata: in ligno thino mentis obſtinatio ſimulās cōſtantiā: in ebore ſimulata ꝟtutuꝫ pulchritudo. In ere ꝓ fide recta firma pfidie p̄dicatio in ferro deceptionis acumen in marmore ſimulate ſubiectionis fortitudo. in odoramentis pigmentoꝝ ꝛ thure orōnes ſctōꝝ figurant̃: q̄s imitat̃ in orōnib⁹ vana ſedulitas hereticoꝝ. Per vnguentū diuinitas incarnata: qđ ſb falſa lenitate pſeudo xp̄ianoꝝ aſpitaſ imitat̃. Et iſta ſubtracta deflent reprobi ſic̃ heretici mortē arrij. Similā ꝛ triticum amiſiſſe ſe ſimulant: cū çiçania et paleas amiſerī. iumenta electos ſignificant: qui cum pſalmiſta di-
Ps.72. cunt: Ut iumentuꝫ factus ſū apđ
Mat.10.b te. Oues ſctōs quibus đr. Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum per equos ꝛ rhedas p̄dicatores accipe. Iuxta heliſeū
4.Re.2.b dicentē: pr̄ mi: curr⁹ iſrl' ꝛ auriga ei⁹. Per mācipia electi q̇ ſuitu ti dei ſubijciunt̃. Reprobi dolent ſe amiſiſſe iumēta eq̄s ꝛ rhedas. i. illos q̄s fortes deputāt ad aliorum portāda onera cū debiles ad oē opus bonū amiſerūt: poma ꝟtutes ſctōꝝ ſunt. Et pars beſtie oīa ſe hr̄e ſimulant. c Cinnamomum. In cinnamomo odor ꝟtutū quas ſimulant. d Simile et tri. Carnis xp̄i qua fideles vere ſatiantur: reprobi irritantur: e Mancipiorum ꝛ ani. Diſtinguit: quia quidam fiunt ſerui tm̄ corpore vt ioſeph: quidam etiam animo: vt ſi egyptius vendit⁹ iudeo ritu eorū circūcidatur: vl' paganorum idola colat.
f Exultate ſuper eam. Poſtq̄ꝫ p̄dixit hanc damnationem futurā impijs monet bonos exultare: vt concordent diuino iudicio. vl' q̄ꝛ his de damnatis ſequitur eorum remuneratio. g Et ſuſtulit. Eleuat deus malos: vt graui⁹ puniat vel corruāt. h Lapidē q̄. mo. Ad lr̄am etiā oīa iſta viſa ſunt. i Hoc īpetu ꝛc̃. Poſtq̄ꝫ deſcp̄te ſunt ſingule pene oſidit̃ ſibi mo-

civitas illa fortl': q̇niaꝫ vna hora
a ſ vel ad lrām vel ꝓ terrenis aīas dantes.
a venit iudiciū tuum. Et negociatores terre flebunt: ꝛ lugebunt ſup
ſ que ad ſenſus corporis pertinent perire dolebūt
illā: qm̄ merces eoꝝ nēo emet am
b pli⁹: merces auri ꝛ argēti ꝛ lapidiſ p̄cioſi ꝛ margarite ꝛ byſſi et purpure ꝛ ſerici et cocci et om̄e lignū
ſ Al's cedrinum. ſ ſubaudi ꝛ nemo emet.
thinū et oīa vaſa eboris: et oīa vaſa de lapide precioſo: et eramen
c to ꝛ ferro et marmore. Et cinna-
ſ ꝛ nemo emet.
momum et amomum: et odoramentoꝝ ꝛ vnguentoꝝ ꝛ thuris: ꝛ
ſ noui teſtamēti qđ inebriat. a ſ vnctio ſpūſſcti. b ſ ꝛ nemo emet merorem.
d vini et olei: ꝛ ſimule ꝛ tritici et iumentoꝝ et ouium et equorum: et
ſ q̄ꝛ eadem ſacramenta percipiunt.
e rhedarum et mancipiorum et ani
a ſ quia etiam pro minimis ſi immoderate haberent damnabuntur.
marum hominum. Et pōma deſiderij anime tue diſceſſerunt a te.
ſ in pinguibus anime ſagina intelligitur.
ꝛ omnia pinguia ꝛ p̄clara perierī a te. Et amplius illa iam nō inue-
ſ hoīm.
nient mercatores horum. Qui diuites facti ſunt ab ea ciuitate: longe ſtabunt propter timorē tormētorum eius: flentes ꝛ lugentes ac dicentes: † Ue ve ciuitas illa magna q̄ amicta erat byſſo et purpura ꝛ cocco: ꝛ deaurata ē auro ꝛ lapide precioſo et margaritis: q̇niā vna hora deſtitute ſunt tante di-
ſ .i. aliquid certi deſiderant habere epiſcoparum
uitie. Et oīs gubnator ꝛ oēs q̇ in lacū nauigāte ꝛ naut ꝛ qui ī mari opant̃ lōge ſteteſt: et clamauer vidētes locū icēdij ei⁹ dicētes: Que
a ſ .i. cōcupiſcētiā terrenoꝝ
ſimiliſ ciuitati huic magne ꝛ miſe
.a ſ ſup mentes vel p ſimilitudinē penitētis
runt puluerem ſuper capita ſua. et clamauerunt flentes et lugentes: dicentes. Ue ve ciuitas illa magna in qua diuites facti ſunt
ſ vel ad lr̄am oīa iſta viſa de diuitijs ſunt.
oēs q̇ hēbāt naues ī mari de p̄cijſ
f ei⁹: qm̄ vna hora deſolata ē. Exul
ſ .i. cōſcij ſecretoꝝ dei. ſ p partes.
tate ſup eā celi ꝛ ſcti apl'i ꝛ ꝓphe:
a ſ vt illa dānauit: vos iniuſte dānabitur iniuſte.
qm̄ iudicauit đs iudiciū vr̄m đ illa
a ſ xp̄s. b ſ q̄ꝛ aereas ptātes deuicit.
g h Et ſuſtulit vn⁹ angel⁹ fortis lapi-
ſ q̄ꝛ p mūdana voluūtur. ſ dura corda habētes
dē quaſi molarē magnuꝫ et miſit
ſ .i. in infernū. a ſ .i. in infernū iam.
i in mare dicens: Hoc ipetu mittē

a Ciuitas illa fortis. ꝓpter multitudinē bellatoꝝ ꝛ diuitiaruꝫ. b Qm̄ vna hora. i. breui tpe. c Uenit iudiciū tuū † i. punitio tua. d Et negociatores. H̄ ꝯn̄r ponit̃ lamentatio mercatoꝝ q̇ in terra ſaracenoꝝ exercebāt mercatiōes multas ꝛ magnas: vēdendo q̄ aliūde apportabant ꝛ emendo q̄ inde alibi deferebāt ꝛ ſic dupl'r lucrabant̃. ꝓpter qđ dolebāt de vaſtatione terre q̇ nō poterāt ibi talia exercere: ꝛ ptꝫ lr̄a paucl' except⁊ q̄ diſcurrent̃. e Et byſſi. i. lini cādidiſſimi. D
f Et cocci. i. tincture rubee: g Et omne lignū thinū: qđ eſt valde album et ſpinoſum creſcens in ophir: ꝛ inde fec̃ ſalomō citharas ꝛ lyras cātatorib⁹. iij. Regū. x. ca. i Et amomū. ſpēs ē aromatica redolēs. h Et cinnamomū. ꝛ inde traxit nomē. k Et mancipioꝝ. i. ſuoꝝ l Et aniaꝝ hoīm. redimēdo nobiles a ſaracenis captos. nā inde habebāt mercatores emolumentū magnū ꝛ accipiuntur hic anīe ꝓ hoībus. denominādo totū a pte digniori: ſicut Exo. j. Oēs anīe q̄ egreſſi ſunt de femore iacob ꝛc̃.
m Et poma deſiderij aīe. i. fructus deſiderabileſ. n Et oīa pinguia. i. oēs diuitie ſic̃ hō diues đr pinguis methaphorice. o Que amicta erāt byſ. ꝛc̃. i. plēa talibus p̄cioſis. p Et oīs gubnator. H̄ deſcribit̃ lamentatio nautaꝝ. nā in terra a ſaracenis occupata erant multi portus magni ꝛ boni in quib⁹ applicabant naute apportantes ex terris alienis bōa venalia: ꝛ inde reportantes alia: ꝛ ſic lucra duplicia reportabāt. ꝓpter qđ de vaſtatione terre ꝛ portuū dolebant. ꝛ patet lr̄a vſqꝫ ibi: q Exultate ſup eam. vbi p oppoſitū deſcribit̃ exultatio xp̄ianorū q̄ꝛ p h̄ facta ē vindicta de xp̄ianis per ſaracenos afflictis captis ꝛ occiſis: Exulta ſup eā celū. i. eccleſia militans. r Et ſcti apl'i. i. ep̄i q̇ ſūt ſucceſſores apl'orum. † Hie.51.b E
s Et ꝓphete. i. doctores eccleſie.
t Qm̄ iu. de⁹ iu. vr̄m. i. punitionē ꝓ malis vobis illatis: plures em̄ ep̄i doctores ꝛ fideles: alij p ſaracenos fuerant multipliciter afflicti ꝛ occiſi. v Et ſuſtulit. H̄ ꝯn̄r deſcribit̃ xp̄ianoꝝ ꝓbitas quantū ad p̄ncipes laicos. ꝛ p̄mo tpe godfredi p̄mi regis. ſcđo tpe balduini ſibi ſuccedentis ſe. ca. Diuia adhuc in duas ptes. q̄ꝛ p̄mo deſcribit̃ xp̄ianoꝝ victoria. ſcđo conſurgens ex h̄ leticia. in p̄n. ca. ſe. ibi: Et vidi oſtiū aptū. Circa p̄mū ſciendum q̄ capta hierl'em p xp̄ianos ꝛ ſaracenis ibidē occiſis ꝓ maiori pte ꝛ alijs eiectis p̄ncipes ꝛ exercit⁹ xp̄iani inſtituerūt godfredū ducē lothoringie regē ad cuſtodiēdū terrā recupatā ꝛ acquiſitā. ꝛ tunc ſoldanus egypti cum magno exercitu vēit ad debellandum regem inſtitutum: qui ſibi occurrens cuꝫ paruo exercitu reſpectiue. quia multi xp̄iani repatriauerāt. ꝛ ceſis octo milib⁹ paganoꝝ cōpulit eos fugere ꝛ in porta aſcalonis ſuffocati ſūt vſqꝫ ad duo milia: ꝛ multi valde inter ſpineta etiam in mari fugientes perierūt quorū numer⁹ igrat̃: ꝛ h̄ ē qđ đr: Et ſuſtulit vn⁹ angel⁹ fortis. i. godfredus rex primus.
x Lapidē q̄ſi molarē. i. exercitū fortem ꝛ conſtantē. y Et miſit in mare. i. ī exercitū ſaracenoꝝ q̇ đr mare hic. tū quia p mare venerat. tū q̄ꝛ ibi multitudo maxima ꝓpl'i erat: q̄ p mare deſignat̃ in q̇ ſūt aq̄ multe: ſm qđ đr ca. p̄ce. Aque multe ꝓpl'i multi. z Dicēs h̄ ipetu mittet̃ babylon. i. ſaracenoꝝ exercit⁹ qui fuit ibi † Hie.51.e F G

dus dānatiōis:qſi qd vidi pdictū vi/di etiā iā adipletū: Id eſt ſic vides in hac figura:vel qn/to plᵘexaltati ſunt tāto grauiᵘcadent. a Mercatores. q2 illi dātes aīas pro frenis nimiā ptātē exercuerūt ꝙ iā pa/ti nō pñt. b Et in ea ſ. Nūc ad ipam babylonē loqᷓ de ſuo caſu qſi ꝯdolēs miſerie eiᵘ: nūc ad auditores ꝯuertiꝰ vt fideles exhorte/tur. Ca.XIX

Poſt h.i.dā/nationē ma/loꝝ videt cō/pletā ſic a xpo au/dierat cōplēdā:mō ſſbiūgit ꝙ d̄ iſta dā/natiōe ſcti exultāt ſic moniti erant ad exultādū i Xſu illo

3.18.f Exultate ſup eā ce/li.ꝑ qd̄ multo gra/uior itelligit̄ pena

A maloꝝ. d Alla. Ideo dicimᵘalleluia:q2 laus ē deo no/ſtro:ꝛ q2 talia nob

†De conſe. diſ.1.ca.hi/duo fecit vnde antho/nomatice eum lau/dare debemus. e Et ceciderunt vi. Nō miores ſcti ſolūmō de hac dā/natione laudauerūt deū:ſ3 etiā illi ma/iores qui in eccſia fuerunt iudices et doctores alioꝝ. f Amē. Et vere laudādus eſt de h ꝙ inimicos noſtros ita punit. g Et vox de thro. Picta dānatiōe maloꝝ et exultatiōe ſctōꝝ ſuppōit admonitio nē: ad pñtes.q.d.

†De conſe. diſ.2.c.tue ra in fine. vidiſtis dānationē vidiſtis exultatio/nē:mō vos ꝓuide te vob ad veſtram ſalutē. h Pu/ſilli. Qui neqūt altiora penetrare myſteria nec di poſ ſunt iplere ꝯſiliū

Mar.10.b vēde oīa ꝛ ſequere me. i Et audi/ui qua.vo. Oſten/ſa leticia quam ha/bebūt ſcti de perdi tione maloꝝ: ſup/ponit eccleſia aliā leticiam ipoꝝquaꝫ de ſaluatione ſua quam dicturus eſt habebunt.

B k Et vxor eius. Et cōueniens erat vt iungerentur:q2 ... ipa

tur babylō ciuitas illa magna:et vltra
ſicut quidam heretici putant.
iā nō inuenieꝭ. Et vox citharedoꝝ et
muſicoꝝ ꝛ tibia canētiū:ꝛtuba ñ audi
a quantū ad pracricā. b quātū ad theoricā. hinc ē argumentū ꝙ dānati obliuiſcanꝭ ſcie acquiſite.
eꝭ in te ampliᵘ: et oīs artifex oīſꝙ ārs
ibi nō exquirentur delicatiſſimi panes. ꝛ ꝑ h remoueꝭ
nō iuenieꝭ in te amplius. Et vox mole
delectabile guſtus. quo ad viſum.
nō audieꝭ in te amplius. Et lux lucer/
i.leticia nuptiarū
ne nō lucebit in te amplius. Et vox ſpō
quo ad auditum.
ſi et ſponſe non audietur adhuc in te
ideo. ad lrām vel in veneficijs ꝯſuaſionibus. hoc quātum ad concupiſcibilem.
quia mercatores tui erant pricipes ter
hoc quantū ad rōnalē. i.maleficijſ. i.malis ꝯſua ſionibus quibus alios errare feciſti. a ddā de omnibᵘ
re: q2 in veneficijs tuis errauerūt oēs
a ꝛ ideoꝗterū q2 b vindicta ſanguinis.
gentes. Et in ēa ſanguis prophetaruꝫ
a ſi malᵘmalū occidit occiſorē nō excuſat nequa occiſi.
et ſanctorū inuentus eſt: et omnium ꝗ
interfecti ſunt in terra. Ca.XIX

Poſt hec audiui quaſi vocem
predicatorum.
magnam tubarum multarum
a in eccſia ſctōꝝ. b laus hūanis verbis inexplicabilis.
in celō dicētiū alleluia †Laus
a imortalitas ꝛ ipaſſibilitas. b q2 deuicit diabolum. c ꝛ iō laus eſt ei. dando quod promiſit.
et glōria et virtus deo nr̄o eſt: q2 vera
a vnicuiqꝫ ſm merita reddendo. b iudicia cōdenatio/nis. c de maloꝝ cōgregatione.
ꝛ iuſta iudicia eiᵘſūt ꝗ iudicauit dē me
i.ipi ſeipos vel alios alium.
retrice mag † ꝗ corrupit trā i ꝓſtitutiōe
que effudit impia multitudo.
ſua:ꝛ vindicauit ſanguinē ſeruoꝝ ſuoꝝ
a redrēt eū. b ꝑ hāc iteratiōnē debemus itelligere lau dē eternā.
de manibᵘeiᵘ. Et iteꝝ dixerūt alleluia.
a iudicauit ꝛ eternaliter puniri ſunt.
† Et fumus eiᵘaſcēdit in ſecula ſeculorū
oēs ſcti iudices.xij.patriarche.xij.apl̄i.
Et ceciderūt vigintiquattuor ſeniores:
et q̄ttuor aīalia:ꝛ adorauerūt deū ſedē
a verū eſt ꝙ deᵘita glorioſus eſt.
tē ſup thronum dicētes†amen alleluia.
a admonitio. b i.de illis in quibus deᵘ ſedet. c ad audientiam omnium.
Et vox de throno exiuit dicens: Lau/
dem dicite deo nr̄o oēs ſcti eius:et qui
a caſto amore ꝛ timore filiali.
timētis deū puſilli et magni. Et audiui
a q fuerunt tube in mundo nūc exultant in celo.
quaſi vocem tube magne:et ſicut vocē
q2 de multis populis collecti ſunt.
aquaꝝ multaꝝ:ꝛ ſicut vocem tonitruo
quia terrebit impios ſanctorum exultatio.
rum magnoꝝ dicentiū alleluia quoni/
q2 antea regnauerunt impij.
am regnauit dominus deus noſter oi/
a beatitudinem anime habentes. b i corpe glorificati c i.nos oia hr̄e a deo reputemus.
potens. Gaudeamᵘꝛ exultemᵘ et demᵘ
a i.iūcta ē eccſia xpo. b eccſia ſctōꝝ i re ꝗ prius fuit
gloriā ei:q2 venerūt nuptie agni:ꝛ vxor

valde cōfuſus. a Et vox citharedoꝝ ꝛc. nam in triſticia verſa fuit eoꝝ leticia. b Et oīs arti/fex ꝛc.nā illi ꝗ venerūt ad faciendū machinas ꝓ xpianoꝝ deſtructione fugerūt cū magna cōfuſiōe. ꝛ ſilr alij ꝗ venerāt ꝓ ciboꝝ ꝑparatiōe:iō ſubditur: Et vox mole ꝛc. c Et vox ſponſi ꝛ ſponſe.q.d nō erit inter eos materia gaudij ſed luctᵘ. ꝛ ſbdiꝭ cā cū dr̄: d Quia mercatores tui. haurientes bona aliaꝝ gentiū. e Erant pncipes terre.i.ſu per gentes alias eleuati ꝑ ſupbiā.ꝛ ſubdiꝭ alia cā: f Quia in veneficijs tuis.multi eñ ipſi videtes ſaracenoꝝ ꝓſpitatē tpalē receperunt eoꝝ legē erro neam.ꝛ iteꝝ ſubdiꝭ tertia cā: g Et in ea ſan/guis ꝓphetaꝝ ꝛc. Nam multi doctores ꝛ fideles xpiani a ſaracenis fuerunt interfecti. Ca.XVIII

Moraliter. et Et poſt hec vidi aliū angelū ꝛc.ꝑ lrālit expo/niꝭ de ademaro ep̄o podienſi. Moraliter aūt pōt exponi de ꝗlibet plato vel doctore ꝗ ꝑ bonā vitaꝫ ꝛ ſciam illuminat eccleſiā ꝛ pdicat conſtanter con tra ciuitatē diaboli ꝗ eſt cōgregatio maloꝝ dicēs: ff Cecidit cecidit babylō. Et dr̄ bis cecidit.ꝑmo ꝓ caſu culpe.ſcdo ꝓ caſu gehēne. ll Et audiui aliā vocē ꝛc.q2 pdicator vel doctor nō ſolū dꝫ de/nunciare vilitatē culpe ꝛ magnitudinē pene futu/re ciuitatis diaboli:ſed etiā monere ipſm vt fugi/at de ea ne forte inuoluaꝭ eiᵘmalis ꝛ penis futuris iō ſubdiꝭ: m† Exite de illa ipſe meᵘꝛc.ꝛ expri muntꝭ in ſpeciali pncipes cū dr̄. † Et plāgent ſe ſup illā reges terre. Sub qbᵘintelliguntꝭ milites ꝛ terraꝝ rectores. d† Et negociatores terre ſb quibᵘintelliguntꝭ manu artifices in mari vel terra de negociatione viuētes vt ꝓſequiꝭ lrā ſatis diffu ſe ꝑ qd̄ inſinuaꝭ ꝙ pdicatio dꝫ eē cōis. Ca.XIX

Poſt hec audiui. Deſcripta xpianoꝝ victoria h ſpēr deſcribiꝭ vniuerſalis eccleſie leticia. ꝛ diuidiꝭ in duas ptes:q2 ꝑmo deſcribitur hec exultio.ſcdo ibi iobis grārūactio.ibi: Et dixit mihi. Circa ꝑmū dr̄: Poſt hec audiui quaſi vocem magnā.i.grārūactionē. i In celo.militātis ec cleſie de tanta ſaracenoꝝ deiectione:ꝛ xpianoꝝ ſb leuatione:ꝛ etiā in celo triūphantis eccſie i ꝗ ſcti gaudent ꝛ grās agunt deo de bñficijs in terra fide lium collatis. k Dicentiū alleluia.due dictio/nes ſunt in hebreo:nā alle.idē eſt qd̄ laudate.lu. nomen ia.dñi. l Laus ꝛ gloria.nā dicta victo ria eſt deo attribuēda. m Quia ve.ꝛ iu.iudi. eius ſunt.cuiᵘduplex rō ſubdiꝭ:Prima dum dr̄: n Qui iudi.de me.magna.i.de gente ſaracenica quātū ad turcos ſpealr:vt dictū ē.ſ.ca.xvij. eam puniēdo. o Que corrupit terrā ꝛc.q2 multos ipſos infecit pfidia machometi. At ſpēr pōiꝭ ratio ſcda.cū dr̄: p Et vin.ſā.ſuo.ſu.a turcis et egy ptijs occiſoꝝ. q Et ite.d.alla.ꝑmo ꝓ debellati one turcoꝝ.ꝛ ſcdo ꝓ dbellatiōe egyptioꝝ. Vel aliꝭ ſcꝫ ꝑmo ꝓ deuictis ſaracenis.ꝛ ſcdo ꝓ recupatiōe ſcte ciuitatꝭ. r Et fumᵘeiᵘ.ſ.gētis ſaracenice. s Aſcē.i ſe.ſe.Nā occiſi deſcēderūt ad ignē ge/hēne. t Et ceci.viginqt.ſe.i.vniuerſe cathedra les eccſie. v Et qt.aīalia.i.qttuor eccſie patri/archales cū platꝭ ſuis:vt dictū ē.ſ.ca.iiij. x Et adora.deū.de tāto bñficio xpianis collato. y Et vox de thro.i.de ſede ap̄lica. z Exiuit.ex citādo oēs xpianos ad laudādū deū de tāto bene ficio relatiōe certa ꝯgnito. a Et au.qſi vo.tu. i.hieroſolymitani ꝑriarche. b Et ſic vo.aqrū mul.i.ꝑploꝝ multoꝝ gratulātiū ſic dictū ē.ſ.xvij. ca. Aq mul.po.mul. c Et ſi.vo.to.ꝛc.i.pdicato rū iducētiū alios ad laudādū deū. d Oñre. dñs.ſ.ieſus xpꝫ q dr̄ tūc i trā ſctā regnaſſe: qñ ſa/racenis deiectꝭ xpiani ſibi fuiꝭ ibidem libere. e Gaudeamᵘ.mēte iteriori. f Et exul.ſig.ex teriori.exultare eñ dictū ē qſi ex ſaltare.qd̄ fit qñ/do gaudium cordis manifeſtatur exterius ſenſibi/libus ſignis. g Quia venerunt nuptie agni. tunc eñ oſtendiꝭ ſignum dilectionis eccleſie colle/cte in partibus hieroſolymitanis ſicut ſponſus re cōciliatus ſponſe. h Et vxor eius preparauit ſe ad

†.ſ.6.c. †.ſ.9.a.et 14.c

ipſa eccleſia fec ſe idoneã vt reciperet. a Et datũ ẽ illi. In hac vita vt ſe poſſet ꝑpa/re. Alia lra: datũ eſt illi byſ/ſinũ ſplẽdens candidũ de te cãdido. b Et ce.ad ꝛc. Quia maiorẽ me itellexi et obedire patus fui ſic ꝛ vos obedite mihi. c Vide ne fe. In veteri lege nõ ꝓhibu/it ſe adorari: ſed poſt aſcenſi onẽ videns ſup ſe exaltatũ hoiem ab hoie timuit adora ri. d Teſtimoniũ em ꝛc. Quicqd ꝓphete dixerũt: ꝓ hibet xpo teſtimonium. e Et vidi ce. Dicta dãnati/one babylonis: ꝛ exultatiõe quã ide habebũt ſancti ſup/ponit dãnationẽ ipſius anti/chriſti ꝛ aploꝝ ei⁹ q̃ eſt ibi: Et appꝛhẽſa ẽ beſtia. Et iſti q̃re dãnabunt: q: pugnaue runt ꝯ xpm quãtũ potuerũt ꝛ tñ xps bñ poterit vincere: q: tantam hꝫ poteſtatem ẽm diuinitatẽ ꝛ hũanitatem: ꝙ nullus poſſit reſiſtere ei: ꝛ ĩõ debemus eũ imitari: vnde ꝛ ipſe admonitionẽ interponit ꝛ vidi vnũ angelum. Vidi vocatos ad nuptiaſ: vidi eti am qui poſſunt venire: nam bonum adiutorẽ ꝛ bonos ha bent admonitores. f Equus albus.i. caro xpi portans verbũ dei ad bellũ contra diabolum. g Sic flãma ꝛc. Quia com burit vitia: ꝛ accendit et illu minat. Hec oĩa ſine reſpe/ctu alicui⁹ vt tñ notem⁹ qua lis ſit ꝛ quantas poſſit. h Verbum dei.i. ipſe dixit ꝛ facta ſunt: ꝑ quẽ oĩa pater fecit: ꝛ ꝑ quem pr̃ mundo ſe annũciauit. i Veſtitu byſ ſi.al. ꝛ mũ.i. i corꝑib⁹ mũdis q̃ ab illicit' refrenãt: ꝛ ſtimu lo charitat' ad bõa incitant i. ad iuſticiã. k Gladius ex.i. diuia ſnĩa incidẽs pra/uas cogitationes mentis et illicitos motus corporis: vel vetus ꝛ nouum teſtamentũ. l Reget eas. Sanctos de virtute in virtutem: malos de vitio in vitium. m Calcat torcular: Id eſt mortem que ab irato deo ꝑ/mo homini peccanti illata ẽ reſurgens deſtruxit: vel tor/cular tribulatio. quam ſcilĩ/cet in qua poſitos ſanctos calcat dum ampliat: quam de⁹ irat⁹ade peccãti intulit: furioſuſ ĩ ꝑagie ei⁹ extẽdit ſꝫ fiũt vinũ in cellario dĩ po nẽdũ. in q̃ poſiti nõ erũt vi/nũ. n Et hꝫ ĩ veſtimẽ. Vl ĩ cordib⁹ fideliũ q̃ ſunt veſti mentũ filij: ſcriptum eſt: rex regum. o Et vidi vnum angelum. Oſtenſa dignitate chriſti per quam diabolum expugnare poterit: ſubdit admonitionem de pũti.q.d. ipſi tali adherere debetis. Omibus

ſponſa in ſpe.

a eius ꝑpauit ſe. Et datũ eſt illi a vt coopiat ſe byſſino ſplẽdẽti b et cãdido. Byſſinũ em̃ iuſtifi/ c cationes ſctõꝝ ſunt: Et dixit d mihi: Scribe† Bti q̃ ad cenaꝫ e nuptiaꝝ agni vocati ſunt. Et f dixit mihi: Hec ṽba dẽi vera g ſunt. Et cecidi ad pedes ei⁹ vt h adorarẽ eũ. Et dixit mihi† Vi/ i de ne feceris. Cõſeruus tu⁹ ſuꝫ ꝛ fratrũ tuoꝝ habentiũ teſti/ k monium ieſu. Deũ adora. Teſti l monium em̃ ieſu eſt ſpũs ꝓphe/ m tie. Et vidi celũ aptum: et ecce n equus albus ꝛ qui ſedebat ſu o per eũ vocabatur fidelis ꝛ ṽe/ p rax: ꝛ cũ iuſticia iudicat ꝛ pu/ q gnat† Oculi aũt eius ſic flãma r ignis: ꝛ in capite eius diade/ s mata multa: hñs nomẽ ſcptũ t qd nemo nouit niſi ipſe.† Et ve u ſtitus erat veſte aſperſa ſan/ x guine: et vocabatur nomen y eius verbum dei. Et exercitus z qui ſunt in celo ſequebantur a eũ in eqs albis: veſtiti byſſino b albo et mũdo† Et de ore ipius c procedit gladi⁹ ex vtraq̧ par/ d te acutus: vt in ipo pcutiat gẽ e tes† Et ipſe reget eas in virgã f ferrea: ꝛ ipſe calcat torcular g vini furoris ire dei omnipotẽ h tis. Et hꝫ in veſtimẽto et in fe i more ſuo ſcriptũ† Rex regũ et k dñs dñantiũ. Et vidi vnũ an l

(interlinear:) ſ iuſtificationibus. — a ſ q: nullis maculis fuſcat ſcia ſctoꝝ. — ſ locut⁹ õ nuptijs futuris ĩuitat põtef ad eas — a ſ nõ mea ꝛ ideo vera. — ſ ego ꝛ tu ꝛ oẽs frẽs tui vnũ deũ habemus ꝛ vnum dominum. — a ſ myſteria reuelata ꝙ hõ poſſit aſcendere celũ ꝛ cognoſcere deũ. b ſ ꝛ ds apuit: iſte. — ſ .i. diuinitas. — a ſ q: ꝓmiſſa implet. b ſ q: ipſe veritas eſt ꝛ veraces facit. — a ſ q: vnicuiq̧ iuxta opera ſua reddit. b ſ i fuis contra diabolum. — ſ .i. dona ſpũſancti vel charitas. — ſ in diuinitate. a ſ q: ꝑ eã ipſe ꝛ ſui coronãt — ſ deus homo vel ieſus. — ſ infidelis. ſ ꝛ ſui per eum. — a ſ .i. carne paſſa: vel eccleſia que in ſuis martyribus occiditur. — a ſ .i. fideles contra diabolum dimicantes. — a ſ in eccleſia. b ſ imitabantur. — ſ .i. iuſticia. — a ſ ꝑfectu virtutum. b ſ .i. de pdicatiõe. — a ſ quoſdã ad mortẽ: qſdam ad vitam. — a ſ .i. infuꝛtibili iuſticia. — a ſ furor: continuatione ire. — a ſ .i. in humanitate. b ſ et denotet ſe de vera ꝓgenie ꝓpriorum parrum fuiſſe. — ſ indelebiliter. a ſ id eſt ſanctorum qui ſe ꝛ alios regunt. — a ſ qui dominium exercet ſuper ſubditos. b ſ pdicatores ſtantes in aperto.

ſe ad ſeruiendum ſibi deuote. a Et datũ eſt illi. a deo. b Ut coopiat ſe byſſino ſplẽdenti. ꝑ interio rẽ ſanctitatẽ ꝛ exteriorẽ hõeſtatẽ. q̃ ꝑt3 ex hoc q̃ ſubdit: c Byſſinũ em̃ ꝛc. ꝛ ꝑtꝫ lra. d Et dixit mihi. H̃ ꝯñr ſubdit ipĩ iohãnis grãtuactio. ꝛ primo cã pmittit. cũ dr: Et dixit mihi.ſ. angelus reuelans myſteria diuia iohãni. e Scribe. ad futurã me moriã. f Bti q̃ ad cenã nuptiaꝝ agni.i. ad perce ptionẽ eucharistie ſacri. g Uocati ſunt. ꝑ fidem charitate formatã. h Hec ṽba dei. cui⁹ nuncius erat angel⁹ loquẽs iohãni. i Uera ſunt. nã a deo nullũ falſũ ꝓcedere põt. k Et ceci. ad pe. eius.ſ. angeli loq̃ntis ad faciendũ ſibi reuerẽtiã quã tñ an gelus renuit: q: poſt incarnationẽ filij dei ꝓ quã hu mana natura aſſũpta ẽ a ſuppoſito ṽbi. ãgeli refor/midãt ſic venerari a natura hũana quã vidẽt ſuper ſe eleuatã in filio dei: qui ẽ eiuſdẽ nature nũero cuꝫ patre. l Deũ adora. adoratiõe latrie. m Te ſtimoniũ em̃ ie.ẽ ſpi. ꝓphetie.i. oẽs ꝓphete teſtimo niũ ꝓhibẽt ieſu xpo ẽm ꝙ dĩc Act'.x. n Et vi. ce. aptũ. h̃ ꝯñr deſcribit victoria xpianoꝝ tpe Bal/duini regis ſecũdi q̃ ſucceſſit godfredo frĩ ſuo anno dñi milleſimo cẽteſimo. cui⁹ pmo deſcribit conditio nobilis. ſcdo q̃dã ei⁹ victoria notabilis. ibi: Et vidi vnũ angelũ. Circa pmũ dr: Et vidi celũ aptũ: q: io/hãni reuelatũ fuit celit⁹ qd erat in dei pſcia clauſũ. o Et ecce equ⁹ albus.i. regnũ hieroſolymitanũ de core ſcritatis dealbatũ. vt pdictũ eſt. p Et q̃ ſe. ſup eũ.ſ. balduinus rex inſtitut⁹. q Uocabatur fi. ꝛ vera x. nã ad lrãm fidelis fuit in factis et verax in ṽbis. r Et cũ iu. iudicat ꝑlm. ſibi ſubditum. s Et pugnat. Nã rex inſtitut⁹ ſtatim cepit dilata/re notabilit regnũ ſuũ ꝑ expugnationẽ ſaracenorũ. t Oculi aũt ei⁹ ſic flam. ignis. nã aſpect⁹ ei⁹ erat ter ribilis ſaracenis. v Et i ca. ei⁹ diade. multa. nã in terra philiſtinoꝝ ꝛ tyri ꝛ ſidonis plẽs obtinuit ci uitates in quib⁹ antiquitus erant reges. x Ha/bens no. ſcri. qd ne. no. ni. ipſe. bõa em̃ opa ſua quã/tũ poterat celabat a laude hũana. y Et ve. erat ve. aſp. ſanguie.ſ. ſaracenoꝝ ab eo occiſoꝝ. z Et vo. no. ei⁹ ṽbũ dei. Nã ad honeſtatẽ ṽbi dei frã natiuã dimiſit ꝛ vltra mare iuit. a Et exer. qui ſũt ĩ celo.i. tẽplarij ꝛ hoſpitalarij q̃rũ tũc ordĩes fuerũt inſtituti ad mulitãdũ ꝯ aduerſarios xpi vt di cũt expoſitores dicti. b Seq̃bant eũ.ĩ prelijs. c In eq̃s albis.i. in corꝑib⁹ caſtitate dealbatis. nã de ꝓfeſſione eoꝝ eſt votũ caſtitatis. d Veſti ti byſſino. ꝑ interiorẽ ꝛ exteriorẽ mũdiciaꝫ. vt dictũ eſt. s. e Et de ore ei⁹. pce. gla. acut⁹. Nam ṽbis efficacib⁹ hortabat ꝛ excitabat bellatores ſuos con tra gẽtes infideles. f Et ipſe reget eas in virga ferrea. eaꝝ pluries ſupbiã frãgendo. g Et ipſe calcat torcular vini ꝛc. q: fuit executor diuie iuſticie in ſaracenici ſanguis effuſione. h Et habet in veſtimento ꝛ in fe. ſuo ſcri. rex re/gũ ꝛ dñs dñantiũ. ex pdictis em̃ ꝑtꝫ ꝙ hũit ↄditio/nes regis valde excellẽtis: ꝓpt qd dr rex regũ pro tpe ſuo. eo mõ q̃ roſa dr flos floꝝ. i Et vidi. Poſt/ q̃ deſcripta ẽ balduini regis conditio nobil': h̃ ꝯñr deſcribit q̃dã ipſius victoria valde notabilis. Ad cui⁹ itellectũ ſciẽdũ ꝙ anno. v. regni balduini pnci/pes egypti dixerũt ſuo caliphe. ꝙ tps erat aptũ ad recupandã terrã a xpianis occupataꝫ. tum ꝙ plẽs xpiani pncipes ad terras natiuitatis ſue redierant tũ q: remanẽtes bellis freq̃ntibus afflicti ꝛ de pau peratí erãt: vt dĩc eps tyrenẽſis. xj. li. ca. iij. Addũt etiã expoſitores aliqui ꝙ ad h̃ etiã erãt excitati per q̃dã falſos ꝓphetas ſaracenoꝝ: qui aſſerebãt i bre ui petrã ſcti ſepulchri fruſtatim conterendã ꝛ cru/cẽ ſctãm in ꝓfundũ maris ſubmergendã ꝛ chriſtia/nitatẽ de ẽris illis penit⁹ delendã. quib⁹ aſſentiens dictus calipha ꝑpauit exercitũ magnũ ꝑ terram et mare ad obtinẽdũ qd erat ei ſuggeſtũ. q̃ audito xpi ani pauci exiſtẽs cõpatiue fuerũt territi: ſꝫ ꝑriarcha hieroſolymitan⁹ eos ↄfortãs ꝓmittebat eis ſi de do mino ↄfiderẽt tãtã victoriã affuturã ꝙ aues celi de carnib⁹ ſaracenoꝝ eẽnt ſaturãde. ꝓferẽs q̃ſi de vexil lo dñice crucis lignũ. ſic igit nr̃i cũ q̃ngent' equitũ

(margin:) Apo.14.a. — Pa.22.a — Act.14.b — t.h.22.b — t.a.1.e.c. 1.e — Eſa.63.a — t.a.1.a De priuile. c.ex ore. — t.a.2.e Pa.2.a — t.a.17.b 1. Tim.6.c De re iudi/cata.c.2. in fi.in.cle.

a Omnibus auib⁹. Oīb⁹ fidelib⁹ q̄ agiles ⁊ leues ſunt in promotione bonoꝝ opeꝝ. b Venite. Bñ opando: in eadē fide nō diuerſas hereſes ſeq̄ntes ſicᷓ mali. vel de ptib⁹ mūdi diuerſis. c Et cōgre. ⁊c̄. q. d. Multū debetis eē ſolliciti vt ad hanc cenā venire poſſitis: qꝛ niſi bñ pugnaueritꝭ diabolo ſuccūbetis: qꝛ multū pat⁹ē nocere vobis cū tñ auxilio dei ſupare poteritis.

d Viui miſſi ſūt. Antixp̄s et ſui apl̄i maiores penas patiēt q̄ꝫ alij ad ſilitudinē illi⁹ q̄ viu⁹ cōburit. e Et ceteri. i. ſeq̄ces coꝝ mīore pena punientur. vel illi q̄ erūt ceteri. i. ad eū ꝯuerſi occiſi mūdo: viuent deo. f Et omnes aues. i. oēs ſcti delectati ſūt de pēa illorū ⁊ de pfectu fratrū. Ca. XX

g Et vidi angelū. Dicta dānatiōe babylonis ⁊ antixp̄i ⁊ pſeudo apl̄oꝝ ſupponit dānationē ip̄i⁹ diaboli: ⁊ p̄ponit cām q̄re ⁊ tp̄s q̄ dānabit: ⁊ q̄s illū poterit vincere. ſ. illi q̄ in hūili aduētu potuit illū ligare q̄ꝫtū voluit glorificat⁹ eūdē oīno deſtruere potuit. h Abyſſi. Abyſſ⁹ tenebroſa corda ip̄ioꝝ vel ip̄e diabol⁹ q̄s dñs ſeuire p̄mittit ⁊ refrenat. i Apphendit. i. peccaſſe oñdit dū ſe īmunē a pcō ille diabol⁹ occidit. k Ligauit eū. Sciēdū q̄ ſicᷓ i abraā ⁊ alijs fidelibus diabol⁹ fuit ligat⁹ ſicᷓ in iſtis p̄ntib⁹: ſed in illis ligauit ſpes futuri xp̄i. in iſtis ip̄e xp̄s aduenieſ ligauit. l Et miſit eū. qꝛ eiect⁹ a fidelib⁹ i malis cepit dñari atroci⁹. h legiꝭ in euangelio: q̄ intrauit in porcos. Signauit

Nico. de lyra

et duob⁹ milib⁹ peditū ꝯ hoſtes quoꝝ nūer⁹ erat q̄ndecim miliū abſqꝫ ill' q̄ in claſſe venerant animoſius p̄cedentes p̄ſtrauerūt ex hoſtib⁹ maximam multitudinē ⁊ reſidui cōuerſi ſūt ad fugam de claſſe etiam illa magna pars a nr̄is fuit retēta. dicᷓ ḡ iohes: Et vidi vnum angelū. i. p̄riarchā hieroſolymitanuꝫ. a Stātē in ſole. p eminētiā vite doctrine: ſm̄ illō Eccl̄. l. Sicᷓ ſol refulgēs ſic ille refulſit in tēplo dei. b Et cla. vo. magna. i exhortatiōe p̄dicta. c Dicēs oīb⁹ aui. ⁊c̄. qꝛ p ꝯgreſſū ad ei⁹ exhortationē factā aues ſatis habuerūt ad comedendū. d Et vidi beſtiā. i. egypti ſoldanū. e Et reges terre. ſibi ſubiectos. f Et exercit⁹ eo. cō. in mari ⁊ in terra. g Ad faciendū p̄liū ⁊c̄. i. cū rege balduino et exercitu ſuo. h Et apph̄ēſa ē beſtia. ⁊c̄. i. rex egypti ⁊ p̄phete falſi qui in aſtutia ſua fuerūt cōprehēſi. nā ꝯriū ei⁹ qō cogitauerāt euenit. i Et q̄ fecit ſigna. falſa. k Corā ip̄o q̄. ſe. ⁊c̄. i. arma ⁊ vexilla ſecte machometice. l Et q̄ ado. imaginē ei⁹. i. caliphā egypti repn̄tantē pſonā machometi. m Viui miſſi ſūt hi duo. ſ. calipha et p̄pha q̄ nō fuerūt in dicto bello: et accipiꝭ h ſingulare p pl'ali. ſ. p̄pha p p̄phetis. ſicᷓ Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. i. muſce. n In ſtagnū igniſ ardētis. qꝛ manētes in infidelitate deſcenderūt ad ignē gehēne. o Et ceteri occiſi ſunt. ſ. illi q̄ iuerunt ad pugnādū ꝯ regē balduinū: ⁊ patet ex dictis littera. Ca. XIX

A †. ꝯ. 9. a

†. 19. diſ. c. ſm̄ eccleſie. ibi deiectuſ eſt. De peni di. 2. c. ſi eū añ. ſi. ibi. de celo etiā cecidit lucifer et. c. ciei⁹. §. qō vero reprobi. et. c. pncipiū. vl' era mediū

Moraliter.

g† Poſt hec audi. vocē. ⁊c̄. Hic deſcribiꝭ laus ſctoꝝ de ſua euaſione a predictis malis: et de impletione diuine iuſticie in dānatis ſm̄ illud Pſ̄. lvij. Letabiꝭ iuſtus cū viderit vindictā, man⁹ ſuas lauabit i ſanguine

a ſ in lumine intelligētie ſcripturaꝝ ⁊ feruore b ſ. i. intentione.

lum ſtātē in ſolē: ⁊ clamauit vo a b

a ſ q̄ꝝ cōuerſatio i celis eſt. b ſ. i. celeſtia con

a ce magna dicēs: oīb⁹ auib⁹ q̄ vo c†

tēplabanꭍ. a ſ p catholicā fidē q̄ cōis ē. b ſ. i. bene operamini.

b c labāt p mediū celi. Venite ⁊ ꝯgrē

a ſ. i. ad ip̄m deū q̄ vobis refectio erit. ſ vt delectemini i cruciatu ip̄oꝝ tā maioꝝ q̄ꝫ minorū.

gamini ad cenā magnā dei: vt †

māducetiſ carnes regū ⁊ carneſ

ſ iudicū alioꝝ. ſ in corpore.

tribunoꝝ ⁊ carnes fortiū ⁊ car

ſ ſubditorum alijs. ſ prelatorū.

nes eq̄rū ⁊ ſedētiū in ip̄is: ⁊ car

ſ iuſticia. ſ pcti

nes oīm liberorū et ſuoꝝ ⁊ puſillorum et magnoꝝ. Et vidi bē d

a ſ ſcꝫ antixp̄m.

a ſ. i. apl̄os ei⁹. b ſ. i. oēs ei ſeruientes.

ſtiā ⁊ reges terre ⁊ exercituſ eoꝝ e f

a ſ. i. cōtra xp̄m ⁊ ſuos blaſphemijs ⁊ tribulatione ⁊ miraculis.

ꝯgregatos ad faciēdū p̄liū: cūm g

illo q̄ ſedebat i equo ⁊ cū exercitu ei⁹. Et apprehēſa ē beſtia: et h†

a ſ. i. eternaliter punita.

cū illa pſeudo p̄pheta: ⁊ qui fe i

cit ſigna corā ip̄o quib⁹ ſeduxit k

a ſ. i. qui in eum crediderunt.

eos q̄ui acceperūt characterem

a ſ vt iudei q̄ eū cū gaudio ſuſcipient. b ſ ꝯfor

beſtie ⁊ q̄ adorauerūt imaginē l

d ei⁹. Viui miſſi ſūt hi duo in ſta m† n

mtatem. ſ p̄pter tenebras.

gnū ignis ardētis ⁊ ſulphuris.

e et ceteri occiſi ſūt in gladio ſedē o

tis ſup equū qui p̄cedit de ore

f ip̄i⁹. Et oēs aues ſaturate ſunt

carnibus eorum. Ca. XX

ſ xp̄m. a ſ hūiliantē ſe in carne.

g Et vidi angelū deſcendē p†

a ſ p̄ris ſecreto. b ſ ecce potētia ieuitabilis. c ſ ptātem ſupra diabolū.

tem de celo: habentez clā q

a ſ ineuitabilē potentiā q̄ oīa conſtringit.
b ſ. i. in opatiōe paſſionis ⁊ reſurrectionis.

h uē abyſſi ⁊ catenā magnā in ma r

a ſ per violentiam nocendi.

i nu ſua † Et apph̄ēdit dracōnem s

a ſ per fallaciā decipiendi. b ſ q̄ a principio mūdi nocuit. c ſ deorſum fluens.

ſerpēntē antiquū q̄ ē diabol⁹ et

a ſ aduerſarius. b ſ. i. priore ptāte p̄uauit
c ſ. i. toto tp̄e ab incarnatiōe vſqꝫ ad finē ſeculi

k ſathanas: ⁊ ligauit eū p annos t v

a ſ corda reproboꝝ. b ſ. i. licētiā egrediēdi viā interdixit niſi occulto dei iudicio.

l mille. ⁊ miſit eū i abyſſū ⁊ clauſit

guine pctōꝛis. et deſcribiꝭ iſta laus q̄ꝫtū ad eccleſiā triūphātem ⁊ quantū ad militantē q̄ debet quātū pōt triūphāti conformari. ſm̄ qō dꝛ in illa pſa: Supne matris gaudia repſentet eccl̄ia: q̄ ab aliq̄b⁹ dꝛ eē bti Grego. ab alijs autem hugonis de ſctō victore. iō dꝛ: i† Dicentiū alleluia. p eccl̄ia triumphante. ⁊ ſubdiꝭ poſt: p† Et iterū dixerūt alleluia. p militante.

k† Et cecidi ad pedes ei⁹ ⁊c̄. p h oſtēditur q̄ non ſolum debet gratia reddi deo de ſuis bñficijs: ſed etiā ſuis miniſtris p quos reuelat hoībus veritateꝫ vel alia bñficia ſubminiſtrat. † Et dixit mihi vide ne feceris ⁊c̄. per h arguunꭍ hoīes ſuperbi qui querunt īdebite ab alijs honorari. n† Poſt hec vidi celum apertum ⁊c̄. hoc l'raliter intelligi videꭍ de xp̄o per ea que ſequuntur. Moraliter aūt pōt exponi de q̄libet ei⁹ bono vicario in ſpūalibus cuiuſmodi ſunt prelati: vel tp̄alib⁹ cuiuſmodi ſunt principes terreni ⁊ eoꝝ ſubditi boni qui parati ſunt eis obedire ī licitis ⁊ honeſtis. iō ſubditur:

o† Et exercitus qui ſunt in celo ſeq̄bantur eum in equis albis ⁊c̄. i. in corporibus mundis. b† Et ip̄e calcat torcular ⁊c̄. i. bonus xp̄i vicari⁹ punit iuſte malefacta. † Et habet in veſtimento ⁊ femore ſuo ſcriptum rex regum ⁊c̄. qꝛ ſub ſe plures bñ regentes habet qui reges dici poſſunt a regēdo dꝛ aūt hoc ſcriptū in veſtimento ⁊ in femore ſuo. femur eſt intrinſecū hoī: veſtimentū aūt extrinſecū. In actib⁹ autē intrinſecis talis ſupioris appet q̄ pōpulū ſibi ſubditū vult dicto mō gubernari. d† Et vi. vnū ange. ſtantē in ſole. p ſolē pōt intelligi claritas iuſticie de q̄ dꝛ. v. Eth̄. q̄ neqꝫ heſper⁹ neqꝫ lucifer eſt ita admirabilis. Angel⁹ igiꭍ ſtans in ſole eſt p̄dicator conſtanter p̄dicās ꝯ obſtinatos ſeueritatē iuſticie diuine. ideo ſubdiꭍ: c† De auibuſ i. demonibus q̄ ſunt executores diuine iuſticie in dānatis. q̄ aūt p aues ſigniꝭficenꭍ demones: ptꝫ p verbū ſaluatorꝭ in pabola ſeminātis. † Et mādūcetis carnes regū ⁊c̄. i. obſtinatorū in culpa iō ſequiꭍ: h† Et apph̄enſa ē beſtia ⁊c̄. ſeq̄ꭍ: m† Miſſi ſunt in ſtagnum ignis ardentis. Ca. XX

p Et vidi angelū. Deſcp̄ta in generali ⁊ ſpēali ſeptima plaga: h ꝯñr deſcribiꭍ eccl̄ie p̄motio noua. ⁊ diuidiꭍ: qꝛ p̄mo deſcribiꭍ hec promotio. ſcd̄o xp̄ianoꝝ iterata perſecutio ibi: Et vidi ſedes. Sciēdū tñ q̄ p̄mam partem ⁊ ſcd̄am in parte exponunt aliqui de calixto papa. ⁊ henrico impatore huius nominis quinto. qui cogente eum papa ſub interiectione anathematis. renūciauit conſuetudini qua vſi fuerant imperatores. ſ. inueſtiendi ep̄os et abbates per baculum ⁊ annulū per trecentos annos ⁊ ampli⁹. ſ. a tp̄e karoli magni. q̄ poteſtas ei conceſſa fuerat ab adriano papa in cōcilio rome celebrato. vt habetur in chrōica ſigiſberti. ⁊ ſic exponunt hanc litteram: Et vidi angelū. i. papā calixtū. q Habētē clauē abyſſi. i. ptātē excōicādi. q̄ ſegregaꭍ q̄s a ꝯſortio fideliū. r Et catenā ma. in māu. ſua. i. multitudinē cardīaliū ⁊ p̄latoꝝ ī h facto ſibi aſſiſtētiū. s Et apph̄ēdit draco. i. romanū īpatorē. t Et ligauit eū. p cēſurā eccleſiaſticā: ne ampli⁹ dicto mō vſurparet ſibi eccleſiaſticā iuriſdictionē. v Per an. mille. i. p tp̄s xp̄i qō currit vſqꝫ ad antixp̄m. ⁊ poniꭍ h nūer⁹ determinatus

a Signauit.i.ſigillū poſuit.ſ.ſignū crucis qđ eū ſic ſuperat vt a fidelibꝰ repellat. b Et pꝰ ħ ⁊c. Ut recipiat poteſtatem quā habuit añ aduentū xp̄i. c Et vidi.ſ.ligato.d.vidi ſolutos fideles ⁊ miores p̄latis ſuis obedire ꝑatos ⁊ prelatos iudicare ſubditos. Uidi ī tꝑe ligationis eccleſiā ad bñ operādū ita ſolutā: ⁊ ħ eodē tꝑe illos q̄ ꝓ xp̄o moriunt̄: vidi ſtatim in gloriā intrare: nunq̄ȝ ad inferos deſcēdere: ſicut abraā ⁊ ceteri ꝓphete deſcenderunt q̄ȝuis iuſti fuerūt. d Et animas decol.⁊c. Et vidi ſil̄r aīas eorūȝ q̄ nō adorauerūt. e Et vixerūt et re. Et nō dico viuent ⁊ regnabūt ī futuro: ſed etiā in ħ p̄nti.ſ.ex q̄ interfecti ſunt vixerunt ⁊ re.cum xp̄o.

f Ceteri ꝟo mor.nō vixe.i.et̄nas patiētur penas.⁊ in ħ p̄nti.ſ.ꝙ ſtatī moriunt̄. g Hec eſt reſur.ſ.ꝙ diabolꝰ ita ligatꝰ eſt: ⁊ ꝙ a pc̄tis reſurgūt homines: ⁊ ꝙ ip̄is mortuis ſtatim anīe fruunt̄ eterna requie. h Prīa.ad differentiā illiꝰ q̄ erit ſil̄ in aīa ⁊ corꝑe. Ad qđ de decollatis dixerat: de alijs minoribꝰ ħ dicit. i Quibȝ. Et ſi oēs ꝑfecti eē nō p̄nt nec in eadeȝ claritate futuri ſunt. k Scđa mors.i.dānatio et̄na q̄ erit in corꝑe ⁊ in aīa: qꝛ in nullo auget̄. l Sed erūt ſacer.i. eternas laudes offerētes diuinitati ⁊ humanitate. ☞ De carcere

Nico.de lyra

determinatꝰ ꝓ indeterminato.ſicut ꝑ xxiiij. ſeniores deſignat̄ vniuerſitas ep̄oꝝ.ſ.ca.iiij. a Et ſignauit ſuper il.⁊c.i.ſub pena excōicationis reſtrinxit eū ne ampliꝰ ſe intromittat de iuriſdictiōe eccleſiaſtica.iō ſubditur: b Et vidi ſedes.i.ſūmi imꝑatoriſ ⁊ pontificis diſtinctas iuriſdictioneſ. c Et ſederūt ſuꝑ eas ⁊c.vnꝰ exercēs eccleſiaſticā iuriſdictionē: ⁊ aliꝰ tꝑalē ſed huic expoſitioni nō ꝯſonat ſeq̄ns lr̄a q̄ ſequit̄ in eodē ꝟſu: Et aīas decollatoꝝ ⁊c.qđ exponunt aliq̄ de ꝑſecutione ſaladini.in q̄ multi xp̄iani fuerunt occiſi. Itē de ħ ſathana allegato ꝑ mille annos đꝛ hic ꝙ pꝰ ħ optet illum ſolui modico tꝑe.

a et ſignauit ſuꝑ illū: vt nō ſeducet
a ſ.i.donec antichriſtus veniat.
ampliꝰ gētes: donec cōſumentur
ſ qꝛ deꝰ ita conſtituit.
b mille āni. Et pꝰ ħ optet illū ſolui
ſ iō nō timēdus. a ſ fideles ſubditos. b ſ maiores bene regnando. ſ ⁊ ħ iō qꝛ deꝰ iniūxit eis ħ
c modico tꝑe. Et vidi ſedēs: ⁊ ſedē b+ c
runt ſuꝑ eas ⁊ iudiciū datum eſt d
iudiciū. ſ p̄latis. a ſ vidi. ſ martyꝝ. ſ hūanitatis ſ.i.diuinitatem.
d illis. Et aīas decollatoꝝ ꝓpt̄ te e+
ſtimoniū ieſu: ⁊ ꝓpter verbū dei
ſ.i.antixp̄m. ſ.i.pſeudo apl̄os. ſ ſignū eius.
⁊ q̄ nō adorauer̄t beſtiā neq̄ȝ imaginē eiꝰ: nec acceperūt characte
ſ etiā manifeſta cōfeſſione. a ſ in oꝑatione.
rē eiꝰ in frōtibꝰ aut ī manibꝰ ſuis:
a ſ in p̄nti ꝑ grām ⁊ in futuro ꝑ gloriā.
e et vixerunt ⁊ regnauerūt cū xp̄o f+
ſ.i.in anīa mortui.
f mille ānis. Ceteri ꝟo mortuorū g+
ſ.i.eternas patientur penas.
nō vixerūt donec cōſūment̄ mil h+ i+
g/h le anni. Hec eſt reſurrectio prima k+
a ſ qꝛ btītudinē cōſecutꝰ. b ſ qꝛ in ea erit firmꝰ ſ ⁊ vere beatus.
i Beatꝰ ⁊ ſanctus q̄ hȝ partē in re
k ſurrectiōe prīa. In his ſcđa morſ l+
l nō habet poteſtateȝ. Sed erūt ſa m+
ſ in hoc p̄nti. ſ id eſt ſeip̄os in melius regent. ſ nō ſolū in futuro de quo conſtat.
cerdoteſ đi ⁊ xp̄i eiꝰ: ⁊ regnabūt n+

vita glīe: ſȝ mortui fuerunt in aīabꝰ morte gehenne. i Donec ꝯſūment̄ mille anni.i.tp̄s xp̄i.nā reſurgent cum alijs in fine mundi: vt puniant̄ ſil̄ in aīa ⁊ corpore. k Hec eſt reſurrectio prima. ħ refert̄ ad illđ qđ đꝛ de xp̄ianis. Et vixerūt ſupple vita glorie in aīabus ſuis.q̄ glīe vita đꝛ hic reſurrectio prima. ſcđa vero erit qñ reſurgent in corꝑibꝰ glorioſis ⁊ qꝛ iſti iā ſunt ſecuri de ſua btītudīe quā iā habent in aīa.⁊ poſtea habebunt cū ħ in corꝑe.iō ſubdit̄: B
l In his ſcđa mors.i.pena gehēne. m Nō hȝ ptātē.ſȝ erūt ſacerdotes dei ⁊c.i.colētes eū charitate ꝑfecta. n Et regnabūt cū illo mille annis. ħ eſt vſq̄ȝ ad reſurrectionē generalem ⁊ ſic patet ꝙ loquit̄ de gloria quā habent ſcti añ diē iudicij.patet igit̄ qualit̄ hec lr̄a a p̄ncipio.xvij.ca.vſq̄ȝ ad iſtū locū pōt exponi vt iam completa verūtñ hec expoſitio ip̄ropꝛia videtur in pl̄ibꝰ ⁊ extorta.p̄mo qꝛ.xvij.ca.dictū eſt.qđ ꝑ beſtiā hn̄tē capita ſepteȝ intelligitur rex egypti.⁊ per mulierē fornicariam rex turcie.⁊ poſtea dictū eſt ꝙ vnū de ſeptē capitibꝰ beſtie ſcȝ ſextum eſt rex turcie qđ diſſonat p̄cedentibꝰ.maxime qꝛ rex egypti ⁊ rex turcie erant adinuicem inimici: vt in eo.ca.dictū eſt.⁊ etiā ſupra. Item ca.xviij.vbi agit̄ de punitione ſecte ſaracenice ſub noīe babylonis plura dicunt̄ ex quibꝰ videt̄ intelligi totat̄ eiꝰ deſtructio.cū đꝛ: Cecidit cecidit babylon magna ⁊ facta eſt habitatio demonioꝝ ⁊c. Itē ex eo qđ poſtea ſubditur: In vna die veniēt plage eiꝰ mors ⁊ luctꝰ ⁊ fames ⁊ igni cōburent̄. Item ex eo qđ poſtea ſubdit̄ in eo.ca. Hoc impetu mittet̄ babylō ciuitas illa magna ⁊ vltra iā nō inuenietur. ex quibꝰ videt̄ intelligi eius deſtructio totaliſ ſc̄m expoſitionē dictā.cum tñ ſaraceni remāſerunt in regno egypti ⁊ turcie. q̄ tunc nō fuerunt ꝑ xp̄ianos acq̄ſita nec poſtea: ſed ſolū vna pars ſyrie et iudea.⁊ cū hoc iſta loca ꝑdider̄t xp̄iani ꝓ maiori parte tꝑe ſaladini quaſi

qđ exponūt đ ātixp̄i tꝑe ſ q̄ laxabit̄ ptās demonis ad decipiēdū gētes.⁊ iō ꝙ đꝛ hic per ſathanā intelligi romanū imꝑatorem videt̄ eſſe ꝯdictio.⁊ ꝑ ꝯñs nimis extorta expoſitio.ꝓpter qđ exponēdo lr̄am iſtā tāq̄ȝ ipletā de preterito ſaluo iudicio meliori videt̄ hec lr̄a meliꝰ exponi de papa innocētio.q̄ approbauit ordines fratꝝ minoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ.ꝑ quoꝝ doctrinā et p̄dicationē eccleſia eſt q̄dāmō renouata.⁊ ptās demonis eſt reſtricta: vñ multe demonū illuſiones q̄ añ fiebant ceſſauerunt ⁊ hoc eſt qđ dicit iohēs: Et vidi angelū.i.innocentiū papam tertiū. Deſcendentē de celo.i.de apice pōtificali ꝯdeſcendentē ſctīs frāciſco ⁊ dñico. Habentē clauē abyſſi.i.ptātem approbandi dictos ordines ad rep̄mēdā ptātem diaboli. Et catenā magnā.i.frm̄ vtriuſq̄ȝ ordis multiplicitatē. Et apprehendit draconē ⁊c.qꝛ ꝑ eoꝝ vitā ⁊ doctrinā ptās demonis ē repreſſa ⁊ rep̄met̄ vſq̄ȝ ad antixp̄i tꝑa.iō ſubdit̄: Et ligauit eū ꝑ ānos mille: qꝛ tñ tunc ptās eius laxabit̄.iō ſubdit̄: Et pꝰ ħ oportet illū ſolui modico tꝑe.nā antixp̄i ꝑſecutio breuis erit reſpectu ꝑſecutionū p̄cedētiū.ſ.iudeoꝝ tyrānoꝝ hereticoꝝ ⁊ ſaracenorum. Et vidi ſedes. ħ ponit̄ xp̄ianoꝝ renouata ꝑſecutio.quaȝ aliq̄ exponunt de ꝑſecutione ſaladini: vt dictū eſt: ſȝ mihi videt̄ meliꝰ exponi de thartar̄ q̄ āno dñi.Mccij.de terra ſua exeūtes multos ꝓpl̄os tā xp̄ianos q̄ȝ paganos occiderūt. et ſic đꝛ: Et vidi ſedes.i.pluriū regnoꝝ metropoles ciuitates. Et ſeder̄t ſuꝑ eas.ſupple thartari eas ſubijciēdo ſibi. d Et iudi. datū eſt illis.i.ptās interficiendi hoīes ſc̄m demerita illiꝰ tꝑiſ. e Et aīas decol.⁊c. ħ đꝛ q̄ȝtū ad xp̄ianos ab eis occiſos nomē ieſu xp̄i ꝯfitentes.⁊ machometū.q̄ ſupra beſtia đꝛ ⁊ legeȝ eiꝰ ⁊ mores ⁊ cultū totaliter denegātes. f Et vixerunt.vita glorie in aīabꝰ g Ceteri ꝟo mortuoꝝ.quantū ad paganos ⁊ īfideles occiſos a thartaris. h Nō vixerūt.ſupple vita

per.lxxx.annos poſtq̄ȝ fuerant a xp̄ianis occupata.⁊ poſtea illa que remanſerant xp̄ianis.ſ.achon tripolis ⁊ quedā alia fuerunt a ſaracenis partim deſtructa ⁊ partim poſſeſſa. Iteȝ qđ poſtea.xix.ca.exponit̄ de balduino rege. Et in capite eiꝰ diademata multa ꝓpter aliquas ciuitates regias q̄s acquiſiuit videt̄ improprie dictū: qꝛ regnū eius nūq̄ȝ ſic creuit q̄n remanſerit ſatis paruū. Itē qđ ibi ſubdit̄: Habens nomen ſcriptū qđ nemo nouit niſi ip̄e: qꝛ nomen dicti regis et eius cōditiones fuerunt alijs note talis etiā occultatio nomis videt̄ conuenire tm̄ diuinis ꝑſonis: Matth.xj. Nemo nouit filiū niſi pr̄: neq̄ȝ patrē q̄s nouit niſi filius ⁊c.ꝓpter qđ ħ lr̄a nō videt̄ intelligi de rege balduino: ſȝ tm̄ de xp̄o.vñ ibi ſubditur: Et vocabit̄ nomen eius verbū dei: qđ nomē cōuenit ſoli filio in diuinis: vt patet Ioħ.j. Uerbū caro factū eſt ⁊c. Item qđ poſtea ſubdit̄: Et hȝ in veſtimento ſuo ⁊ in femore ſuo ſcriptū.rex regū ⁊ dñs dñantiū.de xp̄o exponit̄ ad lr̄am a ſctīs ⁊ doctoribꝰ catholicis. Itē illud qđ ibidē interponit̄: Et exercitꝰ q̄ ſūt in celo ſeq̄bant̄ eū ⁊c.qđ expoſitū ē de templarijs ⁊ hoſpitalarijs: nō videt̄ bñ dictū.nā illa victoria notabilis q̄ ibi deſcribit̄ fuit anno.v.regni balduini.vt dictuȝ eſt.ſ.q̄ regnare cepit anno dñi.Mc.ordo ꝟo tēplarioꝝ approbatꝰ fuit anno dñi.Mcxxviij.⁊ exēplo tēplarioꝝ hoſpitalarij ceper̄t ī armis exerceri.lȝ añ eos fuiſſent inſtituti: vt dicit ep̄s achonēſis.ca.lxv.⁊ ſic nō videt̄ ꝙ fuerūt in exercitu dicti balduini regis q̄ regnauit.xviij.ānis tm̄: vt dič idē epiſcopꝰ achonēſis ca.xciij. Itē ſc̄m expoſitionē p̄dictā oīa ſcripta ī tribꝰ dict̄ ca.huiꝰ libri ab ānis ducēt̄ ⁊ ampliꝰ ſūt cōpleta vt ptȝ ex p̄dict̄.lr̄a ꝟo ſeq̄ns ⁊ imediate exponit̄ ab oībus de tꝑe antixp̄i.ꝙ āt de ſtatu eccl'ie q̄ȝtū ad ꝯtigētiā in tanto int̄medio tꝑe cū adhuc adūctꝰ antixp̄i ꝓpinquꝰ non appeat nihil ſcp̄ſit iohēs: nō videt̄ cōueniēs.maxīe cū dicat̄ cōiter

a De carcere.i. de cordib⁹ reprobo rũ in quib⁹ mõ liga tus ẽ ne ꝑ velle ſe uiat. b Magog i.detectos.i.oẽs ꝑ ſecutores diabolũ in ſe tegẽtes: ⁊ tan dẽ ad aptã pſecuti onẽ ꝓcedẽtes: Vl ad lrãm has duas gentes prius ſedu cet ⁊ p eas ad ali/ os procedet.
c Et cir.ca.ſan i.eoſdẽ ſctõs ĩ vir/ tutib⁹ munitos et vnanimes in h bel lo. d Die ac no.i.reſpectu glie ſctõꝝ qui eſt dies: ⁊ penaꝝ ſuaꝝ q̃ eſt nox. e Et vidi thro.Dicta deſtru/ ctione diaboli ⁊ ſu oꝝ mẽbroꝝ ſuppõit deſtructionẽ mũdi ad maiorẽ penã im piorũ.Cõpetit eñ vt deſtructis ma/ lis mũdus deſtrua tur.ſm ꝙ ab eiſ fu erat corruptus.
Sepe locut⁹ de glo rificatione ſctõꝝum ⁊ de penis impioꝝ nõ fecerat mentio/ nem corpoꝝ:ſi de/ berẽt glorificari vl̃ puniri:qđ hic apte oſtendit.
†De conſe. diſ.i. ca. hi duo. ibi an gelicũ nu/ merũ minu i:.et di.2.c. in calice.
f Et libri aperti. Libri.i. diuĩa p̃ce/ pta q̃ q: dimiſert ſci ent ſe: ꝓ merito pu niri: vel libri ꝯſcie ſingulorum q̃ apte omnibus erunt.
g Alius liber.i. xp̃s qui tunc omi/ bus apparebit po/ tens et ſuis dabit vitam.Vel lib p̃re/ ſcientia dei: q: tũc aperte ſcient mali ſe non predeſtina/ tos ad vitam quã in mundo exiſten/ tes ſibi promitte/ bant. h Ex his que ſcrip.Per cõ/ parationem ſancto rũ ip̃i dãnabunt: legẽt ĩ illis q̃ agere noluerunt.
i Et dedit. Vult aperte oſtendere corpora mortuorũ quantumcũꝙ fue/ rint diſiecta in illo iudicio viuificari quod quidam non credunt.
k Hec eſt mors. Quaſi diceret ca/ uete vobis a mor/ te prima: q: ex illa p̃ma ſeq̄t h ſcđa.
Et vidi

a ſ cũ trinitate ⁊ hũanitate.
cũm illo mille ãniſ.⁊ cũ ꝯſũmati a†
ſ .i.recipiet priorẽ poteſtatem.
fuerit mille ãni:ſoluet ſathanas b
a ſ .i.exercebit p̃tãtẽ. b ſ a xp̃o ad e ducet.
a de carcere ſuo ⁊ exibit: ⁊ ſeducet c
gẽtes q̃ ſũt ſup q̃ttuor angulos
ſ tectũ. a ſ detectio. ſ .i.occulte ⁊ manifeſte pſequet. b ſ nõ localiter ſed mente.
b tre gog ⁊ magog: ⁊ cõgregabit d e
a ſ p quos apte pugnabit. ſ gog ⁊ magog.
eos in prelium: quoꝝ nũer⁹ ẽ ſic
ſ ita inũerabiles ⁊ ſteriles. a ſ .i.ſuperbient.
arena maris. Et aſcenderunt ſu f
a ſ .i.ĩ oĩ orbe. b ſ quaſi ſuadentes.intrare nõ potuerunt.
c per latitudinẽ terre: ⁊ circũierũt g
ſ patos ad bellũ. ſ eccleſiã ſctõꝝ. ſ a deo.
caſtra ſctõrũ: ⁊ ciuitatẽ dilectã h
a ſ q̃ſi nõ timẽdi q: cito pibũt. ſ repẽtinus
Et deſcẽdit ignis a deo de celo i
interitus. ſ ita ꝙ non redibunt.
⁊ deuorauit eos: ⁊ diabolus q̃ k
a ſ ꝓfundã penã inferni.
ſeducebat eos miſſus eſt in ſtã/
a ſ diabolum ⁊ ſuos in penis ſimilat vt per hoc
gnũ ignis ⁊ ſulphuris: vbi ⁊ bẽ l†
maxime deterreat.
ſtia ⁊ pſeudo ꝓphete cruciabũ m n
ſ .i.aſſidue.
d tur die ac nocte in ſecl̃a ſecl̃orũ.
a ſ eccleſiã. b ſ per multitudinẽ. c ſ p ĩmortalitatem ⁊ impaſſibilitatem.
e Et vidi thronũ magnũ candi/ o† p
a ſ ſcꝫ xp̃m ſedẽtẽ ĩ ill̃ q̃ hãc deſtructõꝫ faciet.
dũ: ⁊ ſedẽtẽ ſuper eum a cuius q† r
ſ in p̃ñtia. a ſ ab hac ſpecie. b ſ .i.aer.
conſpectu fugit terra ⁊ celum †⁊
ſ ſm priorem ſtatũ. ſ celo ⁊ terra.
locus non eſt inuent⁹ ab eis. Et s†
ſ .i.malos tã maiores q̃ꝫ minores.
vidi mortuoſ magnoſ ⁊ puſilloſ
ſ corpaliter a ſ q: ſctĩ conſpiciunt merita ſingulorũ. b ſ conſcientie.
f ſtantes in ꝯſpectu throni: et li/ t
a ſ .i.p̃ſcia dei que mõ latet.
g bri apti ſunt. ⁊ ali⁹ liber apert⁹ v
ſ .i. ſ mali.
eſt q̃ ẽ vite. Et iudicati ſunt mor x†
h tui ex his q̃ ſcripta erãt in libriſ
ſ q: alij pena maior dabit: alij minor.
i ſm opera ipſorum. Et dedit ma y†
ſ .i.mundus. ſ .i.corpa mortuorum.
re mortuos ſuos qui in eo erãt
a ſ diabolus. b ſ .i.tenebre locus. c ſ .i.animas mortuorum.
⁊ mors et ⁊ ĩfernus dedeꝛt mor z
tuos ſuos qui in ip̃is erant: ⁊ iu
ſ ſine acceptione perſonarum.
dicatum eſt de ſingulis ſm ope
a ſ profundi vitijs. ſ id eſt locus tenebrarum b ſ .i.diabolus.
ra ip̃orum. Et infernus et mors a†
k miſſi ſunt in ſtagnum igniſ: Hec
ſ .i.ad fidem nõ p̃deſtinatus.
eſt mors ſecũda ſtagnum ignis
et qui non inuentus eſt in libro
vite ſcriptus miſſus eſt ĩ ſtagnũ
ignis.

a doctorib⁹ ꝙ iohes in h libro ſcripſit notabilia circa eccle
a† ſiã ꝯtingentia vſꝙ ad mũdi terminum. Propt̃ hec ⁊ alia
plura q̃ dici poſſent ꝯ expoſitionẽ p̃dictã videt ſaluo meli
b ori iudicio ꝙ tota lr̃a a p̃ncipio.xvij.ca.vſꝙ ad locũ iſtum
nõdũ ſit ĩpleta. Et q: nõ ꝓpha ſũ: nec fili⁹ ꝓphe nolo de fu
turis aliq̃d dicere niſi illđ qđ a ſcp̃tura ſctã vel dict̃ ſan/
c ctoꝝ ⁊ doctoꝝ autẽticoꝝ elici põt.ꝓpt̃ qđ expoſitionẽ lr̃e
dicte ſapientiorib⁹ dimitto.ſi xo circa h dñs dederit mihi
ĩtellectũ libent̃ alijs cõicabo. a Et cũ cõ.h deſcribit ꝑ
ſecutio antixp̃i: de q̃ ſacra ſcriptura ⁊ ſcti loquunt in plu/
d e ribus locis.cũ đr: Et cũ ꝯſũmati fuerint mille ãni.i. tem/
pus eccleſie vſꝙ ad tp̃s antixp̃i. b Soluet ſathanas.
cui⁹ ptãs fuit reſtricta p xp̃i p̃dicationẽ ⁊ ei⁹ paſſionẽ.et p
apl̃oꝝ ⁊ ſctõꝝ p̃dicatoꝝ doctrinã: ſꝫ relaxabit antixp̃i tpe
f iõ ſubdit: c Et ſeducet gẽ.⁊c̃.q: de oĩb⁹ mũdi ptibus
aliq̃ adherebũt antixp̃o ſeducti a ſuis p̃dicatorib⁹ diabo/
lo cooꝑante mẽdacib⁹ ſignis.ij. Theſſa.ij.ſic̃ euãgeliũ xp̃i
publicatũ fuit p apl̃os dño cooꝑante ⁊ ſmonẽ ꝯfirmante
g ſeq̄ntib⁹ ſignis veris: Mar.vl. d Gog ⁊ magog. per
gog q̃ interp̃tat tectũ intelligit antixp̃s q̃ erit demoniſ ha
h bitaculũ.p magog q̃ interp̃tat de tecto intelligunt adhe/
rentes antixp̃o: ſic̃ dictũ fuit pleni⁹ Ezech.xxxix.
i e Et cõ.eos ĩ p̃liũ.ꝯ cetũ fideliũ. f Et aſcẽ.ſu.la.⁊c̃.
ad cogẽdũ oẽs antixp̃o obedire.loq̄t tñ hic de futuro per
k modũ p̃teriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie: qđ freq̄nter fit
in ꝓphetis. g Et cir.ca.ſctõꝝ.i.xp̃ianoꝝ ad eos deſtru
endũ. h Et ci.dilectã.i.hierl̃m q̃ tũc a xp̃ianis habita/
bit.vt dictũ fuit Ezech.xxxix. i Et deſcẽ. ig.a deo de
celo.q: ãtixp̃s fulmĩabit p michaelẽ archãgelũ xp̃o p̃cipi
l† ente: ⁊ magna ps ſui exercit⁹ pibit cũ eo.vt dictum fuit.ij.
Theſ.ij. k Et diabol⁹ q̃ ſe.eos ⁊c̃.q: tũc reſtringet ſic̃
m n pri⁹ ⁊ ampli⁹ ptãs ſua religabit in inferno. l Vbi ⁊ be/
ſtia.i.beſtialiter viuẽtes. m Et pſeudo ꝓphe. ãtixp̃i
q̃ eos decipiẽt. n Cruciabũtur die ac no.⁊c̃.i.ſine fine
p h ãt ꝙ đr h: Et circũiert ci.di.⁊ deſcẽ.ignis ⁊c̃.ptꝫ ꝙ io/
hãnes nõ loquit h de thartaris vt voluerunt aliq̃ dicere:
o† p q: nõ inueniunt thartari hierl̃m a xp̃ianis hĩtatã obſediſ
ſe: nec ignis de celo deſcẽdens eoꝝ exercitũ deuoraſſe.
q† r o Et vidi.ſupi⁹ iohãnes deſcripſit ſtatũ eccl̃ie generale
iudiciũ p̃cedentẽ: h ꝯñr deſcribit ip̃m iudicium.d. Et vidi
thro.ma.in q̃ deſignat iudicãt̃ xp̃i ptãs infinita.
p Cãdidũ.in q̃ deſignat iudicij claritas: qđ notũ erit oĩ
bus eẽ iuſtũ. q Et ſeden.ſu.eũ.ſ.xp̃m hoiem et deum.
s† r A cui⁹ ꝯſpe.fu.ter.⁊ celũ. Nã tunc ĩmutabunt a ſtatu
in q̃ ſũt. s Et vi.mor.ma.⁊ pu.q: ſic̃ dic̃ apl̃s.ij. Coꝝ.v
Oꝑtebit nos oẽs ma.añ tri.xp̃i. t Et libri ap.ſũt.ſupple
ꝯſciaꝝ.nã oĩa merita ⁊ demerita oĩb⁹ erũt nota: vt ſic ap/
parcat oĩb⁹ iudicãt̃ iuſticia. v Et ali⁹ lib apt⁹ ẽ q̃ eſt
t vite: ⁊ hic liber idem eſt qđ p̃deſtinatio dĩna.que đr liber
metaphorice: eo ꝙ in ea rep̃ñtant exp̃ſſe illi qui ordinati
v ſunt ſimpliciter ad ꝯſeq̄ndã vitã beatã: q̃ liber apiet ĩ iu/
dicio: q: tũc appebit manifeſte q̃ ſunt ad btĩtudinem aſſu
mẽdi.⁊ q̃ nõ. x Et iudi.ſũt mor.ex his q̃ ſcripta erant
x† ĩ libris.ſupple ꝯſciaꝝ: q: nõ ſolũ iudicabunt ſm opa ⁊ di/
cta: ſed etiã ſm intentiones interiores ⁊ cogitata.
y Et de.ma.mor.⁊c̃. Iſtđ fiet añ iudiciũ qđ p̃cedet reſur
y† rectio mortuoꝝ: lꝫ hic ſcribat p⁹: q: freq̄nter in ſacra ſcri/
ptura pri⁹ facta poſteri⁹ narrant.reſurgẽt aũt tam dimerſi
in mari q̃ꝫ in arida mortui: q̃ p mortẽ hic deſignat. anime
etiã in inferno detẽte redibũt ad corpa.lꝫ iam ſint mortue
morte culpe ⁊ gehẽne.iõ đr hic. z Et infer.de.mor.ſu/
os ⁊ iudicatũ ẽ de ſingul̃.repetitio ẽ ei⁹ qđ dictũ eſt.ſ̃. ad
z maiorẽ aſſertionẽ: a Et infern⁹ ⁊ mors miſ. ſũt in ſta.
ignis.i.in penã gehẽne.⁊ p mortẽ hic intelligit diabolus
cui⁹ ĩuidia mors ĩtrauit ĩ orbẽ trãꝝ.ſic̃ ſol đr effectiue calid⁹
⁊ nõ formaliter.demones eñ ſunt ĩmortales. Per ĩfernũ
aũt intelligũt pctõres dãnati cũ demonib⁹ ſic̃ eñ ꝯſentiũt
eis in culpa: ſic aſſociabunt in pena: Matth.xxv. Ite ma/
ledicti in ignẽ eternũ q̃ pa.eſt di.⁊ an.ei⁹. Ca.XX

a† **Moraliter.** b† Et vidi angelũ deſcẽ.de ce.lo ⁊c̃. p iſtũ angelũ intelligit q̃li
bet bonus xp̃i vicari⁹ q̃ amore iuſticie nõ timet ligare vin
culo excõicationis vel interdicti tyrãnos pſequentes iu/
ſticiã dei. b† Et vidi ſedes ⁊c̃.ſ.ſupioris prelati ⁊ bo/
noꝝ ſuffraganeoꝝ ĩ rep̃ſſione malicie tyrãnice ſibi cõſtant
aſſiſtentiũ. c† Et animas decollatoꝝ.ſuſtinentiũ dã/
na reꝝ vel corpoꝝ ꝓ veritate.de quibus fuit ſctũs Tho/
mas cãtuarienſis ⁊ ꝯſil̃es. f† Et vixerũt.vita gratie.
Et regnauerũt

n† Et regnauerunt.regendo iuſte in pñti: ⁊ poſtea in regno
glorie. g† Ceteri ꝟo mortuoꝝ.q̇ ꝓ xp̄o nihil paſſi ſūt vel
receperūt characterē beſtie.i.demonis quē btūs martin⁹ cru
entā beſtiā noīauit. a† Nō vixerūt.ſ.vita gr̄e vel glorie.
i† Donec ↄſūmenẜ mille āni.i.nūq̃.ſic Pſ.cix. Sede a de/
tris meis do.po.ini.⁊c̄.nō eſt intelligendū q̄ xp̄s ceſſet ſede/
re ad dexterā patris qñ ei⁹ inimici totaliter ſubdenẜ in iudi/
cio finali.ſic in ꝓpoſito ꝑ li donec nō eſt intelligendū q̄ con/
ſūmatis mille annis dānati debeāt viuere vita gr̄e vel glorie
k† Hec eſt reſurrectio p̄ma.ſ.de pctō ad grām vel de corꝑa
li morte ad gloriā anime q̄tū ad illos q̇ nō hñt aliq̄d purgan
dū.iō ſubdiẜ: l† In his ſcd̄a mors nō hȝ ptātē.ſ.mors in
ferni. † Sed erunt ſacerdotes dei.i.ſacras laudes d̄o dā
tes. n† Et regnabūt cū eo mille annis.i.tp̄e a deo p̄fini/
to.ita q̄ poniẜ hic numer⁹ determinat⁹ ꝓ indeterminato ſicut
freq̄nter fit in hoc libro ſic patet per ſupradicta. a† Et cū
cōſūmati fuerint mille anni ſolueẜ ſathanas ⁊c̄. h̄ ad lr̄am d̄r
de antixp̄o. Moraliter aūt exponi pōt de q̄libet tyrāno et
adherētibus ſibi de q̄bus d̄r.j.Ioh.ij.iam antixp̄i multi ſūt.
† Et deſcēdit ignis de celo.i.dei ſn̄ia cōdēnās eos ad ignē
gehēne. l† Ubi beſtia ⁊ pſeudo propheta cruciabunẜ.i.
beſtialiter viuētes ⁊ ꝑniciose mēdaces. o† Et vidi thro.
magnū.h̄ lr̄aliter exponiẜ de iudicio finali. Moraliẜ autē
exponi pōt de iudicio diſcretionis q̄ reprobi diſcernuntur a
bonis qd̄ quidē iudiciū ē in pñti ſm̄ qd̄ d̄r Ioh.xij.nunc iu/
diciū eſt mundi ⁊c̄.⁊ ꝑ thronū hic intelligiẜ auctoritas et po
teſtas iudicandi diuina.iō thron⁹ iſte d̄r magnus nā ad oīa
ſe extendit:⁊ candidus q̄r clare diſcernit.color em̄ cādidus
plurimū habet de luce. q† Et ſedentē ſuꝑ eū ⁊c̄.nā reſpe
ctu dei nihil eſt oīs creatura. s† Et vidi mortuos ma.et
pu.⁊c̄.oēs em̄ viuētes in mundo mortui dicunẜ ꝓpter neceſ
ſitatē moriēdi.⁊ ſic dictū fuit ade Gen̄.ij.Quocūq̄ die come
deris ex eo morte morieris: ꝓpter neceſſitatē moriendi quaȝ
incurris comedendo. x† Et iudicati ſunt ex his que ſcri/
pta erant in libris.ſ.ↄſciaꝝ y† Et dedit mare mortuos
ſuos ⁊c̄.ꝑ h̄ ſignificaẜ q̄ nihil occultari pōt iudicio diuino
b† Et infernus et mors.i.hoīes in pctīs obſtiati:qui dum
adhuc viuūt dicuntur diaboli. † Miſſi ſunt in ſtagnum
ignis.i.ad mittendū p̄uiſi.ꝓpter quod etiam viuentes dicū
tur ſtipula inferni.

Glo.ordi.

a Et vidi.In Ca.XXI
hac ſeptia viſiōe agit
de innouatiōe elemen
toꝝ:⁊ glorificatiōe ſanctoruȝ
deſcribēs merita ꝑ que ſan/
cti ita glorificati ſūt. b Ce/
lum no.⁊ ter.no.Immutatio
aeris ⁊ terre dubitabilis nō
eſt q̄n ꝑ ignē fiat.Sed de aq̄
dubitaẜ.nā purgationē in ſe
ip̄a hr̄e crediẜ. c Sic ſpō.
or.Sic ſpōſus p̄mittit mūera
ſpōſe añq̄ eaȝ ducat: ſic xp̄s
eccl'ie fidē ⁊ virtutes ⁊ bona
oꝑa añq̄ eā ſuſcipiat ī gl'ia.
d Vocē mag.de thro.Cum
dixiſſet ſe vidiſſe innouatio/
nem elementoꝝ ⁊ glorificati/
onē ſctōꝝ:q̄r incognituȝ erat
⁊ incredibile videreẜ appo/
nit auctē ſctōꝝ patrū q̇ h̄ pre
dixerūt. e Ecce.i.in eui/
denti eſt q̄ in eadem gl'ia erit
hūanitas xp̄i in qua milita/
uit:⁊ hoīes eum imitati ⁊ rō
ne hñ vſi. f Et ip̄i popu/
lus ei⁹.i.in nullo offendētes
qd̄ nō eſſe pōt dū ſūt ī carne.
g Oē3 lachrymā.q̄ſi ibi glo
ria ⁊ nulla triſticia:q̄r vtrūq̄
ſil' eē nō poſſet ibi. h Et
mors.Uere non erunt ibi la/
chryme q̄r ñ erit cā lachriaꝝ.
i Et dixit.q.d.ſcribe q̄cq̄d
oñſū ē mihi de hac īnouatiōe
ꝓ vtilitate pñtiū factū ē q̇b⁹
hec ſcribere iuſſus ſum.
k Scribe q̄r hec ꝟ.Iubēs
ſcribere ⁊ alijs nunciare ſuꝑ/
ponit exhortationē vt oēſ ad
hanc innouationē laborēt ꝑ/
tinere. l Et di.mi.Ego.po
ſita auctē ſctōꝝ de hac īnoua
tiōe:pōit auctē ip̄ius dei.
m Fctū ē.ne q̄reret aliq̇s
p⁹ illā īnouatiōȝ futuꝝ eēt d̄r
ſibi nihil reſtare ad faciēdū.
n Alpha ⁊ o.q.d.hāc īno/
uationē facere potero q̄r ego
oīa creaui:⁊ ī me oīa ↄſūma/
bunẜ. o Sitiēti d.ñ dabo
ſitiēti ad horā ſȝ ꝑſeueranti.
p Poſſidebit.i.meip̄m qui
ſū p̄ncipiū oīs btītudinis.
q Timidis.i.ill' q̇ tīore pe/
naꝝ fidē accipe fugiūt vl' ac/
ceptā reliquūt. ☞ Ueni

ſ id eſt aerem innouatū
a Et vidi celū nouū Ca.XXI a†
a ſ innouatam. b ſ id eſt ſtatus ille quo prius erāt amplius nō ē neceſſari⁹.
⁊ terā nouā† Primū ēm celū b
ſ ſm̄ priorē ſtatū. ſ q̄r groſſities ⁊ amaritudo au
⁊ pria tra abijt:⁊ mare iā nō ē. Et c†
feræ. ſ .i.eccleſiā in oīmoda quiete poſitam.
a ſ .i.firmiter qd̄ habet habiturum.
ego iohes vidi ciuitatē ſanctāȝ hie d†
a ſ .i.imortalē impaſſibilem. b ſ .i.deū q̇ ē pa. plene videntē. c ſ q̄r intellexit q̄cq̄d boni haberet
ruſalē nouā deſcendentē de celo a e f
eccl'ia ſola dei gr̄a accepiſſe. a ſ ꝟtutib⁹ cōpoſitā.
c deo paratā ſicut ſponſā ornātā vi/ g†
a ſ .i.annūciationē ꝓphericā.
d ro ſuo.Et audiui vōcē magnā de h
a ſ q̄r de ſecretis agit principaliter. ſ .i.ab illis in quib⁹ de⁹ ſedet. b ſ xp̄i hūanitas in qua contra di abolum militauit.
e throno dicentē:Ecce tabernaculū i†
a ſ .i.ſicut ſibi ita illa eterna gl'ia erit ſic ⁊ ſuis.
dei cū hoībus:ēt habitabit cū eis
a ſ ſm̄ diuinitatē q̄ ē pñs eis.
f Et ipſi ppl's eius erūt. Et ip̄e de⁹
a ſ q̄r nūq̄ ab eis repelleẜ: q̄r nūq̄ peccabunt.
cū eis ērit eoꝝ deus† Et abſterget †
a ſ q̄ ꝓ q̄litate reꝝ diuerſarū.
g de⁹ oēm lachrymā ab oculis eoꝝ.
a ſ .i.diſſolutio aīe ⁊ corꝑis. q ſ cōtinu⁹ fletus.
h ⁊ mōrs vltra nō erit:nēq̄ luct⁹ ne/
ſ aliq̄ inq̄etatio. ſ ſubit⁹ ⁊ tranſitorius.
q̄ clamor neq̄ dolor erit vltra q̄ k
ſ .i.iā nō ē loc⁹ eoꝝ cū nō ſit ꝑm̄ de q̄ h̄ ꝓcedūt.
i prima abierūt.Et dixit q̇ ſedebat l†
ſ q.in euidēti ⁊ ſtatim. a ſ ſuꝑius dicta.
in throno† Ecce noua facio oīa.Et m n†
a ſ ſcȝ in corde tuo ⁊ alioꝝ. b ſ habilia q̇b⁹ fides
k dixit mihi:Scribē q̄r hec ꝟba fidē
habeaẜ. ſ q̄r cōplebuntur.
l liſſima ſunt ⁊ vera.Et dixit mihi: o†
a ſ cōpleta ſunt q̄ cōplēda fuerunt.
m n Factū ē.Ego ſuȝ alpha ⁊ o: initiū p† q
a ſ .i.deſiderāti. b ſ .i.meip̄m. ſ q̇ ē ip̄e xp̄s.
o ⁊ finiſ.Ego ſitiēnti dabo dē fonte r† s
ſ q̄r viuere fac̄. a ſ ꝑ ſolā gr̄aȝ. b ſ firmiẜ obtine t
p aque viue grātis:Qui vicerit pōſ v† x
bit. a ſ deū imortalē. b ſ eterna ſatietas.
ſidebit hēc† Et ero illi deūs et ipſe y z
ſ ī pñti ꝑ gr̄aȝ ⁊ ī futuro per gloriam. a ſ quod ſupra populus.
q erit mihi filiūs . Timidis autem a†

Nico.de lyra

a† a Et vidi.Deſcripto finali Ca.XXI A
iudicio:ↄñr deſcribiẜ eccleſie ſtatus
p⁹ iudiciū.⁊ p̄mo ī generali.ſcd̄o ma
b gis in ſp̄eali.ibi:Et venit vnus.Circa primū †2.Pet.3.c
p̄dicit iohes innouationē mundi ſenſibiliſ.d.
Et vidi celū nouū ⁊ terrā nouā.⁊ ꝑ iſta duo ī
c† telligūẜ elemēta media igniſ aq̄ ⁊ aer.Hec eī
oīa innouabunẜ ⁊ in meli⁹ mutabunẜ.iō ſub/
diẜ: b Primū em̄ celū ⁊c̄.nō eſt ꝑ h̄ intel
d† ligendū q̄ muteẜ eoꝝ ſub̄a:ſȝ ea manēte meli
orabunẜ in q̄litatib⁹ ⁊ ꝓprietatib⁹ vt in clari/
e tate diaphoneitate ⁊ in ſil'ib⁹.⁊ totū cedet ad
f gloriā electoꝝ:q̇ ex creaturis laudant deum.
c Et ego iohes.Hic ſcd̄o iohes deſcribit in/
g† nouationē hūane nature q̄tū ad electos.d.
d Uidi ci.ſan.hierl'm.i.electoꝝ ſocietatē ꝑ/
h fecta charitate vnitā. e Nouā.q̄tum ad
corpoꝝ gloriā.corꝑa em̄ ſctōꝝ q̄ mō ſunt cor/
ruptibilia groſſa ponderoſa ⁊ obſcura.reſur/
gēt īmortalia:ſubtilia:agilia: ⁊ clara: ⁊ q̄r h̄
i† fiet ꝑ gloriā aīaꝝ ad corꝑa redūdantē.iō ſub/
diẜ: f Deſcendētem de celo.empyreo: vt
corꝑa reſumāt ⁊ ī iudicio cōpareant.
g A deo ꝑatā.dotib⁹ aīe ⁊ corꝑis.iō ſb̄diẜ:
Sic ſpōſā ⁊c̄. h Et audiui.h̄ t̄tio deſcribit
iohes finalē ↄſūmationē:⁊ p̄mo quātū ad ele
ctos.ſcd̄o q̄tū ad reprobos.ibi:Timidis āt.
† Circa p̄mū dic̄:Et audiui vocem magnam de
throno.ſ.diuīe maieſtatis. i Dicentē.ecce †.ſ.7.d
tabernaculū dei cū hoīb⁹.i.cohabitatio dei Eſa.25.c
cū hoīb⁹ inſeꝑabil'.q̄r btī hēbūt ſꝑ eā pñtem
ꝑ aptā viſionē ⁊ ꝑfectā fruitionē.⁊ q̄r ꝑ h̄ ex/
cludiẜ oē malū cl'pe ⁊ pene.iō ſubdiẜ:Et mors
k vl.ñ erit. k Que p̄ abi.Nā ī eccl'ia militāte
q̄ d̄r treſtris hierl'm.iſta ſūt ⁊ erūt vſq̄ ad iu/
diciū. l Et dix.q̇ ſe.ī thro.ſ.de⁹ trin⁹ ⁊ vn⁹. B
l† m Ecce no.fa.oīa.ſ.celos elemēta ⁊ electoꝝ
m corꝑa.vt ptȝ ex p̄dictis. n Et di.mi.ſcri.
n† ⁊c̄.ad īformationē eccl'ie ⁊c̄. o Et dix.mi.
fa.eſt.i.ↄſūmatū ē gaudiū electoꝝ. p Ego †Eſa.43.c
ſū al.⁊ o.qd̄ expōiẜ cū ſubdiẜ.ſ. q Initiū et 2.Cor.5.d
finis.Alpha em̄ ē p̄ma lr̄a greca ⁊ o vltia.de
o† us em̄ eſt p̄ncipiū effectiuū a q̇ oīa ꝓducunẜ
⁊ finis in quē oīa ordinanẜ. r Ego ſitien
p† ti.i.debito mō deſiderāti. s Dabo de fon
q te aq̄ viue.i.participationē vite btē:
t Gratis.lȝ em̄ habētes grām mereanẜ de
r† s cōdigno btām vitā.tñ ip̄a gr̄a ꝑ quā oꝑa fiūt
t meritoria de cōdigno.gratis datur.alioquin
v† x gr̄a iam nō eſſet gr̄a:Ro.xj. v Qui vicerit
carnē:mundū ⁊ diabolū. x Poſſidebit
y hec.hereditate ꝑpetua. y Et ero illi de⁹.
z dās gloriā. z Et ip̄e erit mi.fili⁹. ꝑ aſſimi/ †Heb.8.d
lationē ꝑfectā.j.Ioh.iij.Cū appuerit ſil'es ei
erim⁹:q̄r videbim⁹ eū ſicuti ē. a Timidis
a† aūt.hic ↄñr poniẜ finalis cōſūmatio quantū
Q 5 ad reprobos

a Ueni ⁊ oſtē.⁊c̃. Deſcripta glia quã habituri ſunt ſancti dicit q̃ merito: vel q̃ auxilio ſint accepturi. b In montē ma. Chꝛiſtus mons: qꝛ munimentũ ſuoꝝ magnꝰ ē: qꝛ totum mundũ replet: altꝰ qꝛ inſupabilis. c Oñdit mi.ciui. Et ſuper illũ montē oñdit eccleſie fundamentũ. d Lumē. Ipa lucēs ꝓ mõ ſuo: ſilis xp̃o q̃ fuit in ꝓpoſito: firmꝰ ⁊ lucens in v̄tutibus.
e Jaſpidis. Durꝰ ẽ ⁊ viridis: ſic eccleſia nitet fide: ⁊ in ea firmata eſt.
f Muꝝ.i.xp̃m defenſoꝛē: q̃ magnuſ in ſion: altꝰ cũ patre. Uel defenſores alioꝝ: q̃ magni in vincēdo alios. Alij ne vincantur.i. apl'os vel ꝓphas vel angelos veritatis nũcios. g Poꝛtas duo.i. patriarchas: ꝑ quoꝝ exemplũ alij ad fidē introducunt̃. Uel poꝛte apl'i q̃ alios introducunt in eccleſiã. Angeli.i. ſubditi q̃ ꝑfecte īſtructi in loco angeloꝝ ſũt ſubſtituti.
Numerꝰ poꝛtarũ duodecim q̃ ꝑ q̃tuoꝛ mundi ꝑtes ſub ternario cõpꝛehendũt̃ ad myſteriũ ꝑtinet duodecī apl'oꝝ ꝑ q̃s fides trinitatis diffundit̃ ꝑ oꝛbē q̃dripartitũ. h Nomia.i. mēoꝛia ſctõꝝ patrũ in veteri lege ē ī apl'is: qꝛ qđ illi p̄dixerũt futuꝝ hi docent cõpletũ: vel oēs gentes in fide apl'oꝝ poſite ⁊ dilectione eoꝝ. vñ epiſtola nr̃a: vos eſtis ſcp̄ti ī coꝛdibꝰ noſtris. ☞ Ab oꝛiēte

a ſ de hac īnouatiõe deſꝑātibꝰ. b ſ .i. excõicatꝭ
⁊ incredulis ⁊ execratis ⁊ homicidis ⁊ foꝛnicatoꝛibꝰ ⁊ veneficis a† b c d e
a ſ q̃bus mendaciũ ē in vſu.
et idolatris ⁊ oībus mēdacibus f g†
a ſ .ſ. ꝑticipātes vl' plꝰ vl' minꝰ. ſ ꝓ q̃litate culpe
pars illoꝝ erit ī ſtagno ardēti igne h† i
ſ coꝛꝑis ⁊ anime.
⁊ ſulphure: qđ ē moꝛs ſcđa. Et k†
venit ad me vnꝰ de ſeptē angeliſ l†
ſ quantum ad malos.
hñtibꝰ phialas ſeptē plagꝭ nouiſſimis: ⁊ locutus ē mecum dicēs:
a ſ amplia ītellectũ. b ſ mõ per fidem.
a Ueni ⁊ oſtendam tibi ſponſam
a ſ in futuro gloꝛificandã ⁊ traducendam.
vxoꝛem agni. Et ſuſtulit me ī ſpi m†
a ſ xp̃m. b ſ quãtũ ad hũanitatē. c ſ quãtum
b ritu in montē magnum et altum n
ad diuitatē. ſ in q̃ deꝰ per grãm habitat.
c Et oñdit mihi ciuitatem ſanctã o† p†
ſ per infuſionem gratie.
hieruſalem deſcendētē de celo a q†
a ſ .i. cognitionem de deo. b ſ luminoſa opera endiadis figura eſt.
d deo hñtē claritatē dei † Et lumen r† s†
a ſ nihil ibi cõtriſtãs ſꝫ totũ delectãs ſicut viri/ditas iaſpidis.
e eiꝰ ſilē lapidi p̄cioſo tãq̃ꝫ lapidi iaſpidis ſic chꝛyſtallũ. Et hꝫ murũ t† v† x†
a ſ nihil celãs qꝛ ibi pura cõfeſſio
f
g magnũ ⁊ altũ hñtē poꝛtas duodecī y†
a ſ .i. ī fide ⁊ ī veſtigijs ꝓphaꝝ. b ſ apl'os.
⁊ ī poꝛtꝭ ãgelos duodecim z†
a ſ .i. memoꝛia ſctõꝝ patrũ in veteri lege.
h et noīa īnſcripta: que ſunt nõia a†

Nico. de lyra

ad repꝛobos.cũ dꝛ: Timidis aũt.i. timoꝛe mũdano declinãtibꝰ ad peccata moꝛtalia ⁊ in eis ꝑſeuerantibus.
Ezech.25.c a Et incredulis.i. iudeis ſaracenis ⁊ ceteris fidē catholicã reſpuētibus.
b Et execratis.i. reuertētibꝰ ad pctã enoꝛmia poſt eoꝝ cõdonationē: ſic canis ad vomitũ. c Et homicidis. facto vel volũtate delibata. d Et foꝛnicatoꝛibꝰ. ⁊ ꝑ foꝛnicationē intelligũtur cetera carnis vitia. e Et veneficis.i. magis ⁊ ſoꝛtilegis.
f Et idolatris. cultũ deo debitũ tribuentibꝰ creaturis. g Et oībꝰ mendacibꝰ. mēdacio ꝑnitioſo. ⁊ ꝑ hec vitia intelligunt̃ oīa alia vitia moꝛtalia h Pars illoꝝ.i. retributio.
i Erit in ſtagno ardēti.i. in pena gehēne: q̃ dꝛ moꝛs ſecũda.
k Et venit. hic ꝯñr deſcribit̃ ſtatꝰ poſt iudiciũ magis ī ſpēali. Sciēdũ tñ q̃ aliq̃ alit̃ exponũt de tp̃e añ iudiciũ ⁊ etiã añ aduentũ antixp̄i. qđ nitunt̃ oñdere ex hoc qđ dꝛ.ĩ.ſe.ca. Qui nocet noceat adhuc ⁊ q̃ ī ſoꝛdibꝰ eſt ſoꝛdeſcat adhuc ⁊ iuſtꝰ iuſtificet̃ adhuc. poſt iudiciũ v̄o nõ erit tp̄s nec locꝰ meriti vel demeriti. dicunt igit̃ q̃ ꝑ angelũ hic introductum intelligit̃. Innocentiꝰ papa tertiꝰ q̃ appꝛobauit oꝛdines frm̃ mioꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ: q̃ dicunt̃ hic ciuitas hierl'm noua: ſm̃ illđ Pꝛouerb.xviij. Fr̃ q̃ adiuuat̃ a fratre q̃ſi ciuitas firma. ãbo em̃ oꝛdīes ad idē opꝰ ſũt oꝛdīati.ſ. ad p̄dicationē euãgelij. Dicũt igit̃ q̃ fundamētũ huiꝰ ciuitatꝭ ſunt btī frãciſcꝰ ⁊ dñicꝰ: hoꝝ oꝛdinũ fundatoꝛes. dicũt̃ tñ in nũero duodenario hec fundamēta: qꝛ ſũt duodecī apl'oꝝ imitatoꝛes: murꝰ v̄o regularis obſuãtia ꝑ p̄cepta ⁊ ſtatuta. poꝛte v̄o religionũ īgreſſus q̃ dicunt̃ ad q̃ttuoꝛ oꝛbis ꝑtes. nã ex oībꝰ mũdi ꝑtibꝰ aliq̃ ingrediunt̃ iſtas religiones. angeli v̄o ī poꝛtis exñtes ſũt miniſtri ⁊ ꝓuīciales pꝛioꝛes q̃ ꝑ ſe vel alios recipiũt ad oꝛdines veniētes. ⁊ ſic alia hic dicta adaptant ad ſuũ ꝓpoſitũ ꝓut pñt. Licet aũt hec expoſitio ſaluari poſſet in aliq̃ ſenſu myſtico nõ tñ in ſenſu lr̃ali ſic credo. p̄mo qꝛ dꝛ hic q̃ angelꝰ introductꝰ docuit iohēm. d. Ueni ⁊ oñdã tibi ⁊c̃. qđ nõ põt verificari de Innocētio pa. cum pꝰ iohãnē fuerit ille ꝑ mille ãnos ⁊ ãpliꝰ. Itē qꝛ īfra dꝛ de hac ciuitate. Et tēplũ nõ vidi in ea. dicti ãt oꝛdīes eccl'ias habent. Itē qđ ſubdit̃: Et ciuitas nõ eget ſole neq̃ꝫ luna: ⁊ poſtea: nec ītrabit in eã aliq̃d coinq̃natũ abomīationē faciēs ⁊ mēdaciuꝫ dicti ãt oꝛdīes indigēt illumīatiõe ſolꝭ ⁊ lune. nec oēs intrãteſ ſũt īmaculati: nec oēs bñ intrãtes ꝑſeuerãt in bono: ſed multi ſiũt apoſtate ⁊ peſſimi. vt dīc Augꝰ. Sic nõ īueni melioꝛes his q̃ in monaſterijs ꝓfecerũt: ita nõ inueni deterioꝛes his q̃ in monaſterijs defecerũt. ꝓpt̃ q̃ ⁊ pl'a alia q̃ pñt induci cõtra expoſitionē p̄dictã. inq̃ãtũ dicũt eã lr̃alē eſſe videt̃ mihi q̃ ciuitas hic deſcp̄ta ē hierl'm ſupna. vñ pꝰ p̄miſſa v̄ba de īgreſſu ciuitatꝭ. ſubdit̃: Niſi q̃ ſcp̄ti ſũt in libꝛo vite ⁊ agni. hi ſunt p̄deſtinati. q̃ etiã hierl'm ſupnaꝫ ingrediũt̃ ⁊ nulli alij. ⁊ iõ ſic iã p̄miſſi deſcribit̃ hic ſtatꝰ eccl'ie triũphãtꝭ magis ī ſpēali. ⁊ p̄mo q̃ ad ſitũ ſublimē: p̄mittit̃ tñ ꝑſona alloquēs btm̃ iohãnē. cũ dꝛ: Et venit vnꝰ de ſeptē an.⁊c̃. ꝑ hũc em̃ intelligit̃ btũs iacobꝰ. q̃.ſ. xvij.c. dictꝰ ē vnꝰ de ſeptē angelꝭ habētibꝰ phialas. ⁊ p̄ceſſit btm̃ iohēm in glia ꝓpt̃ qđ ex dei voluntate potuit ei reuelare ſecreta celeſtia. l Ueni ⁊ oñdam tibi ſpõſã.i. hierl'm ſupnam vt dictũ ē ī p̄n.ca. q̃ dꝛ vxoꝛ agni mõ ſpēali. qꝛ ꝯiũgit̃ ei inſeꝑabilit̃ ⁊ eťnalit̃. nõ ſic aũt eccl'ia militãs: q̃ ceſſabit ī fine mũdi: ſic īꝑfectũ veniēte ꝑfecto ⁊ figura figurato aduenīete. ſic enim lex vetꝰ īꝑfecta fuit: ⁊ figura reſpectu noue legis. ſic eccl'ia militãs reſpectu triũphãtis: cuiꝰ ſtatꝰ oīno ꝑfectꝰ erit ī reſurrectiõe generali. extũc em̃ electi ſeꝑabũt̃ a repꝛobis: ⁊ erũt in aīa et coꝛꝑe ꝑfecte btī. reſurgēt em̃ in coꝛpoꝛibꝰ gloꝛioſis ꝑ aīe gloꝛiã ad coꝛꝑa redũdãtē. m Et ſuſtu. me ī ſpũ. hoc dīc ad oñdēdum q̃ nõ vidit tũc gloꝛiã electoꝝ ꝓut erit in ſe: ſꝫ in aliq̃ eã repñtãte.ſ. in ciuitate q̃ īfra deſcribit̃ quã vidit imaginaria viſiõe. ⁊ cuiꝰ ſignificationē ītellexit. alit̃ nõ fuiſſet viſio ꝓphetica. ſic declaratũ fuit diffuſiꝰ in p̄nci.li. Pſal. ⁊ in p̄n.li. Dañ.
n In mõtē ma. ⁊ al. ꝑ quē deſignat̃ celũ empyreũ q̃ ſm̃ ſctõs ⁊ doctoꝛes ē locꝰ btõꝝ. ⁊ īcoꝛꝑalibꝰ hꝫ ſitũ ſup̄mũ o Et oſtē.mi. hic ꝯñr deſcribit̃ q̃ꝫtum ad pulcrũ aſpectũ. cũ dꝛ: p Ciuitatē ſan.hie.ſ. ſupnã. q Deſcendentē de ce. nã aīe btē deſcēdēt ad reſumendũ coꝛꝑa. ⁊ cõicãdũ eis gloꝛiã. vt dictũ ē.ſ. ī p̄n.ca. ⁊ etiã ibi īcipiet ſtatꝰ ꝑfectꝰ btītudīs electoꝝ. Põt etiã alit̃ exponi: qꝛ btītudo celeſtis nõ põt ab electis hꝛi niſi pꝛiꝰ q̃dãmõ ad eos deſcēdat ī pñti. nã donũ grē ꝑ qđ efficiũt̃ digni vita btã ē q̃daꝫ īchoatio ⁊ ꝑticipatio glie. ꝓpt̃ qđ ī oꝛone dñica ſcđa petitio põit̃: Adueniat regnũ tuũ.i. ad nos vēiat. qꝛ ñ poſſumꝰ vēire ad ip̄m niſi pꝛiꝰ ad nos vēiat mõ dicto. r Hñtē cla.di. naꝫ claritas btõꝝ q̃ꝫtũ ad gloꝛiã aīe ⁊ etiã coꝛꝑis ē q̃dã ꝑticipatio dīne claritatꝭ ꝑ quã btī ſibi ꝯfoꝛmãt̃.ĩ. Ioh.iij. Scimꝰ cũ ap.ſi.ei eri. ſ Et lu.e.ſ.l. p̄cioſo.i. xp̃o q̃ dꝛ lapis p̄cioſꝰ.ĩ. Pet.ij. Ecce po.ī ſiõ la.ſũ.an.ele. p̄cioſũ.ī btītudīe nãq̃ꝫ celeſti ꝑ gl'iaꝫ coꝛꝑiſ ⁊ aīe ꝯfoꝛmabũt̃ hõi xp̃o. ſic mēbꝛa capiti t Tãq̃ꝫ la.ia.ſi.chꝛyſtallũ. noīatiui caſus ē ⁊ neu.ge. ſꝫ acceptionē ãtiq̃ꝝ: cõꝑat̃ ãt xp̃s iaſpidi. tũ ꝓpt̃ pl'alitatē coloꝝ ⁊ ī xp̃o ſũt tres nature.ſ. dīna ⁊ aīa ītellectiua ⁊ coꝛpꝰ. tũ qꝛ iaſpis ꝯfoꝛtat viſũ ⁊ btī delectãt̃ ī viſiõe xp̄i. nã aſpectu ſue diuītatꝭ reficiũt̃ īteriꝰ ⁊ aſpectu ſue hũanitatꝭ extiꝰ. ſꝫ q̃ dīc Augꝰ. exponēs illđ Ioh.x. Ingrediet̃ ⁊ egre.⁊c̃. v Sicut chꝛyſtal. qđ valet ꝯ̄ ſiti ⁊ ardoꝛē. ⁊ ſilr̃ xp̃s ē remediũ ꝯ̄ ſitim ⁊ ardoꝛē cupiditatꝭ: eo q̃ tenuit viã pauꝑtatꝭ. x Et habet hic ꝯñr deſcribit̃ ſupna hierl'm q̃ꝫtũ ad citatꝭ edificiũ: ⁊ p̄mo ī generali. ſcđo magꝭ ī ſpēali. ibi: Et q̃ loq̃.me. Circa p̄mũ dꝛ Et ha.mu.ma. ⁊ altũ.i. ſpiſſũ ⁊ altũ ꝑ quē d̄ſigñt̃ ſecuritas diuie ꝓtectiõiſ q̃ maxīe relucet ī ſtatu ſupne btītudīs quã nullꝰ hñs põt amittere. y Hñtē poꝛ.xij. q̃ ſũt obſuatiões mandatoꝝ. ꝑ q̃s hꝛ̃ īgreſſꝰ ad btītudīs ſtatũ: Matth.xix. Si vis ad vi.i.⁊c̃. ⁊ iõ ſũt.xij. Nã obſuatio decē p̄ceptoꝝ decalogi cũ duobꝰ p̄ceptꝭ charitatꝭ fac̃ ad vitã īgredi. z Et ī poꝛ. an.duo. nã electoꝝ aīe deferũtur ad celũ ꝑ miſteriũ ãgeloꝝ Lu.xvj. Factũ ē ãt vt mo.mē. ⁊ poꝛ.⁊c̃. a Et noīa īſcri. q̃ ſũt noīa.xij.tri.fi.iſr̄l.i. oīm fideliũ q̃ indifferēter admittunt̃ ad regnũ ſine acceptiõe ꝑſonarum.

☞ Ab oꝛiente

a Ab oriente. Oriens iudei a quibus ſol iuſticie ortus eſt: τ in his porte tres: qꝛ in his primū fides trinitatis nunciata ab apl'is τ a ꝓphetis. Aqlo frigide gentes q̄ poſt iudeos crediderūt. Ab auſtro.i.a claritate fidei q̄ eſt ab aduētu chriſti. Ab occaſu .i. ab vltima etate mundi q̄ ꝑ heliā τ enoch fidez trinitatis recipiet. b Murus.i. fides xp̄i q̄ minuit ip̄am ciuitatē: hꝫ duodecim p̄triarchas ꝑ q̄s fundatur: qꝛ illi p̄mi hāc fidē tenuerūt: τ in ill'ī/nitunt q̄cūqꝫ ad fidē accedūt.
c Et ī ip̄is duodecī. Quā fidez iſti tenent illi vēturā intellexerunt τ prenūciauerūt. d Et qui loq̄.τc. Aldi ciuitatē iſtā ita munitā τ ornatam τ nō oēs.ibi vidi eq̄les inter ſe: ſꝫ tm̄ vnūquēqꝫ pfectū ꝓ mō ſuo.
e Menſurā arū.τc.i.diuinā ſcp̄turā dei ſapia cōpoſitā q̄ tangit τ illuſtrat corda fideliū. f Ut metireť ciui.i.ſm mēſurā daret etiā minoribus intelligentiā ip̄aꝝ ſcp̄turaꝝ.
g In qua po. Quattuor latera: fides: ſpes: charitas: opatio: q̄ ſūt eq̄lia: qꝛ quātū q̄s credit tantum ſperat quātū ſperat tantū diligit: quātū diligit: tātū opať. In q̄dro ē qꝛ robuſta fide: lōganimis ſpe: ampla charitate efficax ope. vel q̄ttuor latera: q̄ttuor p̄ncipales ꝟtutes: quarū vna nō dꝫ aliā excedere in hoīe prudentia appetēdi boni τ vitādi mali: quā ſequitur tp̄antia: vt a voluptatib⁹ hō ſe retrahat. poſt hec fortitudo: vt qđ ītelligit opeť: dehinc iuſticia: vt ſic ſuoſ act⁹ tēperet: ne nimis iuſt⁹ vel ſapiēs ſibi videať: h Per ſtadia. Stadia eſt locus τ curſus τ mēſura: τ octo faciunt miliare. notat tēdentes ad brauiū. i Duodecī mi.i.q̄ pfecti ſūt in fide trinitatꝭ ex q̄ttuor mūdi ptib⁹ k Mēſura hoīs q̄ eſt an. Iux lrām oñdit angelū appuiſſe ſibi ī ſpecie hominis vt apte denotet eū q̄ ſignificabať veꝝ angelū.i. filiū dei τ veꝝ hominem fuiſſe. ☞ Et erat

a duodecim tribuum filioꝝ iſrl'. Ab a†
oriēte porte tres: ab aq̄lone por
te tres: ab auſtro porte tres τ ab
b occaſu porte tres: Et mur⁹ ciuita b
tis habēs fūdamenta duodecim
a ſ vel ſup ea. ſ .i.in mēoria τ p̄dicatione eorū
b ſ qꝛ ſup fidē patriarcharū fuit fundata fides τ doctrina apoſtolorum.
c ēt in ip̄is duodecī noīa: duodecī c
a ſ quē dixeřt vētuꝝ. b ſ angelus in ꝑſona xp̄i.
ſ ad bn̄placitū meū.
d aplo'ꝝ τ agni. Et qui loq̄bať me d†
e cū hēbat mēſurā arūdineā aureā e
ſ .i.illos q̄ alios ad fidem introducunt.
f vt metireť ciuitatē τ portas ei⁹ τ f g
a ſ .i.defēſores aliorum.
g muꝝ. Et citas ī quadro poſita ē τ h i
ſ .i.fides. ſ expoſitio quadrationis.
lōgitudo ei⁹ tāta ē quāta τ latitu k
ſ .i.charitas q̄ quātū credit tātū amat.
ſ .i.minorē eccleſiā.
do. Et mēſ⁹ ē citatē de arūdie au l
a ſ quātū ad incipiētes ꝓficiētes τ ꝑfectos.
b ſ .i.fides vel longanimitas.
h i rea ꝑ ſtadia duodecī milia: τ lon/ m n
a ſ .i.charitas. b ſ .i.ſpes vel cōtemplatio.
gitudo τ latitudo τ altitudo eiuſ
a ſ q̄ ad rōnē eliciēdi actū nō q̄ ad meritum.
ſ .i.defenſores eorum.
eq̄lia ſūt. Et mēſ⁹ ē muroſ ei⁹ cētū o p
a ſ cubit⁹ in q̄ ē man⁹: opationē ſignificat.
k q̄dragitaq̄ttuor cubitoꝝ mēſura q r†

Nico.de lyra

a Ab oriēte por.tres τc. nā ex oīb⁹ orbis ptib⁹ colliguť electi intrātes ianuas ꝑadiſi. dicunť etiā porte tres ad quālibet orbis ptē p̄ncipalē. nā in fide trinitatꝭ recipiūť electi ad gloriam celeſtē. b Et mur⁹ ciui.ha.fun. duodecim articulos fidei. nā ſm q̄ dicit apl's Heb.xj. Fides eſt ſubſtātia ſperādaꝝ rerū i. bonoꝝ celeſtiū q̄ ſunt res ſperande. τ in hac diffinitiōe fidei accipiť ſubſtātia ꝓ inchoatione ſiue fundamento: eo q̄ fundamētū eſt inchoatio dom⁹. ꝑ fidē ꝟo formataꝫ inchoať beatitudo celeſtis in nobis. ſic pleni⁹ fuit dictū Heb.xj. c Et in ipſis duo.no.duo.apo τ agni.i.xp̄i nā.xij. articuli fidei ſūt de xp̄o. ſex ꝑtinētes ad ei⁹ diuinitatē. τ ſex ad ei⁹ humanitatē. τ h̄ ſm cōiorē diſtinctionē articuloꝝ: q̄uis aliq̄ diſtinguāt q̄ttuordecim articulos fidei. ſeptē de diuitate. τ ſeptē de hūanitate. dicunť aūt noīa aplo'ꝝ in ip̄is fundamētis ſcp̄ta: qꝛ p̄mo publicauerūt fidē xp̄i p̄dicādo: τ ꝓ ip̄a moriēdo. d Et q̄ loq̄bať. h̄ ꝯn̄r deſcribiť edificiū ciuitatis celeſtis magis in ſpēali τ p̄mo ꝓponit intentū. d. Et q̄ loq̄bať mecū. ſ. angel⁹
e Habebat mēſurā arūdineā au.i.ſil'em arūdini in figura: qꝛ nō poſſet eſſe aurea: τ cū h̄ arūdo vera. f Ut metiretur ciuitatē. quātū ad ſpaciū intra muros cōtentū. g Et portas ei⁹ τ mu. quātū ad ei⁹ latitudinē. nā habita mēſura ſpacij intra muꝝ cōtēti: hr̄ mēſura muri. nā interior ps muri τ dictū ſpaciū cōtiganť. h Et ciuitas in q̄dro. eq̄latero.
i Poſita eſt.i.diſpoſita. qđ ptꝫ ex eo qđ ſubdiť: k Et lōgitudo tanta eſt quāta τ latitudo: qđ nō poſſet eē niſi q̄drum eſſet eq̄lateꝝ. ꝑ h̄ aūt intelligiť q̄dratura q̄ttuor ꝟtutū cardinaliū: q̄ manet in patria ſm doctores catholicos: tn̄ ſm alios actus q̄ꝫ in via. nā act⁹ prudentie eſt ibi: nullū bonū deo p̄ponere vel eq̄re. fortitudiniſ aūt deo firmiſſime inherere: tēperātie ꝟo nullo defectu noxio delectari: iuſticie deo ſubditū eē. l Et menſus eſt. h̄ exeq̄ť ꝓpoſitū τ p̄mo quantū ad ciuitatꝭ ſpacium

ſpaciū. ſcđo quātū ad muꝝ. ibi: Et mēſus ē muros. tertio q̄ꝫtū ad fūdamenta. ibi: Fundamenta. q̄rto quātū ad portas. ibi: Et duodecim porte. Circa p̄mū dr: Et menſus eſt ciuitatē.i. ſpaciū ciuitatis. m Per ſtadia duodecī milia. nō pōt intelligi q̄ iſta duodecim milia ſtadia ꝯtineāt totū ſpaciū ciuitatis τ preciſe. nā illud ſpacium oꝑtet eſſe q̄drū equilaterū. vt dictū ē: duodecim aūt nō ē nūer⁹ q̄drat⁹. dr āt q̄drat⁹ nūer⁹ q̄ reſultat ex ductu vnius numeri in ſeip̄m ſemel. ſic ex ductu binarij in ſeip̄m reſultat q̄ternari⁹. naꝫ bis duo ſunt q̄ttuor: ter tria nouē: q̄ter q̄ttuor ſedecim: τ ſic ꝯn̄r. ꝑ qđ ptꝫ q̄ int' nouē τ ſedecim nō eſt aliq̄s numerus q̄drat⁹. τ iō ſi ſpaciū ciuitatis eſſet duodecim miliū ſtadioꝝ preciſe nō poſſet eē q̄drū eq̄laterū. ꝓpter qđ dicēdū q̄ iſta duodecim milia ſtadia mēſurāt vnū lat⁹ hui⁹ q̄dri. τ per ꝯn̄s totū ſpaciū cōtinet duodecies: duodecī milia ſtadia q̄ ſūt ī vniūſo cētū q̄dragintaq̄ttuor milia ſtadia. τ ē numerus q̄drat⁹ reſultans ex ductu duodenarij in ſeip̄m. Hic aūt nūer⁹ continet nouies ſedecī. cū ḡ octo ſtadia faciant miliare vnum. τ duo miliaria leucā vnā: ſequiť q̄ p̄dictū ſpaciū ciuitatis cōtinet. xviij. milia miliarioꝝ τ nouē milia leucaꝝ τ qđlibet latus muri duodecim milia ſtadia τ tot⁹ ei⁹ ambit⁹ q̄draginta octo milia ſtadia: qꝛ mur⁹ poniť q̄drat⁹ eq̄later⁹: nec tm̄ cōputať h̄ ſpiſſitudo muri: ſꝫ tm̄ ſuꝑficies interior: vt ptꝫ ex dictꝭ. Hec āt ſignificāt magnitudinē loci btōꝝ ſm q̄ dicit Baruch.iij. O iſrl' q̄ꝫ magna eſt dom⁹ dei τ ingens locus poſ. eius τc. tn̄ celū empyreū qđ eſt loc⁹ btōꝝ eſt q̄ſi incōpabiliter maius q̄ꝫ ciuitas h̄ deſcp̄ta. nā ī h̄ libro maiora ꝑ minora freq̄nť ſignificāť: ſic. ſ̄. ca. iiij. per vigītiq̄ttuor ſeniores ītelligiť vniuerſitas epoꝝ q̄ multo maior ē: vt dictuꝫ fuit ibidē. n Et lō. τ la. τ al. ei⁹. ſ. ſpacij. o Eq̄lia ſūt. de lōgitudīe τ latitudīe iā ptꝫ ex dictꝭ nā ſpaciū q̄drū ē eq̄lateꝝ. de altitudīe ꝟo q̄ꝫtū ad muꝝ nō fit h̄ mētio: ſꝫ poſtea de altitudīe ſpacij qđ accipiť ſm altitudinē mōtꝭ ī q̄ deſcribiť h̄ ciuitas ſita. ſm q̄ dr. ſ̄. eo. c. Et ſuſtulit me ī ſpū in mōtē magnū τ altū: τ oñdit mihi ciuitatē ſanctam τc. τ ſm h̄ altitudo montꝭ hui⁹ ē duodecim miliuꝫ ſtadiorū ſic lōgitudo ſpacij τ ei⁹ latitudo: vt p̄dictū ē. p Et mēſus ē. h̄ ꝯn̄r agiť de mēſura muroꝝ. cū dr: Et mē. eſt mu. ei⁹. τ licet eēt tm̄ vn⁹ mur⁹ tn̄ dic̄ muros in pl'ali ꝓpť q̄ttuor ei⁹ latera ſpaciū p̄dictū includētia. q Cētū q̄dragin. cu. mē. hominis.i. accipiēdo cubitū hūanū q̄ cōtinet pedē τ dimidium ſm vnā acceptionē. ſ. a cubitu brachij vſqꝫ ad manū. ſm aliā ꝟo duos pedes. ſ. a cubito brachij vſqꝫ ad ſūmitatē digitoꝝ ex q̄ ptꝫ q̄ nō accipiť h̄ mēſura lōgitudīs muri ſm ſuū ambitū. nec etiā ſm lat⁹ vnū. nā mur⁹ habēs q̄ttuor latera τ qđlibet lōgitudīs cētū q̄dragintaq̄ttuor cubitoꝝ: nō poſſet claudere ſpaciū p̄dictū nec etiā duodecimā ei⁹ ꝑtē nec etiā minimā. ſ. vnū ſtadiū q̄dratū nā vnū ſolū ſtadiū ꝯtinet centū viginti q̄nqꝫ paſſuſ τ q̄libet paſſus q̄nqꝫ pedeſ. τ ꝑ ꝯn̄s vnū ſtadiū q̄dratū. cccxij. cubitos τ dimidiū q̄dratos ſm maiorem acceptionē hūani cubiti. vt ptꝫ ex p̄dictis. τ iō dicendū q̄ h̄ accipiť mēſura muri ſm ei⁹ altitudinē. q̄ eſt ml'to mīor q̄ꝫ ei⁹ lōgitudo. cui⁹ mēſura accipiť ſm menſurā ſpacij: cui⁹ qđlibet latus eſt longitudinis duodecim milia ſtadioꝝ. τ ꝑ ꝯn̄s qđlibet lat⁹ muri. qm̄ contiguať ſpacio in parte interiori. vt. ſ̄. dictū eſt ꝓpť qđ hic taceť mēſura lōgitudinis muri: qꝛ ſufficienter hr̄ ꝑ menſurā ſupradictā ſpacij contenti. dictū ē autē ſ̄. q̄ per muꝝ intelligiť ſecuritas btitudinis. ꝓpť qđ ei⁹ altitudo dr centū q̄dragintaq̄ttuor cubitoꝝ: q̄ eſt numer⁹ q̄drat⁹ vt dictum eſt. ſ̄. τ ſignificat ſtabilitatē beatitudinis. ſic corpus quadratum firmiter ſtat in quolibet latere. propter qđ etiam virtuoſus comparatur quadrato. j. Ethicoꝝ.
r Mēſura ho. ꝑ h̄ deſignať q̄ hoīes electi ad eq̄litatē āgelorū aſſumūtur: Matth. xxij. Erunt ſicut angeli dei in celo.

Et erat

ſ vel qꝫ eq̄les angelis.vel qꝫ tāte multitudinis
a b hoīs q̄ ē angeli. Et erat ꝯ ſtructu a
a ſ lapide xp̄o vel viris fortibus in fide.
ra muri ei⁹ ex lapide iaſpide. Jp̄a b
a ſ .i.mior eccleſia. ſ qꝫ fulgebūt ſcī ⁊c̄. ſ quan tum ad animam.
c Vo ciuitas auꝝ mūdum ſimile vi c
a ſ qꝫ ⁊ corda ſctōꝝ trāſlucebūt. ſ quantū ad corp⁹. ſ .i.prophete.
trō mūdo: ⁊ fūdamenta muri ci/ d
ſ .i.omni genere virtutū: vel imitatoribus q̄ vi/ ta ⁊ gloria eccleſiam ornant.
uitat omī lapide p̄cioſo ornata.
d †Et fundamētū primū iaſpis: ſe/ e f
e f cūdū ſaphyr⁹: tertiū chalcedoni⁹ g
g h q̄rtū ſmaragdus q̄ntū ſardonix: h i
i k ſextū ſardi⁹: ſeptimū chryſolith⁹: k l
l m octauū beryllus: nonū topaciuſ: m n

a Et erat. Dixerat in hac ciuitate eſſe muros ⁊ portas ⁊ fun
damenta: ⁊ ip̄os inter ſe alios maiores alios minores. h exeq̄
tur mur⁹ ip̄e q̄lis ſit. ⁊ q̄lis ip̄a ciuitas ⁊ fundamenta: ⁊ porte.
b Structura muri ei⁹ ex lapi.i.ſi aliq̄s ad h inſtruit: vt ſit de
fenſor alioꝝ: h hꝫ ex fide quā firmiter tenet ⁊ p̄dicat quam ia
ſpis viridis ſignificat: vt ſit defenſor
alioꝝ. c Auꝝ. Sapiam denotat:
vitrū fidei puritatē q̄ ore ꝓmittit q̄d
corde credit. d Jaſpis. viridis vi/
rorē fidei īmarceſcentē ſignificat: vel
iaſpis eſt ſctōꝝ fides nō marceſcens
ſꝫ ſp̄ in op̄is virore perſeuerans.
e Saphyrus. Similis ſereno celo: q̄
p̄cuſſus radijs ſolis ardentē emittit
fulgorē: ſignificat altitudinē ſpei ſctō
rū q̄ꝝ ꝯuerſatio ī cel̄ ē: q̄ ⁊ a vero ſole
īnouati ardētī⁹ etna q̄rūt: ⁊ alios q̄/
Phil.3.d rere docēt. dicētes: Nr̄a ꝯuer.ī ce.e.
f Chalcedoni⁹. colorē palēt lucerne
f hꝫ fulget ſb diuo: ī domo obſcur⁹ oīm
ſculpētiū argumēt reſiſtit: radio ſol
†De pe. di. 2.c. ſi enim an ſi. ibi inc duodeci nu erit⁹ eſt la pides. vel digitoꝝ attriti excādens paleas
ad ſe trahit: ſignificat flāmam īterne
charitat ſctōꝝ: q̄ foris d̄ſpecti: lucēt
ī occulto q̄ charitas ī abſcōdito bōa
agit ⁊ ī ſecreto ꝯſcīe ſue quātū ad h
q̄ ſe ꝫelat ⁊ alios opatiōe ſua lateat ñ
lucet. Sed enim alijs prodeſſe iubet
tunc apparet quid fulgoris habeat
intus. Sculpentibus reſiſtit: qꝫ inter aduerſa ſeculi fortis et
inſecabilis eſt: a nullo vinci poteſt. vel ſi quis eam vult ſcul/
pere ⁊ pingere adulatoria laude: reſiſtit: nō ei concedit: qꝫ va
nam gloriā contēnit: ⁊ hi taleſ calefacti radijs ſolis veri.i.xp̄i
vel digiti.i.ſpūſſctī: q̄ſi ꝯtrectati paleas.i.pctōres ⁊ fragiles
ad ſe trahūt ſibiqꝫ ꝯiūgūt. g Smaragdus. Quart⁹ nimie
viriditat ſup oēs herbas ⁊ frondes: vt etiā circūfluū aerem
reddat viridē hui⁹ multa genera ſꝫ p̄cioſus rep̄it ī ſcythia re
giōe deſta: q̄s cuſtodiūt gryphes aīalia leoninū corp⁹: pedeſ
aūt caput ⁊ alas vt aq̄le: hūt q̄ttuor pedes q̄b⁹ vt leones ſup
terrā currūt p aerē volāt vt aues: q̄ ſuāt p̄dictos lapideſ: nō
ſibi ſꝫ hoīb⁹ auferūt ꝯ q̄s arimaſpus p gens pugnat ⁊ eis au/
fert. Griphes diabol⁹ q̄ xp̄z vl̄ fidei gēmā a fidelib⁹ conat au
ferre. Sz ꝯ pugnat ꝑpl̄s ille habēs vnū oculū.i.xp̄m q̄ nō in/
cedūt duab⁹ vijs: nec hūt duplex cor: xp̄mqꝫ vel fidē ei⁹ rapi/
unt: quarta d̄r propter quattuor euangelia. h Sardonix.
Quintus tricolor: niger in imo: candidus in medio: rubeus
in ſummo.i.ſancti in paſſione exterius rubei: interius can/
didi ſꝫ p hūilitatē deſpecti: q̄ qꝫ ex īfirmitate corpis deſcēdit
q̄d q̄nqꝫ ſenſib⁹ agit q̄nta d̄r: i Sardi⁹. Sext⁹ ſanguinei
coloris vnicolor: martyrij gl̄iaꝫ ſignificat. Sext⁹: qꝫ ſexta fe/
ria crucifix⁹ ē xp̄s. Vel ſardi⁹ rubee terre hūs ſp̄em: ſignificat
ſctōs q̄ lꝫ cū mentis ſublimes ītellectu: tñ fragilitat ſue recor
dant: attēdētes ſe filios ade q̄ rubra tra d̄r: q̄ ſexta die factus
ē. vñ ⁊ ſardi⁹ ſext⁹ īducit. k Chryſolit⁹. Aureū fulgorē hꝫ
⁊ videt ſcītillas ardētes emittere.i.ſpūal̄ int miracula p̄dica/
tio auꝝ ſupna ſapīa: ſcintillas q̄s emittit exhortationes vl̄ mi
racula q̄b⁹ ad amorē dei ⁊ ꝓximi accēdūt ſignificant: q̄d qꝫ p
ſpm̄ſctm̄ fit ſeptimo loco ponit. Jnde etiā chryſolit⁹ dicth⁹ q̄a
fulget vt auꝝ. l Beryllus. Octau⁹ eſt p̄dicantiuꝫ opatio
Lucet vt aq̄ ſole p̄cuſſa. Vrit etiā manū tenēt: qꝫ q̄ ſctō iūgit
ei⁹ cōuerſatiōe accēdit. Dicūt ⁊ alij: qꝫ bicolor ē viridis ⁊ pal
lēs ſignificat ſctōs ī ꝯtēplatiōe poſitos virides: ſꝫ cura t̄rene
adminiſtrationis ad pallorē actiue vite redeūtes. m Topa
ꝫius. Nonus: q̄ rarior eo p̄cioſior: ⁊ hꝫ duos colores ex auro
⁊ etherea claritate: maxime lucens cū ſplendore ſolis tangit
ſupans oīm gēmaꝝ claritates: in aſpectū ſuū ſingulariter pro
uocās aſpiciētes: quē ſi plus polis obſcuras: ſi nature relin/
q̄s clarior ē ⁊ nihil eſt cari⁹ regib⁹ inter diuitias. Cōtēplatiuā
vitā ſignificat: quā ſctī reges oīb⁹ opeꝝ diuitijs ⁊ gēmis v̄tu
tū p̄ferūt: ⁊ in eā maxīe aſpect⁹ ſuos dirigūt: ⁊ tāto amplius
quāto freq̄nti⁹ diuina illuſtrant gr̄a. Ex inīna charitate co/
lor aure⁹: ex dulcedine ꝯtēplationis ethere⁹: q̄ ex attritu ſcl̄i
ſemp obſcuraſcit: vix eñ pōt q̄s ſimul dolorib⁹ attingi: ⁊ tran
quilla mente celi gaudia intueri. Vel ſi polis: q̄ſi ſi dignitati/
bus ſcl̄i honoras eos ⁊ ornas obſcuras: qꝫ ꝯtēplatiōi minus
vacāt: vl̄ miōris meriti ſūt. Et ſic ī octauo actiua vita: ſic ī no/
no ꝯtēplatiua q̄ eſt angeloꝝ: q̄rum ſunt nouem ordīes. Dicūt
q̄dam q̄ oīm lapidū colores hꝫ. vñ ⁊ nomē hꝫ: qꝫ pan.i.oē et
inuenit

a Et erat ſtructura muri ei⁹ ex lapide iaſpide. ſic̄. ſ̄. dictū ē.
p muꝝ intelligit ſecuritas btītudīs. per iaſpidē v̄o ip̄e xp̄s
ꝓpter q̄d murus d̄r de lapide iaſpide. nam ip̄e xp̄s eſt ſecuri
tas btōꝝ a q̄ nō p̄nt diuertere nec auelli. b Jp̄a v̄o ciui/
tas auꝝ mundū. Ciuitas aūt eſt ciuiū vnitas. iō p ip̄am ītel/
ligit ſocietas btōꝝ. p auꝝ v̄o q̄d cete
ris metallis eſt p̄cioſius: intelligitur
charitas q̄ p̄ ceteris dei donis eſt do/
num excellentius. iō d̄r: Jp̄a v̄o ciui
tas auꝝ mundū. nā ſocietas ſupnoꝝ
ciuiū vnit feruētiſſima charitate. ſm
q̄ d̄r in ꝓſa: Supne mr̄is gaudia ⁊c̄.
q̄ ab aliq̄b⁹ d̄r eē btī Grego. ab alijs
v̄o Hugonis de ſctō victore: in q̄ ſub
dit: Nec lāguor h nec ſeniū nec fraus
nec terror hoſtiū: ſed vna vox letātiū
⁊ vnus ardor cordiū. c Simile vitro
mundo.i.peruiū ſic̄ vitrū q̄d recipit
lumē nō ſolū exterius: ſed etiā interi⁹
p q̄d ſignificat q̄ ſocietas btōrum in
reſurrectione penetrata erat lumine
glorie interi⁹. ⁊ exteri⁹ p gloriam cor/
poris ⁊ aīe. d Et fundamenta. hic
ꝯñr deſcribit ciuitas ſupna q̄ſtuꝫ ad
ornamentū fundamentoꝝ cū dicitur:
Et fundamenta muri ciuitatis omni
lapide precioſo ornata. ex q̄ ptꝫ q̄ nō
accipit hic fundamentū ꝓ ſimilitudi
ne illius q̄d in edificijs abſconditur
ſub terra. nā ibi ornamentū nō hꝫ locū: ſꝫ accipit ad ſil̄itudi
nē ptis inferioris edificij: q̄ tñ appet ſup terrā. e At fun/
damentū p̄mū iaſpis: dictū ē. ſ̄. q̄ duodeci articuli fidei ītel
ligunt p iſta fundamenta. inter ſex articulos pertinētes ad
xp̄i diuinitatē. p̄mus eſt de vnitate dei q̄ eſt p̄ncipiū credētī
bus: tollēdi errores varios gētiliū plures deos ponentium
ideo p iaſpidē deſignat qui oculos purgat: viſū acuit ⁊ con
fortat. vt d̄r libro de ꝓprietatib⁹ rerū. ⁊ ibidē ponunt ꝓprieta
tes ſeq̄ntiū lapidū. ſm q̄ inferius aſſignant. f Scd̄m ſa/
phyrus. ſcd̄s articul⁹ eſt de trinitate perſonaꝝ cui⁹ fides au/
gmentat corp⁹ eccl̄ie myſticū: q̄d prius erat in vna gēte mo/
dica iudeoꝝ. ſꝫ mō p fidē trinitatiſ p̄dicatā ſe extēdit ad mul
titudinē gētiliū cō uerſoꝝ. iō ſignificat p ſaphyꝝ. q̄ corpus
hūanū vegetat. ⁊ ītegra mēbra ꝯſuat. g Tertiū chalce/
doni⁹. terti⁹ aūt articul⁹ eſt de ope creationis q̄d ſoli deo con
uenit: ⁊ valet fides hui⁹ articuli ꝯ demonū illuſiones: vt nō
adorent ſicut creatores. iō ſignificat p chalcedoniū: q̄ valet
ꝯ illuſiones demonū. ⁊ v̄tutes cōſeruat. h Quartum ſma
ragd⁹. q̄rt⁹ āt articul⁹ eſt de ope ſctīficatiōis p grām que cu
rat caſū pctī mortal ⁊ dat v̄ba pſuaſiua in orone deuota. iō d̄o
ſignificat p ſmaragdū q̄ valet ꝯ morbū caducuꝫ. ⁊ in cauſis
dat v̄bū pſuaſiuū. i Quintū ſardonix. q̄ntus aūt articu
lus eſt de ope reſurrectionis corpoꝝ cui⁹ fides hūilē facit et
pudicū. cogitationē īferēdo q̄ corp⁹ ē corruptibile: ſꝫ finalit
ad gloriā reſuſcitādū dꝫ teneri ī humili geſtu ⁊ appatu rōne
mortalitat p̄ñt. ⁊ mūdū rōne gl̄ificatiōis future. ꝓpt q̄d ſi/
gnificat p ſardōicē q̄ fac̄ hūilē ⁊ pudicū. k Sextū ſardi⁹
ſext⁹ āt articul⁹ ē de ope gl̄ificatiōis cui⁹ fides generat in aīo
gaudiū ⁊ expellit timorē: qꝫ cogitās glorificari nō timet pro
xp̄o mori: ſꝫ etiā aliq̄ñ gaudet: Matth. v. Cū vos oderit ho
mineſ ⁊ exprobrauerīt ⁊ eiecerīt nomē vr̄m tāqꝫ malū mētiē
tes ꝓpt me: Gaudete ⁊ exul. q.m.v.c. eſt ī cel̄. iō ſignificat p
ſardiū q̄ gaudiū accēdit ⁊ expellit timorē. l Septimū chry
ſolith⁹. Prim⁹ articul⁹ ptinēs ad hūanitatē xp̄i ē de ꝯceptio
ne ⁊ natiuitate ei⁹ ex v̄gīe: cui⁹ fides ꝯfortat hūanā naturā
ī ꝯceptiōe xp̄i v̄bo vnitā. ⁊ valet ꝯ tīores nocturnos vitioꝝ
eo q̄ nato xp̄o ī noct medio: dixit angel⁹ paſtorib⁹: Nolite
timere: Lu. ij. ⁊ ibidē ſubdit: Gl̄ia ī altiſſimis d̄o: ⁊ ī t̄ra pax
hoīb⁹ bōe volūtat. iō ſignificat p chryſolithū q̄ ꝯfortat ītel
lectū. ⁊ p ꝯñs naturā hūanā p ītellectū ab alijs aīalib⁹ diſtī
ctā. j. Methaphyſ. ⁊ expellit tīores nocturnos. m Octa
uū beryll⁹. ſcd̄s articul⁹ ē ꝯ paſſiōe xp̄i morte ei⁹ ⁊ ſepultura
cui⁹ fides īuictū reddit ī tribulatiōib⁹ hui⁹ mūdi. j. Pet. iiij.
Chriſto igit ī carne paſſo ⁊ vos ea. co. ar. iō ſignificat p be/
ryllū q̄ ꝯ lites īuictū reddit. ⁊ ſic mitē fac̄ ⁊ benignū.
n Nonū topaci⁹. t̄ti⁹ articul⁹ ad hūanitatē xp̄i ptinēſ ē ꝯ de/
ſcēſu aīe ei⁹ ad īferos: cui⁹ fides valet ꝯ picula a demōib⁹ īfe
rēda: qꝫ p hūc deſcēſū fuerūt ſpoliati: ⁊ poteſtas eorum dimi
nuta. iō ſignificat p topaꝫiū qui valet ꝯ iram.i.ꝯ lunaticam
paſſioncu

☞ inuenit̃ in īſula egypti: q̄ dr̄ topoço: ſignificat ſanctos oīb9 coloꝛib9 ꝟtutū fulgidos. a Chryſopaſſus. In india naſcit̃: viridis aureeq; mixture. Quidā etiā purpure9 cū guttis aureis ſignificat eoſ qui viroꝛē eterne patrie charitate merent̃: ⁊ aliam purpurā martyrij oñdūt: ⁊ q2 exemplū dñi ſequunt̃ in india. i. ꝓpe oꝛtū ſolis ſunt: ⁊ cum xp̄o regnare expectāt. In denario numero ſunt: ⁊ decalogus implebit̃ per dilectionē que non finit. igitur in chryſopaſſo: opus martyrij ſignatur: ⁊ p̄miū. Chryſon aurum paſſos poꝛrum dicitur:

b Hiacynthus. Undecim9 cum aere mutatur: in ſereno ꝑſpicuus. In nubilo obſcur9 ſignificat diſcretiſſimos doctoꝛes: omnibus qualitatib9 moꝛibus etatibus: intellectibus ſe cōtꝑantes. vt paul9 q̄
1. Coꝛ.2.b dicebat: Sapiam loq̄mur int̃
Ibidē.3.a perfectos. Itē: nō potui voƀ
2 Coꝛ.11.g loqui ⁊c̄. Itē q̄s infirmat̃ ⁊c̄.
1 Coꝛ.9.d Itē omnibus oīa factus ſum vt oēs lucrifacerē.

c Ametiſthus. Duodecim9 purpure9 mixto coloꝛe viole ⁊ roſe: quaſdā flāmulaſ de ſe effundens. Purpure9 coloꝛ ſignificat celeſtis regni habitus ⁊ angelice ſocietatis pn̄cipatū ad quē vēturi ſunt ſcī. Uiola hoīem ſctōꝝ verecundiā: cū odoꝛe bone operationiſ. Roſa p̄cioſam moꝛtē martyꝝ q̄ nō mō int̃ ſe: ſ3 etiam ad inimicos ⁊ perſecutoꝛes flāmaſ charitatis emittūt: Significat igit̃ ametiſthus celeſtis regni ſꝑ mēoꝛiā i coꝛdib9 humiliū: ⁊ illā egregiā ꝟtutē: vt etiā ꝓ inimicis oꝛent: ⁊ de ſalute eoꝝ curēt: q̄ ē ꝟt9 ꝟtutū. Coloꝝ varietas. virtutu3 multiplicitas d Et duodecim poꝛ. Quaſi dixi eſſe .xij. poꝛtas: ⁊ cum ita ſint .xij. ille poꝛte. i. ꝓphete itroducentes ad fidem trinitatis ex q̄ttuoꝛ mūdi ꝑtib9 ꝑ ſingulas. i. ꝑ inſtructionē ſinguloꝝ ſūt margarite. i. imitatoꝛes coꝝ: q̄ de q̄cūq; ꝑte mūdi ad fidē trinitat̄ vocēt̃ ſūt ſplēdidi ꝟtutibus. e Singule poꝛte: Quaſi ad ħ vt eēnt poꝛte opoꝛtuit eſſe margaritas. f Platee ci. au. i. ſapientia vel claritate pleni: mūdi a crimīali macula. g Uitrum per. Id eſt nullas ſoꝛdes in ſe çelātes vel quia poſſunt mali in operibus nequitiā ſuā velut in ſpeculo cognoſcere. h Nō eget. ħ egent ad ſeruitiū dei ſole ⁊ luna. ibi nō: deus eñ plene illuminabit eos. Uel nō eget ſole neq; lune. i. maioꝛibus vel minoꝛib9 p̄dicatoꝛibuſ. i Et ambulabūt Tanta erit lux in futuro q; vſq; ad finē mundi ambulabūt gentes. i. ꝓmouebunt̃ de bono in melius k In lumine. In ſpe huius luminis: vel per lumē vel per lucem: vel per radios cognitionis eius. l Reges terre. i. illi maioꝛes qui regunt terrenitatem ſuā ⁊ alioꝝ. m Et poꝛte. In pn̄ti aliq̄n ſbtrabit̃ p̄dicatio: ne fures intrēt ⁊ ꝯculcēt dū nox eſt. i. loc9 inſidiaꝝ: ſ3 q2 ibi dies ꝑpetua: ⁊ oīs timoꝛ auferet̃. n Afferēt. Ad ſiſ̄itudinē victoꝝ q̄ ſpolia ī ſuas vꝛbes ferunt. o Non intrabit in ea. Dicta honeſtate ciuitatis ne quiſq; falſus frater ad aliquem hoꝛum graduu3 ꝑtingere p̄ſumeret: determinat qui ſunt intraturi q̄ nō.

☞ Ca. XXII

a decimū chryſopaſſus: vndecimū a b
b c hiacynthus: duodecimū ameti/ c†
ſ cum ſint.
d ſthus. Et duodecim poꝛtę duo/ d e
decim margarite ſunt per ſingu/
ſ q2 et ipi ſil'r virtutibus ſplendidi.
e las ⁊ ſingulę poꝛtę erāt ex ſingu/ †
a ſ .i. ꝯiugati. ſ .i. ſimpliciores q̄ laxi9 mūdo vtūt̃
f lis margaritis: ēt plateę ciuitat̄ f
g aurum mundum tanq; vitrum ꝑ
a ſ ħ ē loc9 oꝛonis ⁊ oblatiōis q̄ ibi locū nō hēbit
lucidū. Et tēmplum non vidi in g†
ſ .i. omnimoda requies
ea. Dñs eñ de9 oīpotēs tēplū il/ h
a ſ ſil'r ē tēplū ei9. b ſ lumine fidei.
h li9 ē ⁊ agn9† Et ciuitas nō eget ſo i
a ſ ſcia acquiſita. ſ ad hoc.
le neq; lūna: vt luceāt in ea. Naz k
ſ .i. trinitas. b ſ .i. lūine. ſ. cōtinēs deitatem.
claritas dei illūinabit eā: ēt lucer
.i. hūanitas. a ſ ad alioꝝ illūinationē. b ſ mi
i na ei9 eſt agn9. Et ābulabūt gen/ l
noꝛes ⁊ ſubditi. ſ maioꝛes.
k l tes i lūine ei9: ⁊ regeſ terre afferēt m n
a ſ .i. acq̄ſitas ꝑ q̄b9 coꝛonabunt̃. b ſ puritatez cōſcie. c ſ ꝑ ea habenda.
m glōꝛiā ſuā ⁊ hōnoꝛē i illa† Et poꝛ/ o
a ſ ad vidēdū ⁊ laudādū deū intellect9 ⁊ affect9 b ſ hoc de futuro. ſ ꝑ aliquā aduerſitatē.
tē ei9 nō claudēt̃ ꝑ diem. Nox eñ p
a ſ i ipo futuro. ſ .i. repn̄tabūt deo pr̄i. b ſ gloꝛificatas gētes. c ſ .i. puritatē ꝯſciaꝝ gentium.
n nō erit illic. Et āfferēt glōꝛiā ⁊ hō q
o noꝛē gentium i illā. Nō itrabit in r
ſ vel eā. a ſ cū alijs ꝑ ꝯſenſū inq̄natū quātum ad pctm̄ coꝛdis. ſ .i. aliq̄d criminale.
ea ālīq̄d coinq̄natū: aut abomīa s
a ſ quātū ad pctm̄ opis. b ſ mēdaciū facit q̄ in mēdacijs īueniēdis delectat̃. ſ vel quātū ad peccatū oꝛis. ſ q̄ſi q̄d ꝑ ſingula: nemo intrabit niſi
tionē fāciēſ ēt mēdaciū: niſi q̄ ſcri t v
ſ .i. hūanitatis ꝑ quā dabitur.
pti ſūt in libꝛo vitę agni. x

paſſionem q̄ frequenter per demones iratos excitat̃ vl' augmentatur. a Decimū chryſopaſſus. q̄rtus ꝟo articul9 eſt de reſurrectione xp̄i q̄ eſt cā nr̄e reſurrectionis future. ꝓpter q̄d fides ei9 valet ꝯ coꝛruptionē coꝛꝑis ⁊ aīe per pctm̄. nā oīs coꝛruptio tollet̃ in reſurrectione xp̄i. id̄o deſignat̃ ꝑ chryſopaſſum qui valet cōtra leprā. b Undecimū hiacynthus. quintus articulus eſt de aſcenſione xp̄i ad celos in hūanitate aſſūpta: cui9 fides dat vigoꝛē fidelibus. vt ipm̄ ſequant̃ tāq; mēbra ei9: Col. iij. Que ſurſū ſūt ſapite ⁊c̄. ꝓpt̃ q̄d ſignificat̃ ꝑ hiacynthū q̄ dat mēbris vigorē ⁊ ſalutiferꝝ facit ſapoꝛē. c Duodecimū ametiſthus. ſextus articulus eſt de aduentu ad iudiciū in q̄ apparebit xp̄s i foꝛma hūanitatis gloꝛioſa: cuius fides reddit hoīem ſollicitum ⁊ vigile3 vt in illo tremēdo iudicio de factis ⁊ cogitationib9 ſuis poſſit reddere rōnē. ideo ſignificat̃ ꝑ ametiſthū q̄ facit vigilē ⁊ expellit malā cogitationē. d Et duodecī poꝛ. ħ ꝯñr agit̃ de oꝛnamento poꝛtaꝝ. cū dr̄: e Duodecim margarite ſunt ꝑ ſingulas. ſ. poꝛtas. licet aūt margarita ſit nomē vni9 ſpēi q̄ gallice vocat̃ perle: tñ ħ ⁊ in pluribus locis ſacre ſcp̄ture accipit̃ generaliter ꝓ q̄libet lapide p̄cioſo: q̄les aūt ſint lapides iſtaꝝ duodecim poꝛtaꝝ nō exprimit̃. ꝓpter q̄d ꝓbabiliter videt̃ q; ſint eiuſdē ſpēi cū duodecim p̄dictis. ⁊ etiā eiuſdē ſignificationis. f Et platee ciuitatis ⁊c̄. hoc iam expoſitum eſt. ſ. g Et tēplū. ħ ꝯñr deſcribit̃ ſuꝑna hieruſalē quantū ad dei cultū. Ad cui9 intellectū ſciendū q; cultus dei tꝑe ve. teſta. fuit figuralis reſpectu cult9 q̄ obſcuratur tꝑe noui. j. Coꝛ. x. Oīa in figura contingebant. illis cultus ꝟo teſtamenti noui eſt ſuo mō figuralis reſpectu cultus celeſtis. nā militans eccleſia repn̄tat ꝓut pōt celeſtia p̄conia. vñ dr̄ in illa ꝓſa: Superne matris gaudia: repn̄tet eccleſia. q̄ q̄dē repn̄tatio fit in templo materiali ⁊ ꝑ coꝛꝑalia obſequia. ſtatus ꝟo ſuꝑne beatitudinis non eſt figuralis alicuius expectati vel nō habiti nam deus clare videtur ibi ⁊ pn̄tialiter habetur ⁊ venerat̃. ꝓpter q̄d dicit btūs iohannes Et tēplū nō vidi in ea: q2 deus non colit̃ ibi ꝑ figuralia ſed in ſua pn̄tia. ideo ſubditur: h Dñs eñ deus omnipotens tēplū illius ē ⁊ agnus. nā btī reficiuntur interi9 in aſpectu diuinitatis. exterius vero in aſpectu humanitatis xp̄i. ⁊ ſic vtrāq; naturā colūt ⁊ adoꝛāt inquantū hūanitas eſt diuinitati coniuncta. i Et ciuitas nō eget ſole neq; .i. illuſtratiōe coꝛꝑali. k Nā claritas dei ⁊c̄. q2 perfecte electi illuſtrant̃. l Et ambulabūt gentes i. electi. m In lumine eius. nam omnia faciunt ex illuſtratione dei. n Et reges terre afferent ⁊c̄. rex dr̄ a regendo. oīa ꝟo coꝛꝑalia ⁊ homines per angelos ſanctos adminiſtrant̃ ⁊ regunt̃. ꝓpter q̄d hic ⁊ in plurib9 alijs ſacre ſcripture loc̄ angeli reges terre dicunt̃. ex electis vero q̄ ꝑ eoꝝ adminiſtrationē ad beatitudinē deducunt̃ eoꝝ gloꝛia augmentat̃. ⁊ ſm̄ hoc afferre gloꝛiā ſuam in ſuꝑnam hieruſalē hic dicunt̃. o Et poꝛ. ei9 ⁊c̄. nā a tꝑe paſſionis xp̄i ꝑ quā apte ſūt ianue celi manēt ⁊ māebūt apte. nā ibi ſtatī recipiunt̃ aīe purgate. dr̄ aūt tp̄s a dicta paſſione dies. q; tūc ſctīs pr̄ibus i libo detēt̄ data fuit lux glīe: ꝓpt̃ q̄d xp̄s dixit latrōi pēdēti in cruce Hodie me. e. ī pa. Lu. xxiij. p Nox e. n. e. il. q. d. poꝛte tue de cetero nō claudēt̃: q2 dictū ē q; ñ claudūt̃ ꝑ diē. q Et af. g. ⁊c̄. mō p̄dicto. r Nō intra. ī ea. a co. vitio carniſ. s Aut abo. fa. i. pctm̄ ꝯ naturā. t Et menda. i. hypocriſim q̄ ē mēdaciū ī facto: ⁊ vt excludat̃ oē aliud pctm̄. ſbdit̃. v Niſi q̄ ſcri. ⁊c̄. i. ī diuīa p̄deſtīatiōe: ⁊ ħ lib etiā dr̄ lib (x Agni. i. xp̄i: īquātū ē vn9 d̄s cū pr̄e.

B

† Apo.60.a

† Eſa.60.e

Moraliter. a† Et vidi ce. no. ħ lralit̃ expōit̃ de renouatiōe mūdi ſenſibil' futura. Ca. XXI Moꝛalr̄ āt pōt expōi de renouatiōe ſpūali hoīs: q̄ dr̄ a phis mioꝛ mūd9. cui9 t̄ra ē coꝛp9: ⁊ celū aīa. q2 ſic̄ t̄ra germinat ex influentia celi: ſic coꝛp9 mouet̃ ⁊ viuit ex anime virtute. Hoc ḡ celū. ſ. aīa renouat̃ q̄ñ per pniam verā perfecte purgat̃. ⁊ terra. ſ. coꝛpus q̄ñ munde ſeruat̃. † Et mare iā nō eſt. i. amaritudo pctī. nam ꝑ pniam ē ablata. c† Et ego iohes vidi ciuitatē ſan. hierl'em. i. fidelem ꝑſonā q̄libet deuotā que dr̄ ciuitas. i. ciuium vnitas. propter cōcoꝛdiam virium inferioꝛum ad rōnem, ⁊ ſancta. i. xp̄i ſanguine tincta

in baptiſmo

in baptiſmo.ꝛ hierl'm.i.pacifica ꝓpter concordiã dictã.et de/ ſcendens de celo.ꝑpt gratie infuſionem in eius augmento. g† A deo patã ꝛc̃.i.diuiniſ chariſmatibꝰ adornatã: ꝑpt qꝺ de ea ſubdit: † Ecce tabernaculũ dei ꝛc̃.nã in talibꝰ deuſ habitat ꝑ grãm. † Et abſterget deꝰ la.trãſferẽdo tales ſe cũ ad gloriã. m† Et dixit q̃ ſedebat in throno.ecce noua facio.ſ.in reſurrectione qñ ſcti habebũt corꝑa glorioſa. o† Et dixit mihi factũ ẽ.i.ꝯſũmatũ eſt hominis premium. p† Ego ſum alpha ꝛc̃.i.ꝑncipiũ a q̃ cũcta oriunt:ꝛ finis ad quẽ ordinant. r† Ego ſitiẽti da.de fon.aq̃ viue.i.de vera btĩtudine. t† Gratis.ſic dꝛ Ro.vj.gr̃a dei vita eterna. v† Qui vicerit ꝛc̃.ſ.mũdũ carnẽ diabolũ. a† Timidis ãt.tiore male hũiliãte. a Et icredulis.ꝟitati diuine. b† Et execratis.i.iuſte ſeꝑatis a ſacr̃is eccl'ie. e† Et ve/ neficis.i.infect' veneno inuidie. g† Et oĩbꝰ mẽdacibus. ꝑnitioſe. h† Pars illoꝝ ꝛc̃.i.ꝑticipatio eoꝝ cũ demoni/ bus ĩ gehẽna. k† Et venit ad me ꝛc̃.qñ bonũ nõ mouet niſi aliq̃ mõ cognitũ.iõ q̃libet fidel' dꝫ ꝯſiderare ſtatum ſuꝑne ciuitatis vt afficiat ad ipm̃.iõ ſubdit: l† Veni ꝛ oſtẽ.tibi ſpõ.xp̃o.agni.i.eccleſiã triũphãtẽ. m† Et ſuſtulit me ĩ ſpi ritu ĩ mõtẽ magnũ.q̃ſi in ꝯtẽplatiõis exceſſũ. o† Et oſten dit mihi ciuitatẽ.ſcꝫ hieruſalẽ celeſtẽ. q† Deſcẽdentẽ de celo.h̃ dꝛ qꝛ nõ poſſumꝰ aſcẽdere ad gloriã niſi ꝑꝛ'ꝰ ad nos de/ ſcendat ꝑ grãm: ꝑpt qꝺ petimꝰ in orõne dñica Matth.vj.ad ueniat regnũ tuũ. r† Habentẽ a deo claritatẽ.i.dei claraꝫ viſionẽ. s Et lumẽ eiꝰ ſiẽ la.p̃cioſo.i.xp̃o hoĩ q̃ dꝛ lapis abſciſus de mõte ſine manibꝰ: Dañ.ix.eiꝰ eñi gl'ie ꝯformãtur ceteri ſcti ſiẽ mẽbra capiti. t† Tãq̃ȝ lapidi iaſpis.in quo ẽ varietas coloꝝ deſignans in hoĩe xp̃o varietatẽ chariſmatuꝫ ꝛ donoꝝ. v† Sic criſtallũ.qꝺ dꝛ ſedare ſitim.ꝛ xp̃us ſua deitate ſedat totaliter deſideriũ hũanũ. x† Et hẽbat mu/ rũ magnũ.ꝑ quẽ ſignificat ſecuritas poſſeſſionis. y† Ha bentẽ portas.xij.ꝑ q̃s ſignificant decẽ p̃cepta decalogi. cum duobꝰ p̃ceptis charitatis.per q̃ tãq̃ȝ ꝑ portas eſt ingreſſus ſu perne ciuitatis: Matth.xix.Si vis ad vitã ingredi ſua man. z† Et in portis.xij.an.ꝑ angeloꝝ miniſteriũ ĩducunt electi ad regnũ celoꝝ: Lu.xvj.Factũ eſt aũt vt moreret mendicus ꝛ por.ab an.ꝛc̃. a† Et noĩa inſcripta q̃ ſũt no.duo.tri.fi. iſrl'.i.bonoꝝ xp̃ianoꝝ ad q̃s deuoluta ſunt noĩa filioꝝ iſrael: vt hr̃ Ro.ij. a† Ab oriẽte porte tres ꝛc̃.nã ꝑ fidẽ trinita/ tis deſcriptã a q̃ttuor euangeliſtis eſt introitus ſuꝑne felicita tis.Euãgeliũ vero Matth.dꝛ ab oriente eo ꝙ deſcribit chriſti ortum.luce ꝟo ab occidente qꝛ deſcribit paſſionis occaſũ.io/ hannis aũt ab auſtro vñ maior eſt refulgentia lucis:qꝛ deſcri bit claritatẽ diuinitatis.marci vero ab aquilone:qꝛ deſcribit iudiciariã poteſtatẽ q̃ incutit frigus timoris. d† Et q̃ lo/ quebatur mecũ habebat menſurã ꝛc̃.ꝑ h̃ ſignificant diuerſi gradus glorie ꝺm hoĩm merita q̃ aſſumunt ad ordines an/ geloꝝ.iõ in fine dꝛ: r† Menſura hoĩs q̃ eſt ꝛ angeli. Et erat ſtructura eius muri ex lapide iaſpide.ꝑ quẽ ſignificatur xp̃s vt p̃dictũ ẽ cuiꝰ merito ibi locat oĩs q̃ ibidẽ ponit ſicut dꝛ Act'.iiij.nõ eſt in aliq̃ alio ſalꝰ. b† Ipa vero ciuitas aurũ mundũ ſiẽ vitro mundo.nam ibi eſt ꝑfecta charitas et viſionis claritas. d† Fundamẽta muri ciuitatis ꝛc̃.iſta fundamenta ſunt apl'i q̃ poſt xp̃m dicunt eccleſie fũdatores. vñ ꝛ.ſ̃.dꝛ: Et murus ciuitatis habens fundamenta.xij. et ĩ ip̃is.xij.noĩa apl'oꝝ ꝛ agni. e† Fundamẽtũ p̃mũ iaſpis. ꝑ qꝺ põt intelligi petrꝰ xp̃i vicariꝰ.ꝓpter qꝺ eius ſignifica/ tio que eſt ꝑ iaſpidẽ vt p̃dictũ eſt cõicat petro. f† Scõm ſaphyrus.q̃ eſt coloris celeſtis ideo ſignificat paulũ qui fuit raptus ad tertiũ celũ. g† Tertiũ calcedoniꝰ.q̃ valet con tra illuſiones demonũ:ideo ſignificat iohẽm dicentem:noli/ te credere omni ſpũi:ſed ꝓbate ſpũs vtrũ ex deo ſint. h† Quartũ ſmaragdus.valens contra morbũ caducum. iõ ſignificat iacobũ q̃ primus inter apl'os ſuſtinuit martyriũ ꝛ ſic fuit alijs firmitatis exemplũ. i† Quintũ ſardonix faciens hũilem ꝛ pudicũ.iõ ſignificat iacobũ minorẽ ex vte/ ro matris ſctm̃. k† Sextum ſardius.qui gaudiũ accẽdit ꝛ pellit timorẽ.iõ ſignificat andreã:qui videns a longe cru/ cem ſibi paratã dixit: O bona crux diu deſiderata ꝛ iaꝫ con cupiſcẽti aĩo p̃ꝑata ſecurus ꝛ gaudens venio ad te ꝛc̃. l† Septimũ chryſolithꝰ.q̃ pellit timores nocturnoſ ideo ſi gnificat mattheũ q̃ a ſponſa xp̃i repulit ethiopẽ tenebroſũ. m† Octauũ beryllus.q̃ reddit mitẽ ꝛ facit benignũ.ideo ſi gnificat ſimonẽ:q̃ audens interp̃tat.mitis eñi ꝛ benigni ꝓ priũ eſt audire pacifice qꝺ dꝛ: n† Nonũ topaſius.qui va let contra lunaticam paſſionem.ideo ſignificat bartholome/ um qui filiam regis polemij ab hac paſſione curauit ꝛ bapti/ ẓauit. a† Decimũ cryſopaſſus.q̃ valere dicit cõtra leprã ideo ſignificat thomã q̃ per diligentiã inquirendi veritatem reſurrectionis repulit a nobis leprã infidelitatis. b† Vn decimũ hiacynthꝰ.q̃ dat mẽbris vigorẽ.ideo ſignificat phili pum q̃ debilitatos ꝛ egrotantes ex flatu draconis reſtituit ad vigorẽ ꝑfecte ſanitatis. c† Duodecimum ametiſthꝰ. q̃ fac̃ vigilẽ ꝛ repellit malã cogitationẽ.iõ ſignificat iudã q̃ ĩ terp̃tat ꝯfitens ſiue laudãs.nã cõfeſſio culpe ꝛ laudis diui/ ne vigilem fac̃ ꝛ cogitationẽ malã repellit. Iſte ꝟo ꝓprieta/ tes lapidũ accepte ſunt de libro q̃ dꝛ de ꝓprietatibꝰ rerum. † Et ſingule porte erãt ex ſingulis margaritis.ſic apl'i dicti ſũt fũdamẽta ita pñt dici porte ꝛ expõi de eis p̃dicte marga/ rite ſic iã ſũt expoſite. d† Et tẽplũ ꝛc̃.nã ĩ ciuitate celeſti ni hil figurale reꝑit ſed deus in ſeip̃o adoratur.

Glo. ordi.

a Et oñdit. Poſtq̃ȝ Ca.XXII ſitũ ciuitatis dignitatẽ eiꝰ et mu/ ros ꝛ fundamenta oſtẽdit: deſcri bit refectionẽ quã deꝰ ciuitati p̃buit:ꝛ ĩ p̃ ſenti ꝛ maxime in futuro. In p̃ntia dei/ tatis vel in imitatione vite agni: q̃ ꝓpo/ ſuit nobis in ſe exemplũ. b Fluuium. i.aquã fluentẽ.i.eternã btĩtudinem. In ſpecie aque notat ꝑ ablutionẽ baptiſmi ad hoc perueniſſe. c De ſede dei.i.de illis in quibus p̃ncipaliter ſedebit deus qꝛ in illis maxĩe eſt:ꝛ ꝑ inſtructionẽ eoꝝ minores coronabunt. d Ex vtraq̃ȝ parte fluminiſ lignũ. Citra flumẽ.i.ĩ hac vita habemꝰ lignũ vite.i.corpus ꝛ ſãgui nem xp̃i:in quibꝰ reficimur: vltra flumẽ i.in futuro habebimꝰ ip̃m p̃ntem. Vel ꝑ citra flumẽ accipiamus tp̃s ante baptiſmũ : per vltra illud quod fuit poſt baptiſmũ: vt denotemus fideles:ꝛ in veteri ꝛ in noua le ge ſaluatos ꝑ xp̃m:qꝺ ſignificauit moyſes qui duxit filios iſrael vſq̃ȝ ad flumẽ iordanis ꝛ ieſus filius naue qui de flumine iorda/ nis duxit eos in terrã ꝓmiſſionis. e Lignum vite. Quaſi ip̃e refectionem dat:ip̃e etiã dat eis qui pararent eos quibus ip̃e reddat.ꝛ hoc eſt afferens.f.d. Lignum.alia littera lignum vite reddens fructum ſuum per duodecim menſes:id eſt per duode/ cim apoſtolos:quia chriſtus dies ꝛ annus:apoſtoli hore vel mẽ/ ſes:vt ibi dicit: Nonne.xij.hore ſunt diei.q.d.vos eſtis ſubditi mihi:ꝛ mihi preuidendum eſt nõ vobis:ꝛ alia ligna ſũt ibi reddẽ tia fructũ ſuũ.i.ſancti q̃ reddẽt ꝓ meritis p̃mia ſibi ſubditis. f Fructus duo,i.ꝓphas ꝛ apl'os ĩ fide trinitatis ꝑ q̃ttuor mũdi partes

Job.11.e

Et oñdit mihi Ca.XXII

a ſ eternã beatitudinẽ. b ſ qꝛ refrige/ rat poſt laborem ꝛ eternaliter viuificat. c ſ qꝛ eternaliter fulgebunt.

fluuiũ aq̃ viuẽ ſplẽndidum

a ſ ꝓpter cordiũ ꝛ corpoꝝ trãſparentiã. b ſ.i. de maioribus q̃ ſũt ſedes dei in minores.

c tanq̃ȝ cryſtãllũ ꝓcedentẽ dẽ ſede b

a ſ.i.in cõmuni eoꝝ q̃ latiori via inceſſerunt.

dei ꝛ agni. † In mẽdio plateẽ eiꝰ c

a ſ in via ꝛ patria btĩtudinis. ſ xp̃s.

d e ex vtraq̃ȝ pãrte fluminis lignum d† e

a ſ mercedẽ imortalitatis. ſ eternaliter

f vitẽ afferens frũctus duodecim f†

Nico. de lyra

a† a Et oñdit mihi Ca.XXII flu.ꝛc̃.h̃ vltio deſcribitur ſuꝑna hierl'm q̃ntũ ad re/ fectionẽ ciuiũ: ꝛ diuidit in duas ꝑtes.qꝛ p̃mo deſcribit h̃ ꝯuiuiũ. ſcꝺo cõuiuaꝝ exercitiũ.ibi: Et oẽ maledictũ nõ erit ꝛc̃. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ refectio btõꝝ nõ ĩtelligi tur a nob̃ niſi ꝑ ſil'itudinẽ corꝑali um.ad refectionẽ aũt corꝑis duo reqrunt.ſ.cibꝰ ꝛ potꝰ. p̃mo ğ de/ ſcribit potꝰ cũ dꝛ: Et oñdit mihi fluuiũ aq̃ viue:ꝑ quẽ ĩtelligit ſpi ritus ſanctꝰ.vñ dic̃ ſaluator: Joh. vij. Qui credit ĩ me ſic dic̃ ſcp̃tu/ ra flumĩa fluẽt de vẽtre eiꝰ aq̃ vi/ ue:qꝺ expones euãgeliſta ſb̃dit: h̃ aũt dixit de ſpũ quẽ accepturi erãt credẽtes ĩ eũ.ſpũs ãt ſctũs cui aꝓpriat bonitas ꝛ ſuauitas reficit btõs per modũ dulcis potꝰ.iõ ſignificat ꝑ fluuiũ aq̃ viue.i.dantis gloriã vite. b Procedentẽ de ſe.d.ꝛ a.nã ſpũſſctũs ex p̃re ꝛ filio ꝓcedit. c In m.p.e.ad reficiendũ totũ ꝯſortiũ btõꝝ. d Ex vtraq̃ȝ.hic ꝯñr deſcribitur refe/ ctio celeſtis q̃ntũ ad cibũ.cũ dꝛ: Ex vtraq̃ȝ parte flumis i.hinc ꝛ inde. e Lignũ vi.i.xp̃s q̃ ꝺm diuinitatẽ ẽ vbi cũq̃ȝ ſic̃ ꝛ ſpũſſctũs cũ vnũ ſint in eſſentia. f Afferẽs fru.xij.q̃ etiã dicunt fructꝰ ſpũs: Gal'.v. Nã indiuiſa ſũt opera trinitatis:ꝛ ꝑ ꝯñs filij ꝛ ſpũſſcti. Sciẽdum tamen ꝙ iſti fructꝰ aliter habent in via ꝑ grãm:ꝛ aliter ĩ patria ꝑ gloriã:ſic dictũ ẽ de q̃ttuor ꝟtutibꝰ cardinalibꝰ.ca.p̃ce. ſic ſunt

† Gal.5.d
Ezec.47.c

partes fructificātes. a Et folia. Quaſi ꝛ qđ xp̄ſ reddet fructuꝫ. h̄ erit ſic: ꝙ apoſtoli ꝛ pꝰ eoſ alij etiam ſpargēt folia ipſius xp̄i. b Et dixit mihi. Sic in p̄ncipio poſuit cōmendationem viſionis: ſic etiam iā ad vltimū ponit. c Dn̄s deus ſpirituꝫ ꝓ. Et bene debeſ credere: quia ille qui in poteſtate hꝫ dona ſpiritusſancti per quē locuti ſūt omnia ꝓphete dixerunt. d Angelum ſuū oñdere ꝛc̄. Sicut āgelus iohanni: ſic iohānes cōmendat diſcipulis ſuis. q. d. non ꝓpt̄ me facta ē hec annunciatio mihi: ſꝫ vt vos mihi credatis. e Et poſtꝗ̄ ꝛc̄. Hic dat nobis intelligere ꝙ ꝓ his in veneratione debemꝰ eū habere: nec tm̄ eum: ſꝫ deum adorare: ꝛ per obſeruantiam verboꝝ libri: parificatione angeloꝝ conſequi. f Et fratruꝫ tuorum ꝓ. ꝛc̄. Nō ſunt a munere prophetie alieni putādi: qui habent gratiam interp̄tādi: vt Auguſtinus: Hieroni. Ambro. Gregorius. g Qui nocet ꝛc̄. Quia poſſet obijci: ꝙ malum eſſet ꝓphetare malis cum ꝗuius eſſent inde puniēdi dictū ē ſibi. ne iō ceſſet: qꝛ iuſtum eſt. h Qui ī ſoꝛ. alia l̄ra. Qui in ſordibꝰ ē ſordeſcat adhuc ꝛ iuſtus iuſtificetur adhuc.

Vti

a ſ p ſingulas etates vel aſſidue. b ſ refectionē
p mēſes ſingulos reddēs fructū a†
a ſ .i. p̄cepta xp̄i q̄ regūt et ornāt fructum.
ſ ſi implētur
a ſuū: ꝛ foliā ligni ad ſanitatē gen b†
a ſ .i. ſubtractio gr̄e nō fiet āplius b ſ pctm̄ ꝓpter qđ mereť maledictionem
tiū. Et ōm̄e maledictū n̄ erit am c†
ſ .i. eternaliter requieſcet deus trinitas ꝛ xp̄us homo in illis
pliꝰ: ſꝫ ſedēſ dei ꝛ agni ī illa erūt: d†
a ſ nō timoꝛis ſꝫ dilectiōis. b ſ nullo mō inde tabūt c ſ nō enigmate vt nūc ſed ſicut eſt
ꝛ ſerui eiꝰ ſeruiēt illi. Et videbūt e† f†
a ſ dei vocabūť ꝛ agni b ſ .i. ī apto: ſicī oparo g
faciē eiꝰ: ꝛ nōmē eiꝰ in frōntibus h
eū cōfeſſi ſunt ſ aliq̄ ignorātia
eoꝛū. †Et nox vltra nō erit: ꝛ nō i
ſ .i. doctrīa veteris legis vl' alicuius mediocris p̄dicatoris
egebunt lumine lucernę neqꝫ lumine ſolis: qm̄ dominus deus
ſ lumine alioꝝ ſ cum eo
illuminabit illos: ꝛ regnabūt in k
ſ ꝙ repugnat ad egere lumine alioꝝ ſ idē angelus qui cetera oſtenderat
b ſęcula ſęculoꝛum. Et dixit mihi: l
a ſ .i. q̄cq̄d v̄bis ꝛ figurꝭ oñdit mihi b ſ qꝛ adimplebunť ſ .i. habilia qbꝰ fides adhibeať
Hęc vērba fidēliſſima ſunt et ve m n
c ra. Et dominus deus ſpirituuꝫ o
d prophetarū miſit angelum ſuū:
a ſ nō regibꝰ nō p̄his ſ nō timore b ſ qꝛ nō poſſunt remanere inexpleta.
oſtendere ſeruis ſuis q̄ opōꝛtet p q
ſ ꝛ vere cito fiēt qꝛ ip̄e dicit.
fieri cito. Et ecce venio velociť. r
a ſ ꝛ hoc dixi: Btūs ꝛc̄. b ſ opę cōplet
†Beātꝰ q̄ cuſtodit v̄bā ꝓphetię
a ſ q̄ nihil falſū ſoleo vobis dicere ſ v̄ba
libri huiꝰ Et ēgo iohes q̄ audiui s
ſ figuras.
e ꝛ vidi hęc. Et poſtꝗ̄ audiſſem ꝛ
ſ .i. humiliaui me
vidiſſem: cecidi vt adoꝛarē ante
a ſ quaſi ꝓ hac cauſa
pedes angeli q̄ mihi hęc oſtēdē
b ſ ꝓpter humanam naturam in xp̄o exaltatam a ſ caue
bat. Et dixit mihi Vidē ne fecē t†
ſ quia vnius diei
f ris. Conſeruꝰ em̄ tuus ſum: ꝛ fra
a ſ .i. p̄dicantium b ſ .i. p̄dicantibus obediētiā ꝓphetie
trum tuoꝝ ꝓphētaruꝫ ꝛ eōꝛum
qui ſeruāt verba libri huiꝰ. De
a ſ ne ſigillauerꝭ ſed palā pone omnibus
um adoꝛa. Et dixit mihi: Nē ſignauerꝭ verba ꝓphetię libri hu
a ſ .i. in quo opoꝛtet acquirere fratres b ſ que mali inferunt bonis inferant.
g ius. Tempūs em̄ ꝓpe eſt. †Quī v x†
a ſ id eſt poſt oſtenſionem libri b ſ id eſt in ꝓpria nequitia
h nocet noceat adhūc: ꝛ qui in ſōꝛ y† z†
a ſ modus ꝑmiſſiuus non imperatiuus iuſto iudicio dei
dibus ē ſoꝛdēſcat adhuc. Et qui a† b
ſ id eſt bonum inferens alijs impenſius inferat ſ in ſe
iuſtꝰ eſt iuſtificeť adhuc: ꝛ ſanctꝰ c d

ſic ſūt alij actꝰ viatoꝛis ꝛ cōp̄hēſoꝛis. Primꝰ ḡ fructꝰ: vt Gal. v. dr̄ ē charitas q̄ ī p̄ria ē ī deū viſū totaliť p amoꝛē trāſfoꝛmari. Scđs ē gaudiū q̄ ē ī deo viſu delectari. Tertiꝰ ē pax q̄ ē ī ipſo totaliť q̄etari. Quartꝰ ē patiētia q̄ in via ē ī aduerſarijs nō frāgi. ī p̄ria v̄o vbi nl̄la ē aduerſitas ē in deo firmiť ſtabiliri. Quītꝰ ē benignitas. i. bōa igneitas q̄ ē in btīs ad amoꝛē ꝓximi īflāmari q̄ꝫtū ad effectū. vn̄ ī eis ē vnꝰ ardoꝛ coꝛdiū: vt dr̄ ī illa ꝓſa: Supne mr̄is gau. ꝛc̄. Sextꝰ ē bōitas. i. diffuſio ꝓprij boni ad ꝓximū ſm̄ effectū. nā bonū ē ſui diffuſiuū. bonū aūt vniꝰ btī redūdat ī alteꝝ. nā vnꝰ gaudet đ alteriꝰ bono ſic̄ đ ſuo ꝓprio. Septimꝰ ē lōganimitas q̄ ē eq̄nimis expectatio boni futuri. aīe v̄o btōꝝ eq̄nimiť expectāt gl̄iaꝫ coꝛpis. Octauus eſt māſuetudo q̄ ē ī via ire moderatio: ſꝫ ī p̄ria n̄ hꝫ locū ira q̄ꝫtū ad ſuū materiale qđ ē accēſio ſāguis circa coꝛ: ſꝫ q̄ꝫtū ad ſuuꝫ foꝛmale qđ ē appetitꝰ vīdicte hꝫ ibi locū: qꝛ btī vīdictā appetūt obſtīatoꝝ pctōꝝ. ſm̄ illđ pſ̄. lvij. Letabiť iuſtꝰ cū vi. vidictā: manꝰ ſuas lauabit ī ſāguīe pctōꝛis. ꝛ qm̄ appetitꝰ iſte moderatꝰ ē ī btīs ſm̄ regulā diuīe iuſticie. iō ſm̄ h̄ ē ibi māſuetudo. Nonꝰ ē fides: q̄ ſi accipiať vt ē v̄tꝰ theologica n̄ ē in p̄ria cū ſit đ nō apparētibꝰ: Heb. xj. ſꝫ ei ī p̄ria ſuccedit viſio clara. ſi āt accipiať fides ꝓ fidelitate ſic ē ī btīs maxie. Decimus ē modeſtia q̄ excellēter ē ī p̄ria. nā vires īferioꝛes aīe ſunt oīno ſupioꝛibꝰ ſubiecte. Undecimꝰ ē ꝯtinētia. ē āt ꝯtinēs q̄ ꝯcupiſcētias īoꝛdīatas patiť: ſꝫ ab eis n̄ deduciť ꝯ̄ paſſiōes foꝛtiť ſe tenēs. hmōi v̄o ꝯcupiſcētie n̄ ſūt ī p̄ria. ꝓpť qđ n̄ ē ibi ꝯtinētia q̄ꝫtū ad ꝯcupiſcētias pati: tñ ē ibi q̄ꝫtū ad n̄ deduci. nā btī nō pn̄t ī aliqđ malū flecti. Duodecimꝰ eſt caſtitas: q̄ ꝓut īpoꝛtat mūdiciā ē ī p̄ria. nā ī eā n̄ īrat aliq̄d coīq̄natū: vt dictū ē. ſ̄.

a Per mē. ſin. r. fru. ſuū. mēſis apđ hebꝛeos īcipit a p̄ma lunatiōe: ꝓpť qđ nouitatē deſignat. p ſingulos ītelligiť ꝯtinuatio. ꝛ ſic p mēſes ſinglos ītelligiť eťnitaſ huiꝰ fructꝰ: qꝛ ſp manet ī ſua nouitate ꝛ ſua duratiōe. ꝛ h̄ mō dr̄ Eſa. vl. Et erit mēſis ex mēſe: ꝛ ſabbatū ex ſabbato ꝛc̄. b Et fo. li. ad ſa. gē. p folia ītelligunť v̄ba etiā ſm̄ cōeꝫ modū loq̄ndi. ḡ folia ligni ſūt v̄ba xp̄i ī euāgelio ꝯtēta: q̄ ſūt ad ſanitatē gētiū. nā p p̄dicationē euangelij gētes p oꝛbem diſpſe cōuerſe ſunt ad xp̄m. c Et oē. h̄ ꝯn̄r deſcribiť ꝯuiuaꝝ exercitiū. Circa qđ ſciēduꝫ ꝙ ī ꝯuiuijſ carnalibꝰ ſolēt hoīes relaxare līguas ſuaſ ad blaſphemias ꝛ ꝯuitia. ꝓpť qđ diues epulo poſitꝰ in īferno magis cruciabať ī līgua: Luc. xvj. Hoc āt remoueť a ꝯuiuio celeſti. cū dr̄: Et oē ma. nō erit ī ea āpliꝰ: ſꝫ gr̄arū actio ꝛ vox laudis. d Sꝫ ſe. dei ꝛ a. ī il. erūt. nā ibi maxie relucet eoꝝ maieſtas. e Et ſer. e. ſ. āgeli ſctī ꝛ btī. f Seruiēt il. exeq̄ndo q̄cq̄d placitū ē ei. g Et vi. fa. eiꝰ. clare ꝛ apte. h Et no. eiꝰ ī frō. e. i. māifeſte patebit oībꝰ ꝙ ſint ſui eiꝰ. i Et nox vl. ꝛc̄. h̄ expoſitū ē. ſ̄. h̄ tñ repetiť ad maioꝛē aſſertionē. ꝛ qꝛ ſuire deo ē regnare. iō ſequiť: k Et re. ī ſe. ſe. i. eťnaliť a pte poſt. l Et dixit mihi. Hec ē vltia ps p̄ncipalꝭ huiꝰ libri q̄ poniť ī fine p modū epilogi. in q̄ p̄mo poniť huiꝰ libri cōmēdatio. ſcđo p̄ſcp̄toꝝ breuis recitatio. ibi: Qui nocet. tertio dictoꝝ ꝯfirmatio. ibi: Cōteſtoꝛ ei. Circa p̄mū dr̄: Et dixit mihi āgelꝰ. m Hec v̄ba. a te ſcripta. n Fideliſſima ꝛ v̄a ſūt. nā a p̄ma v̄itate ꝓceſſerūt. iō ſubdiť: o Et dn̄s deꝰ ſpi. ꝓphaꝝ. lꝫ vnꝰ ſpūſſctūs tāgat mētes oīm ꝓphaꝝ: tñ effectꝰ eiꝰ ſūt multi ꝛ varij in mētibꝰ īpoꝝ. p Oſ̄ndere ſer. p iohēꝫ. q Que opoꝛ. fie. ci. qꝛ ſūt p̄oꝛdīata a deo: cuius oꝛdīatio nō p̄ōt fruſtrari. ideo ſubdiť: r Et ecce ve. velo. ad īpāꝫ īplēdū: ꝛ ſic apparet huiꝰ libri veritas. ſcđo tāgiť eiꝰ vtilitas. cū dr̄: Btūs q̄ cuſto. tertio eiꝰ auctoritas ex pte ſcriptoꝛis. cū dr̄: s Et ego iohes ꝛc̄. q̄ adhuc viuēs ī terrꝭ fuit maioꝛ hoīe: par āgelꝰ. ꝓpť qđ āgelꝰ renuit accipere reuerētiā quā ſibi voluit exhibere. cū dr̄: Et poſtꝗ̄ audiſſem ꝛc̄. ꝛ pꝫ l̄ra. q̄rto tāgiť huiꝰ libri aliq̄lis ītelligibilitas. cū diciť: t Et dixit mi. vi. ne ſi. ꝛc̄. i. nō occultes oīno intellectū v̄boꝝ. ꝓpť qđ in pluribꝰ locis ponunť aliq̄ ſatis plane ex q̄bꝰ apiť via ſtudioſis ad alia intelligēda aliq̄liter: ſaltem in multis: ſic̄ ſupiꝰ declaraui in locꝭ ſuis. v Tp̄s ei ꝓpe ē. i. ꝯpletiōis ſcp̄toꝝ. x Qui no. h̄ inc̄poniť breuis recitatio p̄ſcriptoꝝ. nā ſupiꝰ actū ē de diſtinctiōe electoꝝ ꝛ reproboꝝ. ꝛ q̄ꝫtū ad h̄ dr̄: Qui nocet. peccādo ꝯ̄ ꝓximū. y Noceat adhuc. i. nocebit: ita ꝙ poniť h̄ optatiuꝰ ꝓ īdicatiuo: ꝛ loq̄ť đ reprobꝭ p̄ſcitꝭ q̄ moꝛiunť in pctō moꝛtali. z Et q̄ in ſoꝛ. ē. peccādo in ſeip̄m. a Soꝛdeſcat adhuc. i. ſoꝛdeſcet. b Et qui iuſtus. recte viuēdo ad ꝓximum. c Iuſtificetur adhuc. id eſt iuſticiam faciet. ꝛ loquitur de iuſtis predeſtinatis qui decedūt in gratia finali. d Et ſanctus ſanctificet adhuc. viuendo munde ad ſeipſum. ſecundo in ſupioꝛibus frequenter dictum eſt de retributione bonoꝝum et reproboꝝum: ꝛ q̄ꝫtum ad hoc dicitur in perſona xp̄i.

Ecce ve.

† Eſa. 60. d

B

† Ǝ. 21. d

† Ǝ. 1. e

† Ǝ. 19. b

C

† 47. di. c. quātumlibet. Ǝ. 1. e

a Bti ꝗ la.q2 dixerat nocẽs noceat:ſordẽs ſordeſcat.ne aliꝗſ
mal⁹ diceret:cũ ſim mal⁹ q̃re me pẽiteret dic:ñ ſolũ bti ſunt ꝗ
maiorẽ recipiũt ꝑſecutionẽ:ſz etiã illi ꝗ ꝯtamĩauerĩt ſtolas ſu
as q̃s ĩ baptiſmo acceperĩt:ſi deide lauerũt eas:ꝛ eos peccaſ
ſe pẽiteat. b Ego ihs. Cõmẽdauit libꝝ ꝑ ãgelũ:ꝑ ſui digni
tatẽ:mõ etiã ꝑ auctoritatẽ ip̃i⁹ xp̃i.q.
d.oĩs audiẽtes ſciũt ꝙ ego ihs mi.
a.m.teſtificari vob h̃. c Stella ſplẽ
dida. Clara ſtella.i.magna claritas
ãnũciãs diẽ.i. futurã btitudinẽ:per
meã reſurrectionez in mane factam.
d Et ſpũs.Id ẽ trinitas q̃.ꝓ purita
tis excellẽtia ſpũs đ. Et ſpiritus et
ſpõ. Hic etiã ſubdit teſtioniũ trinita
tis et fideliũ:q̃ſi iõ debetis recipe:q2
ſpũs et ſpõſa ꝛc̃. e Et ꝗ ſitit.Et non
tñ q̃libet:ſz ille tñ veniat ꝗ ſitit.i.cre
dere deſiderat. f Qui vult acci.
Et nõ ẽ labor:q2 ſola volũtas ſuffic̃.
g Cõteſtor. Poſtq̃ꝫ cõmẽdationez
poſuit ꝑ ſe:ꝑ ãgelũ:ꝑ xp̃m:ꝑ trinita
tẽ:ꝑ fideles:q2 q̃ſdã ſciebat eẽ ĩ aſia
ꝗ.ꝓ ſuis erroꝛib⁹ fouẽdiſ aliq̃d adde
rẽt vl' demerẽt:ſuꝑpõit excõicationẽ.
h. Gr̃a dñi.ꝯſũmatio aplĩ ĩ xbo xp̃i.

Nico.de lyra

a Ecce ve.c.ꝛc̃.ꝛ ꝙ h̃ poſſit oñdit.d.
b Ego ſũ al.ꝛ o.i.cã effectiua ꝛ fina
lis oĩm:ſic̃ alpha ẽ p̃ma lr̃a greca ꝛ o
vltiã. c Bti ꝗ la.ſto.ſu.aq̃s pnie ĩ
pñti. Qr ãt ĩ aliq̃b⁹ libꝛis ſubdiſ: In
ſãguĩe agni:nõ ẽ đ textu:nec hr̃ ĩ an
tiq̃s biblijs. d Ut ſit p.e.ĩ li.vi.i.ĩ
D futuro fruanſ xp̃o:cui⁹ diuĩtate refi/
ciũſ bti ĩteri⁹ ꝛ ei⁹ hũanitate exteri⁹.
e Et ꝑ p.ĩ ci.i.ꝑ obſuatiões mãda/
toꝝ ĩtrãt ad vitã eťnã. f Foris ca.i.
guloſi ꝛ detractores ꝯ bonos latran
tes. g Et ve.i.ĩuidie veneno pleni.
h Et ipu.i.ſeip̃os inficiẽtes. i Et
†36.di.c.ꝗ eccliaſticis § cccc. ho.coꝛꝑales ꝛ ſpũales. k Et ido.
ſer. qđ ẽ pctm̃ directe ꝯ deũ. l Et
oĩs ꝗ a.ꝛ fa.mẽ. ille amat ꝗ delectaſ
mẽdacia ꝓferẽdo:ſz hypocrita facit
mẽdaciũ. nã hypocriſis ẽ mẽdaciũ ĩ
facto. m Ego ieſus.mi.an.m.ꝛc̃.ſ.
punitionẽ maloꝝ ꝛ p̃miationẽ bono
rũ. n In ec.ꝗ ſũt ꝑ orbẽ vniuerſuz.
ťtio ĩ ſuꝑioꝛib⁹ dictũ ẽ freq̃nſ de xp̃i
excellẽtia:ꝛ q̃ꝫtũ ad h̃ ſb̃diſ in ei⁹ ꝑſo
na: o Ego ſũ ge.ꝛ ra.da.i.đ radice
Jeſſe:ſic̃ Dauid eſt đ gñe ei⁹ q̃ꝫtũ ad
hũanitatẽ.ſz ꝙ đ Eſa.xj. Egredieſ
xga đ ra.ieſſe ꝛ flos đ ra.ei⁹ aſcẽ.ꝛc̃.
ꝗ flos ẽ xp̃s ſm ſenſũ lr̃alẽ:ſic̃ diffu/
ſi⁹ fuit ibi dictũ. p Stella ſplẽ.ꝛ m.
q̃ꝫtũ ad diuĩtatẽ illuſtrãs oẽz hoiem
veniẽtẽ in hũc mũdũ:Joh.j. q Et
ſpi.ꝛ ſpõ.di.ve. Nota hec ẽ xa lr̃a:ꝛ
ſic hñt libꝛi coꝛrecti. dic̃ ãt ſpũſſctũs
xp̃o: r Ueni.ſ.ad iudiciũ ad iuſtos
p̃miãdũ:qđ dupl'r põt ĩtelligi. Uno
mõ:q2 fac̃ iuſtos h̃ dicẽ:ꝗ p̃miari de/
ſiderãt a xp̃o iudice:eo mõ loq̃ndi ꝗ
đ Ro.viij. Spũs poſtulat ꝓ nob ge
mitib⁹ ĩenarrabilib⁹.i.poſtulare fac̃
ſm oẽs expoſitores catholicoſ. Alio
mõ:q2 ſic̃ fili⁹ miſſus fuit in mũdũ a
pr̃e ꝛ ſpũſctõ:ſic̃ in ꝑſona ei⁹ đ Eſa.
xlviij. Miſit me de⁹ ꝛ ſpũs ei⁹:ſic̃ ibi
dẽ pleni⁹ fuit oñſuz:ſic in aduẽtu ad
iudiciũ mitteſ a pr̃e ꝛ ſpũſctõ. Et ſpõ
ſa.i.ecclĩa militãs ꝗ deſiderat cõiũgi ecclĩe triũphãti:qđ fiet
in iudicio finali. s Et ꝗ au.a ſpũſctõ ꝑ inſpirationẽ ꝛ ab ec
cleſia ꝑ p̃dicationẽ. t Dicat ve.deſiderãdo ſcđm aduentũ
xp̃i.vñ Luce.xxj.dic̃ ſaluator loq̃ns đ ei⁹ aduẽtu ad iudiciũ:
His ãt fieri ĩcipiẽtib⁹ reſpicite ꝛ leuate capita vr̃a,i.exhilara/
te corda ꝓut exponit Gregor. Qm̃ aꝑpropinq̃t redẽptio vr̃a.
v Et ꝗ ſitit.deſiderãdo gl'iaz. x Ueniat.ꝑ gr̃az. y Et ꝗ
vult acci.aquã vite.ſ.gl'iaz:ꝗ ẽ vita aĩe. z Grat'.nã h̃ hr̃ ꝑ
xp̃i meritũ in baptiſmo:dũ tñ nõ ponaſ obſtacula. a Cõte
ſtor. Hec ẽ vltia ꝑs in ꝗ poniſ p̃dictoꝝ cõfirmatio:q2 nihil ibi
ꝯtineſ ſuꝑfluũ aut diminutũ.iõ ſub/
diſ: b Si q̃s ap.ad h̃.ſ.diſcrepãtia
a veritate euãgelij:ſic̃ faciebãt ebiõ et
cherintus heretici ꝗ tꝑe illo addebãt
aliq̃ diſcrepãtia a veritate euãgelij:et
aliq̃ diminuebãt de ei⁹ veritate:dicen
tes xp̃m añ mariã nõ fuiſſe.ꝑ h̃ tñ nõ †
excludiſ q̃n poſſint aliq̃ dici licite ꝗ fa Eſa.44.c
ciũt ad declarationẽ ſacre ſcripture:ꝛ
ſic fecerũt doctores ſancti. c Dic̃ ꝗ
te.ꝑ.iſtoꝝ.ſ.xp̃s. d Etiam ve.ci.ad
iudiciũ cuilibet in moꝛte.nã q̃lis vnuſ
quiſq̃ ĩueniſ in moꝛte:talis p̃ñtabiſ
in iudicio.gñaliſ ãt veniet oĩb⁹ ad iu/
diciũ in gñali reſurrectiõe. e Ueni
dñe ieſu.h̃ dic̃ Johes ꝯformãdo ſe ſpi
rituiſancto ꝛ eccl'ie.iõ ſubdiſ eius orõ
ꝓ oĩb⁹ fidelib⁹ cum đ: Gr̃a dñi nr̃i
ieſu xp̃i cũ oĩb⁹ vob.Amẽ. Ca.XXII

ſ vl' iuſticiã faciat alia lr̃a ſ xe tp̃s ẽ bꝛeue
ſanctificetur adhuc. Ecce venio a†
cito:ꝛ merces mea mecũ ẽ:redde/
ſ ſcz a ſ vel ſcđm b ſ vni plus:alij minus
re vnicuiq̃ꝫ iuxta opa ſua.† Ego ſũ b
a ſ ꝛ potero facere q2 ego ꝛc̃. b ſ omnium rerũ.
ſ omniũ creaturarum ſ a quo
alpha ꝛ o:pꝛimus ꝛ nouiſſim⁹:p̃n/
oĩa ceperũt ſ in ꝗ oĩa cõſummanſ.
a cipiũ ꝛ finis. Bti ꝗ lauãt ſtolas ſu c†
a ſ ita dico lauãt vt ꝛc̃.
as ĩ ſãguĩe agni:ut ſit ptãs eoꝝ in d†
ſ vt poſſint edere de ligno vite. ſ .i.fidẽ doctoꝝ.
lignovite: ꝛ per poꝛtas intrent in e
ſ ſz ſ ſũt a ſ oblatrãtes ꝛ ĩmũdi. ſ ad lr̃az
ciuitatẽ. Foris canes ꝛ venefici ꝛ f g
ſ ſunt hi miſeri et illi bti.
impudici ꝛ homicide et idolis ſer/ h i
ſ audiẽdo ſ inuenit k
uientes:ꝛ omnis qui amat ꝛ facit l
ſ et mihi hoc eſt credendum:q2
b mendacium. Ego ieſus miſi an/ m
gelum meuz teſtificari vobis hec
a ſ ꝛ mihi h̃ ẽ credẽdũ q2 ſ cũ ꝛ ab eo gẽit⁹ ſ ſu/
in eccleſijs. Ego ſum genus et ra/ n o
ſtẽtamẽtũ ſ .i.hui⁹ mũdi nocťẽ illuminãs
c dix dauid: ſtella ſplendida et ma/ p
ſ vel ſpõſus et ſponſa.
d tutina. Et ſpiritus ꝛ ſpõſa dicunt q†
a ſ ad noticiã libꝛi ſ libꝝ ĩtelligit ſ alijs ſ ad
noticiã eoꝝ ꝗ in hoc libꝛo ſunt
veni.† Et qui audit dicat veni. r s†
a ſ deſiderat credere xp̃o b ſ ꝑ verã fidẽ c ſ ſe p̃ꝑã t†
e f † Et qui ſitit veniat:ꝛ qui vult acci v† x y
do ꝛ volẽdo a ſ ſine p̃cio meritoꝝ b ſ q̃ſi ãgel⁹ te
ſtificatus ẽ mihi et ſil'r ego:cõte.ꝛc̃.
g piat aquam vite gratis. Cõteſtoꝛ z a†
eñ omni audienti verba pꝛophe/
a ſ h̃.ſ.cõteſtoꝛ b ſ vt errorẽ inde foueat
tie libꝛi huius. Si quis appoſue/ b
rit ad hec:aꝑponet deus ſuꝑ illum
ſ de phialis ſupꝛa et tubis
plagas ſcriptas in libꝛo iſto: et ſi
q̃s diminuerit đ xbis libꝛi ꝓphe/
tie hui⁹: auferet de⁹ ꝑtẽ eius de li
bꝛo vite:ꝛ đ ciuitate ſctã:ꝛ de his
ꝗ ſcp̃ta ſunt ĩ libꝛo iſto. Dic̃ ꝗ teſti c
ſ q.d.excõicatiõis ſ cauete vobis q2 ego venio
moniũ ꝓhibet iſtoꝝ. Etiam venio d
ſ cõuerſio ad deũ ſ ꝛ iã q̃ſi xa ſunt oĩa ꝛ ꝗ mutat
excõicaſ a ſ ad remũerãdũ ſ veni:dñe ꝛ noli tar/
dare. b ſ ſic̃ ſupꝛa icepit a gr̃a ita finit.
b cito. Amẽ. Ueni dñe ieſu. Gr̃a dñi e †
nr̃i ieſu xp̃i cũ oĩb⁹ vobis. Amen.

Finit liber apocalypſis bea
ti Johannis apoſtoli.

Moraliter.

a† Et oſtẽ
dit mihi flu/
uiũ aq̃ viue ꝛc̃. Hoc lr̃aliſ expoſui đ ꝓ
ceſſu ſpũſſancti ꝗ a ſctis in p̃ria videſ:
licet nõ cõp̃hẽdaſ. vita xo celeſtis in
ſacre ſcripture ſtudio inchoaſ ſic̃ dicit
Hiero.in epl'a ad Paulinũ de oĩbus
ſacre ſcripture libꝛis: Pꝛo te frať cha
riſſime inť hec viuere:iſta meditari:ni
hil aliud noſſe:nihil aliud q̃rere:non
ne videſ tibi iã h̃ in terris regni cele/
ſtis hitaculũ ꝛc̃. Pꝛopť qđ h̃ flumen
dici põt ſacra ſcriptura ꝗ ꝑ reuelatio/
nem ꝓcedit a ſede dei ꝛ agni aq̃ viue.
nã ab eo ꝗ eſt vita ꝑ eſſentiã fluit ꝑ re
uelatiõez ꝛ refluit ꝑ clarã viſionẽ.ipa
eſt fons ſaliẽtis.i.ſalire faciẽtis in vi/
tã eternã. Joh.iiij.ſic̃ aq̃ materiales a
mari fluunt et in mare reuertuntur.
b† Et ex vtraq̃ꝫ ꝑte flumĩs lignũ vi/
te.i.xp̃s.vtraq̃ꝫ eñ ꝑs hui⁹ flumĩs eſt †Eſa.55.a
vetus teſtamẽtuz ꝛ nouũ:et in vtroq̃ꝫ
deſcribiſ xp̃s:in nouo tñ mag' clare.
f† Afferẽs fruct⁹ duodecĩ. ꝗ exp̃mũſ
Gal'.v. Fruct⁹ aũt ſpũs eſt charitas:ꝛ
gaudiũ ꝛc̃. a† Per mẽſes ſingl'os.
mẽſis đ a mene qđ ẽ defectus:iſti xo
fruct⁹ releuãt ſingl'os defect⁹. b† Et
folia ligni vite ad ſanitatẽ gẽtiũ.iſta
folia p̃ñt dici xp̃i xba q̃b⁹ multitudo
gentiũ ẽ ab ĩfidelitate ſanata. c† Et
omne maledictũ nõ erit ãplius.nihil
eñ ꝯtineſ in ſacra ſcriptura qđ nõ ſit
ĩductiuũ ad bonũ. d† Sz ſedes dei
et agni in illa erũt.nã in ip̃a vtraq̃ꝫ re
periſ deſcripta. e† Et ſerui eius.i.
deuote ſtudẽtes. f† Seruiẽt ei.p̃/
dicãdo ꝑpl'is et deũ colẽdo. g† Et
videbũt faciẽ ei⁹.ꝑ ſpeculũ et in enig/
mate in p̃ñti: ꝛ facie ad faciẽ in futu/
ro. h† Et nomẽ ei⁹ ſcriptũ ẽ in frõti/
bus eoꝝ.ꝑ fidelẽ et aptã ꝯfeſſionem.
i† Et nox vltra nõ erit.i.nulla obſcu
ritas:ſz viſio clara. Cetera patẽt vſq̃ꝫ
ibi. l† Et poſtq̃ꝫ audiſſem ꝛc̃.expo/
naſ ſicut.ſ.xix. t† Et dixit mihi.ne
ſignaueris xba ꝛc̃.q2 ſacra ſcriptura
nõ eſt occultãda:ſz magis explanãda
ꝛ p̃dicãda:locis tñ et tꝑib⁹ debit'.vñ
in eius ꝑſona đ Eccli.xxiiij. Qui elucidãt me vitã eternam
habebũt. x† Qui nocet noceat adhuc.i. nocebit:ita ꝙ
ponit optatiuũ ꝓ idicatiuo.et ſil'r cũ đ: z† Et ꝗ in ſoꝛdi
bus ẽ ꝛc̃.q̃ſi dicat:ꝑ ſacrã ſcripturã nõ mutaſ liberꝝ arbitriũ
q̃n flexibile ſit ad bonũ ꝛ ad malũ. a† Ecce venio cito.ſcz
in moꝛte

ex hac auctē pl'alitas ꝑſonaꝝ ⁊ diuinitas ipſiꝰ xp̄i. ꝓpter qđ ad idē ꝓpoſitū ꝓbādū īduc̃ eā apl's ad Heb. j. Itē pſ̄. cix. dꝛ: Dixit dn̄s dn̄o meo ⁊c̃. ⁊ ꝙ iſta ſint ꝟba pr̄is ad filiū: vt pꝫ ꝑ trāſlationē chaldaicā q̄ dic̃ ſic: Dixit dn̄s ꝟbo ſuo ſede a dextris meis. Pꝫ etiā ꝑ id qđ ſeq̄r in eodē pſ̄. Ex vtero an̄ luciferū genui te. qꝛ nō pōt cōpetē niſi filio dei. ꝑ ħ em̄ ꝙ dꝛ ħ: Deꝰ ꝟbū ex vtero. i. genitꝰ de ſubſtātia dei. oñdit̃ vnitas diuīe eſſentie: qꝛ deitas pl'ificari n̄ pōt. ꝑ ħ āt ꝙ dꝛ genitꝰ de ſubſtātia dei. oñdit̃ diſtīctio ꝑſonaꝝ: qꝛ nulla res ſeipaꝫ gignit. ſil'r ꝑ ħ qđ dꝛ: Sede a dextr' meis. vna em̄ ꝑſona nō dꝛ ſedē ad dexterā ſuiipſiꝰ. ⁊ ſic ex hac auctē pꝫ pluralitas ꝑſonaꝝ: ⁊ maxīe qꝛ ħ pſ̄. nō pōt exponi ad l'ram niſi de xp̄o: ſic̃ p̄us declaraui in ep̄l'a ad Heb. j. ꝓpter qđ ſaluatoꝛ allegat eā in ħ ſenſu Mathei. xxij. ⁊ apl's vbi. ſ̄. Itē pl'alitas ꝑſonaꝝ nō ſolū exp̄mit̃ in ſcriptura veter' teſtamēti: ſꝫ etiā det̃miata pl'alitas. videlꝫ btā trinitas: Eſa. xlviij. Nō a p̄cipio ī abſcōdito locutꝰ ſum ex tp̄e an̄q̄ꝫ fieret ibi erā ⁊ nūc dn̄s deꝰ miſit me ⁊ ſp̄ūſ eiꝰ. Iſta ſūt ꝟba dei loq̄nt': vt pꝫ ex textu īmediate p̄cedēti. ſil'r ex ħ ꝙ īmediate ſb̄dit̃: Hoc dic̃ dn̄ſ deꝰ redēptoꝛ tuꝰ ſctūs iſrl'. In hac aūt auctē īmediate p̄miſſa Eſa. exp̄ſſe loq̄t̃ deꝰ de datiōe leg': qꝛ fuit data ī māifeſto: qꝛ de die et audiēte toto ꝑpl'o vocē dei loq̄nt': vt pꝫ Exo. xix. ⁊. xx. ⁊ ħ ē qđ dic̃: Nō a p̄ncipio ī abſcōdito locutꝰ ſum. i. qn̄ lex p̄mo fuit data: ⁊ īmediate ſubdit̃: Et nūc dn̄s deꝰ miſit me ⁊ ſp̄ūs eiꝰ. vbi deꝰ dic̃ ſe miſſum a deo et ſp̄ū eiꝰ. Nūc āt ē ita ꝙ īter mittētē ⁊ miſſū ſꝑ ē diſtīctio ꝑſonalis: igit̃ ē diſtīctio ꝑſonaꝝ in diuīs. ſ. trinitas. ſ. dei miſſi ⁊ dei mittēt' ⁊ ſp̄ūs eiꝰ. deū āt miſſum dicimꝰ deū īcarnatū. ſ. filiū. deū āt mittētē ⁊ ſpm̄ eiꝰ dicimꝰ pr̄eꝫ ⁊ ſpm̄ſctm̄: ⁊ ſic ptꝫ trinitaſ ꝑſonaꝝ. Ad euadēdū āt iſtđ dictū Ra. Sa. vnū mēdaciū adiuenit ſuꝑ locū iſtū dicēs: ꝙ oēs ꝓph̄e fuerunt cū moyſe in mōte ſinai: ⁊ ibi accepert̃ ꝓph̄ias ſuas: ſic̃ ⁊ moyſes legē: ſed poſtea illas ꝓph̄ias denūciauert̃ ꝑpl'o tp̄e a deo det̃miato. et iō dic̃ ꝙ ꝟba p̄dicta ſūt ꝟba Eſa. ab iſto loco: Ex tp̄e an̄q̄ꝫ fieret ibi erā. i. a tp̄e datiōis leg' de q̄ fit ſ̄mo ibi fui in mōte ſinai. ⁊ qđ ſequit̃: Et nūc dn̄s deꝰ miſit ⁊c̃. refert̃ ad tp̄s q̄ Eſaias miſſus ē ad ānūciādū ꝑpl'o illa q̄ p̄us accepat in mōte ſinai a dn̄o. ſ3 iſtđ dictū pꝫ eē̄ falſū multipl'r. nā īmediate p̄mittit̃ ꝟbū dn̄i loq̄nt' de datiōe leg' cū dꝛ: Nō a p̄ncipio in abſcō. lo. ſū. ⁊ iō īmediate ſubdit̃: Ex tp̄e an̄q̄ꝫ fieret ibi erā. ⁊ ſic ex mō loq̄ndi pꝫ ꝙ ē ꝟbū eiuſdē. ⁊ ſic pꝫ ꝙ illud ſcđm nō ē ꝟbū Eſaie: ſ3 ip̄iꝰ dei: ſic̃ ⁊ p̄mū. Qꝫ āt p̄mū ſit ꝟbū dei loq̄ntis de datiōe leg' pꝫ ꝑ l'raꝫ p̄cedētē: qꝛ ibi p̄mittit̃: Ego p̄mus et ego nouiſſimꝰ: manꝰ mea fundauit terrā ⁊c̃. qđ nō pōt dici de Eſaia. Itē Glo. hebꝛaica q̄ apđ eos ē autētica reputat̃ ſuꝑ illū locū: Exo. xx. Ego ſū dn̄s deꝰ tuꝰ ⁊c̃. dic̃ ſic: Si dic' ī ſecreto fuit ſ̄mo. ſ. leg': nōne iā dictū ē Eſa. xlviij. Nō a p̄ncipio ī abſcō. lo. ſū. ⁊ ſic ptꝫ ꝑ iſtā Glo. apđ eos autēticatā ꝙ iſtđ ꝟbū Eſa. ī ꝑſona dꝛ loq̄ntis dei: et ħ de datiōe legis. Itē ſuꝑ illud Exo. xix. Venert̃ ī ſolitudīe ſinai. dic̃ ſic Glo. autētica hebꝛaica: Data ē lex ī ꝑpl'o: vt oīs q̄ voluerit recipe eā recipiat. ſeq̄t̃: Et ecce deꝰ ſctūs et bn̄dictꝰ dicēte Eſa. xlviij. Nō a p̄ncipio in occulto locutꝰ ſuꝫ ex tp̄e an̄q̄ꝫ fieret ibi erā. ⁊ idē hr̄ ſuꝑ illud Exo. xx. Ego dn̄s deꝰ tuꝰ. ⁊ ſic pꝫ nō ſolū ex textu p̄cedēti ⁊ ſequēti: ſ3 etiā ex gloſis hebꝛaic' apđ iudeos autētic': ꝙ auctas p̄allegata Eſa. non a p̄ncipio ⁊c̃. nō ē ītelligēda de ip̄o Eſaia loq̄nte ī ꝑſona ꝓpꝛia: ſꝫ magis loq̄t̃ in ꝑſona dei: qꝛ p̄mo dedit legē in mōte ſinai: ⁊ poſtea miſſus ī mūdū a deo pr̄e ⁊ ſp̄ū eiꝰ ad redēptionē hūani gn̄is ſ̄m ꝙ exp̄mit̃ māifeſte ī p̄dicta auctē. ⁊ iō in fine illiꝰ auctis ponit̃: Hoc dic̃ redēptoꝛ tuꝰ ſanctus iſrl'. ¶ Itē ꝙ dic̃ Eſaiā fuiſſe ī mōte ſinai ē valde abſurdū qꝛ Eſa. adhuc n̄ erat natꝰ: imo fuit natꝰ pꝰ fere ꝑ. dclxxxvj. annos: qꝛ ab egreſſu de egypto vſq̄ꝫ ad. iiij. ānū regni ſalomōis in q̄ fūdatū ē tēplū: fluxert̃ āni. cccclxxx. vt hr̄. iij. Reg. vj. et ex tūc vſq̄ꝫ ad p̄mū ānū oçie regis iuda ſub q̄ cepit Eſaias ꝓphetare fluxert̃. ccvj. āni: vt pōt hr̄i de facili cōputādo tp̄a regū ītermedioꝝ: īſpiciēdo tertiū ⁊ q̄rtū libꝛū Regū. Si aūt dꝛ ꝙ Eſaias poſtq̄ꝫ accepit ꝓph̄iā ī mōte ſinai mortuꝰ ſit ⁊ poſtea tp̄e oçee reſuſcitatꝰ. illđ videt̃ ficticiū: qꝛ ſacra ſcp̄tura ħ nullo mō īnuit: ſꝫ magis ꝯriū. ⁊ maxīe qꝛ opteret ſ̄m eū dici idē de oībꝰ ꝓph̄is: vt pꝫ ex p̄dict'. Si āt dꝛ ꝙ aīa Eſa. fuit creata an̄ coꝛpꝰ: ⁊ ſic fuit ī mōte ſinai ī aīa ⁊ nō in coꝛpe: ⁊ poſtea illa aīa tp̄e oçie fuit ꝯiūcta coꝛpi ꝑ viā nature gn̄ato ⁊ oꝛganiçato. ħ dictū ē ꝯ ſcripturā Gen̄. j. ⁊. ij. c. Foꝛmauit hoīeꝫ deꝰ đ limo t̃re: ⁊ īſpirauit ⁊c̃. ex q̄ pꝫ māifeſte ꝙ oꝛganiçatio coꝛpis hūani p̄cedit oꝛigine creationē et īfuſionē aīe. Itē Zach. xij. dꝛ: Hoc dic̃ dn̄s extēdēs celos et fundās terrā et fingēs ſpm̄ hoīs ī eo. ex q̄ ptꝫ ꝙ aīa hoīs creat̃ ī ip̄o coꝛpe iā oꝛganiçato. vn̄ et glo. hebꝛaica ſuꝑ locū iſtū ſic dic̃: Creatoꝛ creat aīaꝫ cū ꝑfectiōe figure hūani coꝛpis. ¶ Itē arguit̃ ꝯ vtrāq̄ꝫ r̄n̄ſionē ſic: qꝛ ſi Eſaias fuit in mōte ſinai tp̄e legis date: et ħ ſiue ī aīa tm̄ ſiue ī aīa et coꝛpe ſil'. ⁊ ibi accepit ꝓphetiā quā poſtea denūciauit et ſic alij ꝓph̄e. ſeq̄t̃ ꝙ ſcp̄tura veter' teſtamēti in magna ꝑte ſit falſa: qꝛ ſepiſſime dic̃ ꝓph̄as accepiſſe ſpm̄ ꝓphetādi de nouo: ſic̃ pꝫ đ Heliſeo. iiij. Reg. ij. ⁊ de Eçechiele: Eçech. j. ⁊ đ multis alijs. ſil'r ꝙ reuelatiōes ſūt facte ip̄is ꝓph̄is de ip̄is q̄ īgnorabāt: ſic̃ ptꝫ de Heliſeo. iiij. Reg. iiij. vbi dic̃ de illa muliere ſunamite: Aīa eiꝰ in amaritudīe ē ⁊ dn̄s celauit a me. ſil'r đ Daniele de q̄ ſcribit̃ Dan̄. j. ꝙ deꝰ dedit illi intelligētiā viſionū. ⁊ ij. ca. q̄lit̃ reuelatū ē ei ſomniū Nabuchodonoſoꝛ ⁊ eiꝰ īterp̄tatio. et. ix. ca. ītroducit̃ āgelꝰ gabꝛiel reuelās Danieli dictū myſteriū hebdomadaꝝ: et ī pl'ibꝰ alijs loc' eiuſdē libꝛi ſil'e īducit̃. ſil'r etiā ī alijs libꝛis veter' teſtamēti: vt pꝫ ītuēti: q̄ omitto ꝓpt̃ ꝓlixitatē vitādā. ſ3 āt oīa et ſil'ia eēnt ſimpl'r falſa: ſi ꝓph̄e ꝑfecte accepiſſent ꝓph̄ias ſuas in mōte ſinai: qꝛ ex tūc fuiſſent de oībꝰ illumīati: ſiue fuiſſent ibi in aīa tm̄: ſiue ī aīa et coꝛpe. ⁊ ſic pꝫ ꝙ rō Ra. Sa. nō ſolū ē ꝯ totā ſcripturā veteris teſtamēti et ꝓphetiā q̄ dic̃ ꝙ aīa p̄cedit coꝛpꝰ: ſ3 ⁊ ꝯ totā ſcripturā phoꝝ: vt ex p̄dictis pꝫ. Et ſic ex p̄dicta auctē Eſaie trinitas ꝑſonaꝝ pꝫ ī diuīs. Ad idē etiā fac̃ illđ Eccl̃s. iiij. Funiculꝰ triplex difficile rūpit̃. Glo. hebꝛaica. Sēſus videt̃ eē myſteriū trini dei ⁊ vniꝰ: nō de facili diſcutit̃. ſ3 hāc Glo. ātiquā moderni iudei ꝑuerterūt retoꝛq̄ntes hāc trinitatē ad tria attributa diuīa q̄ ſūt potētia: ſapīa: et bōitas. ſ3 ħ eſt. ſ̄. īpꝛobatū. Idē in pſ̄. Verbo dn̄i celi firmati ſūt et ſp̄ū oꝛis eiꝰ ⁊c̃. et ſic de alijs. Ptꝫ igit̃ p̄ncipale q̄liter pluralitas ꝑſonarū poſſit ꝓbari ꝑ ſcripturā a iudeis receptam. ſimiliter et trinitas determinata.

¶ Pꝛobatio incarnationis diuine perſone.

Secūdū p̄ncipale ē ꝓbandū. ſ. īcarnationē diuīe ꝑſone: ita ꝙ meſſias ꝓmiſſus ī lege et ꝓph̄is ſit verꝰ deꝰ ⁊ verꝰ hō: ⁊ ad ħ ꝓbādū adduco auctē Hiere. xxiij. Ecce dies ve. dic̃ do. et ſuſci. da. ger. iuſtū. et ꝑ ħ pꝫ ⁊ apparet xp̄i hūanitas: qꝛ ħ auctas ſ̄m oēs expoſitoꝛes hebꝛeoꝝ ītelligit̃ đ xp̄o ad l'raꝫ. ſeq̄t̃ ī eadē ſerie textꝰ ⁊ in eadē ꝑſona. Hoc ē nomē qđ vocabūt eū dn̄s iuſtꝰ nr̄. ⁊ ꝑ ħ exp̄mit̃ xp̄i diuinitas vera: qꝛ vbi hēmꝰ: Iuſtꝰ dn̄s nr̄. ī hebꝛaico hr̄: nomē dn̄i tetragrāmatō: qđ nomē ē ꝓpꝛiiſſimū īter noīa diuīa. ⁊ ꝓpt̃ ħ de nll'o dꝛ niſi de deo vero. Sꝫ ad ħ rn̄dēt aliq̄ dicētes ꝙ nomē dn̄i tetragrāmatō nō dꝛ de vero deo tm̄ ſ3 etiā de alijs vt hr̄ Eçech. vl. de illa ciuitate q̄ deſcribit̃. ibi: Et nomē ciuitatis dn̄s ibidē. vbi hēmꝰ: dn̄s ibidē. In hebꝛaico pōit̃ nomē dn̄i tetragrāmatō. ⁊ ſic illud nomē dꝛ đ illa ciuitate q̄ tn̄ nō ē idē qđ deꝰ. ergo ⁊c̃. Item Gen̄. xxij. dꝛ: Vocauit abꝛaā nomē loci illiꝰ dn̄s videt: vbi hēmꝰ: Dn̄s. In hebꝛeo pōit̃: Tetragrāmatō: ⁊ ſic locꝰ ille noīat̃ illo noīe: vt videt̃. Itē Iudicū. vj. Edificauit igit̃ ibi gedeō altare dn̄o: vocauitq̄ꝫ id dn̄i pax. In hebꝛeo hr̄: Dn̄ſ pax: ⁊ ibi ē nomē dn̄i tetragrāmatō: ⁊ ſic idē qđ p̄uſ. ſ̄. dictū ē hr̄. Itē Exo. xvij. Edificauit moyſes altare dn̄o ⁊ vocauit nomē eiꝰ: deus exaltatio mea. vbi nos hēmꝰ dn̄s. In hebꝛeo ē nomē dn̄i tetragrāmatō. et ſic idē qđ p̄us. Sꝫ iſta r̄n̄ſio nulla ē: qꝛ nullū p̄dictoꝝ noīat̃ ꝓpꝛio noīe dei qđ ē nomē dn̄i tetragrāmatō: ſꝫ noīat̃ qđlibet p̄dictoꝝ a q̄dā effectu dei: qꝛ ſolꝰ deꝰ noīat̃ ħ noīe. ⁊ ħ nō ē īcōueniēs: ſic̃ aliq̄s hō hn̄ vocat̃ Adeodatꝰ: vel Deuſdedit: vl' aliq̄d hmōi. nō tn̄ vocat̃ deꝰ abſolute: qꝛ ħ eēt ip̄iū. ⁊ ħ pꝫ diſcurrēdo ꝑ oīa p̄dicta: qꝛ Eçech. vl. nō dꝛ: Nomē ciuitat' dn̄s: ita ꝙ noīet̃ nomē dn̄i tetragrāmatō: ſꝫ dꝛ ibi nomē ciuitatis dn̄s ibidē. i. denomīari dꝫ a diuīa inhitatiōe. et ħ ptꝫ ꝑ chaldaicā trāſlationē q̄ ſic hꝫ: Nomē ciuitatis. exponēs adiecit: A die q̄ fec̃ dn̄s deſcēdere ſuā diuinitatē ibidē. ſil'r Gen̄. xxij. nō dꝛ: Vocauit abꝛaā nomē loci illiꝰ dn̄s abſolute: ſꝫ dn̄s videt: qꝛ locꝰ ille nō ē noīatꝰ nomē dei tetragrāmatō: ſꝫ ē noīatꝰ a viſiōe diuina: qꝛ vidit ibi hūilitatē et afflictionē ip̄iꝰ iſaac. liberans eū a moꝛte et arietē loco eiꝰ ponēs. ¶ Vel alit̃ ꝙ abꝛaā vidit ibi ī ſp̄ū tēplū deo edificādū ꝑ Salomonē in q̄ deꝰ viſurꝰ erat p̄ces ꝑpl'i ſui et oblatiōes. et ħ pꝫ ꝑ trāſlationē chaldaicā vbi dꝛ: Adoꝛauit ibi abꝛaā et ait coꝛā dn̄o. ħ erūt colētes coꝛā deo gētes. ſil'r Exo. xvij. Moyſes nō vocauit id altare noīe dn̄i tetragrāmaton abſolute: ſꝫ vocauit id dn̄s exaltatio mea: a q̄dā effectu diuino: qꝛ dn̄s liberauerat ibi ꝑpl'm a manibꝰ Amalech ad p̄ces Moyſi: vt pꝫ ibidē. ſil'r Iudicū. vj. Gedeō nō vocauit altare illud nomē dn̄i abſolute: ſꝫ a q̄dā effectu diuīo. Et iō vocauit illud: dn̄i pax vel dei pax: qꝛ dn̄s ꝓmiſerat ſibi pacē ab inimic' ꝑſeq̄ntibꝰ eū: et de facto cōpleuit. Et ħ ptꝫ ꝑ trāſlationē chaldaicā q̄ ſic hꝫ: Edificauit ſibi gedeō altare dn̄o et ſ̄uiuit ſuꝑ illud deo q̄ fecit ei pacē. Patet igit̃ ex p̄dictis ꝙ nomē dn̄i tetragrāmaton nō dꝛ de aliq̄ niſi de deo vero tm̄. Hoc etiā exp̄ſſe dixit Rabbi Moyſes in libꝛo directiōis ꝑplexoꝝ: dicēs exp̄ſſe ꝙ